

KRAJSKÁ

ROČENKA

ŠKOLSTVÍ

2 0 0 5

ÚIV

2006

Naše poděkování patří hlavním členům projektového týmu Mgr. Pavle Cibulkové, Ing. Lence Havlákové, RNDr. Haně Hlavínové, Bc. Vladimíru Hulíkovi, Ing. Ludmile Chudobové, Ing. Jiřímu Novotnému, Mgr. Pavlíně Šťastnové a Ing. Jindřišce Vančurové, kteří vynaložili veškeré úsilí, aby mohla být vydána tato ročenka, jedinečná svého druhu v České republice. Touto cestou děkujeme také pracovníkům krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností, kteří se nemalou měrou podílejí na sběru statistických dat a bez jejichž pomoci by tato ročenka nemohla vzniknout. Zvláštní poděkování patří sekretariátu INES OECD, který povolil ÚIV použít indikátory zveřejněné v publikaci Education at a Glance.

Mgr. Lubomír Martinec
národní koordinátor INES OECD

RNDr. Michaela Kleňhová
ředitelka divize statistických informací a analýz ÚIV
členka technické skupiny INES OECD

ÚVOD	9
A KONTEXT VZDĚLÁVÁNÍ	11
A 1 Relativní velikost populace školního věku	12
A 2 Vzdělanost dospělé populace	15
Struktura populace podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání	15
B FINANČNÍ ZDROJE VLOŽENÉ DO VZDĚLÁVÁNÍ	21
B 1 Jednotkové výdaje na žáka	22
B 2 Podíl neinvestičních transferů z kapitoly 333-MŠMT na neinvestičních výdajích kapitoly 700-Obce a DSO, Krajské úřady	23
C PŘÍSTUP KE VZDĚLÁVÁNÍ, ÚČAST NA NĚM A PRŮCHOD VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVOU	25
C 1 Účast na vzdělávání	26
C 2 Přístup ke střednímu, vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání	30
C 2.1 Podíly nově přijatých na jednotlivé typy a druhy škol na odpovídající věkové populaci	30
C 2.2 Podíl škol jednotlivých typů a druhů na 100 dětí odpovídající věkové populaci	37
C 3 Ukončení vzdělávání na jednotlivých vzdělávacích úrovních	38
C 3.1 Podíly absolventů základních, středních a vyšších odborných škol na odpovídající věkové populaci	38
C 4 Děti a žáci vyžadující zvláštní péči	42
C 4.1 Žáci ve třídách pro děti se sociálním znevýhodněním	42
C 5 Účast dospělých na odborné přípravě a na dalším vzdělávání	42
C 5.1 Podíl žáků v ostatních formách vzdělávání	44
C 5.2 Počet frekventantů kurzů pro doplnění základního vzdělání a základů vzdělání	45
D ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ A ORGANIZACE ŠKOL	47
D 1 Platy učitelů mateřských škol, základních škol, středních škol a vyšších odborných škol	48
D 1.1 Platy učitelů na jednotlivých typech a druzích škol	48
D 1.2 Platy pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druzích škol	52
D 1.3 Porovnání platů učitelů na jednotlivých typech a druzích škol s průměrnou mzdou v regionu	55
D 1.4 Porovnání průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druzích škol s průměrnou měsíční mzdou v regionu	59
D 2 Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka	62
D 2.1 Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka	62
E INDIVIDUÁLNÍ, SPOLEČENSKÉ A PRACOVNÍ PŘÍNOSY ZE VZDĚLÁNÍ	65
E 1 Ekonomická aktivita a nezaměstnanost podle úrovně dosaženého vzdělání	66
E 1.1 Podíl ekonomicky aktivních podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání v populaci 25–64letých	66
E 1.2 Míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání	69
E 2 Vzdělání a zaměstnanost mladých lidí	72
E 2.1 Absolventi jednotlivých stupňů vzdělávání na trhu práce	73
E 3 Specifická situace mladých lidí: přechod ze vzdělávání do zaměstnání	78
E 3.1 Struktura mladých lidí podle toho, zda jsou ve vzdělávání, pracují, jsou nezaměstnaní nebo mimo pracovní trh i vzdělávání	78
E 4 Výdělky a dosažené vzdělání	82
E 4.1 Průměrné mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání	83
E 4.2 Vztah průměrných mezd podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání ke mzdám zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (= 100 %), podle pohlaví a podle věkových kategorií	86
F VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ	93
F 1 Podíl cizinců na jednotlivých typech a druzích škol	94
F 2 Cizinci v mateřských školách	95
F 3 Cizinci v základních školách	97
F 4 Cizinci ve středních školách	98
F 5 Cizinci ve vyšších odborných školách	98
F 6 Cizinci na konzervatořích	99
G VÝUKA JAZYKŮ	101
G 1 Podíly žáků v denním studiu učících se cizí jazyk	102
G 2 Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách	104
G 3 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách	105
G 4 Podíly žáků učících se cizí jazyk na gymnáziích	107
G 5 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních odborných školách	108
G 6 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních odborných učilištích	110
G 7 Podíly studentů učících se cizí jazyk na vyšších odborných školách	111
G 8 Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích	113
G 9 Podíly žáků (studentů) učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky	114

Tabulka A1T1: Demografická projekce ČR do roku 2010 (v tis.)	12
Tabulka A1T2: Podíl věkových skupin na celkové populaci kraje, 2005 (v %)	13
Tabulka A2T1: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, 2005 (v %)	17
Tabulka A2T2: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, 2005 (v %)	18
Tabulka B2T1: Výše a podíl neinvestičních transferů kapitoly 333-MŠMT na neinvestičních výdajích kapitoly 700-Obce a DSO, KÚ	23
Tabulka C1T1: Podíl dětí v MŠ a žáků ZŠ, SŠ a VOŠ na odpovídající věkové populaci, 2005 (v %)	28
Tabulka C1T2: Podíl dětí s odloženou povinnou školní docházkou na celkovém počtu šestiletých dětí, 2005 (v %)	29
Tabulka C1T3: Podíl žáků nižšího stupně víceletých gymnázií a konzervatoří na celkovém počtu žáků v ročnících ZŠ a SŠ odpovídajících 2. stupni ZŠ, 2005 (v %)	30
Tabulka C2T1: Podíl nově přijatých na SŠ a VOŠ na odpovídající věkové populaci, 2005 (v %)	31
Tabulka C2T2: Podíl nově přijatých na SŠ a VOŠ na počtu absolventů nižší vzdělávací úrovně, 2005 (v %)	35
Tabulka C2T3: Počet jednotlivých druhů a typů škol na 100 dětí odpovídající věkové populace, 2005	37
Tabulka C3T1: Podíl absolventů ZŠ, SŠ a VOŠ na odpovídající věkové populaci, 2005 (v %)	40
Tabulka C4T1: Podíl žáků v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním na populaci šestiletých, 2005 (v %)	42
Tabulka C5T1: Podíl žáků v ostatních formách vzdělávání (večerní, kombinované, dálkové, distanční) na celkovém počtu žáků na jednotlivých vzdělávacích úrovních, 2005 (v %)	44
Tabulka C5T2: Počet frekventantů kurzů pro doplnění základního vzdělání a základů vzdělání, 2005 (absolutní hodnoty)	45
Tabulka D1.1T1: Průměrné měsíční platy učitelů na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2005 (v Kč)	49
Tabulka D1.1T2: Průměrné měsíční platy učitelů (placeni ze státního rozpočtu) na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2005 (v Kč)	50
Tabulka D1.2T1: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků (placeni ze státního rozpočtu) na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2005 (v Kč)	53
Tabulka D1.2T2: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2005 (v Kč)	53
Tabulka D1.3T1: Podíl průměrného měsíčního platu učitele na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	57
Tabulka D1.4T1: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	60
Tabulka D2T1: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka, 2005	63
Tabulka E1T4: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání, (v populaci 25–64letých), 2005 (v %)	70
Tabulka E4.1T1: Průměrné hrubé měsíční mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře ČR za 1.–4. čtvrtletí, 2005 (v Kč)	84
Tabulka E4.1T1a: Průměrné hrubé měsíční platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání (zákon o platu č. 143/1992 Sb.) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí, 2005 (v Kč)	85
Tabulka E4.2T1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí, 2005 (v %)	88
Tabulka E4.2T1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí, 2005 (v %)	90
Tabulka F1T1: Podíly cizinců v jednotlivých typech a druzích škol (na celkovém počtu dětí a žáků těchto škol), 2005 (v %)	94
Tabulka F2T1: Počty cizinců v mateřských školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2005 (v %)	96
Tabulka F3T1: Počty cizinců v základních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2005 (v %)	97
Tabulka F4T1: Počty cizinců ve středních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2005 (v %)	98
Tabulka F5T1: Počty cizinců ve vyšších odborných školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2005 (v %)	99
Tabulka G1T1: Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání), 2005 (v %)	103
Tabulka G2T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	104
Tabulka G3T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	106
Tabulka G4T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na gymnáziích, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	107
Tabulka G5T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na SOŠ, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	109
Tabulka G6T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na SOU, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	110
Tabulka G7T1: Podíly studentů učících se cizí jazyk na VOŠ, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	112
Tabulka G8T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	113
Tabulka G9T1: Podíly žáků (studentů) učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky, 2005 (v %)	115

Graf A1G1: Demografická projekce ČR do roku 2010 (v tis.)	13
Graf A1G2: Podíl věkové skupiny 3–5letých na celkové populaci kraje, 2005 (v %)	14
Graf A1G3: Podíl věkové skupiny 6–14letých na celkové populaci kraje, 2005 (v %)	14
Graf A1G4: Podíl věkové skupiny 15–18letých na celkové populaci kraje, 2005 (v %)	14
Graf A1G5: Podíl věkové skupiny 19–21letých na celkové populaci kraje, 2005 (v %)	14
Graf A2G1: Podíl obyvatel ve věku 25–64 let, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)	16
Graf A2G2: Podíl obyvatel ve věku 25–34 let, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)	18
Graf A2G3: Podíl mužů ve věku 25–64 let, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)	19
Graf A2G4: Podíl mužů ve věku 25–34 let, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)	19
Graf A2G5: Podíl žen ve věku 25–64 let, které mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)	20
Graf A2G6: Podíl žen ve věku 25–34 let, které mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)	20
Graf B2G1: Podíl neinvestičních transferů kapitoly 333-MŠMT na neinvestičních výdajích kapitoly 700-Obce a DSO, Krajské úřady ve školství, 2005 (v %)	24
Graf C1G1: Podíl dětí v MŠ na odpovídající věkové populaci 3–5letých, 2005 (v %)	28
Graf C1G2: Podíl žáků v ZŠ na odpovídající věkové populaci 6–14letých, 2005 (v %)	28
Graf C1G3: Podíl žáků SŠ na odpovídající věkové populaci 15–18letých, 2005 (v %)	29
Graf C1G4: Podíl žáků VOŠ na odpovídající věkové populaci 19–21letých, 2005 (v %)	29
Graf C1G5: Podíl dětí s odloženou povinnou školní docházkou na celkovém počtu šestiletých dětí, 2005 (v %)	29
Graf C1G6: Podíl žáků nižšího stupně víceletých gymnázií a konzervatoří na celkovém počtu žáků v ročníkách ZŠ a SŠ odpovídajících 2. stupni ZŠ, 2005 (v %)	30
Graf C2G1: Podíl nově přijatých na VOŠ na příslušné věkové populaci, 2005 (v %)	32
Graf C2G2: Podíl nově přijatých na VOŠ na příslušné věkové populaci pro hlavní proudy vzdělávání na středních školách, 2005 (v %)	33
Graf C2G3: Podíl nově přijatých na VOŠ na počtu absolventů nižší vzdělávací úrovně, 2005 (v %)	36
Graf C2G4: Podíl nově přijatých na SŠ na počtu absolventů nižší vzdělávací úrovně, 2005 (v %)	36
Graf C3G1: Podíl absolventů ZŠ na odpovídající věkové populaci 15letých, 2005 (v %)	41
Graf C3G2: Podíl absolventů SŠ včetně konzervatoří na odpovídající věkové populaci 19letých, 2005 (v %)	41
Graf C3G3: Podíl absolventů VOŠ na odpovídající věkové populaci 22letých, 2005 (v %)	42
Graf D1.1G1: Průměrné měsíční platy učitelů mateřských a základních škol, 2005 (v Kč)	50
Graf D1.1G2: Průměrné měsíční platy učitelů jednotlivých druhů SŠ, 2005 (v Kč)	51
Graf D1.1G3: Průměrné měsíční platy učitelů SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2005 (v Kč)	51
Graf D1.1G4: Průměrné měsíční platy učitelů vyšších odborných škol, 2005 (v Kč)	51
Graf D1.2G1: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků mateřských a základních škol, 2005 (v Kč)	54
Graf D1.2G2: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků na jednotlivých druzích SŠ, 2005 (v Kč)	54
Graf D1.2G3: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2005 (v Kč)	55
Graf D1.2G4: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků vyšších odborných škol, 2005 (v Kč)	55
Graf D1.3G1: Podíl průměrného měsíčního platu učitele mateřských a základních škol k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	57
Graf D1.3G2: Podíl průměrného měsíčního platu učitele na jednotlivých druzích SŠ k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	58
Graf D1.3G3: Podíl průměrného měsíčního platu učitele SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	58
Graf D1.3G4: Podíl průměrného měsíčního platu učitele vyšších odborných škol k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	58
Graf D1.4G1: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků mateřských a základních škol k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	61
Graf D1.4G2: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků na jednotlivých druzích SŠ k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	61
Graf D1.4G3: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	62
Graf D1.4G4: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků vyšších odborných škol k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)	62
Graf D2G1: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka v MŠ, 2005	63
Graf D2G2: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka v ZŠ, 2005	63
Graf D2G3: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka na SŠ, 2005	64
Graf D2G4: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka na VOŠ, 2005	64
Graf E1G1: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání, 2005 (v %)	67
Graf E1G2: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: muži, 2005 (v %)	68
Graf E1G3: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: ženy, 2005 (v %)	68
Graf E1G4: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých, 2005 (v %)	71
Graf E1G5: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: muži, 2005 (v %)	71
Graf E1G6: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: ženy, 2005 (v %)	72
Graf E2G1: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – ZŠ, 2004 a 2005 (v %)	76

Graf E2G2: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – absolventi oborů středního vzdělávání s výučním listem, 2004 a 2005 (v %)	76
Graf E2G3: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – absolventi oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou, 2004 a 2005 (v %)	76
Graf E2G4: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – absolventi oborů středních odborných škol, 2004 a 2005 (v %)	77
Graf E2G5: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – absolventi oborů gymnázií, 2004 a 2005 (v %)	77
Graf E2G6: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – vyšší odborné školy, 2004 a 2005 (v %)	77
Graf E3G3: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní v populaci ve věku 15–19 a 20–24 let, 2005 (v %)	80
Graf E3G1: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15–29 let, 2005 (v %)	81
Graf E3G2: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15–29 let, 2005 (v %)	81
Graf E4.2G1.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí, 2005 (v %)	89
Graf E4.2G1.1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí, 2005 (v %)	91
Graf F1G1: Podíly cizinců v mateřských, základních, středních, vyšších odborných školách a konzervatořích (na celkovém počtu dětí, žáků a studentů), 2005 (v %)	95
Graf G1G1: Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání), 2005 (v %)	103
Graf G2G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	105
Graf G3G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	106
Graf G4G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na gymnáziích podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	108
Graf G5G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na SOŠ podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	109
Graf G6G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na SOU podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	111
Graf G7G1: Podíly studentů učících se cizí jazyk na VOŠ podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	112
Graf G8G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)	114
Graf G9G1: Podíly žáků učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky – gymnázia, 2005 (v %)	116
Graf G9G2: Podíly žáků učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky – SOŠ, 2005 (v %)	116
Graf G9G3: Podíly žáků učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky – SOU, 2005 (v %)	117
Graf G9G4: Podíly studentů učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky – VOŠ, 2005 (v %)	117
Graf G9G5: Podíly žáků učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky – konzervatoře, 2005 (v %)	118

SEZNAM PŘÍLOH

A2T3: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2005 (v %)	120
A2T4: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2005 (v %)	120
A2T5: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2005 (v %)	121
A2T6: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2005 (v %)	121
E1T1: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých, 2005 (v %)	122
E1T2: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: muži, 2005 (v %)	122
E1T3: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: ženy, 2005 (v %)	123
E1T5: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, (v populaci 25–64letých), 2005 (v %)	123
E1T6: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, (v populaci 25–64letých), 2005 (v %)	124
E2T1: Celková nezaměstnanost absolventů základních škol, 2005	124
E2T2: Míry nezaměstnanosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středního vzdělávání s výučním listem, 2005 (v %)	125
E2T3: Míry nezaměstnanosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středního vzdělávání s maturitou středních odborných učilišť, 2005 (v %)	125
E2T4: Míry nezaměstnanosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středních odborných škol a gymnázií, 2005 (v %)	126
E2T5: Míry nezaměstnanosti absolventů škol podle oborových skupin – vyšší odborné školy, 2005 (v %)	126
E3T1: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–29 let, 2005 (v %)	127
E3G1a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15–29 let, 2005 (v tis.)	127
E3G2a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15–29 let, 2005 (v tis.)	128
E3G4: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní v populaci ve věku 15–19 a 20–24 let: muži, 2005 (v %)	128
E3G5: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní v populaci ve věku 15–19 a 20–24 let: ženy, 2005 (v %)	128
E3T2: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–19 let, 2005 (v %)	129
E3T3: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 20–24 let, 2005 (v %)	129
E3T4: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 25–29 let, 2005 (v %)	130
E3T5: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–29 let: muži, 2005 (v %)	130
E3T6: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–19 let: muži, 2005 (v %)	131
E3T7: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 20–24 let: muži, 2005 (v %)	131
E3T8: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 25–29 let: muži, 2005 (v %)	132
E3T9: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–29 let: ženy, 2005 (v %)	132
E3T10: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–19 let: ženy, 2005 (v %)	133
E3T11: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 20–24 let: ženy, 2005 (v %)	133
E3T12: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 25–29 let: ženy, 2005 (v %)	134
E4.2G1.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	134
E4.2G1.2a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	135
E4.2T2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	135
E4.2G2.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	136
E4.2G2.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	136
E4.2T2a: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	137
E4.2T3: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=10) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	137
E4.2G3.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	138
E4.2G3.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	138
E4.2G4.1: Relativní příjmy ze zaměstnání věkové kategorie podle dosaženého vzdělání 30–44 let podle ISCED 5+6 – vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	138
E4.2G4.2: Relativní příjmy ze zaměstnání věkové kategorie 25–64 let podle dosaženého vzdělání ISCED 3C – střední a střední s VL v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	139
E4.2G4.3: Relativní příjmy ze zaměstnání věkové kategorie 30–44 let podle dosaženého vzdělání ISCED 3C – střední a střední s VL v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	139
E4.2G4.4: Relativní příjmy ze zaměstnání věkové kategorie podle dosaženého vzdělání 25–64 let podle ISCED 5+6 – vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	139
E4.2T3a: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=10) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)	140

Ročenka, která se Vám právě dostává do rukou, je součástí projektu „K2005 – Datová obslužnost krajů“. Tento projekt byl schválen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a jedním z jeho úkolů je poskytnout statistické informace o školství v regionálním, respektive krajském členění. Ročenka je již pátou v řadě. První ročenka, tj. ročenka za rok 2001, přímo reagovala na potřebu vytvoření nového systému statistických ukazatelů, z něhož by mohli čerpat pracovníci krajských úřadů, odborníci zabývající se vzdělávací politikou a v neposlední řadě i ostatní odborná a laická veřejnost, která má o údaje týkající se školství zájem. Následující krajské ročenky na sebe tematicky navazovaly.

Při přípravě letošní publikace jsme stejně jako v minulých letech vycházeli ze znalosti požadavků klientů, kteří se na nás obraceli se žádostmi o poskytnutí dat. Byli jsme především inspirováni publikací Education at a Glance vydávanou každoročně OECD, ve které jsou uváděny ukazatele o vzdělávání porovnávající jednotlivé členské země. Od OECD jsme obdrželi svolení k použití ukazatelů na naší národní situaci, kdy místo jednotlivých zemí porovnáváme jednotlivé kraje a územní jednotky úrovně NUTS2 – oblastí. Údaje v této publikaci týkající se regionálního školství jsou uvedeny do souladu s novým školským zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Ročenka obsahuje výkonové údaje za školní rok 2005/06, údaje o financování a údaje o pracovních a mzdách jsou uvedeny za kalendářní rok 2005. Zařadili jsme i některá meziroční porovnání ukazatelů (obvykle za rok 2004/05 a 2005/06). V tomto roce nepublikujeme meziroční srovnání finančních ukazatelů z důvodu změny metodiky v důsledku přijetí nového školského zákona.

Ročenka obsahuje **sedm kapitol, které se zabývají následujícími oblastmi:**

- **Kontext vzdělávání** je obsahem **kapitoly A**. Do ní jsme zařadili dva základní ukazatele – *Relativní velikost populace školního věku a Vzdělanost dospělé populace*.
- **Finanční zdroje vložené do vzdělávání** jsou jedním ze základních ukazatelů, které charakterizují finanční náročnost školství, celkovou finanční situaci státu a především to, jaká priorita se v rámci státního rozpočtu a politiky státu vzdělávání příkládá. Toto platí v celorepublikovém měřítku, meziregionální rozdíly ve financování školství pak nejsou způsobeny „zájmem“ či „nezájmem“ o vzdělávání v jednotlivých regionech, ale především jsou přímo závislé na normativní metodě financování podle oborové a institucionální skladby škol v regionu. V této kapitole byl v krajských ročenkách 2001–2004 zařazen ukazatel – *Výdaje na žáka*, který charakterizuje finanční náročnost vzdělávání jednoho žáka. Letos je tento ukazatel vypuštěn z důvodu nepřesného vykazování výdajů právnických osob vykonávajících činnost školy na příslušné paragrafy rozpočtové skladby. V případech, kdy je pod jedním právním subjektem vykonávajícím činnost školy více druhů a typů škol a zařízení, nejsou výdaje na tyto školy a zařízení v mnoha případech správně zaúčtovány. Po zlepšení situace se míníme k tomuto ukazateli vrátit. V minulém roce byl nově zařazen ukazatel *Podíl neinvestičních transferů z kapitoly 333-MŠMT na celkových neinvestičních výdajích na vzdělávání z rozpočtu kapitoly 700-Obce a DSO, Krajské úřady v oblasti regionálního školství*.
- **Přístup ke vzdělávání, účast na něm a průchod vzdělávací soustavou** charakterizuje vztah nabídky a poptávky ve vzdělávání a uspokojování poptávky, tyto ukazatele jsou **obsahem kapitoly C**. Ukazatel *Účast na vzdělávání* popisuje především míry účasti od-

povídající věkové populace na vzdělávání a svým způsobem také charakterizuje, jaký vliv budou mít změny v účasti na vzdělávání na vzdělanostní strukturu obyvatelstva. Ukazatel *Přístup ke střednímu, vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání* charakterizuje možnosti, které mají uchazeči o studium na jednotlivých vzdělávacích stupních. Jak byli žáci škol při svém studiu úspěšní a zda se jim podařilo ukončit vzdělávání na dané vzdělávací úrovni předepsaným způsobem, charakterizuje ukazatel *Ukončení vzdělávání na jednotlivých vzdělávacích úrovních*. Posledním ukazatelem kapitoly C je *Účast na dalším vzdělávání a na odborné přípravě mezi dospělými*. Ukazatel byl do ročenky zařazen poprvé v předchozím roce vzhledem k tomu, že tato problematika se spolu s diskusí o systému dalšího (celoživotního) vzdělávání populace dostává v posledních letech do popředí zájmu odborníků ve školství.

- **Školní prostředí a organizace škol** patří mezi faktory, které mohou ve velké míře ovlivnit kvalitu výuky. Jedná se o kvalitu učitelského sboru a průměrný počet žáků na jednoho učitele. To, jak jsou učitelé kvalitní, souvisí především s jejich finančním ohodnocením, tedy zda je možné je dostatečně zaplatit, aby nevyhledávali další zaměstnání, případně neodcházel z školství. Těmito ukazateli se zabýváme **v kapitole D**. Prvním z ukazatelů jsou *Platy učitelů v předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání*. Ukazatel charakterizuje platovou úroveň učitelů v jednotlivých regionech jak v absolutní výši, tak ve vztahu k průměrnému platu zaměstnanců v regionu. Dalším ukazatelem, který charakterizuje nejen kvalitu, ale také náročnost výuky, je *Počet žáků na úvazek učitele*.
- **Individuální, společenské a pracovní přínosy ze vzdělávání** jsou hlavním **tématem kapitoly E**. Kapitola obsahuje ukazatele týkající se vztahu dosaženého vzdělání a uplatnění na trhu práce, výše platu a přechodu ze školy do zaměstnání. První ukazatel, *Ekonomická aktivita a nezaměstnanost podle úrovně dosaženého vzdělání*, charakterizuje jednotlivé regiony z pohledu podílu ekonomicky aktivních a z pohledu problematiky nezaměstnanosti. *Vzdělání a zaměstnanost mladých lidí* popisuje uplatnění absolventů jednotlivých vzdělávacích stupňů na trhu práce. Situaci mladých lidí po ukončení formálního vzdělávání charakterizuje ukazatel *Specifická situace mladých lidí: přechod ze vzdělávání do zaměstnání*. Poslední ukazatel *Výdělky a dosažené vzdělání*, se věnuje vztahu mezi nejvyšším dosaženým vzděláním a finančním ohodnocením v zaměstnání. Nově je zařazeno i porovnání průměrných platů v nepodnikové sféře.
- **Vzdělávání cizinců** popisuje **kapitola F**. Zařadili jsme ji do publikace v minulých letech především z důvodu rostoucího tlaku na zveřejnění těchto dat. Vzhledem k tomu, že kapitola byla původně velice rozsáhlá, ukazatele publikované v roce 2001 jsme zredukovali. V roce 2002 byl zařazen nový ukazatel – *Cizinci v základních školách*. V roce 2003 byl naopak vypuštěn ukazatel týkající se cizinců na vysokých školách, neboť nemá regionální charakter a podrobné údaje byly publikovány v minulých letech. V kapitole F poskytujeme základní informace o podílech cizinců v *předškolním, základním, středním, a vyšším odborném vzdělávání* v jednotlivých krajích.
- **Výuka jazyků – kapitola G** je do publikace zařazena od roku 2002. Popisuje meziregionální rozdíly ve výuce cizích jazyků v jednotlivých krajích. Ukazatele charakterizují podíly žáků učících se cizí jazyk a podíly žáků učících se nejrozšířenější cizí jazyky na základních, středních a vyšších odborných školách bez škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v jednotlivých krajích.

SEZNAM ZKRATEK

a. s.	akciová společnost
ARIS-RARIS	Automatizovaný rozpočtový informační systém
atd.	a tak dále
Bc.	bakalář
cca	přibližně
CZ-NUTS	
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DD	dětský domov
Dis.	díplomovaný specialista
DSO	dobrovolné svazky obcí
DÚ	diagnostický ústav
G	gymnázium
hod.	hodina
ILO	Mezinárodní organizace práce
INES	Indicators of Education System
Ing.	inženýr
ISCED	International Standard Classification of Education (Mezinárodní klasifikace vzdělávání)
ISP	informační systém o platech
ISPV	informační systém o průměrných výdělcích
ISPV-NS	informační systém o průměrných výdělcích – nepodnikatelská sféra
ISPV-PS	informační systém o průměrných výdělcích – podnikatelská sféra
K	konzervatoř
kap.	kapitola
Kč	koruna
KKOV	klasifikace kmenových oborů vzdělání
konz.	konzervatoř
KÚ	krajský úřad
KZAM-R	klasifikace zaměstnání
MF	Ministerstvo financí
Mgr.	magistr/a
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	materáská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
např.	například
NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek CZ-NUTS (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)
odst.	odstavec
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development)
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
potř.	potřeba
PVT	Podnik výpočetní techniky
RES	Registr ekonomických subjektů
resp	respektive
RNDr.	doktor přírodních věd
Sb.	sbírky
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
spec.	speciální
spol. s r. o.	společnost s ručením omezeným
sport. zam.	sportovní zaměření
SPV	středisko praktického vyučování

SR	státní rozpočet
SŠ	střední škola
tab.	tabulka
tis.	tisíc
tj.	to jest
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvané
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
ÚSC	územně správní celky
vč.	včetně
viz	podívej se
VL	výuční list
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VÚ	výchovný ústav
vzd.	vzdělávání
ZŠ	základní škola
ZTP	zdravotně tělesně postižení
ZTP/P	zdravotně tělesně postižení s průvodcem

Metodické poznámky:

Vzhledem k tomu, že v novém školském zákoně jsou jinak definovány druhy a typy škol, než tomu bylo dříve, zavedli jsme v této publikaci následující terminologii týkající se oborů středních škol. Při definování oborů středních odborných škol a středních odborných učilišť vycházíme z nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů:

obory středního vzdělávání s maturitní zkouškou středních odborných škol – obory uvedené v příloze nařízení vlády, které mají na 5. místě oborů vzdělání písmeno „M“;

obory středního vzdělávání středních odborných škol – obory uvedené v příloze nařízení vlády, které mají na 5. místě oborů vzdělání písmeno „J“; včetně oborů praktická škola (písmeno „C“, „D“);

obory středního vzdělávání s maturitní zkouškou středních odborných učilišť – obory uvedené v příloze nařízení vlády, které mají na 5. místě oborů vzdělání písmeno „L“; s výjimkou oborů nástavbového studia;

obory středního vzdělávání s výučním listem středních odborných učilišť – obory uvedené v příloze nařízení vlády, které mají na 5. místě oborů vzdělání písmeno „E“ a „H“.

Poznámka k tabulkám:

U tabulek jsou v případě krajských údajů uvedena pořadí (od nejvyšší hodnoty po nejnižší). Různé pořadí u stejných hodnot ukazatele je způsobeno hodnotami na dalších desetinných místech.

Ležatá čárka (–) v tabulce na místě čísla značí, že jev se nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespo-
lehlivý.

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Výraz „z toho“ značí neúplný výčet z celku.

Výraz „v tom“ značí úplný výčet z celku.

Na publikaci se podíleli:

Mgr. Pavla Cibulková, Ing. Lenka Havláková, RNDr. Hana Hlavínová,
Bc. Vladimír Hulík, Ing. Ludmila Chudobová, RNDr. Michaela Kleňhová,
Ing. Jiří Novotný, Mgr. Pavlína Šťastnová, Ing. Jindřiška Vančurová
a kolektiv

KAPITOLA

KONTEXT VZDĚLÁVÁNÍ

A 1 Relativní velikost populace školního věku

Pro vzdělávací politiku jsou nezbytné informace týkající se velikosti populace odpovídající jednotlivým vzdělávacím úrovním. Počet dětí a velikost populace potenciálních studentů jsou jedny z hlavních faktorů pro formování vzdělávací poptávky, pro modelování finanční náročnosti vzdělávání a budoucích potřeb lidských zdrojů.

V roce 2005 pokračoval mírný nárůst populace ve věkové skupině 3–5 let (266,8 tis. v roce 2003, 268,5 tis. v roce 2004, 271,9 tis. v roce 2005, 291,6 tis. v roce 2010), která je typická pro děti navštěvující mateřské školy. Populace v ostatních věkových skupinách má stále klesající tendenci, a to až do roku 2010.

Podle demografické projekce ČSÚ z roku 2003 bude v roce 2010 v porovnání s rokem 2005 věková skupina 3–5 let silnější o 7,2%, věková skupina 6–14 let (populace typická pro vzdělávání na ZŠ) slabší o 16,4%, věková skupina 15–18 let (populace typická pro středoškolské vzdělávání) slabší o 17% a věková skupina 19–21 let (populace ve věku typickém pro vzdělávání na VOŠ) slabší o 4,4% (viz tab. A1T1 a graf A1G1).

Podíly jednotlivých věkových skupin obyvatelstva odpovídajících stupňům vzdělávání na celkové populaci

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly jednotlivých věkových skupin obyvatelstva, odpovídajících stupňům vzdělávání, na celkovém počtu obyvatel v %.

Metodika výpočtu

$$\frac{K_i}{O} \times 100$$

K_i – počet obyvatel příslušné věkové skupiny odpovídající jednotlivým vzdělávacím úrovním v kraji
 O – celkový počet obyvatel v kraji

Zdroj dat

- ČSÚ 2006, stav obyvatel ČR k 1. 7. 2005
- ČSÚ 2003, demografická projekce do roku 2050

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V porovnání se stavem populace k 1. 7. 2004 došlo během jednoho roku k minimálnímu nárůstu podílu kohorty 3–5 let a k výraznějšímu poklesu podílu kohorty 6–14 let na celkové populaci. Podíly kohort 15–18 a 19–21 let na celkové populaci ČR poklesly minimálně. V průměru v České republice tvoří kohorta odpovídající předškolnímu vzdělávání

(3–5letí) 2,7% populace. Kohorta odpovídající typické věkové populaci základní školy (6–14letí) tvoří necelou desetinu obyvatel republiky (9,3%). Podíl dětí ve věku 15–18 let, tedy těch, kteří spadají do typické věkové populace žáků středních škol, je 5,1% a populace 19–21letých (odpovídající typickému věku pro vzdělávání na vyšších odborných školách) tvoří 4,0%.

Regionální rozdíly

V krajích ekonomicky relativně silných je populace ve věku 3–21 let zastoupena méně než v krajích ekonomicky slabších. Rozhodujícími faktory jsou pravděpodobně odkládání založení rodiny do vyššího věku z důvodu budování kariéry a rozhodnutí rodičů mít pouze jedno dítě buď pro vyšší věk (odkládat mateřství na věk mezi 30–35 lety je současným trendem), nebo pro horší ekonomickou situaci rodiny.

Prakticky pro všechny věkové skupiny (3–5, 6–14, 15–18, 19–21) je regionální situace obdobná. Výrazně nízké zastoupení všech věkových skupin odpovídajících vzdělávacím stupňům mají kraje Praha, Středočeský (mimo 3–5leté) a Plzeňský, naopak vysoké zastoupení všech věkových skupin lze sledovat v krajích Vysočina, Pardubický, Karlovarský, Ústecký, Jihočeský a Moravskoslezský. Klasickým příkladem „průměrné“ oblasti je Jihozápad – nízké hodnoty kraje Plzeňského jsou vyvažovány vyššími hodnotami kraje Jihočeského.

Podíl populace 3–5letých, tedy potenciálních návštěvníků mateřských škol, na celkové populaci kraje se v jednotlivých krajích pohybuje v rozmezí od 2,3% v Praze až po 2,9% v kraji Ústeckém.

Podíl populace odpovídající vzdělávání na základních školách (6–14letí) se pohybuje v rozmezí od 7,4% v Praze po 10,1% na Vysočině. Situace je zde obdobná jako u populace odpovídající předškolní výchově. Pod celorepublikovou úroveň jsou hodnoty výrazně v Praze a Plzeňském kraji (9,1%). Výrazně vyšší hodnoty, než je celorepublikový průměr, jsou v krajích Vysočina, Pardubickém (9,9%), Ústeckém a Moravskoslezském (shodně 9,8%).

V případě **populace 15–18letých, tedy typické populace odpovídající vzdělávací úrovni žáků středních škol**, se hodnoty ukazatele pohybují od 4,3% v Praze do 5,5% v Moravskoslezském a Karlovarském kraji. Pod průměrem za celou republiku jsou výrazněji kromě Prahy i kraje Plzeňský (4,9%) a Středočeský (5,0%). Nadprůměrné hodnoty najdeme kromě kraje Moravskoslezského a Karlovarského i na Vysočině (5,4%).

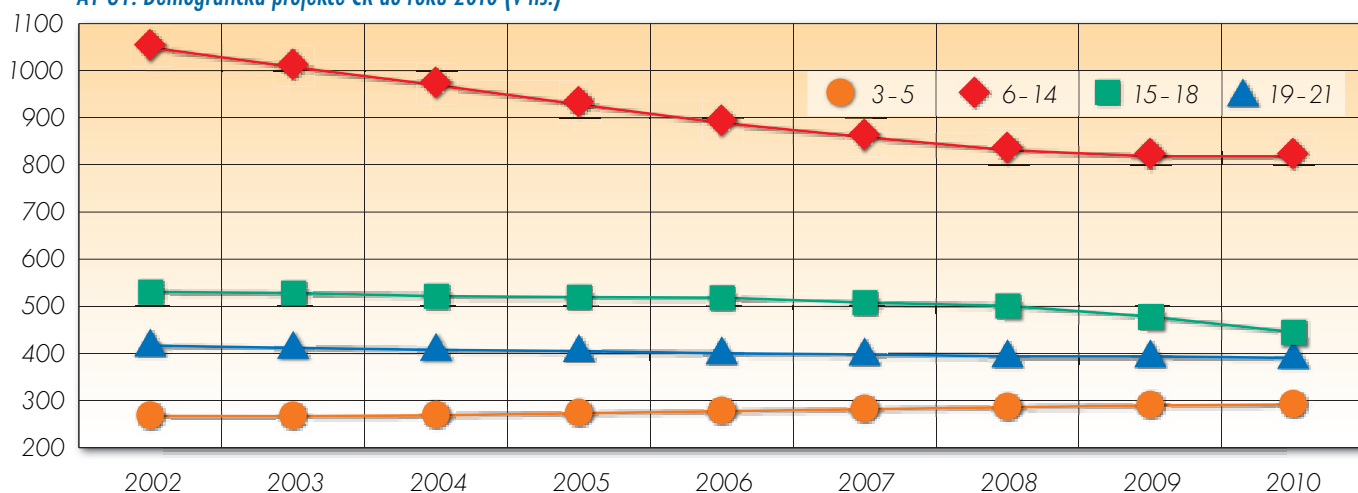
U podílu populace 19–21letých, tedy populace odpovídající žákům vyšších odborných škol, se hodnoty ukazatele pohybují od 3,6% v Praze do 4,2% na Vysočině. Pod průměrnou celorepublikovou hodnotu se kromě Prahy, stejně jako v případě populace odpovídající středoškolskému studiu, dostávají i Středočeský (3,8%) a Plzeňský kraj (3,9%). Hodnoty výrazněji vyšší než průměr ČR potom vykazují mimo Vysočiny i kraje Zlínský a Moravskoslezský (4,2%).

A1 T1: Demografická projekce ČR do roku 2010 (v tis.)

Věk	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
3–5	267,2	266,8	268,5	273,0	277,2	281,5	285,7	289,6	291,6
6–14	1049,3	1007,5	969,5	928,2	889,1	859,0	831,3	818,3	818,2
15–18	530,4	528,2	521,5	519,5	518,3	507,9	501,0	478,0	445,1
19–21	416,5	411,7	407,4	404,9	400,2	397,8	393,8	393,7	390,5

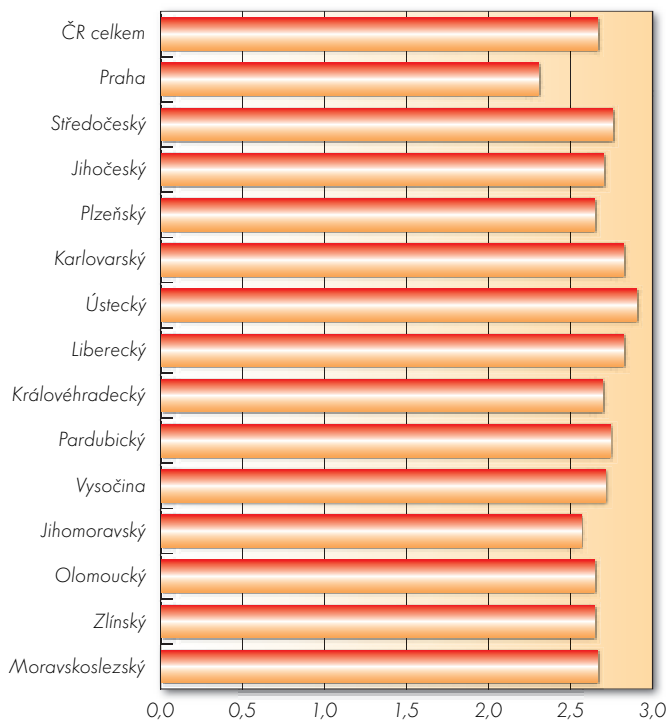
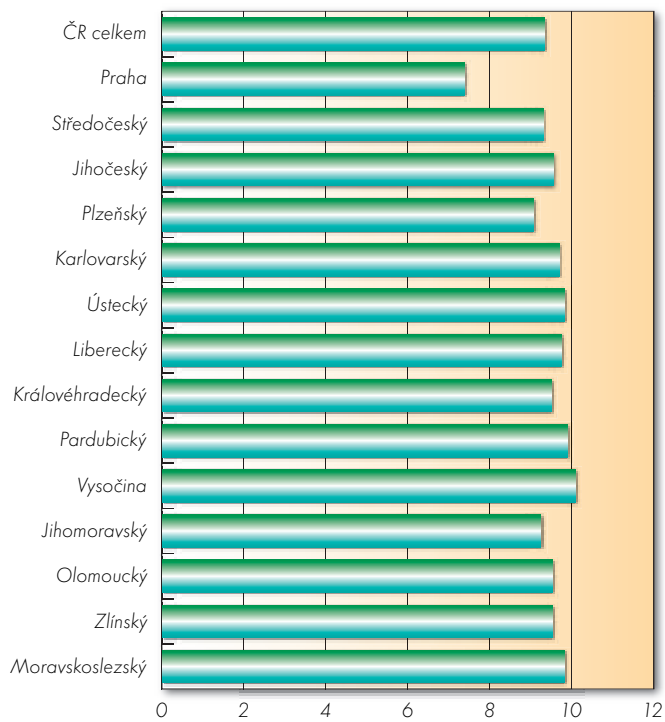
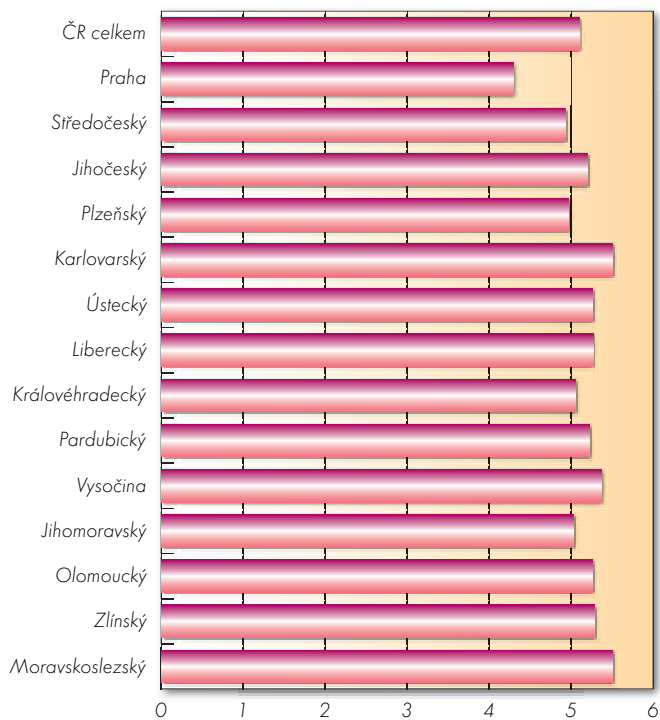
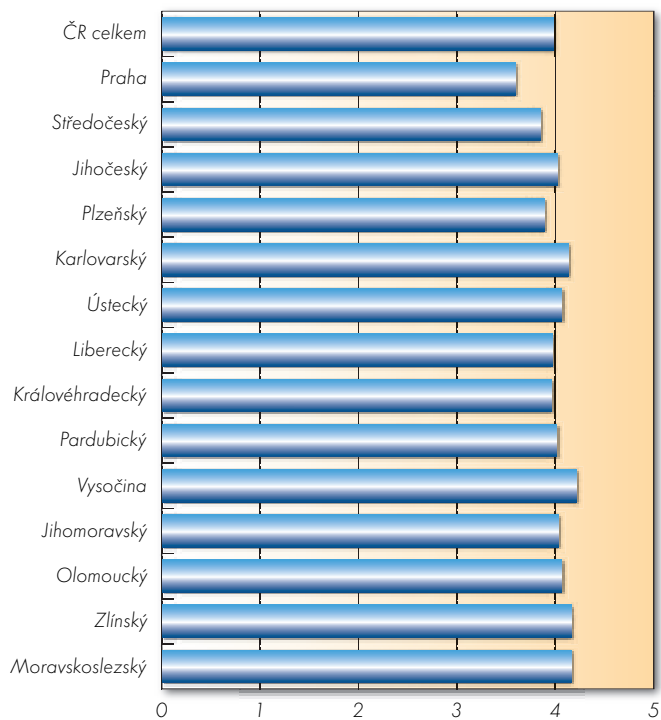

A1 G1: Demografická projekce ČR do roku 2010 (v tis.)

A1 T2: Podíl věkových skupin na celkové populaci kraje, 2005 (v %)

Území		3-5		6-14		15-18		19-21	
ČR celkem		2,66		9,31		5,09		3,98	
CZ01	Praha	2,30		7,38		4,29		3,59	
CZ011	Hlavní město Praha	2,30	(14.)	7,38	(14.)	4,29	(14.)	3,59	(14.)
CZ02	Střední Čechy	2,75		9,29		4,92		3,84	
CZ021	Středočeský kraj	2,75	(4.)	9,29	(11.)	4,92	(13.)	3,84	(13.)
CZ03	Jihozápad	2,67		9,32		5,08		3,95	
CZ031	Jihočeský kraj	2,70	(7.)	9,55	(7.)	5,19	(9.)	4,02	(8.)
CZ032	Plzeňský kraj	2,64	(12.)	9,06	(13.)	4,96	(12.)	3,88	(12.)
CZ04	Severozápad	2,88		9,78		5,31		4,08	
CZ041	Karlovarský kraj	2,82	(3.)	9,68	(6.)	5,49	(2.)	4,13	(4.)
CZ042	Ústecký kraj	2,90	(1.)	9,82	(3.)	5,25	(7.)	4,06	(5.)
CZ05	Severovýchod	2,74		9,69		5,16		3,97	
CZ051	Liberecký kraj	2,82	(2.)	9,73	(5.)	5,26	(5.)	3,96	(10.)
CZ052	Královéhradecký kraj	2,69	(8.)	9,48	(10.)	5,05	(10.)	3,95	(11.)
CZ053	Pardubický kraj	2,74	(5.)	9,87	(2.)	5,21	(8.)	4,01	(9.)
CZ06	Jihovýchod	2,61		9,49		5,12		4,09	
CZ061	Vysočina	2,71	(6.)	10,08	(1.)	5,36	(3.)	4,21	(1.)
CZ062	Jihomoravský kraj	2,56	(13.)	9,23	(12.)	5,02	(11.)	4,03	(7.)
CZ07	Střední Morava	2,64		9,51		5,27		4,11	
CZ071	Olomoucký kraj	2,64	(11.)	9,51	(9.)	5,25	(6.)	4,06	(6.)
CZ072	Zlínský kraj	2,64	(10.)	9,52	(8.)	5,28	(4.)	4,16	(3.)
CZ08	Moravskoslezsko	2,66		9,81		5,50		4,16	
CZ081	Moravskoslezský kraj	2,66	(9.)	9,81	(4.)	5,50	(1.)	4,16	(2.)

**A1 G2: Podíl věkové skupiny 3–5letých
na celkové populaci kraje, 2005 (v %)****A1 G3: Podíl věkové skupiny 6–14letých
na celkové populaci kraje, 2005 (v %)****A1 G4: Podíl věkové skupiny 15–18letých
na celkové populaci kraje, 2005 (v %)****A1 G5: Podíl věkové skupiny 19–21letých
na celkové populaci kraje, 2005 (v %)**

A 2 Vzdelanost dospělé populace

Vzdelanostní úroveň obyvatelstva patří mezi ukazatele určující charakter společnosti, její možnosti, rychlost rozvoje a v neposlední řadě i kulturní úroveň daného společenství. Úroveň vzdelanosti tak patří mezi faktory, které se výrazně podílejí na formování profilu úspěšnosti jak jednotlivce, tak společnosti, a to zejména prostřednictvím spoluutváření socioekonomického statusu jednotlivce a jeho rodiny. Z uvedení vyplývá, že dosažená úroveň vzdelanosti tak významně ovlivňuje kvalitu lidských zdrojů, která v poslední době hraje stále větší roli při dosahování úspěchu, a to nejen na trhu práce, poskytujícího zisky na všech úrovních – od jednotlivce přes firmy, instituce, kraje až po stát a nadnárodní seskupení. Vzdelanostní struktura populace v jednotlivých regionech se tak podílí na určení směru i rychlosti jejich rozvoje a jejich zaměření a vypovídá o **kvalitě lidských zdrojů v daném regionu**, a to jak v socioekonomickém, tak v širším společenském smyslu. Jednoduše můžeme říci, že čím vyšší je vzdelanostní úroveň obyvatelstva daného regionu, tím vyšší jsou jeho šance na progresivní vývoj a na vyšší životní úroveň. Tento fakt si již někteří představitelé krajů uvědomují a snaží se o zvýšení možností vzdělávání v jejich kraji. Jednou z cest je například zakládání nových regionálních vysokých škol a také kladení důrazu na kvalitu a vhodnou strukturu středoškolského vzdělávání. Při plánování rozvoje regionu je tedy nezbytné znát vzdelanost příslušné populace a tak usuzovat na kvalitu dostupné pracovní síly a na její kvalifikaci. Znalost dostupných lidských zdrojů by tak měla předcházet jakémukoliv kroku, který směřuje k rozvoji regionu a jeho zaměření.

Struktura populace podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje strukturu populace ve věku 25–64 let a 25–34 let podle stupně nejvyššího dosaženého vzdělání, a to zvláště za muže a ženy. Ukazatel tak vypovídá o vzdelanostní úrovni celé dospělé populace, přesněji těch obyvatel, kteří jsou v ekonomicky aktivním věku.¹

Metodika výpočtu

Struktura populace vychází z procentuálních podílů v jednotlivých kategoriích vzdělání:

$$\frac{A_i}{P} \times 100$$

A_i – celkový počet obyvatel v dané věkové skupině, kteří dosáhli příslušného stupně vzdělání

P – celkový počet obyvatel v dané věkové skupině

i – příslušný stupeň vzdělání

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2005

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Ve věkové skupině 25–64 let platí, že v České republice takřka 90 % obyvatel má nejméně střední vzdělání. Nejvíce obyvatel má střední odborné vzdělání bez maturity (tedy střední vzdělání a střední vzdělání

s výučním listem), a to 42,5 %, dále 34,3 % má střední vzdělání s maturitní zkouškou. Terciární vzdělání, tzn. vysokou nebo vyšší odbornou školu, ukončilo 13,1 % obyvatel. Na druhé straně pouze základní vzdělání má 10,0 % a 0,1 % obyvatel nemá dokončené ani základní vzdělání. Jak je z údajů patrné, střední vzdělání je u nás nejrozšířenějším typem vzdělání. Vysokou nebo vyšší odbornou školu absolvoval zhruba každý osmý obyvatel ČR.

V porovnání s rokem 2004 nelze ve vzdelanostní struktuře celkové populace vysledovat výraznější změny – tyto charakteristiky se mění jen pomalu. Avšak i přes pomalý vývoj této oblasti můžeme vysledovat směr změn dlouhodobějšího charakteru. Podíl obyvatel s terciárním vzděláním pomalu stoupá – v roce 2001 činil 11,7 %, v roce 2002 11,9 % v roce 2003 12 %, v roce 2004 12,3 % a v roce 2005 již zmíněných 13,1 %. Ačkoliv jde o hodnoty, které nejsou nijak výrazně odlišné, je zde patrný určitý stoupající trend. Obdobně lze vysledovat posun i u kategorie základního vzdělání, kde jde však o opačnou tendenci. Podíl osob pouze se základním a nižším vzděláním se snížil z 13,6 % v roce 2001 na 11,9 % v roce 2002, dále na 11,3 % v roce 2003, na 10,8 % v roce 2004 a v roce 2005 poklesl na 10,1 %. Tento fakt signalizuje, že vzdelanostní struktura se postupně vyvíjí směrem k vyššímu zastoupení osob s vyšším vzděláním, což je zapříčiněno zejména tím, jak do sledované věkové kategorie vstupují mladší vzdělanější ročníky a starší ročníky s nižším stupněm dosaženého vzdělání ze skupiny odcházejí. Současně lze říci, že změny postihují především krajní kategorie – nejvyšší a nejnižší úroveň vzdělání.

Vzdelanostní struktura mladé populace ve věku 25–34 let je oproti celkové populaci charakteristická výrazně nižším podílem osob se základním nižším vzděláním (5,9 % oproti 10,0 %) a naopak vyšším zastoupením těch, kdo mají střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou (38,6 % oproti 34,3 %). Negativní skutečností však je stále relativně nízký podíl lidí s terciárním vzděláním v této věkové skupině: procento mladých lidí ve věku 25–34 let s terciárním vzděláním je jen o málo vyšší než u celkové populace (14,2 % oproti 13,1 %). Je zřejmé, že podíl lidí s ukončeným terciárním vzděláním se ani v mladé generaci prozatím příliš nezvýšil. Jedním z faktorů, které ovlivňují počet lidí s dokončeným terciárním vzděláním, je i postupná realizace Boloňského procesu, která se ještě neprojevila na celkovém počtu absolventů. Porovnáme-li tak vzdelanostní strukturu mladé a celkové populace, lze říci, že nejvýraznější změny zasahují zejména kategorie střední vzdělání s maturitní zkouškou, kde se podíl mladší populace navýšil, avšak pokud jde o terciární vzdělávání, není zvyšování úrovně vzdělávání nijak výrazné.

V porovnání s rokem 2004 se vzdelanostní struktura mladé populace ve věku 25–34 let nijak výrazně nezměnila. Podíl osob s terciárním vzděláním zůstal takřka stejný, kdy došlo k nárůstu o 2 procentní body, a obdobně zastoupení těch, kteří mají pouze základní vzdělání nebo nižší se také nijak výrazně nezměnilo, kdy jejich podíl klesl o 0,1 procentního bodu.

Rozdíly mezi muži a ženami jsou patrné zejména v populaci ve věku 25–64 let, a to zejména u mužů a žen s nižším než terciárním stupněm vzdělání. Pokud jde o zastoupení osob, které dosáhly pouze základního vzdělání, pak mezi nimi nalezneme více žen jak mužů. Zatímco pouze 6,2 % mužů má pouze základní vzdělání, u žen je zmíněný podíl dvojnásobný (13,7 %). Na středoškolské úrovni vzdělání jsou rozdíly již opačné, kdy ženy častěji než muži dosahují středního vzdělání s maturitou (39,9 % žen ku 28,7 % mužů s maturitním vzděláním). Těmto výsledkům odpovídá zastoupení mužů a žen ve vzdělání bez maturity, kdy bez maturity jsou častěji muži než ženy (50,4 % mužů a pouze 34,7 % žen). Rozdíly mezi muži a ženami nalezneme i na úrovni terciárního vzdělání, kde však jde o nejmenší rozpětí. Vysokou

¹ V tomto roce již neuvádíme vzdelanostní strukturu populace ve věkových skupinách 35–44 let a 45–54 let. Podrobnější členění věkových skupin – viz Krajská ročenka školství 2001.

nebo vyšší odbornou školu má 14,5 % mužů, zatímco u žen je to pouze 11,6 %.

Pokud jde o mladou populaci, je zřejmé, že rozdíly u nejvyššího vzdělání mezi pohlavími zde již mizí. Základní a nižší vzdělání má 5,5 % mužů a 6,6 % žen, terciární vzdělání pak 13,8 % mužů a 14,6 % žen. Diference však přetrvávají na úrovni středoškolské: zatímco 34,5 % žen má střední nematuritní vzdělání, u mužů je to téměř polovina (47,3 %), a naopak pouze 33,3 % mužů dosáhlo středního vzdělání s maturitní zkouškou oproti 44,2 % žen.

Z údajů vyplývá, a to zejména ze srovnání mladé a celé populace, že se v naší společnosti projevuje **postupné zvyšování vzdělanostní úrovně** – nejnižší vzdělání je stále více vázáno na starší obyvatele, zejména ženy, přičemž mezi mladou generací je podíl žen se základním vzděláním již výrazně nižší. Naopak mírně negativní zprávou pro nás je, že nárůst podílu osob s terciárním vzděláním se ve vzdělanostní struktuře zatím nijak výrazně neprojevil. Taktéž můžeme říci, že se u nás smazává rozdíl mezi muži a ženami, kdy u mladých lidí je mezi muži a ženami s nejvyšším stupněm vzdělání velmi malý rozdíl. Totéž lze říci i o základním vzdělání. Současně přetrvávají rozdíly mezi muži a ženami na středoškolské úrovni vzdělání, kdy ženy častěji než muži dosahují maturitního vzdělání.

Regionální rozdíly

Vzdělanostní struktura obyvatel ve věku 25–64 let má v jednotlivých krajích rozdílný charakter. Zcela specifická se z pohledu úrovně vzdělanosti obyvatel jeví **Praha**. V Praze je výrazně více osob s terciárním vzděláním, kdy podíl těch, kteří mají vysokou či vyšší odbornou školu je 27,1 % (celostátní průměr je 13,1 %), a naopak nejméně je v Praze obyvatel pouze se základním vzděláním (4,4 % oproti průměru 10 %). V Praze současně evidujeme i nejnižší podíl středoškoláků bez maturity, a naopak nejvíce lidí se středním maturitním vzděláním. Z hlediska vzdělanostní struktury tak lze Prahu považovat za region, který se od ostatních krajů velmi liší. Více než dvě třetiny obyva-

tel Prahy tvoří lidé s maturitním a vysokoškolským vzděláním a podíl osob s pouze základním vzděláním je vzhledem k celorepublikovému průměru výrazně nižší.

Specifičnost pražského regionu je zejména ovlivněna ekonomickou situací a stavem na trhu práce, kdy koncentrace pracovních příležitostí pro vysoce kvalifikovanou pracovní sílu se odráží i ve vzdělanostní struktuře, neboť pracovní příležitosti lákají vysoce kvalifikované pracovníky i z jiných krajů. V Praze jsou např. jakožto v hlavním městě koncentrovány pracovní příležitosti nabízející uplatnění v centrálních úřadech a bankách, velkých mezinárodních firmách apod. V ostatních krajích se investoři častěji zaměřují na výrobu, a tudíž požadují pracovníky nejčastěji se středním odborným vzděláním.

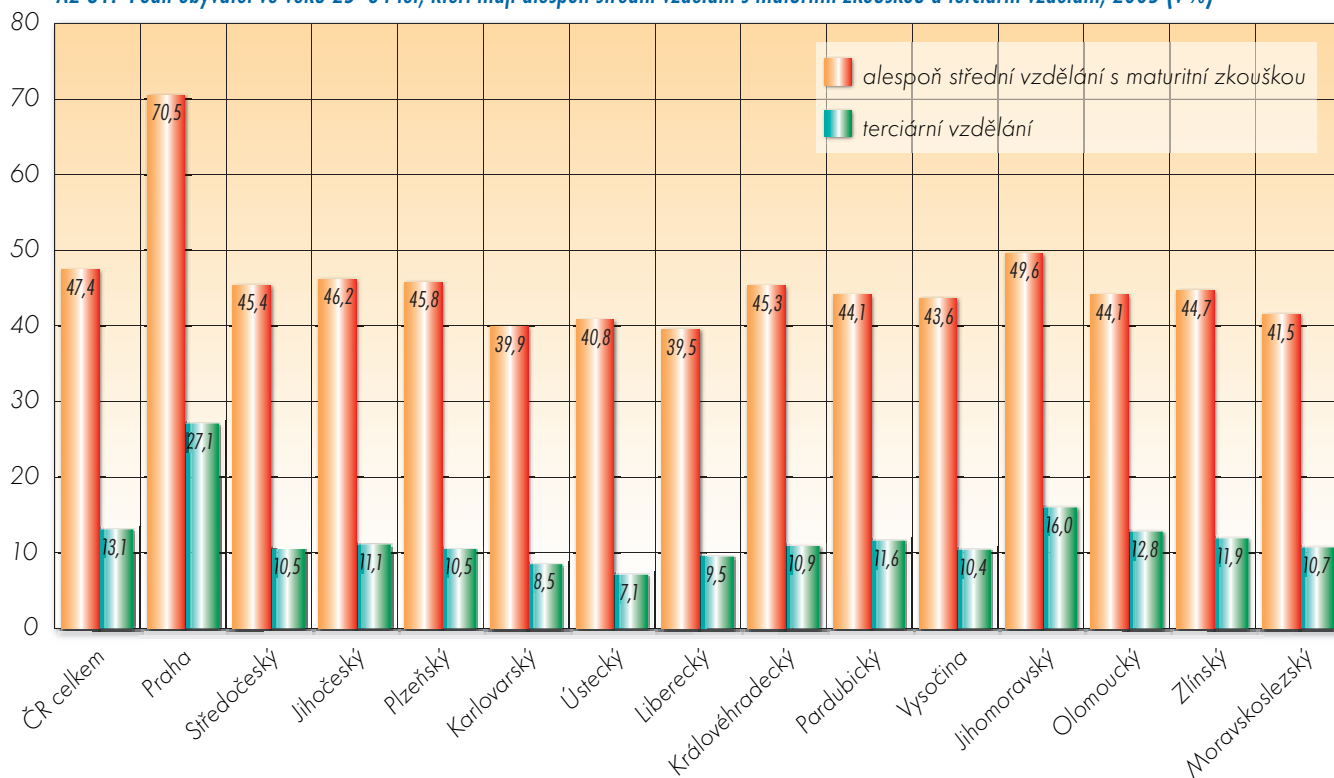
Vyšší podíl lidí s terciárním vzděláním než je celorepublikový průměr lze nalézt ještě v **Jihomoravském kraji** (16,0 % oproti průměru 13,1 %). Tuto příznivější situaci ovlivňuje zejména to, že střediskem kraje je Brno, kde, obdobně jako v Praze, je značná koncentrace vyšších odborných škol nebo vysokých škol.

Pokud se nyní zaměříme na ty regiony, kde je vzdělanostní struktura spíše nepříznivá, pak jde především o **oblast Severozápad, zejména o kraj Ústecký a Karlovarský**. V těchto krajích je podprůměrný zejména podíl osob s terciárním vzděláním (v Ústeckém kraji pouhých 7,1 %, v Karlovarském pak 8,5 %). **Méně než 10 %** lidí s terciárním vzděláním je kromě již zmíněných krajů Ústeckého a Karlovarského ještě v Libereckém kraji. Nejvyšší podíl osob pouze se základním vzděláním najdeme v Ústeckém a v Karlovarském kraji, a to 15,5 %, respektive 15,4 %. Osob se základním vzděláním je tak v těchto regionech zhruba čtyřikrát více, než je tomu v Praze.

Nejvyšší podíl lidí s maturitním vzděláním je – mimo Prahu – v Plzeňském kraji (35,3 %), v Jihočeském kraji (35,1 %) a ve Středočeském kraji (35,0 %).

Rozdíly mezi jednotlivými krajy znázorňuje graf A2G1 (podíly osob s alespoň úplným středním a terciárním vzděláním). Zhruba polovina lidí v České republice má alespoň střední vzdělání s maturitou (v Praze

A2 G1: Podíl obyvatel ve věku 25–64 let, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)

Poznámka: Alespoň úplné střední vzdělání = úplné střední odborné, úplné střední všeobecné, terciární.

70 %), ale v Libereckém a Karlovarském kraji nedosahuje jejich podíl ani 40 %. Nejnižší zastoupení osob s terciárním vzděláním mají kraje Ústecký a Karlovarský, naopak v Praze má vysokou nebo vyšší odbornou školu zhruba každý čtvrtý obyvatel, v Jihomoravském kraji cca každý sedmý.

V mladé populaci ve věku 25–34 let obecně platí, že je zde menší podíl osob s nejnižším, tj. základním vzděláním, a vyšší podíl osob se středním maturitním vzděláním, než je tomu u osob ve věku 25–64 let.

Specifickým regionem je i v případě mladé populace Praha, kde nalezneme obdobné tendence jako u populace 25–64leté. Podíl mladých lidí s pouze základním a nižším vzděláním je zde pouze 3,0 %, což je ještě méně než u celkové populace ve věku 25–64 let. Naopak cca každý čtvrtý člověk ve věku 25–34 let v Praze má vysokou nebo vyšší odbornou školu. V rámci krajského srovnání je v Praze také relativně nejvyšší zastoupení mladých obyvatel s maturitním vzděláním (47,3 % oproti průměru 38,6 %).

Krajem s poměrně příznivou vzdělanostní strukturou mladé populace je i **Jihomoravský kraj** – mezi mladými lidmi zde nalezneme **relativně vyšší podíl osob s terciárním vzděláním** (18,3 %), a naopak **méně těch, kdo mají pouze základní vzdělání** (4,5 %). Velmi malé zastoupení osob s nejnižším vzděláním mají také **kraje Pardubický** (3,2 %) a **Královéhradecký** (3,3 %), což jsou po Praze nejnižší hodnoty.

Při sledování nepříznivých hodnot vzdělanosti v jednotlivých krajích, tzn. **nízkých podílů mladých lidí s terciárním vzděláním a vysokého zastoupení nejméně vzdělané mladé populace**, vystupuje do popředí souvislé území **Severozápadu, Karlovarského a Ústeckého kraje**. Podíl obyvatel s vysokou nebo vyšší odbornou školou je v Karlovarském kraji pouze 6 %, v Ústeckém 8,3 %, přičemž celorepublikový průměr činí 14,2 %. V Ústeckém kraji má pouze základní a nižší vzdělání 13,4 % a v Karlovarském kraji 13,1 % mladé populace,

což jsou hodnoty dvojnásobné až trojnásobné v porovnání s ostatními kraji (průměr za ČR je 6,1 %).

Největší podíl mladých obyvatel se **středním vzděláním bez maturity** nalezneme v oblasti Severovýchodu, kdy v Libereckém kraji jde o 47,8 %, v Královéhradeckém kraji o 46,7 % a v Pardubickém kraji o 45,0 %. Nejméně mladých lidí s tímto typem vzdělání nalezneme v Praze, a to (22,9 %).

Pokud jde o ty, kteří mají **maturitní vzdělání**, největší podíl takto vzdělaných mladých lidí nalezneme v Praze (47,3 %), ve Středočeském (39,7 %) a ve Zlínském kraji (39,2 %); nejnižší v Libereckém (32,5 %) a v Jihomoravském kraji (35,5 %).

Graf A2G2 ukazuje **podíly obyvatel ve věku 25–34 let, kteří mají alespoň maturitní a terciární vzdělání**. Oproti celkové populaci jsou hodnoty u mladých lidí mírně posunuty ve smyslu vyššího podílu osob s alespoň maturitním vzděláním. Mezikrajové rozdíly jsou obdobné jako u celkové populace. Zastoupení obyvatel, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitou, se ve většině krajů pohybuje okolo 50 % s výjimkou Prahy, kde dosahuje 74,0 %. Podíl osob s terciárním vzděláním se pohybuje v rozmezí 26,7 % v Praze až 6,0 % v Karlovarském kraji.

Praha a Jihomoravský kraj jsou oblastmi, kde je v rámci České republiky relativně nejpříznivější vzdělanostní struktura populace charakteristická zejména větším zastoupením osob s terciárním vzděláním a nižším podílem těch, kdo mají pouze základní vzdělání. Z hlediska rozvojového potenciálu je naproti tomu nepříznivá situace v Karlovarském a Ústeckém kraji, kde je situace opačná: nalezneme zde vysoké podíly lidí s nejnižším vzděláním a nejmenší zastoupení vzdělané, a tím i vysoce kvalifikované pracovní síly, tzn. osob s terciárním vzděláním.²

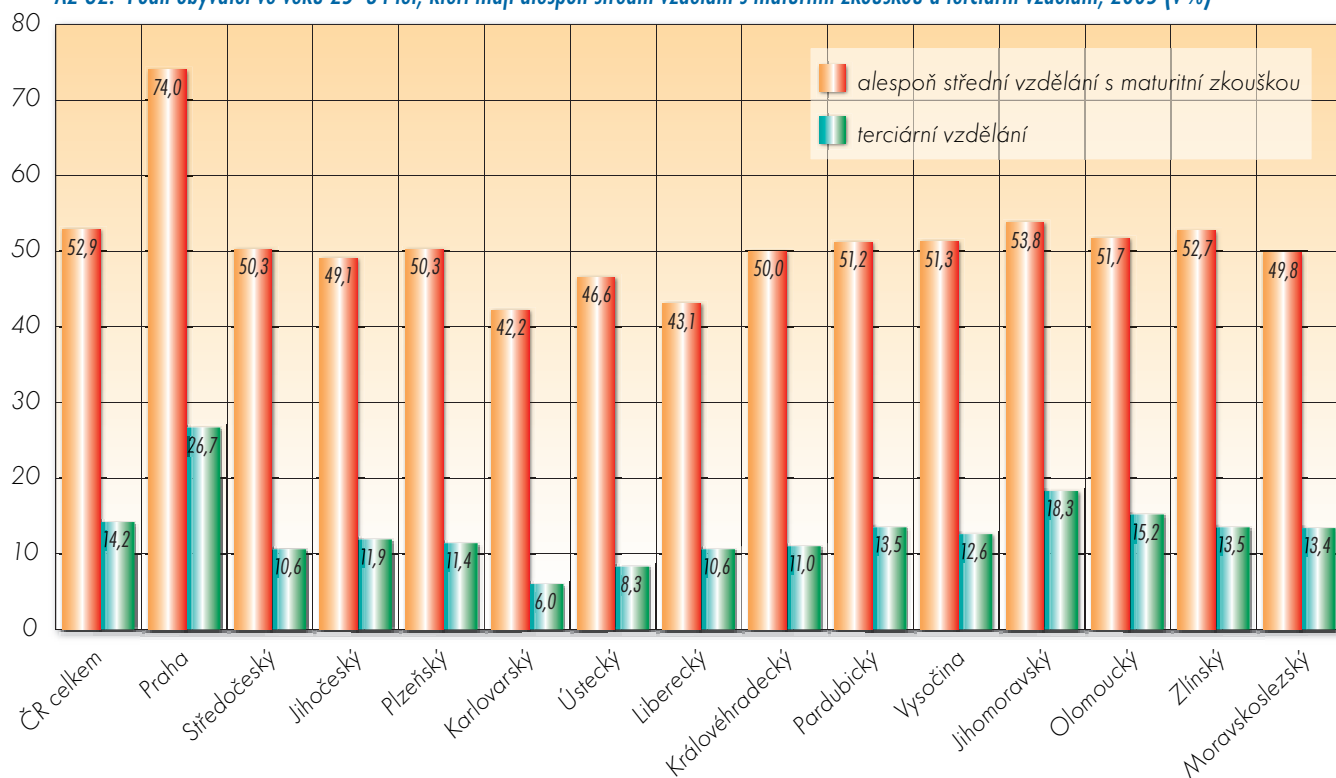
² Je nutné zde upozornit, že v Karlovarském a v Ústeckém kraji je vysoký podíl osob příslušejících k etnickým menšinám, které však do výběrových šetření pracovních sil takřka nevstupují. Tím mohou být výsledné údaje vychýleny, ať již směrem pozitivním či negativním.

A2 T1: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, 2005 (%)

Území		bez vzdělání		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem
ČR celkem		0,1		10,0		42,5		34,3		13,1		100,0
CZ01	Praha	0,1		4,4		25,0		43,4		27,1		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	0,1	(7.)	4,4	(14.)	25,0	(14.)	43,4	(1.)	27,1	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,1		10,1		44,3		35,0		10,5		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,1	(9.)	10,1	(7.)	44,3	(10.)	35,0	(4.)	10,5	(10.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,2		9,9		43,9		35,2		10,9		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,2	(6.)	9,2	(10.)	44,4	(9.)	35,1	(3.)	11,1	(6.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,2	(3.)	10,7	(5.)	43,3	(12.)	35,3	(2.)	10,5	(9.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,2		15,5		43,7		33,1		7,5		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,2	(5.)	15,4	(2.)	44,6	(8.)	31,4	(11.)	8,5	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,2	(1.)	15,5	(1.)	43,4	(11.)	33,7	(6.)	7,1	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,1		9,6		47,1		32,5		10,7		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,1	(12.)	13,1	(3.)	47,4	(2.)	30,0	(14.)	9,5	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,2	(4.)	7,8	(13.)	46,6	(5.)	34,4	(5.)	10,9	(7.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	(14.)	8,4	(12.)	47,5	(1.)	32,5	(10.)	11,6	(5.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,1		9,5		42,6		33,4		14,3		100,0
CZ061	Vysočina	0,2	(2.)	9,1	(11.)	47,1	(3.)	33,2	(8.)	10,4	(11.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	0,0	(13.)	9,7	(8.)	40,7	(13.)	33,5	(7.)	16,0	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,1		9,8		45,7		32,0		12,4		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,1	(8.)	10,2	(6.)	45,6	(7.)	31,3	(12.)	12,8	(3.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,1	(11.)	9,5	(9.)	45,7	(6.)	32,8	(9.)	11,9	(4.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,1		11,5		46,9		30,9		10,7		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,1	(10.)	11,5	(4.)	46,9	(4.)	30,9	(13.)	10,7	(8.)	100,0

A2 G2: Podíl obyvatel ve věku 25–34 let, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)

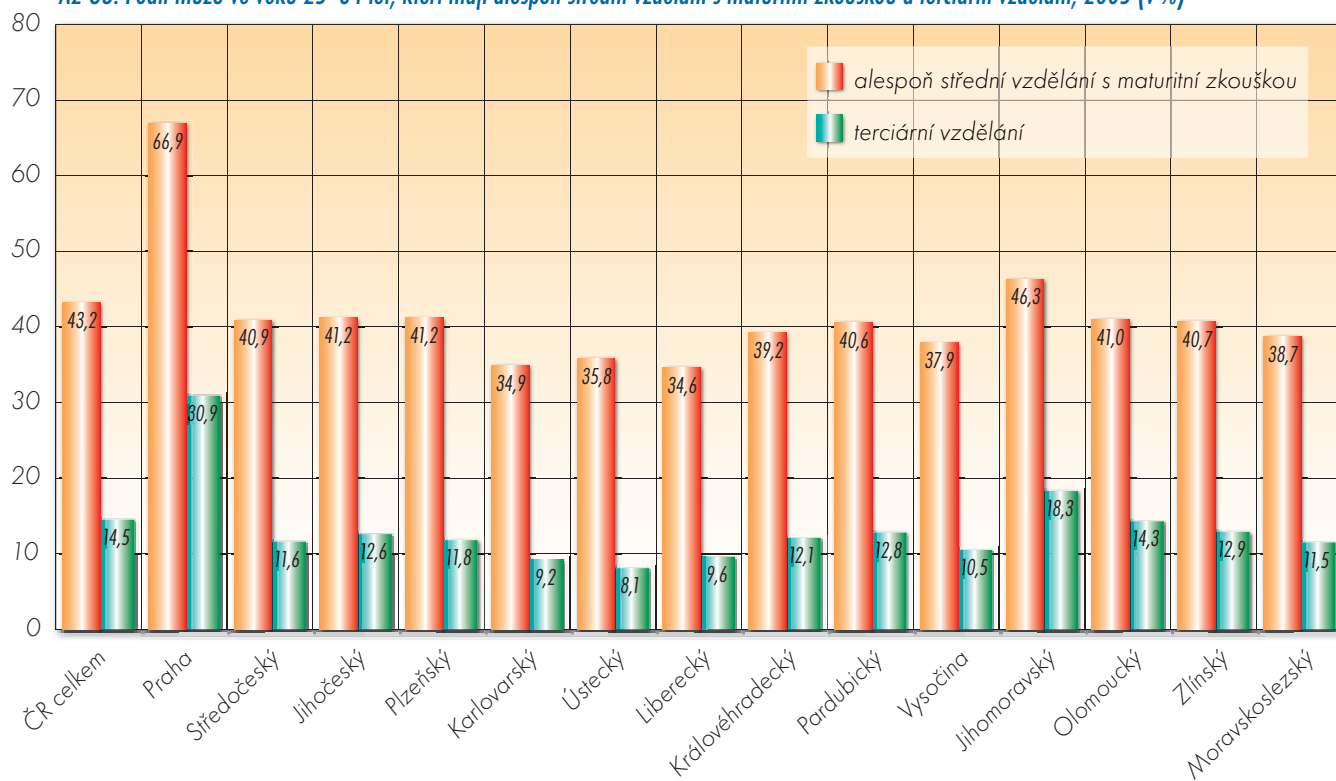

A2 T2: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, 2005 (v %)

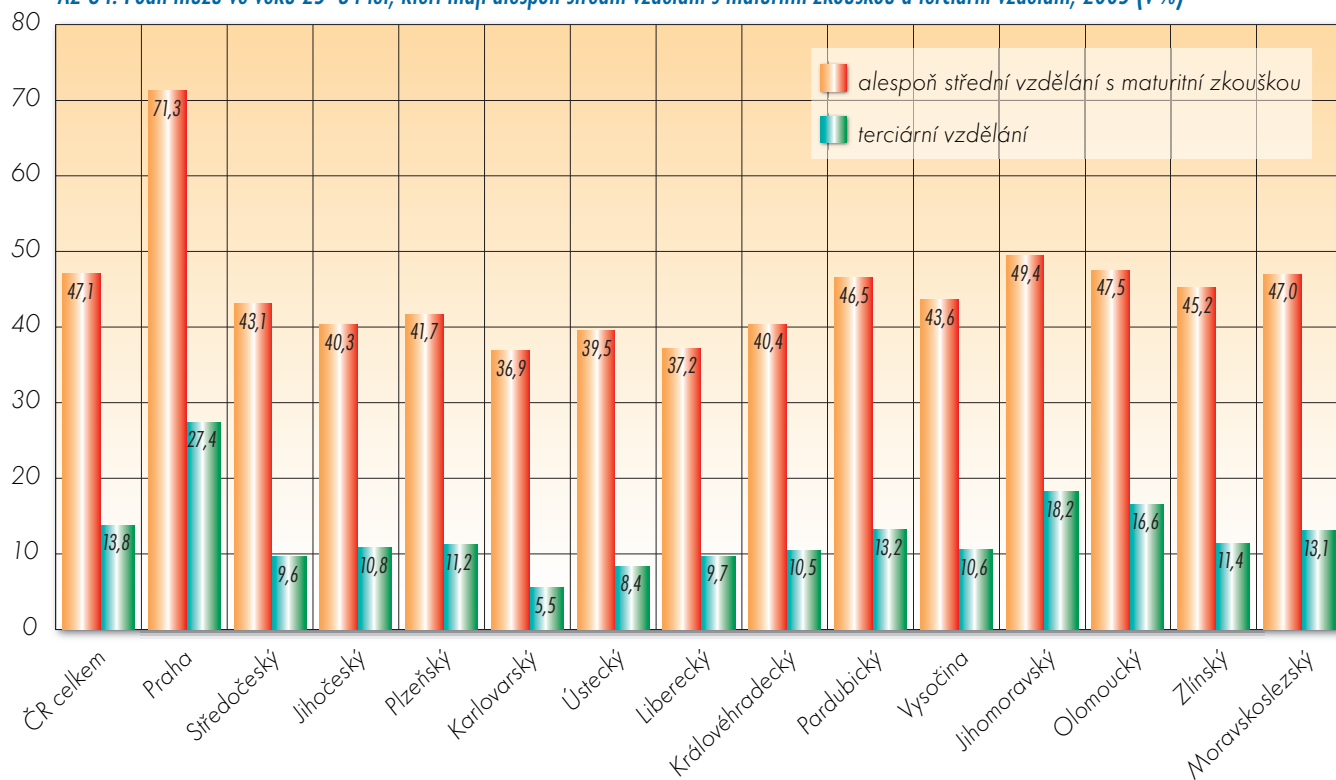
Území		bez vzdělání		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem
ČR celkem		0,2		5,9		41,1		38,6		14,2		100,0
CZ01	Praha	0,1		2,9		22,9		47,3		26,7		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	0,1	(10.)	2,9	(13.)	22,9	(14.)	47,3	(1.)	26,7	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,2		5,7		43,8		39,7		10,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,2	(6.)	5,7	(6.)	43,8	(7.)	39,7	(2.)	10,6	(11.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,2		5,8		44,4		38,0		11,7		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,3	(3.)	5,2	(7.)	45,4	(4.)	37,2	(9.)	11,9	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,1	(11.)	6,4	(5.)	43,2	(10.)	38,9	(5.)	11,4	(9.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,4		13,0		41,2		37,7		7,7		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,2	(4.)	12,9	(2.)	44,7	(5.)	36,2	(12.)	6,0	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,4	(2.)	13,0	(1.)	40,0	(13.)	38,3	(7.)	8,3	(13.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,3		4,7		46,7		36,6		11,7		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,2	(7.)	8,9	(3.)	47,8	(1.)	32,5	(14.)	10,6	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,6	(1.)	2,7	(14.)	46,7	(2.)	39,0	(4.)	11,0	(10.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	(13.)	3,2	(12.)	45,6	(3.)	37,7	(8.)	13,5	(5.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,1		4,4		42,5		36,5		16,5		100,0
CZ061	Vysočina	0,2	(5.)	4,4	(10.)	44,1	(6.)	38,7	(6.)	12,6	(7.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	–	(13.)	4,5	(9.)	41,7	(12.)	35,5	(13.)	18,3	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,1		4,3		43,4		37,8		14,4		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,1	(12.)	4,7	(8.)	43,6	(8.)	36,5	(10.)	15,2	(3.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,1	(9.)	3,8	(11.)	43,3	(9.)	39,2	(3.)	13,5	(4.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,2		7,6		42,4		36,4		13,4		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,2	(8.)	7,6	(4.)	42,4	(11.)	36,4	(11.)	13,4	(6.)	100,0

A2 G3: Podíl mužů ve věku 25–64 let, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)

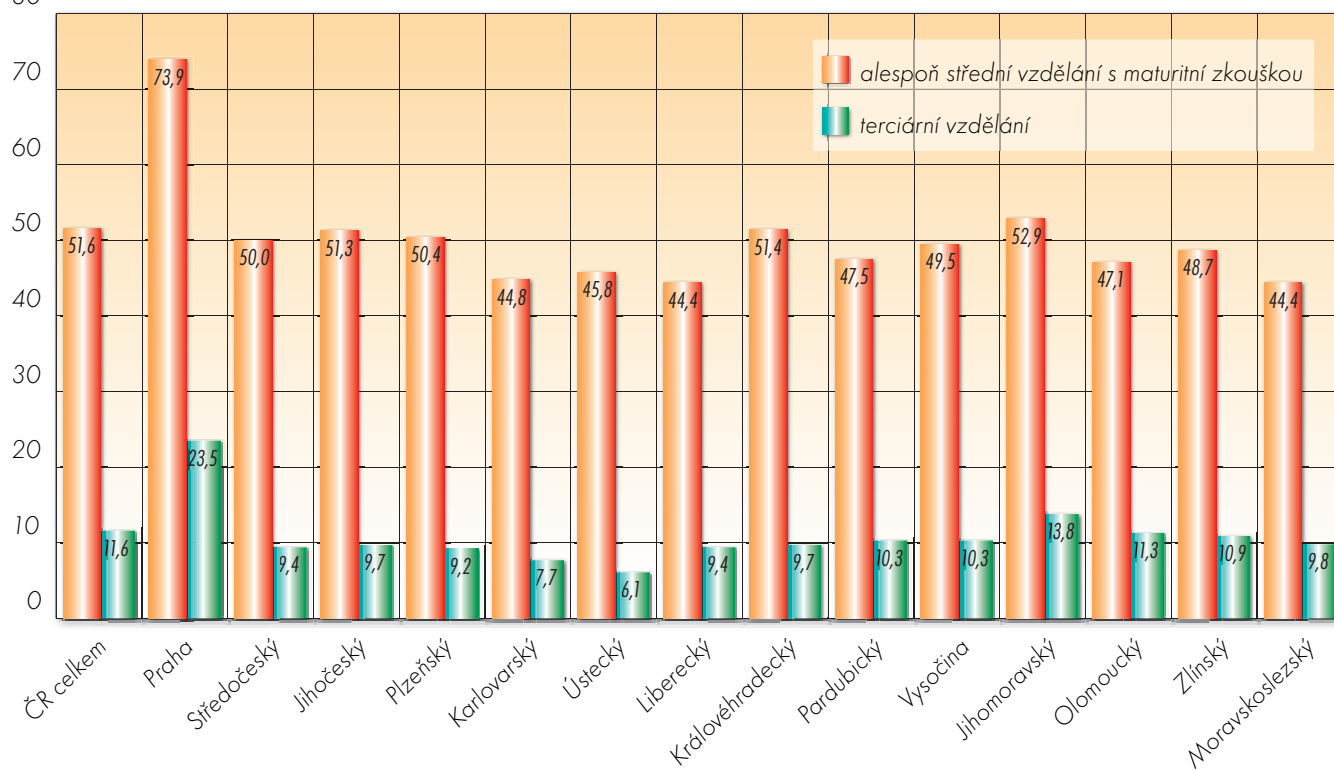

A2 G4: Podíl mužů ve věku 25–34 let, kteří mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)

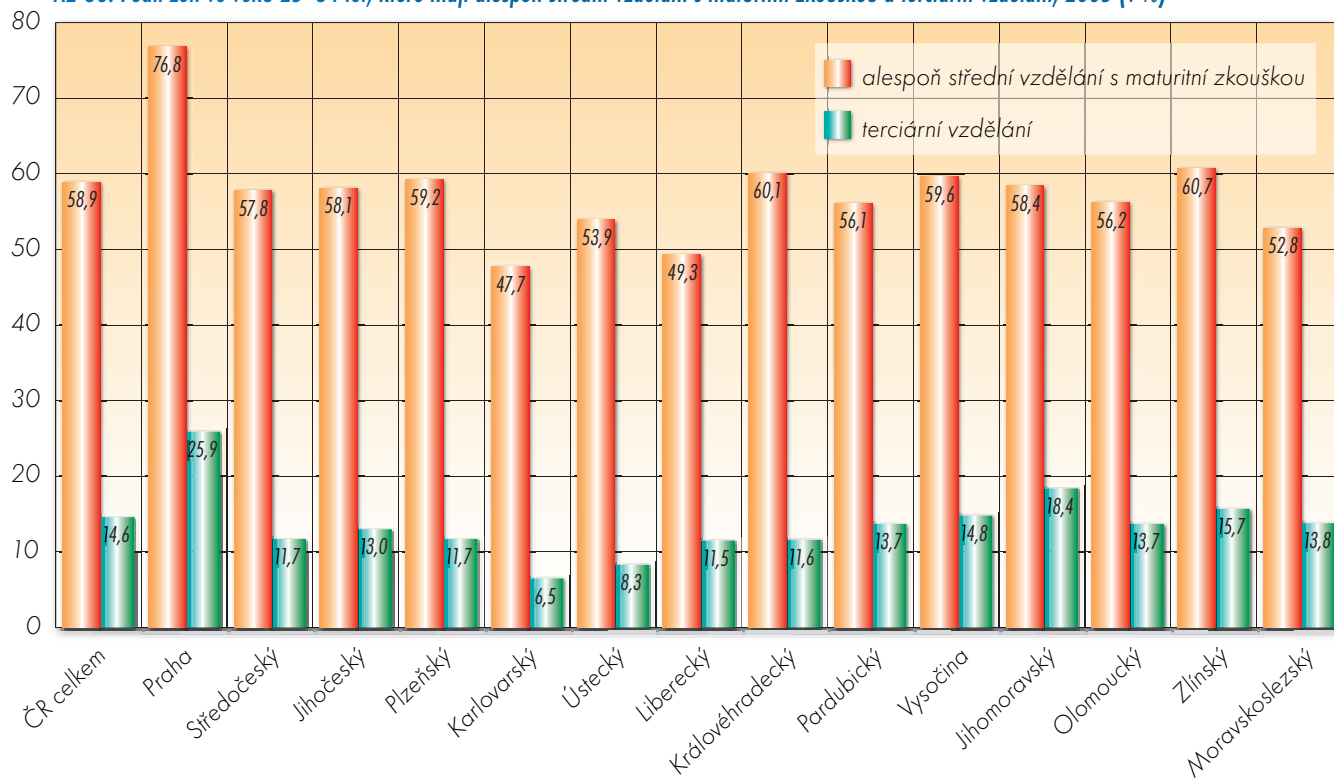

A2 G5: Podíl žen ve věku 25–64 let, které mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)

A2 G6: Podíl žen ve věku 25–34 let, které mají alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání, 2005 (v %)

KAPITOLA

FINANČNÍ ZDROJE VLOŽENÉ DO VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělání je investicí, která přispívá k rozvoji osobnosti a následně i k rozvoji celé společnosti. Jako každá investice také vzdělávání s sebou nese potřebu finančních vkladů. Z toho důvodu je nutné zmapovat množství finančních prostředků, které jsou na vzdělávací proces vynakládány. V ideálním případě se jedná o všechny finanční zdroje, tedy jak veřejné (veškeré výdaje veřejných rozpočtů), tak soukromé (výdaje žáků, vlastníků vzdělávacích institucí, sponzorů ...). Proto je nutné mít k dispozici veškeré potřebné informace, které ovšem v současné době nejsou dostupné. K dispozici jsou údaje o výdajích na školství z rozpočtových kapitol 333-MŠMT a 700-Obce a DSO, Krajské úřady. Naprosto postrádáme informace o výdajích dalších veřejných a soukromých zdrojů v regionálním členění.

V roce 2005 se finanční toky oproti roku 2004 nezměnily. V obou letech byly z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy poskytovány transferem prostředky na přímé náklady³ škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a krajskými úřady. Provozní výdaje byly zabezpečovány z rozpočtů krajů a obcí. Dotace poskytnuté soukromým školám a školským zařízením byly čtvrtletně účelově převáděny z rozpočtu ministerstva školství přímo na kraj a Magistrát hlavního města Prahy. Odbory školství krajských úřadů a Magistrátu hlavního města Prahy je poskytovaly jednotlivým organizacím. Neinvestiční dotace církevním školám, předškolním a školským zařízením byly účelově poskytovány přímo z rozpočtu ministerstva školství. Školy, předškolní a školská zařízení zřizované MŠMT byly financovány z rozpočtu ministerstva příspěvkem.

V **Krajské ročence 2001** a v **Krajské ročence 2002** (kapitola o financování školství) byly zveřejněny pouze údaje o jednotkových výdajích z rozpočtů obcí a DSO; krajských úřadů a okresních úřadů na žáky mateřských a základních škol a středních, včetně vyšších odborných škol až do úrovně krajů. Do **Krajské ročenky 2003** byly nově zařazeny jednotkové výdaje na žáka speciálních škol a jednotkové výdaje na jednotlivé typy a druhy škol byly počítány z výdajů z rozpočtů obcí a DSO a krajských úřadů.

V **Krajské ročence 2004** byly na rozdíl od předchozích publikací jednotkové výdaje na jednotlivé typy a druhy škol vypočteny nejen z výdajů kapitoly 700-Obce a DSO; KÚ, ale i kapitoly 333-MŠMT. Nově jsou do výdajů zahrnuty dotace církevním školám a výdaje na školy zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

B 1 Jednotkové výdaje na žáka

Tento ukazatel vypovídá o jednom z aspektů efektivity vzdělávacího systému v kraji (dalším aspektem jsou výsledky vzdělávání), **udává jednotkovou finanční náročnost vzdělávacího systému**. Výdaje na jednoho žáka tak vlastně zobrazují cenu vzdělávání, kterou jsou zatěžovány veřejné rozpočty.

Výše finančních prostředků, které se z veřejných rozpočtů vynakládají na jednoho žáka, svým způsobem charakterizuje vzdělávací politiku země, ale i finanční náročnost vzdělávacího procesu. Pro analýzu rozdílů ve výši objemu finančních prostředků na žáka na jednotlivých vzdělávacích úrovních a v regionech je nutné znát

nejen mechanismus způsobu financování škol, ale i institucionální a oborovou skladbu škol v jednotlivých regionech, protože na těchto faktorech je hodnota ukazatele závislá. Dalším faktorem, který může výši finančních prostředků na žáka ovlivnit, je i směr, kterým se ubírá vzdělávací politika daného regionu. Některé regiony pocítují potřebu posílit vzdělávání na základních školách na úkor středního školství, jinde naopak, totéž se týká vztahu střední odborné učiliště versus střední odborná škola. Fakticky vše souvisí i s ekonomickou situací regionu, mírou nezaměstnanosti, požadavky trhu práce.

Případné odchylky od celkového trendu u jednotlivých krajů jsou logické, neboť každý kraj je specifický a vzdělávací systém musí na tuto specifickou reagovat. **Míra odchylky však udává cenu, kterou kraj za svá specifika platí, případně zisk, který mu z jeho specifík plyne.** V případě snah o úpravy vzdělávacích systémů v jednotlivých krajích pak lze na efektivitu jednotlivých vzdělávacích segmentů systému pohlížet jako na jednu z výchozích informací, je však nutné zároveň vzít v úvahu i daná specifika vzdělávací soustavy kraje.

Charakteristika ukazatele

Výdaje na jednoho žáka jsou dány celkovými veřejnými výdaji na vzdělávání a počty žáků. Jsou zde však i další faktory jako vliv velikosti škol, poměr mezi počtem žáků a počtem pedagogů, velikost tříd a provozní náročnost školy. Počty žáků, především v mateřských, základních a částečně i středních školách, jsou dány zejména velikostí populace odpovídajícího věku. Dalším faktorem, především na střední a vyšších úrovních, je oborová a institucionální nabídka v regionu. Nezanedbatelným faktorem ovlivňujícím jednotkové výdaje na žáka je i podíl žáků v denním studiu a v ostatních formách studia.

Ukazatel popisuje finanční náročnost vzdělávání jednoho žáka mateřské, základní a střední (včetně vyšší odborné) a speciální školy. Výše výdajů na jednoho žáka je díky normativní metodě financování velmi závislá na výši republikového normativu na žáka, který je pro jednotlivé druhy a typy škol a skupiny oborů vzdělávání pevně stanoven. U jednotlivých škol však mohou vzhledem k oborové a institucionální skladbě nastat poměrně velké rozdíly ve výši výdajů na žáka, které škola z rozpočtu obdrží. Ukazatel porovnává celkovou výši běžných výdajů vynaložených z rozpočtu kapitoly 700-Obce a DSO; KÚ a kapitoly 333-MŠMT na mateřské, základní, střední školy (včetně VOŠ) a speciální školy s přepočtenými počty žáků.

Metodika výpočtu

$$\frac{V_i}{Z_i}$$

V – běžné (neinvestiční) výdaje z rozpočtu kapitoly 700-Obce, DSO; KÚ; 333-MŠMT;

Z – přepočtený počet žáků za kalendářní rok = 2/3 přepočtených žáků ve školním roce, který v daném kalendářním roce končí + 1/3 přepočtených žáků ve školním roce, který v daném kalendářním roce začíná;

přepočtení žáci za školní rok = počet žáků v denním vzdělávání + 1/3 počtu žáků v ostatních formách vzdělávání;

i – jednotlivé typy a druhy škol.

Zdroj dat:

- databáze ÚIV (počty žáků);
- PVT, a.s., Hradec Králové – výdaje kapitoly 700-Obce, DSO; Krajské úřady;
- MÚZO s.r.o., Praha – výdaje kapitoly 333-MŠMT.

³ Finanční prostředky na platy a náhrady platů, popřípadě mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na náklady na zvláštním způsobem stanovené odvozy do sociálních a zdravotních fondů a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí zdravotně postižených, na výdaje na učební pomůcky a dále na výdaje na učebnice a školní potřeby, pokud se žákům poskytují bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a služby, které souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.

V Krajské ročence 2005 jednotkové výdaje publikovány nejsou. Důvodem je chybné zaúčtování výdajů na jednotlivé paragrafy rozpočtové skladby. Tím dochází i ke zkrácení výpočtu jednotkových výdajů. Pokud dojde v příštím roce k přesnějšímu vykazování výdajů na jednotlivé paragrafy rozpočtové skladby, tak se k publikování jednotkových výdajů v Krajské ročence vrátíme.

B 2 Podíl neinvestičních transferů z kapitoly 333-MŠMT na neinvestičních výdajích kapitoly 700-Obce a DSO, Krajské úřady

Neinvestičními transfery se rozumí transfery, které představují poskytnutí peněžních prostředků určených na neinvestiční výdaje. Skutečně poskytnuté neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně v roce 2005 zahrnovaly: přímé výdaje na vzdělávání na krajské a obecní školství, účelové neinvestiční dotace pro soukromé školství, nákup učebních pomůcek, programy sociální prevence a prevence kriminality, projekty romské komunity, program protidrogové politiky, podporu odborného vzdělávání, soutěže, program podpory vzdělávání národnostních menšin, státní informační politiku ve vzdělávání a další programy.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíl neinvestičních transferů z kapitoly 333-MŠMT na celkových neinvestičních výdajích na vzdělávání z rozpočtu kapitoly 700-Obce a DSO, Krajské úřady v %.

Metodika výpočtu

$$\frac{NT}{V} \times 100$$

NT – skutečně poskytnuté neinvestiční transfery z kapitoly 333-MŠMT veřejným rozpočtům územní úrovně

V – běžné (neinvestiční) výdaje z rozpočtu kapitoly 700-Obce a DSO; Krajské úřady ve školství

Zdroj dat:

- PVT, a. s. – výdaje kapitoly 700-Obce a DSO; Krajské úřady;
- MÚZO, s. r. o., Praha – výdaje kapitoly 333-MŠMT.

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územně správních celků z kapitoly 333-MŠMT na rok 2005 představovaly 79,2 % neinvestičních výdajů kapitoly 700-Obce a DSO; Krajské úřady v oblasti školství. Celkem činily 68 598,3 tis. Kč, z toho na přímé náklady na vzdělávání (včetně sportovních gymnázií) a na dotace na soukromé školy bylo poskytnuto 67 887,1 tis. Kč (tedy 99,0 % skutečně poskytnutých neinvestičních transferů veřejným rozpočtům ÚSC).

Regionální rozdíly

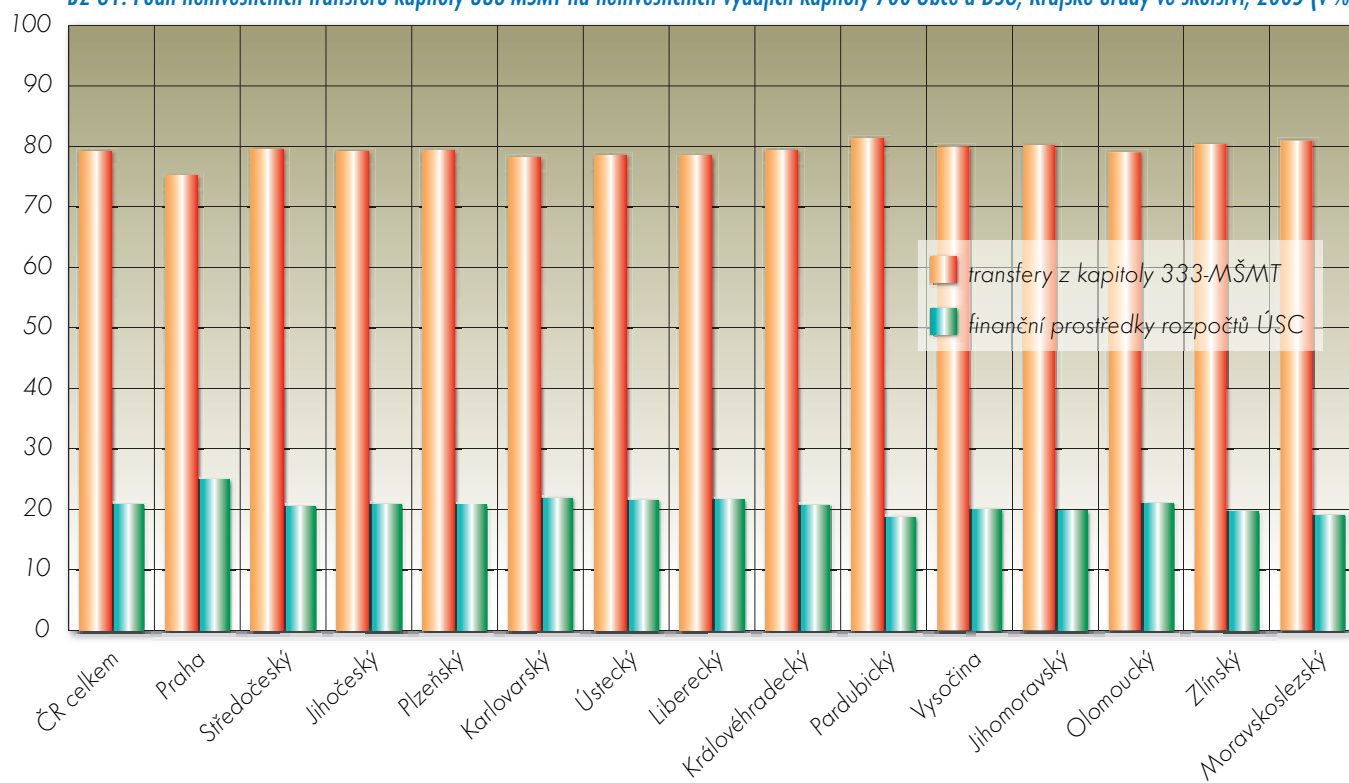
Neinvestiční transfery poskytnuté z kapitoly 333-MŠMT se podílely na pokrytí neinvestičních výdajů rozpočtů ÚSC ve školství v rozmezí od 75,1 % v Praze do 81,3 % v Pardubickém kraji. Nejvyšší podíl transferů byl v kraji Pardubickém (81,3 %), Moravskoslezském (81,0 %), Zlínském (80,4 %), Jihomoravském (80,2 %) a kraji Vysočina (80,0 %). Naopak nejvíce doplácely veřejné rozpočty ÚSC v Praze (24,9 %), v kraji Karlovarském (21,9 %), Libereckém (21,6 %), Ústeckém (21,4 %), Olomouckém (20,9 %), Jihočeském (20,9 %), Plzeňském (20,7 %), Královéhradeckém (20,7 %) a Středočeském (20,5 %).

B2 T1: Výše a podíl neinv. transferů kapitoly 333-MŠMT na neinv. výdajích kapitoly 700-Obce a DSO, KÚ							
Území		Neinvestiční výdaje kapitoly 700-Obce a DSO; KÚ v tis. Kč ¹⁾			Neinvestiční transfery z kapitoly 333-MŠMT v tis. Kč	Podíl neinv. transferů na neinvestičních výdajích rozpočtů ÚSC	
		celkem	Obce a DSO	Krajské úřady			
ČR celkem		86 617 626,5	19 821 164,5	66 796 462,0	68 598 319,1	79,2 %	
CZ01	Praha	9 744 461,6	9 744 461,6	x	7 320 192,6	75,1 %	
CZ011	Hlavní město Praha	9 744 461,6	9 744 461,6	x	7 320 192,6	75,1 %	(14.)
CZ02	Střední Čechy	8 806 682,2	1 196 070,8	7 610 611,4	7 000 176,6	79,5 %	
CZ021	Středočeský kraj	8 806 682,2	1 196 070,8	7 610 611,4	7 000 176,6	79,5 %	(6.)
CZ03	Jihozápad	10 023 605,1	1 317 008,2	8 706 596,9	7 936 986,1	79,2 %	
CZ031	Jihočeský kraj	5 585 646,0	694 572,8	4 891 073,2	4 419 617,0	79,1 %	(9.)
CZ032	Plzeňský kraj	4 437 959,1	622 435,4	3 815 523,7	3 517 369,1	79,3 %	(8.)
CZ04	Severozápad	9 738 826,7	1 440 086,1	8 298 740,6	7 639 865,4	78,4 %	
CZ041	Karlovarský kraj	2 605 575,7	390 189,8	2 215 386,0	2 035 473,7	78,1 %	(13.)
CZ042	Ústecký kraj	7 133 250,9	1 049 896,3	6 083 354,6	5 604 391,7	78,6 %	(11.)
CZ05	Severovýchod	12 926 422,4	1 728 792,0	11 197 630,4	10 305 654,3	79,7 %	
CZ051	Liberecký kraj	3 752 353,4	553 882,7	3 198 470,7	2 942 960,5	78,4 %	(12.)
CZ052	Královéhradecký kraj	4 813 547,2	660 096,9	4 153 450,4	3 819 523,7	79,3 %	(7.)
CZ053	Pardubický kraj	4 360 521,8	514 812,5	3 845 709,3	3 543 170,1	81,3 %	(1.)
CZ06	Jihovýchod	13 997 878,2	1 673 018,1	12 324 860,1	11 222 237,6	80,2 %	
CZ061	Vysočina	4 499 445,1	538 909,1	3 960 535,9	3 600 652,2	80,0 %	(5.)
CZ062	Jihomoravský kraj	9 498 433,1	1 134 109,0	8 364 324,1	7 621 585,4	80,2 %	(4.)
CZ07	Střední Morava	10 650 594,6	1 336 695,9	9 313 898,7	8 487 822,0	79,7 %	
CZ071	Olomoucký kraj	5 537 112,6	696 958,3	4 840 154,4	4 377 252,9	79,1 %	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	5 113 482,0	639 737,6	4 473 744,3	4 110 569,1	80,4 %	(3.)
CZ08	Moravskoslezsko	10 729 155,8	1 385 031,8	9 344 124,1	8 685 384,5	81,0 %	
CZ081	Moravskoslezský kraj	10 729 155,8	1 385 031,8	9 344 124,1	8 685 384,5	81,0 %	(2.)

Poznámka: Do neinvestičních výdajů kapitoly 700-Obce a DSO; KÚ jsou započteny neinvestiční transfery z MŠMT.

B2 G1: Podíl neinvestičních transferů kapitoly 333-MŠMT na neinvestičních výdajích kapitoly 700-Obce a DSO, Krajské úřady ve školství, 2005 (v %)

KAPITOLA

***PŘÍSTUP KE VZDĚLÁVÁNÍ,
ÚČAST NA NĚM A PRŮCHOD
VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVOU***

C 1 Účast na vzdělávání

Téma účasti na vzdělávání popisuje, jakou měrou se populace podílí na vzdělávání v jednotlivých vzdělávacích úrovních, a udává, jak se bude v budoucnu měnit kvalita lidských zdrojů v ekonomice.

Na mezinárodní úrovni a v nižší míře i na české úrovni můžeme stále sledovat zcela zřejmý trend posilování účasti na vzdělávání. Účast na vzdělávání je nutné posilovat již na středoškolské úrovni, neboť kvalifikovaní jedinci mají na trhu práce mnohem lepší pozici a středoškolské vzdělávání jednoznačně poskytuje kvalitnější kvalifikaci. Lidé bez dostatečné kvalifikace (tzn. pouze se základním vzděláním) velmi obtížně hledají práci a většinou rozšiřují armádu nezaměstnaných.

Je také nutno pečlivě zvážit míru rozdělení účastníků do jednotlivých oborů středních škol. Středoškolské obory ukončené maturitní zkouškou jsou a budou zřejmě výrazně preferovány, neboť jejich absolventi mají nejen lepší uplatnění na trhu práce, ale i otevřenou cestu ke vzdělávání terciárnímu. Nejvíce preferovány jsou v současné době zejména obory všeobecného vzdělávacího proudu, tedy obory gymnaziální a obory lyceí.

Míry účasti na vzdělávání jsou též jedním z klíčových parametrů, z nichž je nutno vycházet při dimenzování kapacit jednotlivých úrovní vzdělávacího systému, a do značné míry určují i ekonomickou náročnost fungování vzdělávacího systému. V souvislosti s rostoucím podílem studia na vyšších úrovních vzdělávání se tento vliv stále více zvyšuje.

Vzhledem k tomu, že do školského rejstříku může být zařazena škola, u které je jako druh školy uvedeno „střední škola“, používáme pro účely této publikace následující označení škol:

Gymnázium je střední škola, která vyučuje obory KKOV (klasifikace kmenových oborů vzdělávání), které mají na 5. místě kódu písmeno „K“.

Střední odborná škola je střední škola, která vyučuje obory KKOV, které mají na 5. místě kódu alespoň jedno z písmen „M“, „J“, „C“, „D“ (kde „C“, „D“ je praktická škola).

Střední odborné učiliště je střední škola, kde se vyučují obory KKOV s výučním listem, které mají na 5. místě kódu písmeno „H“ a „E“ („E“ jsou odborná učiliště) a obory KKOV s maturitní zkouškou, které mají na 5. místě kódu písmeno „L“.

Podíly jednotlivých kohort odpovídajících stupňům vzdělávání na celkové populaci obyvatel kraje

Charakteristika ukazatele

Indikátor popisuje míru, v níž populace kraje využívá vzdělávací systém, který v kraji existuje. Popisuje účasti na jednotlivých vzdělávacích úrovních v procentech, a tím umožňuje přímé srovnání účastí, avšak nevyhovuje o charakteru a kvalitě vzdělávání. V rozlišení podle vzdělávacích úrovní (a podle odpovídajících věkových skupin) ukazatel popisuje míru účasti v poměrně podrobném pohledu, čímž umožňuje identifikovat věkový interval, ve kterém dochází k největšímu poklesu účasti na vzdělávání, a popsat míry účasti v nejvyšších, terciárních formách vzdělávání.

Metodika výpočtu

$$\frac{Z_i}{K_i} \times 100$$

Z – počet žáků vzdělávajících se na odpovídající vzdělávací úrovni v denní formě vzdělávání

K – populace příslušné věkové skupiny odpovídající jednotlivým vzdělávacím úrovním

i – jednotlivé vzdělávací úrovně

vzdělávací úroveň	počty žáků	populace ve věku
mateřské školy	mateřských škol a mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami	3–5 let
základní školy	základních škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, základních škol praktických, základních škol speciálních, ročníků gymnázií a konzervatoří, ve kterých žáci plní povinnou školní docházku (včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)	6–14 let
střední školy	denní formy vzdělávání oborů SOŠ a SOU (střední vzdělávání, střední vzdělávání s výučním listem, střední vzdělávání s maturitní zkouškou, zkrácené formy studia těchto druhů vzdělávání, nástavbové studium), gymnázií a konzervatoří (bez ročníků, ve kterých žáci plní povinnou školní docházku) včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	15–18 let
vyšší odborné školy	vyšších odborných škol v denní formě vzdělávání	19–21 let

Zdroj dat

- ČSÚ – demografie k 1. 7. 2005
- databáze ÚIV

S účastí na základním vzdělávání souvisejí i další doplňkové ukazatele, a to:

– Míry odkladů povinné školní docházky

Metodika výpočtu:

$$\frac{Z_z}{P} \times 100$$

Z_z – počet dětí starších šesti let nastupujících do základní školy

P – populace šestiletých

Zdroj dat:

počet dětí starších šesti let nastupujících do základní školy – ÚIV demografie – odhad založený na údajích ČSÚ za rok 2004

– Podíl žáků v ročnících odpovídajících 2. stupni základních škol (včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), kteří plní povinnou školní docházku na víceletých gymnáziích a osmiletých oborech konzervatoří.

Metodika výpočtu:

$$\frac{Z_g}{P} \times 100$$

Z_g – celkový počet žáků víceletých gymnázií v nižším stupni (1.–4. ročník osmiletého, 1.–2. ročník šestiletého gymnázia a 1.–4. ročník osmileté konzervatoře)

P – počet žáků 2. stupně základní školy a žáků víceletých gymnázií a konzervatoří v nižším stupni

Zdroj dat:

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Míra účasti na předškolním vzdělávání je u nás stále velmi vysoká (104,1 %). Míra účasti na předškolním vzdělávání překračuje 100 % především proto, že děti s odkladem povinné docházky i po dovršení věku šesti let zůstávají v mateřské škole (míra odkladů povinné školní docházky se v současné době pohybuje na úrovni 24,2 %) a mateřské školy navštěvují i děti mladší než 3 roky (ve výjimečných případech, především když v obci neexistují dětské jesle). Podle §123 odst.2 školského zákona se vzdělávání v posledním ročníku mateřské školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí a v přípravné třídě základní školy poskytuje bezúplatně.

Prakticky **plná účast na základním vzdělávání (101,0%)** ponechává pro další působení vnějších vlivů pouze malý prostor. Na tomto stupni vzdělávání se plní povinná školní docházka, a z tohoto důvodu procesem základního vzdělávání prochází prakticky každý. Míra účasti vyšší než 100 % odpovídající věkové populace je způsobena především odklady povinné školní docházky, opakováním ročníků, ale také konstrukcí ukazatele, do kterého byli zahrnuti i žáci speciálních škol, kteří mnohdy zůstávají ve škole díky svému postižení déle než devět let. Spíše než zvyšování míry účasti (které však prakticky už není možné) je důležitým aspektem především vnitřní struktura vzdělávání žáků v rámci povinné školní docházky (účast ve specifických formách základního vzdělávání – v základních školách speciálních a praktických a v neposlední řadě i plnění povinné školní docházky na víceletých gymnáziích). Kromě těchto aspektů hraje v základním vzdělávání podstatnou roli i **míra účasti žáků v málotřídních školách**,⁴ které mají své místo především v malých obcích, kde není mnoho školou povinných dětí a je nutné jim nabídnout vzdělávání v místě bydliště alespoň na úrovni 1. stupně základní školy. O tom, že se jedná o nezanedbatelnou součást základního vzdělávání, svědčí i fakt, že tyto málotřídní školy v současnosti navštěvuje téměř desetina žáků 1. stupně základní školy. Tento ukazatel má výrazně regionální charakter a situace v jednotlivých regionech je velmi odlišná. Konkrétní data neuvádíme, protože v posledních letech došlo k masovému slučování základních škol a málotřídní školy se často sloučily s nejbližší větší školou. Údaje o těchto školách je velmi obtížné ze statistických dat rozklíčovat.

Zmínili jsme se také o plnění povinné školní docházky na nižším stupni víceletých středních škol – šesti a osmiletých gymnáziích a oboru tanec na konzervatoři – zde plní povinnou školní docházku 8,7 % všech žáků v ročnících odpovídajících 2. stupni základních škol. Také tento ukazatel má výrazně regionální charakter.

Středoškolská úroveň již kompetentním orgánům nabízí širší možnosti pro působení na míry účasti – **míra účasti na středoškolském vzdělávání je velmi vysoká, pohybuje se na úrovni 96,1 %, i když se proti minulým letům mírně snížila, což není zrovna příznivý trend.** Poměrně vysoká míra účasti je způsobena částečně také konstrukcí ukazatele – do celkového počtu žáků jsou zahrnuti i žáci nástavbového studia a zkrácených forem vzdělávání. Míry účasti na středoškolském vzdělávání mohou ovlivnit následující 3 faktory:

➤ Prvním a základním požadavkem je, aby byla zajištěna co nejvyšší účast na středním vzdělávání obecně, především dostatečnou na-

bídkou vhodných vzdělávacích programů i pro ty, kteří při absolvování povinné školní docházky nebyli příliš úspěšní a při vstupu na trh práce by měli velké problémy (obecně je nutno konstruovat nabídku programů středního vzdělávání v úzké návaznosti na požadavky trhu práce v regionu).

➤ Druhou možností ovlivňování účasti na středním vzdělávání je posilování „maturitní“, resp. „nematuritní“ větve středoškolského vzdělávání. Spojníci je studium nástavbové⁵ – jeho podporou lze korigovat případné nepříznivé charakteristiky v dělení středoškolských účastí do „maturitní“ a „nematuritní“ větve, avšak úspěšnost studentů v dokončování studia je zde dosti nízká.

➤ Třetí možností ovlivnění je dělení středoškolského sektoru na všeobecný (gymnázia, obory lyceí, ovšem obory lyceí jsou zahrnuty pod daty středních odborných škol) a odborný (obory středních odborných škol a středních odborných učilišť) proud. Pro vstup do terciárního vzdělávání je vhodnější všeobecně vzdělávací proud, pro vstup na trh práce odborný proud (obě varianty mají svá pro a proti, záleží na tom, zda chce daný žák dále pokračovat ve studiu na VOŠ nebo VŠ).

I když **terciární vzdělávání** nepatří zcela (s výjimkou vyšších odborných škol) do kompetencí krajských autorit a i když charakter problémů týkajících se terciárního vzdělávání je od regionálního školství poměrně odlišný, rádi bychom zde alespoň krátce tuto problematiku zmínili. Vzhledem k tomu, že veřejné vysoké školy jsou dosti autonomními subjekty, jsou cesty ovlivňování míry účasti mladé populace na terciárním vzdělávání krajskými autoritami spíše nepřímé a pouze prostřednictvím spolupráce. Základním cílem je zde opět posilování účasti na této úrovni vzdělávání, důležitým aspektem však je i diverzifikace nabídky terciárních vzdělávacích programů tak, aby lépe vyhovovala potřebám a možnostem cílové populace.

Vyšší odborné školy si za 10 let působnosti v českém vzdělávacím systému v rámci terciárního sektoru již získaly svoje nezastupitelné místo. Dnes se VOŠ stávají pro uchazeče již i cílovou volbou, než jen náhradní volbou za neúspěšnou snahu o vysokoškolské studium. Zvláště když do terciárního vzdělávání je přesunuto i studium pro zdravotní sestry a učitelky mateřských škol. **Výhodou vyšších odborných škol je silná vazba na region. Tyto školy nabízejí potenciál lidí vzdělaných na terciární úrovni, který je či alespoň může být úzce spjat s ekonomikou kraje. Podporou těchto škol tedy lze dosahovat rozšiřování terciárních kapacit a zároveň se vyhnout potenciálním problémům s nevhodnou oborovou strukturou absolventů na trhu práce.**

Účast odpovídající věkové populace 19–21 letých na **vyšším odborném vzdělávání** se v celorepublikovém měřítku pohybuje na úrovni 5,9 %. Hodnoty ukazatele v jednotlivých regionech však vykazují značné rozdíly (rozptyl 1,9 % – 12,8 %) hlavně z důvodu rozdílné hustoty sítě vyšších odborných škol v regionech.

Problematikou **vysokého školství** se v krajské ročence podrobněji nezabýváme.

Regionální rozdíly

Míra účasti na předškolním vzdělávání se v jednotlivých regionech České republiky pohybuje od 93,5 % v Karlovarském kraji až po 111,2 % v Olomouckém kraji. Kromě kraje Ústeckého a Karlovarského se míry účasti na předškolním vzdělávání ve všech krajích pohybují nad úrovní 100 %.

Minimální regionální rozdíly najdeme v **míře účasti na základním vzdělávání**. Nejvyšší hodnoty – 105,5 %, dosahuje Hlavní město

⁴ Škola je považována za málotřídní (tj. jednotřídní až čtyřtřídní) jen tehdy, jsou-li alespoň v jedné třídě společně vyučováni žáci z více ročníků. Je-li pro každý ročník 1. stupně vytvořena alespoň jedna třída, jde o školu plnotřídní.

⁵ Nástavbové programy jsou sice v České republice podle tradice řazeny do středního (tedy vyššího sekundárního) vzdělávání, avšak na mezinárodní úrovni jsou již vnímány jako další úroveň – postsekundární neterciární.

Praha (které je však spádové hlavně pro Středočeský kraj především v oblasti speciálních škol a ve vzdělávání na víceletých gymnáziích). Mírně pod stoprocentní hranicí se pohybují v roce 2005/06 kraje Vysočina (99,1 %), Moravskoslezský (99,1 %) a Karlovarský kraj (99,5 %).

Míry odkladů povinné školní docházky se v rámci krajů pohybují v rozmezí od 19,2 % v kraji Vysočina do 27,9 % v Praze.

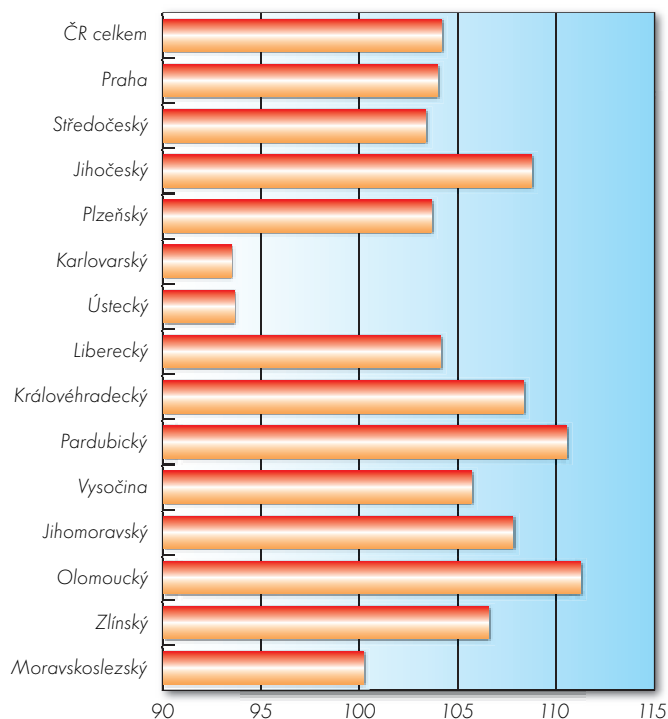
Další údaj, který je nutno v souvislosti s touto problematikou zmínit, je **podíl žáků v ročnících odpovídajících 2. stupni základních**

škol (včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), kteří plní povinnou školní docházku na víceletých gymnáziích a v osmiletých oborech konzervatoří.

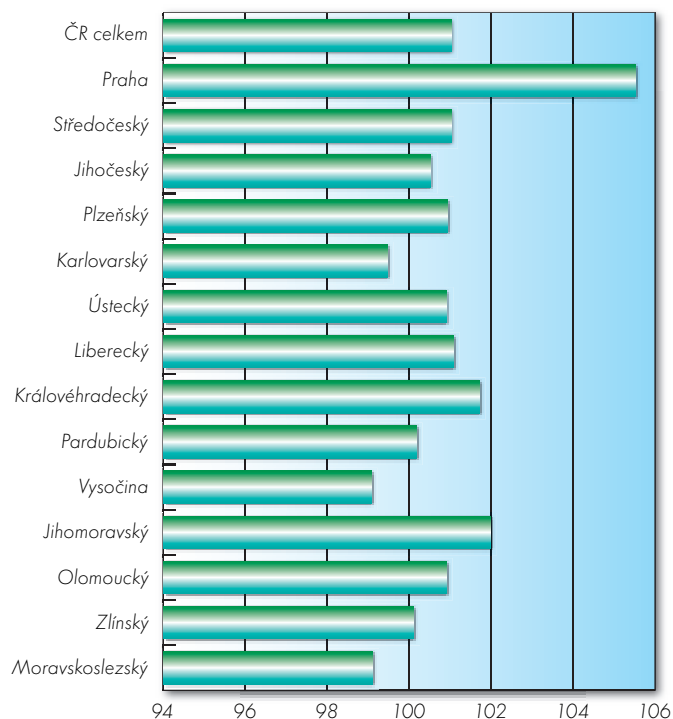
Celorepublikový průměr činí 8,7 % a výrazně vysokých hodnot ukazatele (15,1 %) dosahuje Praha. Hlavní město je však z hlediska této problematiky naprosto atypickým regionem – tvoří spádovou oblast i pro okolní okresy Středočeského kraje. Pokud porovnáme jednotlivé regiony s vyloučením Prahy, pak se hodnoty ukazatele pohybují

C1 T1: Podíl dětí v MŠ a žáků ZŠ, SŠ a VOŠ na odpovídající věkové populaci, 2005, v %													
Území		MŠ		ZŠ		SŠ						VOŠ	
						celkem		maturitní obory		nematuritní obory			
ČR celkem		104,1		101,0		96,1		69,6		26,5		5,9	
CZ01	Praha	104,0		105,5		126,1		102,3		23,8		12,8	
CZ011	Hlavní město Praha	104,0	(9.)	105,5	(1.)	126,1	(1.)	102,3	(1.)	23,8	(13.)	12,8	(1.)
CZ02	Střední Čechy	103,4		101,0		76,7		54,8		21,9		4,3	
CZ021	Středočeský kraj	103,4	(11.)	101,0	(5.)	76,7	(14.)	54,8	(14.)	21,9	(14.)	4,3	(10.)
CZ03	Jihozápad	106,4		100,7		95,7		67,7		28,1		7,0	
CZ031	Jihočeský kraj	108,7	(3.)	100,5	(9.)	99,3	(4.)	71,3	(4.)	28,0	(6.)	9,0	(2.)
CZ032	Plzeňský kraj	103,6	(10.)	100,9	(6.)	91,5	(10.)	63,3	(10.)	28,1	(5.)	4,6	(7.)
CZ04	Severozápad	93,6		100,5		90,2		60,6		29,5		3,4	
CZ041	Karlovarský kraj	93,5	(14.)	99,5	(12.)	84,1	(13.)	55,5	(13.)	28,7	(4.)	1,9	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	93,6	(13.)	100,9	(7.)	92,5	(8.)	62,6	(11.)	29,9	(1.)	4,0	(12.)
CZ05	Severovýchod	107,8		101,0		93,9		65,8		28,2		5,5	
CZ051	Liberecký kraj	104,1	(8.)	101,1	(4.)	88,5	(12.)	58,7	(12.)	29,7	(2.)	4,2	(11.)
CZ052	Královéhradecký kraj	108,3	(4.)	101,7	(3.)	99,2	(5.)	69,8	(5.)	29,4	(3.)	5,3	(6.)
CZ053	Pardubický kraj	110,5	(2.)	100,2	(10.)	93,0	(7.)	67,5	(7.)	25,5	(11.)	6,9	(3.)
CZ06	Jihovýchod	107,1		101,0		98,7		72,5		26,1		6,5	
CZ061	Vysočina	105,7	(7.)	99,1	(14.)	90,7	(11.)	65,8	(9.)	24,9	(12.)	6,7	(4.)
CZ062	Jihomoravský kraj	107,8	(5.)	102,0	(2.)	102,6	(2.)	75,8	(2.)	26,7	(8.)	6,4	(5.)
CZ07	Střední Morava	109,0		100,5		98,5		71,4		27,1		4,5	
CZ071	Olomoucký kraj	111,2	(1.)	100,9	(8.)	96,1	(6.)	68,3	(6.)	27,8	(7.)	4,5	(9.)
CZ072	Zlínský kraj	106,6	(6.)	100,1	(11.)	100,9	(3.)	74,7	(3.)	26,3	(9.)	4,5	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	100,2		99,1		92,4		66,2		26,2		3,6	
CZ081	Moravskoslezský kraj	100,2	(12.)	99,1	(13.)	92,4	(9.)	66,2	(8.)	26,2	(10.)	3,6	(13.)

C1 G1: Podíl dětí v MŠ na odpovídající věkové populaci 3-5letých, 2005 (v %)

C1 G2: Podíl žáků ZŠ na odpovídající věkové populaci 6-14letých, 2005 (v %)

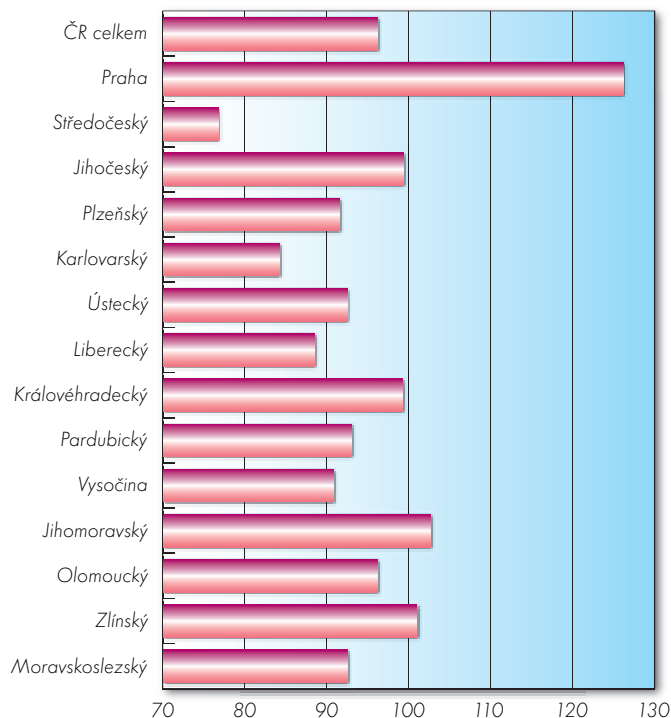

v rozmezí od 6,4% v Ústeckém kraji do 10,2% v Jihomoravském kraji, tedy s odchylkami cca 2 procentních bodů od celorepublikového průměru.

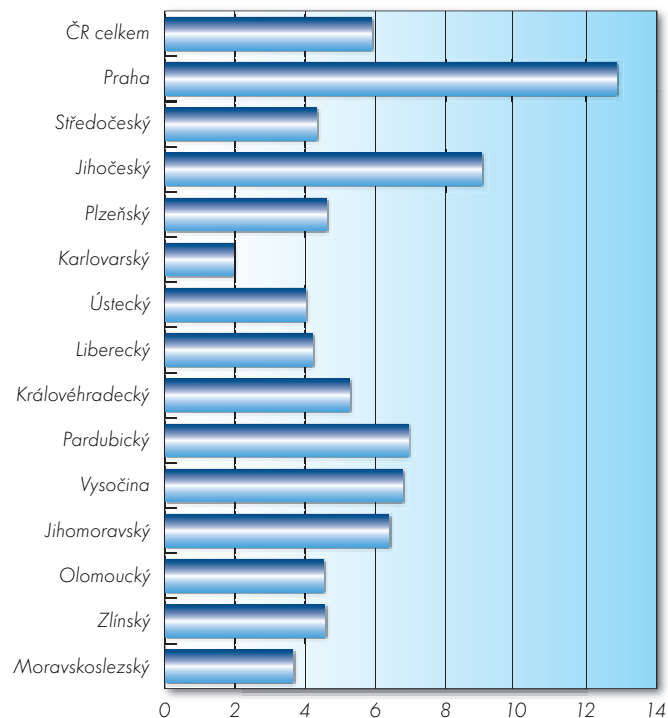
Míra účasti na středoškolském vzdělávání je v naší republice poměrně vysoká. Vezme-li navíc v úvahu konstrukci ukazatele a poměrně velké množství žáků v programech tříletých a kratších, pak je 96,1% účasti na středním vzdělávání hodnota opravdu vysoká. Ve

srovnání s rokem 2004 se ale podíl žáků středních škol na populaci 15–19letých snížil téměř o 3 procentní body. Zvýšený zájem o získání kvalifikace souvisí s vyšším uplatněním na trhu práce. Nejvyšší míra účasti na středoškolském vzdělávání je tradičně v Praze (126,1%). Praha je však pro středoškolské vzdělávání spádová především pro okrajové okresy Středočeského kraje, který má naopak míru účasti nejmenší z celé České republiky (76,7%). Pokud ukazatel vypočteme

C1 G3: Podíl žáků SŠ na odpovídající věkové populaci 15–18letých, 2005 (v %)

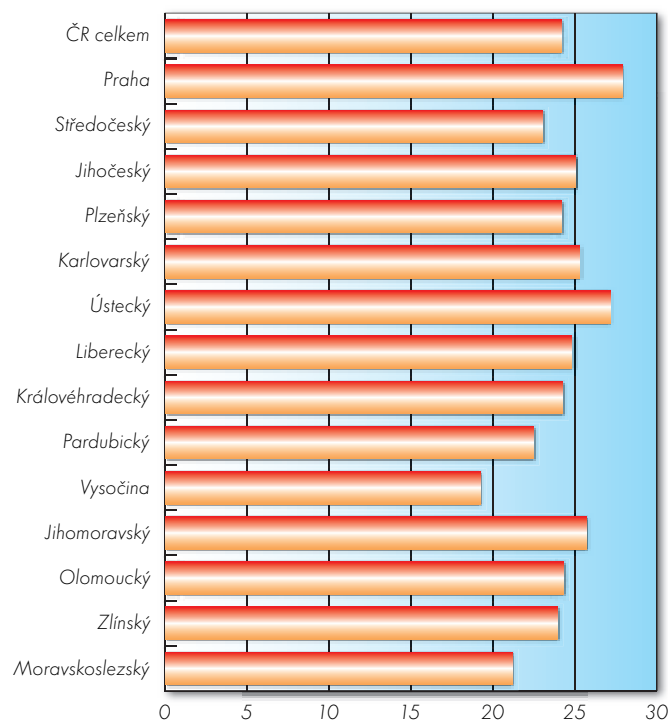
C1 G4: Podíl žáků VOŠ na odpovídající věkové populaci 19–21letých, 2005 (v %)

C1 T2: Podíl dětí s odloženou povinnou školní docházkou na celkovém počtu šestiletých dětí, 2005, v %

Území		Podíl (%)	Rank
ČR celkem		24,2	
CZ01	Praha	27,9	
CZ011	Hlavní město Praha	27,9	(1.)
CZ02	Střední Čechy	23,0	
CZ021	Středočeský kraj	23,0	(11.)
CZ03	Jihozápad	24,6	
CZ031	Jihočeský kraj	25,0	(5.)
CZ032	Plzeňský kraj	24,2	(9.)
CZ04	Severozápad	26,6	
CZ041	Karlovarský kraj	25,3	(4.)
CZ042	Ústecký kraj	27,1	(2.)
CZ05	Severovýchod	23,8	
CZ051	Liberecký kraj	24,8	(6.)
CZ052	Královéhradecký kraj	24,2	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	22,4	(12.)
CZ06	Jihovýchod	23,5	
CZ061	Vysočina	19,2	(14.)
CZ062	Jihomoravský kraj	25,7	(3.)
CZ07	Střední Morava	24,1	
CZ071	Olomoucký kraj	24,3	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	23,9	(10.)
CZ08	Moravskoslezsko	21,2	
CZ081	Moravskoslezský kraj	21,2	(13.)

C1 G5: Podíl dětí s odloženou povinnou školní docházkou na celkovém počtu šestiletých dětí, 2005 (v %)

C1 T3: Podíl žáků nižšího stupně víceletých gymnázií a konzervatorií na celkovém počtu žáků v ročnících ZŠ a SŠ odpovídajících 2. stupni ZŠ, 2005, v %

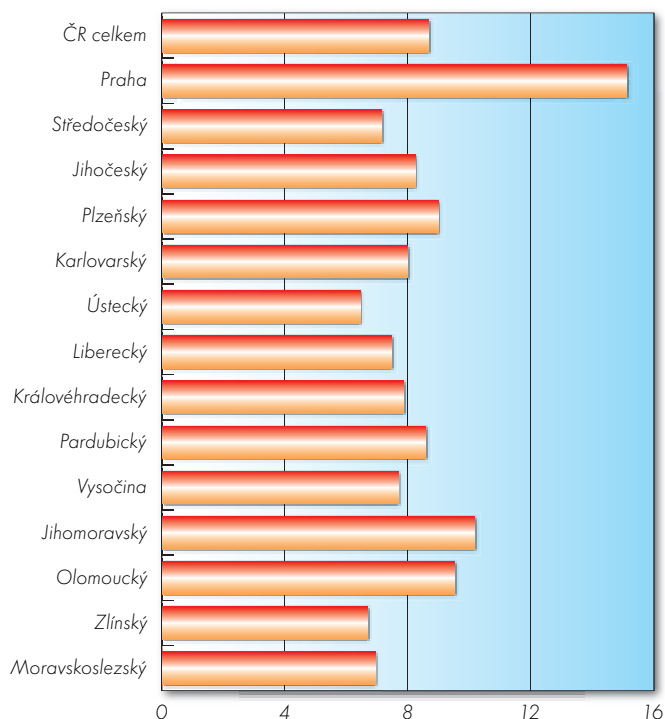
Území			
ČR celkem		8,7	
CZ01	Praha	15,1	
CZ011	Hlavní město Praha	15,1	(1.)
CZ02	Střední Čechy	7,1	
CZ021	Středočeský kraj	7,1	(11.)
CZ03	Jihozápad	8,6	
CZ031	Jihočeský kraj	8,2	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	9,0	(4.)
CZ04	Severozápad	6,8	
CZ041	Karlovarský kraj	8,0	(7.)
CZ042	Ústecký kraj	6,4	(14.)
CZ05	Severovýchod	8,0	
CZ051	Liberecký kraj	7,4	(10.)
CZ052	Královéhradecký kraj	7,8	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	8,6	(5.)
CZ06	Jihovýchod	9,3	
CZ061	Vysočina	7,7	(9.)
CZ062	Jihomoravský kraj	10,2	(2.)
CZ07	Střední Morava	8,2	
CZ071	Olomoucký kraj	9,5	(3.)
CZ072	Zlínský kraj	6,7	(13.)
CZ08	Moravskoslezsko	6,9	
CZ081	Moravskoslezský kraj	6,9	(12.)

dohromady pro Prahu a Středočeský kraj, je míra účasti 100,1 %. V této hodnotě je lépe vyjádřeno, že některé střední školy sídlící v Praze mají působnost i nad rámec Prahy a Středočeského kraje. Nad celorepublikovým průměrem jsou kromě Prahy ještě Jihomoravský (102,6 %) a Zlínský kraj (100,9 %).

Míra účasti na vyšším odborném vzdělávání v jednotlivých krajích je velmi úzce závislá na celkovém počtu žáků vyšších odborných škol bez ohledu na to, ze kterého kraje jsou. Z tohoto důvodu nejvyšší míry účasti vykazují kraje, kde je nejvíce vyšších odborných škol a ve kterých studuje nejvíce žáků. Ukazatel nevypovídá o tom, jaká je účast věkové populace toho kterého kraje na vyšším odborném vzdělávání, ale spíše o hustotě sítě vyšších odborných škol. Nejvyšší míru účasti vyazuje Praha (12,8 %), Jihočeský (9 %), Vysočina (6,7 %), Pardubický (6,9 %) a Jihomoravský kraj (6,4 %).

C 2 Přístup ke střednímu, vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání

Po absolvování základního vzdělávání většina odpovídající věkové populace vstupuje do tří proudů středoškolského vzdělávání (gymnaziální, obory středních odborných škol, obory středních odborných učilišť), případně do vyššího odborného vzdělávání na konzervatořích, vyjma těch, kteří již po absolvování základní školy vstupují na trh práce. Mohutnost jednotlivých základních středoškolských proudů je dána především osobními prioritami uchazečů, může však být ovlivněna i dimenzováním vstupních kapacit. Proto se může stát, že na regionální, ale i celostátní úrovni bude existovat nad-dimenzovaná síť, ve které bude převažovat vzdělávání pouze v jednom typu středoškolského vzdělávání. Pokud potom bude snaha tuto síť zachovat ve stávajícím rozsahu bez ohledu na vývoj priorit absolventů základních škol, dojde pravděpodobně k tomu, že vstupní kapacity jed-

C1 G6: Podíl žáků nižšího stupně víceletých gymnázií a konzervatorií na celkovém počtu žáků v ročnících ZŠ a SŠ odpovídajících 2. stupni ZŠ, 2005 (v %)

noho proudů budou omezeny ve prospěch proudů druhého. Tato skutečnost nemusí být zjevná na první pohled, protože jednou z priorit uchazečů o vzdělávání na střední škole je také její umístění. Toto hledisko zvláště v dopravně hůře dostupných oblastech často převažuje nad požadavkem konkrétní odbornosti.

V rámci maturitního směru, ze kterého lze následně pokračovat ve vzdělávání na terciární vzdělávací úrovni, se uchazeči rozhodují mezi všeobecně vzdělávacími programy (na gymnáziích a lyceích) a odbornými programy (především obory středních odborných škol, v menší míře na středních odborných učilištích). Rozdělení populace nově vstupující do odborného vzdělávání podle oborů KKO, na které se hlásí, se řídí na jedné straně institucionálními charakteristikami systému a na druhé straně zájmem žáků. Nabídky vzdělání by měly odrážet potřeby ekonomiky, resp. požadavky trhu práce. Jakkoli jsou lycea zahrnována převážně do všeobecného vzdělávacího programu, jsou nabízena středními odbornými školami.

C 2.1 Podíly nově přijatých na jednotlivé typy a druhy škol na odpovídající věkové populaci

C 2.1.1 Podíl nově přijatých na střední a vyšší odborné školy na odpovídající věkové populaci

Charakteristika ukazatele

Ukazatel se zaměřuje na popis procesu vstupu studentů na středoškolskou úroveň vzdělávání. Všírá si zvláště rozlišení středního vzdělávání s maturitní zkouškou a středního vzdělávání s výučním listem (resp. středního vzdělávání) a všeobecně vzdělávacího a odborného proudů.

Při konstrukci ukazatele byl zvolen první ze dvou úhlů pohledu – **podíl počtu** nově přijatých na odpovídající věkové populaci (15letí pro střední školy a konzervatoře, 19letí pro vyšší odborné školy). Druhým pohledem (je obsahem dalšího ukazatele v této kapitole) je **podíl**

C2 T1: Podíl nově přijatých na SŠ a VOŠ na odpovídající věkové populaci, 2005, v %

Území	SŠ „maturitní“ obory		SŠ „nematuritní“ obory		SŠ celkem		4letá gymnázia		víceletá gymnázia a 8l. konzervatoře		6leté konzervatoře		SOŠ „maturitní“ obory		SOŠ „nematuritní“ obory		SOU „maturitní“ obory		SOU „nematuritní“ obory		VOŠ		
ČR celkem	70,6	107,9	37,2	107,8	11,8	9,5	0,3	41,7	1,0	7,3	36,2	7,4	36,2	7,3	36,2	7,4	36,2	7,3	36,2	7,4	36,2	7,4	36,2
CZ01 Praha	107,9	141,8	33,9	141,8	18,8	19,2	1,3	59,3	1,7	9,3	32,2	15,8	32,2	9,3	32,2	15,8	32,2	9,3	32,2	15,8	32,2	15,8	32,2
CZ011 Hlavní město Praha	107,9 (1.)	33,9 (13.)	141,8 (1.)	18,8 (1.)	19,2 (1.)	1,3 (1.)	59,3 (1.)	1,7 (3.)	9,3 (3.)	32,2 (2.)	15,8 (1.)	32,2 (13.)	15,8 (1.)	9,3 (3.)	32,2 (2.)	15,8 (1.)	32,2 (13.)	9,3 (3.)	32,2 (2.)	15,8 (13.)	14,5 (1.)	14,5 (1.)	32,2 (13.)
CZ02 Střední Čechy	54,5	85,2	30,6	85,2	10,2	7,5	-	31,5	1,0	5,4	29,7	8,7	29,7	5,4	29,7	8,7	29,7	5,4	29,7	8,7	29,7	8,7	29,7
CZ021 Středočeský kraj	54,5 (14.)	30,6 (14.)	85,2 (14.)	10,2 (9.)	7,5 (12.)	0,4	31,5 (14.)	1,0 (6.)	5,4 (12.)	29,7 (14.)	10,3 (2.)	33,3	33,3	5,4 (12.)	29,7 (14.)	10,3 (2.)	29,7 (14.)	5,4 (12.)	29,7 (14.)	8,7 (14.)	10,3 (2.)	10,3 (2.)	29,7 (14.)
CZ03 Jihozápad	67,5	106,6	39,1	106,6	9,5	9,2	0,4	42,6	0,5	5,7	38,6	33,3	38,6	5,7	38,6	33,3	38,6	5,7	38,6	33,3	38,6	33,3	38,6
CZ031 Jihočeský kraj	70,3	109,2	38,9	109,2	11,6	8,9	0,4	43,7	0,4	5,7	38,5	8,7	38,5	5,7	38,5	8,7	38,5	5,7	38,5	8,7	38,5	8,7	38,5
CZ032 Plzeňský kraj	64,2	103,5	39,4	103,5	7,1	9,6	0,5	41,3	0,6	5,8	38,8	7,5	38,8	5,8	38,8	7,5	38,8	5,8	38,8	7,5	38,8	7,5	38,8
CZ04 Severozápad	65,0	109,5	44,5	109,5	9,4	7,2	0,2	42,5	1,4	5,6	43,1	9,4	43,1	5,6	43,1	9,4	43,1	5,6	43,1	9,4	43,1	9,4	43,1
CZ041 Karlovarský kraj	60,9	102,9	42,0	102,9	8,3	8,7	-	39,5	0,4	4,4	41,6	1,7	41,6	4,4	41,6	1,7	41,6	4,4	41,6	1,7	41,6	1,7	41,6
CZ042 Ústecký kraj	66,5	112,0	45,5	112,0	9,8	6,7	0,3	43,7	1,8	6,1	43,7	7,7	43,7	6,1	43,7	7,7	43,7	6,1	43,7	7,7	43,7	7,7	43,7
CZ05 Severovýchod	65,7	105,1	39,4	105,1	10,0	8,3	0,1	41,3	0,8	5,9	38,6	9,0	38,6	5,9	38,6	9,0	38,6	5,9	38,6	9,0	38,6	9,0	38,6
CZ051 Liberecký kraj	58,5	102,9	44,5	102,9	7,2	7,9	-	38,5	1,0	4,8	43,5	3,6	43,5	4,8	43,5	3,6	43,5	4,8	43,5	3,6	43,5	3,6	43,5
CZ052 Královéhradecký kraj	69,8	109,2	39,4	109,2	11,0	8,7	-	43,8	1,0	6,3	38,5	5,5	38,5	6,3	38,5	5,5	38,5	6,3	38,5	5,5	38,5	5,5	38,5
CZ053 Pardubický kraj	67,5	102,5	35,0	102,5	11,4	8,3	0,4	41,0	0,3	6,5	34,6	3,3	34,6	6,5	34,6	3,3	34,6	6,5	34,6	3,3	34,6	3,3	34,6
CZ06 Jihovýchod	72,0	107,8	35,8	107,8	12,0	10,0	0,3	41,0	0,9	8,7	34,9	7,4	34,9	8,7	34,9	7,4	34,9	8,7	34,9	7,4	34,9	7,4	34,9
CZ061 Vysočina	63,9	98,4	34,5	98,4	10,0	7,9	-	38,4	0,6	7,5	33,8	6,6	33,8	7,5	33,8	6,6	33,8	7,5	33,8	6,6	33,8	6,6	33,8
CZ062 Jihomoravský kraj	76,1	112,5	36,4	112,5	13,0	11,0	0,4	42,3	1,0	9,3	35,4	7,3	35,4	9,3	35,4	7,3	35,4	9,3	35,4	7,3	35,4	7,3	35,4
CZ07 Střední Morava	70,7	107,9	37,2	107,9	13,3	8,9	0,3	39,9	1,5	8,3	35,7	6,1	35,7	8,3	35,7	6,1	35,7	8,3	35,7	6,1	35,7	6,1	35,7
CZ071 Olomoucký kraj	67,4	105,4	38,0	105,4	12,6	10,7	-	37,0	0,3	7,1	37,8	6,0	37,8	7,1	37,8	6,0	37,8	7,1	37,8	6,0	37,8	6,0	37,8
CZ072 Zlínský kraj	74,3	110,6	36,3	110,6	14,0	7,0	0,6	43,0	2,8	9,7	33,5	6,1	33,5	9,7	33,5	6,1	33,5	9,7	33,5	6,1	33,5	6,1	33,5
CZ08 Moravskoslezsko	68,0	104,5	36,5	104,5	12,2	7,7	0,3	39,1	0,4	8,6	36,1	4,3	36,1	8,6	36,1	4,3	36,1	8,6	36,1	4,3	36,1	4,3	36,1
CZ081 Moravskoslezský kraj	68,0	104,5	36,5	104,5	12,2	7,7	0,3	39,1	0,4	8,6	36,1	4,3	36,1	8,6	36,1	4,3	36,1	8,6	36,1	4,3	36,1	4,3	36,1

počtu nově přijatých na celkovém počtu absolventů předchází vzdělávací úroveň (pro střední školy a vyšší odborné vzdělávání na konzervatořích – absolventi základních škol, pro vyšší odborné školy – absolventi oborů středních škol ukončených maturitní zkouškou).

Metodika výpočtu

$$\frac{NP_i}{P_j} \times 100$$

NP – počet nově přijatých do denní formy vzdělávání

P – populace

i – jednotlivé druhy a typy středních škol, konzervatoře, vyšší odborné školy, příp. jednotlivé druhy vzdělávání (maturitní včetně vyššího odborného na konzervatořích, nematuritní)

j – populace 15letých pro střední školy a šestileté konzervatoře a 19letých pro vyšší odborné školy

Nově přijatí na střední školy a konzervatoře – maturitní obory zahrnují nově přijaté na čtyřleté obory gymnázií, šestileté konzervatoře, obory středních odborných škol a středních odborných učilišť s maturitní zkouškou (bez nástavbového studia a zkrácených forem studia), ročníky víceletých gymnázií a osmiletých konzervatoří odpovídající 1. ročníku střední školy (5. ročníky osmiletých délek vzdělávání, 3. ročníky šestiletého vzdělávání) včetně odpovídajícího vzdělávání na školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a konzervatořích. Všichni nově přijímaní jsou uváděni pouze za denní formu vzdělávání. Nově přijatí na střední školy – nematuritní obory zahrnují nově přijaté na střední odborná učiliště s výučním listem a obory středního vzdělávání na středních odborných školách, včetně odpovídajícího vzdělávání na školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Všichni nově přijímaní jsou uváděni pouze za denní formu vzdělávání.

Zdroj dat

- ČSÚ – demografie k 1. 7. 2005
- databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Vzhledem k populaci patnáctiletých **nastupuje na střední školy a konzervatoře stejně jako v roce 2004 prakticky každý**. Celkový podíl se zvýšil a poněkud se změnila struktura nově přijímaných (= 107 % – ukazatel převyšuje hranici sta procent, protože do celkového počtu nově přijímaných jsou zahrnuti nejen nově přijatí absolventi základních škol, ale i ti, kteří nastupují na střední školy z jiných škol, ze zaměstnání či odjinud, v roce 2005 je tento podíl vyšší o 6,4 procentního bodu proti předcházejícímu roku).

Specifickým typem škol jsou gymnázia s víceletým vzděláváním a konzervatoře. Na úrovni 1. ročníku střední školy na nich studuje v celorepublikovém měřítku celkem 8,7 % patnáctiletých, na šestiletých konzervatořích 0,3 % patnáctiletých.

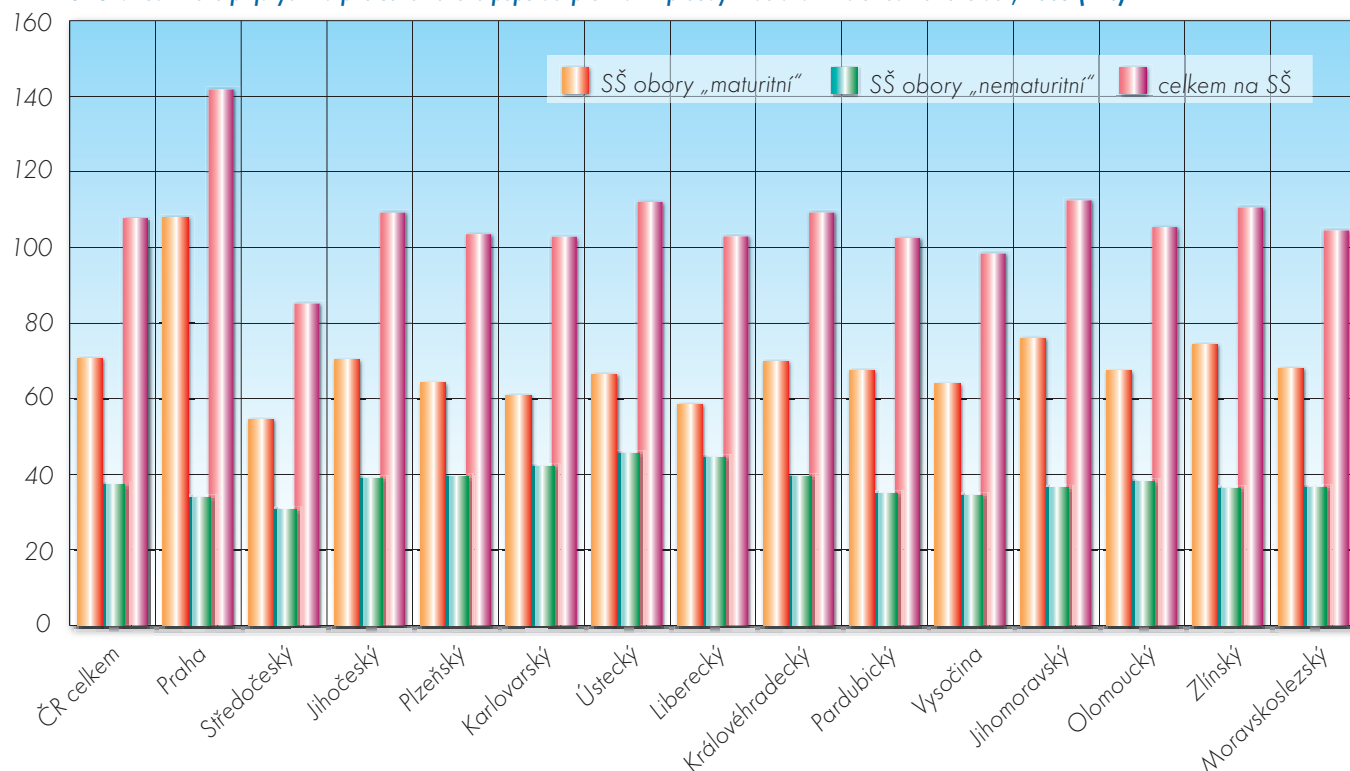
Porovnáme-li nově přijímané podle typu školy, nejvíce nově přijímaných pohlíží obory středních odborných škol s maturitní zkouškou – 41,7 % patnáctiletých, následují učební obory – 36,2 % v porovnání s populací patnáctiletých, a pak čtyřletá gymnázia – 11,8 % (vezme-li však gymnázia jako celek, tedy včetně víceletých vzdělávání, potom celkový počet nově vstupujících na „stredoškolskou“ úroveň gymnázií činí 20,4 % v porovnání s populací patnáctiletých). Nově přijatí na obory středních odborných učilišť ukončené maturitní zkouškou tvoří 7,3 % vzhledem k populaci patnáctiletých a nově přijímaní na střední odborné školy do oborů středního vzdělávání tvoří pouze 1,0 %. V celorepublikovém měřítku nastupuje do denní formy vzdělávání vyšších odborných škol 7,4 % studentů vzhledem k populaci devatenáctiletých. Tento ukazatel však vykazuje velké regionální rozdíly. Meziročně se tento ukazatel snížil o 0,2 % procentního bodu.

Z uvedených podílů a porovnání s rokem 2004 lze zjistit celkovou stabilizaci nabídky studijních programů a mírným vrůstem podílu populace patnáctiletých vzdělávajících se na víceletých gymnáziích.

Regionální rozdíly

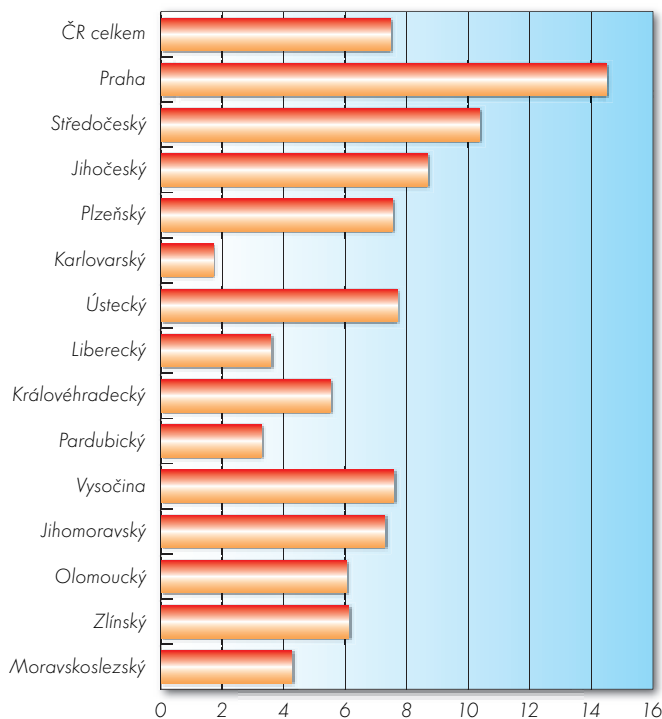
Porovnáme-li počty nově přijímaných na střední školy s populací patnáctiletých v kraji, jsou na první pohled zřejmé poměrně

C2 G2: Podíl nově přijatých na příslušné věkové populaci pro hlavní proudy vzdělávání na středních školách, 2005 (v %)

C2 G1: Podíl nově přijatých na VOŠ na příslušné věkové populaci, 2005 (v %)

značné regionální rozdíly. Naprosto atypická je situace v Praze. **Podíl žáků víceletých gymnázií v ročnících odpovídajících 1. ročníku středních škol ve vztahu k populaci patnáctiletých** se v jednotlivých krajích velkou měrou liší. Nejvyšší odchylka od celorepublikového průměru 8,4 procentního bodu je v kladné škále nejvyšší v případě Prahy (hodnota 17,1 %), ve které se opět uplatňuje funkce spádového centra, naopak v záporné škále nejnižší u Karlovarského kraje s hodnotou 6%. Je zajímavé, že i když Praha dosahuje vysoce nadprůměrných hodnot, Středočeský kraj v celovém pořadí krajů není na jednom z posledních míst. V případě víceletých gymnázií nehraje tedy roli pouze spádovost, ale vzhledem k tomu, že na víceletých gymnáziích žáci plní povinnost školní docházku a v převážné většině nejsou ubytováni v domovech mládeže či internátech, především dopravní dostupnost škol.

Počet žáků nově přijatých do čtyřletých gymnázií vzhledem k populaci patnáctiletých vykazuje také poměrně vysoké mezikrajové rozdíly. Hodnoty ukazatele se pohybují od 7,1 % v Plzeňském kraji až do 18,8 % v Praze. Tento ukazatel charakterizuje podíl nově přijímaných do všeobecného směru vzdělávání a závisí jednak na síti gymnázií v kraji, jednak do jisté míry i na charakteru regionu a možnostech absolventů pokračovat ve studiu na vysoké škole. Rozložení krajů pod a nad celorepublikovým průměrem je vcelku rovnoměrné.

Pro odborné vzdělávání jsou charakteristické základní dva typy oborů – obory středních odborných škol s maturitní zkouškou a obory středních odborných učilišť s výučním listem – obory středních odborných učilišť s maturitní zkouškou a obory středního vzdělávání na středních odborných školách jsou, pokud jde o počet žáků, méně početně zastoupené a v současné době hrají roli spíše doplňkových programů. Z tohoto důvodu se zde budeme věnovat především „maturitním“ oborům středních odborných škol, učebním oborům středních odborných učilišť a závislostem mezi jejich rozdělením.

Pokud jde o **vzdělávání s maturitní zkouškou na středních odborných školách**, nejvyšší podíl nově přijímaných vzhledem k populaci patnáctiletých vykazuje, stejně jako u vzdělávání na gymnáziích, Praha (59,3 %), nejnižší opět Středočeský kraj (31,5 %), který jako svoji

spádovou oblast využívá Prahu. U ostatních krajů dosahuje ukazatel hodnot od 37,0 % v Olomouckém kraji až do 43,8 % v Královéhradeckém kraji.

Počty nově přijímaných do vzdělávání s výučním listem na středních odborných učilištích: Pod celorepublikovou hodnotou ukazatele se pohybuje sedm krajů – Středočeský (zde je však celkově malá míra nově přijímaných do škol v tomto kraji), Praha, Zlínský, Vysočina, Pardubický, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj (potenciální uchazeči ve všech sedmi krajích si častěji vybírají střední odborné školy).

Jak již bylo v úvodu řečeno, **podíly nově přijímaných na vyšší odborné školy vzhledem k populaci 19letých** vykazují významné regionální rozdíly. Tyto podíly velmi úzce souvisejí, podobně jako u ukazatele C1, s hustotou sítě vyšších odborných škol a často nepochybně o studentech pocházejících z regionu, ve kterém je vyšší odborná škola umístěna, vzhledem k jejich spádovosti.

C 2.1.2 Podíl nově přijatých na střední a vyšší odborné školy na počtu absolventů nižší vzdělávací úrovně

Charakteristika ukazatele

Ukazatel se zaměřuje na popis procesu vstupu studentů na středoškolskou úroveň vzdělávání. Zvláště si všímá rozlišení na a) střední vzdělávání s maturitou a b) střední vzdělávání a střední vzdělávání s výučním listem a dále všeobecné vzdělávacího a odborného proudu. Do všeobecné vzdělávacího proudu jsou započítána pouze gymnázia, lycea, ač jsou zahrnována převážně do všeobecného vzdělávacího programu, jsou zahrnuta do oborů středních odborných škol.

Při konstrukci ukazatele byl zvolen druhý ze dvou úhlů pohledu – podíl nově přijatých na počtu absolventů nižší vzdělávací úrovně (pro střední školy – počet absolventů základních škol, zvláštních škol a speciálních škol, pro vyšší odborné školy – počet absolventů oborů středních škol ukončených maturitní zkouškou). Prvním pohledem (viz ukazatel C2.1.1) je podíl nově přijatých žáků na odpovídající věkové populaci (15letí pro střední školy, 19letí pro vyšší odborné školy).

Metodika výpočtu

$$\frac{NP_i}{A_j} \times 100$$

NP – počet nově přijatých do denní formy vzdělávání

A – počet absolventů předchozího vzdělávacího stupně (pro výpočet ukazatele týkajícího se středních škol se počítá s celkovým počtem absolventů základních škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, bez těch, kteří odešli ze základní školy na víceleté střední školy, včetně ročníků víceletých gymnázií odpovídajících 9. ročníku ZŠ; pro vyšší odborné školy se počítá s celkovým počtem absolventů středních škol v oborech ukončených maturitní zkouškou včetně oborů nástavbového studia a zkrácené formy vzdělávání)

i – jednotlivé druhy a typy středních škol, konzervatoří, vyšší odborné školy, příp. jednotlivé druhy vzdělávání (maturitní, nematuritní)

j – druhy škol (základní školy včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, střední školy v oborech ukončených maturitní zkouškou včetně oborů nástavbového studia)

Nově přijatí na střední školy – maturitní obory – tento ukazatel zahrnuje nově přijaté na čtyřleté obory gymnázií, šestileté konzervatoře, obory středních odborných škol a středních odborných učilišť ukončené maturitní zkouškou (bez nástavbového studia a zkrácené formy vzdělávání), ročníky víceletých gymnázií a osmiletých konzervatoří

odpovídající 1. ročníku střední školy (5. ročníky osmiletých délek vzdělávání, 3. ročníky šestiletého vzdělávání) včetně odpovídajícího vzdělávání na školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a konzervatořích. Všichni nově přijímaní jsou uváděni pouze za denní formu vzdělávání.

Nově přijatí na střední školy – nematuritní obory – tento ukazatel zahrnuje nově přijaté na učební obory středních odborných učilišť a obory středního vzdělávání středních odborných škol včetně odpovídajícího vzdělávání na školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Všichni nově přijímaní jsou uváděni pouze za denní formu vzdělávání.

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Výsledné hodnoty ukazatele a zvláště pořadí krajů podle jednotlivých druhů vzdělávání a typů škol jsou velmi podobné předchozímu ukazateli C2.1.1.

Celkově jsou hodnoty ukazatele vyšší vzhledem k tomu, že celkový počet absolventů předcházející vzdělávací úrovně je obvykle o něco nižší než velikost odpovídající věkové populace patnácti a devatenáctiletých.

Při porovnání celkových počtů žáků nově přijatých na střední školy a konzervatoře v roce 2005 s celkovým počtem absolventů předchozí vzdělávací úrovně dostaneme hodnotu zhruba o jedenáct procentních bodů vyšší než v případě podílu k populaci patnáctiletých, a to hodnotu 118,0 %. Do celkového počtu nově přijímaných jsou totiž zahrnuti nejen nově přijatí absolventi základních škol, ale i ti, kteří nastupují na střední školy z jiných škol, ze zaměstnání či odjinud.

V ročnících víceletých gymnázií a osmiletých oborů konzervatořích odpovídajících 1. ročníku středoškolského vzdělávání studovalo celkem 9,6 % žáků odpovídajících absolventům základních škol. O tento počet se dá zvýšit hodnota 13,0 %, tedy celkový počet nově přijatých na čtyřletá gymnázia vzhledem k celkovému počtu absolventů předchozí vzdělávací úrovně a dostáváme se k hodnotě 22,6 %, což je prakticky celkový podíl nově přijatých do všeobecného směru vzdělávání na středoškolské úrovni (podíl žáků 8letých oborů konzervatořích je nevýznamný).

Porovnáme-li **počty nově přijímaných podle typu školy**, nejvíce nově přijímaných (vzhledem k počtu absolventů základní vzdělávací úrovně) pohltil maturitní obory středních odborných škol, 46,1 %, následují učební obory středních odborných učilišť se 40,0 % absolventů předchozí vzdělávací úrovně a pak čtyřletá gymnázia se 13,0 % (vezmeme-li však v úvahu gymnázia jako celek, tedy včetně víceletých gymnázií, pak celkový počet nově vstupujících na „středoškolskou“ úroveň gymnázií činí 22,6 % absolventů předchozí vzdělávací úrovně). Nově přijatí na obory středních odborných učilišť ukončených maturitní zkouškou tvoří asi 8,0 % absolventů předchozí vzdělávací úrovně a nově přijímaní na střední odborné školy do oborů středního vzdělávání tvoří pouze 1,1 %.

Vzhledem k hodnotě předchozího ukazatele jsou **hodnoty nově přijímaných na vyšší odborné školy ve vztahu k celkovému počtu maturantů** prakticky dvojnásobné. Tento rozdíl je způsoben především velkým rozdílem mezi velikostí populačního ročníku a celkovým počtem maturantů v příslušném roce. Do denní formy vzdělávání vyšších odborných škol nastoupilo celkem 12,6 % absolventů předchozí vzdělávací úrovně, tedy maturantů. Regionální rozdíly jsou opět, stejně jako v případě ukazatele C2.1.1, velké a vypovídají opět spíše o rozložení sítě vyšších odborných škol než o podílu nově přijímaných na vyšší odborné školy z toho kterého regionu.

Regionální rozdíly

Porovnáme-li **podíly nově přijímaných na střední školy a konzervatoře na počtu absolventů předchozí vzdělávací úrovně**, jsou prakticky všechny hodnoty vyšší než hodnoty předchozího ukazatele C2.1.1. I zde jsou na první pohled patrné poměrně značné regionální rozdíly. Naprosto atypická situace je opět v Praze, kde hodnota ukazatele dosahuje 146,9 % (oproti hodnotě 95,7 % ve Středočeském kraji). Tato vysoká hodnota je, stejně jako v případě ukazatele C2.1, dána spádovostí Prahy jako středoškolského centra především pro okresy Praha-východ a Praha-západ. Hodnoty ukazatele v ostatních krajích se všude pohybují nad hranicí sta procent.

Rozdíly nalezneme i v **případě podílů nově přijímaných na střední školy a konzervatoře na celkovém počtu absolventů předchozí vzdělávací úrovně z hlediska dosaženého stupně vzdělání – tedy „maturitní“ x „nematuritní“ obory**. V případě oborů ukončených maturitní zkouškou (tedy oborů gymnázií, středních odborných škol i středních odborných učilišť) opět v „žebříčku“ krajů vede s velkým náskokem Praha, kde hodnota ukazatele dosahuje 111,8 % (i zde platí, že Praha je spádovou oblastí pro hraniční okresy – Středočeský kraj dosahuje hodnoty pouze 61,3 %). Ostatní kraje dosahují hodnot v rozmezí od 65,6 % v Libereckém kraji do 83,0 % v kraji Jihomoravském. Nad úroveň celorepublikové hodnoty ukazatele (77,9 %) je kromě Prahy a Jihomoravského kraje pouze Zlínský (79,6 %) a Ústecký kraj (78,4 %). Vysoký podíl nově přijímaných do oborů ukončených maturitní zkouškou opět není na úkor oborů „nematuritních“ – ve všech těchto krajích se celkový podíl nově přijímaných na střední školy na celkovém počtu absolventů předchozí vzdělávací úrovně pohybuje nad průměrnou celorepublikovou hodnotou nebo těsně pod ní.

U oborů, které končí dosažením středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem (tedy oborů „nematuritních“) se podíly nově přijímaných na celkovém počtu absolventů předchozí vzdělávací úrovně pohybují v rozmezí od 35,1 % v Praze a 34,4 % ve Středočeském kraji do 53,6 % v Ústeckém kraji. Poměrně nízké hodnoty ukazatele v Praze, stejně jako v případě ukazatele C2.1, jsou způsobeny tím, že v Praze je především hustá síť středních odborných škol a gymnázií na úkor středních odborných učilišť.

V jednotlivých krajích se velkou měrou liší i **podíly žáků víceletých gymnázií v ročnících odpovídajících 1. ročníku střední školy na celkovém počtu absolventů předchozí vzdělávací úrovně**. Odchylka od celorepublikového průměru 10,5 % je v kladné škále nejvyšší opět u Prahy (hodnota 19,9 %), ve které se opět uplatňuje funkce spádového centra, naopak v záporné škále u Zlínského kraje s hodnotou 7,5 %.

Počet žáků nově přijatých do „běžných“, tedy čtyřletých gymnázií, vzhledem k populaci absolventů předchozí vzdělávací úrovně vykazuje také poměrně vysoké mezikrajové rozdíly. Hodnoty ukazatele se pohybují od 7,8 % v Plzeňském kraji a 8,1 % v Libereckém kraji až do 19,5 % v Praze. Tento ukazatel opět charakterizuje podíly nově přijímaných do všeobecného směru vzdělávání a závisí jednak na síti gymnázií v kraji, ale do jisté míry i na charakteru regionu a možnostech dalšího pokračování ve studiu na vysoké škole. Rozložení krajů pod a nad celorepublikovým průměrem je vcelku rovnoměrné.

Pokud jde o **střední vzdělávání s maturitní zkouškou na středních odborných školách**, nejvyšší podíl nově přijímaných vzhledem k populaci absolventů předchozí vzdělávací úrovně má, stejně jako u vzdělávání na gymnázium, Praha (61,4 %), nejnižší opět Středočeský kraj (35,4 %), který jako svoji spádovou oblast využívá Prahu. U ostatních krajů dosahuje ukazatel hodnot od 40,8 % v Olomouckém kraji až do 51,5 % v Ústeckém kraji.

C2 T2: Podíl nově přijatých na SŠ a VOŠ na počtu absolventů nižší vzdělávací úrovně, 2005, v %

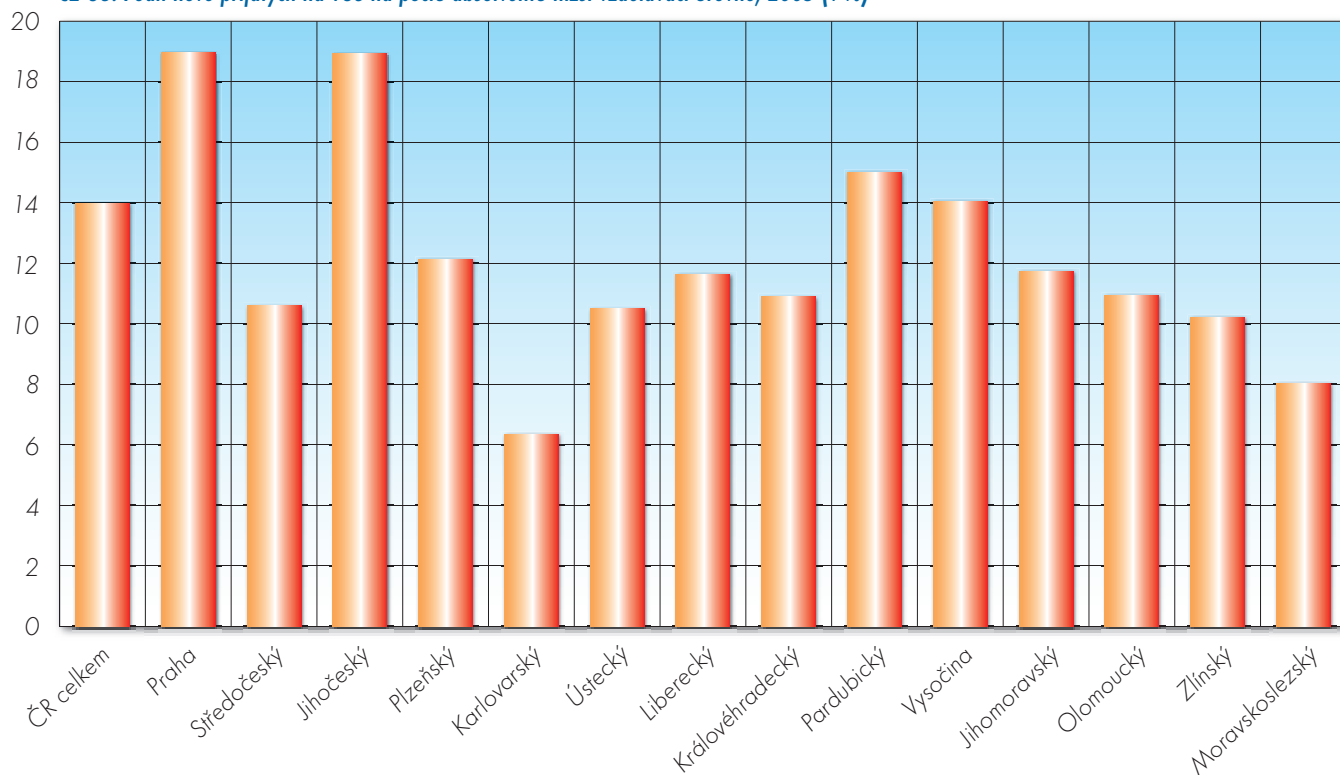
Území	SŠ „maturitní“ obory		SŠ „nematuritní“ obory		SŠ celkem		4letá gymnázia	víceletá gymnázia	6leté konzervatoře	SOŠ „maturitní“ obory		SOŠ „nematuritní“ obory		SOU „maturitní“ obory		SOU „nematuritní“ obory		VOŠ		
	absolventů	podíl (%)	absolventů	podíl (%)	absolventů	podíl (%)				absolventů	podíl (%)	absolventů	podíl (%)	absolventů	podíl (%)	absolventů	podíl (%)	absolventů	podíl (%)	absolventů
ČR celkem	77,9		41,1		119,0		13,0	10,5	0,4		46,1		1,1		8,0		40,0		12,6	
CZ01 Praha	111,8		35,1		146,9		19,5	19,9	1,4		61,4		1,7		9,7		33,4		19,0	
CZ011 Hlavní město Praha	111,8	(1.)	35,1	(13.)	146,9	(1.)	19,5	(1.)	1,4	(1.)	61,4	(1.)	1,7	(3.)	9,7	(3.)	33,4	(13.)	19,0	(1.)
CZ02 Střední Čechy	61,3		34,4		95,7		11,5	8,4	-		35,4		1,1		6,1		33,3		10,6	
CZ021 Středočeský kraj	61,3	(14.)	34,4	(14.)	95,7	(14.)	11,5	(10.)	8,4	(12.)	35,4	(14.)	1,1	(6.)	6,1	(12.)	33,3	(14.)	10,6	(10.)
CZ03 Jihozápad	74,3		43,1		117,4		10,5	10,1	0,4		46,9		0,6		6,3		42,5		16,2	
CZ031 Jihočeský kraj	77,3	(5.)	42,8	(6.)	120,1	(6.)	12,8	(7.)	9,8	(6.)	48,1	(4.)	0,5	(10.)	6,3	(11.)	42,3	(6.)	18,9	(2.)
CZ032 Plzeňský kraj	70,7	(11.)	43,4	(5.)	114,1	(12.)	7,8	(14.)	10,5	(4.)	45,5	(9.)	0,7	(9.)	6,3	(10.)	42,7	(4.)	12,1	(5.)
CZ04 Severozápad	76,6		52,5		129,2		11,0	8,5	0,2		50,2		1,7		6,7		50,9		9,4	
CZ041 Karlovarský kraj	72,0	(10.)	49,7	(3.)	121,7	(4.)	9,8	(12.)	10,3	(5.)	46,7	(5.)	0,4	(12.)	5,2	(14.)	49,3	(2.)	6,3	(14.)
CZ042 Ústecký kraj	78,4	(4.)	53,6	(1.)	132,0	(2.)	11,5	(9.)	7,8	(13.)	51,5	(2.)	2,1	(2.)	7,2	(8.)	51,5	(1.)	10,5	(11.)
CZ05 Severovýchod	73,6		44,1		117,7		11,2	9,3	0,2		46,2		0,8		6,6		43,3		12,6	
CZ051 Liberecký kraj	65,6	(13.)	49,9	(2.)	115,5	(11.)	8,1	(13.)	8,9	(9.)	43,3	(11.)	1,1	(4.)	5,4	(13.)	48,8	(3.)	11,6	(7.)
CZ052 Královéhradecký kraj	77,0	(6.)	43,5	(4.)	120,5	(5.)	12,1	(8.)	9,6	(7.)	48,3	(3.)	1,0	(7.)	6,9	(9.)	42,5	(5.)	10,9	(9.)
CZ053 Pardubický kraj	76,7	(7.)	39,7	(10.)	116,4	(8.)	13,0	(6.)	9,4	(8.)	46,5	(6.)	0,4	(13.)	7,3	(7.)	39,3	(9.)	15,0	(3.)
CZ06 Jihovýchod	78,1		38,8		116,9		13,0	10,8	0,3		44,5		1,0		9,5		37,8		12,4	
CZ061 Vysočina	68,5	(12.)	36,9	(12.)	105,5	(13.)	10,8	(11.)	8,5	(11.)	41,2	(12.)	0,7	(8.)	8,1	(5.)	36,3	(11.)	14,0	(4.)
CZ062 Jihomoravský kraj	83,0	(2.)	39,7	(9.)	122,7	(3.)	14,2	(3.)	12,0	(2.)	46,2	(7.)	1,1	(5.)	10,2	(2.)	38,6	(10.)	11,7	(6.)
CZ07 Střední Morava	76,8		40,4		117,2		14,4	9,7	0,3		43,4		1,6		9,1		38,8		10,6	
CZ071 Olomoucký kraj	74,2	(9.)	41,9	(7.)	116,1	(9.)	13,8	(4.)	11,7	(3.)	40,8	(13.)	0,3	(14.)	7,8	(6.)	41,6	(7.)	10,9	(8.)
CZ072 Zlínský kraj	79,6	(3.)	38,8	(11.)	118,5	(7.)	15,0	(2.)	7,5	(14.)	46,1	(8.)	3,0	(1.)	10,4	(1.)	35,9	(12.)	10,2	(12.)
CZ08 Moravskoslezsko	75,3		40,4		115,7		13,5	8,5	0,4		43,3		0,4		9,6		40,0		8,0	
CZ081 Moravskoslezský kraj	75,3	(8.)	40,4	(8.)	115,7	(10.)	13,5	(5.)	8,5	(10.)	43,3	(10.)	0,4	(11.)	9,6	(4.)	40,0	(8.)	8,0	(13.)

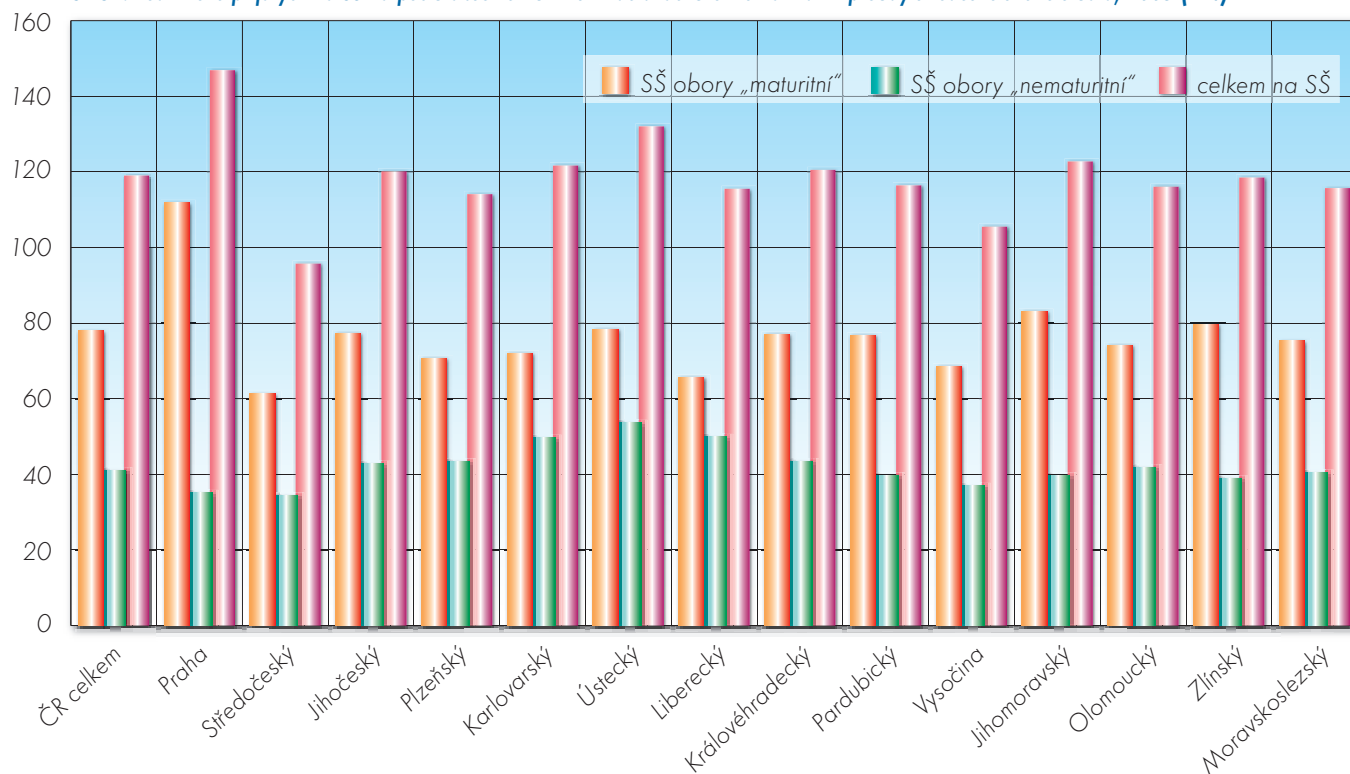
Podíl počtu nově přijímaných do učebních oborů středních odborných učilišť a odborných učilišť tvoří ve srovnání s celkovým počtem absolventů předchozí vzdělávací úrovně v celorepublikovém měřítku 40,0%. Pod touto hodnotou ukazatele se pohybuje šest krajů – Praha, Středočeský (zde je však celkově nízká míra nově přijímaných do škol v tomto kraji), Zlínský, Vysočina, Jihomoravský a Pardubický kraj.

Jak již bylo řečeno, podíly nově přijímaných na vyšší odborné školy vzhledem k absolventům nižší vzdělávací úrovně (maturantů) vykazují významné regionální rozdíly. Tyto podíly velmi úzce souvisejí, podobně jako u ukazatele C1 a C2.1.1, s hustotou sítě vyšších odborných škol. Nejvyšších podílů dosahuje opět Praha (19,0%), Jihočeský (18,9%), Pardubický kraj (15,0%) a kraj Vysočina (14,0%). Ostatní kraje se pohybují pod úrovní celorepublikového průměru.

C2 G3: Podíl nově přijatých na VOŠ na počtu absolventů nižší vzdělávací úrovně, 2005 (v %)

C2 G4: Podíl nově přijatých na SŠ na počtu absolventů nižší vzdělávací úrovně na hlavní proudy středoškolského studia, 2005 (v %)

C 2.2 Podíl škol jednotlivých typů a druhů na 100 dětí odpovídající věkové populace

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje vzdělávací obslužnost regionu z institucionálního hlediska, popisuje, jaký výběr (z počtu institucí) v regionu mají současní žáci (nebo spíše populace ve věku odpovídajícím dané vzdělávací úrovni). Větší počet institucí nabízí širší nabídku škol, menší počet naopak nabízí sice méně škol, ale mnohem větších, u kterých je předpoklad širších možností v nabídce povinně volitelných a výběrových předmětů a dalších aktivit.

Metodika výpočtu

$$\frac{P\check{S}_i}{0,01 \times Pp_j}$$

$P\check{S}$ – počet škol (bez škol pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, škol při výchovných ústavech a škol jiných resortů)

Pp – velikost populace

i – jednotlivé druhy a typy škol

j – věk odpovídající vzdělávání na jednotlivých druhích a typech škol

MŠ – populace 3–5 let

ZŠ – populace 6–14 let

G – populace 15–18 let

SOŠ – populace 15–18 let

SOU – populace 15–18 let

VOŠ – populace 19–21 let

Zdroj dat

- ČSÚ – demografie 2005
- databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V České republice připadá **na 100 dětí ve věku 3–5 let celkem 1,74 mateřské školy**. Znamená to, že kdyby každé dítě ve věku 3–5 let na-

vštěvovalo mateřskou školu, byla by průměrná velikost mateřské školy asi 58 dětí.

Na 100 dětí ve věku 6–14 let připadá 0,39 základní školy. Neznamená to však, že průměrná velikost jedné základní školy je 254 žáků, ale že v průměru na 254 dětí dané věkové skupiny existuje jedna základní škola. Pochopitelně je průměrná velikost základních škol menší vzhledem k tomu, že část populace 6–14letých navštěvuje víceletá gymnázia a taneční konzervatoře a část je umístěna v základních školách speciálních a praktických a ve školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Střední školy mají v České republice poměrně hustou síť a rozmanitá je i nabídka z institucionálního hlediska – tedy ve členění na gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště. **V průměru připadá na 100 obyvatel populace ve věku 15–18 let celkem 0,39 střední školy** (ve smyslu jednotlivých zařízení), tedy v průměru jedna škola na 259 obyvatel ve věku 15–18 let.

Všeobecné středoškolské vzdělání nabízí na 100 dětí ve věku 15–18 let v průměru 0,07 gymnázia. Znamená to, že na každých 1 466 dětí ve věku 15–18 let připadá v České republice jedno gymnázium. **Odborné vzdělávání v oborech středních odborných škol** nabízí celkem 0,18 školy na 100 obyvatel ve věku 15–18 let (1 škola připadá v průměru na 568 obyvatel 15–18letých). V případě oborů **středních odborných učilišť** je hodnota ukazatele 0,14 (tedy 704 obyvatel ve věku 15–18 let na jedno SOU).

Síť vyšších odborných škol není v České republice tak hustá jako síť středních škol a tomu odpovídá i celkový počet vyšších odborných škol na 100 obyvatel ve věku 19–21 let – celkem 0,04 školy (tedy 1 škola na 2 290 obyvatel 19–21letých).

Meziročně se tento ukazatel příliš nemění, u většiny druhů a typů škol zůstává stejný. Postupné slučování mateřských a základních škol se v ukazateli také příliš neprojevovalo vzhledem k tomu, že počet nově narozených dětí v posledních letech příliš neroste.

Regionální rozdíly

Počet mateřských škol na 100 dětí ve věku 3–5 let vykazuje poměrně velké regionální rozdíly, které jsou způsobeny především

C2 T3: Počet jednotlivých druhů a typů škol na 100 dětí odpovídající věkové populace, 2005													
Území		MŠ		ZŠ		G		SOŠ		SOU		VOŠ	
ČR celkem		1,74		0,39		0,07		0,18		0,14		0,04	
CZ01	Praha	1,10		0,25		0,13		0,23		0,13		0,09	
CZ011	Hlavní město Praha	1,10	(14.)	0,25	(14.)	0,13	(1.)	0,23	(1.)	0,13	(12.)	0,09	(1.)
CZ02	Střední Čechy	2,00		0,44		0,06		0,15		0,14		0,04	
CZ021	Středočeský kraj	2,00	(5.)	0,44	(5.)	0,06	(7.)	0,15	(12.)	0,14	(9.)	0,04	(8.)
CZ03	Jihozápad	1,74		0,40		0,06		0,17		0,15		0,05	
CZ031	Jihočeský kraj	1,73	(9.)	0,39	(10.)	0,07	(3.)	0,21	(3.)	0,16	(5.)	0,06	(3.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,76	(8.)	0,41	(9.)	0,05	(13.)	0,14	(14.)	0,15	(6.)	0,02	(12.)
CZ04	Severozápad	1,35		0,31		0,06		0,19		0,18		0,03	
CZ041	Karlovarský kraj	1,37	(11.)	0,33	(12.)	0,05	(12.)	0,16	(10.)	0,21	(1.)	0,02	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	1,34	(13.)	0,30	(13.)	0,06	(11.)	0,20	(4.)	0,17	(2.)	0,03	(10.)
CZ05	Severovýchod	1,99		0,46		0,07		0,20		0,14		0,05	
CZ051	Liberecký kraj	1,69	(10.)	0,43	(6.)	0,06	(10.)	0,20	(5.)	0,13	(11.)	0,05	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	2,01	(4.)	0,49	(1.)	0,07	(5.)	0,21	(2.)	0,16	(4.)	0,05	(4.)
CZ053	Pardubický kraj	2,23	(1.)	0,46	(4.)	0,08	(2.)	0,17	(7.)	0,14	(10.)	0,04	(7.)
CZ06	Jihovýchod	2,08		0,45		0,07		0,17		0,13		0,04	
CZ061	Vysočina	1,98	(6.)	0,48	(2.)	0,07	(6.)	0,17	(9.)	0,14	(7.)	0,06	(2.)
CZ062	Jihomoravský kraj	2,13	(2.)	0,43	(7.)	0,07	(4.)	0,17	(8.)	0,12	(13.)	0,04	(9.)
CZ07	Střední Morava	2,03		0,44		0,05		0,17		0,16		0,04	
CZ071	Olomoucký kraj	2,10	(3.)	0,46	(3.)	0,06	(8.)	0,16	(11.)	0,17	(3.)	0,03	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	1,96	(7.)	0,41	(8.)	0,05	(14.)	0,18	(6.)	0,14	(8.)	0,04	(6.)
CZ08	Moravskoslezsko	1,36		0,34		0,06		0,14		0,11		0,02	
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,36	(12.)	0,34	(11.)	0,06	(9.)	0,14	(13.)	0,11	(14.)	0,02	(13.)

hustotou sítě mateřských škol v jednotlivých regionech a s tím související průměrnou velikostí mateřských škol. Dá se předpokládat, že v regionech s vyšším podílem větších obcí bude méně mateřských škol, ale budou mít větší průměrnou velikost. Naopak mateřské školy v regionech s vyšším podílem malých obcí budou početně více zastoupené, ale v průměru budou menší. Hodnoty ukazatele se v jednotlivých regionech pohybují od 1,10 školy v Praze až do 2,23 školy na 100 dětí ve věku 3–5 let v Pardubickém kraji. Pod celorepublikovým průměrem se pohybují kromě Prahy pouze čtyři další kraje – Moravskoslezský (1,36), Ústecký (1,34) Karlovarský (1,37), Liberecký (1,69) a Jihočeský (1,73).

Situace v celkovém počtu základních škol na 100 obyvatel ve věku 6–14 let je velmi podobná situaci v mateřských školách. Opět platí, že čím více velkých obcí je v regionu, tím menších hodnot ukazatel dosahuje a naopak. Hodnotu ukazatele značně zvyšují počty málotřídních škol, které jsou většinou v malých obcích s horší dopravní dostupností. Počty škol na 100 dětí ve věku 6–14 let se pohybují od 0,25 školy v Praze až do 0,49 školy v Královéhradeckém kraji. Pod hodnotou celorepublikového průměru jsou opět kromě Prahy kraje Ústecký (0,30), Karlovarský (0,33) a Moravskoslezský (0,34).

Gymnázia jsou v České republice poměrně rovnoměrně rozmístěna a s výjimkou velkých center (krajských měst) platí, že v naprosté většině okresů jsou dvě až čtyři gymnázia (s výjimkou okresu Praha-západ, který nemá žádné gymnázium a jako spádovou oblast využívá Prahu). Z toho důvodu se i hodnoty ukazatelů pohybují v poměrně úzké škále od 0,05 do 0,08 gymnázia na 100 obyvatel ve věku 15–18 let. Z této škály vybočuje pouze Praha s vyšším podílem těchto škol (0,13).

Sít škol nabízejících obory středních odborných škol je v České republice poměrně hustá, liší se však ve velikosti i oborové nabídce. Hustotě sítě odpovídají i poměrně vysoké hodnoty ukazatele. Tyto hodnoty se v naprosté většině případů pohybují v rozmezí 0,14 – 0,20 školy na 100 obyvatel ve věku 15–18 let. Nad touto pomyslnou škálou jsou Praha (0,23), Královéhradecký (0,21), Jihočeský (0,21), Ústecký (0,20 %) a Liberecký kraj (0,18).

Situace v oblasti škol s obory středních odborných učilišť je obdobná jako u středních odborných škol, i když ukazatel dosahuje o něco nižších hodnot a síť škol není tak hustá. Hodnoty ukazatele se ve většině krajů pohybují v rozmezí 0,13–0,17 středního odborného učiliště na 100 obyvatel ve věku 15–18 let. Pod touto škálou jsou dva kraje – Moravskoslezský (0,11) a Jihomoravský (0,12), rozmezí překračuje jeden kraj – Karlovarský (0,21).

Vyšší odborné školy nejsou v síti škol početně silně zastoupeny a tomu odpovídají i hodnoty ukazatele. Pohybují se kolem celorepublikové hodnoty a dosahují ve většině krajů úrovně 0,02–0,06. Celorepublikovou hodnotu 0,04 výrazně překračuje pouze Praha (0,09).

C 3 Ukončení vzdělávání na jednotlivých vzdělávacích úrovních

Absolvování základní školy je pro drtivou většinu populace pouze prvním, samozřejmým a elementárním krokem na vzdělávací cestě. **Fakt, že absolvování pouze základního vzdělání dnes nedává jedinci reálnou šanci uspět ve světě práce, mění možnost volby vzdělávání na střední škole prakticky v nutnost.** Do této úrovně vzdělávání tedy vstupuje naprostá většina odpovídající mladé populace.

Absolventi středních škol se od absolventů škol základních výrazně liší – ze základních škol vycházejí jedinci po absolvování více méně stejného základního učební plánu (i když jednotlivé vzdělávací programy mají v průběhu vzdělávání určité odlišnosti, základní znalosti

na výstupu jsou stejné), zatímco na středních školách jsou studijní plány velmi diversifikované. Základním dělením absolventů středních škol je dělení na absolventy „s maturitou“ (tedy absolventy oborů středního vzdělávání s maturitní zkouškou) a absolventy „bez maturity“ (absolventy oborů středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem). **Absolventi oborů s maturitou mají mimo možnosti vstupu na trh práce otevřenou cestu do terciárního vzdělávání. Pokud chtějí do terciéry vstoupit absolventi oborů „bez maturity“, musejí si nejdříve doplnit střední vzdělávání s maturitní zkouškou absolvováním nástavbových studijních programů středních škol.**

Podrobnějším dělením je **dělení absolventů podle oborů středních škol,** které absolvovali – obory gymnázií (včetně gymnázia pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), obory středních odborných škol (včetně středních odborných škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), obory středních odborných učilišť (včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) nebo konzervatoř (včetně konzervatoře pro žáky se speciálními se speciálními vzdělávacími potřebami). Absolventi oborů gymnázií mají vždy vzdělávání zakončeno maturitní zkouškou, konzervatoře absolutoriem (ve čtvrtém ročníku šestiletých konzervatoř má jejich žáci možnost složit maturitní zkoušku), na středních odborných školách a středních odborných učilištích ukončují vzdělávání maturitní zkouškou absolventi vzdělávání s maturitní zkouškou. Bez maturity opouštějí střední školy absolventi středního vzdělávání na SOŠ a středního vzdělávání s výučním listem na SOU v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem.

Kromě klasických oborů „s maturitou“ střední školy realizují i nástavbové studium v délce 2 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Absolventi vyšších odborných škol (označovaní titulem „diplomovaný specialista“ ve zkratce DiS. za jménem) již přestávají být nedocenenou skupinou absolventů na trhu práce

C3.1 Podíly absolventů základních, středních a vyšších odborných škol na odpovídající věkové populaci

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje, jaký je podíl absolventů jednotlivých druhů škol na odpovídající věkové populaci absolventů. Vypovídá o tom, jaký je přibližně podíl lidí v odpovídající věkové populaci, kteří ukončili daný stupeň vzdělání, případně typ a druh školy. Čím vyšší hodnota ukazatele, tím vyšší je podíl lidí s příslušnou kvalifikací.

Metodika výpočtu

$$\frac{A_i}{Pp_j} \times 100$$

A – počet absolventů jednotlivých úrovní vzdělávání

i – úrovně vzdělávání

ZŠ – absolventi základních škol, základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, základních škol speciálních a základních škol praktických bez odchodů do víceletých gymnázií a konzervatoř,

G – absolventi denní formy vzdělávání ve čtyřletých i víceletých oborech gymnázií včetně gymnázií pro pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,

K – absolventi denní formy vzdělávání na konzervatořích včetně konzervatoř pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,

SOŠ maturitní – absolventi denní formy vzdělávání v oborech středního vzdělávání s maturitní zkouškou středních odborných škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (bez absolventů nástavbového studia),

SOŠ střední – absolventi denní formy vzdělávání v oborech středního vzdělávání středních odborných škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a praktických škol,

SOU maturitní – absolventi denní formy vzdělávání v oborech s maturitou včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (bez absolventů nástavbového studia),

SOU učební – absolventi denní formy vzdělávání v oborech středního vzdělávání s výučním listem středních odborných učilišť včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

SŠmaturitní – součet absolventů oborů gymnázií, středních odborných škol s maturitní zkouškou, středních odborných učilišť s maturitní zkouškou a vyššího odborného vzdělávání v konzervatoři.

SŠ nematuritní – součet absolventů středního vzdělávání na SOŠ a středního vzdělávání s výučním listem na SOU,

VOŠ – absolventi denní formy vzdělávání VOŠ (bez absolventů dálkové formy vzdělávání).

Pp – odpovídající věková populace (pro základní školy populace patnáctiletých, pro střední školy populace devatenáctiletých a pro vyšší odborné školy populace dvaadvacetiletých)

j – odpovídající věk (patnáctiletí pro *j* = základní školy)

(devatenáctiletí pro *j* = gymnázia, střední odborné školy s maturitní zkouškou, střední vzdělávání na středních odborných školách, střední odborná učiliště s maturitou, střední odborná učiliště s výučním listem, tj. střední vzdělávání s maturitní zkouškou a střední vzdělávání a střední vzdělávání s výučním listem a konzervatoře

(dvaadvacetiletí pro *j* = vyšší odborné školy)

Zdroj dat

➤ ČSÚ – demografie

➤ databáze ÚIV

Chování ukazatele v celostátním měřítku

V ČR opouští základní školu z 9. ročníku v průměru 88,5 % dětí vzhledem k populaci patnáctiletých. Do celkového počtu těchto absolventů jsou však zahrnuti i absolventi starší, kteří 9. ročník museli opakovat, a ti, kteří měli povolený odklad povinné školní docházky. Více než 9 % odpovídajícího populačního ročníku studuje v nižších ročních víceletých oborů gymnázií.

Jiná situace je u absolventů středních škol. Celkově vzdělávání úspěšně ukončí 88,6 % všech devatenáctiletých, ale mezi jednotlivými typy škol jsou rozdíly. **Obory s maturitou úspěšně absolvuje asi 1,8krát více žáků než obory nematuritní.** To je dáno především počtem absolventů gymnázií (absolventů konzervatoří je velmi málo) a počet absolventů středního vzdělávání s maturitou na středních odborných školách se prakticky rovná počtu absolventů středního vzdělávání s výučním listem na středních odborných učilištích (statisticky významné hodnoty).

Při uplatnění na trhu práce jsou více ceněni absolventi s maturitou (navíc jim dává maturita možnost přímo vstoupit do terciárního vzdělávání), tudíž lze předpokládat, že zájem o obory s maturitou v dalších letech neustále poroste.

Počet absolventů vyšších odborných škol je v ČR 5,1 % vzhledem k populačnímu ročníku dvaadvacetiletých. Vzhledem k tomu, že se prudký nárůst počtu škol, žáků i nově přijímaných do vyšších od-

borných škol v posledních letech zastavil a počet nově přijímaných spíše klesá, nedá se předpokládat (při zachování statu quo), že se počet absolventů vyšších odborných škol v budoucích letech dramaticky zvýší. Přesto meziroční nárůst mezi rokem 2005 a 2004 činí 0,6 procentního bodu. Celkový trend odpovídá zhruba trendu v počtech nově přijímaných na VOŠ v minulých letech.

Regionální rozdíly

Pro absolventy základních škol platí, že v krajském srovnání víceméně nenajdeme žádné velké výkyvy od celostátního průměru (89,1 %). Nejvyšší procento absolventů základních škol (nejsou sem zahrnuti žáci, kteří již studují na víceletých gymnáziích) vzhledem k populaci patnáctiletých je v Ústeckém kraji (92,8 %), dále v Libereckém kraji (92,3 %) a ve Zlínském kraji (91,2 %). Nejnižší podíly najdeme v Jihomoravském kraji (87,2 %) a v Praze (85,3 %).

Absolventy maturitních a nematuritních oborů středních škol je vhodné srovnávat vzájemně, aby neunikly specifické krajové odlišnosti. Obecně platí, že absolventů vzdělávání s maturitní zkouškou (celorepubliková hodnota ukazatele 57,3 %) je více než absolventů bez maturity (hodnota ukazatele za celou Českou republiku je 31,3 %), ale mezi kraji najdeme velmi výrazné rozdíly.

Zcela specifická je situace v Praze. Najdeme zde výrazně vyšší počet gymnázií, konzervatoří a středních odborných škol s obory s maturitou, naopak střední odborná učiliště se středním vzděláním s výučním listem jsou zde velmi výrazně potlačena. Navíc je nutno zmínit, že **Praha funguje jako spádové vzdělávací centrum pro Středočeský kraj** a velká část žáků středních škol do Prahy dojíždí, především z příhraničních okresů. Tyto dvě skutečnosti ovlivňují oba dva regiony natolik, že **Praha je v podílu absolventů maturitních oborů středních škol na odpovídající věkové populaci na prvním místě (84,6 %) a v počtu absolventů nematuritních oborů středních škol na odpovídající věkové populaci na předposledním místě (28 %) mezi kraji. Praha také jako jediný region v ČR vykazuje celkový počet absolventů středních škol vyšší, než je celkový počet obyvatel ve věku absolventů středních škol (112,6 %).** Kraj Středočeský je proto v podílu absolventů maturitních oborů středních škol na populaci devatenáctiletých třetí od konce mezi kraji (47 %) a protože nemá ani vysoký počet středních odborných učilišť, vykazuje nejnižší hodnotu ukazatele i pro absolventy nematuritních oborů středních škol v celé České republice (25,2 %).

Za zmínku stojí i situace dalších čtyř krajů – Jihočeského, Zlínského, Jihomoravského a Královéhradeckého, ve kterých je podíl absolventů jak maturitních, tak i nematuritních oborů středních škol na odpovídající věkové populaci nadprůměrný.

Pro ostatní kraje většinou platí, že pokud mají nadprůměrný podíl absolventů oborů s maturitou, je u nich potom naopak podprůměrný podíl absolventů nematuritních oborů středních škol vůči celorepublikovým hodnotám.

Absolventy středních škol můžeme rozdělit na šest podskupin – absolventy gymnázií, konzervatoří, oborů SOŠ s maturitou, oborů středního vzdělávání na SOŠ, oborů SOU s maturitou a oborů SOU s výučním listem.

Nejvýznamnější skupiny tvoří absolventi gymnázií, oborů středních odborných škol s maturitou a oborů středních odborných učilišť s výučním listem, kteří potom největší měrou udávají výslednou skladbu absolventů středních škol s maturitou a bez maturity. Absolventů konzervatoří a absolventů středního vzdělávání na středních odborných školách je velmi málo a není třeba detailně analyzovat jejich strukturu v krajském kontextu – jejich podíl na odpovídající populaci je menší než jedno procento. Absolventů středního vzdělávání s maturitou na středních odborných učilištích je o něco více a jejich podíl už není tak zanedbatelný (v ČR 4,5 %).

C3 T1: Podíl absolventů ZŠ, SŠ a VOŠ na odpovídající věkové populaci, 2005, v %

Území	základní školy	SŠ „maturitní“ obory		SŠ „nematuritní“ obory		gymnázia		konzervatoře		SOŠ „maturitní“ obory		SOŠ „nematuritní“ obory		SOU „maturitní“ obory		SOU „nematuritní“ obory		VOŠ	
ČR celkem	89,1	57,3	31,3	19,0	0,3	33,5	0,6	4,5	30,6	5,1	11,8								
CZ01 Praha	85,3	84,6	28,0	30,5	1,1	47,9	1,0	5,0	27,0	11,8									
CZ011 Hlavní město Praha	85,3	84,6	(1.) 28,0	(13.) 30,5	(1.) 1,1	(1.) 47,9	(1.) 1,0	(2.) 5,0	(4.) 27,0	(13.) 11,8									
CZ02 Střední Čechy	88,2	47,0	25,2	17,5	-	26,0	0,3	3,5	24,9	4,0									
CZ021 Středočeský kraj	88,2	(11.) 47,0	(12.) 25,2	(14.) 17,5	(8.) -	(14.) 26,0	(14.) 0,3	(13.) 3,5	(9.) 24,9	(14.) 4,0									
CZ03 Jihozápad	89,6	56,7	33,9	19,1	0,3	33,2	0,4	4,1	33,6	5,4									
CZ031 Jihočeský kraj	89,7	62,0	(3.) 34,8	(2.) 22,1	(3.) 0,2	(7.) 35,0	(3.) 0,2	(14.) 4,7	(7.) 34,6	(2.) 6,6									
CZ032 Plzeňský kraj	89,4	(7.) 50,4	(10.) 32,9	(7.) 15,6	(11.) 0,4	(3.) 31,1	(10.) 0,6	(7.) 3,3	(11.) 32,4	(6.) 4,0									
CZ04 Severozápad	91,5	46,7	33,0	13,0	0,1	30,8	0,7	2,9	32,3	2,5									
CZ041 Karlovarský kraj	88,3	43,6	(14.) 34,0	(4.) 13,1	(9.) -	(13.) 29,0	(13.) 0,9	(3.) 1,5	(14.) 33,1	(5.) 1,7									
CZ042 Ústecký kraj	92,8	(1.) 47,9	(11.) 32,6	(8.) 12,9	(14.) 0,1	(8.) 31,4	(9.) 0,6	(4.) 3,5	(10.) 31,9	(7.) 2,8									
CZ05 Severovýchod	90,6	54,1	33,0	17,4	0,1	33,3	0,5	3,4	32,5	4,4									
CZ051 Liberecký kraj	92,3	(2.) 46,4	(13.) 34,3	(3.) 14,2	(9.) -	(12.) 29,5	(12.) 0,4	(10.) 2,6	(13.) 33,9	(3.) 3,5									
CZ052 Královéhradecký kraj	91,2	(4.) 57,5	(5.) 35,2	(1.) 18,6	(6.) -	(4.) 34,8	(4.) 0,5	(9.) 4,1	(8.) 34,7	(1.) 4,1									
CZ053 Pardubický kraj	88,5	(9.) 57,0	(6.) 29,6	(12.) 18,7	(5.) 0,3	(6.) 34,7	(5.) 0,6	(8.) 3,3	(12.) 29,1	(12.) 5,6									
CZ06 Jihovýchod	87,9	61,0	31,9	21,2	0,3	33,6	0,5	5,9	31,4	6,1									
CZ061 Vysočina	89,2	(8.) 54,1	(8.) 30,7	(10.) 15,6	(9.) -	(7.) 32,9	(7.) 0,4	(11.) 5,5	(3.) 30,3	(10.) 6,2									
CZ062 Jihomoravský kraj	87,2	(13.) 64,4	(2.) 32,5	(9.) 24,0	(4.) 0,4	(6.) 33,9	(6.) 0,6	(5.) 6,1	(2.) 31,9	(8.) 6,1									
CZ07 Střední Morava	89,5	58,5	33,7	18,3	0,3	34,2	1,2	5,8	32,5	3,8									
CZ071 Olomoucký kraj	88,0	(12.) 55,9	(7.) 33,7	(5.) 19,0	(4.) -	(8.) 32,3	(8.) 0,3	(12.) 4,7	(6.) 33,4	(4.) 3,1									
CZ072 Zlínský kraj	91,2	(3.) 61,1	(4.) 33,7	(6.) 17,5	(7.) 0,6	(2.) 36,2	(2.) 2,2	(1.) 6,8	(1.) 31,5	(9.) 4,5									
CZ08 Moravskoslezsko	89,4	52,8	29,9	16,6	0,4	30,9	0,6	5,0	29,3	3,4									
CZ081 Moravskoslezský kraj	89,4	(6.) 52,8	(9.) 29,9	(11.) 16,6	(5.) 0,4	(11.) 30,9	(11.) 0,6	(6.) 5,0	(5.) 29,3	(11.) 3,4									

Situace na gymnáziích je s menšími odchylkami prakticky stejná jako u absolventů maturitních oborů středních škol. Výrazným regionem je Praha, kde podíl absolventů gymnázií na odpovídající věkové populaci překročil hranici třiceti procent (30,5%). Důvody jsou již popsány výše u situace absolventů maturitních oborů středních škol. Dalšími regiony s výrazným podílem absolventů gymnázií na odpovídající věkové populaci jsou kraj Jihomoravský (24%), Jihočeský (22,1%) a Olomoucký (19%). Nízkou hodnotu ukazatele vykazují kraje Ústecký (12,9%), Karlovarský (13,1%) a Liberecký (14,2%).

Podíl absolventů maturitních oborů středních odborných škol víceméně kopíruje již popsanou situaci absolventů všech maturitních oborů. Praha (47,9%) je opět vůči podílu za celou Českou republiku velmi nadprůměrná, dalšími regiony s výrazným podílem jsou kraje Zlínský (36,2%), Jihočeský (35%) a Královéhradecký (34,8%). Nejnižších hodnot dosahuje ukazatel v kraji Středočeském (26%), s odstupem potom následují kraje Karlovarský (29%), Liberecký (29,5%) a Moravskoslezský (30,9%).

Pro podíl absolventů středního vzdělávání s výučním listem na středních odborných učilištích na odpovídající věkové populaci platí téměř stejné krajské pořadí jako pro podíl absolventů nematuritních oborů SŠ, do kterých se mimo absolventů středního vzdělávání s výučním listem na středních odborných učilištích započítávají ještě absolventi středního vzdělávání na středních odborných školách (jejich podíl na populaci je ale menší než 1%, jak je vidět v tabulce).

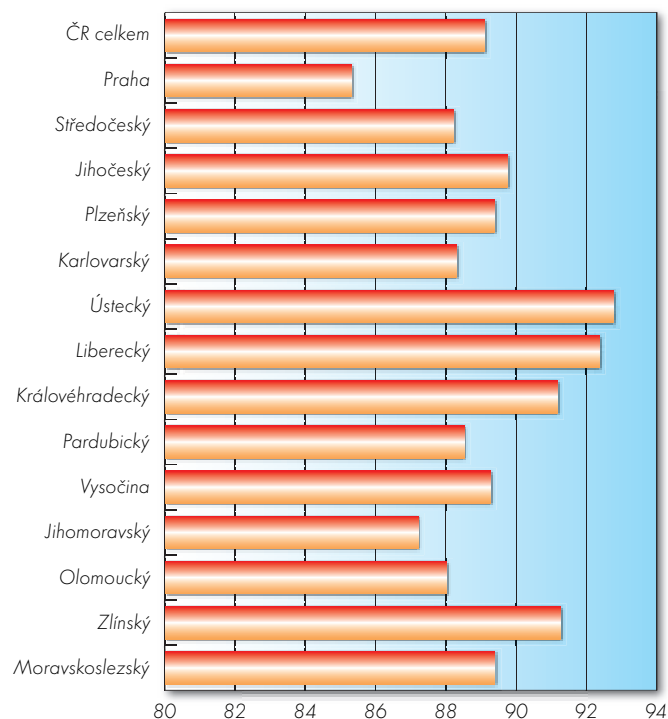
Největší podíl na odpovídající věkové populaci mají absolventi středního vzdělávání s výučním listem středních odborných učilišť v Královéhradeckém kraji (34,7%), následují kraje Jihočeský (34,6%) a Liberecký (33,9%). Naopak nejnižší podíly absolventů učebních oborů SOU jsou v krajích Středočeském (24,9%) a v Praze (27%), kde není tak hustá síť těchto škol.

Na závěr popisu tohoto ukazatele týkajícího se středních škol se krátce zmíníme o podílu absolventů středního vzdělávání s maturitou na středních odborných učilištích na odpovídající věkové populaci – podíl za celou Českou republiku 4,5% již není zanedbatelný.

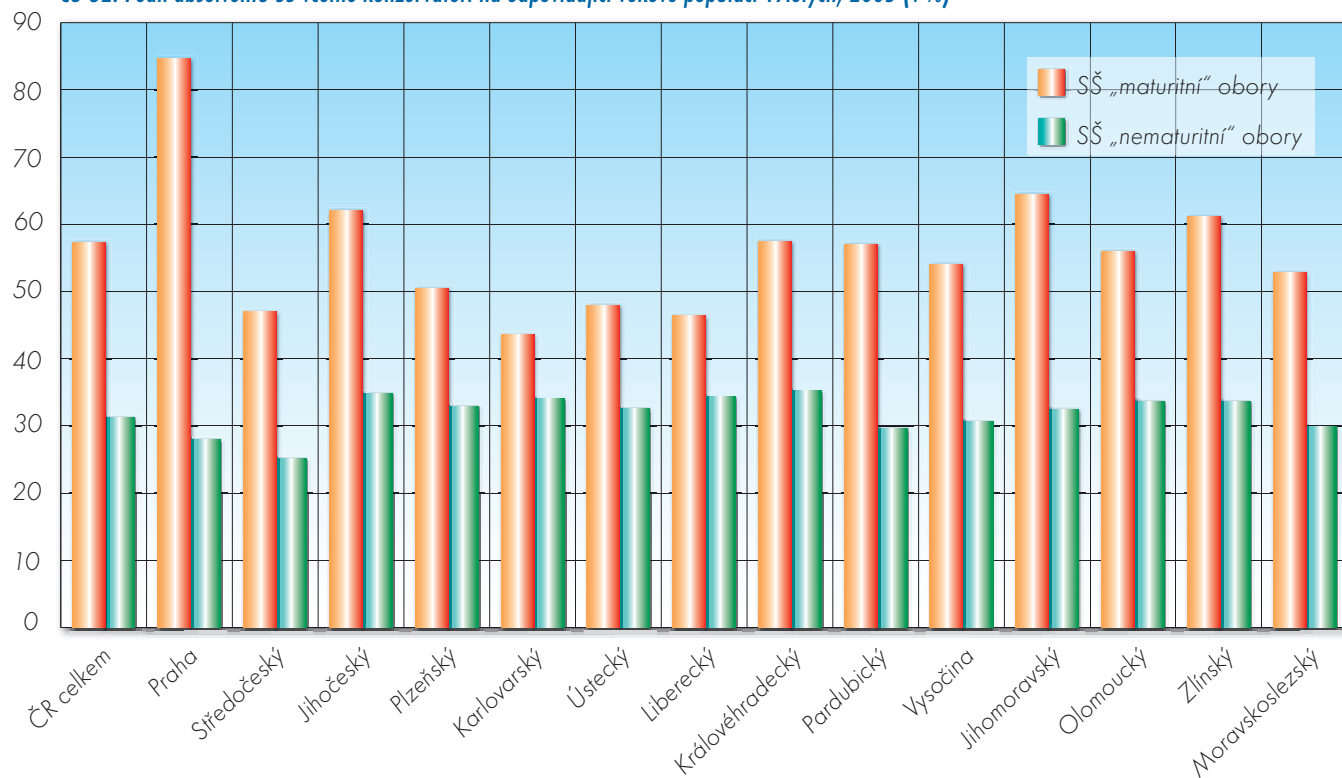
telny. V krajském pořadí vykazují nejvyšší podíly kraje moravské – Zlínský (6,8%), Jihomoravský (6,1%) a Vysočina (5,5%). Nejnižší podíly pak najdeme v krajích Karlovarském (1,5%), Libereckém (2,6%) a Pardubickém (3,3%).

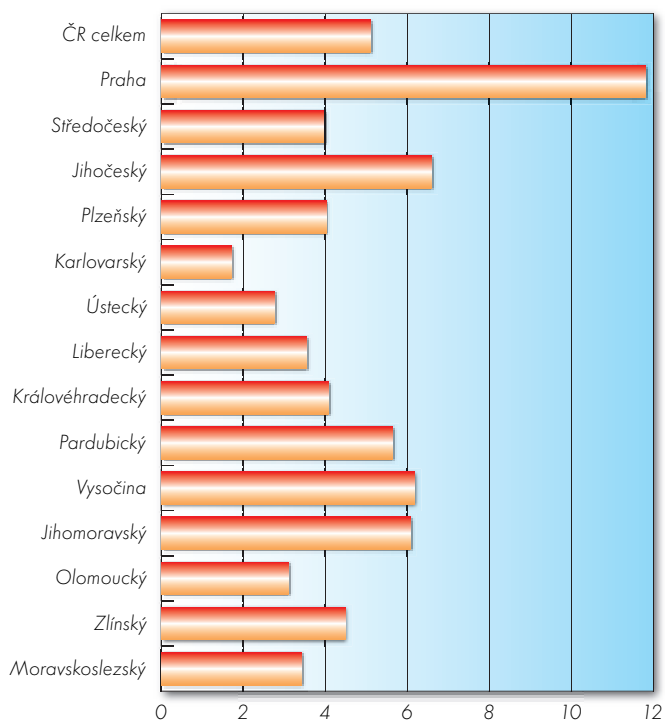
Poslední sledovaný ukazatel je podíl absolventů vyšších odborných škol na odpovídající věkové populaci v kraji. Zde jasně dominuje Praha (11,8% – je zde vysoký počet škol, Praha hraje ve vyšším odborném školství roli spádového centra), s odstupem potom následují

C3 G1: Podíl absolventů ZŠ na odpovídající věkové populaci 15letých, 2005 (v %)

C3 G2: Podíl absolventů SŠ včetně konzervatoří na odpovídající věkové populaci 19letých, 2005 (v %)

C3 G3: Podíl absolventů VOŠ na odpovídající věkové populaci 22letých, 2005 (v %)

dují kraje Jihočeský (6,6%), Vysočina (6,2%) a Jihomoravský (6,1%) a nejmenší podíl absolventů vyšších odborných škol na odpovídající populaci je v krajích Karlovarském (1,7%), Ústeckém (2,8%), Olomouckém (3,1%) a Moravskoslezském (3,4%). O zvyšujícím se významu vyšších odborných škol svědčí i to, že podíly absolventů těchto škol se proti roku 2003 zvýšily v průměru o jeden procentní bod, v krajích Vysočina a Jihomoravském dokonce o více než dva procentní body.

C 4 Děti a žáci vyžadující zvláštní péči

Ukazatel vypovídá o specifické části vzdělávacího systému – vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

Na základě školského zákona č. 561/2004 Sb. postupuje další integrace postižených dětí do běžného vzdělávacího proudu a začínají se stírat rozdíly mezi dříve tzv. „speciálními“ školami a běžným vzdělávacím proudem.

Pro děti mentálně postižené jsou základní školy praktické a speciální. To jsou vlastně jediné „zvlášť označené“ vzdělávací programy.

V celé krajské ročence jsou údaje o postižených žácích zařazeny do souhrnných ukazatelů a zde publikujeme pouze údaje o dětech se sociálním znevýhodněním.

C 4.1 Žáci ve třídách pro děti se sociálním znevýhodněním

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje podíly dětí v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním, které jsou určeny pro děti před nástupem do základního vzdělávání a výuka v nich je realizována v základních školách.

Metodika

PZsk
P6

PZsk – počet dětí v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním

P6 – populace šestiletých dětí

Zdroj dat

- ČSÚ – demografie
- databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Podíl šestiletých dětí umístěných v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním činí v celorepublikovém měřítku 1,6%. Ukazatel však vykazuje velké mezikrajové rozdíly. Tento ukazatel proti roku 2005 se o 0,4 procentního bodu snížil.

C4 T1: Podíl žáků v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním na populaci šestiletých, 2005, v %

Území		2005, v %	
ČR celkem		1,6	
CZ01	Praha	1,8	
CZ011	Hlavní město Praha	1,8	(4.)
CZ02	Střední Čechy	0,3	
CZ021	Středočeský kraj	0,3	(12.)
CZ03	Jihozápad	0,2	
CZ031	Jihočeský kraj	–	(14.)
CZ032	Plzeňský kraj	0,5	(10.)
CZ04	Severozápad	6,2	
CZ041	Karlovarský kraj	7,5	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	5,8	(2.)
CZ05	Severovýchod	1,1	
CZ051	Liberecký kraj	1,5	(6.)
CZ052	Královéhradecký kraj	1,7	(5.)
CZ053	Pardubický kraj	0,2	(13.)
CZ06	Jihovýchod	0,6	
CZ061	Vysočina	0,5	(9.)
CZ062	Jihomoravský kraj	0,7	(8.)
CZ07	Střední Morava	0,7	
CZ071	Olomoucký kraj	1,0	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	0,4	(11.)
CZ08	Moravskoslezsko	2,2	
CZ081	Moravskoslezský kraj	2,2	(3.)

Regionální rozdíly

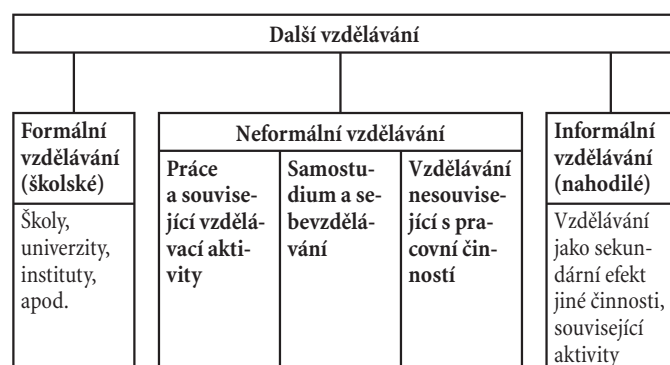
Hodnoty ukazatele se pohybují v poměrně velkém rozpětí – od 0,2% v Pardubickém kraji až do 7,5% v kraji Karlovarském, kde je meziroční pokles 1 procentního bod. Nejvyšší podíl dětí ve třídách pro děti se sociálním znevýhodněním na populaci šestiletých vykazuje kromě Karlovarského i kraj Ústecký (5,8%). Nejnižší podíl vykazují již zmíněný kraj Pardubický a Středočeský (0,3%). Ve srovnání s předchozím rokem je podíl žáků ve třídách pro děti se sociálním znevýhodněním na populaci šestiletých v roce 2005 o něco nižší. Jihočeský kraj dokonce nevykazuje žádné děti v těchto třídách.

C 5 Účast dospělých na odborné přípravě a na dalším vzdělávání

Účast dospělých na dalším vzdělávání včetně odborné přípravy je součástí širokého komplexu celoživotního učení (ang. Lifelong learning), jehož prvořadým úkolem je rozvoj osobnosti jedince. V zásadě můžeme rozeznávat dvě základní etapy celoživotního učení: počá-

teční vzdělávání a další vzdělávání. Do počátečního vzdělávání zahrnujeme veškeré vzdělávání, které probíhá před prvním vstupem na trh práce, tedy základní vzdělávání, všeobecné sekundární vzdělávání a počáteční odborné vzdělávání, včetně vzdělávání na terciární úrovni (viz schéma vzdělávacího systému). Další vzdělávání je tak jakékoliv vzdělávání či učení, které probíhá po prvním vstupu vzdělávajícího se na trh práce (ať již v pozici zaměstnaného či nezaměstnaného). Může být formální i neformální a účastníci vzdělávání mohou vstupovat i do školských forem, v nichž se poskytuje převážně počáteční vzdělávání, s cílem doplnit si doposud získané vzdělání. Zahrnujeme sem ovšem i různé další zájmové vzdělávací aktivity. Další vzdělávání je možné dále členit na další profesní vzdělávání, občanské vzdělávání a zájmové (sociokulturní) vzdělávání, přičemž plní řadu funkcí, zejména humanizační, integrační, kvalifikační, informační, komunikační, aktualizaci, inovační, sociálně-adaptační, esteticko-formativní, rekreační, atd.

Prostor pro další vzdělávání a jeho charakter je ovlivňován několika dimenzemi, kdy za jednu ze základních můžeme označit **kvalifikační dimenzi**. Z pohledu této dimenze lze charakterizovat další vzdělávání z hlediska požadavku (či nezbytnosti) určité vzdělanostní úrovně, která by umožňovala vstup do dalšího vzdělávání. Na základě tohoto požadavku pak existují dva základní typy dalšího vzdělávání:

- v prvním typu je **pro vstup do dalšího vzdělávání nezbytné absolvovat určitý typ vzdělání, resp. získat určitou úroveň vzdělání**. Týká se to zejména ostatních forem studia (na středních i vysokých školách). Je zde nutné, aby uchazeč prokázal absolvování předchozí vzdělávací úrovně.
- v druhém typu pak uchazeč nemusí prokazovat žádnou vzdělanostní úroveň a vstup do daného typu dalšího vzdělávání není omežován potřebou předchozí kvalifikace. Sem patří např. jazykové kurzy, počítačové kurzy apod.

Významná role patří i **dimenzi nabídky a poptávky po dalším vzdělávání**. Jde o to, aby nabídka vzdělávacích příležitostí odpovídala poptávce, kterou uchazeči o vzdělávání dávají najevo. Týká se to samozřejmě i dostupnosti vzdělávacích programů, a to v jejich časové, prostorové, oborové a v neposlední řadě i cenové struktuře. Také kvalita vyučujících a ostatních obslužných pracovníků hraje neopominutelnou roli, která ovlivňuje zapojení do dalšího vzdělávání.

Dále vnímáme **dimenzi požadavků trhu práce (dimenzi práce)**, kdy je uchazeč o další vzdělávání nucen z pracovních důvodů absolvovat požadovaný druh dalšího vzdělávání. Navíc je nutné rozlišovat, zda jde o **vzdělávání v rámci profese či o změnu profese**. Vzdělávání v rámci jedné profese má jiný charakter než vzdělávání, které profesi mění.

Při výčtu dimenzí, které hrají důležitou roli ve vztahu k dalšímu vzdělávání, nelze opominout **dimenzi motivační**. Pod úhlem tohoto pohledu jde o účastníky dalšího vzdělávání, kteří nejsou k dalšímu vzdělávání žádnými objektivními důvody nuceni, avšak mají subjektivní potřebu se dále vzdělávat. Jako příklad lze uvést univerzity třetího věku či rozmanité kurzy. Můžeme zde dále podotknout, že v evropských zemích roste význam právě této roviny vzdělávání, která je odrazem i dalších funkcí vzdělávání, které nejsou spojeny pouze s přímou vazbou na pracovní uplatnění, ale vedou k harmonickému rozvoji každého jedince. Významnou roli zde hraje hodnotový žebříček daného jedince, postojte jednotlivce ke vzdělávání, jeho cíle. Osobní postoje jsou pak silně ovlivňovány kulturním a sociálním kontextem, ze kterého jedinec pochází. Postoje k učení jsou určovány jak obecnou kulturou, tedy významem, který společnost vzdělání přikládá, tak jsou významně ovlivňovány rodinným zázemím a prioritami, které jsou v rodině upřednostňovány.

V neposlední řadě je další vzdělávání výrazně determinováno i **regionálními a sociálními podmínkami** účastníků vzdělávání, kdy zázemí a možnosti jedince (jak objektivní tak subjektivní povahy) účastník se dalšího vzdělání sehrávají velmi podstatnou roli při rozvíjení možnosti procesu vzdělávání. Způsob života, životní podmínky, sociální skupina, k níž jedinec náleží, atd. působí na to, zda se jedinec chce účastnit dalšího vzdělávání a zda se zapojí i do netradičních forem vzdělávání.

Významnou součástí dalšího vzdělávání je další kvalifikační vzdělávání, kdy jde o jeden z nejrychleji expandujících sektorů služeb a co do počtu účastníků a výše vynaložených prostředků nejrychleji rostoucí vzdělávací sektor. Roste i subjektivní hodnota dalšího vzdělávání. Další odborné vzdělávání jako permanentní nutnost skýtá šance profesního vývoje, ovšem produkuje i strach ze ztráty kompetence. Získané kvalifikace mají v mnoha případech pouze dočasnou platnost a nezaručují doživotní uplatnění a stále jistoty.

Účast na dalším odborném vzdělávání je závislá na dosaženém vzdělání a kvalifikaci, na pohlaví, věku, charakteru práce, na tom, zda zaměstnanec vykonává manuální či nemanuální činnosti a na jiných faktorech.

Vysoká kvalifikace je obvykle spojená i s vyšší účastí na dalším vzdělávání.

Formy dalšího profesního vzdělávání se dají dělit na:

1. zvyšování kvalifikace za účelem
 - a) přizpůsobení zvýšeným nárokům bez změny statusu,
 - b) postupu v kariéře,
2. přeškolení,
3. reaktivace po období nezaměstnanosti, mateřské dovolené apod.,
4. zapracování/instruktáž,
5. rehabilitace jako umožnění pracovní činnosti pro postižené či dlouhodobě nemocné.

Námi sledovaný **ukazatel vypovídá o účasti dospělých na odborné přípravě a na dalším vzdělávání, které probíhá formou večerního, kombinovaného, dálkového nebo distančního studia a jímž si lidé mohou zajistit udržení, růst a rozvoj kvalifikační úrovně**. Současně je však nutné si uvědomit, že většina kurzů dalšího vzdělávání se realizuje mimo vzdělávací systém. Statisticky relevantní údaje, které jsou k dispozici, se však týkají především vzdělávacího systému.

Určitá část dospělých studuje i v denním studiu, ale tato skupina studujících nepatří svým charakterem do naší kapitoly a nebudeme jí zde zabývat.

V rámci vzdělávací soustavy realizují další vzdělávání dospělých prakticky všechny druhy a typy vzdělávacích institucí s výjimkou předškolních zařízení.

Pro ty, kteří neukončili úspěšně základní vzdělávání, jsou určeny **kurzy pro doplnění základního vzdělání** (realizují je základní školy, speciální školy a střední školy), **kurzy pro získání základů vzdělání** (realizované základními školami speciálními).

Na středních školách si mohou zájemci doplnit formou externího, dálkového, večerního či kombinovaného studia vzdělání v oborech KKO (pokud má tyto formy studia škola povoleno), na vyšších odborných školách je tato možnost v dálkovém studiu.

Na vysokých školách si dospělí zvyšují kvalifikaci při zaměstnání ve studijních programech formou distanční nebo kombinované.

Střední školy pořádají – především pro nezaměstnané – rekvalifikační studium v oborech KKOV vedoucí k získání maturity, přičemž některé kurzy jsou hrazeny úřady práce.

Dále nabízejí některé střední a vysoké školy studium jednotlivých předmětů a rekvalifikační kurzy. Vysoké školy nabízejí ještě studium k získání a doplnění pedagogické kvalifikace, univerzity třetího věku a širokou škálu dalších vzdělávacích programů.

V rámci vzdělávací soustavy existuje i široká škála dalšího studia cizích jazyků – např. na jazykových školách s právem státní zkoušky v běžných kurzech a v kurzech pomaturitního studia, které nabízejí i další jazykové školy.

C 5.1 Podíl žáků v ostatních formách vzdělávání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel podává základní přehled o podílech studujících dospělých na jednotlivých vzdělávacích úrovních, nebo spíše o podílech osob, které studují v ostatních formách vzdělávání (večerní, distanční, kombinované, dálkové) na jednotlivých druhích a typech vzdělávacích institucí. Celkový počet těchto žáků a studentů porovnáme s celkovým počtem žáků/studentů v daném typu a druhu školy. V určité míře tento ukazatel informuje, jak ten který kraj využívá volných kapacit škol pro tyto formy vzdělávání.

Metodika výpočtu

$$\frac{ZO}{Z_i} \times 100$$

ZO – počet žáků a studentů ostatních forem vzdělávání v daném druhu a typu školy (čtyřletá gymnázia, konzervatoře, obory ukončené maturitní zkouškou na středních odborných školách, obory středního vzdělávání na středních odborných školách, nástavbové studium na středních školách, obory středního vzdělávání s výučním listem na středních odborných učilištích, obory na středních odborných učilištích ukončené maturitní zkouškou, nástavbové studium na středních odborných učilištích, vzdělávání na vyšších odborných školách)

Z – celkový počet žáků a studentů ve všech formách vzdělávání studujících na daném typu a druhu školy,

i – daný druh a typ školy, příp. druh studia (čtyřletá gymnázia, konzervatoře, obory ukončené maturitní zkouškou na středních odborných školách, obory středního vzdělávání na středních odborných školách, nástavbové studium na středních školách, obory středního vzdělávání s výučním listem na středních odborných učilištích, obory na středních odborných učilištích ukončené maturitní zkouškou, nástavbové studium na středních odborných učilištích, vzdělávání na vyšších odborných školách)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Jednoznačně nejvyšší zastoupení ostatních forem vzdělávání najdeme u nástavbového a zkráceného studia na středních školách (52,8 %), což znamená, že více jak polovina studujících v tomto druhu vzdělávání preferuje vzdělávání v rámci ostatních forem vzdělávání před vzděláváním denním. Podíl žáků je zde již tradičně velmi vysoký a žáci nástavbového studia tvoří naprostou většinu studujících v ostatních formách vzdělávání na středních školách, a to jak absolut-

C5 T1: Podíl žáků v ostatních formách vzdělávání (večerní, kombinované, dálkové, distanční) na celkovém počtu žáků na jednotlivých vzdělávacích úrovních, 2005 (v %)

Území	4letá gymnázia		6leté konzervatoře		SOŠ maturitní obory		SOŠ nematuritní obory		SOU maturitní obory		SOU nematuritní obory		nástavby a zkrácená maturitní studia	VOŠ	
ČR celkem	1,45		5,67		4,25		3,57		0,43		1,05		52,78	17,06	
CZ01 Praha	4,27		–		6,44		4,93		–		4,34		58,25	20,68	
CZ011 Hlavní město Praha	4,27	(2.)	–	(4.)	6,44	(2.)	4,93	(4.)	–	(4.)	4,34	(1.)	58,25	(2.) 20,68	(3.)
CZ02 Střední Čechy	0,34		–		3,69		–		–		0,44		48,67	22,52	
CZ021 Středočeský kraj	0,34	(6.)	–	(4.)	3,69	(7.)	–	(5.)	–	(4.)	0,44	(11.)	48,67	(12.) 22,52	(2.)
CZ03 Jihozápad	1,54		–		2,54		6,95		0,93		0,66		52,69	10,41	
CZ031 Jihočeský kraj	–	(7.)	–	(4.)	2,07	(12.)	14,44	(1.)	1,59	(3.)	0,40	(12.)	55,54	(5.) 9,61	(11.)
CZ032 Plzeňský kraj	4,42	(1.)	–	(4.)	3,14	(10.)	–	(5.)	–	(4.)	0,98	(6.)	49,09	(11.) 12,23	(10.)
CZ04 Severozápad	1,42		25,78		6,66		–		–		0,89		56,96	12,31	
CZ041 Karlovarský kraj	–	(7.)	–	(4.)	4,90	(5.)	–	(5.)	–	(4.)	1,58	(2.)	60,08	(1.) 7,66	(12.)
CZ042 Ústecký kraj	1,90	(4.)	25,78	(2.)	7,26	(1.)	–	(5.)	–	(4.)	0,63	(9.)	55,88	(4.) 13,09	(9.)
CZ05 Severovýchod	–		30,84		3,54		–		–		1,01		54,02	10,10	
CZ051 Liberecký kraj	–	(7.)	–	(4.)	1,65	(14.)	–	(5.)	–	(4.)	1,35	(4.)	50,51	(10.) 4,39	(13.)
CZ052 Královéhradecký kraj	–	(7.)	–	(4.)	3,32	(9.)	–	(5.)	–	(4.)	0,49	(10.)	57,54	(3.) 3,25	(14.)
CZ053 Pardubický kraj	–	(7.)	30,84	(1.)	5,18	(3.)	–	(5.)	–	(4.)	1,29	(5.)	54,20	(7.) 17,30	(5.)
CZ06 Jihovýchod	0,50		–		3,19		6,94		0,67		0,58		52,13	19,37	
CZ061 Vysočina	–	(7.)	–	(4.)	3,52	(8.)	–	(5.)	2,30	(1.)	0,28	(13.)	53,97	(8.) 17,21	(6.)
CZ062 Jihomoravský kraj	0,69	(5.)	–	(4.)	3,04	(11.)	8,71	(3.)	–	(4.)	0,71	(8.)	51,41	(9.) 20,42	(4.)
CZ07 Střední Morava	–		–		2,79		–		1,26		0,67		42,27	14,66	
CZ071 Olomoucký kraj	–	(7.)	–	(4.)	3,71	(6.)	–	(5.)	–	(4.)	–	(14.)	39,47	(14.) 13,71	(8.)
CZ072 Zlínský kraj	–	(7.)	–	(4.)	1,92	(13.)	–	(5.)	2,10	(2.)	1,42	(3.)	45,28	(13.) 15,64	(7.)
CZ08 Moravskoslezsko	2,87		4,83		5,09		13,40		–		0,81		54,98	22,90	
CZ081 Moravskoslezský kraj	2,87	(3.)	4,83	(3.)	5,09	(4.)	13,40	(2.)	–	(4.)	0,81	(7.)	54,98	(6.) 22,90	(1.)

ními počty (23 938 studujících), tak výše uvedeným podílovým zastoupením.

Druhou skupinou, kde je podíl studujících v ostatních formách vzdělávání také značný, jsou vyšší odborné školy, kde podíl žáků v tomto druhu studia z celkového počtu činí 17,1 %. Ačkoliv z pohledu procentuálního vyjádření patří pomyslné druhé místo studujícím na vyšších odborných školách, z hlediska absolutního počtu by druhá pozice náležela studujícím v ostatních formách vzdělávání na středních odborných školách v maturitních oborech. Přestože jejich podíl je velmi nízký (4,2 %), vyjádřeno v absolutních počtech jde o 9 121 žáků. Na vyšších odborných školách studuje v ostatních formách vzdělávání „pouze“ 4 911 studujících.

V ostatních druzích středoškolského vzdělávání není podíl studentů v ostatních formách vzdělávání příliš vysoký – jak jsme uvedli výše, u maturitních oborů na středních odborných školách jde o 4,2 %, u nematuritních oborů o 3,6 %, u studia na konzervatořích o 5,7 %, u oborů středního vzdělávání s výučním listem o 1,1 %, u studia na čtyřletých gymnáziích o 1,4 %, u oborů středního vzdělávání s výučním listem a maturitou na středních odborných učilištích o 0,4 %. Jak vidíme, jde celkově o výrazně nižší hodnoty, než je tomu v případě nástavbového studia a studia na vyšších odborných školách. Více jak tisíc studujících v ostatních formách vzdělávání lze nalézt – mimo již uvedené nástavbové studium na středních školách, maturitní studium na středních odborných školách a studium na vyšších odborných školách – také u studia v oborech středního vzdělávání s výučním listem, kde v ostatních formách vzdělávání studuje 1 441 studujících.

Ostatní formy vzdělávání tak využívají v oblasti středního školství především žáci s dosaženým středním vzděláním, kteří si chtějí doplnit vyšší stupeň vzdělání – především odborné vzdělání ukončené maturitní zkouškou prostřednictvím studia v nástavbových oborech. Další početnou skupinou, které využívá současné nabídky ostatních forem vzdělávání, jsou osoby s ukončeným maturitním vzděláním (ať už odborným nebo všeobecným), které absolvovaly střední školu před několika lety a chtějí si doplnit vzdělání na vyšší odborné škole.

Regionální rozdíly

Z hlediska regionálních rozdílů má smysl zabývat se ukazatelem týkajícím se nejvíce zastoupených druhů vzdělávání – nástavbovým studiem na středních školách a studiem na vyšších odborných školách. Ostatní druhy vzdělávání jsou početně málo zastoupené, proto hodnoty ukazatele v těchto případech doporučujeme považovat spíše za orientační.

V nástavbovém studiu na středních školách studuje v ostatních formách studia celkem 52,8 % žáků. Hodnoty ukazatele se však v jednotlivých krajích velmi liší – pohybují se v poměrně širokém rozmezí od 39,5 % v Olomouckém kraji až po 60,1 % v Karlovarském kraji. Nad průměrem ČR se kromě již uvedeného Karlovarského kraje vyskytují dále kraje Praha, Královéhradecký, Ústecký, Jihočeský, Moravskoslezský, Pardubický kraj a kraj Vysočina.

Na vyšších odborných školách je o studium v dálkové formě vzdělávání značný zájem. Možnosti studia pomocí této formy vzdělávání využilo celkem 17,1 % studujících, ale hodnoty ukazatele vykazovaly velmi vysoké krajové diference. Nejnižší zájem o tuto formu vzdělávání evidovaly vyšší odborné školy v kraji Královéhradeckém (3,2 %) a Libereckém (4,4 %), nejvyšší v kraji Moravskoslezském (22,9 %) a Středočeském (22,5 %). Nadprůměrný počet studentů těchto forem vzdělávání vykazovaly ještě školy v Praze, v Jihomoravském, Pardubickém kraji a v kraji Vysočina. V ostatních krajích je podíl studujících v dálkovém vzdělávání na vyšších odborných školách nižší, než je celorepublikový průměr.

C 5.2 Počet frekventantů kurzů pro doplnění základního vzdělání a základů vzdělání

Charakteristika ukazatele

Jedním z úhlů pohledu na problematiku účasti dospělých na odborné přípravě na odborném vzdělávání v rámci regionálního školství jsou údaje o frekventantech kurzů pro doplnění základního vzdělání a základů vzdělání. Ačkoliv počet účastníků tohoto typu vzdělávání je velmi nízký, má svoje nezastupitelné místo, neboť umožňuje těm, kteří z jakéhokoliv důvodu nemají ukončené základní vzdělání, si jej doplnit. Ukončené základní vzdělání je zcela nezbytné pro uplatnění nejen na trhu práce, ale i v osobním životě. Současně je nutným předpokladem pro získání odborného vzdělání, které umocňuje šance na získání kvalifikovaného zaměstnání.

Kurzy pro doplnění základního vzdělání jsou určeny především občanům, kteří v minulosti sice dokončili povinnou školní docházku, ale obvykle v nižším než posledním ročníku, a nyní si potřebují vzdělání doplnit.

Metodika výpočtu

Zk

Zk – celkový počet frekventantů kurzů pro doplnění základního vzdělání a základů vzdělání

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V České republice si v roce 2005/2006 doplňovalo základní vzdělání prostřednictvím kurzů celkem 411 frekventantů, kteří si doplnili základní vzdělání na základních školách včetně na základních školách praktických (dříve zvláštních školách i SŠ). Dalších 302 lidí využilo

C5 T2: Počet frekventantů kurzů pro doplnění základního vzdělání a základů vzdělání, (absolutní hodnoty)

Území		základní vzdělání	základy vzdělání		
ČR celkem		411		302	
CZ01	Praha	47		10	
CZ011	Hlavní město Praha	47	(3.)	10	(11.)
CZ02	Střední Čechy	1		13	
CZ021	Středočeský kraj	1	(13.)	13	(10.)
CZ03	Jihozápad	11		50	
CZ031	Jihočeský kraj	2	(11.)	23	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	9	(8.)	27	(6.)
CZ04	Severozápad	154		44	
CZ041	Karlovarský kraj	29	(5.)	14	(9.)
CZ042	Ústecký kraj	125	(1.)	30	(4.)
CZ05	Severovýchod	17		90	
CZ051	Liberecký kraj	15	(7.)	–	(14.)
CZ052	Královéhradecký kraj	2	(11.)	52	(1.)
CZ053	Pardubický kraj	–	(14.)	38	(3.)
CZ06	Jihovýchod	125		60	
CZ061	Vysočina	22	(6.)	19	(8.)
CZ062	Jihomoravský kraj	103	(2.)	41	(2.)
CZ07	Střední Morava	16		6	
CZ071	Olomoucký kraj	7	(10.)	1	(13.)
CZ072	Zlínský kraj	9	(8.)	5	(12.)
CZ08	Moravskoslezsko	40		29	
CZ081	Moravskoslezský kraj	40	(4.)	29	(5.)

možnosti doplnit si základy vzdělání na základních školách speciálních (dříve pomocných školách).

Regionální rozdíly

Základní vzdělání si doplňovalo nejvíce osob v Ústeckém kraji (125), v Jihomoravském kraji (103) a v Praze (47). Žádný kurz pro doplnění základního vzdělání organizovaného základní školou nebyl navštěvován v Pardubickém kraji.

Kurzy pro doplnění základů vzdělání navštěvovalo nejvíce frekventantů v Královéhradeckém (52), v Jihomoravském (41) a v Pardubickém kraji (41). Více jak 20 frekventantů bylo evidováno v Ústeckém (30), Moravskoslezském (30) a v Jihočeském kraji (23). V ostatních krajích navštěvovalo tyto kurzy méně než 20 frekventantů. V Libereckém kraji tyto kurzy nebyly vůbec využívány, v Olomouckém kraji tento typ kurzu navštěvoval jeden frekventant.

KAPITOLA

ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ A ORGANIZACE ŠKOL

D 1 Platy učitelů mateřských škol, základních škol, středních škol a vyšších odborných škol

Velmi důležitým, v mnoha krajích problematickým tématem jsou lidské zdroje zajišťující vzdělávání. Mezi nejméně frekventovanější témata v této oblasti patří odměňování učitelů.

Výše platu učitelů je v oblasti problematiky učitelé profese jednou ze základních charakteristik pracovních podmínek učitelů. Nízká úroveň platů učitelů bývá chápána jako jeden z hlavních kritických faktorů, které způsobují a prohlubují krizi učitelé profese. Za negativní důsledky nízké mzdové úrovně jsou považovány nízká motivace učitelů, odchod nejschopnějších učitelů, zvláště mužů, do jiného sektoru a nízká atraktivita učitelé profese pro absolventy pedagogických fakult. V posledních několika letech se však v České republice platová situace učitelů zlepšuje, i když platy stále nedosahují předpokládané úrovně 130 % celorepublikové mzdy. Je zřejmé, že dlouhodobý nepříznivý stav v oblasti odměňování učitelů by se nutně negativně promítl i do kvality výuky, a v důsledku toho tedy i do úrovně absolventů škol. Pozitivní je, že platy učitelů se každoročně zvyšují.

Vzhledem ke způsobu odměňování učitelů (tabulkové platy) je plat učitele nejvýrazněji ovlivněn délkou jeho učitelé praxe, do určité míry zde mohou hrát roli další aspekty spojené převážně s kvalitou jeho práce, rozšířením jeho zodpovědnosti v rámci školy či vykonáváním náročnějších prací. Výše prostředků nad rámec tabulkového platu pak je dána především prostorem, který ředitel v rozpočtu školy pro tyto účely má. V každém případě však veškeré pravomoci spojené s určováním odměňování jednotlivých učitelů nad úrovní tarifního platu jsou v kompetenci ředitele školy.

Jednou z mála systémových charakteristik, které s vyšší průměrného platu učitele přímo souvisejí, je kapacitní náročnost vzdělávacího systému – průměrný počet žáků na jednoho učitele (resp. učitelé úvazek) a s tím související průměrná velikost tříd (vyučovací povinnost je dána nařízením vlády). Je-li totiž stejný počet žáků za stejnou cenu učen méně učitelé, zbývá na odměnu jednoho učitele v průměru více finančních prostředků.

D 1.1 Platy učitelů na jednotlivých typech a druzích škol

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje průměrnou měsíční hrubou výši platového ohodnocení, jehož se učitelům dostává. Podávaný přehled je přitom členěn podle úrovně vzdělávání, tj. na platy učitelů (včetně vedoucích zaměstnanců) na jednotlivých typech a druzích škol; mateřských (včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami), základních (včetně základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), středních – gymnáziích včetně škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření, středních odborných školách a konzervatořích, středních odborných učilištích včetně středisek praktického vyučování, středních školách a konzervatořích pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a vyšších odborných školách.

Metodika výpočtu

$$\frac{MP_i}{U_{\check{c}_i}} : 12 \times 1000$$

MP – roční (kumulativní za 12 měsíců) hrubé platy v tis. Kč, vyplácené z celkových mzdových prostředků bez ostatních plateb za provedenou práci (hrubé platy); zahrnují nárokové složky platu (platový tarif, náhrady platu, ostatní nárokové složky – příplatky za

vedení, zvláštní příplatky, odměny za přesčas, ostatní příplatky) a nenárokové složky platu – osobní příplatky a odměny

U_č – průměrný přepočtený počet učitelů za kalendářní rok

i – jednotlivé typy a druhy škol (mateřské včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami; základní včetně základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami; střední – gymnázia včetně škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření, střední odborné školy a konzervatoře, střední odborná učiliště včetně středisek praktického vyučování; střední školy a konzervatoře pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a vyšší odborné školy)

Za zřizovatele: MŠMT, obec a kraj.

Platový řád: zákon č. 143/92 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech.

Průměrný měsíční nominální plat učitele (v Kč) je vypočten z celkových mzdových prostředků bez ostatních plateb za provedenou práci (hrubé platy zahrnují platy celkem, tj. peněžité plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům v pracovním poměru, kteří jsou v evidenčním počtu, za práci). Mzdové prostředky zahrnují nárokové složky platu (platový tarif, náhrady platu, ostatní nárokové složky – příplatky za vedení, zvláštní příplatky, odměny za přesčas, ostatní příplatky) a nenárokové složky platu – osobní příplatky a odměny.

Zdroj dat

➤ výkaz Škol (MŠMT) P1-04 Čtvrtletní výkaz o pracovních a mzdových prostředcích v regionálním školství (kumulace za 1. až 4. čtvrtletí 2005)

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Průměrné měsíční platy učitelů regionálního školství škol zřizovaných MŠMT, obcemi a kraji, vyplácené ze státního rozpočtu včetně mimořádných zdrojů, podle úrovně vzdělávání jsou uvedeny v následující tabulce a následujících grafech. Obecně nejnižší platy mají učitelé v mateřských školách (včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) – (průměr za ČR 17 254 Kč). Na základních školách (včetně základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) se průměrné měsíční platy učitelů proti loňskému roku výrazně zvýšily (průměr za ČR 21 833 Kč), a to úpravou platových poměrů zaměstnanců ve veřejných službách a správě od 1. ledna 2005 nařízením vlády č. 537/2005 Sb., kterým se mění NV č. 330/2003 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů. Došlo k navýšení platových tarifů, a to u pedagogických pracovníků v průměru cca o 11,4 %. Platy učitelů základních škol se tímto opatřením více přiblížily platům učitelů středních škol.

Učitelé středních škol (včetně středních škol a konzervatořích pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) mají platy ještě o poznání vyšší – průměr za ČR 22 836 Kč (z toho učitelé gymnázií a škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření pobírají průměrný plat 22 981 Kč, učitelé středních odborných škol a konzervatořích 23 235 Kč, učitelé středních odborných učilišť a středisek praktického vyučování (SPV) 22 241 Kč a učitelé středních škol a konzervatořích pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami 22 286 Kč). Nejvyšší platy v rámci regionálního školství byly v roce 2005 na vyšších odborných školách (24 283 Kč). Platy tak obecně rostou se zvyšující se úrovní vzdělávání, na které učitelé vyučují, i když v důsledku změn v platových poměrech se platy učitelů základních škol stále více přibližují platům učitelů na středních školách.

Do těchto souvislostí se samozřejmě promítají i regionální rozdíly. Jak však uvidíme dále, krajová diferenciac platů učitelů je menší než v případě zaměstnanců, jelikož se odvíjí od jiných hledisek. Zatímco

průměrné mzdy zaměstnanců odrážejí do značné míry ekonomické prostředí kraje (jsou započteny i podnikatelské, „tržní“ subjekty), platy učitelů ve veřejných vzdělávacích institucích jsou vázány na položky z rozpočtu MŠMT, případně kraje. MŠMT přiděluje prostředky státního rozpočtu (tj. prostředky na „přímé vzdělávací výdaje“) **krajům**. V roce 2005 byly přímé náklady na vzdělávání z rozpočtové kapitoly 333-MŠMT poskytovány obecnímu a krajskému školství prostřednictvím krajských úřadů přímým transferem z kapitoly 333-MŠMT na základě agregovaných a krajských normativů. Krajské úřady rozepisují a přidělují školám a předškolním a školským zařízením zřizovaným krajem a obcemi finanční prostředky na výdaje (přímé výdaje) prostřednictvím stanovených normativů na jednotku výkonů uvedených organizací.

Zatímco průměrná výše mezd zaměstnanců úzce souvisí s celkovou ekonomickou i sociální situací v daném kraji, **platy učitelů se v jednotlivých krajích** diferencují spíše podle jiných hledisek. Hlavním z nich jsou **normativy** operující s celkovým počtem žáků a s ohledem na jejich specifika podchycená v krajských normativních (velikost mateřské či základní školy, vyučovaný studijní obor, počty dětí a žáků se zdravotním nebo sociálním postižením...).

Regionální rozdíly

Zmíněné skutečnosti je nutné vzít v úvahu při interpretaci údajů o výši průměrného platu učitelů v jednotlivých krajích a oblastech. Pokud jde o absolutní výši průměrných platů učitelů, **rozdíly jsou již** na první pohled **v jednotlivých krajích jen malé – zejména v případě mateřských (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) a základních škol (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)**. Výraznější rozdíly v platech nalezneme pouze u **vyšších odborných škol** – ve Zlínském kraji činí průměrný plat 26 977 Kč, na Vysočině 25 737 Kč, což je zřetelně více než celorepub-

likový průměr 24 283 Kč. V Libereckém kraji je tato hodnota naopak nejnižší: 21 714 Kč. Zde nejspíše působí zmíněný faktor rozpočtových financí vázaných na konkrétní oborovou strukturu VOŠ v daném kraji.

Platy učitelů jsou regionálně diferencovány v menší míře než platy zaměstnanců, které odrážejí zejména celkovou ekonomikou vyspělost kraje. Platy učitelů ve veřejné sféře se totiž odvíjejí od rozpočtu resortu školství a socioekonomická, kulturní a jiná krajová specifika na ně působí jen málo. Diference mezi platy učitelů v jednotlivých krajích jsou tak způsobovány zejména pevně danými faktory, jako jsou velikost škol a počet žáků, oborová struktura středních škol a vyšších odborných škol, počty žáků se zdravotním či jiným postižením.

Průměrné měsíční platy učitelů regionálního školství škol zřizovaných MŠMT, obcemi a kraji, vyplacené jen ze státního rozpočtu, podle úrovně vzdělávání jsou uvedeny v následující tabulce. Obecně nejnižší platy mají učitelé opět v mateřských školách (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) (průměr za ČR 17 215 Kč), což je dáno především zařazením do nižší platové třídy, než je tomu u učitelů působících na vyšších úrovních vzdělávání. Na základních školách (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) se díky úpravě platových poměrů zaměstnanců ve veřejných službách a správě průměrné měsíční platy učitelů proti loňskému roku výrazně zvýšily (průměr za ČR 21 792 Kč).

Učitelé středních škol (včetně SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) mají platy o něco vyšší – 22,2 až 23,1 tis. Kč (z toho učitelé gymnázií a škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření pobírají průměrný plat 22 921 Kč, učitelé středních odborných škol a konzervatoří 23 147 Kč, učitelé středních odborných učilišť a SPV 22 157 Kč a učitelé SŠ a konzervatoří pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami 22 214 Kč). Nejvyšší platy byly v roce 2005 na vyšších odborných školách (23 987 Kč). Platové za-

D1.1 T1: Průměrné měsíční platy učitelů na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami za rok 2005 (v Kč)

Území	mateřské + MŠ pro d. se spec. v. p.	základní + ZŠ pro ž. se spec. v. p.	SŠ + SŠ, konz. pro ž. se spec. v. p.	z toho:				VOŠ
				gymnáz., šk. sport. zam.	SOŠ a konz.	SOU, SPV	SŠ, konz. spec. v. p.	
ČR celkem	17 254	21 833	22 836	22 981	23 235	22 241	22 286	24 283
CZ01 Praha	17 593	21 815	23 758	23 783	24 349	22 506	23 273	24 806
CZ011 Hlavní město Praha	17 593 (2.)	21 815 (7.)	23 758 (1.)	23 783 (1.)	24 349 (1.)	22 506 (9.)	23 273 (4.)	24 806 (6.)
CZ02 Střední Čechy	17 617	22 170	23 097	22 923	23 192	23 356	22 116	25 076
CZ021 Středočeský kraj	17 617 (1.)	22 170 (1.)	23 097 (7.)	22 923 (6.)	23 192 (5.)	23 356 (5.)	22 116 (8.)	25 076 (4.)
CZ03 Jihozápad	17 267	22 003	23 051	22 695	22 881	23 486	24 434	24 644
CZ031 Jihočeský kraj	17 368 (5.)	21 927 (6.)	22 989 (8.)	22 556 (11.)	22 886 (10.)	23 515 (2.)	23 800 (3.)	25 070 (5.)
CZ032 Plzeňský kraj	17 153 (9.)	22 093 (2.)	23 133 (6.)	22 889 (9.)	22 875 (11.)	23 450 (3.)	24 854 (2.)	23 576 (9.)
CZ04 Severozápad	17 405	22 061	23 210	23 099	23 299	23 235	22 938	23 260
CZ041 Karlovarský kraj	17 072 (11.)	22 084 (3.)	23 396 (2.)	22 896 (8.)	23 073 (9.)	24 282 (1.)	25 059 (1.)	22 004 (13.)
CZ042 Ústecký kraj	17 523 (3.)	22 052 (4.)	23 146 (5.)	23 177 (4.)	23 383 (3.)	22 868 (6.)	22 660 (6.)	23 607 (8.)
CZ05 Severovýchod	16 952	21 592	22 033	22 414	22 781	21 038	21 493	22 945
CZ051 Liberecký kraj	17 079 (10.)	21 763 (8.)	21 173 (14.)	21 824 (14.)	22 020 (14.)	20 220 (14.)	20 487 (14.)	21 714 (14.)
CZ052 Královéhradecký kraj	16 628 (14.)	21 549 (12.)	22 887 (9.)	22 915 (7.)	23 342 (4.)	22 645 (8.)	21 652 (12.)	23 176 (11.)
CZ053 Pardubický kraj	17 203 (7.)	21 490 (13.)	21 957 (13.)	22 340 (13.)	22 813 (12.)	20 754 (13.)	21 901 (9.)	23 445 (10.)
CZ06 Jihovýchod	17 112	21 608	22 685	22 837	22 782	22 392	22 628	23 677
CZ061 Vysočina	16 685 (13.)	21 457 (14.)	23 277 (3.)	23 606 (2.)	23 116 (8.)	23 359 (4.)	22 418 (7.)	25 737 (2.)
CZ062 Jihomoravský kraj	17 315 (6.)	21 682 (10.)	22 431 (11.)	22 523 (12.)	22 634 (13.)	21 968 (10.)	22 702 (5.)	22 368 (12.)
CZ07 Střední Morava	17 171	21 630	22 616	23 012	23 442	21 768	21 135	26 315
CZ071 Olomoucký kraj	16 939 (12.)	21 574 (11.)	22 153 (12.)	22 825 (10.)	23 159 (6.)	21 179 (12.)	20 750 (13.)	25 221 (3.)
CZ072 Zlínský kraj	17 426 (4.)	21 692 (9.)	23 207 (4.)	23 254 (3.)	23 708 (2.)	22 784 (7.)	21 678 (11.)	26 977 (1.)
CZ08 Moravskoslezsko	17 182	21 973	22 632	22 998	23 125	21 948	21 688	23 780
CZ081 Moravskoslezský kraj	17 182 (8.)	21 973 (5.)	22 632 (10.)	22 998 (5.)	23 125 (7.)	21 948 (11.)	21 688 (10.)	23 780 (7.)

řazení učitelů do platových tříd na jednotlivých vzdělávacích stupních, kromě učitelů mateřských škol (tj. učitelů na základních, středních, VOŠ a školách samostatně zřízených pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami) je podle platného katalogu prací stejné a závisí od nejnáročnější činnosti, kterou na učitele zaměstnavatel požaduje v rámci druhu práce sjednaného v pracovní smlouvě, a na základě plnění kvalifikačních předpokladů.

Jak již bylo řečeno, platy učitelů ve veřejné sféře se odvíjejí na jednotlivých školách od výše rozpočtu resortu školství, normativů a dal-

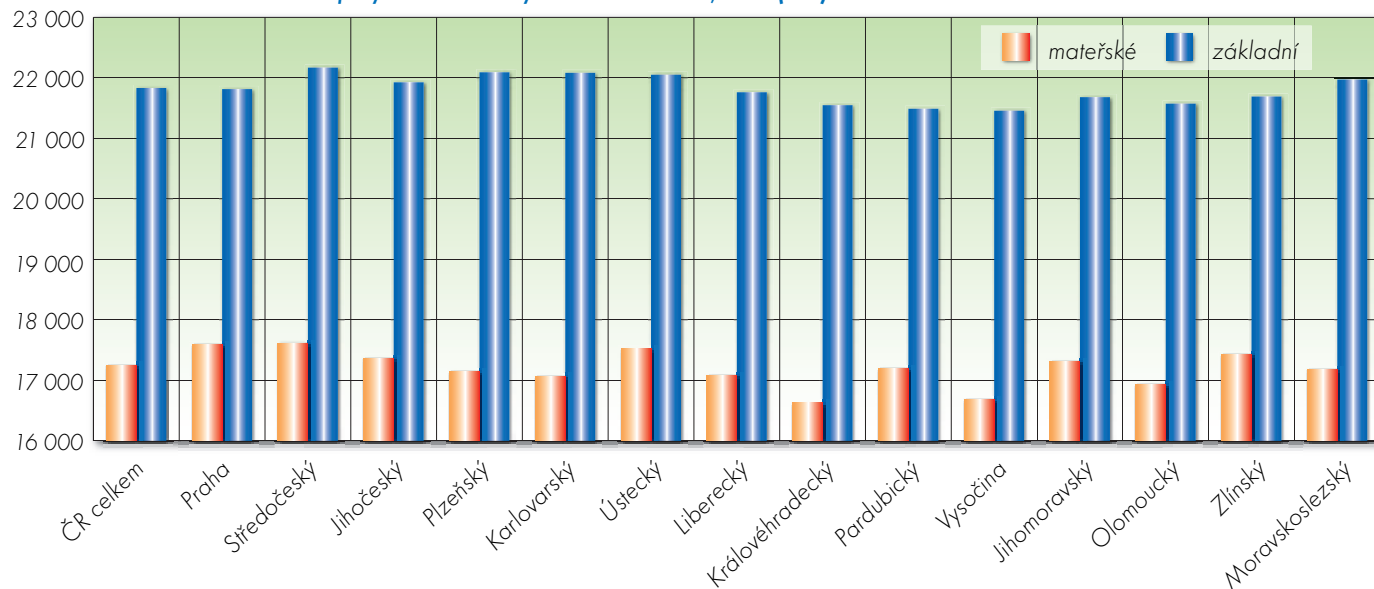
ších pevných faktorů (velikost škol, tříd, počtu žáků, oborové struktury středních a vyšších odborných škol).

Zaměstnavatel zařazuje zaměstnance do platových tříd podle nejnáročnější činnosti, kterou na něm požaduje v rámci druhu práce sjednaného v pracovní smlouvě, a na základě plnění kvalifikačních předpokladů, popř. kvalifikačních požadavků, pokud je stanovil vnitřním platovým předpisem (viz § 4 odst. 1 zákona o platu a § 3 nařízení vlády 330/2003 Sb.). K zařazování do platových tříd slouží katalog prací. Do 31. 12. 2003 platil 12třídní katalog, který byl součástí nařízení vlády

D1.1 T2: Průměrné měsíční platy učitelů (placeni ze státního rozpočtu) na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami za rok 2005 (v Kč)

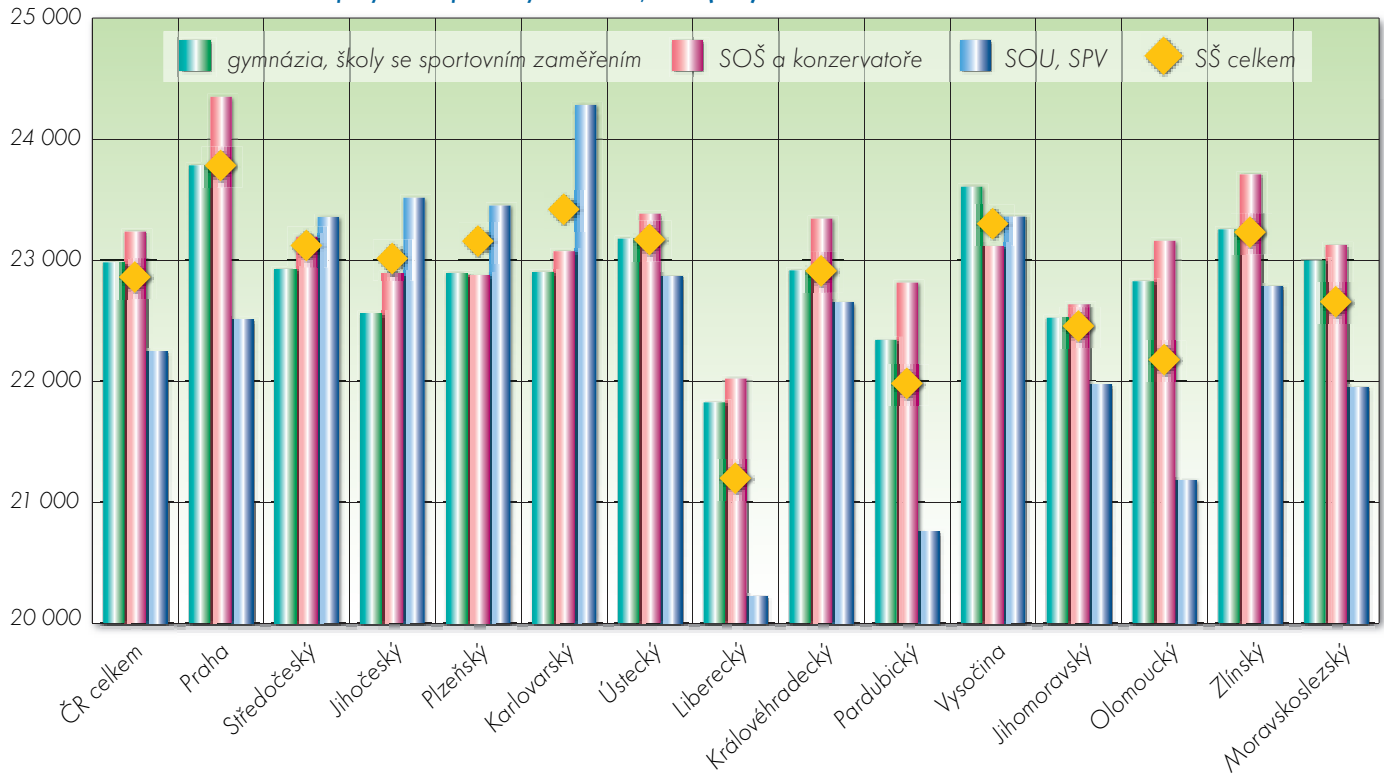
Území	mateřské + MŠ pro d. se spec. v. p.	základní + ZŠ pro ž. se spec. v. p.	SŠ + SŠ, konz. pro ž. se spec. v. p.	z toho:				VOŠ
				gymnáz., šk. sport. zam.	SOŠ a konz.	SOU, SPV	SŠ, konz. spec. v. p.	
ČR celkem	17 215	21 792	22 758	22 921	23 147	22 157	22 214	23 987
CZ01 Praha	17 413	21 554	23 432	23 493	24 007	22 140	23 003	23 847
CZ011 Hlavní město Praha	17 413 (4.)	21 554 (11.)	23 432 (1.)	23 493 (2.)	24 007 (1.)	22 140 (9.)	23 003 (4.)	23 847 (6.)
CZ02 Střední Čechy	17 609	22 161	23 032	22 874	23 125	23 267	22 085	25 072
CZ021 Středočeský kraj	17 609 (1.)	22 161 (1.)	23 032 (7.)	22 874 (8.)	23 125 (6.)	23 267 (5.)	22 085 (8.)	25 072 (4.)
CZ03 Jihozápad	17 222	21 959	22 962	22 678	22 801	23 323	24 286	24 591
CZ031 Jihočeský kraj	17 344 (5.)	21 896 (6.)	22 891 (8.)	22 543 (11.)	22 823 (10.)	23 293 (3.)	23 466 (3.)	24 996 (5.)
CZ032 Plzeňský kraj	17 083 (9.)	22 035 (3.)	23 056 (6.)	22 864 (9.)	22 771 (12.)	23 361 (2.)	24 829 (2.)	23 576 (9.)
CZ04 Severozápad	17 387	22 023	23 111	23 066	23 181	23 087	22 907	23 260
CZ041 Karlovarský kraj	17 040 (11.)	21 984 (4.)	23 235 (3.)	22 890 (7.)	22 964 (9.)	23 861 (1.)	24 988 (1.)	22 004 (13.)
CZ042 Ústecký kraj	17 509 (2.)	22 037 (2.)	23 068 (5.)	23 133 (4.)	23 262 (4.)	22 817 (6.)	22 633 (5.)	23 607 (8.)
CZ05 Severovýchod	16 957	21 580	22 015	22 393	22 758	21 023	21 488	22 927
CZ051 Liberecký kraj	17 073 (10.)	21 730 (7.)	21 147 (14.)	21 756 (14.)	21 979 (14.)	20 223 (14.)	20 454 (14.)	21 652 (14.)
CZ052 Královéhradecký kraj	16 630 (14.)	21 538 (12.)	22 869 (9.)	22 910 (6.)	23 317 (3.)	22 617 (8.)	21 652 (11.)	23 176 (11.)
CZ053 Pardubický kraj	17 222 (7.)	21 495 (13.)	21 946 (13.)	22 337 (13.)	22 807 (11.)	20 723 (13.)	21 907 (9.)	23 438 (10.)
CZ06 Jihovýchod	17 064	21 588	22 662	22 841	22 754	22 359	22 571	23 683
CZ061 Vysočina	16 677 (13.)	21 458 (14.)	23 246 (2.)	23 624 (1.)	23 084 (8.)	23 277 (4.)	22 418 (7.)	25 756 (2.)
CZ062 Jihomoravský kraj	17 249 (6.)	21 653 (9.)	22 413 (11.)	22 521 (12.)	22 608 (13.)	21 955 (10.)	22 624 (6.)	22 368 (12.)
CZ07 Střední Morava	17 150	21 636	22 606	23 005	23 457	21 737	21 072	25 714
CZ071 Olomoucký kraj	16 908 (12.)	21 605 (10.)	22 134 (12.)	22 818 (10.)	23 157 (5.)	21 147 (12.)	20 665 (13.)	25 221 (3.)
CZ072 Zlínský kraj	17 417 (3.)	21 671 (8.)	23 208 (4.)	23 249 (3.)	23 740 (2.)	22 752 (7.)	21 646 (12.)	26 203 (1.)
CZ08 Moravskoslezsko	17 154	21 948	22 615	22 974	23 100	21 938	21 694	23 725
CZ081 Moravskoslezský kraj	17 154 (8.)	21 948 (5.)	22 615 (10.)	22 974 (5.)	23 100 (7.)	21 938 (11.)	21 694 (10.)	23 725 (7.)

D1.1 G1: Průměrné měsíční platy učitelů mateřských a základních škol, 2005 (v Kč)

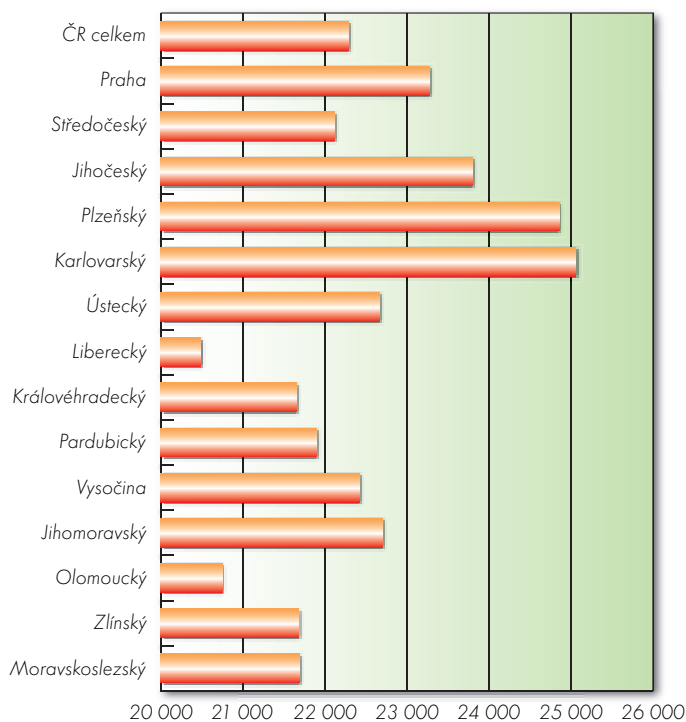

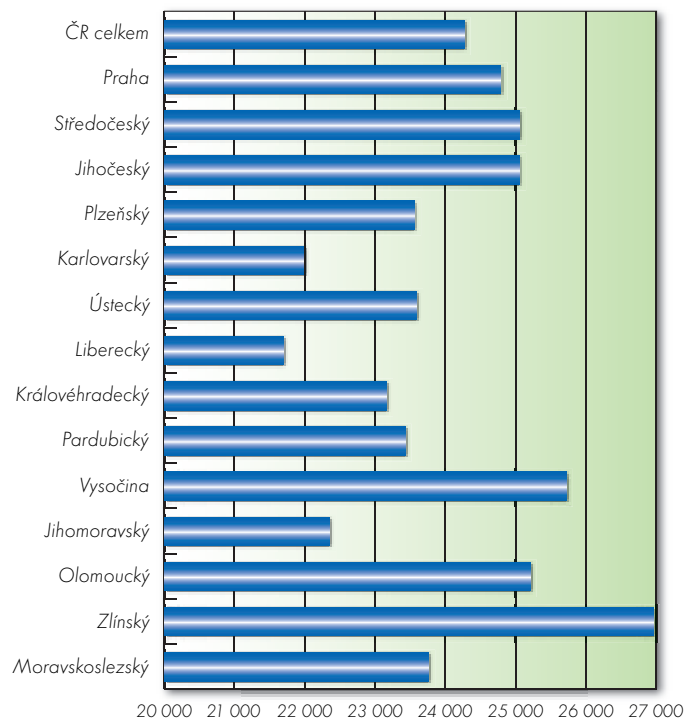
D1.1 G2: Průměrné měsíční platy učitelů jednotlivých druhů SŠ, 2005 (v Kč)

D1.1 G3: Průměrné měsíční platy učitelů SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2005 (v Kč)

D1.1 G4: Průměrné měsíční platy učitelů vyšších odborných škol, 2005 (v Kč)

č. 251/1992 Sb., nařízení vlády 253/1992 Sb. a nařízení vlády č. 79/1994 Sb., všechna nařízení ve znění pozdějších předpisů.

S účinností od 1. 1. 2004 platí nový 16třídní katalog prací, který je upraven nařízením vlády č. 469/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. S účinností od 1. 1. 2006 byla provedena změna katalogu prací nařízením vlády č. 533/2005 Sb.

V roce 2004 bylo tedy provedeno převedení všech zaměstnanců RgŠ z 12třídního modelu do 16třídního platového modelu v souvislosti s uplatněním NV č. 330/2003 Sb. a NV č. 331/2003 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě a platí pro zaměstnance nová 16třídní stupnice platových tarifů podle platových tříd a platových stupňů.

Od 1. 1. 2005 platí pro odměňování zaměstnanců nařízení vlády č. 537/2005 Sb. ze dne 14. 12. 2005, kterým se mění NV č. 330/2003 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů.

Platový tarif je určen platovou třídou a platovým stupněm v platových tabulkách. Platová třída stanoví nejnáročnější druh činnosti, který zaměstnavatel může na zaměstnanci požadovat v rámci sjednaného druhu práce. Platový stupeň stanoví počet započtených odpracovaných let.

Pro zařazování pedagogických pracovníků dle katalogu prací je například pro učitele mateřské školy doporučena tarifní třída 8 až 10, příp. třída 11 (pro metodika koncepce vzdělávání MŠ). Dále pro učitele, učitele praktického vyučování, učitele odborného výcviku, učitele základní školy, základní umělecké školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a školy (třídy) samostatně zřízené pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami tarifní třída 9 až 12, příp. 13 (např. stanovování koncepce rozvoje oboru středního vzdělání s maturitní zkouškou nebo oboru vzdělání ukončeného absolutoriem nebo rámcových vzdělávacích programů, tj. činnosti přesahující rámec školy, atd.), příp. až třída 14 (tvorba celostátních nebo mezinárodních programů vzdělávání).

D 1.2 Platy pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druzích škol

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje průměrnou **měsíční výši hrubých platů** pedagogických pracovníků. Podávaný přehled je přitom členěn **podle vzdělávací úrovně, na které pedagog působí**, tj. na platy pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druzích škol; mateřských (včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami), základních (včetně základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), středních – gymnáziích včetně škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření, středních odborných školách a konzervatořích, středních odborných učilištích včetně středisek praktického vyučování, středních školách a konzervatořích pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a vyšších odborných školách. Jedná se o platy včetně vedoucích zaměstnanců.

Metodika výpočtu

$$\frac{MP_i}{Ped_i} : 12 \times 1000$$

MP – roční (kumulativní za 12 měsíců) hrubé platy v tis. Kč, vyplacené z celkových mzdových prostředků bez ostatních plateb za provedenou práci, zahrnují nárokové složky platu (platový tarif, náhrady platu, ostatní nárokové složky – příplatky za vedení, zvláštní příplatky, odměny za přesčas, ostatní příplatky) a nenárokové složky platu – osobní příplatky a odměny

Ped – průměrný přepočtený počet pedagogických pracovníků za kalendářní rok

i – jednotlivé typy a druhy škol (mateřské včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami; základní včetně základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami; střední – gymnázia včetně škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření, střední odborné školy a konzervatoře, střední odborná učiliště včetně středisek praktického vyučování; střední školy a konzervatoře pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a vyšší odborné školy)

Za zřizovatele: MŠMT, obec a kraj.

Platový řád: zákon č. 143/92 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech.

Průměrný měsíční nominální plat pedagogických pracovníků (v Kč) je vypočten z celkových mzdových prostředků bez ostatních plateb za provedenou práci (hrubé platy zahrnují platy celkem, tj. peněžitá plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům v pracovním poměru, kteří jsou v evidenčním počtu, za práci). Mzdové prostředky zahrnují nárokové složky platu (platový tarif, náhrady platu, ostatní nárokové složky – příplatky za vedení, zvláštní příplatky, odměny za přesčas, ostatní příplatky) a nenárokové složky platu – osobní příplatky a odměny.

Zdroj dat

➤ výkaz Škol (MŠMT) P1-04 Čtvrtletní výkaz o pracovnících a mzdových prostředcích v regionálním školství (kumulace za 1. až 4. čtvrtletí 2005)

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Průměrné měsíční nominální platy pedagogických pracovníků regionálního školství škol zřizovaných MŠMT, obcemi a kraji, vyplacené jen ze státního rozpočtu, podle úrovně vzdělávání jsou uvedeny v následující tabulce. **Obecně nejnižší platy mají pedagogičtí pracovníci v mateřských školách (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami)** (průměr za ČR 17 203 Kč). **Na základních školách (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)** se průměrné platy pedagogických pracovníků (průměr za ČR 21 683 Kč) za rok 2005 přibližují k průměrným platům středních škol.

Pedagogičtí pracovníci středních škol mají platy o něco vyšší, a to za ČR celkem v rozpětí od 21,0 až do 23,1 tis. Kč (z toho pedagogičtí pracovníci gymnázií a škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření pobírají průměrný plat 22 893 Kč, pedagogičtí pracovníci středních odborných škol a konzervatořích 23 139 Kč, pedagogičtí pracovníci středních odborných učilištích včetně SPV 20 963 Kč a pedagogičtí pracovníci SŠ a konzervatořích pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami 21 313 Kč). **Nejvyšší platy pedagogických pracovníků byly v roce 2005 na vyšších odborných školách** (průměr za ČR 23 986 Kč). Platové zařazení pedagogických pracovníků do platových tříd na jednotlivých vzdělávacích stupních u učitelů, kromě učitelů mateřských škol (tj. učitelů na základních, středních, VOŠ a školách samostatně zřízených pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami) je podle platného katalogu prací stejné.

Do těchto souvislostí se samozřejmě promítají i regionální rozdíly. Jak však uvidíme dále, krajová diference platů pedagogických pracovníků je menší než v případě zaměstnanců, jelikož se odvíjí od jiných hledisek. Zatímco průměrné mzdy zaměstnanců odrážejí do značné míry ekonomické prostředí kraje (jsou započteny i podnikatelské, „tržní“ subjekty), platy pedagogických pracovníků ve veřejných vzdělávacích institucích jsou vázány na položky z rozpočtu MŠMT. U platů pedagogických pracovníků platí obdobné faktory jako u platů učitelů.

Pedagogický pracovník je širší pojem než učitel a zahrnuje kromě učitelů i vychovatele, ředitele a zástupce škol a školských zařízení, zástupce ředitelů škol a školských zařízení, výchovné poradce, zástupce ředitelů pro výchovnou činnost mimo vyučování, učitele, učitele v zařízeních pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, vedoucí pedagogické pracovníky, dále učitele odborného výcviku, vychovatele (tj. vychovatele, zástupce ředitelů pro výchovnou činnost mimo vyučování – vychovatele, ředitele škol a školských zařízení – vychovatele, asistenty pedagoga) a ostatní pedagogické pracovníky (tj. ostatní pedagogické pracovníky, speciální pedagogy, psychology, pedagogy volného času, trenéry).

Zatímco průměrná výše mezd zaměstnanců úzce souvisí s celkovou ekonomickou i sociální situací v daném kraji (jak již bylo naznačeno), **platy pedagogických pracovníků se v jednotlivých krajích**

D1.2 T1: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků (placeni ze státního rozpočtu) na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami za rok 2005 (v Kč)

Území		mateřské + MŠ pro d. se spec. v. p.	základní + ZŠ pro ž. se spec. v. p.	SŠ + SŠ, konz. pro ž. se spec. v. p.	z toho:				VOŠ
					gymnáz., šk. sport. zam.	SOŠ a konz.	SOU, SPV	SŠ, konz. spec. v. p.	
ČR celkem		17 203	21 683	22 193	22 893	23 139	20 963	21 313	23 986
CZ01	Praha	17 411	21 488	23 396	23 465	23 993	22 067	22 948	23 847
CZ011	Hlavní město Praha	17 411 (4.)	21 488 (10.)	23 396 (1.)	23 465 (2.)	23 993 (1.)	22 067 (1.)	22 948 (1.)	23 847 (6.)
CZ02	Střední Čechy	17 606	22 066	22 211	22 855	23 121	21 235	20 455	25 072
CZ021	Středočeský kraj	17 606 (1.)	22 066 (1.)	22 211 (5.)	22 855 (9.)	23 121 (6.)	21 235 (5.)	20 455 (12.)	25 072 (4.)
CZ03	Jihozápad	17 212	21 862	22 119	22 654	22 774	21 324	21 038	24 591
CZ031	Jihočeský kraj	17 344 (5.)	21 797 (5.)	22 046 (10.)	22 503 (11.)	22 779 (11.)	21 323 (3.)	19 774 (14.)	24 996 (5.)
CZ032	Plzeňský kraj	17 062 (10.)	21 939 (2.)	22 214 (4.)	22 864 (8.)	22 768 (12.)	21 325 (2.)	22 340 (2.)	23 576 (9.)
CZ04	Severozápad	17 367	21 918	22 194	23 066	23 178	20 911	21 439	23 260
CZ041	Karlovarský kraj	17 035 (11.)	21 897 (4.)	22 168 (7.)	22 890 (6.)	22 964 (9.)	21 064 (7.)	21 541 (4.)	22 004 (13.)
CZ042	Ústecký kraj	17 484 (2.)	21 926 (3.)	22 204 (6.)	23 133 (4.)	23 257 (4.)	20 854 (10.)	21 419 (6.)	23 607 (8.)
CZ05	Severovýchod	16 949	21 495	21 730	22 330	22 754	20 544	21 103	22 927
CZ051	Liberecký kraj	17 076 (9.)	21 665 (7.)	21 127 (14.)	21 652 (14.)	21 979 (14.)	20 223 (14.)	20 454 (13.)	21 652 (14.)
CZ052	Královéhradecký kraj	16 628 (14.)	21 449 (11.)	22 044 (11.)	22 881 (7.)	23 306 (3.)	20 764 (11.)	20 941 (10.)	23 176 (11.)
CZ053	Pardubický kraj	17 197 (7.)	21 399 (13.)	21 874 (12.)	22 275 (13.)	22 807 (10.)	20 595 (12.)	21 887 (3.)	23 438 (10.)
CZ06	Jihovýchod	17 044	21 480	21 794	22 802	22 754	20 477	21 297	23 683
CZ061	Vysočina	16 671 (13.)	21 375 (14.)	22 243 (3.)	23 609 (1.)	23 082 (8.)	20 945 (8.)	21 522 (5.)	25 756 (2.)
CZ062	Jihomoravský kraj	17 222 (6.)	21 531 (9.)	21 598 (13.)	22 477 (12.)	22 608 (13.)	20 256 (13.)	21 220 (8.)	22 368 (12.)
CZ07	Střední Morava	17 138	21 496	22 324	23 005	23 457	21 199	20 934	25 714
CZ071	Olomoucký kraj	16 887 (12.)	21 436 (12.)	22 121 (8.)	22 817 (10.)	23 157 (5.)	21 116 (6.)	20 665 (11.)	25 221 (3.)
CZ072	Zlínský kraj	17 414 (3.)	21 561 (8.)	22 543 (2.)	23 249 (3.)	23 740 (2.)	21 288 (4.)	21 267 (7.)	26 203 (1.)
CZ08	Moravskoslezsko	17 138	21 782	22 072	22 948	23 092	20 877	21 200	23 719
CZ081	Moravskoslezský kraj	17 138 (8.)	21 782 (6.)	22 072 (9.)	22 948 (5.)	23 092 (7.)	20 877 (9.)	21 200 (9.)	23 719 (7.)

D1.2 T2: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami za rok 2005 (v Kč)

Území		mateřské + MŠ pro d. se spec. v. p.	základní + ZŠ pro ž. se spec. v. p.	SŠ + SŠ, konz. pro ž. se spec. v. p.	z toho:				VOŠ
					gymnáz., šk. sport. zam.	SOŠ a konz.	SOU, SPV	SŠ, konz. spec. v. p.	
ČR celkem		17 241	21 718	22 265	22 951	23 227	21 033	21 376	24 282
CZ01	Praha	17 590	21 751	23 727	23 757	24 345	22 433	23 219	24 806
CZ011	Hlavní město Praha	17 590 (2.)	21 751 (7.)	23 727 (1.)	23 757 (1.)	24 345 (1.)	22 433 (1.)	23 219 (1.)	24 806 (6.)
CZ02	Střední Čechy	17 614	22 068	22 267	22 901	23 188	21 296	20 483	25 076
CZ021	Středočeský kraj	17 614 (1.)	22 068 (1.)	22 267 (5.)	22 901 (6.)	23 188 (5.)	21 296 (6.)	20 483 (13.)	25 076 (4.)
CZ03	Jihozápad	17 246	21 899	22 202	22 656	22 854	21 447	21 161	24 644
CZ031	Jihočeský kraj	17 346 (5.)	21 817 (5.)	22 139 (9.)	22 519 (11.)	22 841 (11.)	21 476 (2.)	19 991 (14.)	25 070 (5.)
CZ032	Plzeňský kraj	17 133 (9.)	21 997 (3.)	22 284 (4.)	22 843 (9.)	22 872 (10.)	21 411 (3.)	22 368 (2.)	23 576 (9.)
CZ04	Severozápad	17 390	21 948	22 279	23 099	23 290	21 014	21 472	23 260
CZ041	Karlovarský kraj	17 067 (11.)	22 003 (2.)	22 315 (3.)	22 896 (7.)	23 073 (9.)	21 340 (4.)	21 619 (4.)	22 004 (13.)
CZ042	Ústecký kraj	17 504 (3.)	21 928 (4.)	22 266 (6.)	23 177 (4.)	23 370 (3.)	20 892 (9.)	21 442 (6.)	23 607 (8.)
CZ05	Severovýchod	16 944	21 498	21 748	22 350	22 774	20 565	21 105	22 945
CZ051	Liberecký kraj	17 082 (10.)	21 682 (8.)	21 152 (14.)	21 714 (14.)	22 020 (14.)	20 220 (14.)	20 487 (12.)	21 714 (14.)
CZ052	Královéhradecký kraj	16 626 (14.)	21 459 (11.)	22 061 (11.)	22 886 (8.)	23 320 (4.)	20 794 (11.)	20 935 (10.)	23 176 (11.)
CZ053	Pardubický kraj	17 178 (7.)	21 382 (13.)	21 887 (12.)	22 280 (13.)	22 812 (12.)	20 630 (12.)	21 881 (3.)	23 445 (10.)
CZ06	Jihovýchod	17 092	21 491	21 815	22 798	22 782	20 506	21 341	23 677
CZ061	Vysočina	16 679 (13.)	21 357 (14.)	22 239 (7.)	23 590 (2.)	23 113 (8.)	20 930 (8.)	21 522 (5.)	25 737 (2.)
CZ062	Jihomoravský kraj	17 287 (6.)	21 557 (10.)	21 628 (13.)	22 479 (12.)	22 634 (13.)	20 304 (13.)	21 279 (8.)	22 368 (12.)
CZ07	Střední Morava	17 158	21 483	22 334	23 011	23 442	21 227	20 993	26 315
CZ071	Olomoucký kraj	16 918 (12.)	21 401 (12.)	22 140 (8.)	22 823 (10.)	23 159 (6.)	21 148 (7.)	20 750 (11.)	25 221 (3.)
CZ072	Zlínský kraj	17 424 (4.)	21 575 (9.)	22 544 (2.)	23 254 (3.)	23 708 (2.)	21 312 (5.)	21 294 (7.)	26 977 (1.)
CZ08	Moravskoslezsko	17 166	21 805	22 084	22 967	23 117	20 886	21 196	23 774
CZ081	Moravskoslezský kraj	17 166 (8.)	21 805 (6.)	22 084 (10.)	22 967 (5.)	23 117 (7.)	20 886 (10.)	21 196 (9.)	23 774 (7.)

diferencují spíše podle jiných hledisek. Hlavním z nich jsou **republické normativy**, v krajích jsou to tzv. **krajské normativy** (jak již bylo uvedeno i v předchozí kapitole u učitelů). Vyhláška MŠMT č. 65/2005 Sb., kterou se stanoví členění normativů, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, vztah mezi ukazateli a jednotkami výkonu, ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů a zásady pro jejich zvýšení a jejich zveřejnění (vyhláška o krajských normativěch), nabyla účinnosti dnem 9. února 2005.

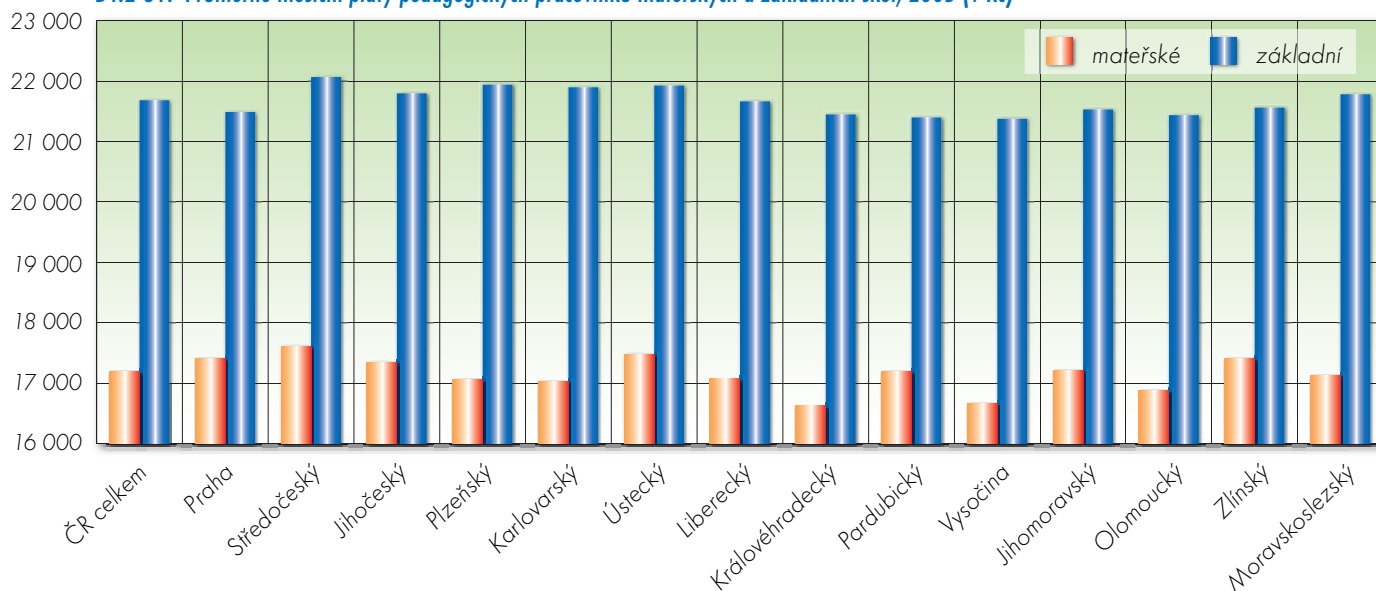
Regionální rozdíly

Údaje v tabulce D1.2 T1 udávají výši průměrného platu pedagogických pracovníků, vyplacených jen ze státního rozpočtu, v jednotlivých krajích a oblastech podle jednotlivých druhů a typů škol. Pokud jde o abso-

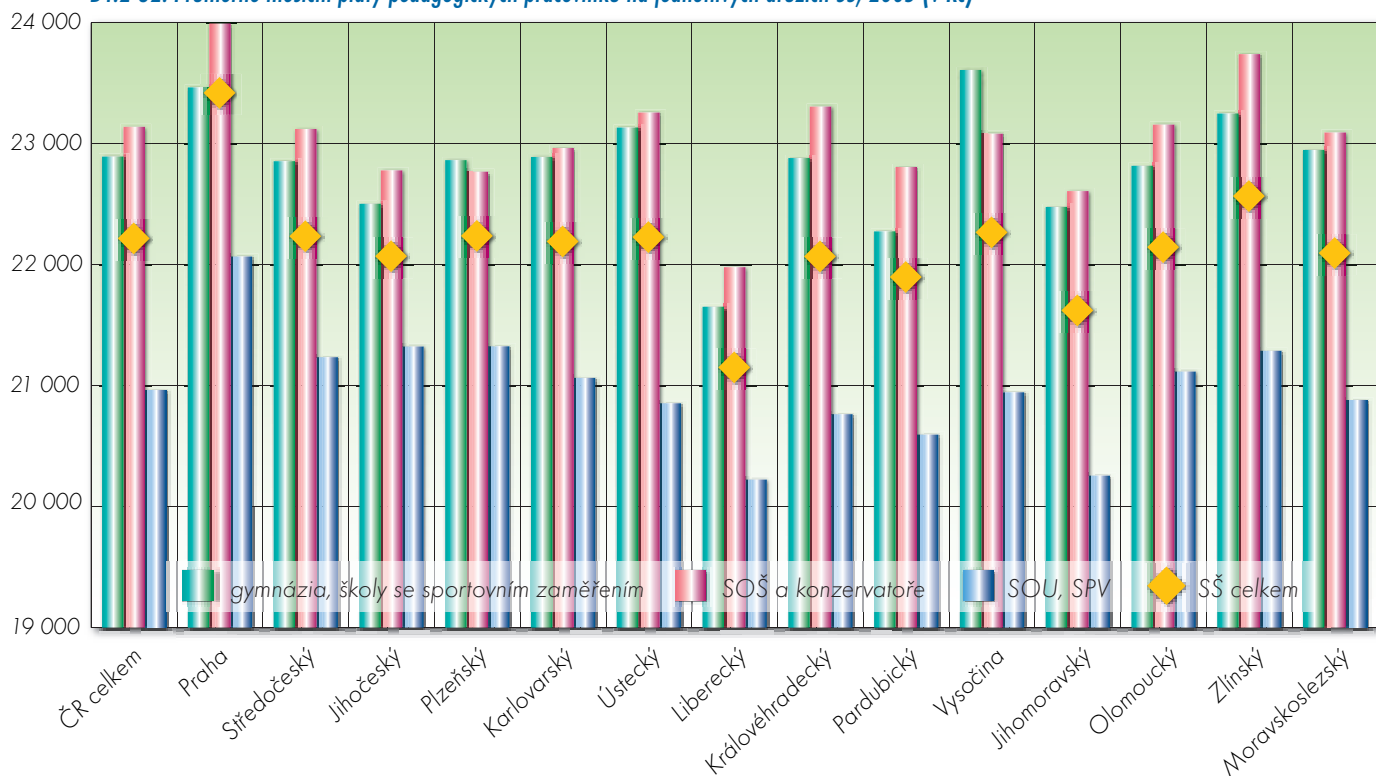
lutní výši průměrných platů pedagogických pracovníků, **rozdíly jsou již na první pohled v jednotlivých krajích jen malé – zejména v případě základních (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) a mateřských škol (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami).** Výraznější rozdíly v platech nalezneme **pouze u vyšších odborných škol** – ve Zlínském kraji činí 26 203 Kč, na Vysočině 25 756 Kč a v Olomouckém kraji činí průměrný plat 25 221 Kč, což je zdatelně více než celorepublikový průměr 23 986 Kč. V Libereckém kraji je tato hodnota naopak nejnižší: 21 652 Kč. Zde nejspíše působí zmíněný faktor rozpočtových financí vázaných na konkrétní oborovou strukturu VOŠ v daném kraji.

Platy pedagogických pracovníků jsou regionálně diferencovány v menší míře než mzdy zaměstnanců, které odrážejí zejména celkovou ekonomickou vyspělost kraje. Platy pedagogických pra-

D1.2 G1: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků mateřských a základních škol, 2005 (v Kč)

D1.2 G2: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků na jednotlivých druzích SŠ, 2005 (v Kč)

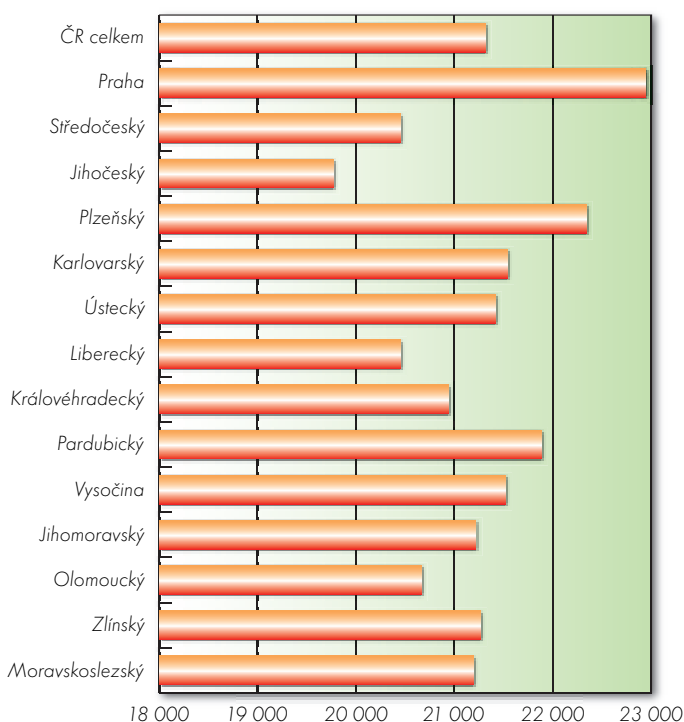

covníků ve veřejné sféře se totiž v základu odvíjejí od rozpočtu resortu školství a socioekonomická, kulturní a jiná krajová specifika na ně působí jen málo. Diference mezi platy pedagogických pracovníků v jednotlivých krajích jsou tak způsobovány zejména pevně danými faktory, jako jsou velikost škol a počet žáků, oborová struktura středních škol, vyšších odborných škol, což závisí na krajských normativních.

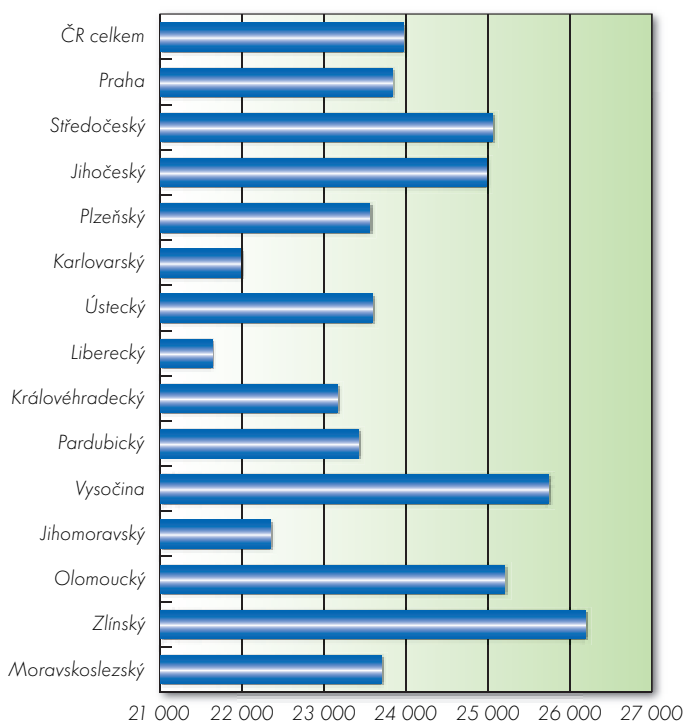
Údaje v tabulce D1.2 T2 udávají výši průměrného platu pedagogických pracovníků, vyplacených ze státního rozpočtu včetně mimorozpočtových zdrojů, v jednotlivých krajích a oblastech podle jednotlivých druhů a typů škol. Pokud jde o absolutní výši průměrných platů pe-

dagogických pracovníků, rozdíly jsou již na první pohled v jednotlivých krajích jen malé – zejména v případě základních (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) a mateřských škol (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami). Výraznější rozdíly v platech nalezneme pouze u vyšších odborných škol – v Zlínském kraji činí průměrný plat 26 977 Kč, na Vysočině činí 25 737 Kč a v Olomouckém kraji 25 221 Kč, což je znatelně více než celorepublikový průměr 24 282 Kč. V Libereckém kraji je tato hodnota naopak nejnižší: 21 714 Kč. Zde nejspíše působí zmíněný faktor rozpočtových financí vázaných na různou finanční náročnost jednotlivých oborů VOŠ v daném kraji.

D1.2 G3: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2005 (v Kč)

D1.2 G4: Průměrné měsíční platy pedagogických pracovníků vyšších odborných škol, 2005 (v Kč)

D 1.3 Porovnání platů učitelů na jednotlivých typech a druzích škol s průměrnou mzdou v regionu

Vzhledem k tomu, že platy učitelů jsou na jednotlivých úrovních vzdělávání z regionálního pohledu nivelizovány, odvíjí se sledovaný poměr průměrného měsíčního učitelského platu ku průměrné měsíční mzdě zaměstnance prakticky pouze od vzdělávací úrovně, na níž učitel působí, a od průměrné mzdy zaměstnance v kraji.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel zaznamenává **podíly průměrných měsíčních platů učitelů** (přepočtené počty) za první až čtvrté čtvrtletí 2005 k **průměrné měsíční mzdě zaměstnanců** (přepočtené počty) za první až čtvrté čtvrtletí 2005 vyjádřené v procentech.

Ukazatel charakterizuje procentní podíly průměrné výše platového ohodnocení, jehož se učitelům dostává ve vztahu k zaměstnancům. Podávaný přehled je přitom členěn **podle vzdělávací úrovně**, tj. na podíly platů učitelů (včetně vedoucích zaměstnanců) na jednotlivých typech a druzích škol – mateřských (včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami), základních (včetně základních škol

pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), středních (gymnaziích včetně škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření, středních odborných školách a konzervatořích, středních odborných učilištích včetně středisek praktického vyučování, středních školách a konzervatořích pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) a vyšších odborných školách v regionu ke mzdám zaměstnanců v regionu.

Metodika výpočtu

$$\frac{U\check{c}_i}{Z} \times 100$$

$U\check{c}$ – průměrný měsíční plat učitele (v Kč) na jednotlivých typech škol v regionu za první až čtvrté čtvrtletí 2005 (tj. rok 2005)

Z – průměrná měsíční mzda zaměstnance (v Kč) v regionu za první až čtvrté čtvrtletí 2005 (tj. rok 2005)

i – jednotlivé typy a druhy škol (mateřské včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami; základní včetně základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami; střední – gymnázia včetně škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření, střední odborné školy a konzervatoře, střední odborná

učiliště včetně středisek praktického vyučování; střední školy a konzervatoře pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a vyšší odborné školy)

Průměrný měsíční plat učitele (*Uč*) za zřizovatele: MŠMT, obec a kraj. Platový řád: zákon č. 143/92 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech.

Průměrný měsíční nominální plat učitele (v Kč) je vypočten z celkových mzdových prostředků bez ostatních plateb za provedenou práci (hrubé mzdy zahrnují mzdy a platy celkem, tj. peněžitá plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům v pracovním poměru, kteří jsou v evidenčním počtu, za práci). Mzdové prostředky zahrnují nárokové složky platu (platový tarif, náhrady platu, ostatní nárokové složky – příplatky za vedení, zvláštní příplatky, odměny za přesčas, ostatní příplatky a nenárokové složky platu – osobní příplatky a odměny).

Průměrná měsíční nominální mzda zaměstnance (v Kč) zahrnuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy a platy, příplatky a doplňky ke mzdě a platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu), které byly v daném období zúčtovány zaměstnancům evidenčního počtu podle příslušných platových a mzdových předpisů k výplatě (jde o hrubou mzdu v Kč na přepočteného pracovníka). Tato průměrná hrubá nominální mzda je uvedena za ekonomické subjekty s 20 a více zaměstnanci podnikatelské sféry (v odvětví finančního zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a ve všech organizacích nepodnikatelské sféry. Přepočtené počty pracovníků – fyzické osoby přepočtené na plný úvazek.

Zdroj dat

- výkaz Škol (MŠMT) P1-04 Čtvrtletní výkaz o pracovních a mzdových prostředcích v regionálním školství (kumulace za 1. až 4. čtvrtletí 2005)
- ČSÚ publikace – Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1. až 4. čtvrtletí 2005, Tabulka 01-03-05 Zaměstnanci a průměrné mzdy podle CZ – NUTS (přepočtené počty)

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Průměrná měsíční mzda zaměstnanců za rok 2005 činí za ČR celkem 19 631 Kč.

Průměrné mzdy zaměstnanců v jednotlivých krajích jsou nejvyšší v Praze, a to dosti výrazně (24 782 Kč oproti republikovému průměru 19 631 Kč). **Poměrně vysoké hodnoty mezd nalezneme i ve Středočeském kraji** (19 185 Kč). Hlavní město Praha a částečně i Středočeský kraj tak tvoří výrazně příznivou oblast z hlediska výše mezd zaměstnanců. **Nejnižší mzdy mají zaměstnanci naopak v Karlovarském kraji** (16 498 Kč) a **v Olomouckém kraji** (16 675 Kč).

Tato diferenciaci bezesporu souvisí s obecným ekonomickým zájemem regionu, do kterého patří i takové aspekty, jako jsou vzdělanostní a kvalifikační struktura populace, struktura a charakter pracovních pozic, svázané mj. s výší investic (i zahraničních), převládající hospodářská orientace (sekundární, terciární, kvartérní sektor) aj.

Průměrné platy učitelů ve veřejných vzdělávacích institucích podle úrovní vzdělávání jsou uvedeny v předchozí části kapitoly (ukazatel D1.1). Jak již bylo řečeno, obecně nejnižší platy mají učitelé v mateřských školách. Na základních školách a středních školách jsou platy již o poznání vyšší a nejvyšší platovou úroveň jsme zaznamenali v případě vyšších odborných škol.

Do těchto souvislostí se samozřejmě promítají i krajské rozdíly – jak však uvidíme dále, krajská diferenciaci platů učitelů je menší než v případě zaměstnanců, jelikož se odvíjí od jiných hledisek. Zatímco průměrné mzdy zaměstnanců odrážejí do značné míry ekonomické prostředí kraje (jsou započteny i podnikatelské, „tržní“ subjekty), **platy**

učitelů ve veřejných vzdělávacích institucích jsou vázány na položky z rozpočtu MŠMT, případně kraje.

Zatímco průměrná výše mezd zaměstnanců úzce souvisí s celkovou ekonomickou i sociální situací v daném kraji (jak již bylo naznačeno), **platy učitelů** se v jednotlivých krajích diferencují spíše podle jiných hledisek (opět viz ukazatel D1.1).

Regionální rozdíly

Zmíněné skutečnosti je nutné vzít v úvahu při interpretaci údajů, které v tomto ukazateli udávají podíl výše průměrného platu učitelů v jednotlivých krajích a oblastech vzhledem k průměrné mzdě zaměstnance v kraji.

Vypočtený podíl průměrného platu učitele vzhledem k průměrné mzdě zaměstnance v kraji odráží poměr mezi těmito dvěma položkami a logicky tak podává informaci zejména o tom, o kolik se regionálně vcelku stabilní učitelské platy odlišují od daleko více „tržních“ mezd zaměstnanců. Jak již bylo řečeno, krajská diferenciaci průměrných mezd zaměstnanců je výraznější než v případě platů učitelů, což se následně nutně odráží ve výši příslušných podílů.

Nejnižší podíly platu učitele k průměrné mzdě zaměstnance nalezneme u všech typů škol v Hlavním městě Praze a Středočeském kraji. V Hlavním městě Praze se **průměrný plat učitele pohybuje na nižší nebo nanejvýš na stejné úrovni jako platy zaměstnance** – nejvýraznější je tento rozdíl v Hlavním městě Praze v případě učitelů mateřských škol (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami), kdy je nižší o cca 29 %. I učitelé na vyšších stupních škol však mají v Hlavním městě Praze platy o cca 2 % až 12 % nižší než „průměrní“ zaměstnanci, jen průměrný plat učitelů na vyšších odborných školách se pohybuje na stejné úrovni platu zaměstnance. Příslušný podíl platů v Hlavním městě Praze se pohybuje od 71,0 % v případě mateřských škol (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) a 88,0 % u učitelů základních škol (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) přes 96,0 % v případě gymnázií a škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření, 98,3 % v případě SOŠ a konzervatoří až po 100,1 % u vyšších odborných škol. Tato skutečnost odráží, jak již bylo řečeno, zejména významně vyšší průměrnou platovou úroveň zaměstnanců v Praze vzhledem k ostatním krajům České republiky. Obdobná situace nastává i v případě učitelů ve Středních Čechách, kde se učitelské platy pohybují pod úroveň průměrného platu v regionu v případě mateřských škol (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami), v ostatních typech a druhích škol jsou již platy učitelů nad průměrnou mzdou v regionu.

Ve všech krajích s výjimkou Prahy se platy učitelů základních a vyšších stupňů škol pohybují, a to v některých případech velmi výrazně, nad průměrnou mzdovou hladinou zaměstnanců v kraji. Čím vyšší je pak vzdělávací stupeň školy, na které učitel působí, tím vyšší je následně rozdíl mezi jeho průměrným platem a mzdou zaměstnance, a to v jeho prospěch. Tato skutečnost je v souladu s obecným trendem vyšších platů učitelů na vyšších vzdělávacích stupních škol. V důsledku změn v platových poměrech se platy učitelů základních škol ale stále více přibližují platům učitelů na středních školách.

Pod hladinou průměrné mzdy v regionu se pohybují pouze výdělky učitelů v mateřských školách (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami), a to v průměru 87,9 % vzhledem ke mzdám zaměstnanců. V případě mateřských škol Hlavní město Praha a téměř všechny ostatní kraje (vyjma Jihočeského, Karlovarského, Ústeckého, Pardubického, Olomouckého a Zlínského, kde je průměrný plat učitelů v mateřských školách na úrovni průměrného platu v regionu) patří k regionům, kde je průměrný plat učitele nižší než plat zaměstnance.

Relativně nejvíce převyšují průměrné platy učitelů mzdy zaměstnanců v krajích, kde je průměrná měsíční mzda zaměstnanců nejnižší (zejména Karlovarský, Olomoucký kraj, Vysočina, Zlínský a Pardubický kraj). V těchto krajích je příslušný podíl platů nejvyšší.

V případě základních škol (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) je celorepublikový průměr 111,2% průměrné mzdy ovlivněn především hodnotou v Praze (88,0%), v ostatních regionech se průměrné platy učitelů vzhledem k průměrnému platu v regionu pohybují nad celorepublikovým průměrem. Nejvyššího

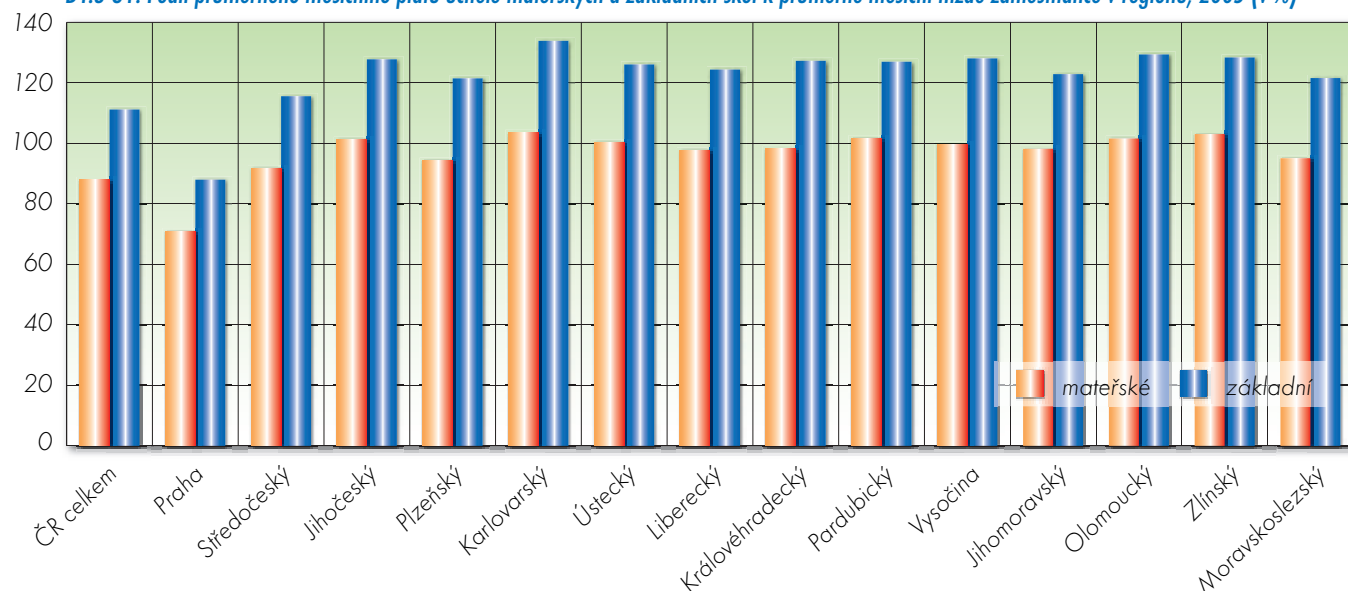
podílu dosahují v Karlovarském kraji (133,9% mzdy v regionu), Olomouckém kraji (129,4%) a v kraji Zlínském (128,4%).

Obdobná situace jako u základních škol (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) je i u škol středních (včetně SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), kde je opět celorepubliková hodnota ovlivněna podílem platů učitelů k průměrnému platu v Praze (95,9%). Nejvíce převyšují průměrnou mzdu v regionu učitelé platy ve středních školách v krajích Karlovarském (141,8%), na Vysočině (139,0%) a v kraji Zlínském (137,3%).

D1.3 T1: Podíl průměrného měsíčního platu učitele na jednotlivých typech a druzích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu za rok 2005 (v %)

Území		z toho:				VOŠ			
		mateřské + MŠ pro d. se spec. v. p.	základní + ZŠ pro ž. se spec. v. p.	SŠ + SŠ, konz. pro ž. se spec. v. p.	gymnáz., šk. sport. zam.	SOŠ a konz.	SOU, SPV	SŠ, konz. spec. v. p.	VOŠ
ČR celkem		87,9	111,2	116,3	117,1	118,4	113,3	113,5	123,7
CZ01	Praha	71,0	88,0	95,9	96,0	98,3	90,8	93,9	100,1
CZ011	Hlavní město Praha	71,0 (14.)	88,0 (14.)	95,9 (14.)	96,0 (14.)	98,3 (14.)	90,8 (14.)	93,9 (14.)	100,1 (14.)
CZ02	Střední Čechy	91,8	115,6	120,4	119,5	120,9	121,7	115,3	130,7
CZ021	Středočeský kraj	91,8 (13.)	115,6 (13.)	120,4 (13.)	119,5 (13.)	120,9 (13.)	121,7 (11.)	115,3 (13.)	130,7 (10.)
CZ03	Jihozápad	97,7	124,5	130,5	128,5	129,5	132,9	138,3	139,5
CZ031	Jihočeský kraj	101,2 (5.)	127,8 (5.)	134,0 (5.)	131,4 (8.)	133,4 (8.)	137,0 (3.)	138,7 (2.)	146,1 (4.)
CZ032	Plzeňský kraj	94,3 (12.)	121,5 (12.)	127,2 (9.)	125,9 (11.)	125,8 (12.)	129,0 (7.)	136,7 (3.)	129,6 (11.)
CZ04	Severozápad	101,1	128,1	134,8	134,2	135,3	135,0	133,2	135,1
CZ041	Karlovarský kraj	103,5 (1.)	133,9 (1.)	141,8 (1.)	138,8 (2.)	139,9 (2.)	147,2 (1.)	151,9 (1.)	133,4 (8.)
CZ042	Ústecký kraj	100,2 (6.)	126,1 (8.)	132,3 (7.)	132,5 (6.)	133,7 (7.)	130,7 (6.)	129,6 (5.)	135,0 (7.)
CZ05	Severovýchod	99,2	126,3	128,9	131,2	133,3	123,1	125,8	134,3
CZ051	Liberecký kraj	97,6 (10.)	124,4 (9.)	121,0 (12.)	124,7 (12.)	125,8 (11.)	115,6 (13.)	117,1 (12.)	124,1 (13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	98,2 (8.)	127,3 (6.)	135,2 (4.)	135,3 (5.)	137,8 (5.)	133,7 (5.)	127,9 (9.)	136,9 (6.)
CZ053	Pardubický kraj	101,7 (3.)	127,0 (7.)	129,8 (8.)	132,1 (7.)	134,9 (6.)	122,7 (10.)	129,5 (6.)	138,6 (5.)
CZ06	Jihovýchod	98,5	124,4	130,6	131,5	131,2	128,9	130,3	136,3
CZ061	Vysočina	99,6 (7.)	128,1 (4.)	139,0 (2.)	140,9 (1.)	138,0 (4.)	139,5 (2.)	133,9 (4.)	153,7 (2.)
CZ062	Jihomoravský kraj	98,2 (9.)	122,9 (10.)	127,2 (10.)	127,7 (9.)	128,3 (9.)	124,5 (9.)	128,7 (7.)	126,8 (12.)
CZ07	Střední Morava	102,3	128,8	134,7	137,1	139,6	129,7	125,9	156,7
CZ071	Olomoucký kraj	101,6 (4.)	129,4 (2.)	132,8 (6.)	136,9 (4.)	138,9 (3.)	127,0 (8.)	124,4 (10.)	151,2 (3.)
CZ072	Zlínský kraj	103,1 (2.)	128,4 (3.)	137,3 (3.)	137,6 (3.)	140,3 (1.)	134,8 (4.)	128,3 (8.)	159,6 (1.)
CZ08	Moravskoslezsko	95,1	121,6	125,3	127,3	128,0	121,5	120,0	131,6
CZ081	Moravskoslezský kraj	95,1 (11.)	121,6 (11.)	125,3 (11.)	127,3 (10.)	128,0 (10.)	121,5 (12.)	120,0 (11.)	131,6 (9.)

D1.3 G1: Podíl průměrného měsíčního platu učitele mateřských a základních škol k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)

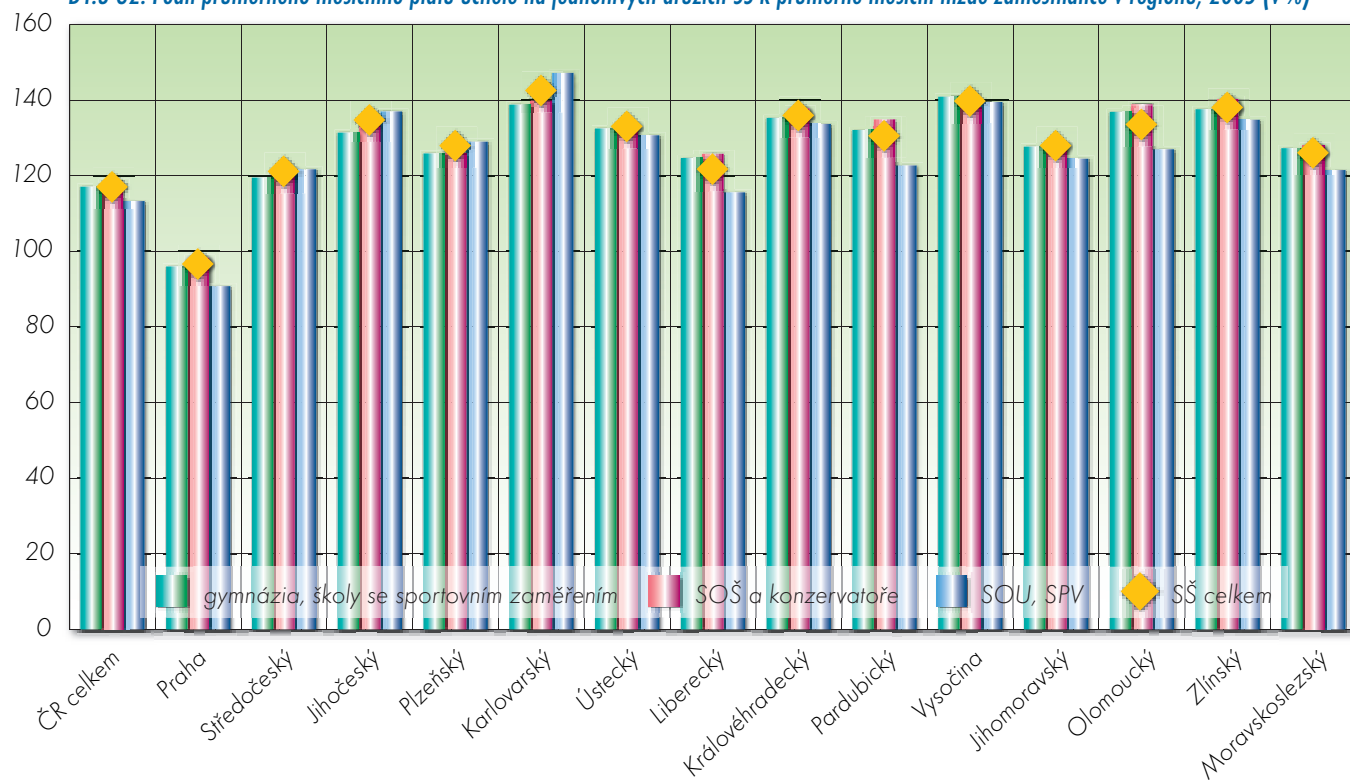

Na vyšších odborných školách nalezneme největší rozdíl mezi průměrným platem učitele a zaměstnance ve Zlínském kraji, kde první převyšuje druhý o cca 60 %, a dále na Vysočině (o cca 54 %).

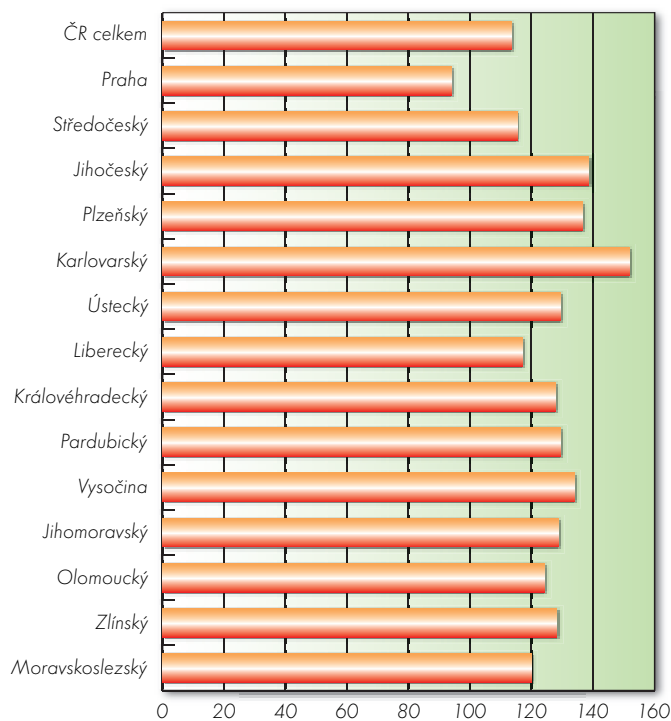
Platy učitelů jsou regionálně diferencovány v menší míře než mzdy zaměstnanců, které odrážejí zejména celkovou ekonomikou vyspělost kraje. Platy učitelů ve veřejné sféře se naopak v zá-

kladu odvíjejí od rozpočtu resortu školství a socioekonomická, kulturní a jiná krajová specifika na ně působí jen málo. Diference mezi platy učitelů v jednotlivých krajích jsou tak způsobovány zejména pevně danými faktory jako jsou velikost škol a počet žáků, oborová struktura středních škol a vyšších odborných škol a rovněž existencí normativů.

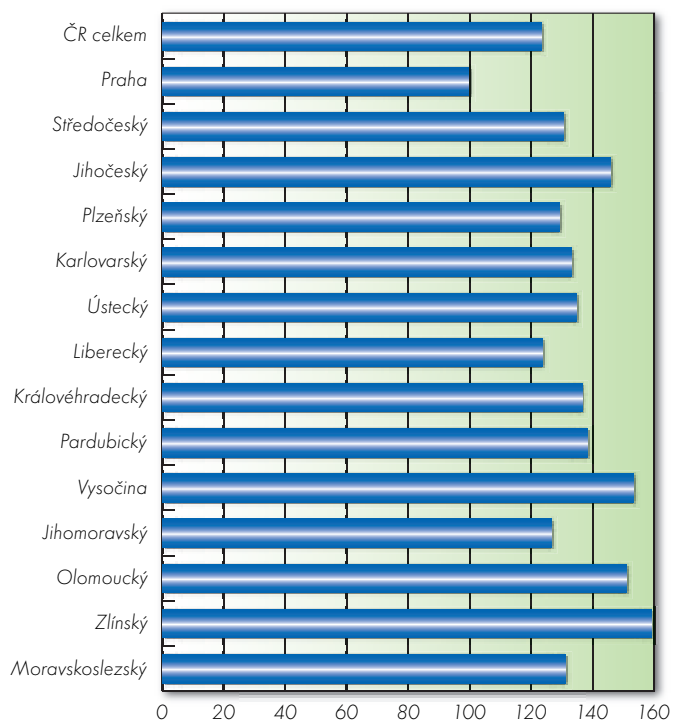
D1.3 G2: Podíl průměrného měsíčního platu učitele na jednotlivých druzích SŠ k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)

D1.3 G3: Podíl průměrného měsíčního platu učitele SŠ a konzervatoři pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)

D1.3 G4: Podíl průměrného měsíčního platu učitele vyšších odborných škol k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)

Z těchto souvislostí je nutno vycházet při hodnocení podílu průměrného platu učitele ve veřejné sféře k průměrné mzdě zaměstnance. **Učitelé platy nejvíce převyšují mzdy zaměstnanců v krajích, kde je obecná mzdová úroveň nejnižší:** zejména v Karlovarském kraji, Olomouckém kraji a kraji Vysočina. Mezi kraje s vysokým rozdílem výše zmíněných platů učitelů a zaměstnanců patří i kraje Zlínský, Pardubický a Jihočeský.

Hlavní město Praha je jediný kraj, kde jsou platy učitelů ve veřejných vzdělávacích institucích v průměru nižší než mzdy zaměstnanců (s výjimkou VOŠ), nejvíce přitom v případě učitelů mateřských škol (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) a základních škol (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami). Na nižších vzdělávacích úrovních (MŠ včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) platí tento vztah i ve Středočeském kraji. Pražští učitelé tak mají relativně horší finanční pozici v porovnání s ostatními kraji – ta je však způsobena obecně výrazně vyšší mzdovou úrovní zaměstnanců právě v Praze.

D 1.4 Porovnání průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druzích škol s průměrnou měsíční mzdou v regionu

Vzhledem k tomu, že platy pedagogických pracovníků jsou na jednotlivých úrovních vzdělávání z regionálního pohledu silně nivelizovány, odvíjí se sledovaný poměr průměrného měsíčního platu pedagogických pracovníků ku průměrné měsíční mzdě zaměstnance prakticky pouze od úrovně vzdělávání, na níž pedagogický pracovník působí, a od průměrné mzdy zaměstnance v kraji. Situace je zde velice podobná situaci popsané v předchozí kapitole.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel zaznamenává **podíly průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků** (přepočtené počty) za první až čtvrté čtvrtletí 2005 **k průměrné měsíční mzdě zaměstnanců** (přepočtené počty) za první až čtvrté čtvrtletí 2005.

Ukazatel charakterizuje procentní podíly průměrné výše platového ohodnocení, jehož se pedagogickým pracovníkům dostává, ve vztahu k zaměstnancům. Podávaný přehled je přitom členěn **podle úrovně vzdělávání**, tj. na podíly platů pedagogických pracovníků (včetně vedoucích zaměstnanců) na jednotlivých typech a druzích škol – mateřských škol (včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami), základních (včetně základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), středních (gymnáziích včetně škol s rozšířenou výukou sportovního zaměření, středních odborných školách a konzervatořích, středních odborných učilištích včetně středisek praktického vyučování, středních školách a konzervatořích pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) a vyšších odborných školách v regionu ke mzdám zaměstnanců v regionu.

Metodika výpočtu

$$\frac{Ped_i}{Z} \times 100$$

Ped – průměrný měsíční plat pedagogických pracovníků (v Kč) v regionu za první až čtvrté čtvrtletí 2005

Z – průměrná měsíční mzda zaměstnance (v Kč) v regionu za první až čtvrté čtvrtletí 2005

i – jednotlivé typy a druhy škol (mateřské včetně mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami; základní včetně základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami; střední – gymnázia včetně škol s rozšířenou výukou sportovního

zaměření, střední odborné školy a konzervatoře, střední odborná učiliště včetně středisek praktického vyučování; střední školy a konzervatoře pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a vyšší odborné školy)

Průměrný měsíční plat pedagogických pracovníků za zřizovatele: MŠMT, obec a kraj.

Platový řád: zákon č. 143/92 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech.

Průměrný měsíční nominální plat pedagogických pracovníků (v Kč) je vypočten z celkových mzdových prostředků bez ostatních plateb za provedenou práci (hrubé mzdy a platy zahrnují mzdy a platy celkem, tj. peněžita plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům v pracovním poměru, kteří jsou v evidenčním počtu, za práci). Mzdové prostředky zahrnují nárokové složky platu (platový tarif, náhrady platu, ostatní nárokové složky – příplatky za vedení, zvláštní příplatky, odměny za přesčas, ostatní příplatky a nenárokové složky platu – osobní příplatky a odměny). Přepočtené počty pracovníků jsou fyzické osoby přepočtené na plný úvazek.

Průměrná měsíční nominální mzda zaměstnance (v Kč) zahrnuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy a platy, příplatky a doplňky ke mzdě a platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu), které byly v daném období zúčtovány zaměstnancům evidenčního počtu podle příslušných platových a mzdových předpisů k výplatě (jde o hrubou mzdu v Kč na přepočteného pracovníka). Tato průměrná hrubá nominální mzda je uvedena za ekonomické subjekty s 20 a více zaměstnanci podnikatelské sféry (v odvětví finančního zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a ve všech organizacích nepodnikatelské sféry. Přepočtené počty pracovníků – fyzické osoby přepočtené na plný úvazek.

Zdroj dat

- výkaz Škol (MŠMT) P1-04 Čtvrtletní výkaz o pracovních a mzdových prostředcích v regionálním školství (kumulace za 1. až 4. čtvrtletí 2005)
- ČSÚ publikace – Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1. až 4. čtvrtletí 2005, Tabulka 01-03-05 Zaměstnanci a průměrné mzdy podle CZ – NUTS (přepočtené počty)

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Průměrná měsíční mzda zaměstnanců za rok 2005 činila za ČR celkem 19 631 Kč.

Průměrné mzdy zaměstnanců v jednotlivých krajích jsou nejvyšší v Praze (24 782 Kč). Vyšší průměrné hodnoty mezd zaměstnanců nalezneme také ve Středočeském kraji (19 185 Kč). Hlavní město Praha, a částečně i Středočeský kraj tvoří výrazně příznivou oblast z hlediska výše mezd zaměstnanců. **Nejnižší mzdy mají pak zaměstnanci v Karlovarském kraji** (16 498 Kč) a **v Olomouckém kraji** (16 675 Kč). Tato diference bezesporu souvisí s obecným ekonomickým zázemím regionu.

Průměrné platy pedagogických pracovníků ve veřejných vzdělávacích institucích podle úrovně vzdělávání jsou obecně nejnižší v mateřských školách včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (87,6 % celorepublikové mzdy). Na základních školách včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou platy již o poznání vyšší (110,5 % celorepublikové mzdy). Na středních školách včetně SŠ a konzervatořích se speciálními vzdělávacími potřebami jsou platy ještě o poznání vyšší (113,1 % celorepublikové průměrné mzdy). Z toho na gymnáziích a školách s rozšířenou výukou sportovního zaměření tvoří platy dokonce 116,6 % celorepublikové mzdy a na SOŠ a konzervatořích až 117,9 %. Nejvyšší platovou úroveň jsme zaznamenali v případě vyšších odborných škol (122,2 % průměrné celorepublikové mzdy).

Do těchto souvislostí se promítají i regionální rozdíly – regionální diference platů pedagogických pracovníků je menší než v případě zaměstnanců, jelikož se odvíjí od jiných hledisek. Zatímco průměrné mzdy zaměstnanců odrážejí do značné míry ekonomické prostředí kraje, **platy pedagogických pracovníků ve veřejných vzdělávacích institucích**, stejně jako platy učitelů (viz předchozí kapitola), **jsou vázány na položky z rozpočtu MŠMT, případně kraje či obce.**

Regionální rozdíly

Výše zmíněné skutečnosti je nutné vzít v úvahu při interpretaci tohoto ukazatele, který udává podíl výše průměrného platu pedagogických pracovníků v jednotlivých krajích a oblastech vzhledem k průměrné mzdě zaměstnance v kraji.

Podíl průměrného platu pedagogických pracovníků vzhledem k průměrné mzdě zaměstnance v kraji odráží poměr mezi těmito dvěma položkami a podává tak informaci zejména o tom, o kolik se regionálně vcelku stabilní platy pedagogických pracovníků odlišují od daleko více, „tržních“ mezd zaměstnanců. Krajská diference průměrných mezd zaměstnanců je výraznější než v případě platů pedagogických pracovníků, což se následně nutně odráží ve vyšší příslušných podílu.

Nejnižší podíly platu pedagogických pracovníků k průměrné mzdě zaměstnance nalezneme v všech typech škol v Hlavním městě Praze a Středočeském kraji. Hlavní město Praha je také **jediný region, kde je průměrný plat pedagogických pracovníků na všech vzdělávacích úrovních nižší než plat zaměstnance.** Nejvýraznější je tento rozdíl v Hlavním městě Praze v případě pedagogických pracovníků v mateřských školách (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami), kdy je nižší cca o třetinu. I pedagogičtí pracovníci na vyšších stupních škol však mají v Hlavním městě Praze platy

o cca 3 % až 13 % nižší než „průměrní“ zaměstnanci. Příslušný podíl platů v Hlavním městě Praze se pohybuje od 70,3 % v případě mateřských škol (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) a 86,7 % v případě základní škol (včetně ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) až po 96,2 % v případě vyšších odborných škol a 96,8 % u SOŠ a konzervatoří. Tato skutečnost odráží, stejně jako v případě platů učitelů, významně vyšší průměrnou platovou úroveň zaměstnanců v Praze.

Ve všech ostatních krajích se platy pedagogických pracovníků základních a vyšších stupňů škol pohybují, a to v některých případech velmi výrazně, nad průměrnou mzdovou hladinou zaměstnanců. Čím vyšší je pak vzdělávací stupeň školy, na které pedagogický pracovník působí, tím vyšší je následně rozdíl mezi jeho průměrným platem a mzdou zaměstnance v regionu, a to v jeho prospěch. Pouze pedagogičtí pracovníci v mateřských školách (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) tvoří v průměru 87,6 % mezd zaměstnanců. Tato skutečnost je v souladu s obecným trendem vyšších platů pedagogických pracovníků na vyšších stupních škol. Hlavní město Praha, a v případě mateřských škol i téměř všechny ostatní kraje patří k regionům, kde je průměrný plat pedagogických pracovníků nižší než plat zaměstnance u všech uvedených typů škol.

Relativně nejvíce (o více než třetinu) převyšují průměrné platy pedagogických pracovníků mzdy zaměstnanců **v krajích, kde je průměrná měsíční mzda zaměstnanců nejnižší** (zejména Karlovarský kraj, Olomoucký kraj a Vysočina).

V případě mateřských škol (včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) dosahují nejvyššího indexu kraje Karlovarský, Zlínský, Pardubický a Olomoucký, Jihočeský, kde průměrný plat pedagogických pracovníků mírně převyšuje průměrnou měsíční mzdu zaměstnanců kraje. U pedagogů základních škol (včetně ZŠ pro

D1.4.T1: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků na jednotlivých typech a druhích škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu za rok 2005 (v %)

Území	mateřské + MŠ pro d. se spec. v. p.	základní + ZŠ pro ž. se spec. v. p.	SŠ + SŠ, konz. pro ž. se spec. v. p.	z toho:				VOŠ
				gymnáz., šk. sport. zam.	SOŠ a konz.	SOU, SPV	SŠ, konz. spec. v. p.	
ČR celkem	87,6	110,5	113,1	116,6	117,9	106,8	108,6	122,2
CZ01 Praha	70,3	86,7	94,4	94,7	96,8	89,0	92,6	96,2
CZ011 Hlavní město Praha	70,3 (14.)	86,7 (14.)	94,4 (14.)	94,7 (14.)	96,8 (14.)	89,0 (14.)	92,6 (14.)	96,2 (14.)
CZ02 Střední Čechy	91,8	115,0	115,8	119,1	120,5	110,7	106,6	130,7
CZ021 Středočeský kraj	91,8 (13.)	115,0 (13.)	115,8 (13.)	119,1 (13.)	120,5 (13.)	110,7 (13.)	106,6 (13.)	130,7 (10.)
CZ03 Jihozápad	97,4	123,7	125,2	128,2	128,9	120,7	119,1	139,2
CZ031 Jihočeský kraj	101,1 (5.)	127,0 (5.)	128,5 (7.)	131,1 (8.)	132,7 (8.)	124,3 (5.)	115,2 (12.)	145,7 (4.)
CZ032 Plzeňský kraj	93,8 (12.)	120,7 (11.)	122,2 (11.)	125,7 (11.)	125,2 (12.)	117,3 (9.)	122,9 (7.)	129,6 (11.)
CZ04 Severozápad	100,9	127,3	128,9	134,0	134,6	121,5	124,5	135,1
CZ041 Karlovarský kraj	103,3 (1.)	132,7 (1.)	134,4 (1.)	138,7 (2.)	139,2 (2.)	127,7 (1.)	130,6 (1.)	133,4 (8.)
CZ042 Ústecký kraj	100,0 (6.)	125,4 (8.)	127,0 (8.)	132,3 (6.)	133,0 (7.)	119,2 (8.)	122,5 (8.)	135,0 (7.)
CZ05 Severovýchod	99,2	125,8	127,2	130,7	133,1	120,2	123,5	134,2
CZ051 Liberecký kraj	97,6 (10.)	123,8 (9.)	120,7 (12.)	123,7 (12.)	125,6 (11.)	115,6 (10.)	116,9 (11.)	123,7 (13.)
CZ052 Královéhradecký kraj	98,2 (8.)	126,7 (6.)	130,2 (5.)	135,1 (5.)	137,6 (5.)	122,6 (6.)	123,7 (6.)	136,9 (6.)
CZ053 Pardubický kraj	101,7 (3.)	126,5 (7.)	129,3 (6.)	131,7 (7.)	134,8 (6.)	121,8 (7.)	129,4 (2.)	138,6 (5.)
CZ06 Jihovýchod	98,1	123,7	125,5	131,3	131,0	117,9	122,6	136,3
CZ061 Vysočina	99,5 (7.)	127,6 (3.)	132,8 (3.)	141,0 (1.)	137,8 (4.)	125,1 (4.)	128,5 (3.)	153,8 (2.)
CZ062 Jihomoravský kraj	97,6 (9.)	122,1 (10.)	122,4 (9.)	127,4 (9.)	128,2 (9.)	114,8 (12.)	120,3 (9.)	126,8 (12.)
CZ07 Střední Morava	102,1	128,0	133,0	137,0	139,7	126,3	124,7	153,2
CZ071 Olomoucký kraj	101,3 (4.)	128,6 (2.)	132,7 (4.)	136,8 (4.)	138,9 (3.)	126,6 (2.)	123,9 (5.)	151,2 (3.)
CZ072 Zlínský kraj	103,0 (2.)	127,6 (4.)	133,4 (2.)	137,6 (3.)	140,5 (1.)	126,0 (3.)	125,8 (4.)	155,0 (1.)
CZ08 Moravskoslezsko	94,9	120,6	122,2	127,0	127,8	115,6	117,3	131,3
CZ081 Moravskoslezský kraj	94,9 (11.)	120,6 (12.)	122,2 (10.)	127,0 (10.)	127,8 (10.)	115,6 (11.)	117,3 (10.)	131,3 (9.)

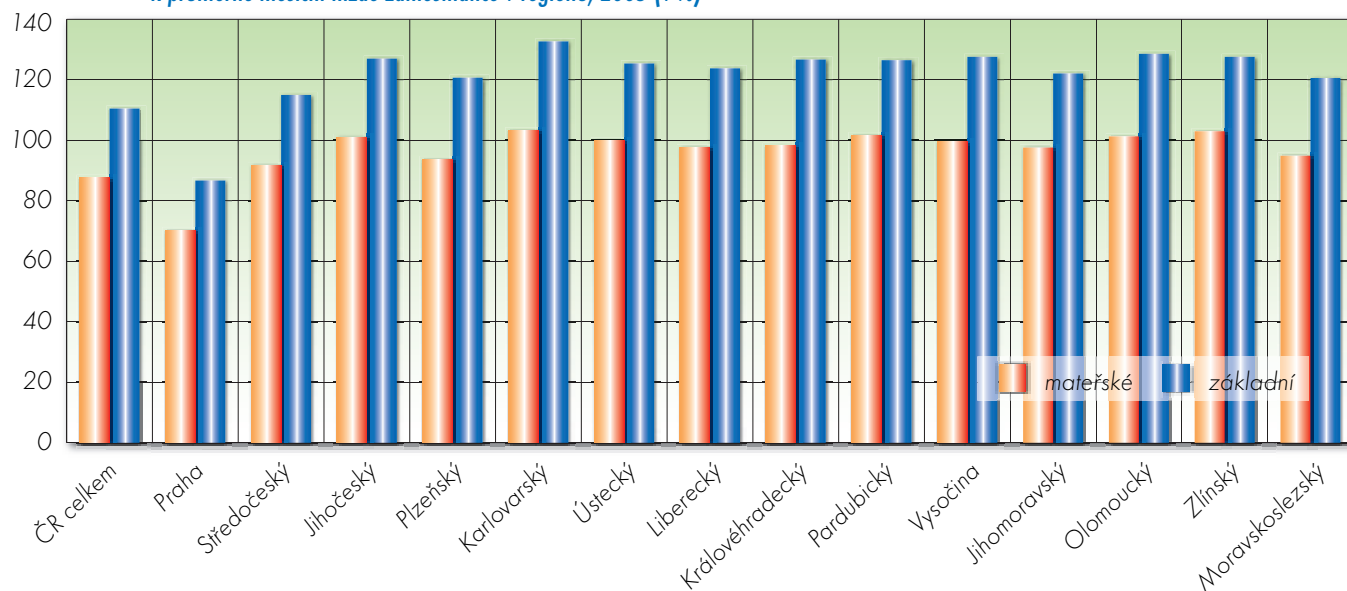
žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) se jedná o kraj Karlovarský (132,7%), Olomoucký (128,6%), kraj Vysočina a Zlínský kraj (127,6%). Jsou to kraje, ve kterých je průměrná měsíční mzda zaměstnanců nejnižší.

Na středních školách (včetně SŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) pobírají vzhledem k průměrné mzdě v regionu nejvíce pedagogičtí pracovníci v Karlovarském kraji (134,4%), Zlínském kraji (133,4%) a v kraji Vysočina (132,8%)

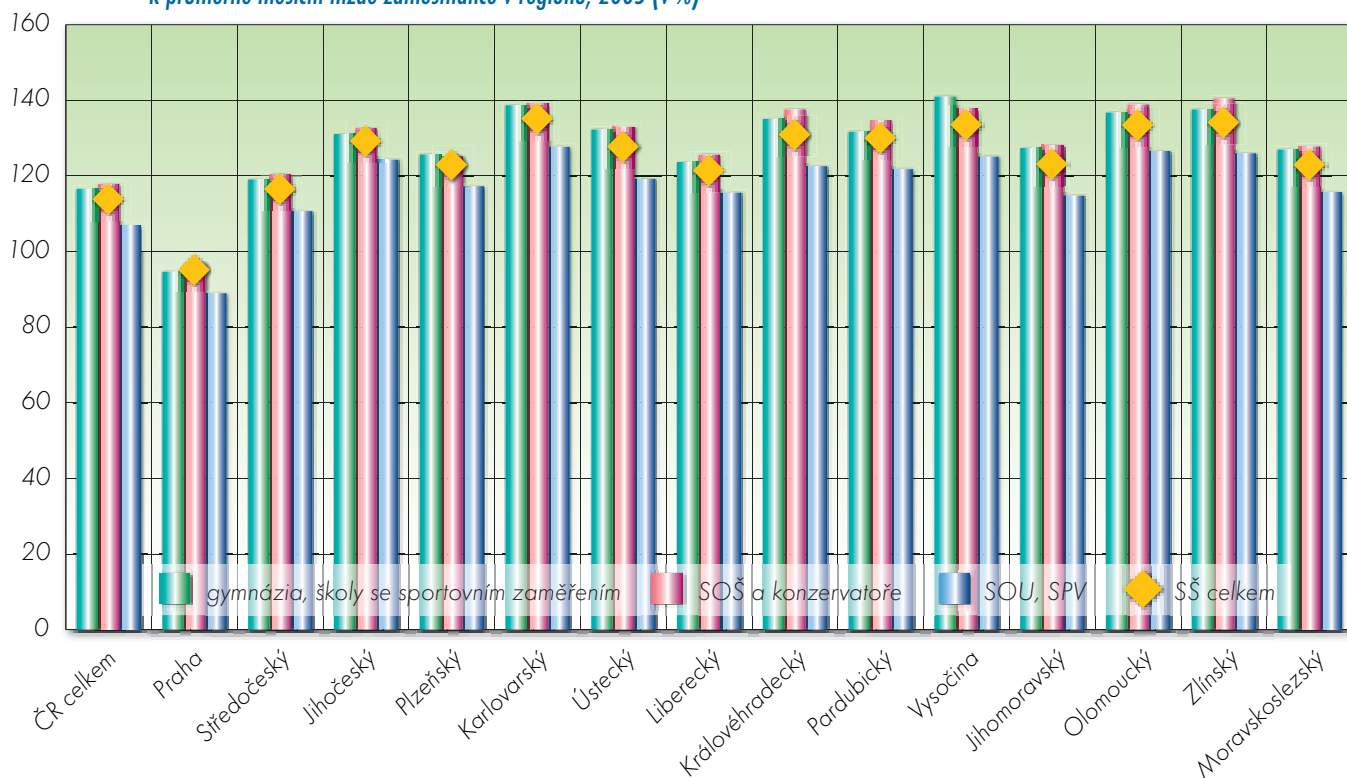
Na vyšších odborných školách nalezneme největší rozdíl mezi průměrným platem pedagogických pracovníků a průměrnou mzdou zaměstnanců v kraji Zlínském, kde první převyšuje druhý o 55%, a dále v kraji Vysočina (o cca 54%) a v Olomouckém kraji (o cca 51%).

Platy pedagogických pracovníků jsou regionálně diferencovány v menší míře než mzdy zaměstnanců, které odrážejí zejména celkovou ekonomickou vyspělost kraje. Platy pedagogických pracovníků ve veřejné sféře se naopak v základu odvíjejí od rozpočtu resortu školství a socioekonomická, kulturní a jiná krajová specifika na ně působí jen málo. Z toho je při hodnocení podílu průměrného platu pedagogických pracovníků ve veřejné sféře k průměrné mzdě zaměstnance nutné vycházet. **Platy pedagogických pracovníků nejvíce převyšují mzdy zaměstnanců v krajích, kde je obecná mzdová úroveň nejnižší: zejména v Karlovarském kraji, Olomouckém kraji a kraji Vysočina.** Mezi kraje s vysokým rozdílem výše zmíněných platů pedagogických pracovníků a zaměstnanců patří i Zlínský a Pardubický kraj.

D1.4 G1: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků mateřských a základních škol k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)

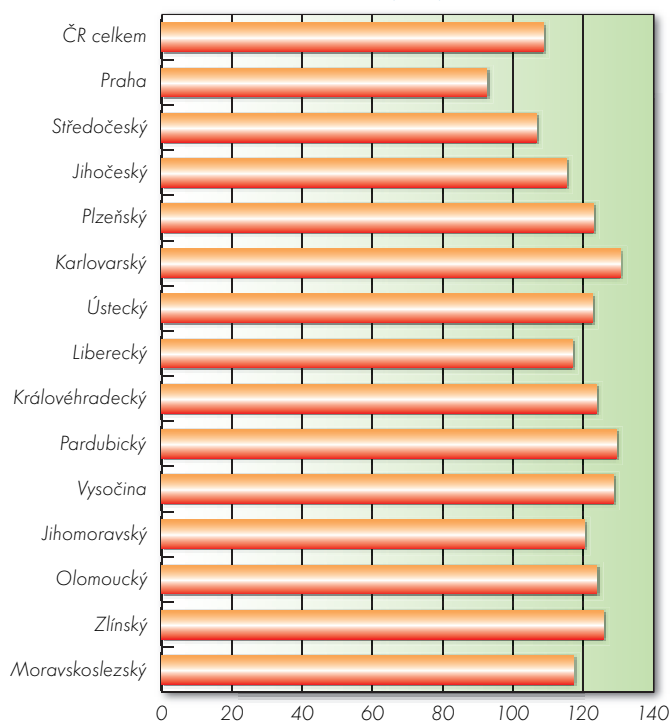
D1.4 G2: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků na jednotlivých druzích SŠ k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)

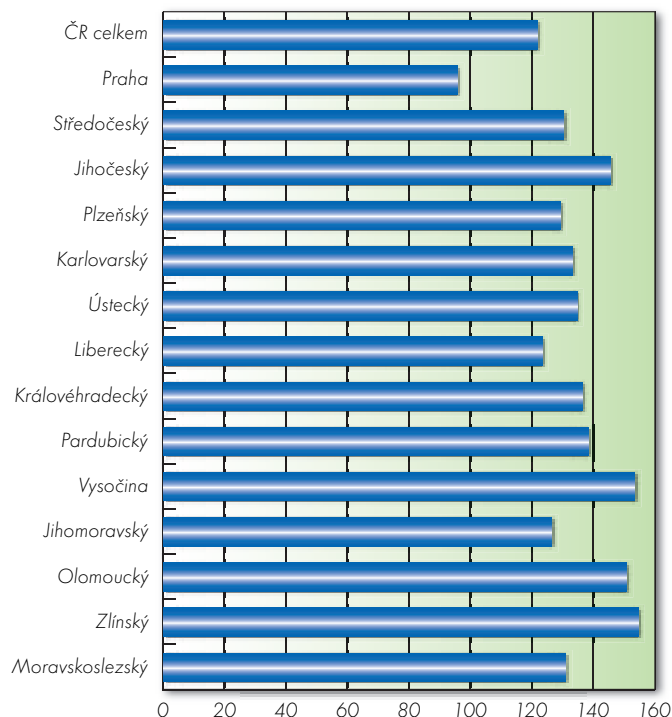

Hlavní město Praha je jediný kraj, kde jsou platy pedagogických pracovníků ve všech druzích a typech škol v průměru nižší než mzdy zaměstnanců, nejvíce se přitom liší v případě pedagogických pracovníků mateřských a základních škol. Na nižších vzdělávacích úrovních (MŠ včetně MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) platí tento vztah i ve Středočeském kraji. Pražští pedagogové tak mají relativně horší finanční pozici v porovnání s ostatními kraji – ta je však způsobena obecně výrazně vyšší mzdovou úrovní zaměstnanců právě v Praze. Absolutní výše průměrných platů pedagogických pracovníků je v Praze většinou srovnatelná s celorepublikovým průměrem.

D1.4 G3: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků ŠŠ a konzervatoří pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)

D1.4 G4: Podíl průměrných měsíčních platů pedagogických pracovníků vyšších odborných škol k průměrné měsíční mzdě zaměstnance v regionu, 2005 (v %)

D 2 Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka

D 2.1 Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka

Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka patří k ukazatelům, které napomáhají k poznání školního prostředí a celkového klimatu na škole. Počet žáků na učitele se tak spolu s dalšími ukazateli podílí na vytváření podmínek pro výuku a současně slouží k posouzení možných omezení či naopak výukových metod zaměřených na rozvoj individuálních předpokladů žáků. Nižší počet žáků na učitele je předpokladem pro individuální práci učitele s žáky, neboť mu umožňuje citlivěji vnímat potřeby a zájmy jednotlivých dětí. Při vyšším počtu žáků na učitele jednak klesá možnost dostatečně rozvíjet schopnosti žáka, jednak rostou nároky na práci učitele a na jeho psychickou odolnost.

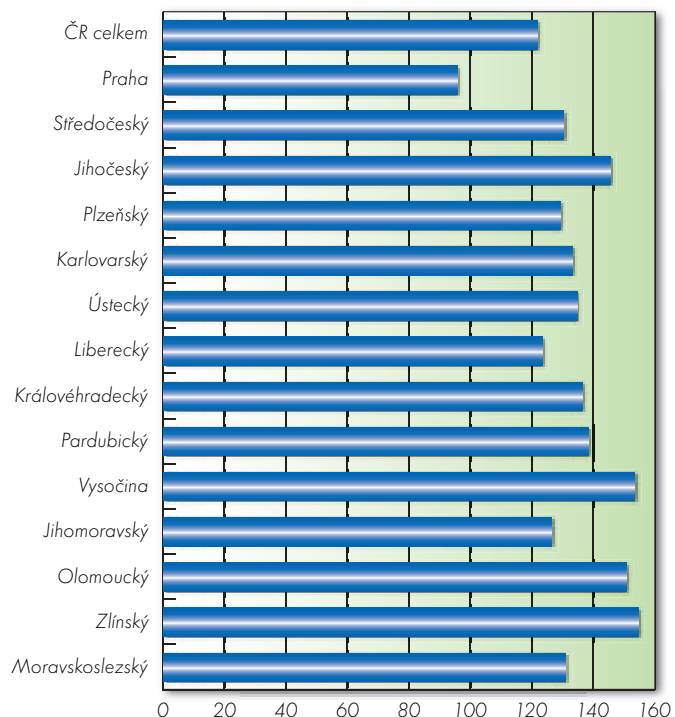
Charakteristika ukazatele

Ukazatel počet žáků na pedagogického pracovníka popisuje personální náročnost výuky z hlediska potřebného počtu tzv. přepočtených počtů pedagogických pracovníků, tedy počtu „plných úvazků“ pedagogických pracovníků. Ukazatel je postaven na celkovém počtu úvazků pedagogických pracovníků.

Hodnoty tohoto ukazatele závisí na průměrné velikosti (tedy naplněnosti) tříd, náročnosti vzdělávacího programu na dělení některých

hodin, případně na oborové skladbě škol, ale i tříd. Dostupnost učitelů jednotlivých předmětů a velikost úvazku, na který ten který učitel pracuje, by neměla tento ukazatel ovlivnit, protože jednotliví učitelé/pedagogičtí pracovníci jsou započítáni pouze odpovídající částí úvazku.

Vzhledem k jiným personálním požadavkům vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zde nejsou zahrnuti údaje o speciálních školách.

Zdroj dat
 ➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Nejvyšší počty žáků na přepočteného učitele/pedagogického pracovníka se vyskytují na základních školách, kde v průměru připadá 14,5 žáka na jeden učitelský úvazek, pak následují gymnázia – 13 žáků na jeden učitelský úvazek a mateřské školy s 12,6 dítěte na jeden učitelský úvazek.

Na úrovni středního školství je nejméně personálně náročná výuka všeobecně zaměřených studijních oborů, tedy na gymná-

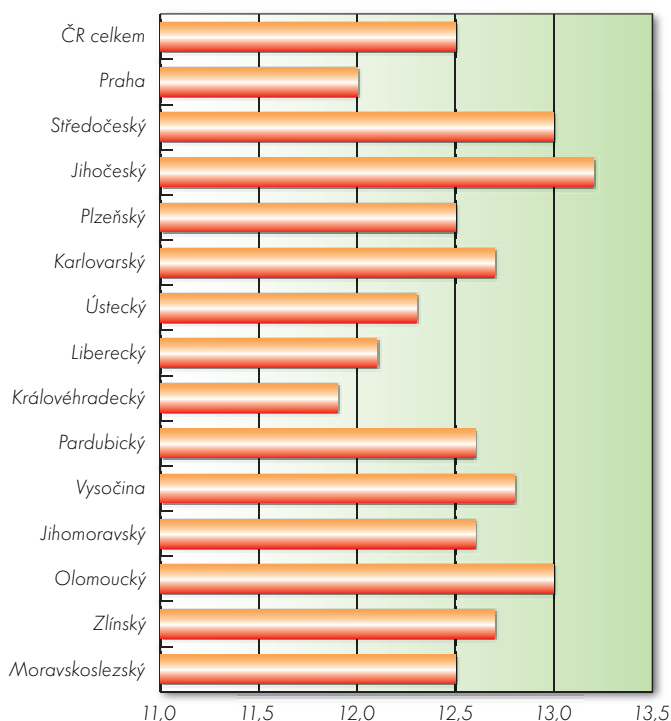
ziích (13 žáků na učitelský úvazek), následují střední odborné školy (11,3 žáka na učitelský úvazek) a nejméně personálně náročná se jeví výuka na středních odborných učilištích (9,3 žáka na úvazek pedagogického pracovníka) z důvodu absolvování jak teoretické, tak praktické části výuky.

Na vyšších odborných školách je průměrná hodnota ukazatele 12,4 studenta na učitelský úvazek a přibližuje se tím náročnosti výuky na středních odborných školách.

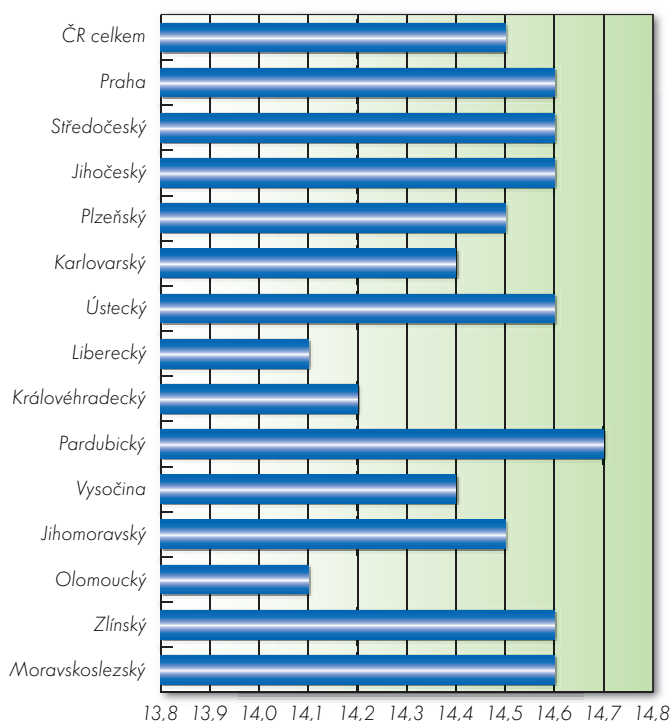
D2 T1: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka, 2005

Území		MŠ		ZŠ		G		SOŠ		SOU		VOŠ	
ČR celkem		12,55		14,50		13,09		11,37		9,34		12,42	
CZ01	Praha	12,05		14,57		12,03		11,36		9,25		11,69	
CZ011	Hlavní město Praha	12,05	(13.)	14,57	(7.)	12,03	(14.)	11,36	(8.)	9,25	(9.)	11,69	(9.)
CZ02	Střední Čechy	12,99		14,61		13,25		11,34		8,85		11,21	
CZ021	Středočeský kraj	12,99	(2.)	14,61	(3.)	13,25	(8.)	11,34	(9.)	8,85	(12.)	11,21	(13.)
CZ03	Jihozápad	12,83		14,58		13,27		11,64		9,05		13,57	
CZ031	Jihočeský kraj	13,16	(1.)	14,61	(4.)	12,88	(13.)	11,38	(7.)	8,77	(13.)	14,20	(2.)
CZ032	Plzeňský kraj	12,45	(10.)	14,55	(8.)	13,86	(2.)	11,99	(1.)	9,41	(7.)	12,30	(7.)
CZ04	Severozápad	12,41		14,52		13,22		11,40		9,79		13,16	
CZ041	Karlovarský kraj	12,75	(5.)	14,36	(11.)	13,94	(1.)	11,26	(12.)	10,07	(2.)	10,76	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	12,30	(11.)	14,57	(5.)	12,96	(12.)	11,45	(4.)	9,70	(5.)	13,71	(3.)
CZ05	Severovýchod	12,18		14,33		13,40		11,32		9,66		13,55	
CZ051	Liberecký kraj	12,09	(12.)	14,12	(13.)	13,12	(11.)	11,08	(14.)	9,77	(3.)	12,94	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	11,88	(14.)	14,18	(12.)	13,50	(6.)	11,43	(5.)	9,73	(4.)	12,20	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	12,60	(8.)	14,69	(1.)	13,49	(7.)	11,39	(6.)	9,47	(6.)	15,28	(1.)
CZ06	Jihovýchod	12,68		14,49		13,29		11,26		9,82		12,78	
CZ061	Vysočina	12,79	(4.)	14,42	(10.)	13,51	(4.)	11,50	(2.)	9,05	(11.)	11,38	(12.)
CZ062	Jihomoravský kraj	12,62	(7.)	14,52	(9.)	13,21	(9.)	11,15	(13.)	10,21	(1.)	13,63	(4.)
CZ07	Střední Morava	12,83		14,33		13,60		11,40		8,74		12,06	
CZ071	Olomoucký kraj	12,98	(3.)	14,11	(14.)	13,50	(5.)	11,48	(3.)	8,45	(14.)	11,61	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	12,66	(6.)	14,57	(6.)	13,72	(3.)	11,33	(10.)	9,05	(10.)	12,56	(6.)
CZ08	Moravskoslezsko	12,48		14,62		13,20		11,30		9,35		11,46	
CZ081	Moravskoslezský kraj	12,48	(9.)	14,62	(2.)	13,20	(10.)	11,30	(11.)	9,35	(8.)	11,46	(11.)

D2 G1: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka v MŠ, 2005

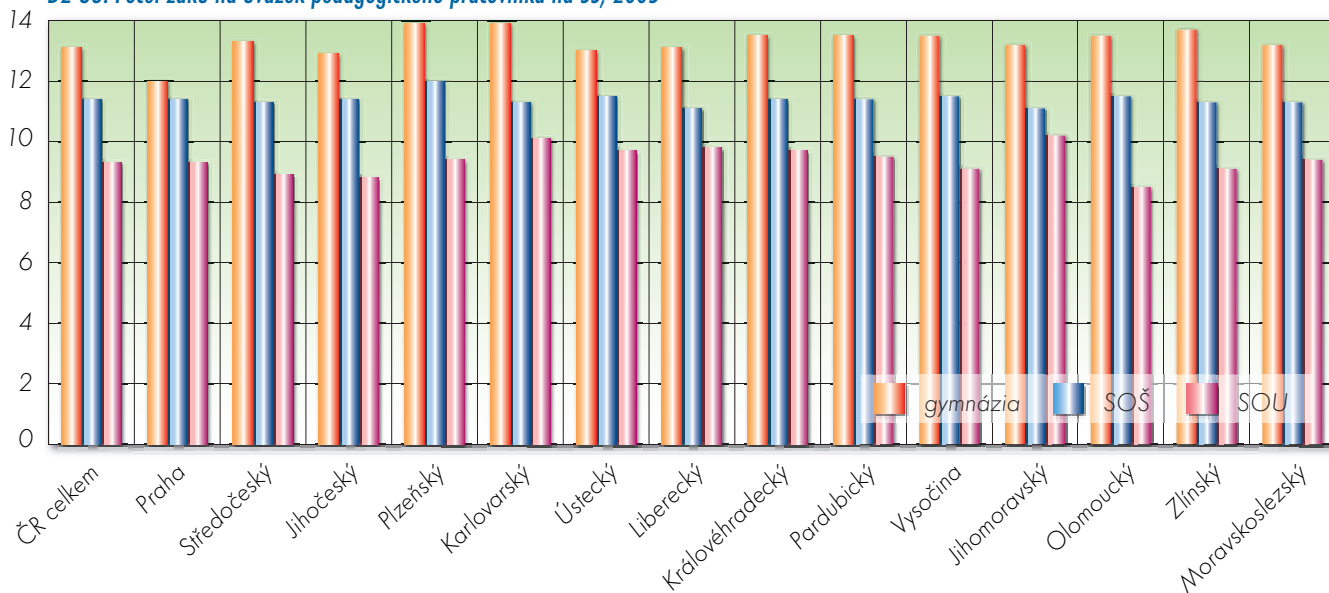

D2 G2: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka v ZŠ, 2005

D2 G3: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka na SŠ, 2005

Regionální rozdíly

Pokud jde o hodnotu ukazatele na úrovni mateřských škol, pak nejvíce dětí připadá na učitelku v Jihočeském, Středočeském a Olomouckém kraji, kde se hodnota ukazatele pohybuje kolem hranice 13 dětí na učitelku (Jihočeský kraj 13,1, Středočeský kraj 12,9 a Olomoucký kraj 12,9 dítěte na učitelku). Nejméně dětí na učitelku připadá v Královéhradeckém (11,8 dítěte na jednu učitelku) a překvapivě také v Praze (12 dětí na učitelku). Jak je z údajů zřejmé, hodnoty v jednotlivých krajích se příliš neliší a případné odchylky od celorepublikového průměru jsou způsobeny především naplněností mateřských škol v malých obcích.

Pokud se nyní podíváme na hodnotu sledovaného ukazatele na úrovni základních škol, pak vidíme, že v počtu žáků na učitele patří pomyslné první místo Pardubickému kraji (14,7 žáka na učitele), druhé Moravskoslezskému kraji (14,6 žáka na učitele) a třetí Středočeskému kraji (14,6 žáka na učitele). Nejméně žáků na učitele připadá v Olomouckém kraji a v Libereckém kraji (shodně dosahují hodnot 14,1 žáka na učitele). Rozpětí hodnot je obdobně jako u mateřských škol velmi malé a je dáno především charakterem všeobecného základního vzdělávání a hustotou sítě základních škol.

Obdobně i gymnázia, která realizují vyšší stupeň všeobecného vzdělávání, vykazují značnou homogenitu hodnot ukazatele. Hodnoty ukazatele se pohybují od 12 žáků na učitelský úvazek v Praze po 13,5 žáka na učitelský úvazek v Olomouckém kraji. Rozložení hodnot ukazatele v jednotlivých krajích je poměrně rovnoměrné a příliš se neodlišuje od průměrné celorepublikové hodnoty 13 žáků na učitelský úvazek.

U středních odborných škol i středních odborných učilišť se projevuje větší odlišnost podle jednotlivých krajů, a to zejména na středních odborných učilištích. Je to způsobeno především rozdílnou oborovou skladbou v jednotlivých krajích, a tím i rozdílnou personální náročností, která je na jednotlivé obory kladena.

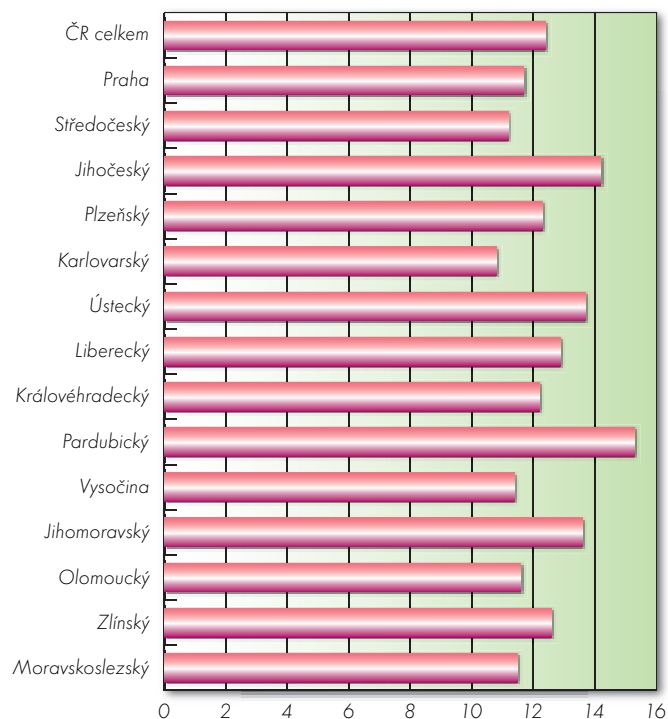
Počet žáků na učitelna středních odborných školách se pohybuje v rozmezí 11 žáků na učitelský úvazek v Libereckém kraji až 11,9 žáka na učitelský úvazek v Plzeňském kraji. Je zřejmé, že stejně jako u gymnázií jsou kraje rozmístěny zhruba rovnoměrně na obě strany škály. Průměrná celorepubliková hodnota je 11,3 žáka na učitelský úvazek.

V případě středních odborných učilišť je rozptýl hodnot ukazatele již vyšší. Do značné míry jsou jeho hodnoty ovlivněny tím, že jsou do celkového počtu učitelů zahrnováni jak učitelé všeobecných a odborných předmětů, tak také učitelé a instruktoři odborného vý-

cviku a současně finanční náročnost závisí především na oborové skladbě a na naplněnosti jednotlivých oborů. Hodnoty ukazatele se tak zde pohybují v rozmezí 8,4 až 10,2 žáka na pedagogického pracovníka. Nejnižší hodnoty (uvedených 8,4 žáka na učitele) bylo dosaženo v Olomouckém kraji, nejvyšší (10,2 žáka na učitele) pak v Jihomoravském kraji. Jak je vidět, že zde rozptýl hodnot ukazatele v jednotlivých krajích zdaleka nejvyšší ze všech typů středních škol.

Značný rozdíl mezi jednotlivými krajemi byl zaznamenán na úrovni vyšších odborných škol. Hodnoty ukazatele se pohybují v rozmezí 10,7 studenta na učitele v Karlovarském kraji až 15,2 studenta na učitele v Pardubickém kraji. I zde za hlavní důvod většího rozdílu mezi jednotlivými krajemi lze považovat oborovou různorodost jednotlivých škol a s tím spojenou rozdílnou personální náročnost jednotlivých oborů.

D2 G4: Počet žáků na úvazek pedagogického pracovníka na VOŠ, 2005

KAPITOLA

**INDIVIDUÁLNÍ, SPOLEČENSKÉ
A PRACOVNÍ PŘÍNOSY
ZE VZDĚLÁNÍ**

Vzdělání představuje jeden z nejdůležitějších atributů, který ovlivňuje život daného člověka. Skrze jedince má vzdělání určující vliv i na charakter širší společnosti, ať již rodiny, známých a přátel, pracovního kolektivu, či regionu, v němž jedinec žije. Vzdělání je tak základním kamenem při tvorbě sociálních i ekonomických rolí, kdy představuje jednoznačně ziskový statek: přináší vyšší socioekonomický status, zpravidla lepší finanční ohodnocení, ale souvisí také s „kvalitou života“ jako takovou (schopnost orientace v nových podnětech, přístup k informacím, schopnost kriticky hodnotit). Přínosy ze vzdělání jsou však neméně významné i z celospolečenského hlediska: právě ti nejvíce vzdělaní a kvalifikovaní tvoří tzv. „knowledge kapitál“ a jsou hlavní silou a nositelem ekonomického a kulturního rozvoje dané oblasti.

Vzdělání, zejména jeho dosažená výše, hraje určující roli při uplatnění na trhu práce – je zcela prokazatelné, že lidé, kteří dosáhli alespoň středního vzdělání, mají lepší pozici při hledání zaměstnání než lidé, kteří mají pouze základní nebo nižší vzdělání. Zcela jasným bodem, od kterého se odvíjí lepší uplatnění na trhu práce, je maturita, kdy lidé s maturitním vzděláním mají výrazněji snazší uplatnění než lidé s nižším stupněm vzdělání. Získání maturity je tak důležitým atributem při získávání zaměstnání. Také kvalifikační obor, který jedinec absolvoval, ovlivňuje úspěšnost na trhu práce, přičemž je však důležité si uvědomit, že stále častěji jsou v průběhu své pracovní kariéry lidé nuceni změnit svoji profesi, nejrůzněji a vícekrát. Zde opět vystupuje do popředí důležitost maturitního vzdělání, které umožňuje flexibilnější chování na trhu práce, a tím snižuje hrozbu případné nezaměstnanosti. S tím souvisí i současný trend vývoje ekonomiky, kdy dlouhodobě ubývá pracovních příležitostí pro nekvalifikované nebo málo kvalifikované pracovníky, přičemž lze takřka se stoprocentní pravděpodobností předpovědět, že tento trend bude i nadále pokračovat. Ačkoliv jsme uvedli, že obor vystudované školy není tak rozhodující jako výše získaného vzdělání, odborná stránka vzdělání získává stále vyšší stupeň důležitosti.

Současně do popředí vystupuje potřeba celoživotního vzdělávání, kdy se každý člověk musí přizpůsobovat novým trendům, se kterými se setkává a které pronikají do jeho života i života společnosti. A to platí nejen pro volný čas a osobní život, ale týká se zejména uplatnění na trhu práce. Ten, kdo se nedokáže vyrovnat s požadavkem na zvládnutí a následné užívání stále nových poznatků v profesi, kterou vykonává, je ve svém profesním růstu silně omezen, nejrůzněji a vícekrát pak i ztrácí možnost uplatnění. To, že úspěšně ukončil školní docházku, není již to nejdůležitější. Důležité je neustále se vzdělávat v průběhu celého života. Doba, kdy se vystačilo se znalostmi, které byly získány během studia v rámci počátečního (a standardního) vzdělávání, již pominula. Tlak na neustálé osvojování nových poznatků a potřeba jejich znalosti v běžném životě se stále zvětšuje. Globalizační trendy provázející rozvoj současné euro-americké společnosti kladou vysoké nároky na konkurenceschopnost jak jednotlivých zemí jako celku, tak na jednotlivce.

E 1 Ekonomická aktivita a nezaměstnanost podle úrovně dosaženého vzdělání

Jedním z ukazatelů prosperity daného regionu je velikost podílu nezaměstnaných z ekonomicky aktivních, ať již na krajské či národní úrovni. Jestliže budeme souhlasit s premisou, že vzdělání a vzdělanost populace, respektive pracovní síly, je velmi silně propojeno s trhem práce, pak je nezbytné si uvědomit, že trh práce je úzce provázán s ekonomickou situací dané země, respektive regionu. Vysoká nezaměstnanost nepředstavuje hrozbu pouze pro ekonomiku společnosti, kdy zejména při vysoké dlouhodobé nezaměstnanosti rostou nároky na systémy so-

ciálního zabezpečení, klesá životní úroveň, koupěschopnost obyvatelstva atd., ale ohrožuje i sociální status nezaměstnaných. Jedince nepostihuje nezaměstnanost pouze po ekonomické stránce, kdy znamená takřka vždy snížení životní úrovně, ale znamená i značnou sociální deprivaci – nezaměstnaní lidé ztrácejí kontakt s ostatními zaměstnanými, ztrácejí řadu společenských kontaktů, často nastupuje i deprese ze ztráty zaměstnání následovaná uzavíráním se do sebe. Dalším rizikem je trvání této situace, kdy po počátečním šoku ze ztráty zaměstnání a následného období nečinnosti si lidé na tuto situaci zvyknou a ztrácejí ochotu ji změnit, přestávají hledat zaměstnání a spokojují se s daným stavem. Lidé přestávají být aktivní a stávají se pasivními jak v osobním a společenském životě, tak v ekonomickém prostoru.

Je přitom obecnou pravdou, že některé části populace jsou na negativní ekonomické trendy citlivější a rychleji ztrácejí své pracovní pozice než jiné. Mezi tyto potenciálně rizikové skupiny již tradičně patří **osoby s nízkým stupněm dosaženého vzdělání**: nízké vzdělání je totiž velmi těsně spjato i s nízkou kvalifikací. V podmínkách moderní ekonomiky (jak v národním, tak ve světovém měřítku) jsou z hlediska potřeb trhu práce výrazně žádanější jedinci disponující vysokou odborností a kvalifikací, než ti, kdo stojí na opačném konci spektra, tzn. lidé s nízkým vzděláním a s malou či žádnou kvalifikací. Z hlediska dlouhodobých trendů pracovního trhu (změny ve struktuře odvětví, obecný růst kvalifikační náročnosti povolání) také neustále ubývá pozic, které jsou vhodné pro níže kvalifikované pracovníky. Další skupinou, která je případnou nezaměstnaností ohrožena více než ostatní, jsou **ženy s malými dětmi, čerství absolventi škol a také lidé v předdůchodovém věku**. Současné charakteristiky nezaměstnanosti se vyznačují několika důležitými znaky. Můžeme říci, že nezaměstnanost:

- má výrazně regionální charakter
- dotýká se zejména některých oborů – má oborový charakter
- týká se především osob s nižším stupněm vzdělání a s nižší kvalifikací
- o něco více postihuje ženy
- představuje relativně větší problém pro absolventy škol

E 1.1 Podíl ekonomicky aktivních podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání v populaci 25–64letých

Charakteristika ukazatele

Indikátor sleduje míru ekonomické aktivity v jednotlivých kategoriích dosaženého vzdělání v populaci ve věku 25–64 let, a to zvláště za muže a ženy. Ukazatel tak charakterizuje podíl ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých vzdělanostních úrovních na populaci v „ekonomicky aktivním věku“ 25–64 let.

Metodika výpočtu

$$\frac{EA_i}{P_i}$$

EA_i – celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 25–64 let podle dosaženého stupně vzdělání

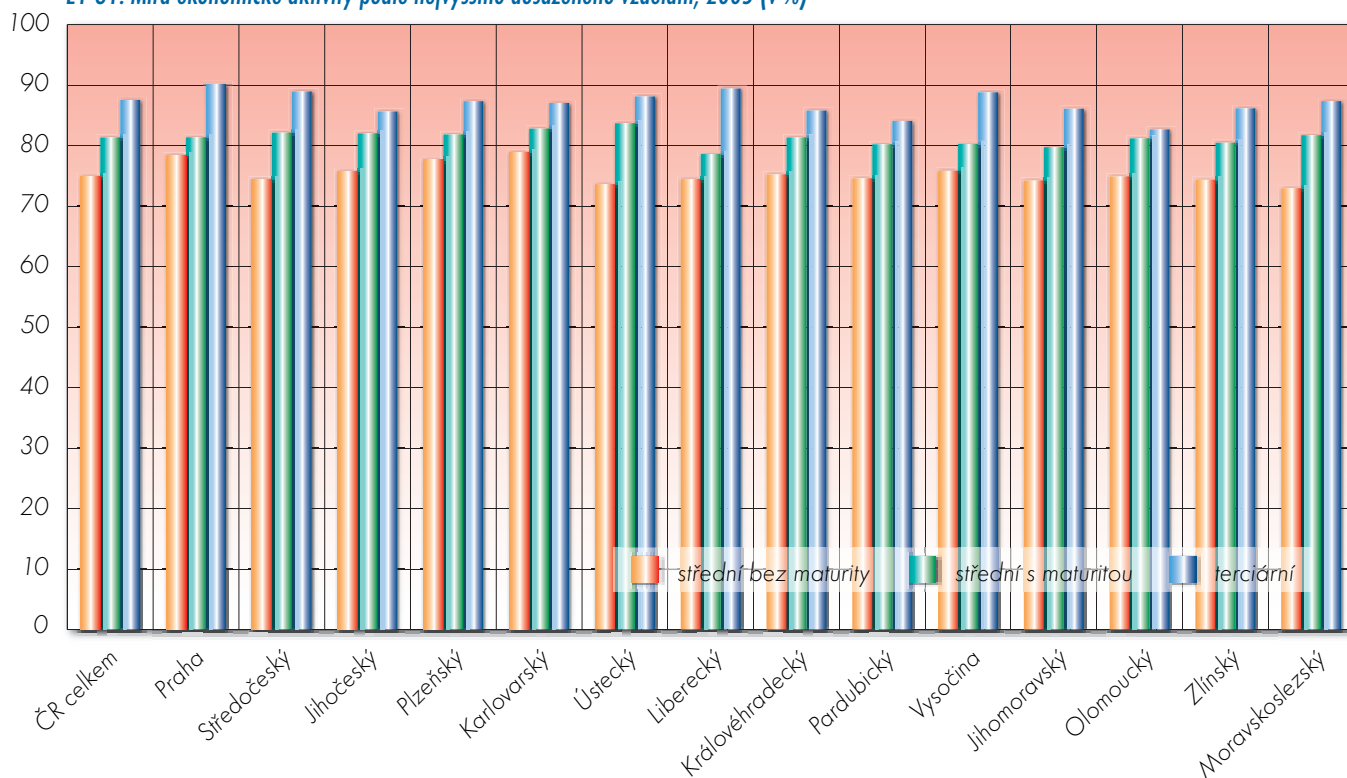
P_i – celkový počet obyvatel ve věku 25–64 let podle dosaženého stupně vzdělání

Celkový počet ekonomicky aktivních = počet zaměstnaných a nezaměstnaných, tzn. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují podmínky pro zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané. Tožný pojem pro ekonomicky aktivní je **pracovní síla**.

Zaměstnaní jsou všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pra-

E1 G1: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání, 2005 (v %)

covní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

Placení zaměstnaní jsou všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

Sebezaměstnaní jsou všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Ekonomicky neaktivní jsou všichni ti, kteří nejsou zaměstnaní a nejsou v současné době ekonomicky aktivní (např. děti předškolního věku, osoby navštěvující různé vzdělávací instituce, starobní důchodci, dlouhodobě nemocní, invalidé, osoby na další rodičovské – mateřské dovolené, apod.).

Zdroj dat

➤ ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2005

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Míra ekonomické aktivity v populaci 25–64letých je přímo úměrná výši dosaženého vzdělání – je tím vyšší, čím vyšší je stupeň dosaženého vzdělání. Nejnižší zastoupení mezi ekonomicky aktivními mají lidé se základním vzděláním, kde je ekonomicky aktivních pouze mírně přes 55%.⁶ U osob se středním vzděláním to je již okolo 80% (79,8% u lidí se středním vzděláním bez maturity a 81,3% u lidí s maturitním vzděláním). U obyvatel s terciárním vzděláním je to již přes 87,5%. Tyto

údaje potvrzují, že **výše vzdělání úzce souvisí s mírou ekonomické aktivity**.

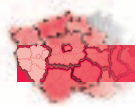
Pokud se zaměříme na rozdíly mezi pohlavími, pak lze říci, že **u mužů je míra ekonomické aktivity vyšší než u žen, a to ve všech vzdělanostních kategoriích a ve všech krajích**. Za jeden z hlavních faktorů, které danou situaci způsobují, lze pokládat péči žen o děti a o domácnost (mateřská dovolená, ženy v domácnosti). Pokud jsme v předchozím odstavci uváděli, že míra ekonomické aktivity je tím vyšší, čím vyšší je vzdělání, tak tento vztah platí i pro jednotlivá pohlaví. Současně pak z údajů vyplývá, že **rozdíly v míře ekonomické aktivity mužů a žen jsou tím vyšší, čím je nižší stupeň dosaženého vzdělání**. Ekonomická aktivita mužů se základním vzděláním se pohybuje mezi 47 až necelými 67% v jednotlivých krajích, u stejně vzdělaných žen se zpravidla pohybuje mezi 42 až 58%. Podobně míra ekonomické aktivity mužů se středním nematuritním vzděláním je okolo 87%, u žen pouze okolo 70%. Od kategorie úplného středního vzdělání jsou však rozdíly mezi pohlavími již menší, kdy v průměru jde o rozdíl 15 procentních bodů, na terciární úrovni pak o 14 procentních bodů: v průměru 94% mužů, kteří mají vysokou nebo vyšší odbornou školu, je ekonomicky aktivních, oproti 80% stejně vzdělaných žen.

Vzhledem k tomu, že počet ekonomicky aktivních obyvatel se odvíjí od celkového počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (viz „metodika výpočtu“), nelze v hodnotách tohoto ukazatele v rámci jednoho kalendářního roku očekávat výraznější změny. Hodnoty ekonomické aktivity zůstávají na srovnatelné úrovni jako v předchozích letech. Výkyvy u jednotlivých kategorií jsou velmi malé.

Regionální rozdíly

Míra ekonomické aktivity nevykazuje výraznější regionální odchylky. Ve věkové skupině 25–64 let je ekonomicky aktivních v průměru necelých 80% populace; přes 80% pak ze všech krajů přesahuje jedině Praha, kde je nejvyšší podíl ekonomicky aktivních osob ze všech krajů (82,9%). Osmdesátiprocentní hranici překročil ještě Karlovarský kraj. V ostatních krajích míra ekonomické aktivity nepřevyšuje 80%,

⁶ Nízký podíl ekonomicky aktivních osob v nejnižší vzdělanostní skupině je ovlivněn několika faktory: dlouhodobá nezaměstnanost lidí se základním vzděláním zapříčiňuje, že tyto lidé figurují v jiných statistikách než ve statistice o nezaměstnanosti. Vysoký podíl žen se základním vzděláním je v domácnosti a taktéž nefiguruje ve statistikách zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Mezi osobami se základním vzděláním je rovněž vyšší počet lidí ve starších věkových kategoriích, kteří již jsou v důchodovém věku, a nepatří tak mezi ekonomicky aktivní.

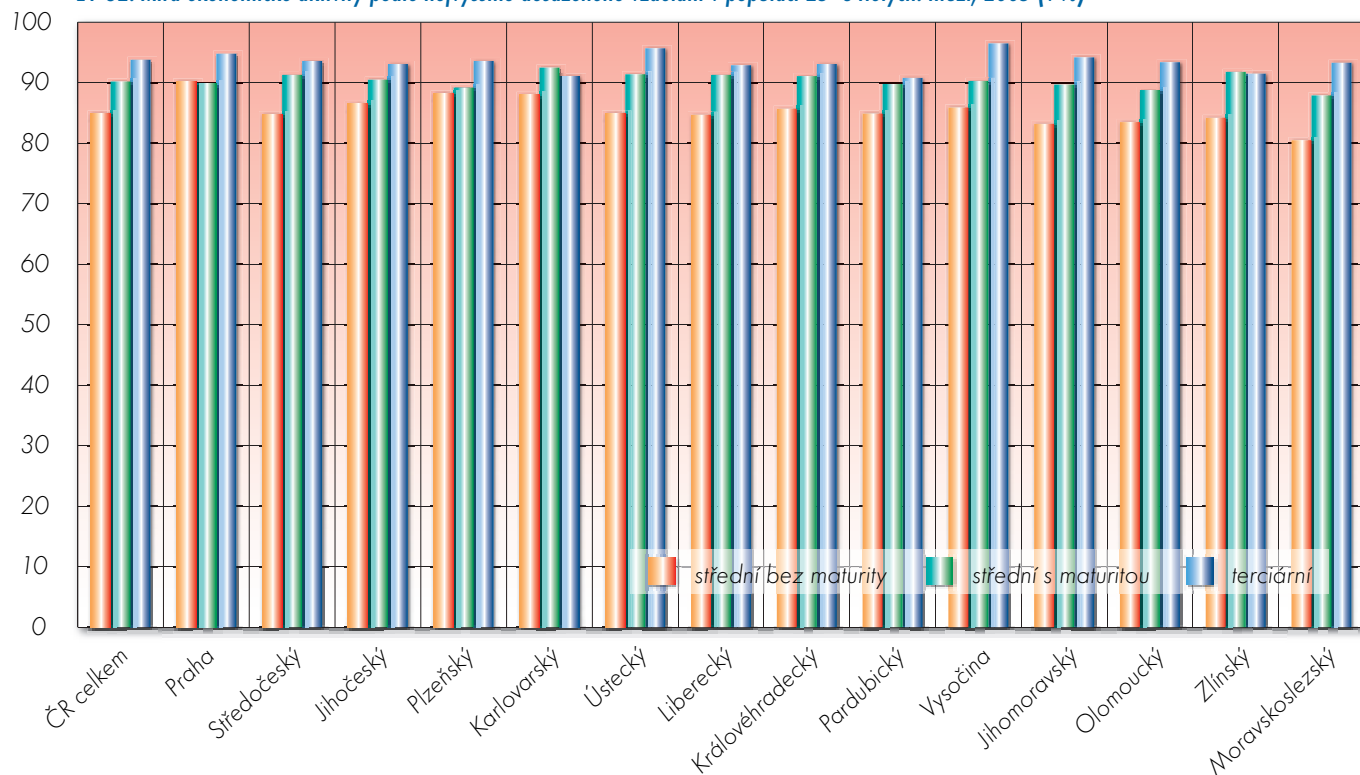
nejnižší hodnoty evidujeme v Libereckém (77,1%) a Moravskoslezském (77,2%) kraji. Uvedené krajové rozdíly (vyjma Prahy) však nejsou nijak výrazné – od republikového průměru se odlišují jen málo.

Relativně nejvýraznější difference mezi kraji v míře ekonomické aktivity lze nalézt v **kategorii základního vzdělání**. Z porovnání situace v jednotlivých krajích vyplývá, že nejmenší podíl lidí se základním vzděláním, kteří patří mezi ekonomicky aktivní, je v Pardu-

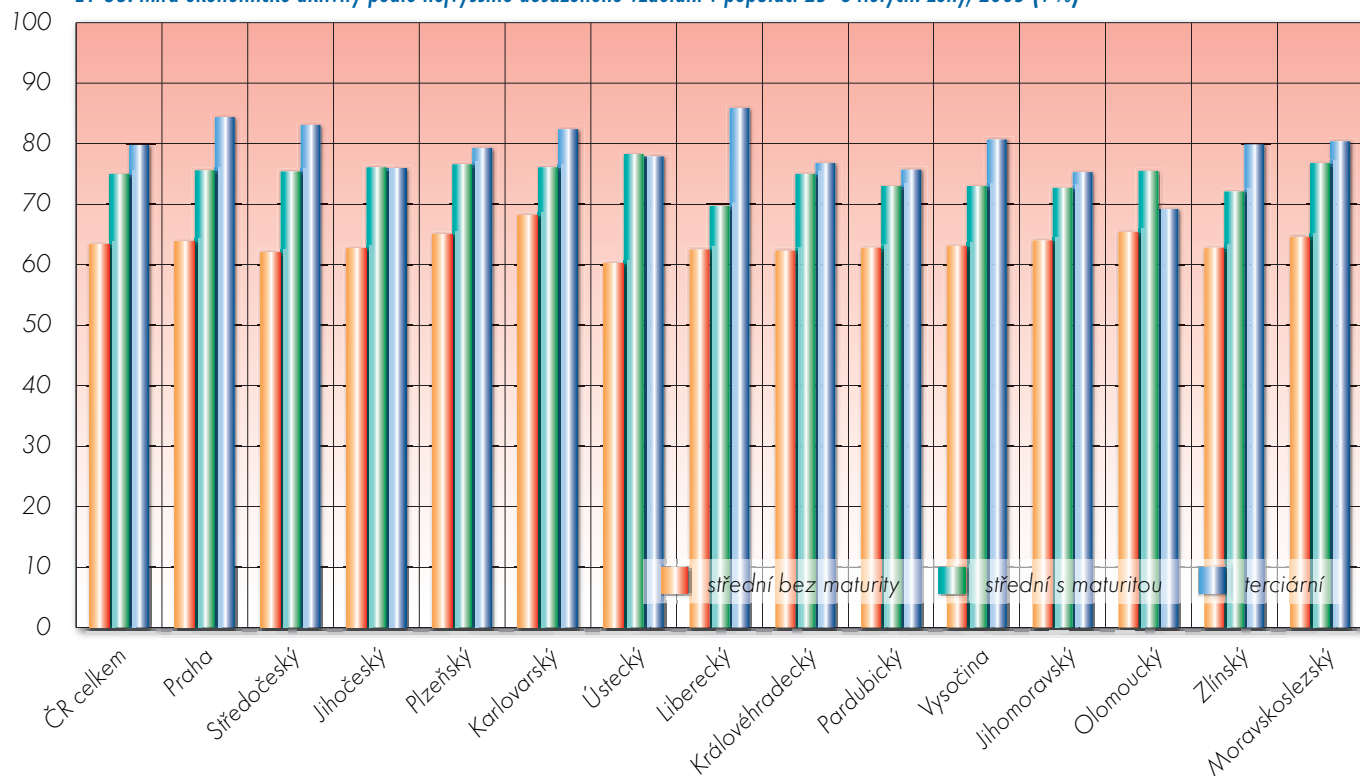
bickém (47,4%) a Olomouckém kraji (49,9%). Naopak nejvyšší míru ekonomické aktivity u této vzdělanostní skupiny má kraj Karlovarský (66,9%), Ústecký (63,7%) a Liberecký (60,4%). V ostatních krajích nepřesáhla míra ekonomické aktivity 60%.

Od středního vzdělání jsou již rozdíly mezi jednotlivými kraji velmi malé. Míra ekonomické aktivity obyvatel **se středním nematuritním i maturitním vzděláním** je v krajském srovnání již velmi vyrovnaná –

E1 G2: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: muži, 2005 (v %)

E1 G3: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: ženy, 2005 (v %)

ve většině krajů se pohybuje okolo 80 %. U středního vzdělání bez maturity nepřesahuje rozdíl mezi jednotlivými kraji 6 procentních bodů, u středního vzdělání s maturitou pak činí nejvyšší rozdíl 5,1 procentního bodu (Ústecký a Liberecký kraj).

Mezi osobami s **terciárním vzděláním** je míra ekonomické aktivity rovněž vyrovnaná. Nejvyšší hodnoty evidujeme v Praze (90,2 %), v Libereckém (89,4 %) a Středočeském kraji (88,9 %). Nejnižší podíl pracovní síly s terciárním vzděláním nalezneme v Olomouckém (82,7 %), v Pardubickém (84,1 %) a v Jihočeském kraji (85,6 %). Jak vidíme, nejvyšší rozdíl mezi kraji činí 7,5 procentního bodu.

Největší rozdíly mezi mírou ekonomické aktivity u žen a u mužů evidujeme v kraji Libereckém (19,9 procentního bodu), Vysočina (19,5 procentního bodu), Ústeckém (19,1 procentního bodu), Pardubickém (19,1 procentního bodu), Zlínském (19,1 procentního bodu) a Královéhradeckém (19 procentních bodů) kraji. Naopak nejmenší rozdíly v ekonomické aktivitě mezi pohlavími jsou v Moravskoslezském kraji (13,7 procentního bodu), v Praze (rozdíl 16,9 procentního bodu) a v Olomouckém kraji (také 16,9 procentního bodu).

Z mezikrajového srovnání vyplývá, že míra ekonomické aktivity není výrazněji regionálně diferencována. Prakticky ve všech krajích úroveň ekonomické aktivity klesá spolu se snižující se úrovní dosaženého vzdělání. Celkově je míra ekonomické aktivity nejvyšší v Praze, nejnižší v Libereckém a Moravskoslezském kraji – rozdíly však nejsou nijak výrazné.

E 1.2 Míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel sleduje podíly nezaměstnaných osob v populaci ekonomicky aktivních (v pracovní síle) ve věku 25–64 let podle jednotlivých stupňů vzdělání, zvláště za muže a za ženy. Jedná se o tzv. specifické míry nezaměstnanosti popisující nezaměstnanost dané skupiny obyvatelstva – v tomto případě jde o skupiny podle nejvyššího dosaženého vzdělání.

Metodika výpočtu

$$\frac{Ni}{PAi}$$

Ni – celkový počet nezaměstnaných ve věku 25–64 let s daným stupněm dosaženého vzdělání

PAi – celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 25–64 let s daným stupněm dosaženého vzdělání.

Celkový počet ekonomicky aktivních = počet zaměstnaných a nezaměstnaných, tzn. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují podmínky pro zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané. Tožný pojem pro ekonomicky aktivní je pracovní síla.

Zaměstnaní jsou všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

➤ **Placení zaměstnaní** jsou všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

➤ **Sebezaměstnaní** jsou všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Ekonomicky neaktivní jsou všichni ti, kteří nejsou zaměstnaní a nejsou v současné době ekonomicky aktivní (např. děti předškolního

věku, osoby navštěvující různé vzdělávací instituce, starobní důchodci, dlouhodobě nemocní, invalidé, osoby na další rodičovské – mateřské dovolené, apod.).

Nezaměstnaní jsou všichni občané starší 15 let, kteří ve sledovaném období souběžně splňovali tři uvedené podmínky:

- **byli bez práce**, tzn. nebyli ani v placeném zaměstnání ani sebezaměstnaní
- **hledali aktivně práci** registrací u úřadu práce nebo u soukromé zprostředkovatelské práce, patří sem rovněž hledání přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem
- **byli připraveni k nástupu do práce**, tj. byli během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání

Míry nezaměstnanosti procentuálním způsobem vyjadřují vždy podíl nezaměstnaných (čítatel) na celkové pracovní síle (jmenovatel).

Specifické míry nezaměstnanosti jsou ukazatele popisující nezaměstnanost určité sociální, věkové nebo jiné skupiny obyvatelstva.

Čítatel: všichni nezaměstnaní z dané skupiny obyvatelstva (např. absolventi škol)

Jmenovatel: pracovní síla podle definice Mezinárodní organizace práce ILO (tj. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané z téže skupiny obyvatelstva)

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2005

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Problém nezaměstnanosti již vstoupil do povědomí takřka všech obyvatel, kdy buď osobně nebo zprostředkovaně se s ním setkal téměř každý. Z ekonomického hlediska se předpokládá, že určitá míra nezaměstnanosti je optimální (obvykle se za tuto hranici považuje pětiprocentní míra nezaměstnanosti), neboť v každé společnosti je část obyvatelstva, která zájem o práci nemá. Těchto 5 % vyjadřuje také skutečnost, že část uchazečů o práci ztrácí a po určité době získává novou. Nicméně je zřejmé, že nezaměstnanost jako sociální, ale i ekonomický jev je jak pro jednotlivce nezaměstnaností postižené, tak pro společnost jako celek tíživým faktorem, který ovlivňuje stav dané společnosti. Vyšší míra nezaměstnanosti se stává problémem, který může vyústit v sociální konflikt a zapříčinit napětí ve společnosti. Výrazně negativním rysem nezaměstnanosti je také její tíživý dopad na státní finance, kdy nejen vyplácení podpor v nezaměstnanosti a dalších sociálních dávek, ale další druhotné efekty s ní spojené odčerpávají ze státních peněz finance, které by jinak mohli být využity pro podporu rozvoje ekonomiky.

Pokud jde o charakter nezaměstnanosti v České republice, pak je zřejmé, že je jako v jiných ekonomikách velmi výrazně diferencována podle sociálních, demografických, ekonomických a regionálních charakteristik. Při analýze celkové nezaměstnanosti je tedy nutné vycházet z analýzy trendů ve skupinách podle vzdělání, věku a pohlaví a místa bydliště. V naší analýze se zaměříme na rozbor měř nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání, a to zvláště u mužů a u žen.

Celková míra nezaměstnanosti v České republice u populace 25–64 let činila podle výsledků VŠPS v roce 2005 6,9 %. Musíme zde však vzít do úvahy, že jde o průměrnou hodnotu – mezi jednotlivými vzdělanostními skupinami existují značné rozdíly. Sledujeme-li míru nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání, lze konstatovat jednoznačný vztah: **spolu s rostoucím vzděláním klesá míra neza-**

E1 T4: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání, (v populaci 25–64letých), 2005 (v %)

Území		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem	
ČR celkem		24,4		7,9		4,2		2,0		6,9	
CZ01	Praha	15,3		5,2		2,5		1,1		3,1	
CZ011	Hlavní město Praha	15,3	(12.)	5,2	(9.)	2,5	(12.)	1,1	(12.)	3,1	(14.)
CZ02	Střední Čechy	15,6		4,8		3,9		0,6		4,7	
CZ021	Středočeský kraj	15,6	(10.)	4,8	(11.)	3,9	(8.)	0,6	(14.)	4,7	(10.)
CZ03	Jihozápad	15,4		3,9		3,6		1,9		4,3	
CZ031	Jihočeský kraj	15,3	(13.)	4,3	(13.)	3,4	(10.)	1,0	(13.)	4,2	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	15,6	(11.)	3,4	(14.)	3,8	(9.)	3,0	(4.)	4,4	(11.)
CZ04	Severozápad	34,3		11,4		6,5		3,3		11,9	
CZ041	Karlovarský kraj	29,6	(4.)	8,7	(5.)	4,9	(5.)	2,4	(7.)	9,6	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	36,1	(2.)	12,5	(2.)	7,0	(1.)	3,7	(1.)	12,8	(1.)
CZ05	Severovýchod	13,9		5,3		3,0		1,8		4,7	
CZ051	Liberecký kraj	16,4	(9.)	5,0	(10.)	4,6	(6.)	1,7	(10.)	5,7	(7.)
CZ052	Královéhradecký kraj	7,8	(14.)	4,8	(12.)	2,4	(13.)	2,0	(8.)	3,8	(13.)
CZ053	Pardubický kraj	16,6	(8.)	6,0	(8.)	2,4	(14.)	1,6	(11.)	4,8	(9.)
CZ06	Jihovýchod	21,4		7,6		4,1		3,0		6,5	
CZ061	Vysočina	18,7	(7.)	6,2	(7.)	3,1	(11.)	3,1	(3.)	5,6	(8.)
CZ062	Jihomoravský kraj	22,6	(5.)	8,3	(6.)	4,5	(7.)	2,9	(5.)	7,0	(6.)
CZ07	Střední Morava	25,0		10,1		5,6		2,7		8,6	
CZ071	Olomoucký kraj	29,7	(3.)	10,3	(3.)	5,2	(4.)	2,0	(9.)	8,8	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	19,8	(6.)	9,9	(4.)	6,0	(2.)	3,4	(2.)	8,4	(5.)
CZ08	Moravskoslezsko	40,4		14,0		5,5		2,7		12,0	
CZ081	Moravskoslezský kraj	40,4	(1.)	14,0	(1.)	5,5	(3.)	2,7	(6.)	12,0	(2.)

městnanosti. Lze říci, že **nízká úroveň vzdělání** se jasně projevuje jako výrazně determinující faktor, který **nepříznivě ovlivňuje postavení na trhu práce**.

U osob, které mají pouze **základní vzdělání**, činí míra nezaměstnanosti 24,4%, tzn. že cca každý čtvrtý občan se základním vzděláním je nezaměstnaný. Ti, kteří mají **střední nematuritní vzdělání**, jsou na tom již podstatně lépe – jejich míra nezaměstnanosti je 7,9%, tzn., že je zhruba 3krát nižší než u osob se základním vzděláním. Nezaměstnanost obyvatel se středním vzděláním bez maturity se blíží celorepublikovému průměru (6,9%). Míra nezaměstnanosti osob se **středním maturitním vzděláním** je ještě nižší než u těch, kdo mají střední vzdělání bez maturity (4,2%). Výrazně nejnižší nezaměstnanost pak mají obyvatelé s **terciárním vzděláním**, kde je nezaměstnaný pouze cca každý čtyřicátý osmý (2,0%) – jejich míra nezaměstnanosti je ještě více než dvakrát nižší než u osob s maturitním středním vzděláním.

Co se týče **rozdílů ve výši nezaměstnanosti mezi muži a ženami**, lze říci, že **míra nezaměstnanosti žen bývá obvykle vyšší než míra nezaměstnanosti mužů, i když u vyšších vzdělanostních skupin je tento rozdíl velmi malý**. Tato skutečnost platí u všech vzdělanostních skupin vyjma základního vzdělání, kde nezaměstnanost mužů (26,3%) naopak převyšuje nezaměstnanost žen (23,2%). Zmíněný rozdíl v této kategorii vzdělání se mírně pohybuje: v roce 2001 převyšovala míra nezaměstnanosti mužů se základním vzděláním nezaměstnanost stejně vzdělaných žen o 2,5 procentního bodu, v roce 2002 rozdíl činí více než 5 procentních bodů, v roce 2003 se míry nezaměstnanosti mužů a žen se základním vzděláním v průměru liší o 3 procentní body, v roce 2004 jde o 2,5 procentního bodu ve prospěch žen.

U ostatních kategorií vzdělání již platí výše uvedený vztah, že míry nezaměstnanosti žen jsou vyšší než míry nezaměstnanosti mužů. Ve skupině se **středním vzděláním bez maturity** je nezaměstnanost žen vyšší o 6,6 procentního bodu, u těch, kdo mají **střední maturitní vzdělání** o 2,7 procentního bodu. Nejmenší rozdíly mezi nezaměstna-

ností mužů a žen nalezneme v kategorii terciárního vzdělání (míra nezaměstnanosti mužů je zde 1,9%, u žen 2,1%).

Z výše uvedeného vyplývá, že s **výší dosaženého vzdělání se snižují i rozdíly mezi pohlavími**: nejvyšší jsou u základního vzdělání, zatímco u osob s terciárním vzděláním se příslušné hodnoty liší jen velmi málo. Absolutně nejhorší vyhlídky na uplatnění tak mají muži se základním vzděláním. Ti se navíc i nejvíce odlišují od ostatních skupin. Dá se říci, že **u mužů jakékoliv vzdělání, které je vyšší než základní, výrazně zvyšuje šance na uplatnění**. U žen toto platí až od středního vzdělání s maturitou. Míra nezaměstnanosti žen se základním vzděláním a žen se středním vzděláním bez maturity se liší „pouze“ o 11,1 procentního bodu. U mužů činí rozdíl mezi těmito dvěma vzdělanostními skupinami 20,8 procentního bodu.

V porovnání s předchozími roky se dá říci, že celkově se míra nezaměstnanosti mírně snížila – z 8,1% v roce 2001 na 7,3% v roce 2002, dále na 6,7% v roce 2003. V roce 2004 naopak vzrostla na 7,1% a v roce 2005 opět klesla na 6,9%. Tento pokles zasáhl **všechny kategorie vzdělání** (nejnižší, střední i terciární) a týkal se mužů i žen.⁷

Regionální rozdíly

Pokud se blíže podíváme na situaci v jednotlivých krajích, vidíme, že **nejvyšší míru nezaměstnanosti má Ústecký (12,8%) a Moravskoslezský kraj (12,0%)** – příslušné hodnoty zde výrazně převyšují republikový průměr a tyto dva kraje jako jediné mají míru nezaměstnanosti

⁷ Uváděné charakteristiky nezaměstnanosti vycházejí z Výběrového šetření pracovních sil, tzn. nejedná se o „tvrdá“ statistická data, ale o odhady postavené na výběrovém souboru a přepočítané na celkovou populaci. K takto konstruovaným ukazatelům se vždy váže určitá výběrová chyba (podrobněji viz ČSÚ – www.czso.cz, odkaz na VŠPS, základní metodické přístupy). Výběrová chyba je tím větší, čím podrobnější třídění provádíme (podle věku, pohlaví, vzdělání, krajů...). Z těchto důvodů je velmi problematické provádět porovnání v časové řadě, jelikož nelze přesně určit, jaká část změny v datech je způsobena právě výběrovou chybou. V podrobnějším třídění podle krajů a oblastí je pak časové porovnávání ze statistického hlediska téměř nemožné. Srovnání meziročních změn v jednotlivých krajích z těchto důvodů neuvádíme.

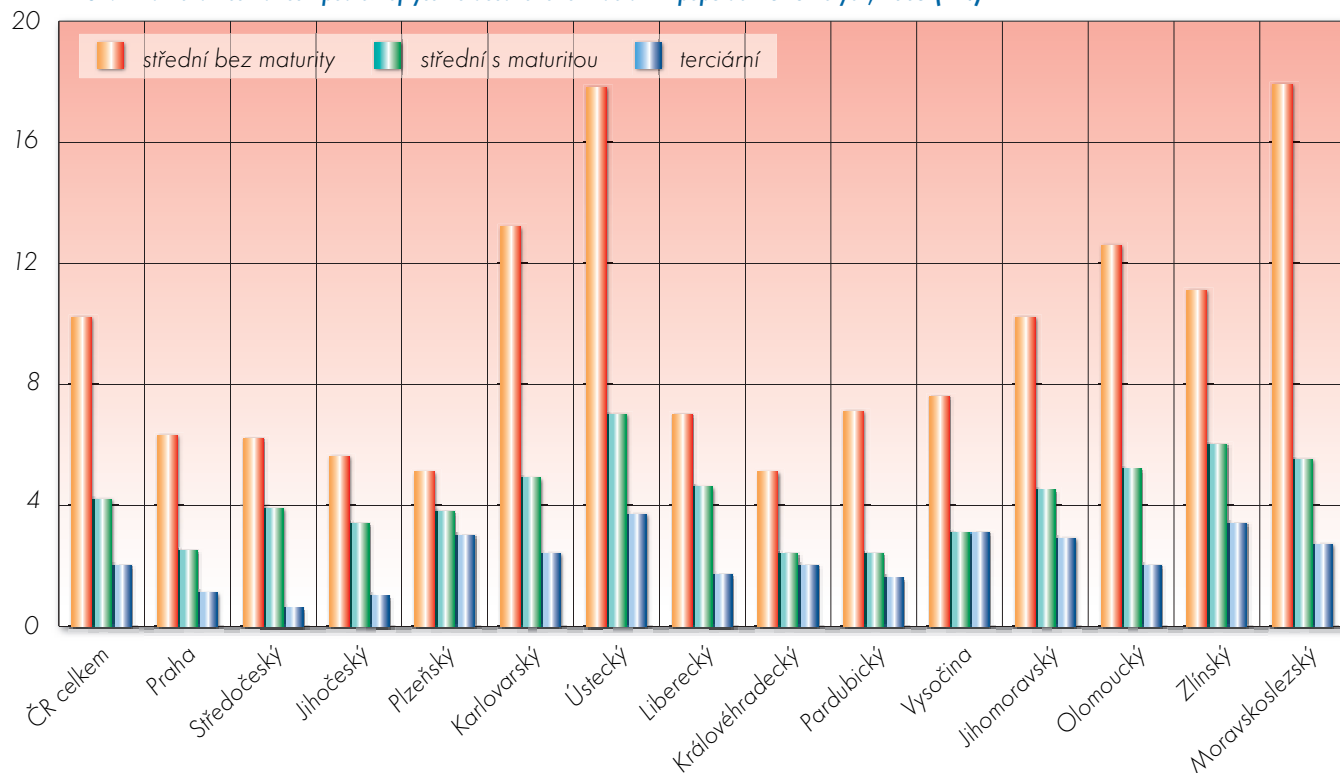

vyšší než 10 %. Naopak **nejnižší míru nezaměstnanosti** nalezneme v **Praze** (3,1 %). Nízkou míru nezaměstnanosti vykazují dále kraje Královéhradecký (3,8 %), Jihočeský (4,2 %), Plzeňský (4,4 %), Středočeský (4,7 %) a Pardubický (4,8 %), kde míra nezaměstnanosti nepřekračuje pětiprocentní hranici.

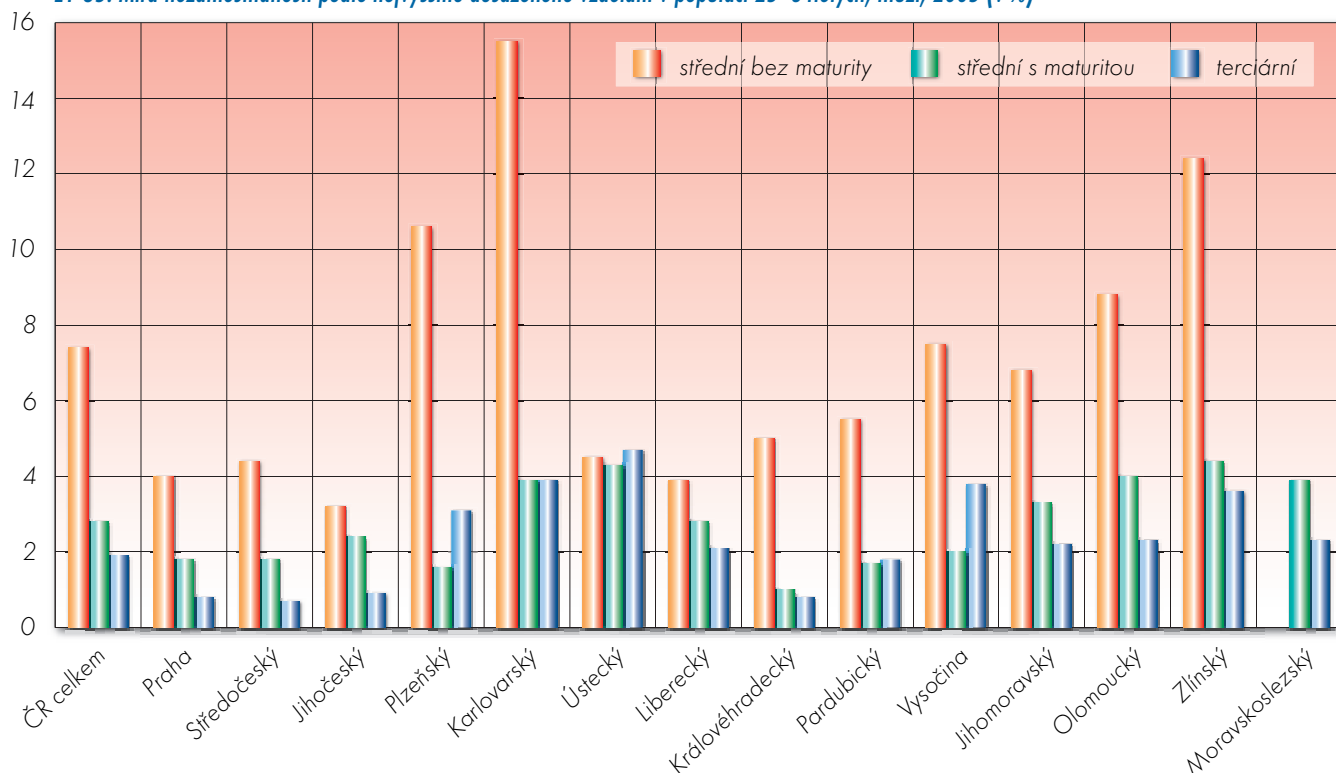
Míry nezaměstnanosti podle úrovně dosaženého vzdělání v jednotlivých regionech odpovídají celostátnímu trendu, také v **jednotlivých krajích mají nejvyšší nezaměstnanost osoby se základním**

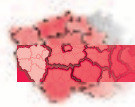
vzděláním. V Moravskoslezském kraji dosahuje míra nezaměstnanosti u této vzdělanostní skupiny 40,4 %, což je výrazně více než republikový průměr (24,4 %) a nejvíce ze všech krajů. Také v kraji Ústeckém je míra nezaměstnanosti u této kategorie vzdělání velmi vysoká (36,1 %). U ostatních krajů nepřekračuje míra nezaměstnanosti třicetiprocentní hranici. Naopak ke krajům s relativně nízkou nezaměstnaností obyvatel se základním vzděláním patří Královéhradecký kraj (7,8 %) a Jihočeský kraj (15,3 %), kde je však nezaměstnanost u osob

E1 G4: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých, 2005 (v %)

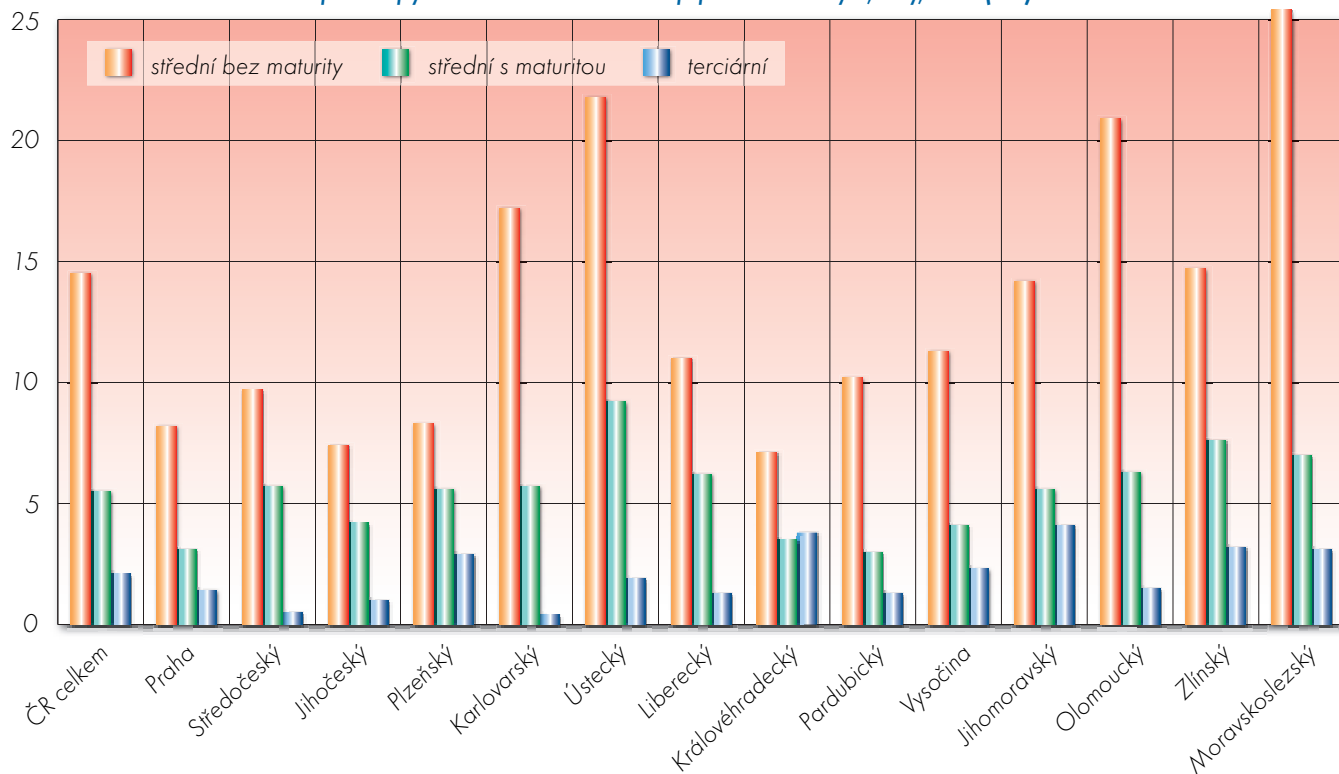

E1 G5: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých, muži, 2005 (v %)

E1 G6: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých, ženy, 2005 (v %)

se základním vzděláním již takřka dvojnásobná oproti Královéhradeckému kraji.

Také v rámci středního vzdělání bez maturity se jako nejproblematictější jeví kraj Moravskoslezský (14,0%), Ústecký (12,5%) a Olomoucký kraj (10,3%). Nezaměstnanost v ostatních krajích je nižší než 10%. Naopak nejnižší nezaměstnanost obyvatel se středním vzděláním bez maturity mají kraje Plzeňský (3,4%) a Jihočeský (4,3%). Také kraje Královéhradecký a Středočeský mají míru nezaměstnanosti u osob se středním vzděláním bez maturity nižší než 5%.

U osob se středním vzděláním ukončeným maturitní zkouškou byly nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti zaznamenány v kraji Ústeckém (7,0%), Zlínském (6,0%), Moravskoslezském (5,5%) a Olomouckém (5,2%). V těchto krajích je míra nezaměstnanosti vyšší než 5%. Nejnižších hodnot dosahují kraje Pardubický (2,4%), Královéhradecký (2,4%) a Praha (2,5%). V ostatních krajích překračuje míra nezaměstnanosti tříprocentní hranici. Jak je z uvedených údajů na první pohled zřejmé, lidé s maturitním vzděláním mají nižší míry nezaměstnanosti než lidé bez maturity.

V oblasti terciárního vzdělání je situace ohledně měr nezaměstnanosti nejpříznivější: míra nezaměstnanosti zde převyšuje tříprocentní hranici pouze ve třech krajích – v Ústeckém (3,7%), ve Zlínském (3,4%) a v kraji Vysočina (3,1%). Na druhé straně pak stojí kraj Středočeský, kde míra nezaměstnanosti lidí s terciárním vzděláním činí pouhých 0,6%. V kraji Jihočeském to je 1,0% a v Praze 1,1%.

Tak jako u celorepublikových hodnot míry nezaměstnanosti můžeme i u regionů říci, že platí nepřímá úměrnost – čím vyšší vzdělání, tím nižší míra nezaměstnanosti. Pozitivní skutečností je, že ve srovnání s minulým rokem hodnoty měr nezaměstnanosti ve většině krajů mírně poklesly. Ke krajům s obecně nejnižší nezaměstnaností patří Praha, kde je však také nejvýhodnější vzdělanostní struktura – nejvyšší podíl osob s terciárním vzděláním a nejnižší procento nejméně vzdělaných obyvatel. Naopak Ústecký a Moravskoslezský kraj se – pokud jde o nezaměstnanost – nacházejí v nejtěživější situaci.

E 2 Vzdělání a zaměstnanost mladých lidí

Absolventi škol mají složité postavení na trhu práce. Na jedné straně jsou ceněni pro svoji otevřenost novým pracovním přístupům, svoji ochotu učit se, která je u nich vyšší než u pracovníků s praxí, či pro novost svých znalostí. V neposlední řadě pak zaměstnavatelé oceňují, že absolventi škol nemají osvojeny špatné pracovní návyky a snadněji přijímají firemní kulturu. Na druhé straně jde o pracovníky bez pracovních zkušeností, u kterých musí zaměstnavatel více investovat do jejich zaucení než u pracovníků s praxí. Také představy absolventů škol o výkonu dané práce jsou značně zkrácené a jejich očekávání nerealistická. Jsou tedy více ohroženi případnou nezaměstnaností a riziky s ní spojenými, než je tomu u pracovníků, kteří na trhu práce působí již delší dobu. Na případné negativní tendence na trhu práce absolventi škol reagují mnohem citlivěji než jiné skupiny a případné problémy je také zasáhnou dříve a ve větším měřítku. Jsou zejména ohroženi vznikem sociálně patologických jevů, kdy především dlouhodobá nezaměstnanost představuje pro čerstvé absolventy škol relativně vysoké riziko rozvoje delikventního chování a dalších nežádoucích jevů. To zpětně ztěžuje jejich případné uplatnění na trhu práce. V neposlední řadě jde o vytvoření nežádoucích existenčních návyků, kdy život na sociálních dávkách se pro ně stává něčím samozřejmým. U absolventů škol, kteří jsou zasaženi dlouhodobou nezaměstnaností, se jen velmi těžko rozvíjejí hodnoty jako zodpovědnost za svůj život či snaha dokázat změnit svou situaci vlastním přičiněním.

Jako jeden z určujících faktorů ovlivňujících nezaměstnanost absolventů škol se jeví vzdělanostní a oborová struktura absolventů škol (tzn. jaký typ školy a jaký obor daný student absolvoval). Vzdělanostní a oborová struktura absolvovaného vzdělání hraje důležitou roli v hledání zaměstnání. Analýza vzdělanostní struktury nezaměstnaných absolventů tak na jedné straně pomáhá vytypovat ty typy škol a oborů vzdělání, které se pro uplatnění na trhu práce jeví jako problematické. Na druhé straně hraje důležitou roli při vytváření případných systémových opatření ze strany státu vedoucích ke konsolidaci na

trhu práce, zejména v aktivní politice zaměstnanosti. Důležitost oborového rozlišení vystupuje do popředí zejména v souvislosti s velmi silnou strukturovaností středních škol podle oborů – tzn. v průběhu samotného vzdělávacího procesu na střední i terciární úrovni. Problémy absolventů určitých skupin oborů na trhu práce tak mohou signalizovat existenci problematických prvků v procesu vzdělávání v daných oborech. Význam správné volby oboru si stále více uvědomují jak školy, tak i ministerstvo školství, kdy jedním z výsledků analýz trhu práce a postavení absolventů na něm je zavedení vyučovacího předmětu, který se problematikou trhu práce zabývá. Další reakcí je stále více se rozvíjející poradenství ohledně volby povolání i z pohledu pozdějšího uplatnění v praxi. Analýza neúspěšnosti absolventů na trhu práce v důsledku absolvovaného stupně a oboru dosaženého vzdělání tak představuje významný krok při řešení této problematiky. Současně je nutné si uvědomit, že **i u absolventů škol platí, že čím vyšší stupeň dosaženého vzdělání, tím vyšší jsou šance na uplatnění na trhu práce.** Zcela určující se z hlediska šancí na uplatnění na trhu práce jeví získání maturity. Jde zejména o to, že ti, kteří absolvovali maturitní vzdělání, snadněji než absolventi bez maturity nacházejí zaměstnání i v jiných oborech, než pro které byli připravováni na škole. Na trhu práce se pro ně vyskytuje více pracovních příležitostí.

E 2.1 Absolventi jednotlivých stupňů vzdělávání na trhu práce

Charakteristika ukazatele

Ukazatel vypovídá o té části absolventské populace, která je při přechodu na trh práce „neúspěšná“, tzn. o mírách nezaměstnanosti absolventů škol. Týká se nejen čerstvých absolventů, ale i osob, které vzdělávací systém opustily již dříve, avšak stále ještě mají status absolventa.⁸ Indikátor charakterizuje podíly nezaměstnaných absolventů škol na celkových počtech absolventů v minulých dvou letech, a to podle jednotlivých stupňů vzdělání a oborových skupin. Jedná se o tzv. specifické míry nezaměstnanosti popisující nezaměstnanost dané skupiny obyvatelstva – v tomto případě absolventů škol.

Metodika výpočtu

$$\frac{NA_i}{A_i} \times 100$$

NA_i – celkový počet nezaměstnaných absolventů příslušného stupně a oboru vzdělání v roce 2005

A_i – celkový počet absolventů příslušného stupně a oboru vzdělání v letech 2004 a 2005⁹

i – stupeň vzdělání a obor vzdělání

Míra nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů je dána poměrem počtu nezaměstnaných absolventů konkrétní oborové skupiny k celkovému počtu absolventů v dané skupině oborů (tj. zaměst-

ných, nezaměstnaných, příp. pokračujících v dalším vzdělání¹⁰) v daném druhu přípravy či v dané skupině oborů. Hodnota míry nezaměstnanosti tedy vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů zůstane bez zaměstnání.

Při hodnocení nezaměstnanosti vycházíme z údajů úřadů práce shromažďovaných MPSV, které zachycují stav v dubnu a v září daného roku. **Od 1. 1. 2004 došlo ke sjednocení definice pojmu absolvent na všech úřadech práce. Pro účely statistického sledování se jedná o uchazeče o zaměstnání evidovaného na úřadech práce (podle místa trvalého bydliště), u kterého doba od ukončení jeho studia nepřekročila 2 roky.**¹¹ Z dat sbíraných úřady práce o evidovaných nezaměstnaných absolventech konstruujeme **míry nezaměstnanosti absolventů**, které vyjadřují podíl mezi nezaměstnanými absolventy celkem (tj. těmi, kteří neodpracovali ještě dva roky po ukončení svého vzdělání) a absolventy, kteří ukončili své vzdělání v předchozích dvou letech.

Zdroj dat:

➤ MPSV, ÚIV 2005

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Při pohledu na **údaje o nezaměstnanosti absolventů škol** se jako určující jeví zejména **výše dosaženého vzdělání**. U nezaměstnanosti absolventů platí stejné pravidlo nepřímé úměrnosti jako u obecné nezaměstnanosti: **čím nižší je vzdělání, tím vyšší jsou míry nezaměstnanosti. Nejvyšší nezaměstnanost tak mají vyučení absolventi bez maturity, nejnižší vysokoškoláci** (nezaměstnanost absolventů se základním vzděláním je dlouhodobě velmi nízká, neboť drtivá většina z nich pokračuje ve studiu na středoškolské úrovni). Tato nepřímá úměrnost je stejná ve všech krajích, má celorepublikový charakter. Ačkoliv se zde věnujeme pouze údajům za Českou republiku, považujeme za důležité zde zdůraznit, že uvedené pravidlo (čím nižší je vzdělání, tím vyšší je nezaměstnanost) platí ve všech vyspělých ekonomikách. Z tohoto důvodu je neustálé vzdělávání, celoživotní vzdělávání (lifelong learning) prioritou všech ekonomicky vyspělých států, neboť umožňuje občanům uplatnit se na trhu práce.

Dalším faktorem, který významně přispívá k diferenciaci nezaměstnanosti absolventů, jsou jednotlivé skupiny oborů studia.

E 2.1.1 Nezaměstnanost absolventů podle dosaženého stupně vzdělání a skupin oborů KKOV

Absolventi oborů středního vzdělávání s výučním listem

Již dlouhodobě se absolventi oborů středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem řadí k těm, jejichž pozice je na pracovním trhu velmi problematická – jejich míry nezaměstnanosti patří k nejvyšším mezi všemi absolventy škol. Problémem absolventů oborů s výučním listem jsou nejen vysoké míry nezaměstnanosti, ale současně i vysoké absolutní počty nezaměstnaných absolventů – v roce 2005 činil absolutní počet nezaměstnaných absolventů oborů s výučním lis-

8 Od září 2005 je používána nová definice absolventa, podle které jsou mezi nezaměstnané absolventy zahrnuti pouze ti **absolventi, kteří jsou bez práce a jsou nejvýše dva roky od ukončení školy. V předchozím období byla používána definice, kdy za absolventa byl považován zaměstnanec, jehož celková doba zaměstnání v pracovním nebo obdobném poměru nedosáhla po úspěšném ukončení studia (přípravy) dvou let, přičemž se do této doby nezapočítává doba vojenské základní (náhradní) služby a civilní služby nahrazující tuto službu (platilo do roku 2005, kdy k 1. 1. byla zrušena povinná vojenská základní služba), doba mateřské a další mateřské dovolené a doba, po kterou zaměstnavatel podle § 127 odst. 2 omluvil nepřítomnost muže v práci, protože mu příslušel rodičovský příspěvek. Absolventem tak může být jedinec i několik let po ukončení počátečního vzdělávání.**

9 Jedná se pouze o občany ČR, o absolventy pouze denního vzdělávání, resp. prezenčního studia, a to v případě středních a vyšších odborných škol za školní roky 2003/2004 a 2004/2005, u absolventů vysokých škol za kalendářní roky 2004 a 2005.

10 Podíl pokračujících ve studiu je mnoho let asi 30 % u absolventů oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou, absolventů oborů SOŠ i vyučených (ti pokračují v nástavbovém studiu pro absolventy tříletých učebních oborů). Výrazně vyšší je u absolventů oborů gymnázií (70 %). Z oborového hlediska je vyšší podíl pokračujících ve studiu u absolventů technických oborů (zejména elektrotechnických a strojírenských) a nižší u oborů služeb.

11 Do této doby se nezapočítává délka základní vojenské služby a civilní služby (platilo do roku 2005, kdy k 1. 1. byla zrušena povinná vojenská základní služba) a mateřské dovolené. To znamená, že mezi uchazeče o zaměstnání nejsou zahrnováni absolventi do dvou let po ukončení studia, jak je často uváděno, ale i mnoho dalších, kteří absolvovali před více než dvěma lety, ale dosud se jim nepodařilo „odpracovat“ dva roky.

tem 13,8 tisíce, tedy 37 % všech nezaměstnaných absolventů škol. Míra nezaměstnanosti tak činí 15,7 %, což je o 5,2 procentního bodu méně než v roce 2004. Tento pokles je příznivý zejména z dlouhodobější perspektivy, neboť nezaměstnanost absolventů oborů s výučním listem se od roku 2000 pohybovala v rozmezí mezi 21 % až 26 %. Odlišný zde byl pouze rok 2001, kdy nezaměstnanost dosáhla takřka 33 %. Trend posledních let napovídá, že situace se stabilizuje a dochází k pozvolnému poklesu míry nezaměstnanosti.

Pokud zaměříme pozornost na oborovou strukturu nezaměstnaných absolventů, pak vidíme, že nezaměstnanost **ve společenských oborech** (17,6 %) je vyšší než v oborech technických či zemědělských. Velmi nízká míra nezaměstnanosti je ještě u absolventů uměleckých oborů (10,0 %). Mírně **nižší míry nezaměstnanosti nacházíme v technických (14,3 %) a zemědělských (15,5 %) oborech**. V rámci technických oborů jsou výrazně vyšší míry nezaměstnanosti ve stavebnictví (18,6 %), v textilních (18,8 %) a v kožedělných (17,0 %) oborech. Naopak například v dopravě a strojírenství jsou míry nezaměstnanosti nižší (11,4 %, respektive 12,1 %).

Absolventi oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou

Nezaměstnanost absolventů oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou (řadíme sem absolventy čtyřletých oborů středních odborných učilišť zakončených maturitou a absolventy nástavbového studia) je ještě nižší, než je tomu u absolventů oborů s výučním listem, a činí 13,5 %. Situace absolventů oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou je tak o něco lepší, než je tomu u absolventů oborů s výučním listem, avšak rozdíl není příliš výrazný. Také zde došlo v roce 2005 k výraznému snížení míry nezaměstnanosti, a to z 19,1 % v roce 2004 na zmíněných 13,5 % v roce 2005. Při pohledu zpět je zřejmé, že takto vysokou míru nezaměstnanosti má tato skupina absolventů až od roku 2002. Výše míry nezaměstnanosti této skupiny absolventů se tak po letech 2002 a 2003 vrací k hodnotám ze začátku desetiletí (v roce 2001 činila 19 %, v roce 2000 17,8 %). Jednoznačně tak můžeme vývoj míry nezaměstnanosti absolventů oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou považovat za příznivý.

Ze srovnání nezaměstnanosti absolventů oborů zemědělských, technických a společenských oborů **vyplývá, že nejvyšší míry nezaměstnanosti dosahují absolventi společenských oborů** (15,2 %), kde nejhůře na tom jsou absolventi oboru osobní a provozní služby (30,0 %) a ekonomika a administrativa (17,4 %). **Následují absolventi zemědělských oborů** (13,8 %), kde je však poměrně nízký počet absolventů. Těsně za nimi jsou absolventi kulturních oborů, kde je míra nezaměstnanosti 13,2 %. Nejlépe jsou na tom absolventi technických oborů, kde míra nezaměstnanosti činí 11,9 %. Z technické skupiny oborů vybočují pouze obory textilní výroby (18,2 %), technické chemie (17,3 %) a stavebnictví, kde je míra nezaměstnanosti 17,1 %.

Absolventi oborů středních odborných škol

Situace absolventů středních odborných škol je již o poznání lepší, než situace vyučených, zejména vyučených bez maturity. Ačkoliv střední odborné školy mají takřka stejný počet absolventů jako obory středního vzdělávání s výučním listem, celkové počty nezaměstnaných absolventů oborů středních odborných škol jsou o 38 % nižší, než je tomu u vyučených absolventů bez maturity (8,5 tisíce nezaměstnaných absolventů SOŠ oproti 13,8 tisíce případů absolventů oborů s výučním listem). **Míra nezaměstnanosti absolventů středních odborných škol je také nižší, než je tomu u absolventů oborů s výučním listem** (10,1 % u absolventů oborů středních odborných škol ku 15,7 % u vyučených bez maturity). Ve srovnání s rokem 2004 došlo k meziročnímu poklesu o 3,2 procentního bodu, ve srovnání s rokem 2003 klesla

dokonce o 4,8 procentního bodu. Jak je z dostupných dat patrné, také zde dochází k příznivému vývoji míry nezaměstnanosti, která v posledních třech letech neustále klesá a je nižší než v letech 1999 až 2001, kdy se pohybovala průměru okolo 15 %.

Při srovnání oborové struktury vidíme, že **nejlépe se uplatňují absolventi zdravotnických oborů**, kde je nejnižší míra nezaměstnanosti (4,5 %). **Výrazně nejvyšší míru nezaměstnanosti mají obory přírodní vědy** – obor ekologie a ochrany životního prostředí, kde je míra nezaměstnanosti 18,0 %. Druhou skupinou oborů s vyšší mírou nezaměstnanosti jsou zemědělské obory (13,3 %). Následují společenské obory (11,9 %). Skupiny oborů technických (8,5 %) dosahují již nižších hodnot míry nezaměstnanosti, přičemž v rámci technických oborů dosahují nejvyšších hodnot obory kožedělná výroba (16,8 %) a textilní výroba (13,0 %). Naopak nejnižší míry nezaměstnanosti zde mají obory elektrotechnika (7,2 %), speciální a interdisciplinární obory (7,3 %), dále technická chemie (7,9 %) a strojírenství (8,5 %). Pokud jde o **vnitřní diferenci u společenských oborů**, pak nejnižší míru nezaměstnanosti mají absolventi oborů ekonomika a administrativa (9,8 %), obchod (7,9 %) a obecně odborná příprava (7,2 %).

Absolventi oborů gymnázií

Absolventi oborů gymnázií se řadí k těm vzdělanostním skupinám (spolu s absolventy vysokých škol), které mají nízkou míru nezaměstnanosti – v dubnu 2005 činila 3,9 %, což je více než dvakrát nižší hodnota než u absolventů oborů středních odborných škol a cca čtyřikrát nižší, než mají absolventi oborů s výučním listem. Také zde zaznamenáváme při meziročním srovnání roku 2005 a 2004 pokles hodnot míry nezaměstnanosti, a to o 1,6 procentního bodu – v dubnu 2004 činila míra nezaměstnanosti absolventů oborů gymnázií 5,3 %. Vývoj hodnoty celkové neúspěšnosti této skupiny absolventů má příznivý charakter, kdy je míra celkové neúspěšnosti v dubnu 2005 nižší než v roce 1997, kdy činila 4,4 %. Nízké míry neúspěšnosti absolventů oborů gymnázií (srovnatelné s mírou nezaměstnanosti u vysokoškolačů) vyplývají zejména z faktu, že většina absolventů oborů gymnázií pokračuje ve studiu na vysokých a vyšších odborných školách a na trh práce tak (zatím) nevstupuje.

Absolventi vyšších odborných škol

Vyšší odborné školy se řadí již na terciární úroveň vzdělání, čemuž odpovídají i míry nezaměstnanosti jejich absolventů. Spolu s absolventy vysokých škol patří absolventi vyšších odborných škol k těm neúspěšnějším na trhu práce. Míra nezaměstnanosti absolventů vyšších odborných škol je druhá nejnižší (hned po absolventech vysokých škol) mezi všemi školami (8,8 %). Jejich míry nezaměstnanosti jsou nižší než u předchozích kategorií vzdělání. Při meziročním srovnání došlo také zde k poklesu míry nezaměstnanosti, a to o 0,9 procentního bodu. Z dlouhodobého hlediska jsou míry nezaměstnanosti této vzdělanostní skupiny stabilní a v posledních letech mají klesající tendenci.

V rámci oborové struktury mají nejnižší míru nezaměstnanosti absolventi zdravotnických oborů (3,6 %). Druhou nejnižší hodnotu míry nezaměstnanosti mají absolventi technických oborů (9,4 %). Ve skupině technických oborů jsou nejméně úspěšní absolventi oboru potravinářství (18,2 %) a textilní výroba (17,6 %). Naopak nízkou míru nezaměstnanosti lze nalézt v oborech strojírenství (4,5 %), stavebnictví (4,9 %) a doprava a spoje (7,1 %). Ostatní obory se pohybují v rozmezí od 10,2 % u oborů z oblasti elektrotechniky až po 12,5 % v oborech zpracování dřeva. U absolventů společenských oborů je míra nezaměstnanosti již vyšší (9,5 %), přičemž v rámci těchto oborů dosahují podprůměrných hodnot obory filozofie (2,0 % – s malým počtem absolventů), publicistika, knihovnictví a informatika (5,5 %) a gastronomie a hotelnictví (7,4 %). Dále učitelství a pedagogika (8,0 %) a pod-

nikání v oborech (8,8%). Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti mezi společenskými obory naopak nalezneme u oborů obchod (11,4%), ekonomika a administrativa (11,2%) a právo a správní činnost (11,0%).

S odstupem následují absolventi zemědělských oborů (16,7%) a přírodních věd (17,3%). Nejvyšší celkovou neúspěšnost mají absolventi uměleckých oborů (18,6%).

Uvedené údaje signalizují, že na úrovni vyšších odborných škol je přechod absolventů ze školy do zaměstnání, resp. uplatnění na pracovním trhu, výrazně hladší ve srovnání s absolventy na nižších vzdělávacích úrovních.

Absolventi vysokých škol

Absolventi vysokých škol se od ostatních absolventů odlišují dlouhodobě nízkou úrovní míry nezaměstnanosti. **Absolvování vysoké školy se tak jeví jako nejlepší předpoklad pro poměrně bezproblémové uplatnění na trhu práce.** Absolventi vysokých škol vytváří poměrně specifickou skupinu charakteristickou zejména problematickým přechodem ze školy na pracovní trh a začleněním se do sféry práce. Dalším odlišným rysem této vzdělanostní skupiny je fakt, že nezaměstnanost vysokoškoláků není nijak výrazně regionálně diferencována jako nezaměstnanost na nižších úrovních vzdělání. Lze předpokládat, že se tak děje v důsledku toho, že absolventi vysokých škol mnohdy zůstávají v místě, kde absolvovali vysokou školu, což jsou ve své většině velké městské aglomerace, kde bývá nezaměstnanost nižší než v menších městech. Vysokoškoláci zde také snadněji získají uplatnění, neboť v těchto městech se soustředí zaměstnavatelé s velkou ekonomickou silou.

Pokud srovnáme nezaměstnanost vysokoškoláků roku 2005 a 2004, můžeme říci, že při meziročním srovnání klesla o 1,5 procentního bodu (z 4,6% v roce 2004 na 3,1% v roce 2005). Z dlouhodobého pohledu jde o jednu z nejnižších hodnot, neboť v průměru se míra nezaměstnanosti vysokoškoláků pohybovala okolo 4,4%, s výjimkou roku 2002 a 2003, kdy se pohybovala mezi 6 – 7%.

Zaměříme-li se na rozdíly mezi jednotlivými obory studia z hlediska měr nezaměstnanosti, pak vidíme, že **nejlépe se uplatňují absolventi zdravotnických oborů** (míra nezaměstnanosti zde činí 0,7%). Nízkou míru nezaměstnanosti mají ještě obory zemědělské a veterinární 1,4%, a společenskovední (2,7%). Naopak vyšší míru nezaměstnanosti vykazují technické obory (5,0%) a obory přírodovědní (3,9%). Umělecké a kulturně zaměřené obory mají průměrnou hodnotu míry nezaměstnanosti – 3,1%. V rámci společenských oborů mají nejnižší hodnoty měr nezaměstnanosti obory pedagogické (0,7%), publicistika, knihovnictví a veřejnosprávní činnost (1,4%) a sociální vědy (2,4%). Vyšší míru nezaměstnanosti, než je průměr skupiny, mají naopak obory tělovýchovné a sportovní (13,8%), filozofické (5,3%) a zaměřené na psychologii (5,0%).

Regionální rozdíly

Postavení absolventů škol na trhu práce je úzce svázáno s celkovou mírou nezaměstnanosti v daném kraji a jeho ekonomickou situací. Hodnoty jejich nezaměstnanosti jsou však vždy vyšší, než je tomu u stejně vzdělaných pracovníků s praktickými zkušenostmi. Regionální rozdíly se tak výrazně promítají do výše nezaměstnanosti absolventů škol, kdy složitě uplatňování absolventů škol na trhu práce je svázáno především hospodářskou situací v konkrétním kraji nebo oblasti. Dalšími faktory, které mají vliv na výši nezaměstnanosti nejen absolventů škol, je sociální skladba obyvatelstva (v jednotlivých regionech se liší podíl osob s nejnižším či naopak nejvyšším vzděláním), geografická poloha (více pracovních příležitostí pro obyvatele žijící blízko velkých měst, příhraniční oblasti, okresy se špatnou infrastrukturou) nebo například historická orientace kraje na zemědělství či průmyslovou výrobu.

Jak vyplývá z výše uvedeného, nezaměstnanost absolventů je regionálně podmíněna. Toto tvrzení neplatí pro jednu skupinu absolventů, a to pro vysokoškoláky. U absolventů vysokých škol není možné uplatnit regionální hledisko, neboť pro nerovnoměrné rozložení sítě vysokých škol studovali jinde, než je jejich trvalé bydliště, přičemž velmi často zůstávají v místě svého studia a trvalé bydliště mají dále u rodičů. Výsledky jsou tudíž zkreslené a jako takové nejsou do této části analýzy zahrnuty.

Výrazně nejprůzračnější je z hlediska měr nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol situace v Praze. Hodnoty míry nezaměstnanosti jsou v Praze u všech skupin absolventů významně nižší, než je průměr za ČR, a poukazují tak na relativně nejméně problematickou situaci z hlediska vstupu absolventů na trh práce. Např. míra nezaměstnanosti vyučených bez maturity je v Praze až sedmkrát nižší než v krajích s nejvyšší nezaměstnaností. **Příznivá situace** v měřích nezaměstnanosti absolventů je dále v **Plzeňském, Jihočeském, Libereckém a Královéhradeckém kraji**, kde míra nezaměstnanosti absolventů škol jako celku nepřesahuje 8%. **Naopak nejhůře jsou na tom absolventi škol v Moravskoslezském a Ústeckém kraji**, kde hodnoty míry nezaměstnanosti, zejména u vyučených, převyšují celorepublikový průměr (např. v Moravskoslezském kraji dosahuje míra nezaměstnanosti vyučených absolventů bez maturity 27,2% průměr za ČR přitom činí 15,7%).

Absolventi oborů středního vzdělávání s výučním listem

Velmi vysokých hodnot dosahuje tato skupina především v těch regionech, které se potýkají již dlouhodobě s vysokou nezaměstnaností, tedy v **Moravskoslezském kraji**, kde absolventi z této skupiny dosahují 27,2% hladiny nezaměstnanosti. Ačkoliv na první pohled je tato míra značně vysoká, ve srovnání s rokem 2004 klesla o takřka 10 procentních bodů. **Druhým krajem s nejvyšší nezaměstnaností absolventů oborů středního vzdělávání s výučním listem je Ústecký kraj**, kde míra nezaměstnanosti činí 22,9%. V ostatních krajích nepřekročila míra nezaměstnanosti dvacetiprocentní hranici. Naopak nízké míry nezaměstnanosti jsou i pro tuto skupinu typické v Praze (4,5%) a v Plzeňském kraji (7,5%).

Absolventi oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou

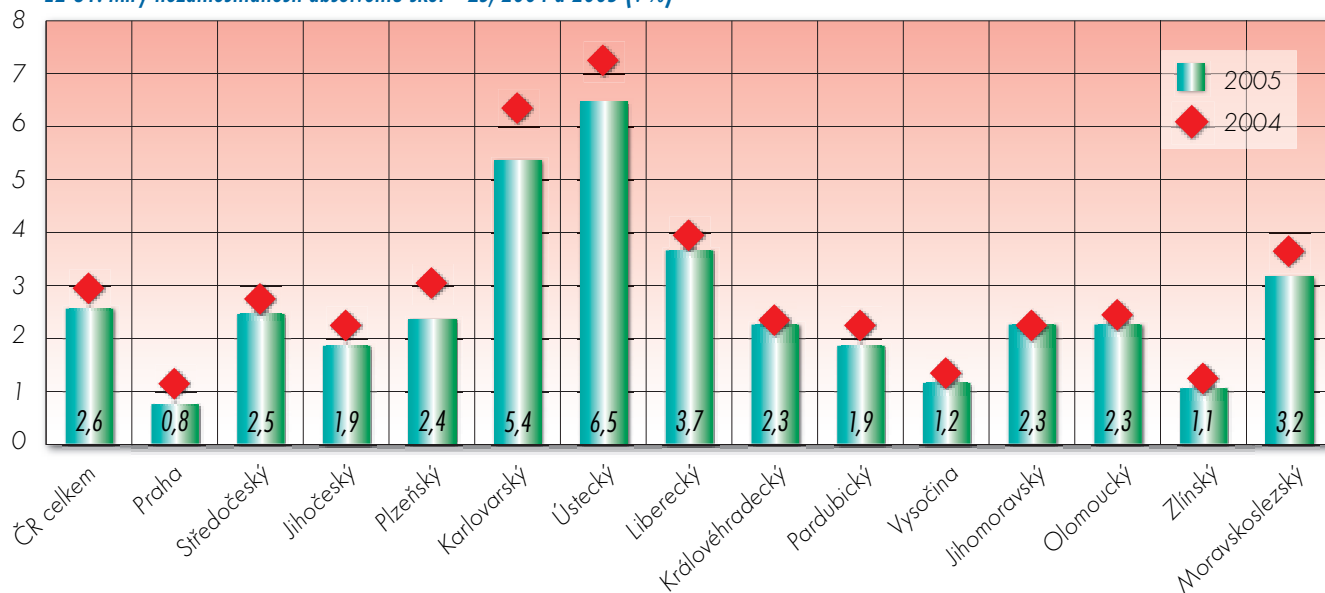
I zde je situace podobná jako u předchozí skupiny. **Nejproblematictější situace panuje v Moravskoslezském kraji**, kde je 23,3% míra nezaměstnanosti. V porovnání s rokem 2004 se situace však zlepšila, kdy nezaměstnanost u této skupiny absolventů klesla o 7,2 procentního bodu. **Vyšších hodnot dosahuje míra nezaměstnanosti ještě v Ústeckém kraji**, kde činí 17,3%, což ve srovnání s předchozím rokem znamená pokles o 7,7 procentního bodu. Absolventi oborů středního vzdělávání s maturitou středních odborných učilišť se nejlépe uplatňují v Praze, kde míra jejich nezaměstnanosti činí 4,9%, dále v Libereckém (9,2%), Plzeňském kraji (9,5%) a Jihočeském kraji (9,7%), kde nepřekročila desetiprocentní hranici. Jak vidíme, míra nezaměstnanosti absolventů těchto škol je úzce svázána s obecnou mírou nezaměstnanosti – v krajích s vysokou nezaměstnaností je vysoká, v krajích s nízkou nezaměstnaností je nižší.

Absolventi oborů středních odborných škol

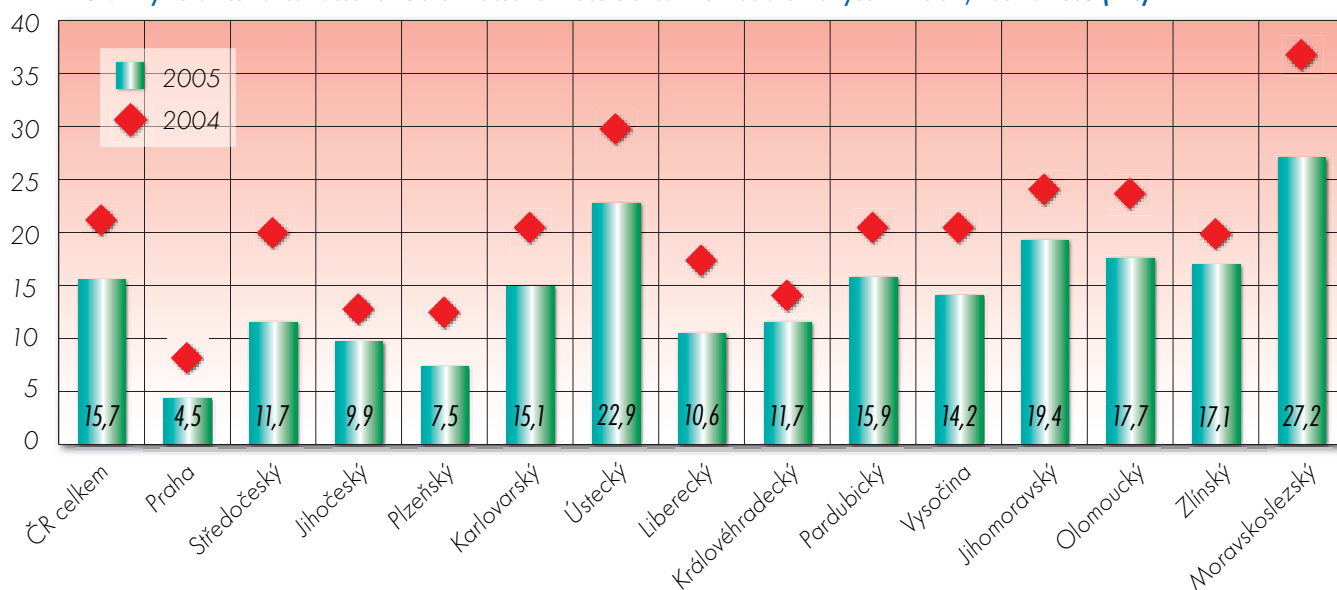
Absolventi oborů středních odborných škol nacházejí již tradičně uplatnění nejnáze v Praze (3,9%) a v Jihočeském kraji (6,9%). **Nejhorší je pro tuto skupinu situace v Moravskoslezském regionu** (16,8%), kde podíl zachycené nezaměstnanosti o necelých 7 procentních bodech překračuje celostátní průměr. Obtížnějšímu přechodu do zaměstnání čelí tato skupina i v dalších krajích, a to zejména v Ústeckém (14,1%).

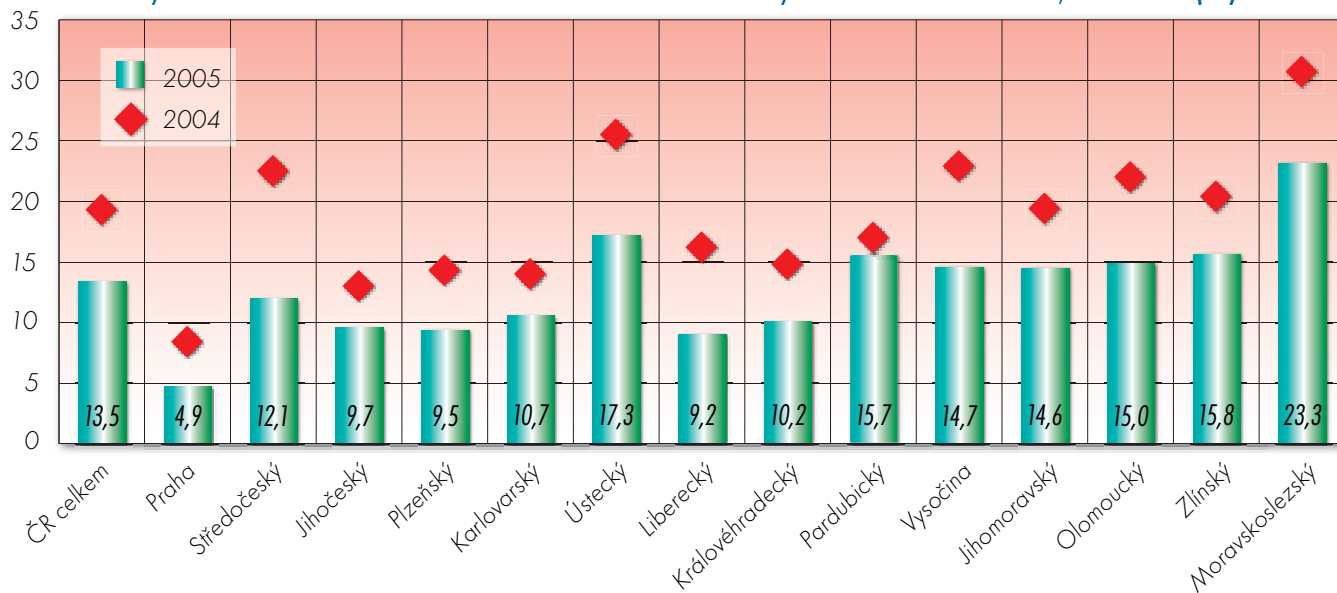
E2 G1: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – ZŠ, 2004 a 2005 (v %)

E2 G2: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – absolventi oborů středního vzdělávání s výučním listem, 2004 a 2005 (v %)

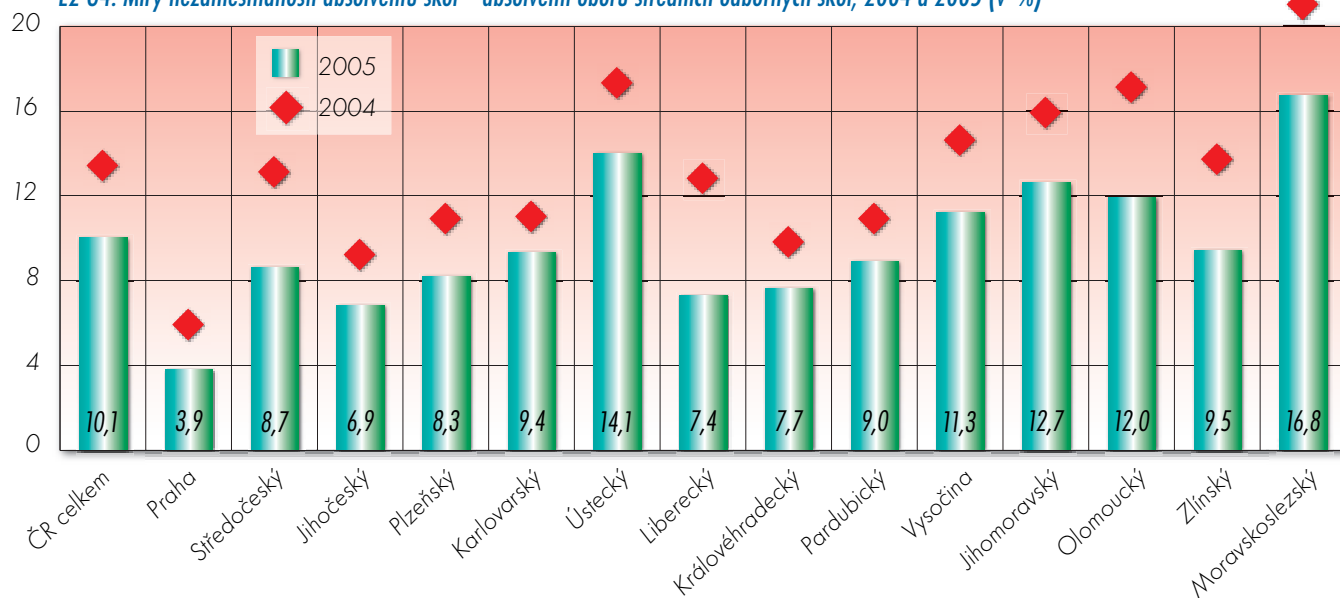

E2 G3: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – absolventi oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou, 2004 a 2005 (v %)

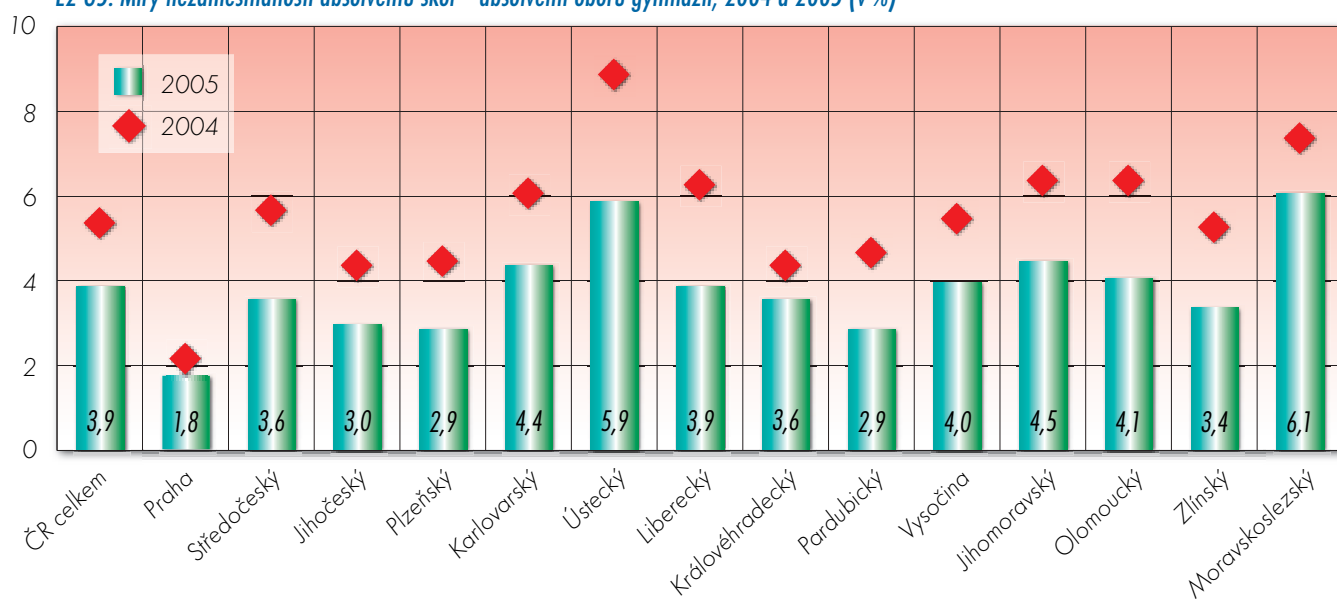

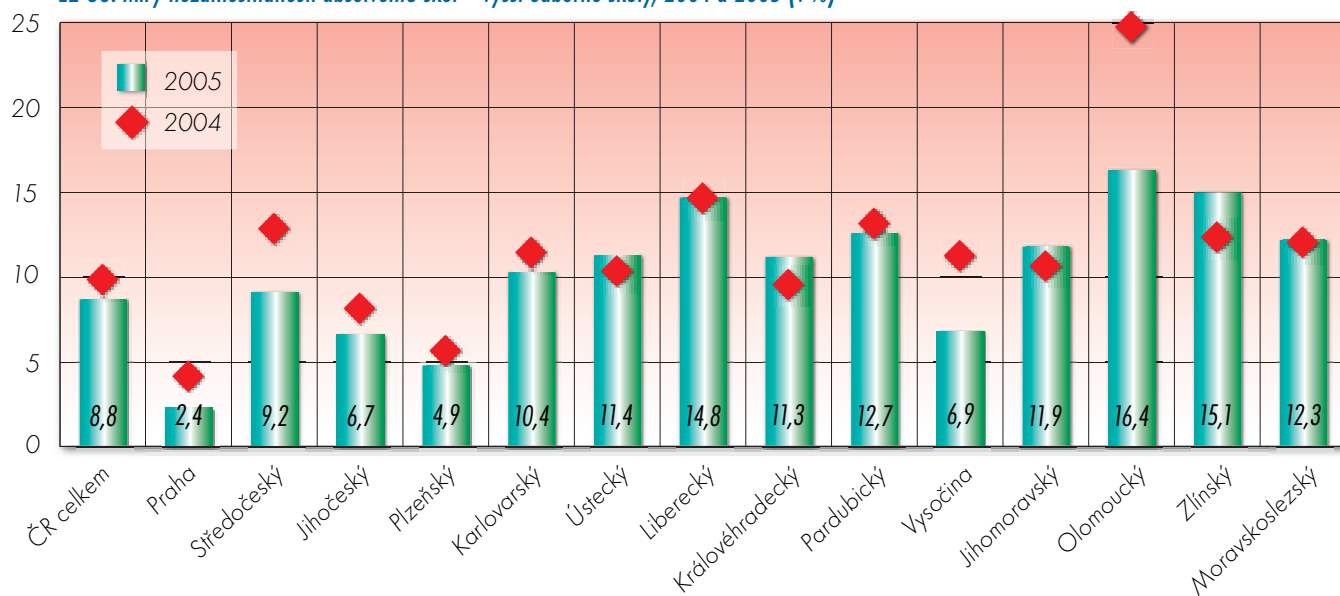
E2 G4: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – absolventi oborů středních odborných škol, 2004 a 2005 (v %)

E2 G5: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – absolventi oborů gymnázií, 2004 a 2005 (v %)

E2 G6: Míry nezaměstnanosti absolventů škol – vyšší odborné školy, 2004 a 2005 (v %)

Jak vidíme, opět zde míra nezaměstnanosti absolventů kopíruje regionální aspekty rozložení obecné nezaměstnanosti.

Absolventi oborů gymnázií

Nejnižší míra nezaměstnanosti u absolventů oborů gymnázií je tradičně v Praze (1,8 %). Nízké hodnoty (méně než 3 %) byly zachyceny také v kraji Pardubickém (2,9 %), Plzeňském (2,9 %) a Jihočeském (3,0 %). Na druhé straně kontinua je Moravskoslezský kraj, kde míra nezaměstnanosti absolventů oborů gymnázií dosahuje 6,9 %, a také Ústecký kraj, kde míra nezaměstnanosti činí 5,9 %. Třetí nejvyšší hodnotu míry nezaměstnanosti vykazuje Jihomoravský kraj, (4,5 %), kde však nebyla překročena pětiprocentní hranice.

Absolventi vyšších odborných škol

Pokud jde o nezaměstnanost absolventů vyšších odborných škol, pak nejvyšší míru nezaměstnanosti evidujeme v Olomouckém kraji (16,4 % oproti celostátnímu průměru 8,8 %). Takto vysoká hodnota je způsobena zejména velmi vysokou mírou nezaměstnanosti absolventů společenských oborů (30,0 %). Také ve Zlínském kraji přesahuje nezaměstnanost absolventů vyšších odborných škol 15 %. Naopak v Praze je míra nezaměstnanosti cca čtvrtinová oproti celostátnímu průměru (2,4 %), příznivá je situace i v Plzeňském kraji (2,4 %). Je nutné si zde uvědomit, že za velkými rozdíly mezi kraji mohou být do jisté míry výkyvy v celkových počtech absolventů v jednotlivých krajích – zejména relativně malé počty absolventů určitých oborů VOŠ v některých krajích.

E 3 Specifická situace mladých lidí: přechod ze vzdělávání do zaměstnání

Samostatnou pozornost si zaslouží problematika přechodu mladých lidí (15–29 let) ze školy do zaměstnání. Odchod ze školy a vstup na pracovní trh představuje jeden z nejvýraznějších zlomů v životě každého člověka. Jde nejen o radikální změnu životního stylu, ale také o to, že případné negativní zkušenosti mohou poznamenat pracovní kariéru mladých lidí na dlouhou dobu, přičemž špatně „nastartovaný“ pracovní život se velmi obtížně narovná. Zvláštnosti pozice mladých lidí na pracovním trhu jsou dány především specifickým vztahem mladé generace k zaměstnavatelům. Na jedné straně řada zaměstnavatelů nerada přijímá do pracovního poměru mladé lidi pro nedostatek praxe a pracovních zkušeností a také pro přeceňování vlastních sil i toho, co může daný uchazeč o pracovní místo zaměstnavateli nabídnout. Na straně druhé zaměstnavatelé u mladých lidí oceňují jejich nezatíženost špatnými pracovními návyky, jejich otevřenost novým pracovními postupům i novým poznatkům, nekonvenční a tvůrčí nápady či mnohdy i odvahu riskovat či pouštět se do zdolávání nelehkých a složitých pracovních problémů. Také jejich teoretické znalosti jsou obvykle oceňovány a v neposlední řadě i ochota učit se. A právě ochota učit se je v současné době, kdy se vzdělávání a zaměstnání stále více prolínají, důležitou devizou každého člověka (nejen mladých lidí). Studium při zaměstnání a praxe během studia na vysoké nebo vyšší odborné škole je jedním z předpokladů úspěšného dlouhodobého uplatnění na trhu práce. Současně v této souvislosti umožňují **co nejlhadsí přechod mladých lidí z procesu vzdělávání do zaměstnání**, ulehčují vstup na pracovní trh. Ovšem právě přechod mladých lidí ze vzdělávání do praxe je komplikovaný proces, který je však často podceňován. Přechod ze školy do zaměstnání se dotýká širokého věkového rozpětí, jedinců s různým vzdělanostním a kvalifikačním profilem, žijících v rozdílném ekonomickém prostředí.

Sledujeme-li situaci mladých lidí podle toho, zda jsou studující či jsou mimo oblast vzdělávání a zda jsou zaměstnaní, nezaměstnaní či mají jinou pozici, naše pozornost se v první řadě soustředí na **podíl nezaměstnaných mladých lidí, kteří jsou mimo vzdělávání**, tzn. nejsou ani zaměstnaní, ani nestudují. Ve velikosti podílu této skupiny se v podstatě odráží míra nezaměstnanosti mladých lidí do 30 let. Lze předpokládat, že u části z nich jde pouze o jev dočasně povahy a že dříve či později zaměstnaní naleznou, avšak nelze přejít skutečnost, že zde najdeme i skupinu mladých lidí, kterým se dlouhodobě nedaří najít stabilní zaměstnání. Za jednu z hlavních příčin lze pokládat jejich **nedostatečný nebo nevhodný vzdělanostně kvalifikační profil**, tzn., že pro jejich úroveň a obor vzdělání není na daném trhu práce uplatnění. U těchto osob pak může být trvalého zařazení do pracovního procesu dosaženo pouze prohloubením, rozšířením, popř. změnou jejich původní kvalifikace, tzn. návratem do vzdělávání. Vysokou důležitost tak získávají **rekvalifikační kurzy**, všechny formy **dalšího vzdělávání a i nově zkrácené formy středního vzdělávání s výučním listem a středního vzdělávání s maturitní zkouškou (určené pro absolventy maturitních oborů)**.

E 3.1 Struktura mladých lidí podle toho, zda jsou ve vzdělávání, pracují, jsou nezaměstnaní nebo mimo pracovní trh i vzdělávání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly mladých lidí (zvláště mužů a žen) v jednotlivých věkových kategoriích (25–29 let a dále 15–19, 20–24 let), kteří jsou zaměstnaní, nezaměstnaní, studují, popř. jsou mimo pracovní trh i vzdělávání, čímž odráží jejich vzdělávací a pracovní status ve věku typickém pro opuštění počátečního vzdělávání a přechod do světa práce. Někteří lidé v daných věkových skupinách ještě studují, jiní již působí na trhu práce, a to více či méně úspěšně – jsou zaměstnaní či nezaměstnaní. **Ukazatel se tak snaží popsat hladkost přechodu mladých lidí ze škol do zaměstnání v souvislosti s regionálním trhem práce.**

Metodika výpočtu

$$\frac{PV_i}{Pi}$$

PV_i – celkový počet obyvatel v dané věkové skupině ve sledované kategorii (ve vzdělávání, zaměstnaní, nezaměstnaní...)

Pi – celkový počet obyvatel v dané věkové skupině

Zaměstnaní – všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

➤ **Placení zaměstnaní** = všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

➤ **Sebezaměstnaní** = všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Nezaměstnaní – všichni starší 15 let, kteří ve sledovaném období souběžně splňovali tři uvedené podmínky:

➤ **byli bez práce**, tzn. nebyli ani v placeném zaměstnání ani sebezaměstnaní

➤ **hledali aktivně práci** registrací u úřadu práce nebo u soukromé zprostředkovatelské práce, patří sem rovněž hledání přímo v podni-

cích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem

- **byli připraveni k nástupu do práce**, tj. byli během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání

Zaměstnaní ve vzdělávání = studující denního studia, kteří zároveň patří i do kategorie „zaměstnaní“ (zároveň studují a jsou zaměstnaní)

Nezaměstnaní mimo vzdělávání = nezaměstnaní, nestudující

Ve vzdělávání a mimo pracovní sílu = studující denního studia, kteří nepatří do kategorie „zaměstnaní“ (tzn. „pouze“ studují)

Zaměstnaní mimo vzdělávání = zaměstnaní, nestudující

Nezaměstnaní ve vzdělávání = nezaměstnaní účastníci se rekvalifikačních kurzů

Mimo pracovní sílu i vzdělávání = ekonomicky neaktivní, kteří nestudují (ženy na mateřské dovolené, ženy v domácnosti, občané s průkazem ZTP, ZTP/P, osoby dlouhodobě nemocné, starobní důchodci)¹²

Zdroj dat

- ČSÚ – Vyběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2005

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V rámci ukazatele jsme mladé lidi rozdělili do dvou základních kategorií, a to na ty, kteří jsou ve vzdělávání, a na ty, kteří jsou mimo vzdělávání. Z výsledků vyplynulo, že většina mladých lidí ve věku 15–29 let se nachází v kategorii „mimo vzdělávání“ (60,2 %), přičemž nejčastěji jsou „zaměstnaní“ (43,0 %). Již menší podíl tvoří ti, kteří jsou „ve vzdělávání“, tzn. studují (39,8 % – jde o studenty denního studia, viz metodika). U žen dále hraje důležitou úlohu období, kdy jsou „mimo pracovní sílu i vzdělávání“, neboť do této kategorie se řadí období mateřské dovolené.

Největší podíl mladých lidí, kteří jsou „ve vzdělávání“, lze nalézt v nejmladší sledované věkové skupině 15–19 let, kde 86,8 % z této kategorie se nějakým způsobem vzdělává. Tento vysoký podíl je pochopitelný, neboť jde o skupinu mladých lidí, kteří dokončili základní vzdělávání a ve své většině pokračují ve studiu na střední škole. Spolu s rostoucím věkem však podíl studujících rapidně klesá: ve věkové skupině 20–24 let již studuje (opět máme na mysli pouze studenty denního studia) pouze 36,6 % lidí a ve věku 25–29 let je „ve vzdělávání“ již jen necelých 7,1 % mladých lidí. Je tak zřejmé, že se zvyšujícím se věkem se mladí lidé „přesouvají“ z kategorie studujících mezi zaměstnané, případně nezaměstnané.

Pokud se podíváme podrobněji na skupinu mladých lidí ve vzdělávání, pak lze jednoznačně říci, že zastoupení zaměstnaných a nezaměstnaných je u studující populace ve věku 15–29 let takřka zanedbatelné: pokud vezmeme za základ všechny osoby ve vzdělávání, pak pouze necelých 5,5 % je zaměstnaných a 0,7 % nezaměstnaných. Zbývajících necelých 94 % mladých lidí jsou ekonomicky neaktivní, tzn. „pouze“ studují. Mizivý podíl zaměstnaných při studiu je překvapující – je však nutné vzít v úvahu, že do této kategorie patří pouze studenti denního studia, kteří mají zároveň trvalý zaměstnanecký poměr – takových zřejmě v celkovém kontextu není mnoho. V naší analýze již nejsou zachyceny údaje za vzdělávání při zaměstnání, které by jistě ukázaly, že podíl lidí, kteří jsou zaměstnaní a přitom studují, je daleko vyšší.

12 Určitá část populace zůstává trvale mimo pracovní trh i vzdělávání – jedná se o osoby, které buď pracovat nechtějí, tzv. „na okraji společnosti“ („dobrovolní“ bezdomovci, drogově závislí, ...) nebo nemohou z důvodu nemoci, trvalého či dočasného zdravotního postižení (osoby umístěné v ústavech sociální péče, invalidní občané aj.), popř. obojí. Tito lidé tvoří ve většině společností okolo 4 %.

V rámci kategorie „ve vzdělávání“ je dále položka „nezaměstnaní“. Jde o zvláštní případ, kdy má dotyčný status studujícího-nezaměstnaného, a v podstatě jde o období, v němž mladý člověk podstupuje nějaký druh rekvalifikace. Jak je uvedeno v předchozím odstavci, podíl osob v této kategorii jsou zanedbatelné. Tato skutečnost poukazuje na mizivý význam rekvalifikací v současné době: v celkovém kontextu trhu práce existuje jen velmi malý podíl těch, kteří nějaký druh rekvalifikace podstoupili. Tento údaj je alarmující zejména z pohledu zapojení do pracovních struktur, kdy jde o zcela opomíjený proces.

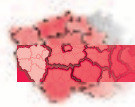
Při podrobnějším pohledu na kategorii „nezaměstnaní mimo vzdělávání“ (tzn. „běžní“ nezaměstnaní) vidíme, že do této kategorie spadá ve věku 15–29 let z celé této kategorie 10,5 % osob. Tento podíl je relativně nejvyšší ve věkové kategorii 20–24 let (13,5 %), kdy koresponduje s přechodem absolventů škol na trh práce (viz kap. E.2).

Když se zastavíme u rozdílů mezi muži a ženami, lze říci, že se od sebe příliš neliší pokud jde o zastoupení mezi studujícími i mezi těmi, kteří jsou „mimo vzdělávání“. Zcela jiná situace však panuje v kategorii „mimo pracovní trh a vzdělávání“, kde rozdíly mezi pohlavími jsou zřetelné. Kategorie „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ představuje nejvýraznější diferenační faktor v pracovním a vzdělávacím statusu mužů a žen. Podíl žen, které patří do této skupiny, je výrazně vyšší než u mužů. Hlavní příčinou je zde odchod žen na mateřskou dovolenou. Podíl žen v této kategorii navíc s věkem významně roste a kulminují zejména v „nejstarší“ věkové kategorii: zatímco ve věku 15–19 let je „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ pouze 6,1 % žen a tento podíl je srovnatelný s muži ve stejné věkové skupině, v kategorii 20–24 let je to již 14,6 % žen (mužů 3,7 %) a ve věku 25–29 let jde o cca třetinu všech žen (30,7 %), u mužů jde o 2,6 %.

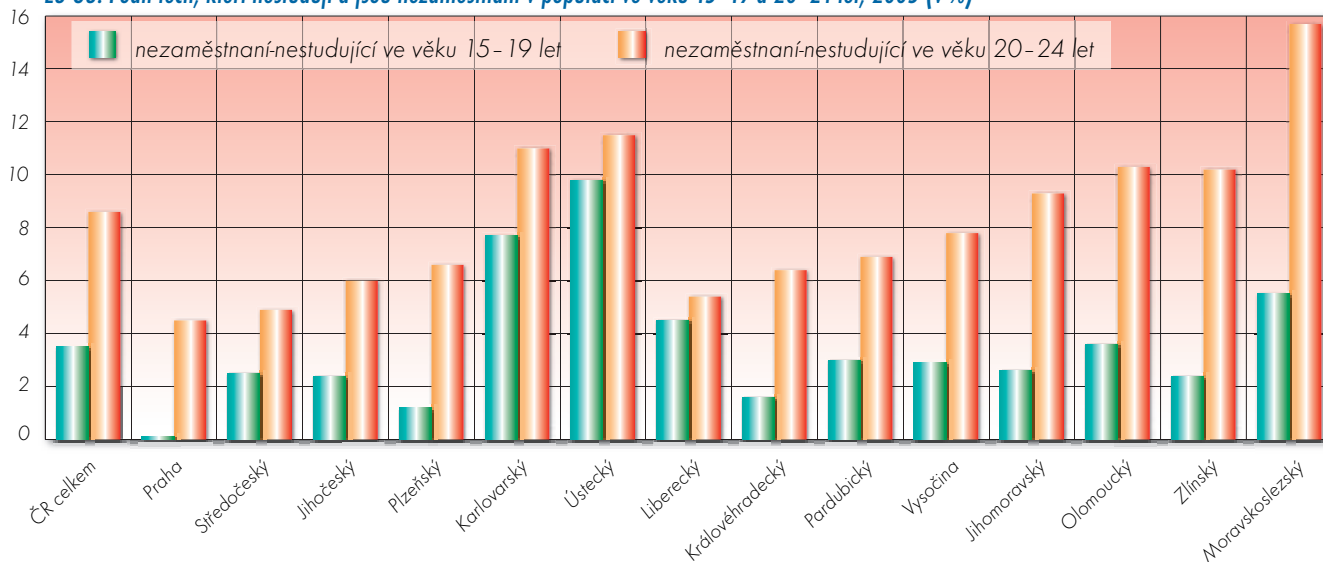
U kategorie nezaměstnaných („nezaměstnaní mimo vzdělávání“) jsou zajímavé rozdíly mezi pohlavími: na jedné straně ve všech sledovaných kategoriích se rozdíl mezi muži a ženami pohybuje v rozmezí 1,5 až 2,5 procentního bodu, na straně druhé je patrné, že zatímco v mladších věkových kategoriích je nezaměstnanost vyšší u mužů, v nejstarší věkové kategorii je vyšší u žen. V nejmladší věkové skupině 15–19 let podíl této podskupiny činí u mužů 4,5 % a žen 2,8 %. Ve věku 20–24 let nezaměstnanost obou pohlaví vzrostla, rozdíl mezi muži a ženami se také zvýšil na 2,5 procentního bodu. Podíl nezaměstnaných mužů zde činí 9,8 %, u žen 7,3 %. V „nejstarší“ věkové skupině 25–29 let nezaměstnanost u mužů klesá (5,8 %), zatímco u žen mírně vzrostla (7,5 %). **Rozdíly mezi mladými muži a ženami však nejsou nijak výrazné.** Současně je patrné, že nejvyšší nezaměstnanost je u mladých lidí ve věku 20–24 let, tedy přeneseně u absolventů škol, i když u žen se přenáší i do starší věkové skupiny. Se zvyšujícím se věkem a delším působením na trhu práce se nezaměstnanost opět snižuje. Pokles nezaměstnanosti je výraznější u mužů.

Regionální rozdíly

Při detailním pohledu na situaci v jednotlivých krajích vidíme, že v kategorii „ve vzdělávání“ nalezneme nejvyšší podíl mladých lidí ve věku 15–29 let v kraji Vysočina (44,5 % oproti celostátnímu průměru 39,8 %). Vysoký podíl mladých lidí ve vzdělávání najdeme dále v kraji Královéhradeckém (43,9 %) a v Praze (43,2 %). Zatímco v Praze zůstal podíl mladých lidí ve vzdělávání víceméně na stejné úrovni jako v předchozích letech, kraj Vysočina i Královéhradecký si polepšily a Prahu předstihly. Nejméně mladých lidí je ve vzdělávání v Ústeckém kraji (33,2 %) a Karlovarském kraji (33,5 %). Pokud se podíváme na nejmladší věkovou kategorii 15–19 let, pak nejvíce takto mladých lidí studuje v Královéhradeckém kraji (91,0 %) a v kraji Vysočina (90,8 %). Přes 90 % z této populace studuje ještě ve Zlínském, Jihočeském a Jihomoravském kraji. Nejméně jich pak studuje v Ústeckém (77,3 %) a Karlovarském kraji (79,0 %).

E3 G3: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní v populaci ve věku 15–19 a 20–24 let, 2005 (v %)

Ve věku 20–24 let najdeme nejvíce studujících mladých lidí v Praze, kde studuje 47,7% mladých lidí. Následuje Královéhradecký kraj s 44,7%, kraj Vysočina s 44,5% a Zlínský kraj (40,9%). V ostatních krajích jde o méně než 40% příslušné populace. Nejmenší podíl studujících z této věkové kategorie najdeme opět krajích Karlovarském (25,1%) a Ústeckém (29,0%).

Ve věkové skupině 25–29 let studuje nejvíce mladých lidí v Praze, a to 12,8%, přičemž celostátní průměr činí 4,8%. Následuje Jihomoravský kraj s 11,2%. Nejnižší podíl pak evidujeme v Libereckém kraji (2,7%) a v Ústeckém kraji (2,8%). V ostatních krajích studují alespoň 2% příslušné populace.

Uvedené trendy v podstatě kopírují údaje od účasti na jednotlivých stupních vzdělání: **čím vyšší je zastoupení osob s nejvyšším (terciárním) vzděláním v daném kraji, tím vyšší je i zastoupení kategorie studujících.** Z tohoto vztahu je zřejmé, že **kraje, ve kterých je největší podíl osob s terciárním vzděláním – Praha a Jihomoravský kraj** (viz ukazatel A.2), **jsou zároveň kraji, kde je podíl studujících v mladé populaci nejvyšší.** Mezi kraje s nejnižším zastoupením mladé studující populace patří jednoznačně Ústecký kraj, kde je podíl studujících výrazně nižší než v ostatních krajích. Pomyslná druhá příčka ohledně nízkého zastoupení studujících mladých lidí (15–29 let) patří Karlovarskému kraji. Zároveň je však potěšitelné, že ve všech sledovaných kategoriích podíl studujících vzrostl, například v Ústeckém kraji, který má nejnižší podíl studujících, se podíl studujících navýšil o 1,7 procentního bodu ve srovnání s rokem 2004.

Již v úvodu kapitoly jsme uvedli, že **podíl zaměstnaných je u studující populace velmi nízký.** Absolutní většinu studujících (zhruba 94%) tvoří mladí lidé, kteří „studují na plný úvazek“ – při studiu je zaměstnáno jen velmi malé množství mladých lidí (5,5% z celkové počtu studujících). Tuto průměrnou hodnotu přesahuje nejvíce Praha (o 4,2 procentního bodu) a Jihomoravský kraj (o 1,7 procentního bodu). Taktéž zastoupení osob účastnících se rekvalifikací („nezaměstnaní ve vzdělávání“) je ve všech krajích takřka zanedbatelné. Nejvíce je „vytížený“ kraj Vysočina, kde jde o 1,7% ze všech studujících. Tato skutečnost je však velmi nepříznivá, neboť rekvalifikace tvoří jeden z účinných nástrojů úspěšného (znovu)začleňování nezaměstnaných osob na trh práce. Zejména v současné nepříliš příznivé situaci na pracovním trhu je tento údaj znepokojující.

Významnou roli ohledně krajských rozdílů hraje podíl nezaměstnaných: v podstatě se zde odráží míra nezaměstnanosti mladých lidí do 30 let, popř. míra nezaměstnanosti absolventů škol. Pro-

cento nezaměstnaných mezi mladými lidmi tak představuje důležitou charakteristiku vypovídající o sociálněekonomické situaci daného regionu. Podíl nezaměstnaných ve věku 15–29 let je z pohledu krajů nejvyšší v Ústeckém (11,6%) a Moravskoslezském kraji (11,0%). Celorepublikový průměr přitom činí 6,3%. Naopak nejmenší zastoupení nezaměstnaných mladých lidí naopak nalezneme – v souladu s nízkými mírami nezaměstnanosti – v Praze (2,9%) a ve Středočeském kraji (4,0%).

Jak již bylo řečeno, kategorie „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ zahrnuje kromě jiného¹³ i dobu rodičovské, zpravidla mateřské dovolené. V této otázce se však chování žen v jednotlivých krajích liší. Doba strávená na mateřské, respektive rodičovské dovolené je v jednotlivých krajích různá. Při pohledu pouze na ženskou populaci ve věku 15–29 let, je zřejmé, že doba, kterou ženy stráví na mateřské dovolené, souvisí s „načasováním“ narození prvního dítěte. Pokud ženy odloží narození prvního dítěte na pozdější dobu, tzn. 30 let a později, v našich údajích nefigurují. Pokud se jim první dítě narodilo před 30 rokem života, pak naplňují kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“. Je zajímavé, jak odlišně se chovají ženy v jednotlivých krajích. Krajem s největším zastoupením žen v kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ je Ústecký kraj (28,2% oproti průměru 19,5%). Jak vidíme, jde o kraj s vysokou nezaměstnaností a zároveň s nízkým podílem mladých lidí, kteří studují. Na druhé straně kontinua pak stojí Praha (11,9%), kde je zastoupení žen nižší o cca 16 procentních bodů, než je tomu v Ústeckém kraji, a cca o 8 procentních bodů, než je celostátní průměr. Pokud se podíváme na „nejstarší“ kategorii u žen, kde jak se zmiňuje výše, je v průměru 33% žen mimo „pracovní sílu i mimo vzdělávání“, pak vidíme, že zatímco ve většině krajů se hodnoty blíží průměru. V Praze je situace zcela odlišná: pouze 18,1% žen spadá do této kategorie, což je oproti průměru cca o 15 procentních bodů méně. V Ústeckém kraji je tento rozdíl oproti průměru 10 procentních bodů (43%). Okolo 40% činí tento podíl ještě v Pardubickém kraji a kraji Vysočina.

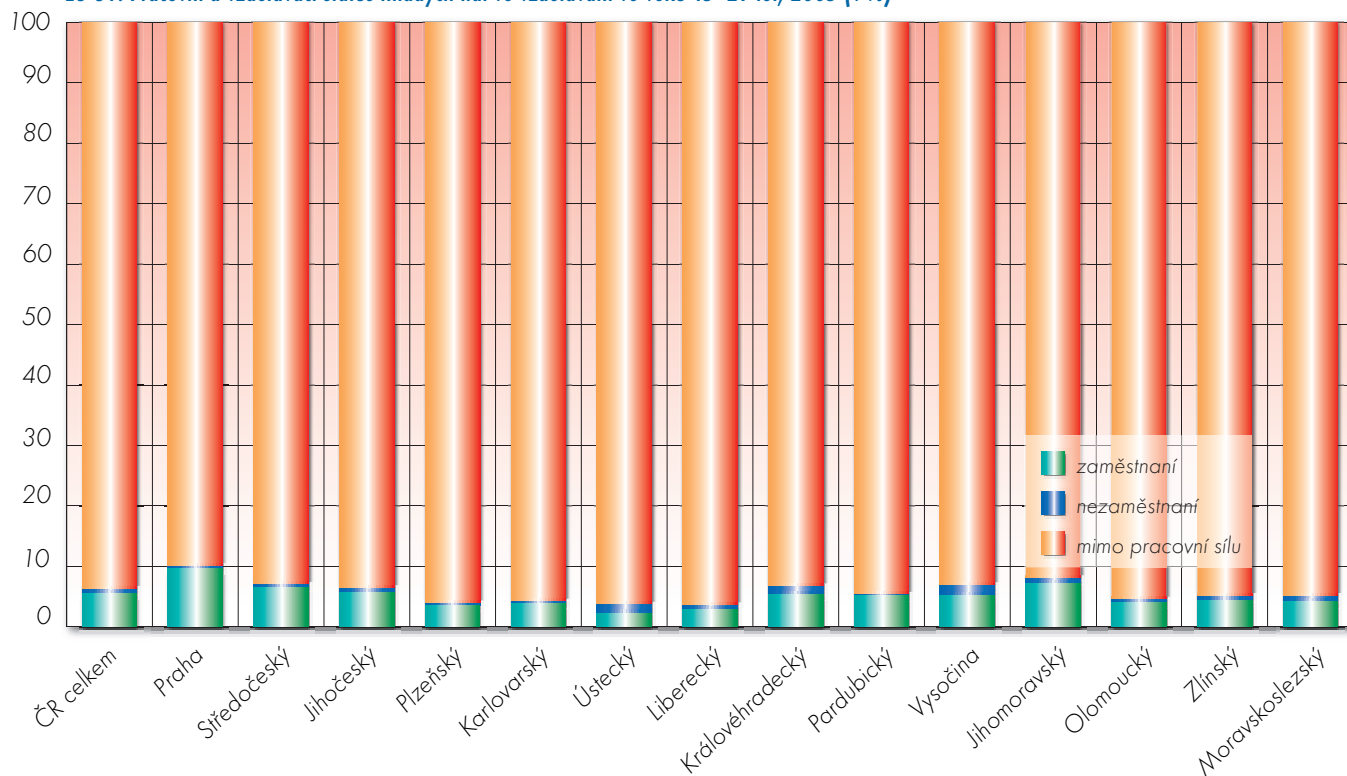
Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–29 let úzce souvisí se situací v daném regionu, a to zejména se stavem zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Také vzdělanostní úroveň regionu má vliv na postavení mladých lidí. Praha, Zlínský a Plzeňský kraj jsou charakteristické relativně vyšším podílem mladých lidí, kteří studují. Dále zejména v Praze a Středočeském kraji jsou

13 Do této kategorie patří ženy na mateřské dovolené, ženy v domácnosti, občané s průkazem ZTP, ZTP/P, osoby dlouhodobě nemocné a starobní důchodci.

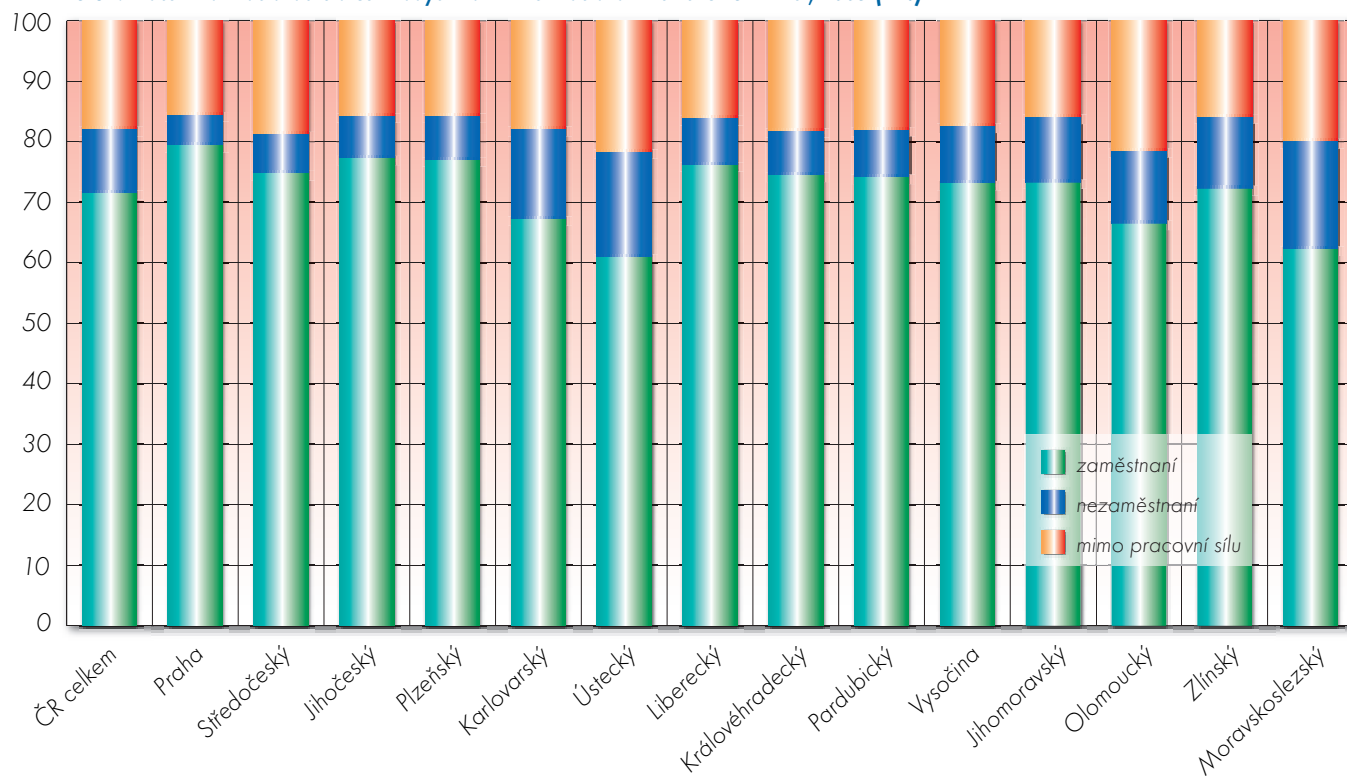
nízké podíly mladých nezaměstnaných. Současně pak v Praze je výrazně nejnižší zastoupení mladých žen v kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“. Druhý konec pomyslného kontinua tvoří zejména kraje Ústecký a Moravskoslezský, které jsou ovlivněny vysokou nezaměstnaností a malým zastoupením lidí s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním. V Ústeckém kraji je na-

víc poměrně malé zastoupení mladých lidí ve vzdělávání a vysoký podíl žen „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“. Ve všech krajích je pak velmi negativní zjištění, že jen mizivý počet osob se věnuje rekvalifikacím, kdy účast na rekvalifikacích na „plný úvazek“ představuje ve všech krajích mezi mladými lidmi pouze okrajový jev.

E3 G1: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15-29 let, 2005 (v %)

E3 G2: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15-29 let, 2005 (v %)

E 4 Výdělky a dosažené vzdělání

Informační systém o průměrném výdělku (ISPV) je systém pravidelného monitorování výdělkové úrovně zaměstnanců v České republice a jednotlivých regionech formou statistického šetření na základě průměrných hodinových výdělků, vyplacené mzdy a odpracované doby jednotlivých zaměstnanců za sledované období (šetření provádí MPSV, zpracovatelem ISPV je Trexima, spol. s r.o. Zlín).

Nejdůležitějším kritériem pro členění výsledků ISPV je příslušnost šetřeného ekonomického subjektu k podnikatelské sféře (PS) nebo k nepodnikatelské sféře (NS). Kritériem pro zařazení zpravodajské jednotky do podnikatelské nebo nepodnikatelské sféry je v ISPV zákon, který subjekt uplatňuje při odměňování zaměstnanců. V ISPV se zařazují do podnikatelské sféry subjekty, které odměňují podle zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku. Nepodnikatelskou sféru tvoří v ISPV ekonomické subjekty, které odměňují podle zákona č. 143/1992 Sb. o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech. Do roku 2003 byl ISPV výběrovým šetřením v podnikatelské i nepodnikatelské sféře. Od roku 2004 se Informační systém o platech (ISP) MF stává zdrojem vstupních dat pro ISPV. Šetření v podnikatelské sféře zůstává výběrovým šetřením, ISP pokrývá celou nepodnikatelskou sféru a do ISPV předává údaje jako plošné šetření.

Soubor ISPV – NS přebírá kompletní soubor nepodnikatelské sféry, předzpracovaný pro účely ISP. ISPV – NS jako platové šetření monitoruje s půlroční periodicitou platovou úroveň jednotlivých profesí podle klasifikace KZAM-R v České republice. U jednotlivých zaměstnanců nepodnikatelské sféry (NS) zjišťuje průměrný hodinový výdělek v posledním čtvrtletí sledovaného období, vypočtený pro náhrady pro pracovněprávní účely, podle § 17 zákona č. 1/1992 Sb. Druhým šetřeným výdělkovým ukazatelem je plat, vyplacený za sledované období. Plat je definován podle § 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu jako peněžitá plnění, poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci za práci. Publikované tabulky obsahují hrubý měsíční plat (příp. hodinové výdělky) podle nejvyššího dosaženého vzdělání, věkových kategorií, pohlaví, krajů příp. podle hlavních tříd KZAM-R, kategorií zaměstnání, platových tříd, kategorií odvětví OKEČ.

ISPV – PS jako mzdové šetření se čtvrtletní periodicitou monitoruje mzdovou úroveň jednotlivých profesí podle klasifikace KZAM-R v České republice. Výběrovými jednotkami šetření ISPV – PS jsou ekonomické subjekty, na které se v případě vybrání vztahuje zpravodajská povinnost. Základním souborem ISPV – PS jsou aktivní ekonomické subjekty PS z registru ekonomických subjektů (RES), které mají 10 a více zaměstnanců a přísluší do institucionálních sektorů nefinanční politiky, finanční instituce nebo vládní instituce. U jednotlivých zaměstnanců vybraných ekonomických subjektů zjišťuje průměrný hodinový výdělek v posledním čtvrtletí sledovaného období, vypočtený pro náhrady pro pracovněprávní účely, podle § 17 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě. Druhým šetřeným výdělkovým ukazatelem je mzda vyplacená za sledované období. Mzda je definovaná jako mzda za práci podle § 4 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a průměrném výdělku ve znění pozdějších předpisů. K výpočtu hrubé měsíční mzdy (druhý indikátor) slouží celková suma mezd. Tento indikátor ukazuje mzdovou úroveň v období od začátku roku do konce čtvrtletí, za které se šetří hodinový výdělek. Publikované tabulky obsahují hrubou měsíční mzdu (příp. hodinové výdělky) podle nejvyššího dosaženého vzdělání, věkových kategorií, pohlaví, krajů příp. podle hlavních tříd KZAM-R, kategorií zaměstnání, tarifních stupňů, kategorií odvětví OKEČ.

Informační systém o platech (ISP) v nepodnikatelské sféře (NS) šetří informace, požadované ISPV (MF provozuje ISP od roku 2004) a je zdrojem vstupních dat pro ISPV.

Dosažené vzdělání se výrazně projevuje v socioekonomickém statusu jednotlivce, jehož významnou součástí je postavení na trhu práce, tzn. v obecném smyslu „profesní zařazení“. Ve „světě práce“ má vzdělanější jedinec řadu výhod: především je to jeho samotná kvalifikace či odbornost, kterou získal v procesu vzdělávání a která mu umožňuje snáze nalézt odpovídající uplatnění na trhu práce. Osoby s vyšším stupněm vzdělání jsou navíc flexibilnější, zpravidla se lépe učí nové věci a orientují se v nových podnětech, rychleji zvládají a využívají nové technologie, nemají problémy pracovat s informacemi. Je tedy logické, že kvalifikačně náročná povolání, kterých stále přibývá, vyžadují jedince s vyšším vzděláním a vyšší kvalifikací.

Vzdělání je tedy jednoznačně ziskem z individuálního pohledu: přináší vyšší socioekonomický status, zpravidla lepší finanční ohodnocení, ale souvisí také s „kvalitou života“ (schopnost orientace v nových podnětech, přístup k informacím, schopnost kriticky hodnotit). Přínosy ze vzdělání jsou však neméně významné i z makrosociálního hlediska: právě ti nejvíce vzdělaní a kvalifikovaní tvoří tzv. „knowledge kapitál“ a jsou hlavní silou a nositelem ekonomického a kulturního rozvoje dané oblasti.

Pomineme-li významné kulturní i sociální přínosy, čistě ekonomické zisky ze vzdělání jsou spojeny se **schopností vyhovět náročným podmínkám moderní ekonomiky a pracovního trhu.** V situaci, kdy se permanentně zvyšuje kvalifikační náročnost většiny profesí, mají šanci dlouhodobě uspět pouze ti, kdo jsou „připravení“, tzn. vybaveni určitými znalostmi, schopnostmi a dovednostmi. V rámci trendů trhu práce kontinuálně ubývá nekvalifikovaných a málo kvalifikovaných pracovních pozic, což stále více ztěžuje zaměstnatelnost osob s nízkým vzděláním. Navíc stále výrazněji vystupuje do popředí fenomén nezaměstnanosti, který je jasně viditelným důsledkem výrazně ztížené situace méně vzdělaných osob na trhu práce. Mezi kritické skupiny patří především lidé s nízkým vzděláním a kvalifikací, čerství absolventi škol a dále i jednotlivé věkové kategorie či nějakým způsobem postižení lidé; často se hovoří též o nepříznivém postavení žen s malými dětmi i žen obecně.

Na individuální úrovni má vzdělávání poskytnout především orientaci ve společnosti a kvalifikaci pro uplatnění se ve světě práce. Na celospolečenské úrovni pak proces vzdělávání slouží zejména k předávání základních společenských hodnot, výchově k občanství a přípravě kvalifikovaných lidských zdrojů pro ekonomiku.

Z individuálního pohledu budeme věnovat pozornost především ekonomickým ziskům ze vzdělávání a mezi nimi především ziskům ze zaměstnání. Z pohledu ekonomických zisků ze zaměstnání musíme mít na paměti, že uváděné ukazatele sledují pouze jednu, a to zaměstnavatelskou stranu vztahu (druhou stranou je strana zaměstnavatelská). Zisky ze vzdělávání nabývají mnohem rozmanitějších podob než pouze podobu vyšší mzdy a prestižnějšího postavení ve společnosti. S vyšším vzděláním získává totiž jedinec i větší kulturní či politický přehled, což představuje další přínos nejen pro něj, ale i pro celou společnost.

Dosažené vzdělání se projevuje v socioekonomickém postavení jednotlivce, především v jeho úspěchu a postavení na trhu práce a jeho ekonomické úrovni. Vzdělanější jedinec ve větší míře disponuje kvalifikací, kterou zaměstnavatelé vyhledávají a oceňují, než jedinec s nižším vzděláním. V průměru je též vzdělanější člověk flexibilnější, dokáže se lépe orientovat a přizpůsobovat v novém či změněném prostředí, dokáže lépe a rychleji zvládnout a využít nové technologie, pracovat s informacemi, učit se nové věci a podobně. Je logické, že kvalifikačně náročnější (a tedy i pro zaměstnavatele ziskovější) práce vykonávají lidé s vyšším vzděláním a hlubší kvalifikací. To vše se v určité míře projevuje i na individuálních ziscích jedince. Vzdělávání, které vede k osobnímu rozvoji a ke spokojenosti lidí, se může navíc

promítnout i do vyšší výkonnosti na pracovištích a následně i do vyšší produktivity práce. V této souvislosti je vhodné podporovat celoživotní vzdělávání a další profesní rozvoj jedince.

Jako základní zde lze vnímat dvě charakteristiky – schopnost získat a udržet si odpovídající zaměstnání (zaměstnatelnost) a finanční ohodnocení práce. Tyto charakteristiky jsou popsány prostřednictvím ukazatelů E1 Ekonomická aktivita podle úrovně dosaženého vzdělání a E4 Výdělků a úroveň dosaženého vzdělání.

E 4.1 Průměrné mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Všeobecně platí, že lidé s vyšším vzděláním a kvalifikací mají na trhu práce lepší postavení. Jednotlivé části populace však nemají na trhu práce stejné postavení a ani tomu jinak být nemůže. Lidé, kteří disponují perspektivní, vysokou a navíc v daném čase „nedostatkovou“ kvalifikací a jsou flexibilnější, samozřejmě nacházejí práci snadněji a jsou i lépe odměňováni, než lidé, kteří mají nízké vzdělání a nepříliš hlubokou kvalifikaci a kteří nemají zájem svou kvalifikaci rozvíjet, případně měnit. Navíc při změnách ve struktuře odvětví ekonomiky a růstu obecné úrovně kvalifikační náročnosti postupně na trhu práce ubývá pozic, které jsou vhodné pro níže kvalifikované pracovníky.

Průměrné mzdy v podnikatelské a nepodnikatelské sféře

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců** (přepočtené z průměrných hodinových výdělků).

Průměrný hodinový výdělek (v Kč/hod) je ukazatelem výše mzdy v informačním systému o průměrném výděleku (ISPV) a jedná se o vyjádření výděleku za hodinu skutečně odpracovaného času (dle § 17 zákona č. 1/1992 Sb.).

Plat je definován podle § 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu jako peněžitá plnění, poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci za práci. Mzda je definovaná jako mzda za práci podle § 4 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a průměrném výděleku ve znění pozdějších předpisů.

Podávaný přehled je přitom uveden **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** ve členění podle mezinárodní klasifikace ISCED-97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním (ISCED 1+2), středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem (ISCED 3C), středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (ISCED 3A+4), vyšším odborným, případně pomaturitním vzděláním (ISCED 5B), vysokoškolským vzděláním (ISCED 5A+6), neuvedeného vzdělání a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.¹⁴

Metodika výpočtu

Průměrný hodinový výdělek (v Kč/hod) za první až čtvrté čtvrtletí 2005 za celý statistický soubor (u všech zaměstnanců v podnikatelské i nepodnikatelské sféře za první až čtvrté čtvrtletí 2005 bez ohledu na počet placených hodin – ISPV, pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků Treximy spol. s r.o. Zlín) byl přepočten na **průměrný měsíční výdělek** (v Kč). Přepočet byl proveden na plánovaný fond pracovní doby bez absence pro první až čtvrté čtvrtletí 2005. Za sledované období je uvažován průměrný měsíční plánovaný fond času 158 hodin/měsíc.

Průměrný hodinový výdělek (v Kč/hod) pro pracovněprávní účely je vyjádřením výděleku za hodinu skutečně odpracovaného času (dle § 17 zákona č. 1/1992 Sb.) a je ukazatelem výše mzdy u ISPV.

Zdroj dat:

- ISPV – informační systém o průměrných výdělcích – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků Treximy spol. s r.o. Zlín – zpracovatelské organizace za první až čtvrté čtvrtletí 2005 za celý statistický soubor (u všech zaměstnanců v podnikatelské i nepodnikatelské sféře bez ohledu na počet placených hodin).

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku
Průměrné hrubé měsíční mzdy/platy zaměstnanců podle stupňů nejvyššího dosaženého vzdělání jsou popsány v této části kapitoly. Z uvedených údajů je zřejmá obecná tendence, **kdy průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání pracovníka**. Příjmy osob s nejvyšším dosaženým vzděláním (tedy vysokoškolským) více či méně ve všech krajích značně převyšují příjmy těch, kdo mají vyšší odborné vzdělání a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Relativně nejnižší příjmy nalezneme ve všech krajích u osob se základy vzdělání a základním vzděláním.

Průměrný hrubý měsíční výdělek za první až čtvrté čtvrtletí 2005 za celý statistický soubor v rámci České republiky činil 21 729 Kč. Obecně nejnižší platy mají zaměstnanci s nejvyšším dosaženým vzděláním nižším než středním, tedy základy vzdělání a základním vzděláním (jedná se o kategorii ISCED 1 a 2, průměrná celorepubliková mzda činila 14 170 Kč). O něco vyšší platy jsou vypláceny zaměstnancům, kteří dosáhli středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem (jedná se o ISCED 3C, celorepublikový průměr činil 16 962 Kč). U zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním středním s maturitní zkouškou (jedná se o kategorii ISCED 3A+4) jsou platy již o poznání vyšší (22 338 Kč). Jen o něco málo vyšších platů dosahují zaměstnanci s nejvyšším dosaženým vzděláním vyšším odborným (kategorie ISCED 5B, průměrná mzda činila 23 625 Kč). Nejvyšší platy nalezneme u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (kategorie ISCED 5A a 6), jejichž průměrná celorepubliková mzda činila v roce 2005 celkem 36 355 Kč.

Z předchozích údajů je zřejmé, **že průměrné platy obecně rostou se zvyšující se úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání**, kterého zaměstnanec dosáhl. Do těchto souvislostí se samozřejmě promítají i mezikrajové rozdíly, kde **průměrné mzdy zaměstnanců odrážejí do značné míry ekonomické prostředí kraje. Průměrná výše mezd zaměstnanců tedy úzce souvisí i s celkovou ekonomickou i sociální situací v daném kraji.**

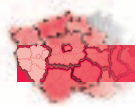
Regionální rozdíly

Zkoumáme-li jednotlivé regiony z pohledu průměrného měsíčního platu zaměstnanců podle stupňů nejvyššího dosaženého vzdělání, pak je zřejmé **specifické postavení Prahy**. V Praze je celkově vzdělanostní úroveň obyvatel výrazně vyšší než v ostatních krajích. Vzdělanostní struktura obyvatel Prahy, tzn. „kvalitní“ lidské zdroje, nepochybně souvisí se značným ekonomickým i kulturním potenciálem hlavního města, s umístěním centrálních úřadů a s vyšší potřebou vysokoškolsky vzdělané pracovní síly. Rozdíly v hodnotách v porovnání s průměrem za celou ČR se zde liší zdaleka nejvýrazněji ve všech krajích.

Nepříznivá situace je naopak v kraji Karlovarském, Vysočina, Pardubickém, v nejvyšší vzdělanostní kategorii v kraji Vysočina a Jihočeském, v nejnižší vzdělanostní kategorii v krajích Jihomoravském, Olomouckém a Pardubickém.

Při hledání nejnižších průměrných platů vzhledem k celorepublikovému průměru do popředí opět vystupuje oblast Severozápad, zejména Karlovarský kraj (s průměrným platem 18 583 Kč), dále Jihovýchod, především kraj Vysočina (s průměrným platem 18 715 Kč) a Severovýchod, především kraje Pardubický (s průměrným platem 19 105 Kč) a Liberecký (s průměrným platem 19 327 Kč).

¹⁴ Podle klasifikace ISCED97, tj. mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání.

Zaměříme-li se na mimopražské kraje (v Praze dosahují nejvyšších průměrných platů zaměstnanci ve všech vzdělanostních kategoriích), vyniká mezi ostatními regiony zejména Středočeský kraj, který zaujímá přední místo ve výši průměrných platů zaměstnanců ve všech vzdělanostních kategoriích kromě zaměstnanců s vyšším odborným a pomaturitním vzděláním.

V případě zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním pobírají nejvyšší platy ve Středočeském a Plzeňském kraji. Zaměstnanci s nejvyšším dosaženým vzděláním vysokoškolským si nejvíce vydělají (kromě Středočeského kraje) v Ústeckém kraji.

Pokud jde o **absolutní** výši průměrných platů zaměstnanců, **rozdíly v jednotlivých krajích nejsou příliš velké** zejména v případě zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním – základy vzdělání a základním vzděláním (kategorie ISCED 1 a 2) – se pohybují od 12 345 Kč v Jihomoravském kraji do 14 766 Kč v kraji Středočeském a 16 388 Kč v Praze. Platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním středním a středním s výučním listem (ISCED 3C) se v rámci jednotlivých krajů taky mnoho neliší – pohybují se od 15 177 Kč v Pardubickém kraji až do 18 137 Kč v kraji Středočeském a 19 070 Kč v Praze. Ani platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (s výjimkou Prahy, kde pobírají 26 405 Kč) v mezikrajovém porovnání nevykazují velké rozdíly – pohybují se od 19 669 Kč v Pardubickém kraji až do 23 036 Kč v kraji Středočeském.

Výraznější rozdíly v platech nalezneme především u zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vyšším odborným, příp. pomaturitním (ISCED 5B), které se pohybují od 19 533 Kč v Královéhradeckém kraji až do 24 320 Kč v Zlínském kraji a 27 655 Kč v Praze.

Platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vysokoškolským (kategorie ISCED 5A a 6) se v rámci mezikrajového porovnání liší nejvíce. Relativně nejméně pobírají lidé s vysokoškolským vzdělá-

ním v kraji Vysočina (29 552 Kč) a Jihočeském kraji (30 677 Kč). Naopak nejvyšší průměrné platy vysokoškolsky vzdělaných lidí se projevují ve Středočeském kraji (37 416 Kč) a v Praze, která opět významně převyšuje výši platů ostatní kraje (jedná se o 43 491 Kč).

Průměrná výše platů zaměstnanců tedy úzce souvisí s celkovou ekonomickou i sociální situací v daném kraji.

Meziroční srovnání

Vzhledem k tomu, že srovnáním s minulým obdobím bylo zjištěno zpracovatelskou organizací, že došlo ke větším přesunům zaměstnanců z roku 2004 na rok 2005 mezi jednotlivými úrovněmi vzdělání, není možné průměrné mzdy v těchto dvou letech vzájemně „korektně“ porovnávat a ukazatel meziročního srovnání průměrných mezd v podnikatelské a nepodnikatelské sféře nebude publikován. V roce 2004 některé subjekty, zejména nepodnikatelské sféry, nesprávně označily u více zaměstnanců (některé u všech) kód vzdělání. Problém nesprávného zařazování zaměstnanců do stupňů vzdělání souvisí s náběhem a postupnou konsolidací plošného šetření nepodnikatelské sféry v letech 2003 až 2005. Sledovaná data nebylo možné v průběhu sběru ani dodatečně ovlivnit, a proto vznikly jisté anomálie výsledků podle vzdělání.

Průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře

Pro porovnávání průměrných platů je významný i ukazatel porovnání průměrných platů podle dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **průměrné hrubé měsíční platy zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** (přepočtené z průměrných hodinových výdělků).

E4.1 T1: Průměrné hrubé měsíční mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře ČR za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v Kč)

Území		celkem		základy vzdělání a základní vzdělání (ISCED 1+2)		střední a střední s VL (ISCED 3C)		střední s mat. zk. vč. nást. studia (ISCED 3A+4)		vyšší odborné, pomaturitní (ISCED 5B)		vysokoškolské (ISCED 5A+6)		neuvedeno	
ČR celkem		21 729		14 170		16 962		22 338		23 625		36 355		20 228	
CZ01	Praha	28 260		16 388		19 070		26 405		27 655		43 491		21 104	
CZ011	Hlavní město Praha	28 260	(1.)	16 388	(1.)	19 070	(1.)	26 405	(1.)	27 655	(1.)	43 491	(1.)	21 104	(5.)
CZ02	Střední Čechy	21 579		14 766		18 137		23 036		22 202		37 416		21 893	
CZ021	Středočeský kraj	21 579	(2.)	14 766	(2.)	18 137	(2.)	23 036	(2.)	22 202	(7.)	37 416	(2.)	21 893	(3.)
CZ03	Jihozápad	19 787		14 141		17 124		20 855		22 130		31 249		19 905	
CZ031	Jihočeský kraj	19 333	(10.)	13 442	(8.)	16 513	(7.)	20 371	(8.)	21 775	(9.)	30 677	(13.)	20 606	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	20 253	(4.)	14 722	(3.)	17 746	(3.)	21 387	(4.)	22 725	(6.)	31 856	(8.)	19 343	(9.)
CZ04	Severozápad	19 356		13 650		16 446		21 296		21 499		33 843		20 336	
CZ041	Karlovarský kraj	18 583	(14.)	13 353	(10.)	15 917	(11.)	20 647	(6.)	23 654	(4.)	32 193	(6.)	17 449	(13.)
CZ042	Ústecký kraj	19 677	(7.)	13 789	(7.)	16 675	(6.)	21 547	(3.)	20 630	(11.)	34 515	(3.)	20 453	(8.)
CZ05	Severovýchod	19 290		13 521		15 988		20 116		20 557		32 057		19 933	
CZ051	Liberecký kraj	19 327	(11.)	14 171	(6.)	16 844	(5.)	20 538	(7.)	23 218	(5.)	31 070	(12.)	21 299	(4.)
CZ052	Královéhradecký kraj	19 429	(8.)	13 168	(11.)	15 973	(10.)	20 202	(11.)	19 533	(14.)	32 688	(4.)	23 726	(1.)
CZ053	Pardubický kraj	19 105	(12.)	13 153	(12.)	15 177	(14.)	19 669	(14.)	19 877	(13.)	32 074	(7.)	18 336	(12.)
CZ06	Jihovýchod	19 799		12 618		16 019		20 574		22 199		32 000		19 589	
CZ061	Vysočina	18 715	(13.)	13 371	(9.)	15 849	(12.)	19 902	(13.)	23 919	(3.)	29 552	(14.)	20 461	(7.)
CZ062	Jihomoravský kraj	20 272	(3.)	12 345	(14.)	16 103	(9.)	20 882	(5.)	20 732	(10.)	32 649	(5.)	19 339	(10.)
CZ07	Střední Morava	19 561		13 703		15 971		20 161		23 210		31 225		21 975	
CZ071	Olomoucký kraj	19 351	(9.)	12 754	(13.)	15 631	(13.)	20 298	(9.)	21 788	(8.)	31 118	(11.)	15 525	(14.)
CZ072	Zlínský kraj	19 786	(6.)	14 665	(4.)	16 343	(8.)	20 011	(12.)	24 320	(2.)	31 347	(10.)	23 192	(2.)
CZ08	Moravskoslezsko	19 838		14 595		17 039		20 293		20 161		31 433		18 429	
CZ081	Moravskoslezský kraj	19 838	(5.)	14 595	(5.)	17 039	(4.)	20 293	(10.)	20 161	(12.)	31 433	(9.)	18 429	(11.)

Plat je definován podle § 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu jako peněžitá plnění, poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci za práci. Sledovaným ukazatelem je plat vyplacený za sledované období. Souborem ISPV – NS je soubor ekonomických subjektů, definovaný systémem ARIS-RARIS, který obsahuje informace z oblasti účetního a finančního výkaznictví všech rozpočtových a příspěvkových organizací, obcí, dobrovolných svazků obcí, státních finančních aktiv a státních fondů v ČR.

Metodika výpočtu

Průměrný hrubý měsíční plat je spočten na základě metodiky Trexima. Hrubý plat je v ISPV – NS jednoznačně definován jako součet platu za práci, náhrad platu a odměn za pracovní pohotovost. Měsíční hrubý plat za určitou skupinu zaměstnanců je počítán jako „vážený“ hrubý plat, v němž plat určitého zaměstnance má váhu odpovídající počtu jeho placených měsíců za sledované období. Tento způsob výpočtu umožňuje korektní srovnání platové úrovně jednotlivých zaměstnání a srovnávání v čase.

Zdroj dat:

- ISPV – informační systém o platech – pravidelné šetření Ministerstva financí zpracované dle metodiky Treximy spol. s r.o. Zlín – za rok 2005.

Podávaný přehled je uveden **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** ve členění podle mezinárodní klasifikace ISCED-97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním (ISCED 1+2), středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem (ISCED 3C), středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (ISCED 3A+4), vyšším odborným, případně pomaturitním vzděláním (ISCED 5B), vysokoškolským

vzděláním (ISCED 5A+6), neuvedeného vzdělání a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Stejně jako v případě průměrného hrubého měsíčního výdělku v podnikatelské a nepodnikatelské sféře celkem se i v nepodnikatelské sféře projevuje trend vyššího výdělku souvisejícího s vyšší úrovní dosaženého vzdělání. Jednou z výjimek je kategorie zaměstnanců s vyšším odborným a pomaturitním vzděláním, kde však je průměrná celorepubliková hodnota výdělku zaměstnanců ovlivněna nižšími výdělky v kraji Vysočina, v Pardubickém a v Královéhradeckém kraji.

Průměrný hrubý měsíční výdělek zaměstnance v nepodnikatelské sféře činil v 1.– 4. čtvrtletí 2005 celkem 21 148 Kč. Tento průměrný výdělek převyšovaly pouze platy zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (ISCED 5A a 6), kteří pobírali vzhledem k ostatním kategoriím výrazně nejvíce, a to 27 464 Kč.

Pod úrovní průměrné celorepublikové mzdy se v nepodnikatelské sféře v roce 2005 pohybují průměrné platy zaměstnanců nejen nižších vzdělanostních kategorií. Zaměstnanci se základy vzdělání a základním vzděláním (ISCED 1 a 2) pobírali v průměru 11 375 Kč, zaměstnanci se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem (ISCED 3C) dosáhli průměrného platu 14 116 Kč. Ani platy zaměstnanců s dosaženým středním vzděláním s maturitní zkouškou (ISCED 3A a 4) nepřekročily celorepublikový průměr a dosáhly v průměru 20 858 Kč, dokonce nižší byl republikový průměrný plat zaměstnanců s vyšším odborným a pomaturitním vzděláním (kategorie ISCED 5B – 20 465 Kč).

Regionální rozdíly

I v příjmové situaci zaměstnanců nepodnikatelské sféry, stejně jako v příjmové situaci zaměstnanců celkem (tj. PS a NS), se projevuje spe-

E4.1 T1a: Průměrné hrubé měsíční platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání (zákon o platu č. 143/1992 Sb.) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v Kč)

Území	celkem		základy vzdělání a základní vzdělání (ISCED 1+2)		střední a střední s VL (ISCED 3C)		střední s mat. zk. vč. nást. studia (ISCED 3A+4)		vyšší odborné, pomaturitní (ISCED 5B)		vysokoškolské (ISCED 5A+6)	
ČR celkem	21 148		11 375		14 116		20 858		20 465		27 464	
CZ01 Praha	24 721		12 977		16 519		23 770		22 258		30 766	
CZ011 Hlavní město Praha	24 721	(1.)	12 977	(1.)	16 519	(1.)	23 770	(1.)	22 258	(1.)	30 766	(1.)
CZ02 Střední Čechy	19 166		11 199		13 614		19 276		20 348		25 587	
CZ021 Středočeský kraj	19 166	(11.)	11 199	(6.)	13 614	(6.)	19 276	(7.)	20 348	(5.)	25 587	(9.)
CZ03 Jihozápad	19 588		11 512		13 801		19 356		20 200		25 302	
CZ031 Jihočeský kraj	19 309	(7.)	11 050	(8.)	13 530	(7.)	18 984	(10.)	19 460	(7.)	24 971	(13.)
CZ032 Plzeňský kraj	19 921	(2.)	11 982	(2.)	14 134	(3.)	19 786	(3.)	21 075	(2.)	25 726	(7.)
CZ04 Severozápad	19 170		10 439		13 259		19 607		19 822		26 570	
CZ041 Karlovarský kraj	19 539	(5.)	10 369	(14.)	13 780	(5.)	20 053	(2.)	20 929	(3.)	25 316	(12.)
CZ042 Ústecký kraj	19 060	(13.)	10 456	(13.)	13 117	(10.)	19 471	(5.)	19 496	(6.)	26 990	(2.)
CZ05 Severovýchod	19 504		11 241		13 665		19 299		19 089		25 643	
CZ051 Liberecký kraj	19 492	(6.)	11 207	(5.)	14 186	(2.)	19 291	(6.)	19 377	(9.)	26 286	(3.)
CZ052 Královéhradecký kraj	19 858	(3.)	11 645	(3.)	14 073	(4.)	19 753	(4.)	19 280	(12.)	25 389	(11.)
CZ053 Pardubický kraj	19 098	(12.)	10 836	(11.)	12 808	(12.)	18 751	(12.)	18 702	(13.)	25 476	(10.)
CZ06 Jihovýchod	19 530		11 263		13 182		18 913		19 129		25 757	
CZ061 Vysočina	18 947	(14.)	11 042	(9.)	12 772	(13.)	18 501	(14.)	18 553	(14.)	25 595	(8.)
CZ062 Jihomoravský kraj	19 752	(4.)	11 324	(4.)	13 381	(8.)	19 073	(8.)	19 340	(11.)	25 813	(6.)
CZ07 Střední Morava	19 233		11 074		13 027		18 777		19 968		25 351	
CZ071 Olomoucký kraj	19 220	(10.)	11 168	(7.)	13 360	(9.)	18 885	(11.)	20 598	(4.)	24 823	(14.)
CZ072 Zlínský kraj	19 246	(9.)	10 972	(10.)	12 694	(14.)	18 674	(13.)	19 428	(8.)	25 904	(4.)
CZ08 Moravskoslezsko	19 305		10 818		12 951		19 033		19 364		25 848	
CZ081 Moravskoslezský kraj	19 305	(8.)	10 818	(12.)	12 951	(11.)	19 033	(9.)	19 364	(10.)	25 848	(5.)

cifické postavení hlavního města Prahy. V Praze pobírají zaměstnanci nepodnikatelské sféry se všemi úrovněmi vzdělání (tj. se základy vzdělání a základním vzděláním, se středním vzděláním, se středním vzděláním s výučním listem, se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním) nejvyšší průměrné mzdy v porovnání s ostatními kraji. Ve všech těchto případech se jedná o platy vyšší o cca 1–4 tisíce, než v jiných regionech České republiky.

Jednu z nejnižších platových hladin jsme v oblasti nepodnikatelské sféry, s výjimkou zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním a se základy a základním vzděláním zaznamenali v roce 2005 v kraji Vysočina, který je následován Zlínským a Pardubickým krajem.

Na rozdíl od celkových průměrných platů za podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru, nejsou u zaměstnanců nepodnikatelské sféry s nejnižším dosaženým vzděláním v průměrných výdělcích v jednotlivých regionech vysoké rozdíly. Průměrné platy se pohybují kromě Prahy (12 977 Kč) v rozmezí od 10 369 Kč v Karlovarském kraji až do 11 982 Kč v kraji Plzeňském.

V kategorii průměrných výdělků zaměstnanců nepodnikatelské sféry s dosaženým středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem se pohybují výdělky od 12 694 Kč ve Zlínském kraji až do 16 519 Kč v Praze. V ostatních krajích České republiky je průměrná mzdová hladina těchto zaměstnanců od 12 772 Kč do 14 186 Kč.

Mezi zaměstnanci nepodnikatelské sféry se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia opět dominuje se svými vysoce nadprůměrnými výdělky Praha (23 770 Kč), průměrné hrubé měsíční mzdy této kategorie zaměstnanců v ostatních krajích se pohybují od 18 501 Kč na Vysočině a 18 674 Kč ve Zlínském kraji až do 20 053 Kč v Karlovarském kraji.

Zaměstnanci nepodnikatelské sféry s dosaženým vzděláním vyšším odborným, příp. pomaturitním, tvoří specifickou skupinu zaměstnanců. V průměru pobírají nižší plat než zaměstnanci s úplným středním vzděláním a tyto celorepublikové hodnoty jsou ovlivněny poměrně nízkými výdělky této kategorie zaměstnanců především na Vysočině, v Pardubickém a Královéhradeckém kraji.

Tradičně nejvyšších výdělků dosahují zaměstnanci s nejvyšším dosaženým vzděláním vysokoškolským. Jejich výdělky se pohybovaly v roce 2005 cca 6 000 Kč nad průměrným platem v nepodnikatelské sféře. Nejvyšších průměrných výdělků dosahuje tato kategorie zaměstnanců v Praze (30 766 Kč), nejnižších naopak v Olomouckém kraji (24 823 Kč). Zaměstnanci ostatních krajů se pohybují na platové hranici od 24 971 Kč v Jihočeském kraji do 26 990 Kč v kraji Ústeckém.

Celkově je zřejmé, že výše celorepublikových platů v nepodnikatelské sféře je ve velké míře ovlivněna vyšší příjmovou hladinou zaměstnanců nepodnikatelské sféry v Praze, kde ve všech kategoriích zaměstnanců jsou příjmy o poznání vyšší než v ostatních krajích České republiky.

E 4.2 Vztah průměrných mezd podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání ke mzdám zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (=100%), podle pohlaví a podle věkových kategorií

Vzdělanostní úroveň zprostředkovaně přes ekonomické charakteristiky ovlivňuje jak prosperitu kraje jako celku, tak i jeho jednotlivých obyvatel. Probíhá-li vývoj výrazně nerovnoměrně, některé vrstvy populace se také vzdělávání účastní více než jiné, což může být dáno nejenom rozdílnou mírou zájmu či ochoty učit se, ale i nedostatečnou kapacitou vzdělávacích programů, která vede k výraznému přetlaku a velmi silné konkurenci při vstupu do těchto programů.

Ruku v ruce s nedostatečným vzděláním jdou i problémy na trhu práce, ať už z pohledu nezaměstnanosti nebo nižších výdělků. O tom, jak se poměrově odlišují průměrné výdělky podle dosaženého vzdělání vypovídají právě ukazatele v této kapitole.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **podíl průměrných hodinových (příp. měsíčních) mezd/platů** podle **nejvyšší** dosažené **úrovně vzdělání ke mzdám/platům** zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia (=100%), podle **pohlaví** a podle **věkových kategorií** (25–64 let, 30–44 let).

Podávaný přehled je přitom členěn podle nejvyššího dosaženého vzdělání – základy vzdělání a základní vzdělání (kategorie ISCED 1 a 2), střední, střední s výučním listem (ISCED 3C), střední s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia (ISCED 3A a 4), vyšší odborné, případně pomaturitní a vysokoškolské (kategorie ISCED 5 a 6) v poměru k referenční úrovni střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia (ISCED 3A a 4 = 100%).

Metodika výpočtu

$$\frac{Phv_i}{Phv} \times 100$$

Phvi – průměrný hodinový výdělek pracovníka s nejvyšším dosaženým vzděláním podle jednotlivých vzdělanostních kategorií (základy a základní ISCED 1+2, střední a střední s výučním listem ISCED 3C, vyšším odborným, případně pomaturitním a vysokoškolským ISCED 5+6)

Phv – průměrný hodinový výdělek pracovníka se středním vzděláním s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia (ISCED 3A+4)

i – jednotlivé vzdělanostní kategorie (nejvyšší dosažené vzdělání: základy a základní ISCED 1+2, střední a střední s výučním listem ISCED 3C, vyšší odborné, příp. pomaturitní a vysokoškolské ISCED 5+6)

Průměrný hodinový výdělek (v Kč/hod) je stanoven **relativně** (ISCED 3A + 4 = 100, tj. referenční úroveň):

- za ISCED 3A + 4 část vyššího sekundárního vzdělání a postsekundární neterciární vzdělání (střední s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia),
- za ISCED 1 + 2 primární a nižší sekundární (základy vzdělání a základní vzdělání),
- za ISCED 3C část vyššího sekundárního vzdělání (střední a střední vzdělání s výučním listem),
- za ISCED 5 + 6, tj. 1. a 2. stupeň terciárního vzdělání (vyšší odborné, případně pomaturitní a vysokoškolské).

Data jsou za první až čtvrté čtvrtletí 2005 za celý statistický soubor výběrového šetření (zaměstnanci v podnikatelské i nepodnikatelské sféře za první až čtvrté čtvrtletí 2005 bez ohledu na počet placených hodin – ISPV Trexima spol. s r.o. Zlín). V nepodnikatelské sféře za rok 2005.

Dle dvou věkových kategorií: dle věkové kategorie 25 až 64 let a dle věkové kategorie 30 až 44 let.

V rozlišení podle pohlaví (muži, ženy, celkem) ve všech sledovaných regionech České republiky.

Průměrný hodinový výdělek (v Kč/hod) je vyjádřením výdělku za hodinu skutečně odpracovaného času (dle § 17 zákona č. 1/1992 Sb.) a je ukazatelem výše mzdy u ISPV.

Průměrné hrubé měsíční platy zaměstnanců v nepodnikatelské sféře (přepočtené z průměrných hodinových výdělků).

ISPV – informační systém o průměrných výdělcích – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků Treximy spol. s r. o. Zlín (zpracovatelská organizace).

ISCED 97 – mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání.

Zdroj dat

- ISPV – informační systém o průměrných výdělcích – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků Treximy spol. s r. o. Zlín – zpracovatelské organizace za první až čtvrté čtvrtletí 2005 za celý statistický soubor (u všech zaměstnanců v podnikatelské i nepodnikatelské sféře bez ohledu na počet placených hodin)
- ISP – informační systém o platech – pravidelné šetření Ministerstva financí zpracované dle metodiky Treximy spol. s r. o. Zlín – za rok 2005 v nepodnikatelské sféře

Relativní příjmy podle vzdělání, pohlaví a věku v podnikatelské a nepodnikatelské sféře

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Údaje v této kapitole zaznamenávají rozdíly relativních průměrných hodinových výdělků pro dvě základní věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let za první až čtvrté čtvrtletí 2005 podle úrovně dosaženého vzdělání a dále z hlediska jednotlivých krajů a oblastí.

Z údajů je zřejmá obecná tendence – **průměrný hodinový výdělek v podnikatelské a nepodnikatelské sféře stoupá spolu s výší dosaženého vzdělání. Příjmy osob s nejvyšším vzděláním** (vyšším odborným a vysokoškolským) ve všech krajích **značně převyšují příjmy těch, kdo mají střední vzdělání s maturitní zkouškou**, zatímco **osoby s pouze základy vzdělání nebo základním vzděláním a středním nebo středním vzděláním s výučním listem mají příjmy nižší**. Relativně nejnižší příjmy nalezneme, dle očekávání, ve všech krajích u osob se základním vzděláním.

Pro věkovou skupinu 25–64 let platí, že vysokoškoláci a ti, kteří absolvovali vyšší odborné vzdělání, mají v průměru o cca 59,3 % vyšší platy než středoškoláci s maturitou; naopak ti, kdo mají střední a střední vzdělání s výučním listem, dosahují pouze cca 77,2 % platů a osoby se základy vzdělání a základním vzděláním pak 64,6 % platů v porovnání s průměrnými platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Největší variabilitu nalézáme v kategorii osob s nejvyšším vzděláním, porovnávané-li **relativní příjmy osob s terciárním vzděláním** v jednotlivých krajích. U nižších vzdělanostních kategorií je diference krajů již méně patrná. Relativně nejvyšší je zmíněný poměr u platů v Praze – příjmy vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním zde převyšují příjmy osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou o 62,0 %, což je více než v ostatních krajích. Relativní příjmy osob s terciárním vzděláním se v ostatních krajích pohybují v rozmezí od 145,6 % mzdy středoškoláka s maturitou v Plzeňském kraji až do 162,0 % v Praze. V naprosté většině krajů převyšují tedy platy vysokoškoláků platy zaměstnanců s maturitou zhruba o polovinu.

Osoby se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem mají – vzhledem ke středoškolákům s maturitou – relativně nejnižší výdělky v Praze a v Jihomoravském kraji. Jejich příjmy zde dosahují pouze cca dvou třetin platů osob s maturitním vzděláním (72,0 % v Praze a 77,6 % v Jihomoravském kraji). Naopak nejvyšší je sledovaný poměr v Moravskoslezském kraji, kde se platy „vyučených bez maturity“ pohybují na úrovni 86,6 % platu „středoškoláka s maturitou“, poměrně vysoký je dále v krajích Zlínském (83,9 %), Plzeňském (83,7 %), Ústeckém a Libereckém (82,8 %) a Středočeském (80,4 %).

Pokud jde o osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním základy vzdělání nebo základní vzdělání, jejich příjmy dosahují 60,1 % příjmu „středoškoláka s maturitou“ v Praze, dále v Jihomoravském kraji 63,0 % a v Karlovarském kraji 65,4 %. Ostatní kraje se zpravidla pohybují v rozmezí 65,5–74,7 %.

Z údajů vyplývá, že **platová diference mezi osobami s různým stupněm dosaženého vzdělání je v jednotlivých krajích různě velká**. Zatímco v Praze je tato diference velmi výrazná, v Plzeňském kraji, kraji Vysočina, Libereckém, Ústeckém a zejména Moravskoslezském kraji mají k sobě příjmy jednotlivých vzdělanostních úrovní daleko blíže. S výraznější platovou diferenciací se setkáváme kromě Prahy rovněž v Karlovarském a ve Středočeském kraji.

Dá se předpokládat, že tyto **krajové rozdíly v relativních příjmech reflektují ekonomické zázemí kraje, nabídku pracovních příležitostí**. V oblastech, kde je tato nabídka relativně velká a pestrá (Praha) a struktura kvalifikačních pozic je rozmanitá, je „pestré“ rovněž rozložení příjmů. Otevírání „příjmových nůžek“ mezi jednotlivými vzdělanostními kategoriemi v Praze zvyšuje také velká koncentrace špičkových a vysoce kvalifikovaných pozic, která je typická pro městské regiony. Naopak v oblastech s vysokou nezaměstnaností (Moravskoslezský kraj, Ústecký kraj, Zlínský kraj) je nedostatek pracovních míst, a to pochopitelně snižuje obecnou příjmovou úroveň, která se stále více přibližuje nízkým platům v nejnižších vzdělanostních a kvalifikačních kategoriích. V těchto krajích je tedy platová diference mezi vzdělanostními skupinami nižší zejména z důvodu obecně nižších příjmů osob na středně až vysoce kvalifikovaných pozicích (středoškoláci a vysokoškoláci).

Další zajímavé informace lze získat při pohledu na vzdělanostní diferenciaci **mužů a žen**. Zde je velmi důležité znovu připomenout, že údaje v tabulkách a grafech jsou relativní poměry k referenční hodnotě, kterou představuje příjem středoškoláka s maturitou, a **nevypovídají tedy o absolutní výši platu mužů a žen a jejich rozdílech**.

Porovnávané-li relativní příjmy mužů a žen podle úrovně vzdělání, na první pohled je zřejmá výrazně vyšší variabilita platů podle úrovně dosaženého vzdělání u mužů než u žen. Důležité je, že tato variabilita je způsobena téměř výhradně nižším poměrem příjmů žen s terciárním vzděláním vzhledem ke středoškoláčkám s maturitou, než je tomu u mužů. Zatímco poměr průměrných příjmů osob VŠ : SŠ s maturitou : SŠ bez maturity : základní vzdělání je u mužů zhruba 162:100:75:68, u žen je to 142:100:70:65. Plat muže – vysokoškoláka tak převyšuje plat muže – středoškoláka s maturitou v průměru o 62 %, zatímco plat vysokoškolačky je podle stejného modelu vyšší pouze o 42 % než plat středoškolačky.

Druhou skutečností vyplývající z porovnávání obou skupin je daleko nižší **krajová diference sledovaného ukazatele u žen**. V Praze evidujeme relativně největší rozdíl mezi platy žen s terciárním vzděláním a středoškolaček s maturitou. Tento poměr zde činí u žen zhruba 146:100, zatímco v Plzeňském kraji pouze zhruba 130:100. U mužů jsou rozdíly mezi jednotlivými krajemi pro tuto vzdělanostní kategorii ještě vyšší – v Praze se jedná o poměr mezi mzdami vysokoškoláků a středoškoláků 163:100, v Ústeckém kraji dokonce 169:100, zatímco na Vysočině se jedná o poměr 145:100.

Zjištěné výsledky odkazují k aktuálnímu a v současnosti často diskutovanému faktu, totiž **nižší příjmové hladině žen v porovnání s muži se stejným stupněm dosaženého vzdělání**. Důležité přitom je, že **jednoznačně nejvýraznější platové diference mezi muži a ženami jsou evidovány právě u lidí s terciárním vzděláním – u vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním**. Tato skutečnost se jasně odráží i v námi sledovaném ukazateli. Na tomto základě sice není možné porovnat příjmy mužů a žen v jejich absolutní výši, ale dobře jsou vidět relace mezi jednotlivými vzdělanostními stupni v obou těchto skupinách. Z nich je zřejmé, že muži – vysokoškoláci vydělávají

oproti středoškolákům s maturitou výrazně více než ženy vzhledem ke své referenční skupině žen s pouze maturitním vzděláním – platové diference mezi oběma pohlavími jsou totiž, jak již bylo řečeno, nejvýraznější právě v nejvyšší vzdělanostní skupině. Tato tendence je ještě zesílena, jedná-li se o jinou oblast, než je Praha; jako nejvíce nepříznivá ze všech krajů se situace jeví v již zmíněném Plzeňském kraji, v Královéhradeckém a Libereckém kraji.

Zaměříme-li se na **relativní příjmy podle úrovně vzdělání pouze ve věkové skupině 30–44 let**, objeví se takřka shodné rysy platové diferenciace podle krajů jako u celkové populace 25–64 let. Největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a člověka se základním vzděláním nalezneme v Praze, v Středočeském kraji a Karlovarském kraji, nejmenší Plzeňském, Královéhradeckém kraji, kraji Vysočina a v Moravskoslezském kraji. Největší jsou přitom opět rozdíly mezi platy osob s terciárním a středním vzděláním s maturitní zkouškou. Zatímco v Praze vydělávají osoby s terciárním vzděláním v průměru o 79,4% více než „středoškoláci s maturitou“, v Plzeňském kraji je to pouze o 50% více. V ostatních krajích se pohybují příjmy vysokoškoláků na úrovni o 51,1–67,8% vyšší, než jsou příjmy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Oproti celkové populaci, tj. věkové skupině 25–64 let, jsou v případě věkové skupiny 30–44 let rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou obecně vyšší. Platové rozdíly mezi příjmy osob s terciárním a středním vzděláním s maturitní zkouškou v této věkové kategorii kulminují – jsou totiž „očistěny“ od nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou příjmy vysokoškoláků nižší. Jestliže plat vysokoškoláka ve věku 30–44 let převyšuje průměrný středoškolský maturitní plat o cca 70%, v celkové populaci je to jen o cca 60%, v Praze pak v prvním případě o cca 80%, ve druhém pouze o cca 62%. Tyto skutečnosti platí jak u mužů, tak u žen, u mužů je však platový růst vysokoškoláků v kategorii 30–44 let výraznější.

Z dat vyplývá, že nejvyšších relativních příjmů vzhledem k průměrnému příjmu středoškoláka s maturitou dosahují osoby s terciárním vzděláním ve věku 30–44 let v Praze (muži vyšších než ženy), nejnižších naopak v Plzeňském kraji. Přitom jsou to právě relativní příjmy vysokoškoláků (vzhledem k středoškolákům s maturitou), které ve věkové kategorii 30–44 let nejvíce převyšují ty ve věkové skupině 25–64 let. Poměry platů osob se středním nematuritním vzděláním vzhledem k platům středoškoláků s maturitou se podle věku mění již méně. Relativní příjmy těch, kdo mají pouze základy vzdělání nebo základní vzdělání, jsou pak vzhledem ke sledovaným referenčním platům (středoškoláka s maturitou), pokud jde o věk, takřka konstantní.

Regionální rozdíly

Přůmerný hodinový výdělek stoupá spolu s vyšší dosaženého vzdělání, výrazně nejvyšší platy mají osoby s terciárním vzděláním.

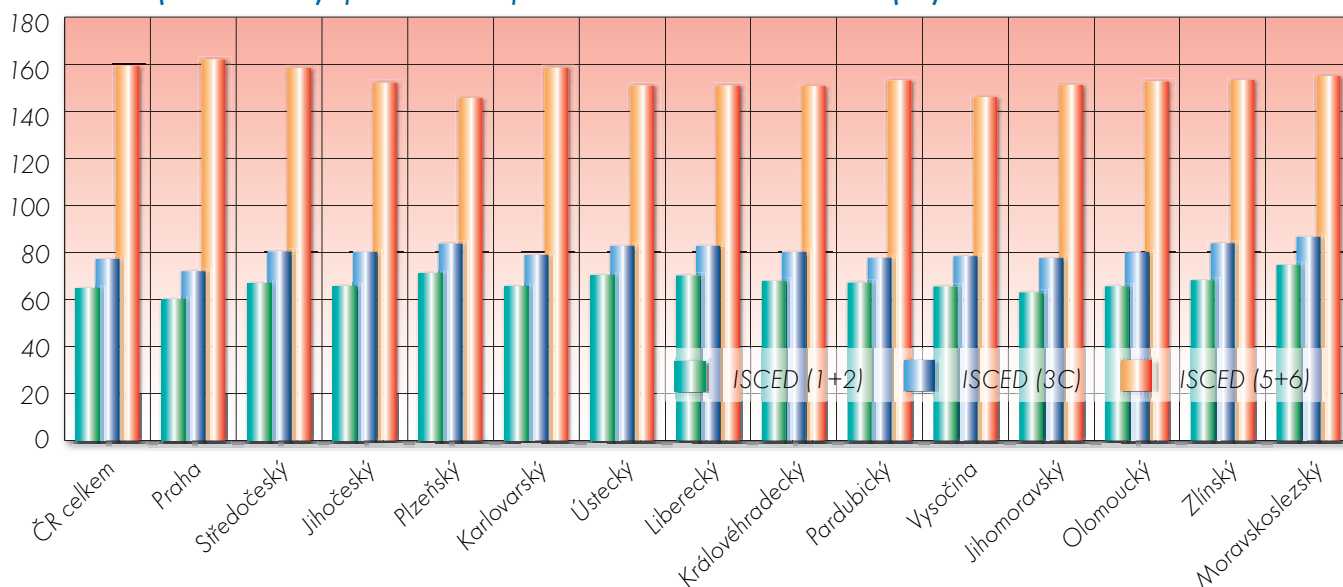
Nejvíce se od referenční hladiny průměrného výdělku středoškoláka s maturitou liší příjmy osob s terciárním vzděláním, již méně příjmy těch, kdo mají střední vzdělání s výučním listem či základy vzdělání nebo základní vzdělání. Platová diferenciace podle vzdělání je nejvýraznější v Praze, v kraji Středočeském a Karlovarském, nejmenší naopak v krajích Plzeňském, Moravskoslezském, kraji Vysočina, Libereckém a Ústeckém. Je pravděpodobné, že otevírání „příjmových nůžek“ mezi vzdělanostními skupinami v jednotlivých krajích souvisí s nabídkou pracovních příležitostí a situací na trhu práce v daném regionu. V oblastech s nízkou nezaměstnaností a pestřejší nabídkou pracovních míst nalezneme i pestřejší rozložení platů, zatímco v krajích, kde je nezaměstnanost vysoká a pracovních pozic málo, je příjmová úroveň obecně nižší a platy na středních až vysoce kvalifikovaných pozicích se více blíží nízkým příjmům v nejnižších vzdělanostních kategoriích.

Porovnáváme-li příjmy osob s terciárním a středním maturitním vzděláním, platová diferenciace je u mužů silnější než u žen: muži – vy-

E4.2 T1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání (ISCED 1+2)		střední a střední vzdělání s VL (ISCED 3C)				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového (ISCED 3A+4)				vyšší odborné + vysokoškolské vzd. (ISCED 5+6)					
		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let	
ČR celkem		64,6		67,7		77,2		77,5		100,0		100,0		159,3		169,4	
CZ01	Praha	60,1		61,0		72,0		70,0		100,0		100,0		162,0		179,4	
CZ011	Hlavní město Praha	60,1	(14.)	61,0	(14.)	72,0	(14.)	70,0	(14.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	162,0	(1.)	179,4	(1.)
CZ02	Střední Čechy	66,9		68,6		80,4		80,2		100,0		100,0		158,4		167,8	
CZ021	Středočeský kraj	66,9	(8.)	68,6	(8.)	80,4	(6.)	80,2	(9.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	158,4	(3.)	167,8	(2.)
CZ03	Jihozápad	68,2		70,6		81,8		83,0		100,0		100,0		149,2		152,5	
CZ031	Jihočeský kraj	65,7	(9.)	67,6	(10.)	80,2	(7.)	81,7	(6.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	152,1	(8.)	154,4	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	71,0	(2.)	73,8	(2.)	83,7	(3.)	84,6	(3.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	145,6	(14.)	150,0	(14.)
CZ04	Severozápad	64,3		65,9		78,3		78,5		100,0		100,0		161,4		164,5	
CZ041	Karlovarský kraj	65,4	(12.)	66,9	(11.)	78,9	(10.)	79,8	(10.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	158,5	(2.)	162,5	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	70,2	(3.)	73,3	(3.)	82,8	(4.)	84,0	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	150,9	(10.)	156,7	(5.)
CZ05	Severovýchod	69,0		72,9		80,3		81,6		100,0		100,0		151,5		154,3	
CZ051	Liberecký kraj	70,2	(3.)	73,3	(3.)	82,8	(4.)	84,0	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	150,9	(10.)	156,7	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	67,9	(6.)	70,0	(7.)	80,2	(8.)	81,4	(7.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	150,7	(12.)	151,1	(13.)
CZ053	Pardubický kraj	67,1	(7.)	73,1	(6.)	77,7	(12.)	78,6	(12.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	153,1	(6.)	156,1	(7.)
CZ06	Jihovýchod	63,8		65,8		77,9		78,8		100,0		100,0		149,9		153,9	
CZ061	Vysočina	65,5	(11.)	68,4	(9.)	78,4	(11.)	79,5	(11.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	146,0	(13.)	151,9	(12.)
CZ062	Jihomoravský kraj	63,0	(13.)	64,5	(13.)	77,6	(13.)	78,3	(13.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	151,2	(9.)	154,6	(9.)
CZ07	Střední Morava	66,8		69,3		81,9		83,4		100,0		100,0		152,9		155,9	
CZ071	Olomoucký kraj	65,6	(10.)	66,4	(12.)	80,1	(9.)	80,6	(8.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	152,7	(7.)	154,8	(8.)
CZ072	Zlínský kraj	68,2	(5.)	73,3	(5.)	83,9	(2.)	86,4	(2.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	153,3	(5.)	157,2	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	74,7		84,0		86,6		89,3		100,0		100,0		155,0		153,5	
CZ081	Moravskoslezský kraj	74,7	(1.)	84,0	(1.)	86,6	(1.)	89,3	(1.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	155,0	(4.)	153,5	(11.)

E4.2 G1.1: Relativní příjmy ze zaměstnání pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

sokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitou výrazně více než ženy vzhledem ke své referenční skupině žen s pouze maturitním vzděláním. Tato skutečnost je způsobena obecně nižšími příjmy žen v porovnání s muži, což platí nejvíce právě v případě vysokoškoláků. U žen je zřejmá rovněž výraznější krajová diferenciace poměrů zmíněných příjmů, Praha se zde jasněji vyděluje od ostatních krajů.

V populaci 30–44 let jsou rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou obecně vyšší než v celkové populaci – vysokoškolácké platy jsou zde „očistěné“ od vlivu nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou výdělky nižší. Osoby s terciárním vzděláním ve věkové kategorii 30–44 let tak dosahují vůbec nejvyšších relativních příjmů (muži vyšších než ženy) vzhledem k referenční příjmové hladině SŠ s maturitou.

Příjmová diferenciace ve věkové kategorii 30–44 let podle vzdělání a krajů je takřka shodná jako u celkové populace: největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a člověka se základy vzdělání nebo základním vzděláním nalezneme opět v Praze, v Středočeském a v Karlovarském kraji, nejmenší v Moravskoslezském, Plzeňském kraji a Královéhradeckém kraji.

Relativní příjmy podle vzdělání, pohlaví a věku v nepodnikatelské sféře

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Údaje v této kapitole zaznamenávají rozdíly relativních průměrných hodinových výdělků pro dvě základní věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let za rok 2005 podle úrovně dosaženého vzdělání a dále z hlediska jednotlivých krajů a oblastí.

Z údajů je zřejmá obecná tendence – **průměrný hodinový výdělek v nepodnikatelské sféře stoupá spolu s výší dosaženého vzdělání. Příjmy osob s nejvyšším vzděláním** (vyšším odborným a vysokoškoláckým) ve všech krajích **značně převyšují příjmy těch, kdo mají střední vzdělání s maturitní zkouškou, zatímco osoby s pouze základy vzdělání nebo základním vzděláním a středním nebo středním vzděláním s výučním listem mají příjmy nižší.** Relativně nejnížší příjmy nalezneme, dle očekávání, ve všech krajích u osob se základním vzděláním. Vysokoškoláci a ti, kteří absolvovali vyšší odborné vzdělání, tak mají v průměru o 27,9% vyšší platy než středoškoláci s maturitou; naopak ti, kdo mají střední a střední vzdělání s výu-

ním listem, dosahují pouze cca 67,0% platů a osoby se základy vzdělání a základním vzděláním pak 54,0% platů v porovnání s průměrnými platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou (pro věkovou skupinu 25–64 let).

Největší variabilitu nalézáme v kategorii osob s nejvyšším vzděláním, tedy porovnáváme-li **relativní příjmy osob s terciárním vzděláním** v jednotlivých krajích. U nižších vzdělanostních kategorií je diferenciace krajů již méně patrná. Relativně nejvyšší je zmíněný poměr u platů v Ústeckém kraji – příjmy vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním zde převyšují příjmy osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou o 34,3%, což je výrazně více než v ostatních krajích. Relativní příjmy osob s terciárním vzděláním se v ostatních krajích pohybují v rozmezí od 123,5% mzdy středoškoláka s maturitou v Karlovarském kraji až do 134,3% v Ústeckém kraji. V naprosté většině krajů převyšují tedy platy vysokoškoláků platy zaměstnanců s maturitou zhruba o třetinu.

Osoby se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem mají – vzhledem ke středoškolákům s maturitou – relativně nejnížší výdělky v Ústeckém kraji a v Moravskoslezském kraji. Jejich příjmy zde nedosahují ani cca dvou třetin platů osob s maturitním vzděláním (66,7% v Ústeckém kraji a 67,3% v Moravskoslezském kraji). Naopak nejvyšší je sledovaný poměr v Libereckém kraji, kde se platy „vyučených bez maturity“ pohybují na úrovni 73,3% platu „středoškoláka s maturitou“, poměrně vysoký je tento poměr dále v krajích Plzeňském (71,0%), Královéhradeckém a Jihočeském (70,7%), Olomouckém a Středočeském (70,1%).

Pokud jde o osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním základy vzdělání nebo základní vzdělání, jejich příjmy dosahují 60,5% příjmu „středoškoláka s maturitou“ v Plzeňském kraji, dále v kraji Vysočina 59,2%, v Jihomoravském kraji 58,8%, v Královéhradeckém kraji 58,7% a v Olomouckém kraji 58,6%. Ostatní kraje se zpravidla pohybují v rozmezí 51,6–58,3%.

Z údajů vyplývá, že **platová diferenciace mezi osobami s různým stupněm dosaženého vzdělání je v jednotlivých krajích různě velká.** Zatímco v Ústeckém kraji je tato diferenciace velmi výrazná, zejména v Královéhradeckém, Plzeňském a Olomouckém kraji mají k sobě příjmy jednotlivých vzdělanostních úrovní daleko blíže. S výraznější platovou diferenciací se setkáváme kromě Ústeckého kraje rovněž v Moravskoslezském kraji, Zlínském a v kraji Vysočina.

Další zajímavé informace lze získat při pohledu na vzdělanostní diferenciaci **mužů a žen**. Zde je velmi důležité znovu připomenout, že údaje v tabulkách jsou relativní poměry k referenční hodnotě, kterou představuje příjem středoškolačka s maturitou, a **nevypovídají tedy o absolutní výši platu mužů a žen a jejich rozdílech**.

Porovnáme-li relativní příjmy mužů a žen podle úrovně vzdělání, je zřejmá výrazně vyšší variabilita platů podle úrovně dosaženého vzdělání v ČR celkem u žen než u mužů. Zatímco poměr průměrných příjmů osob VŠ: SŠ s maturitou : SŠ bez maturity : základní vzdělání je u mužů zhruba 123:100:67:54, u žen je to 126:100:64:56. Plat muže – vysokoškolačka tak převyšuje plat muže – středoškolačka s maturitou v průměru o cca 23 %, zatímco plat vysokoškolačky je podle stejného modelu vyšší o cca 26 % platu středoškolačky.

Druhou skutečností vyplývající z porovnávání obou skupin je daleko nižší **krajová** diferenciace sledovaného ukazatele u žen. V Ústeckém kraji evidujeme relativně největší rozdíl mezi platy žen s terciárním vzděláním a středoškolaček s maturitou. Tento poměr zde činí u žen zhruba 128:100, zatímco v Královéhradeckém kraji pouze zhruba 120:100. U mužů jsou rozdíly mezi jednotlivými kraji pro tuto vzdělanostní kategorii ještě vyšší – v Moravskoslezském se jedná o poměr mezi mzdami vysokoškolačů a středoškolačů 141:100, zatímco v Karlovarském kraji se jedná o poměr 117:100.

Zjištěné výsledky odkazují k aktuálnímu a v současnosti často diskutovanému faktu, totiž **nižší příjmové hladině žen v porovnání s muži se stejným stupněm dosaženého vzdělání**. Důležité přitom je, že **jednoznačně nejvýraznější platové diference mezi muži a ženami jsou evidovány právě u lidí s terciárním vzděláním – u vysokoškolačů a osob s vyšším odborným vzděláním**. Tato skutečnost se jasně odráží i v námi sledovaném ukazateli. Na tomto základě sice není možné porovnat příjmy mužů a žen v jejich absolutní výši, ale dobře jsou vidět relace mezi jednotlivými vzdělanostními stupni

v obou těchto skupinách. Z nich je zřejmé, že muži – vysokoškolači vydělávají oproti středoškolačkám s maturitou výrazně více než ženy vzhledem ke své referenční skupině žen s pouze maturitním vzděláním – platové diference mezi oběma pohlavími jsou totiž, jak již bylo řečeno, nejvýraznější právě v nejvyšší vzdělanostní skupině. Jako nejvíce nepříznivá ze všech krajů se situace jeví v Královéhradeckém, Plzeňském a Jihočeském kraji.

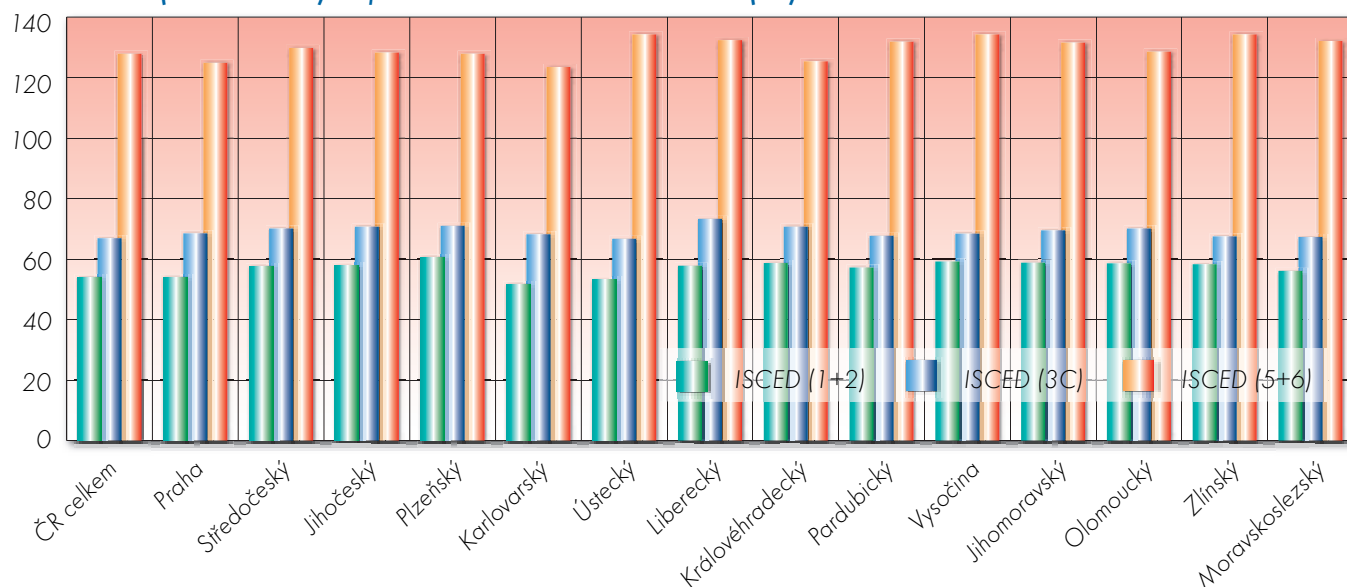
Zaměříme-li se na **relativní příjmy podle úrovně vzdělání pouze ve věkové skupině 30–44 let**, objeví se takřka shodné rysy platové diferenciace podle krajů jako u celkové populace 25–64 let. Největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškolačka a člověka se základním vzděláním nalezneme v Ústeckém kraji, kraji Vysočina, v Moravskoslezském kraji a Zlínském kraji, nejmenší v Královéhradeckém, Plzeňském, Olomouckém a Jihočeském kraji. Největší jsou přitom opět rozdíly mezi platy osob s terciárním a středním vzděláním s maturitní zkouškou. Zatímco v kraji Vysočina vydělávají osoby s terciárním vzděláním v průměru o 37,5 % více než „středoškolači s maturitou“, v Karlovarském kraji je to pouze o 21,3 % více a v Praze „jen“ o 23,1 %. V ostatních krajích se pohybují příjmy vysokoškolačů na úrovni o 25,0–34,4 % vyšší, než jsou příjmy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Oproti celkové populaci, tj. věkové skupině 25–64 let, jsou v případě věkové skupiny 30–44 let rozdíly mezi příjmy vysokoškolačů a středoškolačů s maturitou obecně vyšší. Platové rozdíly mezi příjmy osob s terciárním a středním vzděláním s maturitní zkouškou v této věkové kategorii kulminují – jsou totiž „očistěné“ od nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou příjmy vysokoškolačů nižší. Jestliže plat vysokoškolačka ve věku 30–44 let převyšuje průměrný středoškolský maturitní plat o cca 27 %, v celkové populaci je to o 27,9 %, ale např. v kraji Vysočina pak v prvním případě převyšuje o cca 38 %, ve druhém o cca 34 %. U žen je však platový růst vysokoškolačů v kategorii

E4.2 T1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání (ISCED 1+2)		střední a střední vzdělání s VL (ISCED 3C)				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavb. (ISCED 3A+4)				vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání (ISCED 5+6)					
		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let	
ČR celkem		54,0		53,2		66,9		64,1		100,0		100,0		127,9		127,0	
CZ01	Praha	54,0		51,9		68,5		64,9		100,0		100,0		124,9		123,1	
CZ011	Hlavní město Praha	54,0	(12.)	51,9	(14.)	68,5	(8.)	64,9	(13.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	124,9	(13.)	123,1	(13.)
CZ02	Střední Čechy	57,6		58,0		70,1		68,9		100,0		100,0		129,8		129,7	
CZ021	Středočeský kraj	57,6	(9.)	58,0	(8.)	70,1	(6.)	68,9	(5.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	129,8	(8.)	129,7	(9.)
CZ03	Jihozápad	59,2		60,1		70,8		68,9		100,0		100,0		128,0		128,0	
CZ031	Jihočeský kraj	57,8	(7.)	58,1	(7.)	70,7	(4.)	69,0	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	128,3	(10.)	126,8	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	60,5	(1.)	61,8	(1.)	71,0	(2.)	69,0	(3.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	127,9	(11.)	130,0	(8.)
CZ04	Severozápad	52,8		53,7		67,0		65,1		100,0		100,0		131,6		131,1	
CZ041	Karlovarský kraj	51,6	(14.)	53,5	(13.)	68,2	(10.)	66,8	(11.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	123,5	(14.)	121,3	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	53,1	(13.)	53,9	(12.)	66,7	(14.)	64,6	(14.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	134,3	(1.)	134,4	(2.)
CZ05	Severovýchod	57,8		58,7		70,3		70,1		100,0		100,0		129,3		130,3	
CZ051	Liberecký kraj	57,8	(8.)	58,8	(6.)	73,3	(1.)	73,6	(1.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	132,4	(4.)	134,3	(3.)
CZ052	Královéhradecký kraj	58,7	(4.)	57,9	(9.)	70,7	(3.)	70,4	(2.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	125,4	(12.)	125,0	(12.)
CZ053	Pardubický kraj	57,2	(10.)	59,3	(4.)	67,7	(11.)	67,5	(9.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	131,9	(6.)	134,2	(4.)
CZ06	Jihovýchod	59,0		59,7		69,0		67,4		100,0		100,0		132,4		134,1	
CZ061	Vysočina	59,2	(2.)	59,2	(5.)	68,4	(9.)	66,6	(12.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	134,3	(2.)	137,5	(1.)
CZ062	Jihomoravský kraj	58,8	(3.)	59,6	(3.)	69,5	(7.)	68,0	(8.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	131,6	(7.)	132,7	(7.)
CZ07	Střední Morava	58,5		59,0		68,8		67,7		100,0		100,0		131,4		131,3	
CZ071	Olomoucký kraj	58,6	(5.)	59,8	(2.)	70,1	(5.)	68,2	(7.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	128,6	(9.)	128,5	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	58,3	(6.)	57,7	(10.)	67,5	(12.)	67,1	(10.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	134,3	(3.)	134,1	(5.)
CZ08	Moravskoslezsko	56,1		56,8		67,3		68,6		100,0		100,0		132,1		133,8	
CZ081	Moravskoslezský kraj	56,1	(11.)	56,8	(11.)	67,3	(13.)	68,6	(6.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	132,1	(5.)	133,8	(6.)

E4.2 G1.1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

30–44 let výraznější. Plat vysokoškoláčky ve věku 30–44 let převyšuje průměrný středoškolský maturitní plat o cca 27 %, v celkové populaci je to o 25,5 %.

Z dat vyplývá, že nejvyšších relativních příjmů vzhledem k průměrnému příjmu středoškoláka s maturitou dosahují osoby s terciárním vzděláním ve věku 30–44 let v kraji Vysočina (muži vyšších než ženy), nejnižších naopak v Karlovarském kraji. Přitom jsou to právě relativní příjmy vysokoškoláků (vzhledem k středoškolákům s maturitou), které v jednotlivých krajích ve věkové kategorii 30–44 let nejvíce převyšují ty ve věkové skupině 25–64 let. Poměry platů osob se středním nematuritním vzděláním vzhledem k platům středoškoláků s maturitou se podle věku mění již méně. Relativní příjmy těch, kdo mají pouze základy vzdělání nebo základní vzdělání, jsou pak vzhledem ke sledovaným referenčním platům (středoškoláka s maturitou), pokud jde o věk, takřka konstantní.

Regionální rozdíly

Průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s výší dosaženého vzdělání, výrazně nejvyšší platy mají osoby s terciárním vzděláním. Nejvíce se od referenční hladiny průměrného výdělku středoškoláka s maturitou liší příjmy osob se základy vzdělání nebo základním vzděláním, již méně příjmy těch, kdo mají terciární vzdělání či střední vzdělání s výučním listem. Platová diferenciace podle vzdělání je nejvýraznější v Ústeckém, Moravskoslezském kraji, Zlínském kraji a kraji Vysočina, nejmenší naopak v krajích Královéhradeckém, Plzeňském a Olomouckém. Je pravděpodobné, že otevírání „příjmových nůžek“ mezi vzdělanostními skupinami v jednotlivých krajích souvisí s nabídkou pracovních příležitostí a situací na trhu práce v daném regi-

onu. V oblastech s nízkou nezaměstnaností a pestřejší nabídkou pracovních míst nalezneme i pestřejší rozložení platů, zatímco v krajích, kde je nezaměstnanost vysoká a pracovních pozic málo, je příjmová úroveň obecně nižší a platy na středních až vysoce kvalifikovaných pozicích se více blíží nízkým příjmům v nejnižších vzdělanostních kategoriích.

Porovnáváme-li příjmy osob s terciárním a středním maturitním vzděláním, platová diferenciace je u mužů silnější než u žen: muži – vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitou výrazně více než ženy vzhledem ke své referenční skupině žen s pouze maturitním vzděláním. Tato skutečnost je způsobena obecně nižšími příjmy žen v porovnání s muži, což platí nejvíce právě v případě vysokoškoláků. U mužů je zřejmá rovněž výraznější krajová diferenciace poměrů zmíněných příjmů: Moravskoslezský a Zlínský kraj se zde jasněji vydělují od ostatních krajů.

V populaci 30–44 let jsou rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou obecně vyšší než v celkové populaci (25–64) – vysokoškolské platy jsou zde „očistěné“ od vlivu nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou výdělky nižší. Osoby s terciárním vzděláním ve věkové kategorii 30–44 let tak dosahují vůbec nejvyšších relativních příjmů (muži vyšších než ženy) vzhledem k referenční příjmové hladině SŠ s maturitou.

Příjmová diferenciace ve věkové kategorii 30–44 let podle vzdělání a krajů je takřka shodná jako u celkové populace (25–64): největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a člověka se základy vzdělání nebo základním vzděláním nalezneme opět v Ústeckém kraji, v kraji Vysočina, v Moravskoslezském kraji, nejmenší v Královéhradeckém, Plzeňském a Olomouckém kraji.

KAPITOLA

VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ

Statistiky o dětech, žácích a studentech cizího státního občanství studujících v rámci školského systému jsou součástí statistik téměř všech vyspělých států. V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a jejím začleňováním do mezinárodních struktur nabývá tato problematika stále více na významu.

Od roku 2002/03 sleduje školská statistika počty cizinců v mateřských, základních a středních školách i podle státního občanství, na vyšších odborných školách jsme schopni říci i to, který obor cizinci studují. Ve školním roce 2005/06 zůstal oproti předchozímu roku na stejné úrovni počet cizinců v mateřských, základních školách a středních odborných učilištích. Na všech typech středních škol (kromě středních odborných učilišť) počet cizinců naopak mírně vzrostl. Na vyšších odborných školách došlo oproti loňskému roku k nepatrnému poklesu. Letos je poprvé věnována pozornost i konzervatořím jako samostatnému druhu školy.

Vzdělávání cizinců na školách v České republice je založeno na Listině lidských práv a svobod, v níž je zakotveno právo na vzdělání. Na základních a středních školách je vzdělání bezplatné pro cizince, kteří mají na území ČR uděleno povolení k trvalému pobytu, kteří na území ČR pobývají přechodně (a byla jim udělena krátkodobá víza k pobytu do 90 dnů nebo dlouhodobá víza k pobytu nad 90 dnů), kterým byl udělen azyl, a cizince s vízem za účelem strpení pobytu a za účelem dočasné ochrany.

F 1 Podíl cizinců na jednotlivých typech a druzích škol

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly dětí cizinců umístěných v mateřských školách, podíl žáků s cizím státním občanstvím na základních školách, středních školách (gymnáziích, středních odborných školách a střed-

ních odborných učilištích), vyšších odborných školách a konzervatořích. Na rozdíl od předešlých let jsou v tomto roce v tabulkách za jednotlivé druhy a typy škol také zahrnuty údaje za školy pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_i}{Z_i} \times 100$$

C – počet cizinců (dětí, žáků, studentů) ve všech formách vzdělávání v jednotlivých druzích a typech škol v roce 2005/06

Z – počet dětí, žáků a studentů ve všech formách vzdělávání v jednotlivých druzích a typech a druzích škol v roce 2005/06

i – typ, druh školy

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V regionálním školství, tedy na vzdělávacích stupních od úrovně mateřských škol až po vyšší odborné školy, se podíl cizinců v rámci České republiky pohybuje od 0,5 % na středních odborných učilištích až do 2,7 % na konzervatořích. Cizinci navštěvující mateřské, základní a střední školy jsou v naprosté většině děti cizích státních příslušníků, kteří na našem území žijí. V případě vyšších odborných škol a konzervatoř se může jednat i o žáky, kteří si školu na našem území vybrali a žijí zde právě s cílem se vzdělávat. Na všech vzdělávacích úrovních má podíl cizinců na školách výrazně regionální charakter, který závisí především na celkovém počtu cizinců žijících v jednotlivých regionech a na jejich sociálním složení.

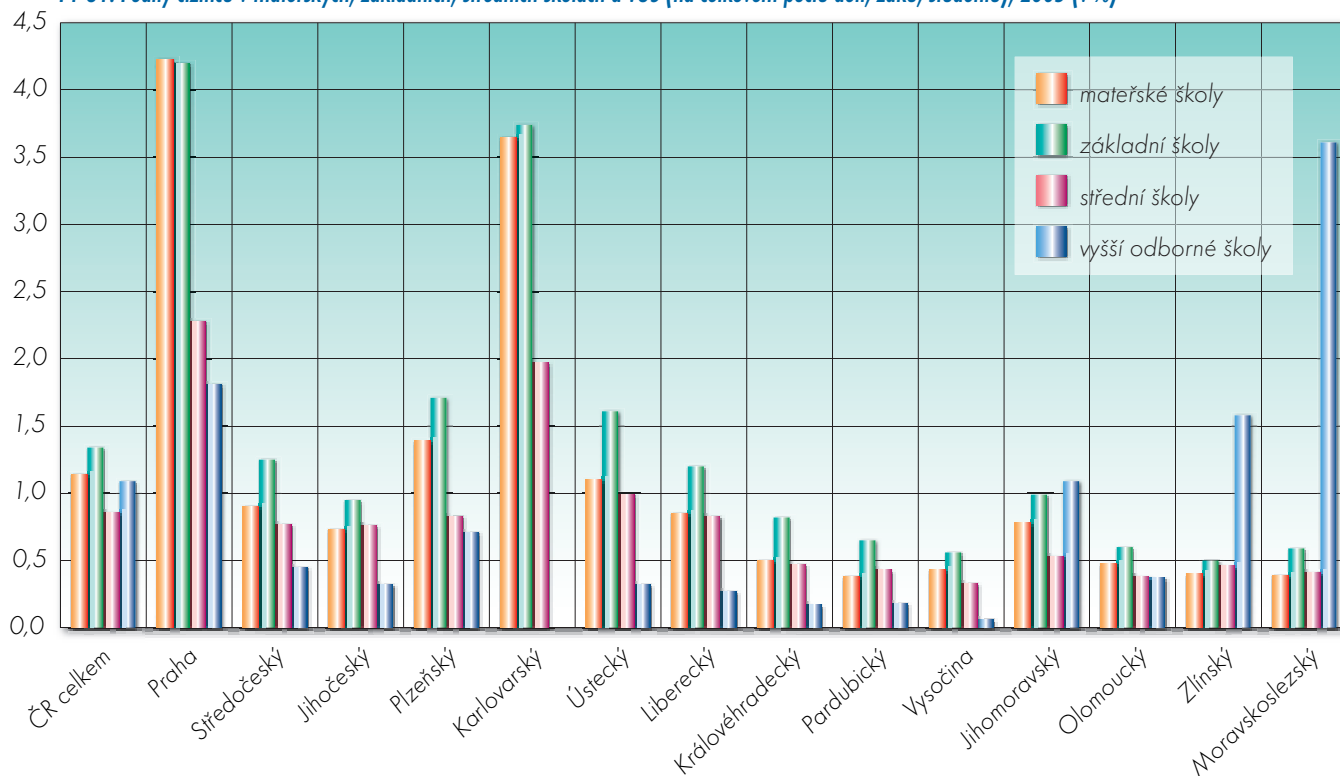
Co do podílu cizinců navštěvujících školy na všech vzdělávacích úrovních dominuje Praha, druhé místo obsazuje Karlovarský kraj

F1 T1: Podíly cizinců v jednotlivých typech a druzích škol (na celkovém počtu dětí a žáků těchto škol), 2005 (v %)

Území	mateřské školy		základní školy		střední školy							vyšší odborné školy	konzervatoře			
					celkem		gymnázia		střední odborné školy		střední odborná učiliště					
ČR celkem	1,1		1,3		0,9		1,4		0,8		0,5		1,1		2,7	
CZ01 Praha	4,2		4,2		2,3		3,0		2,4		1,3		1,8		5,1	
CZ011 Hlavní město Praha	4,2	(1.)	4,2	(1.)	2,3	(1.)	3,0	(2.)	2,4	(1.)	1,3	(1.)	1,8	(2.)	5,1	(1.)
CZ02 Střední Čechy	0,9		1,2		0,8		1,2		0,7		0,6		0,5		–	
CZ021 Středočeský kraj	0,9	(5.)	1,2	(5.)	0,8	(6.)	1,2	(7.)	0,7	(5.)	0,6	(5.)	0,5	(6.)	–	(9.)
CZ03 Jihozápad	1,0		1,3		0,8		1,8		0,5		0,4		0,4		1,2	
CZ031 Jihočeský kraj	0,7	(8.)	0,9	(8.)	0,8	(7.)	1,7	(5.)	0,5	(7.)	0,4	(8.)	0,3	(9.)	0,6	(7.)
CZ032 Plzeňský kraj	1,4	(3.)	1,7	(3.)	0,8	(5.)	1,9	(4.)	0,5	(6.)	0,5	(7.)	0,7	(5.)	1,8	(3.)
CZ04 Severozápad	1,8		2,2		1,2		2,9		1,0		0,7		0,3		1,7	
CZ041 Karlovarský kraj	3,7	(2.)	3,7	(2.)	2,0	(2.)	5,2	(1.)	1,4	(2.)	0,8	(2.)	–	(14.)	–	(9.)
CZ042 Ústecký kraj	1,1	(4.)	1,6	(4.)	1,0	(3.)	2,1	(3.)	0,9	(3.)	0,6	(4.)	0,3	(8.)	1,7	(4.)
CZ05 Severovýchod	0,6		0,9		0,6		0,8		0,5		0,4		0,2		2,2	
CZ051 Liberecký kraj	0,9	(6.)	1,2	(6.)	0,8	(4.)	1,3	(6.)	0,8	(4.)	0,6	(3.)	0,3	(10.)	–	(9.)
CZ052 Královéhradecký kraj	0,5	(9.)	0,8	(9.)	0,5	(9.)	0,7	(10.)	0,4	(9.)	0,4	(10.)	0,2	(12.)	–	(9.)
CZ053 Pardubický kraj	0,4	(14.)	0,7	(10.)	0,4	(11.)	0,6	(12.)	0,5	(8.)	0,3	(13.)	0,2	(11.)	2,2	(2.)
CZ06 Jihovýchod	0,7		0,8		0,5		0,7		0,4		0,4		0,8		0,6	
CZ061 Vysočina	0,4	(11.)	0,6	(13.)	0,3	(14.)	0,4	(14.)	0,3	(14.)	0,3	(11.)	0,1	(13.)	–	(9.)
CZ062 Jihomoravský kraj	0,8	(7.)	1,0	(7.)	0,5	(8.)	0,9	(8.)	0,4	(10.)	0,4	(9.)	1,1	(4.)	0,6	(8.)
CZ07 Střední Morava	0,4		0,6		0,4		0,5		0,3		0,4		1,0		0,7	
CZ071 Olomoucký kraj	0,5	(10.)	0,6	(11.)	0,4	(13.)	0,6	(11.)	0,3	(13.)	0,3	(12.)	0,4	(7.)	–	(9.)
CZ072 Zlínský kraj	0,4	(12.)	0,5	(14.)	0,5	(10.)	0,5	(13.)	0,4	(11.)	0,5	(6.)	1,6	(3.)	0,7	(6.)
CZ08 Moravskoslezsko	0,4		0,6		0,4		0,7		0,4		0,3		3,6		0,9	
CZ081 Moravskoslezský kraj	0,4	(13.)	0,6	(12.)	0,4	(12.)	0,7	(9.)	0,4	(12.)	0,3	(14.)	3,6	(1.)	0,9	(5.)

FI G1: Podíly cizinců v mateřských, základních, středních školách a VOŠ (na celkovém počtu dětí, žáků, studentů), 2005 (v %)

(s výjimkou vyšších odborných škol a konzervatoří). V Praze je tato situace dána postavením hlavního města – jsou v ní soustředěny úřady a zastoupení velkých zahraničních firem, navíc se zde vytvářejí větší komunity cizinců zabývajících se obchodní a podnikatelskou činností. V případě Karlovarského kraje je vyšší počet cizinců spojen s atraktivností tohoto kraje jako lázeňského centra České republiky.

Největší podíl žáků – cizinců navštěvuje konzervatoře (2,7%), následují základní školy (1,3%), vyšší odborné školy a mateřské školy (1,1%) a školy střední (0,9%). V případě středních škol se však situace liší podle typu střední školy – cizinci navštěvují spíše gymnázia (1,4% žáků) a střední odborné školy (0,8%). Nejmenší podíl cizinců je na středních odborných učilištích (0,5% žáků).

Regionální rozdíly

Jak již bylo uvedeno výše, podíly cizinců se v meziregionálním srovnání výrazně liší.

Podíly cizinců v mateřských školách se pohybují od 0,4% v Pardubickém, Moravskoslezském a Zlínském kraji až do 4,2% v Praze. Hodnot vyšších než 1% dosahují kromě již zmíněné Prahy i Karlovarský kraj (3,7%), Plzeňský kraj (1,4%) a Ústecký kraj (1,1%).

Na úrovni základního vzdělávání převyšují podíly cizinců výrazněji celostátní průměr v Praze (4,2%), v Karlovarském kraji (3,7%), v Plzeňském kraji (1,7%) a v Ústeckém kraji (1,6%). Na druhém konci škály leží Zlínský kraj (0,5%), Vysočina (0,6%), Moravskoslezský kraj (0,6%) a Olomoucký kraj (0,6%).

Situace v **podílech cizinců na středních školách** je obdobná, i když zde nejsou již tak velké mezikrajové rozdíly. Nejvíce cizinců navštěvuje střední školy opět v Praze (2,3%) a Karlovarském kraji (2,0%), nejméně na Vysočině, v Olomouckém, Moravskoslezském a Pardubickém kraji (0,4%). Ostatní regiony se ve svých hodnotách blíží celorepublikovému průměru 0,9%, pohybují se od 0,5 do 1,0%.

V případě **gymnází** opět největší podíl cizinců nalezneme v Karlovarském kraji (5,2%) a v Praze (3,0%), nad úroveň 1,0% se pohybují i kraje Ústecký, Plzeňský, Jihočeský, Liberecký a Středočeský. Na Vy-

sočině a ve Zlínském kraji činí podíl cizinců navštěvujících gymnázia 0,5 a méně procent. U **středních odborných škol** je situace obdobná – nejvyšší podíl žáků s cizím státním občanstvím vykazuje Praha (2,4%), Karlovarský kraj (1,4%) a Ústecký kraj (0,9%), nejmenší podíl Vysočina (0,3%), Olomoucký kraj (0,3%), Moravskoslezský a Zlínský kraj (0,4%). Situaci na **středních odborných učilištích** vzhledem k nízkému celorepublikovému podílu nemá smysl regionálně porovnávat, pouze v Praze nalezneme podíl cizinců vyšší než 1%.

Podíly cizinců navštěvujících vyšší odborné školy v jednotlivých regionech se od ostatních vzdělávacích úrovní poměrně liší. Situace je dána především tím, že na vyšších odborných školách studují nejen cizinci, kteří spolu se svými rodiči žijí v České republice, ale i cizinci, kteří v naší zemi žijí přímo s cílem studovat a naše vyšší odborné školy jsou pro ně z různých hledisek atraktivní. Největší podíl cizinců na vyšších odborných školách, který významně převyšuje celorepublikový průměr, je v Moravskoslezském kraji (3,6%), zde navštěvují vyšší odborné školy žáci z hraničních zemí, tedy Slováci a Poláci. Další kraje s vyššími podíly cizinců jsou Praha (1,8%) a kraje Zlínský (1,6%) a Středočeský (1,1%). Oproti ostatním vzdělávacím stupňům nejsou uvedeny hodnoty za Karlovarský kraj, ve kterém na vyšších odborných školách nestudují žádní cizinci.

Specifická je situace na konzervatořích, na které stejně jako na VOŠ přicházejí mnohdy studovat cizinci, aniž by v Čechách žili s rodiči. Dále je třeba zmínit, že na rozdíl od všech dosud popisovaných typů škol se konzervatoře nenacházejí ve všech regionech (nejsou ve Středočeském, Karlovarském, Libereckém, Královéhradeckém, Olomouckém kraji a na Vysočině).

F 2 Cizinci v mateřských školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení dětí cizinců v mateřských školách podle jejich státního občanství, a to v členění podle státní příslušnosti slovenské,

vietnamské, ruské, ukrajinské, polské, německé a ostatní. Do výčtu států byly vybrány nejčastěji ve statistikách cizinců se vyskytující státy (Slovensko, Vietnam, Rusko, Ukrajina). Do těchto statistik, a to nejen v mateřských školách, ale pro lepší srovnatelnost v celém školském systému, jsme navíc zařadili i další dva naše sousední státy – Polsko a Německo.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{mi}}{C_m}$$

C_m – celkový počet dětí – cizinců zapsaných do mateřských škol v roce 2005/06

i – státní příslušnost dětí – cizinců zapsaných do mateřských škol

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V mateřských školách je zapsáno celkem 3 213 cizinců, největší podíl tvoří občané Vietnamu (36,3 %), Ukrajiny (15,3 %), Slovenska (13,5 %) a ruští státní příslušníci (7,0 %). Cizinci z ostatních států tvoří zbývajících 24,4 %.

Oproti předchozímu školnímu roku vzrostl celkový počet cizinců navštěvujících mateřské školy pouze o 10 dětí. Mírně se změnila i struktura cizinců v mateřských školách – zaznamenali jsme mírný nárůst podílu Slováků (o 2,4 procentního bodu), v případě Vietnamců pokles podílu (o 1,2 procentního bodu) na celkovém počtu dětí v mateřských školách.

Regionální rozdíly

Struktura dětí – cizinců zapsaných do mateřských škol má výrazně regionální charakter. Zaměříme-li se na kraje, ve kterých dosahují podíly cizinců v mateřských školách nejvyšších hodnot (Praha, Karlovarský kraj, Středočeský kraj, Ústecký kraj, Jihomoravský kraj a Plzeňský

kraj), jsou na první pohled zřejmě významné rozdíly. Ve třech z nich – Karlovarském, Ústeckém a Plzeňském kraji – jsou nadpoloviční většinou zastoupeni Vietnamci (ve všech krajích dokonce více než 58 %), zatímco v Praze jsou jednotlivé uváděné státy zastoupeny mnohem rovnoměrněji (22,5 % Vietnamci, 17,9 % Ukrajinci, 12,4 % Rusové, 11,4 % Slováci). Tento fakt svědčí o vyšší koncentraci vietnamských občanů do již zmíněných krajů. V případě Prahy se homogennější zastoupení občanů více států dá předpokládat vzhledem k celkově vyšší koncentraci cizinců v hlavním městě. Obdobně vypadala i situace v mateřských školách v roce 2004/05.

Děti ze Slovenska v mateřských školách tvoří mezi cizinci nejvyšší podíl ve Zlínském kraji (35,8 %), Libereckém kraji (25,2 %) a Středočeském kraji (24,5 %).

Děti vietnamských občanů dosahují nejvyššího podílu mezi cizinci v mateřských školách téměř ve všech krajích kromě Královéhradeckého, Středočeského a Zlínského. Relativně nejvíce Vietnamců najdeme v mateřských školách v Karlovarském kraji (72,2 %), Ústeckém kraji (62,0 %), Plzeňském kraji (58,57 %) a v kraji Moravskoslezském (43,1 %). První tři uvedené kraje patřily ke krajům s nejvyšším zastoupením vietnamských dětí i v předchozích dvou letech. V ostatních regionech dosahují podíly těchto dětí v mateřských školách méně než 41 %.

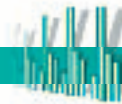
Nejvyšší podíl ruských dětí v mateřských školách vykazuje Praha, jedná se o více než desetinu z celkového počtu cizinců, následuje Karlovarský (9,5 %), Pardubický (6,9 %) a Liberecký kraj (5,6 %).

Poměrně vysoké zastoupení ukrajinských dětí mezi cizinci zapsanými do mateřských škol nalezneme v kraji Královéhradeckém (31,3 %), Pardubickém (24,1 %) a Středočeském (23,8 %). V ostatních krajích se podíly dětí z Ukrajiny pohybují pod 22 %, přičemž nejméně jich je v Moravskoslezském kraji (4,5 %).

Ještě se zmíníme o dětech s polským státním občanstvím, které se účastní výchovy v mateřských školách tradičně především v Moravskoslezském kraji (5,36 %), kde jsou zřízeny i školy s polským výchovným jazykem.

F2 T1: Počty cizinců v mateřských školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2005 (v %)

Území	podíly cizinců podle státní příslušnosti											počet cizinců celkem
	Slovensko	Vietnam	Rusko	Ukrajina	Polsko	Německo	ostatní státy					
ČR celkem	13,5	36,3	7,0	15,3	1,3	2,2	24,4	3 213				
CZ01 Praha	11,4	22,5	12,4	17,9	1,7	1,5	32,7	1 206				
CZ011 Hlavní město Praha	11,4 (11.)	22,5 (12.)	12,4 (1.)	17,9 (6.)	1,7 (4.)	1,5 (8.)	32,7 (1.)	1 206 (1.)				
CZ02 Střední Čechy	24,5	21,0	3,1	23,8	1,7	0,7	25,2	286				
CZ021 Středočeský kraj	24,5 (3.)	21,0 (13.)	3,1 (8.)	23,8 (3.)	1,7 (2.)	0,7 (13.)	25,2 (6.)	286 (3.)				
CZ03 Jihozápad	11,1	50,1	0,6	15,0	0,6	5,3	17,3	341				
CZ031 Jihočeský kraj	14,3 (8.)	36,8 (7.)	– (13.)	21,8 (4.)	– (11.)	7,5 (2.)	19,5 (7.)	133 (7.)				
CZ032 Plzeňský kraj	9,1 (12.)	58,7 (3.)	1,0 (12.)	10,6 (9.)	1,0 (8.)	3,8 (4.)	15,9 (11.)	208 (6.)				
CZ04 Severozápad	4,3	67,6	7,0	7,0	0,4	2,0	11,7	540				
CZ041 Karlovarský kraj	3,7 (14.)	72,2 (1.)	9,5 (2.)	5,1 (13.)	0,7 (10.)	3,4 (6.)	5,4 (14.)	295 (2.)				
CZ042 Ústecký kraj	4,9 (13.)	62,0 (2.)	4,1 (6.)	9,4 (10.)	– (11.)	0,4 (14.)	19,2 (9.)	245 (4.)				
CZ05 Severovýchod	20,4	31,0	4,5	24,9	0,8	1,6	16,7	245				
CZ051 Liberecký kraj	25,2 (2.)	39,3 (6.)	5,6 (4.)	20,6 (5.)	– (11.)	0,9 (12.)	8,4 (13.)	107 (9.)				
CZ052 Královéhradecký kraj	18,8 (6.)	17,5 (14.)	1,3 (11.)	31,3 (1.)	1,3 (6.)	1,3 (9.)	28,8 (4.)	80 (11.)				
CZ053 Pardubický kraj	13,8 (9.)	34,5 (8.)	6,9 (3.)	24,1 (2.)	1,7 (3.)	3,4 (5.)	15,5 (12.)	58 (14.)				
CZ06 Jihovýchod	13,7	38,4	2,3	12,4	0,7	3,3	29,3	307				
CZ061 Vysočina	18,8 (6.)	31,3 (10.)	– (13.)	10,9 (8.)	– (11.)	10,9 (1.)	28,1 (5.)	64 (13.)				
CZ062 Jihomoravský kraj	12,3 (10.)	40,3 (5.)	2,9 (9.)	12,8 (7.)	0,8 (9.)	1,2 (10.)	29,6 (3.)	243 (5.)				
CZ07 Střední Morava	28,2	30,8	3,8	7,7	1,3	2,6	25,6	156				
CZ071 Olomoucký kraj	22,5 (5.)	32,6 (9.)	3,4 (7.)	9,0 (11.)	1,1 (7.)	1,1 (11.)	30,3 (2.)	89 (10.)				
CZ072 Zlínský kraj	35,8 (1.)	28,4 (11.)	4,5 (5.)	6,0 (12.)	1,5 (5.)	4,5 (3.)	19,4 (8.)	67 (12.)				
CZ08 Moravskoslezsko	22,7	43,9	2,3	4,5	5,3	2,3	18,9	132				
CZ081 Moravskoslezský kraj	22,7 (4.)	43,9 (4.)	2,3 (10.)	4,5 (14.)	5,3 (1.)	2,3 (7.)	18,9 (10.)	132 (8.)				

F 3 Cizinci v základních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení žáků – cizinců v základních školách podle jejich státního občanství ve členění podle státní příslušnosti: slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské, polské, německé a ostatní. Do výčtu států byly, stejně jako v případě mateřských škol, vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců (Slovensko, Vietnam, Rusko, Ukrajina), a to nejen v základních školách, ale pro lepší srovnatelnost v celém školském systému. Navíc jsme do přehledů zařadili i další dva naše sousední státy, Polsko a Německo.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{zi}}{C_z} \times 100$$

C_z – celkový počet cizinců v základních školách v roce 2005/06

i – státní příslušnost žáků – cizinců navštěvujících základní školy

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V základních školách je zapsáno celkem 12 279 cizinců (oproti předchozímu roku se jedná o nárůst o necelých 500 žáků), největší podíl tvoří občané Vietnamu (28,3 %), Ukrajiny (22,1 %), Slovenska (16,9 %) a Ruska (7,7 %). V posledních dvou letech došlo k poměrně vysokému meziročnímu nárůstu v podílu Slováků (o více než 2 procentní body) a k poklesu podílu Vietnamců (o více než 1 procentní bod).

Regionální rozdíly

Stejně jako v případě mateřských škol má podíl a struktura cizinců na základních školách výrazně regionální charakter.

Opět se zaměříme na ty kraje, kde cizinci v základních školách tvoří výrazně vyšší podíl žáků, než je celorepublikový průměr, tedy na Prahu a kraje Středočeský, Ústecký, Karlovarský a Plzeňský. Obdobně jako v případě mateřských škol jsou i zde ve struktuře cizinců na první pohled patrné podstatné rozdíly. V Karlovarském, Plzeňském a Ústeckém kraji jsou v základních školách nejvíce zastoupeni Vietnamci (přes 42 %), zatímco v Praze je rozložení příslušníků jednotlivých států rovnoměrnější (Ukrajinci 26,5 %, Vietnamci 18,5 %, Rusové 14,3 % a Slováci 10,8 %).

Občané Slovenské republiky tvoří nejvyšší podíl cizinců na základních školách v Moravskoslezském kraji (33,6 %) a ve Zlínském kraji (30,3 %). Více než 25 % podíl mají i v kraji Pardubickém (28,2 %) a Středočeském (25,7 %). (V posledně jmenovaném kraji je ale vyšší podíl Ukrajinců – 31,2 %). V ostatních krajích se pohybují podíly Slováků na celkovém počtu cizinců od úrovně 7,8 % do 22,1 %.

Vietnamci tvoří největší podíl cizinců na základních školách v Karlovarském kraji (57,1 %). Dalšími kraji v pořadí jsou Plzeňský (42,6 %) a Ústecký (42,3 %). Nejméně vietnamských občanů se vyskytuje ve Středočeském kraji (14,8 %) a v Praze (18,5 %).

Podíly Rusů na celkovém počtu žáků základních škol se v jednotlivých krajích výrazně liší. Nejvyšší podíl vykazuje Praha (14,3 %) a Karlovarský kraj (9,5 %). Ostatní regiony nedosahují úrovně celorepublikového průměru, který činí 7,7 %.

Poměrně vysoký podíl cizinců na českých základních školách tvoří, stejně jako v roce 2004/05, Ukrajinci (22,1 %). Ve Středočeském kraji tvoří téměř třetinu cizinců na základních školách, v Praze a krajích Jihočeském, Pardubickém a Libereckém více než čtvrtinu. Největší změna oproti školnímu roku 2003/04 je v kraji Královéhradeckém, kde podíl postupně klesal ze 73,1 % až na 23,6 % v letošním školní roce.

Z dalších států, jejichž občané se účastní výuky na našich základních školách, stojí za zmínku Polsko. I když v celorepublikovém měřítku se občané Polska podílejí na celkovém počtu cizinců v základních školách pouze 1,2 %, významně je jejich zastoupení v Moravskoslezském kraji,

F3 T1: Počty cizinců v základních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2005 (v %)

Území	podíly cizinců podle státní příslušnosti								počet cizinců celkem
	Slovensko	Vietnam	Rusko	Ukrajina	Polsko	Německo	ostatní státy		
ČR celkem	16,9	28,3	7,7	22,1	1,2	1,1	22,8	12 279	
CZ01 Praha	10,8	18,5	14,3	26,5	0,7	0,7	28,5	3 536	
CZ011 Hlavní město Praha	10,8 (13.)	18,5 (13.)	14,3 (1.)	26,5 (2.)	0,7 (9.)	0,7 (9.)	28,5 (3.)	3 536 (1.)	
CZ02 Střední Čechy	25,7	14,8	6,6	31,2	1,1	0,5	20,1	1 277	
CZ021 Středočeský kraj	25,7 (4.)	14,8 (14.)	6,6 (3.)	31,2 (1.)	1,1 (6.)	0,5 (13.)	20,1 (10.)	1 277 (2.)	
CZ03 Jihozápad	17,2	36,9	2,0	24,3	0,3	2,1	17,1	1 359	
CZ031 Jihočeský kraj	20,2 (7.)	28,5 (6.)	3,1 (11.)	26,1 (3.)	0,2 (13.)	1,7 (4.)	20,2 (9.)	544 (8.)	
CZ032 Plzeňský kraj	15,2 (10.)	42,6 (2.)	1,2 (14.)	23,1 (7.)	0,4 (10.)	2,5 (1.)	15,1 (12.)	815 (6.)	
CZ04 Severozápad	11,7	49,0	7,4	15,4	0,6	1,3	14,7	2 305	
CZ041 Karlovarský kraj	7,8 (14.)	57,1 (1.)	9,5 (2.)	11,3 (13.)	0,2 (12.)	1,8 (3.)	12,4 (14.)	1 044 (4.)	
CZ042 Ústecký kraj	14,9 (11.)	42,3 (3.)	5,6 (5.)	18,8 (10.)	1,0 (7.)	0,8 (8.)	16,6 (11.)	1 261 (3.)	
CZ05 Severovýchod	18,1	24,4	3,4	21,2	1,4	1,2	30,3	2 167	
CZ051 Liberecký kraj	22,1 (5.)	21,3 (10.)	4,3 (7.)	25,8 (5.)	3,1 (2.)	1,7 (5.)	21,7 (7.)	484 (9.)	
CZ052 Královéhradecký kraj	20,7 (6.)	20,7 (11.)	3,6 (9.)	23,6 (6.)	1,4 (4.)	1,4 (7.)	28,4 (4.)	415 (10.)	
CZ053 Pardubický kraj	28,2 (3.)	18,9 (12.)	3,8 (8.)	26,0 (4.)	1,3 (5.)	0,6 (11.)	21,2 (8.)	312 (12.)	
CZ06 Jihovýchod	15,7	26,8	2,9	18,6	0,7	1,0	34,2	1 268	
CZ061 Vysočina	13,0 (12.)	25,3 (9.)	2,5 (13.)	21,7 (9.)	– (14.)	2,2 (2.)	35,4 (1.)	277 (13.)	
CZ062 Jihomoravský kraj	16,4 (9.)	27,2 (7.)	3,0 (12.)	17,8 (11.)	0,9 (8.)	0,7 (10.)	33,9 (2.)	991 (5.)	
CZ07 Střední Morava	23,5	29,0	4,2	18,4	1,1	0,5	23,3	621	
CZ071 Olomoucký kraj	18,2 (8.)	31,7 (5.)	3,5 (10.)	22,5 (8.)	1,7 (3.)	0,6 (12.)	21,9 (6.)	347 (11.)	
CZ072 Zlínský kraj	30,3 (2.)	25,5 (8.)	5,1 (6.)	13,1 (12.)	0,4 (11.)	0,4 (14.)	25,2 (5.)	274 (14.)	
CZ08 Moravskoslezsko	33,6	32,9	5,8	4,7	7,5	1,6	13,8	702	
CZ081 Moravskoslezský kraj	33,6 (1.)	32,9 (4.)	5,8 (4.)	4,7 (14.)	7,5 (1.)	1,6 (6.)	13,8 (13.)	702 (7.)	

kde tvoří 7,5% cizinců navštěvujících základní školy, a to především vzhledem k silně zastoupené polské komunitě v tomto regionu a díky možnosti výuky na základní škole v polském jazyce.

F 4 CIZINCI VE STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení cizinců ve středních školách podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské, polské, německé a ostatní. Do výčtu států byly, stejně jako v případě mateřských a základních škol, vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců (Slovensko, Vietnam, Rusko, Ukrajina), pro lepší srovnatelnost v celém školském systému jsme navíc do přehledů zařadili i další dva naše sousední státy, Polsko a Německo.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{si}}{C_s} \times 100$$

C_s – celkový počet cizinců studujících ve středních školách (bez ohledu na druh a formu vzdělávání, bez škol ministerstev vnitra, obrany a spravedlnosti) v roce 2005/06

i – státní příslušnost žáků – cizinců navštěvujících střední školy

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V České republice studuje ve školním roce 2005/06 na středních školách celkem 4 939 cizinců, což je v porovnání s předchozím rokem nárůst o téměř 700 cizinců. Více než pětinu tvoří Ukrajinci (21,3%)

a Vietnamci (20,9%). Podíl Slováků činí 14,9%. Oproti předchozímu školnímu roku se mírně zvýšil podíl Vietnamců (o 2,3 procentního bodu) a poklesl podíl Rusů (o 1,5 procentního bodu).

Regionální rozdíly

Rozložení cizinců studujících na středních školách podle jejich státní příslušnosti vykazuje, stejně jako tomu bylo v případě mateřských a základních škol, výrazné regionální odlišnosti. Na rozdíl od mateřských a základních škol je však celkový počet cizinců studujících na středních školách v České republice, a tím i jejich podíl na celkovém počtu žáků, poměrně malý (v celostátním měřítku se jedná pouze o 0,9% žáků). Z tohoto důvodu zde uvádíme méně podrobné údaje, než tomu bylo u základních a mateřských škol.

Kraje, kde podíl cizinců na středních školách převyšuje jedno procento celkového počtu žáků, jsou pouze dva – Praha a Karlovarský kraj. To je však jedině, co tyto kraje z hlediska komentovaného ukazatele spojuje, z pohledu struktury cizinců podle státního občanství jsou tyto kraje zcela rozdílné. V Praze je na středních školách mezi cizinci poměrně vysoký podíl občanů Ruska (22,3%), Ukrajiny (20,8%) a více než desetinu cizinců tvoří Slováci (10,5%). Oproti tomu v Karlovarském kraji je mezi cizinci na středních školách nejvyšší podíl Vietnamců (58,7%), následují Ukrajinci (14,3%) a Rusové (8,4%). Tato situace odpovídá i stavu minulých let.

Za zmínku stojí i Moravskoslezský kraj, kde sice cizinci na středních školách tvoří pouze 0,4%, ale více než čtvrtina z nich jsou Slováci, téměř čtvrtina Vietnamci a necelých 15% tvoří Poláci.

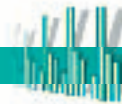
F 5 Cizinci ve vyšších odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení cizinců ve vyšších odborných školách podle jejich státního občanství, a to stejně jako ukazatele F2–F4 ve čle-

F4 T1: Počty cizinců ve středních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2005 (v %)

Území	podíly cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem
	Slovensko	Vietnam	Rusko	Ukrajina	Polsko	Německo	ostatní státy				
ČR celkem	14,9	20,9	13,4	21,3	2,4	2,5	24,4	4 939			
CZ01 Praha	10,5	14,1	22,3	20,8	1,5	1,9	29,0	1 760			
CZ011 Hlavní město Praha	10,5 (11.)	14,1 (10.)	22,3 (1.)	20,8 (9.)	1,5 (9.)	1,9 (5.)	29,0 (3.)	1 760 (1.)			
CZ02 Střední Čechy	20,7	10,5	13,6	27,6	1,8	1,3	24,4	381			
CZ021 Středočeský kraj	20,7 (4.)	10,5 (14.)	13,6 (2.)	27,6 (5.)	1,8 (7.)	1,3 (10.)	24,4 (5.)	381 (3.)			
CZ03 Jihozápad	11,1	23,6	3,8	23,2	0,6	10,0	27,6	521			
CZ031 Jihočeský kraj	13,5 (10.)	12,4 (12.)	3,9 (13.)	19,5 (11.)	– (13.)	16,7 (1.)	34,0 (1.)	282 (7.)			
CZ032 Plzeňský kraj	8,4 (13.)	36,8 (2.)	3,8 (14.)	27,6 (4.)	1,3 (11.)	2,1 (4.)	20,1 (8.)	239 (8.)			
CZ04 Severozápad	7,7	44,4	10,6	18,7	1,0	1,4	16,2	780			
CZ041 Karlovarský kraj	5,0 (14.)	58,7 (1.)	8,4 (8.)	14,3 (12.)	– (13.)	1,9 (6.)	11,8 (14.)	322 (5.)			
CZ042 Ústecký kraj	9,6 (12.)	34,3 (3.)	12,2 (3.)	21,8 (8.)	1,7 (8.)	1,1 (11.)	19,2 (11.)	458 (2.)			
CZ05 Severovýchod	18,0	14,9	10,2	31,9	3,3	0,9	20,8	451			
CZ051 Liberecký kraj	17,6 (8.)	12,8 (11.)	10,6 (4.)	30,9 (3.)	3,7 (3.)	1,1 (12.)	23,4 (6.)	188 (9.)			
CZ052 Královéhradecký kraj	17,9 (7.)	15,2 (9.)	10,3 (5.)	33,1 (1.)	2,8 (5.)	1,4 (9.)	19,3 (10.)	145 (11.)			
CZ053 Pardubický kraj	18,6 (6.)	17,8 (7.)	9,3 (7.)	32,2 (2.)	3,4 (4.)	– (13.)	18,6 (12.)	118 (13.)			
CZ06 Jihovýchod	19,0	20,6	6,0	21,3	2,0	1,1	30,0	447			
CZ061 Vysočina	15,8 (9.)	23,2 (5.)	5,3 (12.)	26,3 (6.)	1,1 (12.)	– (13.)	28,4 (4.)	95 (14.)			
CZ062 Jihomoravský kraj	19,9 (5.)	19,9 (6.)	6,3 (10.)	19,9 (10.)	2,3 (6.)	1,4 (8.)	30,4 (2.)	352 (4.)			
CZ07 Střední Morava	35,1	14,0	7,7	16,7	3,0	3,0	20,4	299			
CZ071 Olomoucký kraj	23,6 (3.)	17,1 (8.)	5,7 (11.)	23,6 (7.)	5,0 (2.)	3,6 (2.)	21,4 (7.)	140 (12.)			
CZ072 Zlínský kraj	45,3 (1.)	11,3 (13.)	9,4 (6.)	10,7 (13.)	1,3 (10.)	2,5 (3.)	19,5 (9.)	159 (10.)			
CZ08 Moravskoslezsko	28,7	24,3	7,0	8,7	14,7	1,7	15,0	300			
CZ081 Moravskoslezský kraj	28,7 (2.)	24,3 (4.)	7,0 (9.)	8,7 (14.)	14,7 (1.)	1,7 (7.)	15,0 (13.)	300 (6.)			

F5 T1: Počty cizinců ve vyšších odborných školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2005 (v %)

Území	podíly cizinců podle státní příslušnosti											počet cizinců celkem
	Slovensko	Vietnam	Rusko	Ukrajina	Polsko	Německo	ostatní státy					
ČR celkem	62,9	1,0	6,7	10,9	2,6	1,0	15,0	313				
CZ01 Praha	53,7	1,7	9,9	16,5	0,8	–	17,4	121				
CZ011 Hlavní město Praha	53,7 (7.)	1,7 (2.)	9,9 (5.)	16,5 (6.)	0,8 (3.)	– (4.)	17,4 (8.)	121 (1.)				
CZ02 Střední Čechy	54,5	–	18,2	9,1	–	–	18,2	11				
CZ021 Středočeský kraj	54,5 (6.)	– (3.)	18,2 (4.)	9,1 (7.)	– (4.)	– (4.)	18,2 (7.)	11 (5.)				
CZ03 Jihozápad	12,5	12,5	12,5	37,5	–	6,3	25,0	16				
CZ031 Jihočeský kraj	– (10.)	– (3.)	– (8.)	50,0 (1.)	– (4.)	12,5 (2.)	37,5 (3.)	8 (6.)				
CZ032 Plzeňský kraj	25,0 (9.)	25,0 (1.)	25,0 (3.)	25,0 (3.)	– (4.)	– (4.)	12,5 (9.)	8 (6.)				
CZ04 Severozápad	60,0	–	–	20,0	–	–	20,0	5				
CZ041 Karlovarský kraj	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x				
CZ042 Ústecký kraj	60,0 (5.)	– (3.)	– (8.)	20,0 (4.)	– (4.)	– (4.)	20,0 (6.)	5 (8.)				
CZ05 Severovýchod	14,3	–	14,3	14,3	14,3	14,3	28,6	7				
CZ051 Liberecký kraj	– (10.)	– (3.)	– (8.)	– (10.)	50,0 (1.)	50,0 (1.)	– (12.)	2 (11.)				
CZ052 Královéhradecký kraj	50,0 (8.)	– (3.)	– (8.)	– (10.)	– (4.)	– (4.)	50,0 (1.)	2 (11.)				
CZ053 Pardubický kraj	– (10.)	– (3.)	33,3 (2.)	33,3 (2.)	– (4.)	– (4.)	33,3 (4.)	3 (10.)				
CZ06 Jihovýchod	82,9	–	2,4	2,4	–	–	12,2	41				
CZ061 Vysočina	100,0 (1.)	– (3.)	– (8.)	– (10.)	– (4.)	– (4.)	– (12.)	1 (13.)				
CZ062 Jihomoravský kraj	82,5 (3.)	– (3.)	2,5 (6.)	2,5 (9.)	– (4.)	– (4.)	12,5 (9.)	40 (3.)				
CZ07 Střední Morava	50,0	–	7,7	3,8	–	3,8	34,6	26				
CZ071 Olomoucký kraj	– (10.)	– (3.)	40,0 (1.)	20,0 (4.)	– (4.)	– (4.)	40,0 (2.)	5 (8.)				
CZ072 Zlínský kraj	61,9 (4.)	– (3.)	– (8.)	– (10.)	– (4.)	4,8 (3.)	33,3 (4.)	21 (4.)				
CZ08 Moravskoslezsko	84,9	–	1,2	3,5	7,0	–	3,5	86				
CZ081 Moravskoslezský kraj	84,9 (2.)	– (3.)	1,2 (7.)	3,5 (8.)	7,0 (2.)	– (4.)	3,5 (11.)	86 (2.)				

nění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské, polské, německé a ostatní.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{vi}}{C_v} \times 100$$

C_v – celkový počet cizinců studujících ve vyšších odborných školách (bez ohledu na formu studia) v roce 2005/06

i – státní příslušnost žáků – cizinců navštěvujících vyšší odborné školy

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Na rozdíl od mateřských, základních a středních škol nejsou studenti vyšších odborných škol vázáni takovou měrou na místo pobytu rodičů a cizinci studující na této vzdělávací úrovni velice často vyjíždějí do zahraničí právě za účelem studia. Z toho důvodu se i podíly cizinců a jejich struktura podle státního občanství na vyšších odborných školách liší od situace na nižších vzdělávacích úrovních.

V České republice studuje na vyšších odborných školách celkem 313 cizinců (v roce 2004/05 se jednalo o 353 cizinců). Největší podíl z nich tvoří Slováci (62,9%), Ukrajinci (10,9%), Rusové (6,7%) a Poláci (2,6%). Tato situace je relativně stabilní několik posledních let. Vzhledem k nízkému celkovému počtu cizinců na vyšších odborných školách nezacházíme v popisu ukazatele v jednotlivých regionech do příliš velkých podrobností.

Regionální rozdíly

Z regionálního pohledu má smysl zabývat se Moravskoslezským krajem (3,6% cizinců na VOŠ) a Prahou (1,7%), ve kterých podíl cizinců

studujících na vyšších odborných školách výrazněji převyšuje celorepublikový průměr (1,2%). Za zmínku stojí také Vysočina, kde se nevyskytují jiní cizinci než Slováci.

V Praze na vyšších odborných školách mezi cizinci převažují Slováci (53,7% cizinců), 16,5% cizinců tvoří Ukrajinci a 9,9% Rusové. V Moravskoslezském kraji studuje mezi cizinci na vyšších odborných školách 84,9% Slováků, 7,0% Poláků a 3,5% Ukrajinců. Ostatní státy jsou zastoupeny pouze okrajově.

F6 Cizinci na konzervatořích

Ukazatel popisuje rozložení cizinců na konzervatořích podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, ukrajinské, ruské, německé a ostatní. Ve výčtu států zde zcela chybí – na rozdíl od jiných typů škol – Vietnam a Polsko.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{ki}}{C_k} \times 100$$

C_k – celkový počet cizinců studujících na konzervatořích (bez ohledu na formu studia) v roce 2005/06

i – státní příslušnost žáků – cizinců navštěvujících konzervatoře

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Stejně jako studenti vyšších odborných škol, ani žáci konzervatoří nejsou tolik vázáni na místo pobytu rodičů a někteří cizinci přicestovali do České republiky přímo s cílem zde studovat. Proto se i podíly cizinců a jejich struktura podle státního občanství na konzer-

vatořích odlišují od situace na středních, základních i mateřských školách.

Na konzervatořích v České republice studuje pouze 93 cizinců, převážnou většinu tvoří Slováci (39,8 %), následují Ukrajinci (16,1 %), Rusové (9,7 %) a Němci (1,1 %). Vzhledem k nízkému celkovému počtu cizinců na tomto typu škol nemá smysl detailně popisovat chování ukazatele v jednotlivých regionech.

Regionální rozdíly

Ze všech osmi regionů, v nichž se konzervatoře vyskytují, obsazuje první místo v podílu studujících cizinců jednoznačně Praha (5,1 %). Nejčastěji zde studují Slováci (43,7 %), s velkým odstupem následují Ukrajinci (15,5 %) a Rusové (7 %). Vzhledem k nízkému počtu cizinců na mimopražských konzervatořích nemá smysl zabývat se dalšími regiony.

KAPITOLA

VÝUKA JAZYKŮ

Závěrečná kapitola o výuce jazyků na českých školách byla do Krajské ročenky poprvé aktuálně zařazena před třemi lety, neboť v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie se stupňují nároky na výuku cizích jazyků, a to jak z hlediska kvality výuky, tak i z hlediska rozmanitosti nabídky jednotlivých jazyků. Zabýváme se zde počty a podíly žáků učících se cizí jazyk; sledujeme jejich strukturu podle vyučovaného cizího jazyka a podle počtu jazyků, které si tito žáci osvojují.

Do roku 1989 se na našich základních školách jako povinný jazyk vyučovala ruština, která byla někdy doplněna dalším cizím jazykem, ten byl ovšem, s výjimkou jazykových škol, pouze nepovinný. Na středních školách se ve výuce ruštiny pokračovalo. V případě některých oborů ukončených maturitní zkouškou, především na gymnáziích a obchodních akademiích, se vyučoval ještě další živý cizí jazyk (a na humanitních větvích gymnázií mnohdy ještě latina). Je nutné poznamenat, že do roku 1989 se ve statistických údajích o výuce cizích jazyků téměř nevyktovaly, proto o ní za toto období máme velmi málo informací.

Po roce 1989 se během krátké doby skončilo s celoplošnou výukou ruštiny na základních i středních školách. Učitelé ruského jazyka byli v mnoha případech requalifikováni na výuku jiného cizího jazyka, obvykle angličtiny nebo němčiny. Základní i střední školy tak mohly nabídnout žákům výběr z několika cizích jazyků.

S výukou cizích jazyků se na základních školách povinně začíná od čtvrtého ročníku, žáci obvykle studují pouze jeden cizí jazyk. Existují však i základní školy s rozšířenou výukou jazyků, které svým žákům nabízejí obvykle dva cizí jazyky a získání hlubších vědomostí v této oblasti. Na zvláštních a pomocných školách se cizí jazyk nevyučuje.

Na středních školách studují jeden cizí jazyk všichni žáci s výjimkou těch, kteří navštěvují školy a studijní obory určené pro žáky s mentálním postižením. Gymnázia mají ve svém vzdělávacím programu zařazené minimálně dva cizí jazyky, střední odborné školy v oborech ukončených maturitní zkouškou vyučují zpravidla jeden až dva cizí jazyky v závislosti na struktuře vzdělávacího programu. Žáci studující v oborech středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem studují zpravidla jeden cizí jazyk.

Na vyšších odborných školách a konzervatořích se povinně vyučuje nejméně jeden jazyk. Konzervatoře nejsou letos poprvé začleněny mezi střední školy vzhledem k tomu, že způsobem ukončování studia (absolutoriem¹⁵) a také delším (zpravidla 6 až 8letým) studiem se řadí spíše k vyšším odborným školám; navíc jsou ve školském zákoně definovány jako samostatný druh školy. Žáci (studenti) konzervatoří získávají vyšší odborné vzdělání zaměřené na odbornou uměleckou přípravu.

G 1 Podíly žáků v denním studiu učících se cizí jazyk

Charakteristika ukazatele

Ukazatel kvantifikuje podíly žáků a studentů na jednotlivých základních a středních školách (gymnáziích, středních odborných školách, středních odborných učilištích), kteří se učí cizí jazyk, na celkovém počtu žáků denního vzdělávání. Školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nejsou do daného přehledu zahrnuty vzhledem k tomu, že na těchto školách (ZŠ praktické, ZŠ speciální, střední školy pro mentálně postižené) se cizí jazyk nevyučuje, a žáci v ostatních typech škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami tvoří poměrně malé procento. Údaje by proto nebyly zcela vypovídající. Do přehledu jsou zahrnuta i gymnázia, ale jako samostatný typ školy nejsou uvedena v tabulce ani grafu, protože tam studují cizí jazyk zcela všichni

žáci. V tabulce a grafu z téhož důvodu neuvádíme ani hodnoty za vyšší odborné školy.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum J_i}{\sum Z_i} \times 100$$

$\sum J_i$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve školním roce 2005/06

$\sum Z_i$ – celkový počet žáků denního studia ve školním roce 2005/06

i – typ, druh školy, příp. druh studia (základní školy, střední školy – střední odborné školy, střední odborná učiliště ve všech druzích denního studia včetně nástavbového)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Podíly žáků učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denním studiu) se liší podle typu nebo druhu školy. Na základní škole, kde je povinná výuka jednoho cizího jazyka od 4. ročníku, se podíl žáků učících se cizí jazyk pohybuje na úrovni 72,7%. Odchytky od celorepublikového průměru se však mohou na jednotlivých školách značně lišit v závislosti na tom, zda se jedná o školu s jedním či dvěma stupni nebo s rozšířenou výukou jazyků¹⁶. Velikosti odchylek mohou být rovněž ovlivněny počtem žáků v jednotlivých ročnících.

Na střední škole studuje alespoň jeden cizí jazyk 99,2% žáků. **Na středních odborných školách** se učí minimálně jeden cizí jazyk všichni žáci (100%), **na gymnáziích** zcela všichni a **na středních odborných učilištích** 97,6% všech žáků.

Na vyšších odborných školách a konzervatořích studují cizí jazyk všichni studenti (žáci) v denní formě vzdělávání (proto nejsou vyšší odborné školy a konzervatoře uvedeny ani v tabulce ani v grafu).

Regionální rozdíly

V podílech žáků učících se jazyk na gymnáziích, na konzervatořích a na vyšších odborných školách, kde cizí jazyk studují zcela všichni žáci v denní formě vzdělávání, neexistují žádné regionální rozdíly.

Na rozdílné hodnoty ukazatele v případě základních škol má vliv především převládající typ školy v jednotlivých regionech. Existují malotřídky, školy pouze s jedním stupněm, s oběma stupni a školy s rozšířenou výukou cizích jazyků. Svou roli hraje i „odliv“ žáků ze základních škol na víceletá gymnázia. Podíly žáků učících se cizí jazyk se pohybují od 70,4% v Pardubickém kraji až po 75,7% v Hlavním městě Praze, kde je nejvyšší koncentrace plnotřídních škol s oběma stupni a škol s rozšířenou výukou jazyků.

Podíly žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk na středních školách dosahují v jednotlivých krajích hodnot od 97,5% do 99,9%. Regionální rozdíly ve velikosti ukazatele jsou způsobeny zejména odlišným zastoupením jednotlivých typů středních škol. V krajích, kde je více gymnázií a středních odborných škol, je také vyšší podíl žáků učících se cizí jazyk; v krajích s vyšší koncentrací středních odborných učilišť je tomu naopak. (Lze říci, že hodnotu ukazatele ovlivňuje především výuka jazyků na středních odborných učilištích.) Hodnota sledovaného ukazatele je nejvyšší ve Jihočeském kraji (99,9%), následuje Zlínský kraj (99,7%) a Hlavní město Praha (99,7%). Na opačném konci škály leží kraj Karlovarský (97,5%), Liberecký (98%) a Plzeňský (98,7%).

Regionální rozdíly v hodnotě ukazatele na středních odborných školách jsou zanedbatelné – pohybují se v rozmezí od 99,9% do 100,0%. Proto je nemá smysl interpretovat.

15 Žáci konzervatoří mohou ukončit vzdělávání také maturitní zkouškou, nejdříve však po čtvrtém ročníku, v oboru tanec až po osmém ročníku.

16 Na základních školách s rozšířenou výukou jazyků se obvykle vyučují dva cizí jazyky.

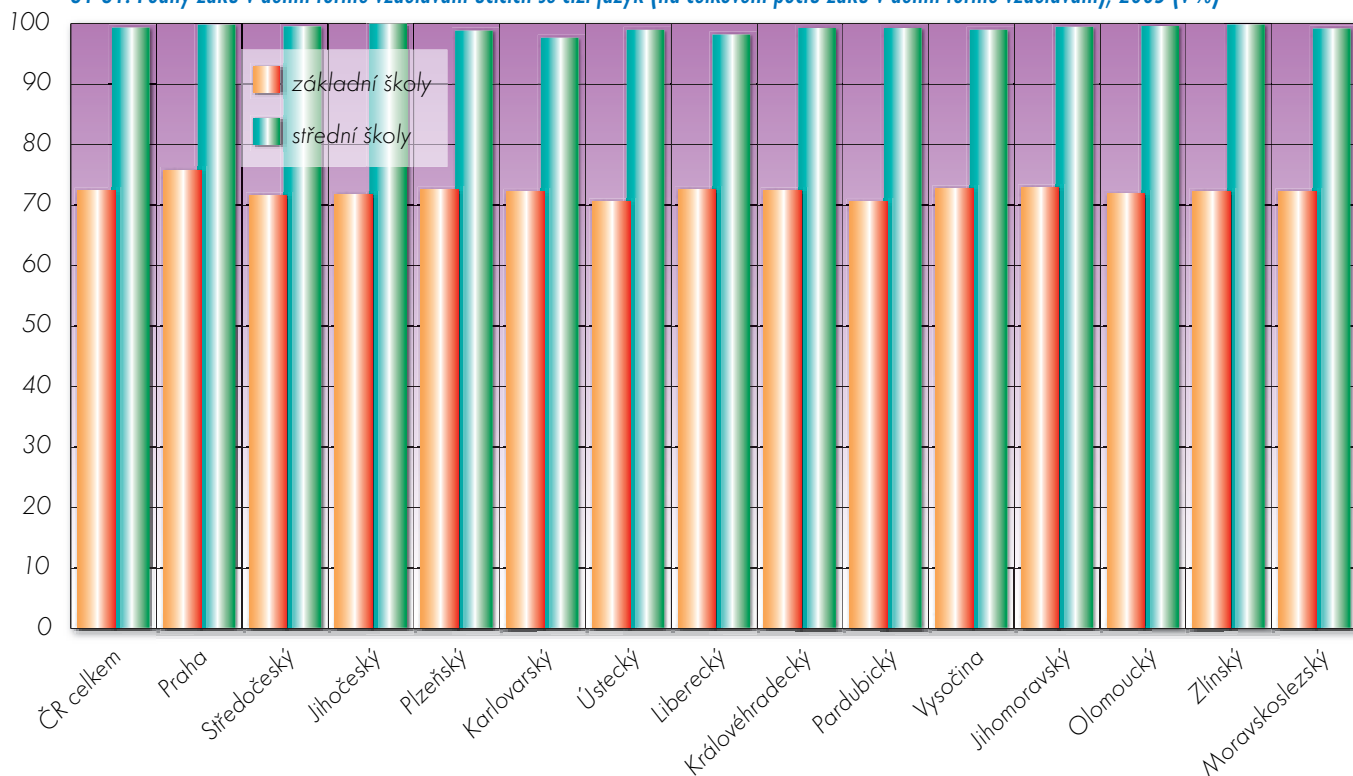
Střední odborná učiliště vykazují v hodnotách sledovaného ukazatele větší rozptyl. Podíl žáků učících se cizí jazyk v denním studiu na středních odborných učilištích se pohybuje v jednotlivých krajích v rozmezí od 93,3 % v Karlovarském kraji do 99,6 % v Jihočeském kraji. Nad hranici celostátního průměru (97,6 %) se kromě Jihočeského kraje,

Zlínského kraje, Hlavního města Prahy, Olomouckého kraje a Středočeského kraje ještě pohybuje Jihomoravský kraj. Hodnoty ukazatele se odvíjejí především od oborové skladby středních odborných učilišť v jednotlivých krajích a od rozsahu nabídky oborů určených pro žáky, kteří dokončili povinnou školní docházku v nižším než devátém ročníku.

G1 T1: Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání), 2005 (v %)

Území		základní školy		střední školy					
				celkem		z toho			
						střední odborné školy		střední odborná učiliště	
ČR celkem		72,24		99,21		99,99		97,62	
CZ01	Praha	75,67		99,71		100,00		98,80	
CZ011	Hlavní město Praha	75,67	(1.)	99,71	(3.)	100,00	(1.)	98,80	(3.)
CZ02	Střední Čechy	71,48		99,42		100,00		98,24	
CZ021	Středočeský kraj	71,48	(12.)	99,42	(5.)	100,00	(1.)	98,24	(5.)
CZ03	Jihozápad	72,02		99,36		99,98		98,16	
CZ031	Jihočeský kraj	71,70	(11.)	99,86	(1.)	99,96	(11.)	99,63	(1.)
CZ032	Plzeňský kraj	72,40	(5.)	98,71	(12.)	100,00	(1.)	96,30	(12.)
CZ04	Severozápad	70,88		98,49		100,00		95,87	
CZ041	Karlovarský kraj	72,05	(9.)	97,53	(14.)	100,00	(1.)	93,26	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	70,45	(13.)	98,84	(11.)	100,00	(1.)	96,82	(10.)
CZ05	Severovýchod	71,70		98,84		99,96		96,60	
CZ051	Liberecký kraj	72,50	(4.)	98,06	(13.)	99,93	(14.)	94,96	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	72,29	(6.)	99,15	(8.)	99,94	(13.)	97,43	(7.)
CZ053	Pardubický kraj	70,40	(14.)	99,15	(7.)	100,00	(1.)	97,26	(9.)
CZ06	Jihovýchod	72,74		99,19		100,00		97,63	
CZ061	Vysočina	72,63	(3.)	98,85	(10.)	100,00	(1.)	96,70	(11.)
CZ062	Jihomoravský kraj	72,79	(2.)	99,34	(6.)	100,00	(1.)	98,05	(6.)
CZ07	Střední Morava	71,93		99,60		99,98		98,86	
CZ071	Olomoucký kraj	71,71	(10.)	99,48	(4.)	100,00	(1.)	98,47	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	72,17	(7.)	99,73	(2.)	99,96	(12.)	99,25	(2.)
CZ08	Moravskoslezsko	72,12		99,06		100,00		97,28	
CZ081	Moravskoslezský kraj	72,12	(8.)	99,06	(9.)	100,00	(1.)	97,28	(8.)

G1 G1: Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání), 2005 (v %)

G 2 Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly žáků základních škol učících se cizí jazyk podle jednotlivých cizích jazyků (na celkovém počtu žáků, kteří se učí cizí jazyk). Nejvyučovanějšími jazyky jsou angličtina a němčina, dále francouzština, ruština, španělština a italština; ostatní jazyky jsou uváděny společně jako „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum z_j}{\sum Z} \times 100$$

$\sum Z$ – celkový počet žáků základních škol učících se cizí jazyky ve školním roce 2005/06

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

► databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Do roku 1989 se na našich základních školách jako povinný jazyk vyučovala pouze ruština. Ostatní cizí jazyky se vyučovaly¹⁷ pouze okrajově, ve většině případů spíše jako nepovinné předměty nebo v rámci zájmových kroužků; teprve po revoluci si mohli žáci vybírat, který cizí jazyk chtějí na základní škole studovat. V současné době se v drtivé vět-

šině škol vyučuje angličtina nebo němčina. Převažující zájem o výuku angličtiny, kterou se učí 78,6 % žáků, souvisí zejména s možností obyvatele cestovat téměř po celém světě, s rozvojem informačních technologií a v neposlední řadě i se zájmem zaměstnavatelů o pracovníky, kteří angličtinu ovládají. Němčina je pak s naší zemí spjata především historicky a zájem o ni pramení rovněž z polohy naší země v sousedství německy mluvících zemí. Učí se jí 26 % dětí. (Někteří žáci se učí oba jazyky, proto je součet podílů vyšší než 100 %.) Ostatní cizí jazyky nejsou na základních školách tak časté, za zmínku stojí francouzština (1,1 %) a ruština (0,9 %).

Regionální rozdíly

Ve všech krajích, s výjimkou kraje Karlovarského, se většina žáků učí angličtinu, přičemž nejmenší rozdíly v podílech obou nejvyučovanějších jazyků se projevují v kraji Plzeňském, Jihočeském a Ústeckém. (Zvýšený zájem o němčinu souvisí s polohou krajů, neboť všechny sousedí s Německem nebo Rakouskem.)

Mezi jednotlivými kraji najdeme dva zcela atypické – Prahu a již zmiňovaný Karlovarský kraj. V Praze je na základních školách v mezikrajovém srovnání nejvyšší podíl žáků učících se angličtinu (91,8 %) a francouzštinu (3,4 %), ale jednoznačně nejmenší podíl žáků učících se němčinu (16,3 %). V Karlovarském kraji je situace opačná; němčinu se zde učí 53,3 % a angličtinu pouze 50,5 % žáků, což je nejméně ze všech krajů; rovněž se zde projevuje další specifický jev – 1,7 % žáků se učí rusky (celostátní průměr je 0,9 %). První místo ve výuce ruského jazyka zaujímá Moravskoslezský kraj s podílem 2 %. (Celorepublikový průměr činí 0,9 %.)

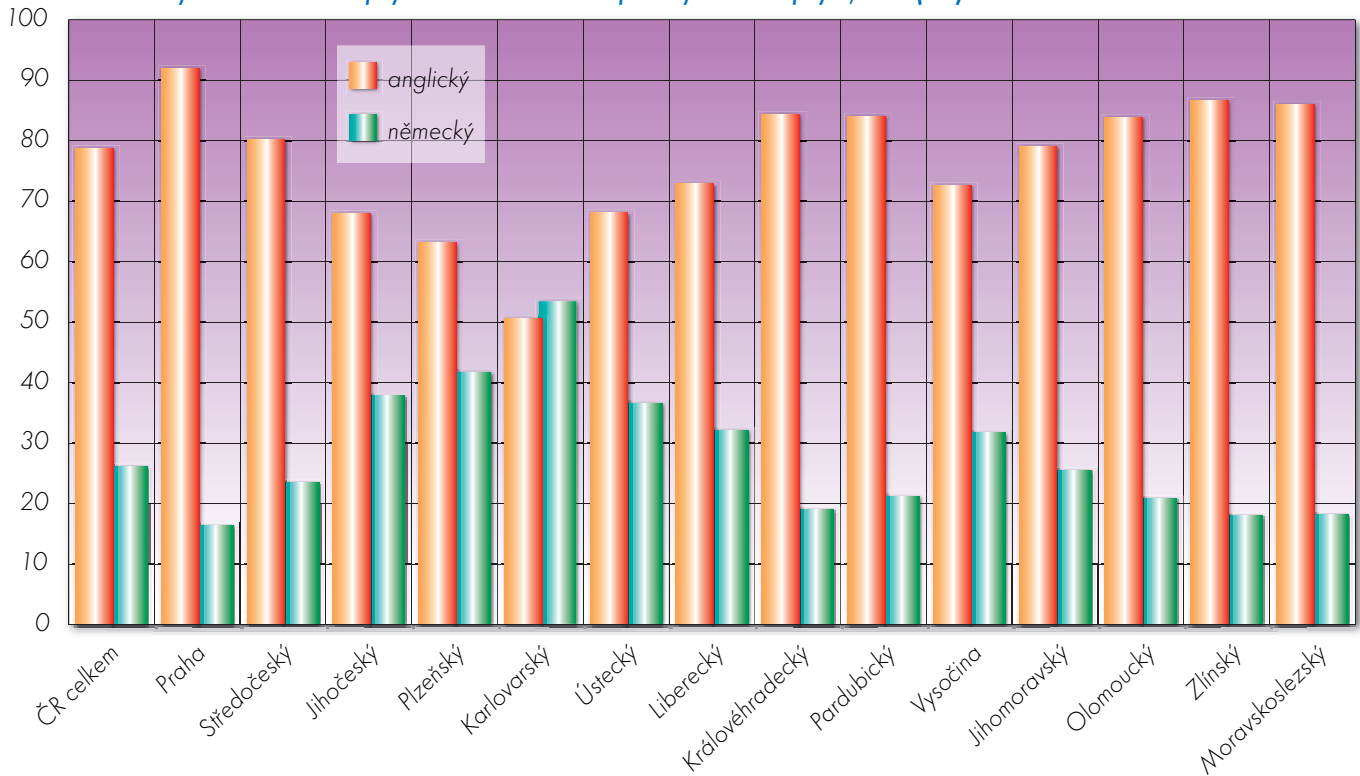
G2 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk											počet žáků učících se cizí jazyk celkem
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	jiný					
ČR celkem		78,59	1,13	26,02	0,89	0,19	0,01	0,01				636 901	
CZ01	Praha	91,76	3,44	16,30	0,58	1,47	0,02	0,08				61 475	
CZ011	Hlavní město Praha	91,76 (1.)	3,44 (1.)	16,30 (14.)	0,58 (9.)	1,47 (1.)	0,02 (2.)	0,08 (2.)				61 475 (4.)	
CZ02	Střední Čechy	80,09	0,99	23,38	1,20	0,06	–	–				70 440	
CZ021	Středočeský kraj	80,09 (7.)	0,99 (5.)	23,38 (8.)	1,20 (4.)	0,06 (6.)	– (4.)	– (3.)				70 440 (2.)	
CZ03	Jihozápad	65,69	1,05	39,47	0,37	0,02	–	0,04				73 067	
CZ031	Jihočeský kraj	67,86 (12.)	0,97 (7.)	37,67 (3.)	0,31 (13.)	0,05 (8.)	– (4.)	– (3.)				39 849 (6.)	
CZ032	Plzeňský kraj	63,09 (13.)	1,15 (4.)	41,63 (2.)	0,44 (11.)	– (9.)	– (4.)	0,09 (1.)				33 218 (11.)	
CZ04	Severozápad	63,25	0,60	41,03	0,97	0,07	–	–				71 240	
CZ041	Karlovarský kraj	50,54 (14.)	0,06 (14.)	53,34 (1.)	1,65 (2.)	– (9.)	– (4.)	– (3.)				19 194 (14.)	
CZ042	Ústecký kraj	67,94 (11.)	0,80 (11.)	36,49 (4.)	0,72 (6.)	0,09 (5.)	– (4.)	– (3.)				52 046 (5.)	
CZ05	Severovýchod	80,77	0,92	23,50	0,60	0,08	–	–				95 181	
CZ051	Liberecký kraj	72,72 (9.)	1,27 (2.)	32,03 (5.)	0,19 (14.)	0,26 (2.)	– (4.)	– (3.)				27 804 (13.)	
CZ052	Královéhradecký kraj	84,24 (4.)	0,60 (12.)	18,93 (11.)	0,36 (12.)	– (9.)	– (4.)	– (3.)				35 130 (9.)	
CZ053	Pardubický kraj	83,92 (5.)	0,97 (6.)	21,11 (9.)	1,21 (3.)	– (9.)	– (4.)	– (3.)				32 247 (12.)	
CZ06	Jihovýchod	76,79	0,79	27,43	0,70	–	0,02	–				105 497	
CZ061	Vysočina	72,50 (10.)	0,44 (13.)	31,56 (6.)	0,99 (5.)	– (9.)	– (4.)	– (3.)				35 129 (10.)	
CZ062	Jihomoravský kraj	78,93 (8.)	0,96 (8.)	25,36 (7.)	0,56 (10.)	– (9.)	0,02 (3.)	– (3.)				70 368 (3.)	
CZ07	Střední Morava	85,07	1,00	19,35	0,69	0,14	0,02	–				77 737	
CZ071	Olomoucký kraj	83,75 (6.)	0,83 (10.)	20,70 (10.)	0,68 (8.)	0,14 (4.)	– (4.)	– (3.)				39 734 (7.)	
CZ072	Zlínský kraj	86,46 (2.)	1,17 (3.)	17,93 (13.)	0,70 (7.)	0,14 (3.)	0,04 (1.)	– (3.)				38 003 (8.)	
CZ08	Moravskoslezsko	85,91	0,87	18,05	1,99	0,05	–	–				82 264	
CZ081	Moravskoslezský kraj	85,91 (3.)	0,87 (9.)	18,05 (12.)	1,99 (1.)	0,05 (7.)	– (4.)	– (3.)				82 264 (1.)	

17 S výjimkou škol s jazykovým zaměřením.

G2 G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

G 3 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel postihuje podíly žáků středních škol, kteří se učí cizí jazyk, a to podle toho, kterému z cizích jazyků se učí. V jazycích zaujímá první místo angličtina (76,6%), pak následuje němčina (5,2%) a francouzština (7,8%). Další cizí jazyky se vyučují pouze okrajově – z nich zde uvádíme španělštinu, ruštinu a italštinu, ostatní jazyky jsou zařazeny do kategorie „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum j}{\sum S} \times 100$$

$\sum S$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve středních školách ve všech druzích studia včetně nástavbového ve školním roce 2005/06

j – jednotlivé cizí jazyky

Zdroj dat

- databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Struktura žáků učících se cizí jazyk na středních školách podle vyučovaného jazyka v jednotlivých krajích závisí na mnoha faktorech. Nejdůležitějšími z nich jsou:

- poloha kraje (zda se jedná o příhraniční kraj s německy mluvícími zeměmi)
- struktura oborů středních škol a oborová struktura v daném regionu (zda převládají obory, v nichž se vyučuje povinně více než jeden cizí jazyk, zda je v daném kraji větší koncentrace středních odborných učilišť, na nichž se vyučuje převážně němčina, zda převládají např. obchodní akademie a obory obchodu a služeb, kde se něm-

čina vyučuje ve větší míře než jinde, nebo zda převládají naopak obory „elektro“, pro něž je vhodnější výuka angličtiny)

- ekonomické struktura kraje a přílivu zahraničního kapitálu z různých zemí, který následně vyvíjí tlak na obyvatele – uchazeče o práci a zaměstnance, aby ovládali ten který cizí jazyk

Na středních školách studuje angličtinu 76,6% žáků, němčinu 55,2% a francouzštinu studuje 7,8% žáků. Z ostatních jazyků se prosazuje španělština (2,9%) a ruština (2,8%). Podíl žáků učících se jiné jazyky je nepatrný, jedná se především latinu, kterou se povinně učí žáci středních zdravotnických škol.

Regionální rozdíly

Stejně jako u základních škol, i v případě středních škol se projevují výrazné regionální rozdíly ve struktuře žáků učících se cizí jazyk. Jako „atypická“ se jeví především Praha a Karlovarský kraj.

Praha mezi ostatními kraji vyniká zejména nejvyšším podílem středoškoláků, kteří se zabývají angličtinou (89,7%), nejnižším podílem těch, kteří se učí němčinu (44,4%) a poměrně vysokými podíly žáků učících se francouzštinu (12,3%), španělštinu (8%) a italštinu (1%).

Dalším krajem, který se od ostatních významně liší, je kraj Karlovarský. Obdobně jako na základních školách zde nejvíce středoškoláků studuje němčinu (75,3%), zatímco angličtinu si osvojují pouze 59,1% žáků. Specifikem tohoto kraje je rovněž nejvyšší podíl středoškoláků, kteří studují ruský jazyk (6,4%), v ostatních krajích jsou jejich podíly výrazně nižší (od 0,9% do 6,4%).

Obecně lze říci, že kraje, které se rozkládají na hranicích s Němcem nebo Rakouskem, tedy Plzeňský, Jihočeský, Ústecký, Vysočina, Liberecký, Jihomoravský a především již zmíněný Karlovarský kraj, se ve srovnání s ostatními regiony a s celorepublikovým průměrem vyznačují poměrně vysokými podíly středoškoláků učících se německy (55,7%–75,3%). Podíly žáků učících se anglicky jsou zde naopak relativně nízké (59,1% – 75,7%).

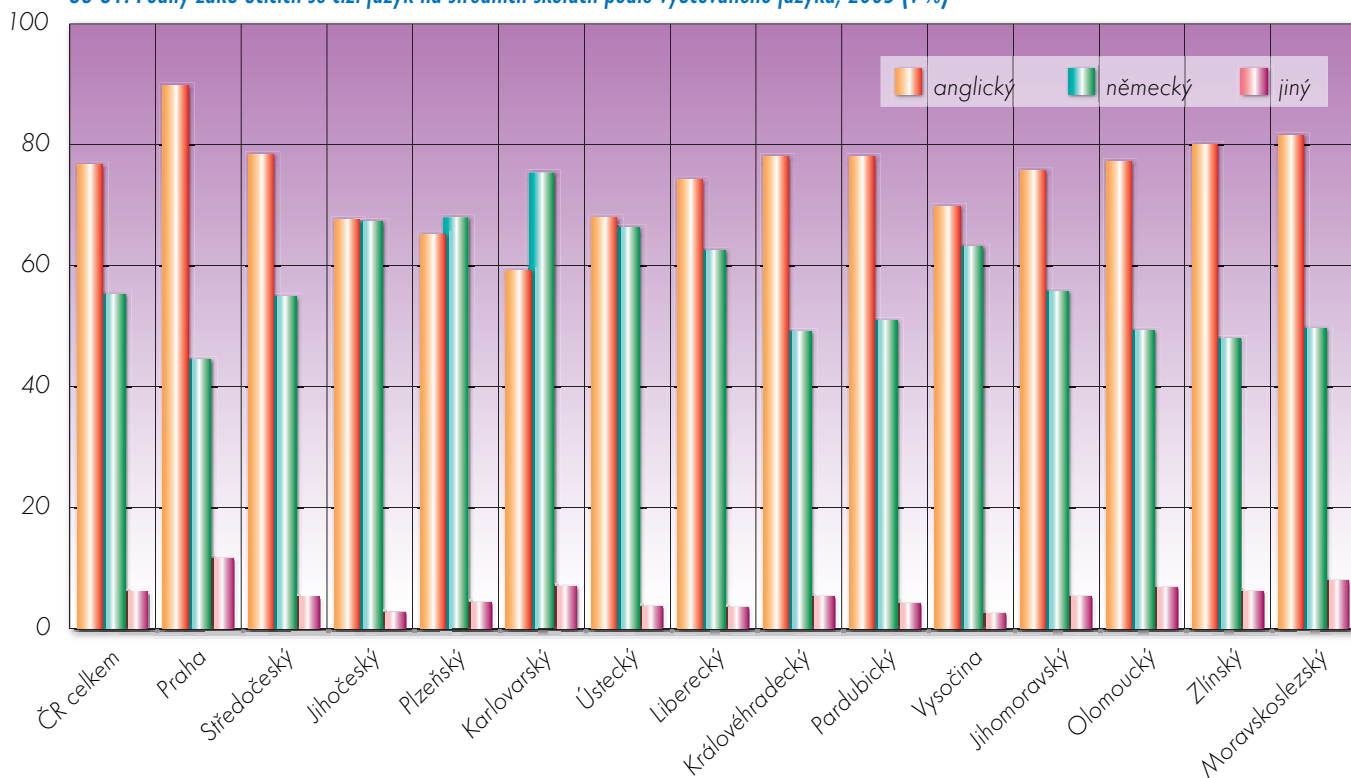
Středoškoláci se kromě **angličtiny a němčiny** věnují v menší míře také dalším jazykům. Za zmínku stojí výuka francouzštiny (7,8%), španělštiny (2,9%) a ruštiny (2,8%). Výuka **francouzštiny** je nejvíce zastoupena v Praze (12%), Zlínském kraji (9%) a Středočeském kraji (8,6%). **Ruštině** se nejvíce věnují žáci v Karlovarském, podílem 6,4%

tento region více než dvojnásobně převyšuje celostátní průměr. Následují kraje Moravskoslezský (4,4%), Středočeský (3,4%), Královéhradecký (3,2%) a Olomoucký (3%). Poměrně vysokých podílů těch, kteří studují **španělštinu**, dosahuje Praha (8%), Olomoucký a Moravskoslezský kraj.

G3 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk											počet žáků učících se cizí jazyk celkem				
		anglický		francouzský		německý		ruský		španělský		italský			jiný		
ČR celkem		76,58		7,78		55,22		2,75		2,87		0,26		0,09		518 821	
CZ01	Praha	89,66		12,06		44,40		2,25		7,98		1,02		0,26		68 650	
CZ011	Hlavní město Praha	89,66	(1.)	12,06	(1.)	44,40	(14.)	2,25	(10.)	7,98	(1.)	1,02	(1.)	0,26	(1.)	68 650	(1.)
CZ02	Střední Čechy	78,30		8,61		54,77		3,36		1,57		0,11		0,13		44 749	
CZ021	Středočeský kraj	78,30	(4.)	8,61	(3.)	54,77	(8.)	3,36	(3.)	1,57	(8.)	0,11	(8.)	0,13	(4.)	44 749	(4.)
CZ03	Jihozápad	66,47		5,96		67,53		1,74		1,48		0,02		0,09		59 898	
CZ031	Jihočeský kraj	67,51	(12.)	6,40	(11.)	67,23	(3.)	0,92	(14.)	1,49	(9.)	0,04	(11.)	0,16	(3.)	33 944	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	65,12	(13.)	5,38	(14.)	67,92	(2.)	2,81	(7.)	1,46	(10.)	–	(13.)	–	(7.)	25 954	(11.)
CZ04	Severozápad	65,52		6,16		68,64		2,86		1,11		0,54		–		54 064	
CZ041	Karlovarský kraj	59,10	(14.)	6,95	(9.)	75,30	(1.)	6,39	(1.)	0,34	(14.)	0,15	(6.)	–	(7.)	14 281	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	67,82	(11.)	5,88	(12.)	66,24	(4.)	1,59	(11.)	1,38	(11.)	0,68	(2.)	–	(7.)	39 783	(5.)
CZ05	Severovýchod	76,87		6,96		53,37		2,54		1,70		0,12		0,02		74 098	
CZ051	Liberecký kraj	74,09	(9.)	5,68	(13.)	62,47	(6.)	1,43	(13.)	1,78	(7.)	0,21	(4.)	–	(7.)	20 523	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	77,93	(6.)	7,46	(4.)	49,02	(12.)	3,24	(4.)	1,94	(6.)	0,06	(10.)	0,06	(6.)	27 881	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	77,94	(5.)	7,45	(6.)	50,83	(9.)	2,66	(8.)	1,38	(12.)	0,11	(7.)	–	(7.)	25 694	(12.)
CZ06	Jihovýchod	73,89		6,82		57,95		2,27		1,83		0,21		0,12		86 992	
CZ061	Vysočina	69,73	(10.)	7,44	(7.)	63,15	(5.)	1,55	(12.)	0,66	(13.)	0,23	(3.)	–	(7.)	26 227	(10.)
CZ062	Jihomoravský kraj	75,69	(8.)	6,56	(10.)	55,70	(7.)	2,59	(9.)	2,34	(5.)	0,20	(5.)	0,17	(2.)	60 765	(3.)
CZ07	Střední Morava	78,53		8,22		48,56		2,96		3,36		0,05		–		65 945	
CZ071	Olomoucký kraj	77,15	(7.)	7,42	(8.)	49,24	(11.)	3,05	(5.)	3,62	(2.)	–	(13.)	–	(7.)	33 647	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	79,97	(3.)	9,04	(2.)	47,85	(13.)	2,85	(6.)	3,10	(4.)	0,09	(9.)	–	(7.)	32 298	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	81,45		7,46		49,60		4,37		3,36		0,01		0,13		64 425	
CZ081	Moravskoslezský kraj	81,45	(2.)	7,46	(5.)	49,60	(10.)	4,37	(2.)	3,36	(3.)	0,01	(12.)	0,13	(5.)	64 425	(2.)

G3 G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

G 4 Podíly žáků učících se cizí jazyk na gymnáziích

Charakteristika ukazatele

Ukazatel kvantifikuje podíly gymnazistů učících se cizí jazyk, a to podle cizího jazyka, kterému se učí. Vzhledem k tomu, že ve čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií jsou povinné minimálně dva cizí jazyky, je jazyková struktura ve srovnání s ostatními typy a druhy škol poměrně rozmanitá. Kromě angličtiny a němčiny, které se vyučují nejčastěji, uvádíme zde francouzštinu, ruštinu, španělštinu a italštinu, ostatní jazyky jsou uváděny společně jako „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum G_j}{\sum G} \times 100$$

$\sum G$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk na gymnáziích ve školním roce 2005/06

j – jednotlivé cizí jazyky

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Již jsme se zmínili, že nabídka cizích jazyků na gymnáziích je pestřejší než na jiných středních školách, protože se zde vyučují obvykle alespoň dva cizí jazyky. V celorepublikovém měřítku se téměř všichni žáci učí anglicky (97,8 %), více než polovina německy (56,9 %) a 19,7 % gymnazistů se učí francouzsky. Z dalších jazyků se vyučuje zejména španělština (6,6 % žáků), ruština (4 %) a italština (0,5%).

Regionální rozdíly

Na gymnáziích se rovněž (stejně jako u základních a středních škol) struktura žáků podle vyučovaného cizího jazyka liší regionálně. Na rozdíl od základních škol a středních škol jako celku však ve všech krajích jednoznačně převládá výuka anglického jazyka, která se týká minimálně 91,7 % všech gymnazistů.

Poměrně vysokými podíly žáků učících se německý jazyk (nad 75 %) se opět vyznačují některé kraje sousedící s Německem nebo Rakouskem: Jihočeský (75,9 %), Karlovarský (68,9 %), Plzeňský (66,9 %), Ústecký (65,5 %) a Liberecký (62,4 %). Karlovarský kraj navíc zaujme nejnižším podílem žáků studujících angličtinu (91,7 %). Naopak nejnižší podíl žáků učících se německy lze nalézt v Moravskoslezském kraji (49,5 %), ve Zlínském kraji (50,8 %) a v Praze (52,3 %).

Praha tradičně zaujímá první místo v podílu žáků, kteří na gymnáziu studují francouzštinu (26,2 %); nad celostátním průměrem (19,7 %) se ještě pohybuje Zlínský kraj, Středočeský kraj, Moravskoslezský kraj a Vysočina.

Dalším jazykem, který se v celorepublikovém měřítku učí 6,6 % gymnazistů, je španělština. Nejvíce žáků ji studuje v Olomouckém kraji (10,4 %), v Moravskoslezském kraji (10,1 %), v Praze (9,9 %), Zlínském kraji (7,1 %) a v Jihomoravském kraji (7 %).

První místo v podílech žáků, kteří si osvojují ruský jazyk, zaujímá Moravskoslezský kraj, s hodnotou 7,6 %, následuje Královéhradecký kraj (6 %), Jihomoravský (4,9 %) a Středočeský (5,4 %). Na druhém konci pomyslné škály leží Jihočeský kraj (1,1 %), Liberecký kraj (1,6 %) a Hlavní město Praha (2,2 %).

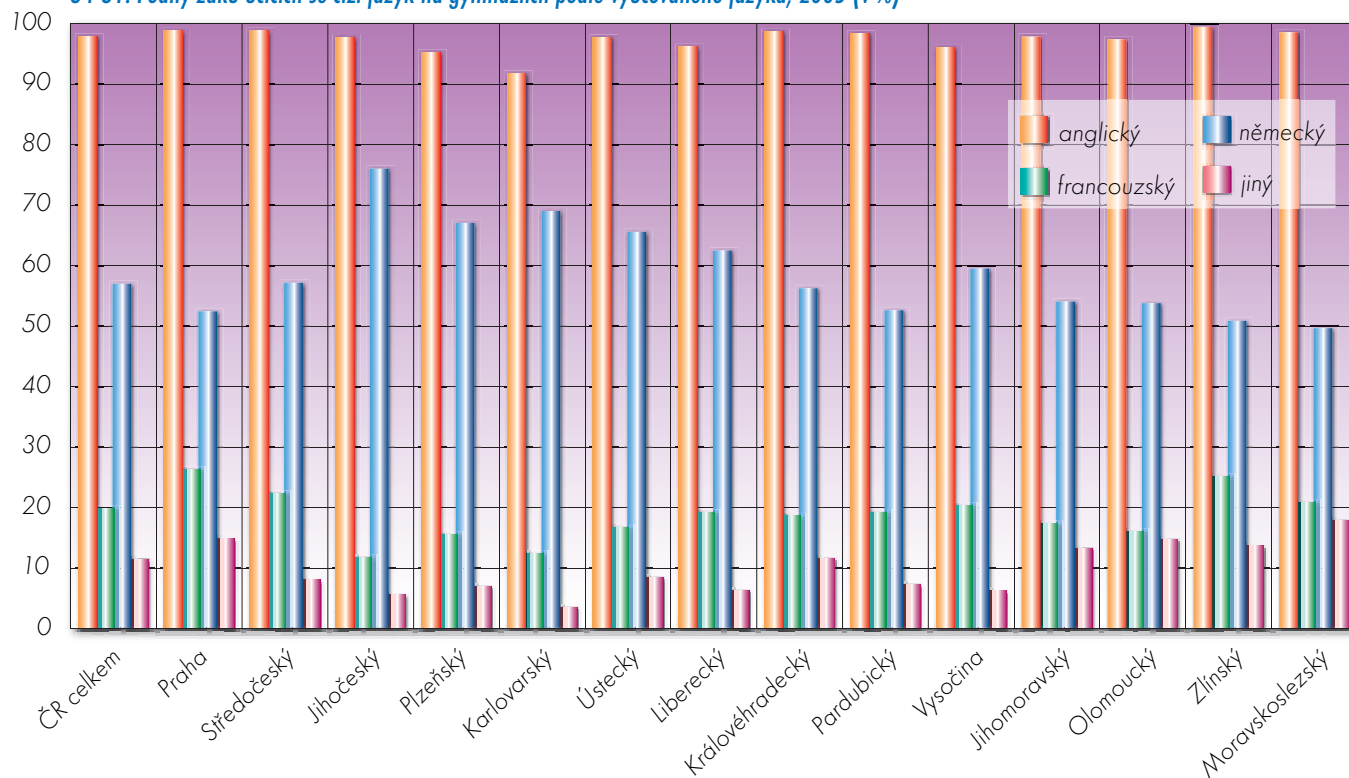
Ačkoliv se v celé republice učí italštinu v průměru pouze 0,5 % žáků gymnázií, v Praze tento podíl dosahuje 2,2 %. V ostatních regionech se zmíněné podíly pohybují pod 1 % nebo se italština nevyučuje vůbec.

G4 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na gymnáziích, jejich podíly podle vyučovaného jazyka 2005 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk											počet žáků učících se cizí jazyk celkem
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	jiný					
ČR celkem		97,77	19,69	56,88	4,09	6,55	0,54	0,16			143 501		
CZ01	Praha	98,67	26,16	52,33	2,21	9,84	2,17	0,48			23 695		
CZ011	Hlavní město Praha	98,67 (3.)	26,16 (1.)	52,33 (12.)	2,21 (12.)	9,84 (3.)	2,17 (1.)	0,48 (2.)			23 695 (1.)		
CZ02	Střední Čechy	98,69	22,21	57,04	4,41	3,17	0,36	–			12 906		
CZ021	Středočeský kraj	98,69 (2.)	22,21 (3.)	57,04 (7.)	4,41 (5.)	3,17 (11.)	0,36 (4.)	– (4.)			12 906 (4.)		
CZ03	Jihozápad	96,61	13,27	72,16	1,73	4,23	0,08	–			15 448		
CZ031	Jihočeský kraj	97,67 (8.)	11,69 (14.)	75,90 (1.)	1,12 (14.)	4,17 (9.)	0,13 (8.)	– (4.)			9 006 (6.)		
CZ032	Plzeňský kraj	95,13 (13.)	15,48 (12.)	66,94 (3.)	2,58 (11.)	4,32 (8.)	– (9.)	– (4.)			6 442 (12.)		
CZ04	Severozápad	95,92	15,46	66,41	3,79	2,97	0,18	–			12 416		
CZ041	Karlovarský kraj	91,65 (14.)	12,33 (13.)	68,91 (2.)	3,07 (10.)	0,32 (14.)	– (9.)	– (4.)			3 448 (14.)		
CZ042	Ústecký kraj	97,57 (9.)	16,67 (10.)	65,45 (4.)	4,07 (8.)	3,99 (10.)	0,25 (5.)	– (4.)			8 968 (7.)		
CZ05	Severovýchod	97,84	18,88	56,35	4,52	3,73	0,28	0,09			19 532		
CZ051	Liberecký kraj	96,04 (11.)	19,08 (7.)	62,38 (5.)	1,61 (13.)	4,40 (7.)	0,23 (6.)	– (4.)			4 843 (13.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	98,64 (4.)	18,50 (8.)	56,14 (8.)	6,01 (2.)	5,02 (6.)	0,23 (7.)	0,24 (3.)			7 485 (9.)		
CZ053	Pardubický kraj	98,22 (6.)	19,14 (6.)	52,51 (11.)	4,91 (3.)	1,93 (13.)	0,37 (3.)	– (4.)			7 204 (10.)		
CZ06	Jihovýchod	97,26	18,03	55,45	4,64	5,70	0,47	0,41			24 992		
CZ061	Vysočina	96,00 (12.)	20,26 (5.)	59,41 (6.)	4,09 (7.)	2,04 (12.)	– (9.)	– (4.)			6 871 (11.)		
CZ062	Jihomoravský kraj	97,74 (7.)	17,19 (9.)	53,95 (9.)	4,85 (4.)	7,09 (5.)	0,65 (2.)	0,56 (1.)			18 121 (2.)		
CZ07	Střední Morava	98,21	19,96	52,38	4,13	10,02	–	–			17 807		
CZ071	Olomoucký kraj	97,30 (10.)	15,98 (11.)	53,68 (10.)	4,22 (6.)	10,40 (1.)	– (9.)	– (4.)			9 937 (5.)		
CZ072	Zlínský kraj	99,36 (1.)	24,99 (2.)	50,75 (13.)	4,02 (9.)	9,54 (4.)	– (9.)	– (4.)			7 870 (8.)		
CZ08	Moravskoslezsko	98,46	20,77	49,54	7,58	10,13	–	–			16 705		
CZ081	Moravskoslezský kraj	98,46 (5.)	20,77 (4.)	49,54 (14.)	7,58 (1.)	10,13 (2.)	– (9.)	– (4.)			16 705 (3.)		

G4 G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na gymnáziích podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

G 5 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje podíly žáků středních odborných škol studujících cizí jazyk v závislosti na volbě konkrétního cizího jazyka. Kromě angličtiny a němčiny, které se vyučují nejčastěji, sledujeme výuku francouzštiny, ruštiny, španělštiny a italštiny. Na rozdíl od jiných typů a druhů škol se zde samostatně zbývá také latinou. Ostatní jazyky jsou společně uváděny jako „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum \text{ŽSOS}_j}{\text{ŽSOS}} \times 100$$

ŽSOS – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve středních odborných školách ve všech druzích studia včetně nástavbového ve školním roce 2005/06

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Na středních odborných školách se ve tříletých oborech ukončených závěrečnou zkouškou žáci učí pouze jeden živý cizí jazyk, v oborech ukončených maturitní zkouškou a na konzervatořích pak studují nejméně jeden živý cizí jazyk. Kromě toho se v některých zdravotnických oborech vyučuje také latina.¹⁸ Volba konkrétního cizího jazyka závisí na studovaném oboru a do značné míry je ovlivněna i možnostmi školy.

Na středních odborných školách se v průměru 81,5% žáků učí angličtinu, 55,9% němčinu. S velkým odstupem následují další jazyky: francouzština (5,2%), ruština (3,5%), španělština (2,6%) a latina (1,9% žáků).

Regionální rozdíly

Také v případě středních odborných škol se struktura žáků učících se cizím jazykům liší z regionálního pohledu. Od ostatních krajů se opět výrazně odlišuje Karlovarský kraj a Praha – oba se však „chovají“ zcela rozdílně. V Praze lze zaznamenat nejvyšší podíl žáků středních odborných škol studujících angličtinu (91,2%) a naopak nejnižší podíl žáků učících se německy (42,3%); 10,8% žáků středních odborných škol se zde učí španělsky a 7,1% francouzsky. V podílu žáků studujících španělštinu zaujímá Praha první místo a ve výuce francouzštiny místo druhé. Oproti tomu Karlovarský kraj je první mezi krajů v podílu žáků učících se německy (71%) a poslední v podílech žáků učících se angličtinu (67,7%).

Celostátní průměr v podílech žáků středních odborných škol, kteří se učí angličtinu (81,5%), je překročen v Praze (91,2%), Moravskoslezském (86,1%), Zlínském (84,1%), Libereckém (83,4%) a Středočeském (82,4%). Pouze v případě Prahy a Moravskoslezského a Zlínského kraje se tak děje na úkor výuky němčiny. Kraj Středočeský i Liberecký překračují i v případě němčiny celorepublikový průměr.

Nad celorepublikovým průměrem ve výši 55,9% se v hodnotách podílů žáků středních odborných škol, kteří studují němčinu, pohybuje celkem osm krajů: Karlovarský (71%), Ústecký (69%), Plzeňský (67%), Liberecký (66,6%), Vysočina (65,9%), Jihočeský (63,1%), Středočeský (58%) a Jihomoravský (57,8%). Pod hranici padesáti procent se sledované podíly pohybují pouze v Praze (42,2%), Královéhradeckém kraji (46,8%) a Olomouckém kraji (47,6%).

Francouzština je na středních odborných školách významněji zastoupena v Karlovarském kraji (9,75%), v Olomouckém kraji (7,3%), v Praze (7,1%), v Jihočeském kraji (6%), v Královéhradeckém kraji (5,6%) a na Vysočině (5,4%). V ostatních regionech se podíl žáků středních odborných škol učících se francouzsky pohybuje pod hranici celostátního průměru (5,2%).

¹⁸ Proto je chování sledovaného ukazatele u středních odborných škol a gymnázií často odlišné.

Dalším jazykem, který se na středních odborných školách častěji vyučuje, je ruština. V celostátním měřítku ji studuje 3,5 % žáků, v některých krajích (Středočeský, Karlovarský, Plzeňský, Moravskoslezský a Olomoucký) se jí však učí okolo pěti procent žáků.

V některých oborech středních zdravotnických škol je kromě živých jazyků povinná i výuka latiny – v rámci republiky se jí učí 1,9 % žáků středních odborných škol, nejvíce pak v Karlovarském (3,2 %), Jihočeském (2,9 %), Středočeském (2,6 %), Plzeňském (2,5 %) a Olomouckém

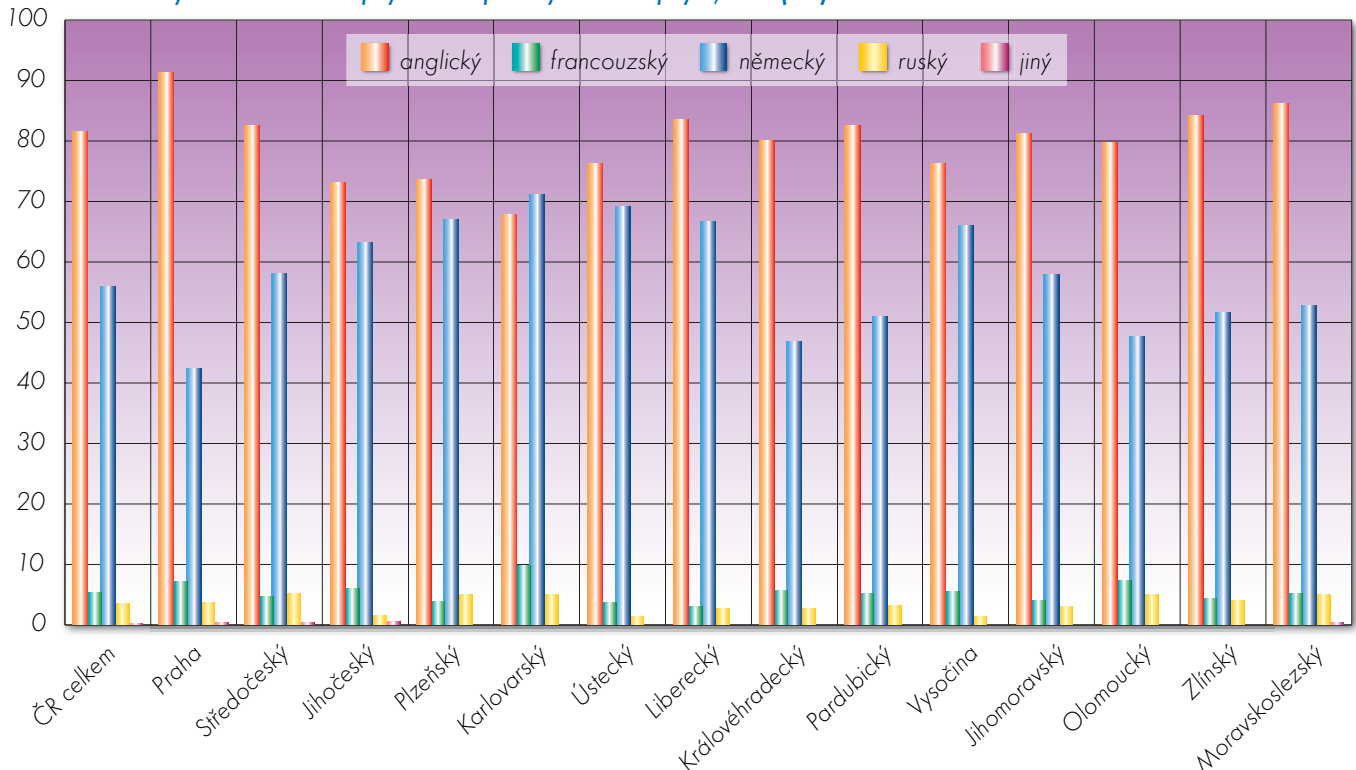
kraji (2,3 %). V ostatních krajích se učí latinsky méně než 2,3 % žáků středních odborných škol.

Z dalších vyučovaných cizích jazyků se ještě zmíníme o španělštině a italštině. Španělština se vyučuje především v Praze (10,8 %). V ostatních regionech se podíly žáků učících se španělsky pohybují pod celostátním průměrem, který činí 2,6 %. Italsky se v České republice učí pouze 0,3 % žáků středních odborných škol.

G5 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na SOŠ, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

		podíly žáků učících se jazyk													počet žáků učících se cizí jazyk celkem
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný						
ČR celkem		81,49	5,22	55,88	3,45	2,64	0,28	1,89	0,12		207 218				
CZ01	Praha	91,20	7,10	42,25	3,52	10,82	0,65	1,53	0,22		28 791				
CZ011	Hlavní město Praha	91,20 (1.)	7,10 (3.)	42,25 (14.)	3,52 (7.)	10,82 (1.)	0,65 (2.)	1,53 (11.)	0,22 (4.)		28 791 (1.)				
CZ02	Střední Čechy	82,39	4,60	57,98	5,07	1,60	–	2,63	0,33		17 400				
CZ021	Středočeský kraj	82,39 (5.)	4,60 (9.)	57,98 (7.)	5,07 (1.)	1,60 (6.)	– (9.)	2,63 (3.)	0,33 (2.)		17 400 (4.)				
CZ03	Jihozápad	73,20	4,98	64,81	3,01	0,96	–	2,69	0,22		24 208				
CZ031	Jihočeský kraj	72,97 (13.)	5,97 (4.)	63,12 (6.)	1,47 (12.)	0,97 (10.)	– (9.)	2,87 (2.)	0,40 (1.)		13 502 (6.)				
CZ032	Plzeňský kraj	73,48 (12.)	3,73 (12.)	66,94 (3.)	4,95 (3.)	0,95 (11.)	– (9.)	2,47 (4.)	– (5.)		10 706 (10.)				
CZ04	Severozápad	74,01	5,17	69,49	2,22	1,02	1,20	2,48	–		22 464				
CZ041	Karlovarský kraj	67,72 (14.)	9,75 (1.)	70,96 (1.)	4,98 (2.)	0,63 (12.)	0,38 (5.)	3,16 (1.)	– (5.)		5 827 (14.)				
CZ042	Ústecký kraj	76,22 (10.)	3,57 (13.)	68,98 (2.)	1,26 (13.)	1,15 (9.)	1,48 (1.)	2,24 (6.)	– (5.)		16 637 (5.)				
CZ05	Severovýchod	81,72	4,70	53,52	2,80	1,75	0,11	1,40	–		30 335				
CZ051	Liberecký kraj	83,38 (4.)	2,97 (14.)	66,63 (4.)	2,64 (10.)	1,87 (4.)	0,39 (4.)	0,75 (14.)	– (5.)		8 147 (13.)				
CZ052	Královéhradecký kraj	79,96 (8.)	5,63 (5.)	46,77 (13.)	2,62 (11.)	1,42 (8.)	– (9.)	1,30 (12.)	– (5.)		11 553 (9.)				
CZ053	Pardubický kraj	82,36 (6.)	5,02 (8.)	50,80 (11.)	3,10 (8.)	2,03 (2.)	– (9.)	2,00 (8.)	– (5.)		10 635 (11.)				
CZ06	Jihovýchod	79,50	4,38	60,35	2,41	0,52	0,20	1,77	–		32 656				
CZ061	Vysočina	76,16 (11.)	5,39 (6.)	65,87 (5.)	1,21 (14.)	0,31 (14.)	0,59 (3.)	2,11 (7.)	– (5.)		10 386 (12.)				
CZ062	Jihomoravský kraj	81,06 (7.)	3,91 (11.)	57,78 (8.)	2,96 (9.)	0,62 (13.)	0,01 (8.)	1,61 (9.)	– (5.)		22 270 (3.)				
CZ07	Střední Morava	81,95	5,67	49,63	4,40	1,70	0,12	1,92	–		25 595				
CZ071	Olomoucký kraj	79,60 (9.)	7,27 (2.)	47,62 (12.)	4,92 (5.)	1,49 (7.)	– (9.)	2,27 (5.)	– (5.)		12 313 (8.)				
CZ072	Zlínský kraj	84,13 (3.)	4,18 (10.)	51,50 (10.)	3,91 (6.)	1,88 (3.)	0,23 (6.)	1,60 (10.)	– (5.)		13 282 (7.)				
CZ08	Moravskoslezsko	86,12	5,05	52,76	4,94	1,84	0,02	1,20	0,32		25 769				
CZ081	Moravskoslezský kraj	86,12 (2.)	5,05 (7.)	52,76 (9.)	4,94 (4.)	1,84 (5.)	0,02 (7.)	1,20 (13.)	0,32 (3.)		25 769 (2.)				

G5 G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na SOŠ podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

G 6 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních odborných učilištích

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly žáků středních odborných učilišť, kteří se učí cizí jazyk, podle cizího jazyka, který si osvojují. Kromě němčiny a angličtiny, které se vyučují nejčastěji, studují žáci středních odborných učilišť ještě v malé míře francouzštinu, ruštinu a španělštinu.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum \text{ŽSO}j}{\text{ŽSO}} \times 100$$

ŽSO – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve středních odborných učilištích ve všech druzích studia včetně nástavbového ve školním roce 2005/06

j – jednotlivé cizí jazyky

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Na středních odborných učilištích se žáci ve studijních a nástavbových oborech učí nejméně jeden cizí jazyk, ve tříletých učebních oborech zpravidla jeden cizí jazyk. Žáci studující v učebních oborech o délce kratší než tři roky se obvykle cizí jazyk neučí. Volba cizího jazyka závisí

(obdobně jako u středních odborných škol) jednak na tom, co škola může nabídnout, a jednak na volbě studovaného oboru.

Na středních odborných učilištích se z celkového počtu žáků studujících cizí jazyk učí 52,4 % angličtinu a 53,0 % němčinu. Ostatním jazykům se věnuje méně než jedno procento žáků – francouzštině 0,8 % a ruštině 0,7 %.

Regionální rozdíly

V případě středních odborných učilišť je situace ve struktuře vyučovaných jazyků zcela odlišná od ostatních druhů a typů škol. V sedmi ze čtrnácti regionů převládá výuka němčiny nad výukou angličtiny, v případě Prahy, Zlínského, Královéhradeckého, Moravskoslezského, Olomouckého, Středočeského a Pardubického kraje je tomu naopak.

Výraznou převahu výuky němčiny jsme zaznamenali v Karlovarském kraji, německy se zde učí 84,7 % žáků (a anglicky pouze 26,7 %). Dále v krajích Plzeňském, Jihočeském, Ústeckém a na Vysočině. Ve všech uvedených regionech převyšuje podíl žáků učících se německy podíl žáků studujících angličtinu minimálně o dvacet procentních bodů.

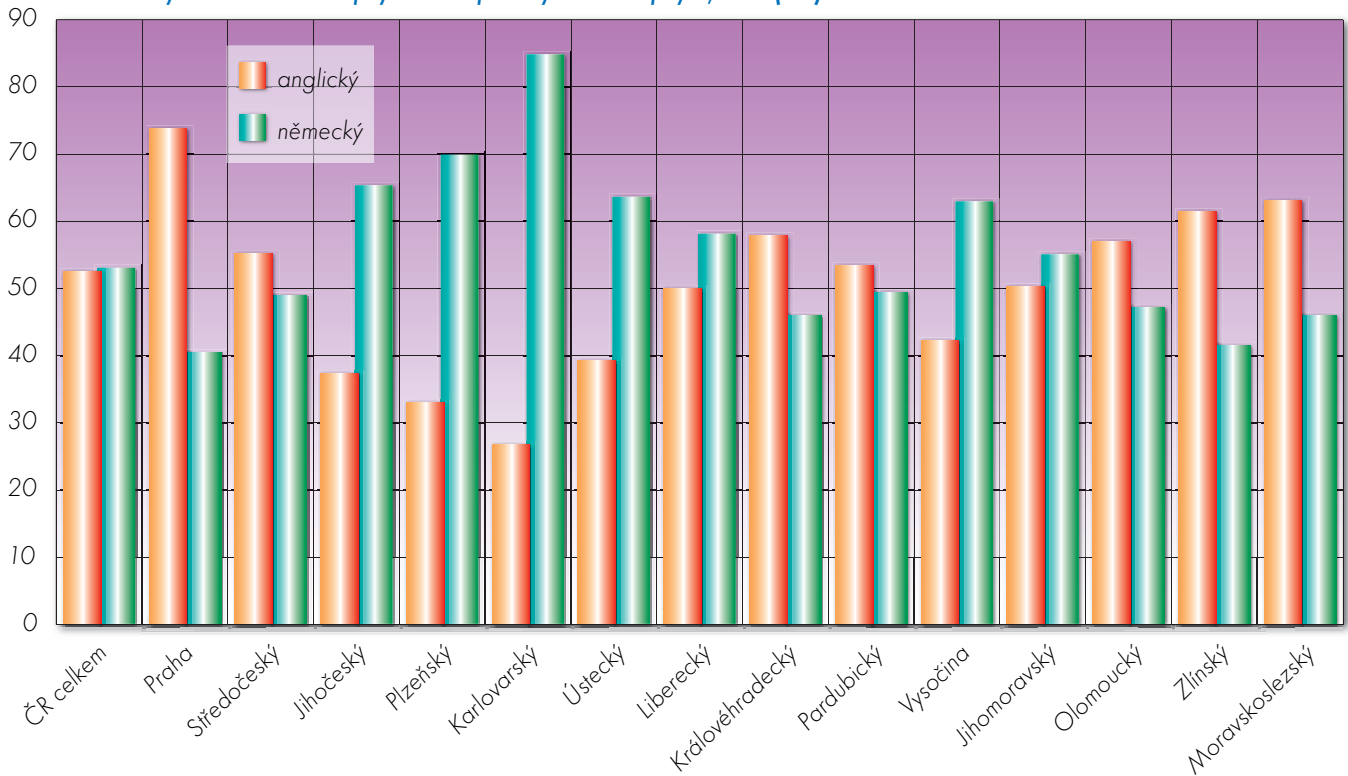
Z dalších cizích jazyků, které se vyučují na středních odborných učilištích, stojí za zmínku výuka ruštiny, jejíž podíl dosahuje v Karlovarském kraji 10,7 %, ve zbývajících krajích se podíly žáků učících se ruštinu pohybují pod dvěma procenty. V letošním roce se poprvé zmíníme také o výuce francouzštiny, které se v průměru věnuje 0,8 % žáků SOU, v Olomouckém kraji ji však studují 3,6 %, v Jihočeském 2,7 % a v Ústeckém kraji 1,76 % žáků. Ostatním cizím jazykům se žáci věnují zcela minimálně, jejich podíly ve všech regionech nedosahují ani jednoho procenta.

G6 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na SOU, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	jiný				
ČR celkem		52,44	0,76	52,98	0,73	0,03	–	–	–	–	168 102	
CZ01	Praha	73,69	0,24	36,62	0,04	0,19	–	–	–	16 164		
CZ011	Hlavní město Praha	73,69 (1.)	0,24 (6.)	36,62 (14.)	0,04 (10.)	0,19 (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	16 164 (3.)		
CZ02	Střední Čechy	55,15	1,28	48,87	0,35	0,10	–	–	–	14 443		
CZ021	Středočeský kraj	55,15 (6.)	1,28 (4.)	48,87 (9.)	0,35 (7.)	0,10 (2.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	14 443 (4.)		
CZ03	Jihozápad	35,42	1,54	67,24	0,22	–	–	–	–	20 242		
CZ031	Jihočeský kraj	37,29 (12.)	2,73 (2.)	65,26 (3.)	0,10 (9.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	11 436 (6.)		
CZ032	Plzeňský kraj	32,99 (13.)	– (9.)	69,82 (2.)	0,37 (6.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	8 806 (11.)		
CZ04	Severozápad	35,89	1,30	69,07	3,00	–	–	–	–	19 184		
CZ041	Karlovarský kraj	26,65 (14.)	– (9.)	84,74 (1.)	10,33 (1.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	5 006 (14.)		
CZ042	Ústecký kraj	39,15 (11.)	1,76 (3.)	63,54 (4.)	0,41 (5.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	14 178 (5.)		
CZ05	Severovýchod	53,89	0,19	50,79	0,62	–	–	–	–	24 231		
CZ051	Liberecký kraj	49,94 (9.)	– (9.)	58,04 (6.)	– (12.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	7 533 (13.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	57,74 (4.)	0,51 (5.)	45,92 (12.)	1,71 (2.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	8 843 (10.)		
CZ053	Pardubický kraj	53,35 (7.)	– (9.)	49,32 (8.)	– (12.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	7 855 (12.)		
CZ06	Jihovýchod	47,74	–	57,40	0,12	–	–	–	–	29 344		
CZ061	Vysočina	42,17 (10.)	– (9.)	62,87 (5.)	– (12.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	8 970 (9.)		
CZ062	Jihomoravský kraj	50,20 (8.)	– (9.)	54,99 (7.)	0,17 (8.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	20 374 (2.)		
CZ07	Střední Morava	59,10	1,84	44,32	0,39	–	–	–	–	22 543		
CZ071	Olomoucký kraj	56,92 (5.)	0,13 (8.)	47,12 (10.)	0,02 (11.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	11 397 (7.)		
CZ072	Zlínský kraj	61,32 (3.)	3,58 (1.)	41,47 (13.)	0,78 (4.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	11 146 (8.)		
CZ08	Moravskoslezsko	63,04	0,15	45,93	1,25	–	–	–	–	21 951		
CZ081	Moravskoslezský kraj	63,04 (2.)	0,15 (7.)	45,93 (11.)	1,25 (3.)	– (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	21 951 (1.)		

G6 G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na SOU podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

G 7 Podíly studentů učících se cizí jazyk na vyšších odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje podíly studentů vyšších odborných škol, kteří si osvojují cizí jazyk, a to podle konkrétního cizího jazyka, kterému se věnují. Kromě angličtiny a němčiny, které se vyučují nejčastěji, uvádíme v přehledu francouzštinu, španělštinu, ruštinu a italštinu. Ostatní cizí jazyky jsou sdruženy do kategorie „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum \text{ŽVOŠ}_j}{\text{ŽVOŠ}} \times 100$$

ŽVOŠ – celkový počet studentů denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve vyšších odborných školách ve školním roce 2005/06

j – jednotlivé cizí jazyky

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Studenti ve všech oborech vyšších odborných škol studují alespoň jeden cizí jazyk. Volba cizího jazyka, stejně jako v případě středních škol, závisí na možnostech školy a na tom, který cizí jazyk je pro daný obor vhodnější.

Na vyšších odborných školách se více než tři čtvrtiny žáků (77,6%) učí angličtinu, více než polovina (56,5%) němčinu. Dalším jazykům se studenti věnují v daleko menší míře: francouzštině 4,1%, španělštině 3,9% a ruštině pouze 3,3%.

Regionální rozdíly

Rozložení studentů vyšších odborných škol podle konkrétních jazyků v jednotlivých krajích závisí na poloze regionu a na počtu, struktuře

a oborovém zaměření vyšších odborných škol, které se v něm nacházejí. Nabídka cizích jazyků je také limitována možnostmi dané školy, která jazykovou výuku zajišťuje.

Angličtina je nejčastěji vyučována na vyšších odborných školách Moravskoslezského kraje (87%), Prahy (84,3%), Pardubického kraje (83,4%), Karlovarského kraje (82,2%), Zlínského kraje (80,7%). V ostatních krajích se podíl studentů vyšších odborných škol učících se angličtinu pohybuje pod hranicí osmdesáti procent, nejnižší podíl lze nalézt v Ústeckém kraji (63,6%). (Celostátní průměr činí 76,68%.)

Němčinu se v celorepublikovém průměru na vyšších odborných školách učí 56,5% studentů, hodnoty v jednotlivých krajích se pohybují v rozmezí od 28,9% v Olomouckém kraji do 89,2% v Karlovarském kraji. Nižších hodnot podílů studentů učících se německy dosahuje ještě Praha (45,2%), Liberecký kraj (51,4%) a Jihomoravský kraj (53%). V ostatních regionech se na vyšších odborných školách učí německy více než 54% studentů.

Nepoměrně méně studentů se učí ostatní cizí jazyky. Francouzštině se věnuje v celostátním průměru 4,1% studentů, poměrně oblíbená je v Karlovarském kraji, kde se jí učí 21,2% žáků, naopak v Pardubickém a v Olomouckém kraji se na vyšších odborných školách francouzský jazyk vůbec nevyučuje.

Rovněž španělština se nejvíce vyučuje v Karlovarském kraji (26,1%), druhá v pořadí je s hodnotou 9,7% Praha a za ní následuje Liberecký kraj (8,3%). Stejně jako francouzština se i španělština v mnoha regionech vůbec nevyučuje.

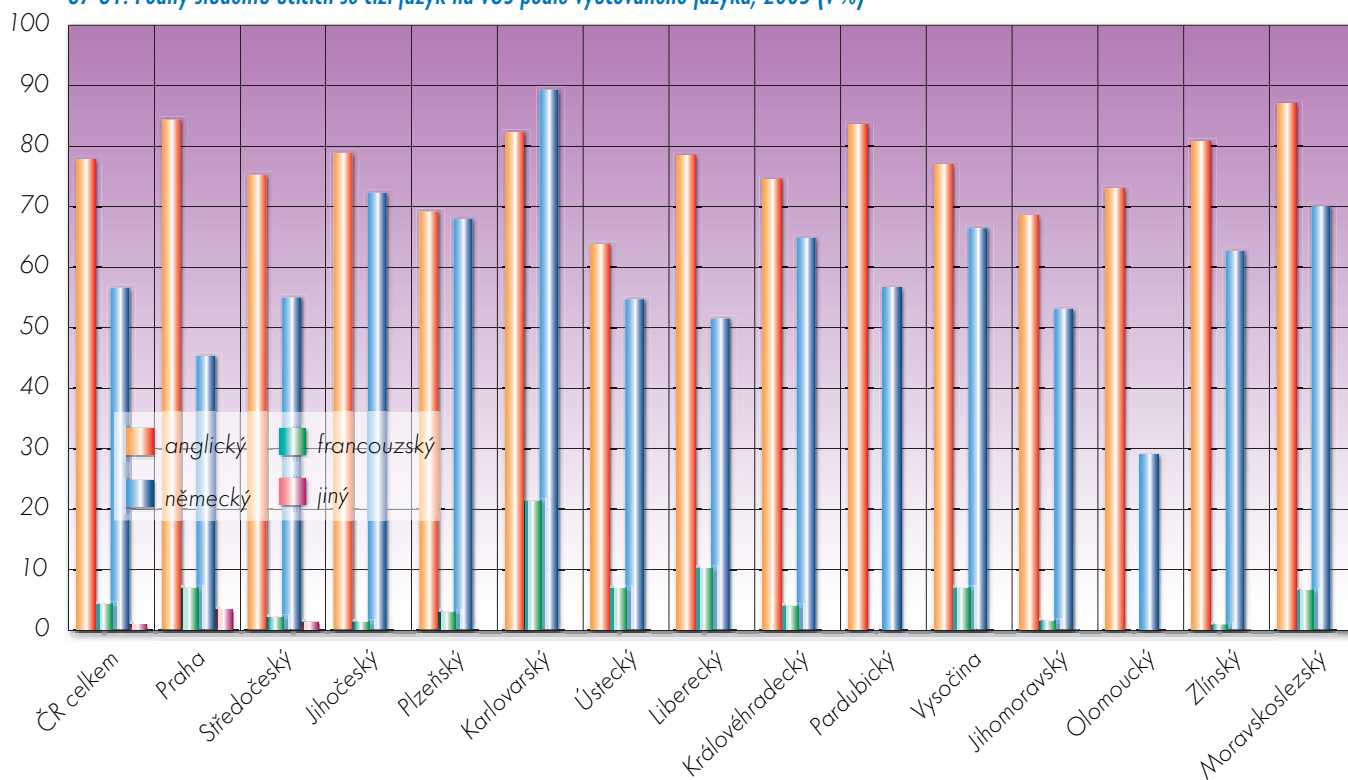
Karlovarský kraj drží další prvenství, a sice ve výuce ruštiny; podílem 24% přesahuje celostátní průměr o téměř 21 procentních bodů. Nejméně se ruskému jazyku věnují žáci vyšších odborných škol ve Zlínském kraji, na Jihozápadě, v Moravskoslezském a Pardubickém kraji, podíly se pohybují pod hranicí 2%.

V nepatrné míře (0,75%) se na vyšších odborných školách ještě vyučují další cizí jazyky, jejich podíly však kromě Prahy (2,7%) a Středočeského kraje (1,9%) nedosahují ani jednoho procenta.

G7 T1: Podíly studentů učících se cizí jazyk na VOŠ, jejich podíly podle vyučovaného jazyka v 2005 (v %)													
Území		podíly studentů učících se jazyk										počet studentů učících se cizí jazyk celkem	
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	jiný					
ČR celkem		77,61	4,10	56,48	3,26	3,85	0,90	0,82			23 881		
CZ01	Praha	84,27	6,82	45,22	2,91	9,72	2,61	3,25			5 296		
CZ011	Hlavní město Praha	84,27 (2.)	6,82 (3.)	45,22 (13.)	2,91 (6.)	9,72 (2.)	2,61 (1.)	3,25 (1.)			5 296	(1.)	
CZ02	Střední Čechy	75,15	1,97	54,87	5,22	1,92	-	1,22			1 879		
CZ021	Středočeský kraj	75,15 (9.)	1,97 (9.)	54,87 (9.)	5,22 (3.)	1,92 (8.)	- (5.)	1,22 (2.)			1 879	(5.)	
CZ03	Jihozápad	75,86	1,68	70,88	1,50	-	-	-			3 269		
CZ031	Jihočeský kraj	78,78 (6.)	1,18 (11.)	72,18 (2.)	1,44 (13.)	- (9.)	- (5.)	- (3.)			2 286	(3.)	
CZ032	Plzeňský kraj	69,07 (12.)	2,85 (8.)	67,85 (4.)	1,63 (12.)	- (9.)	- (5.)	- (3.)			983	(12.)	
CZ04	Severozápad	66,43	8,91	59,86	6,45	3,98	-	-			1 582		
CZ041	Karlovarský kraj	82,16 (4.)	21,16 (1.)	89,21 (1.)	24,07 (1.)	26,14 (1.)	- (5.)	- (3.)			241	(14.)	
CZ042	Ústecký kraj	63,61 (14.)	6,71 (5.)	54,59 (10.)	3,28 (5.)	- (9.)	- (5.)	- (3.)			1 341	(8.)	
CZ05	Severovýchod	79,20	3,53	58,21	2,15	3,04	-	-			3 259		
CZ051	Liberecký kraj	78,41 (7.)	10,03 (2.)	51,39 (12.)	2,09 (8.)	8,22 (3.)	- (5.)	- (3.)			718	(13.)	
CZ052	Královéhradecký kraj	74,45 (10.)	3,80 (7.)	64,72 (6.)	2,39 (7.)	3,54 (6.)	- (5.)	- (3.)			1 131	(10.)	
CZ053	Pardubický kraj	83,40 (3.)	- (13.)	56,45 (8.)	1,99 (10.)	- (9.)	- (5.)	- (3.)			1 410	(7.)	
CZ06	Jihovýchod	71,19	3,18	57,49	3,09	1,41	0,50	-			4 401		
CZ061	Vysočina	76,79 (8.)	6,75 (4.)	66,33 (5.)	5,20 (4.)	4,18 (5.)	1,48 (3.)	- (3.)			1 482	(6.)	
CZ062	Jihomoravský kraj	68,35 (13.)	1,37 (10.)	53,00 (11.)	2,02 (9.)	- (9.)	- (5.)	- (3.)			2 919	(2.)	
CZ07	Střední Morava	76,67	0,35	45,36	5,97	1,09	1,26	-			2 293		
CZ071	Olomoucký kraj	72,84 (11.)	- (13.)	28,86 (14.)	10,59 (2.)	- (9.)	- (5.)	- (3.)			1 171	(9.)	
CZ072	Zlínský kraj	80,66 (5.)	0,71 (12.)	62,57 (7.)	1,16 (14.)	2,23 (7.)	2,58 (2.)	- (3.)			1 122	(11.)	
CZ08	Moravskoslezsko	87,01	6,36	69,98	1,74	6,31	1,42	-			1 902		
CZ081	Moravskoslezský kraj	87,01 (1.)	6,36 (6.)	69,98 (3.)	1,74 (11.)	6,31 (4.)	1,42 (4.)	- (3.)			1 902	(4.)	

G7 G1: Podíly studentů učících se cizí jazyk na VOŠ podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

G 8 Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje podíly žáků konzervatoří studujících cizí jazyk v závislosti na volbě konkrétního cizího jazyka. Kromě angličtiny, která zaujímá mezi vyučovanými jazyky dominantní postavení, sledujeme výuku němčiny, francouzštiny, italštiny a španělštiny. Ruština ani další jazyky se na konzervatořích nevyučují.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum j}{\text{ŽK}} \times 100$$

ŽK – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk na konzervatořích ve školním roce 2005/06

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Žáci na konzervatořích se povinně věnují alespoň jednomu cizímu jazyku. Jeho konkrétní volba závisí především na možnostech školy, ale vzhledem k uměleckému zaměření studia (zejména hudebně-dramatické obory) se zde oproti jiným typům škol setkáváme se zvýšeným zájmem o italštinu. Na rozdíl od všech ostatních typů škol se konzervatoře nenacházejí ve všech regionech, nejsou zastoupeny ve Středočeském, Karlovarském, Libereckém, Královéhradeckém, Olomouckém kraji a na Vysočině.

Na konzervatořích se v průměru 79,2 % žáků učí angličtinu. S velkým odstupem následuje němčina (19,1%), francouzština (12,0 %), italština (7,4 %) a španělština (1,3 %).

Regionální rozdíly

Také v případě konzervatoří je nutné posuzovat strukturu žáků učících se cizím jazykům z regionálního pohledu. V Praze lze zaznamenat nejvyšší podíl žáků studujících angličtinu (89,2 %), francouzštinu (21,2 %) a španělštinu (3,2 %) a relativně nízký podíl těch, kteří se učí německy (6,6 %). Jihočeský kraj vyniká nejvyšším podílem němčiny (48,2 %), která se zde vyučuje do značné míry na úkor angličtiny a italštiny.

Celostátní průměr v podílech žáků konzervatoří, kteří se učí angličtinu (79,2 %), je překročen v Praze (89,2 %) a v Jihomoravském kraji (81 %). Ostatní regiony se pohybují pod hranicí 75 %.

Němčina se nejvíce studuje v již zmíněném Jihočeském kraji (48,2 %), v Pardubickém kraji (35 %), ve Zlínském kraji (29 %), v Ústeckém (28,6 %) a v Moravskoslezském kraji (25,1 %). Ostatní regiony se pohybují pod celostátním průměrem, nejméně se němčině tradičně (jako na ostatních typech škol) věnují pražští žáci.

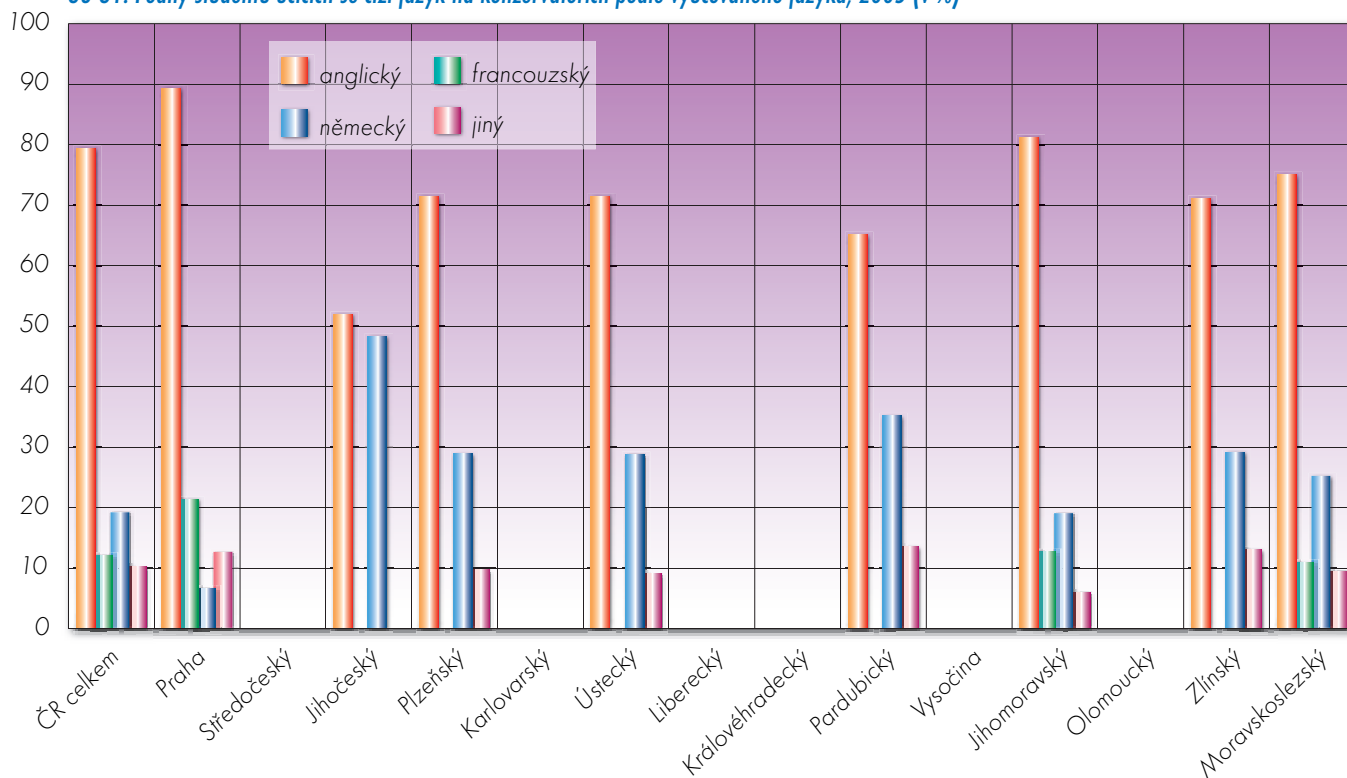
Francouzština je na konzervatořích významněji zastoupena v Praze (21,2 %), v Jihomoravském kraji (12,6 %) a v Moravskoslezském kraji (10,8 %). V ostatních regionech se buď konzervatoře vůbec nevyskytují, nebo se francouzština nevyučuje.

Specifikem konzervatoří je zvýšený podíl žáků, kteří se zabývají italštinou (7,38 %), nejvýrazněji vystupuje do popředí Pardubický kraj, kde italštinu studuje 13,4 % žáků, následuje Zlínský kraj (12,9 %), Plzeňský (9,6 %), Moravskoslezský (9,4 %) a Ústecký kraj (8,9 %). Ostatní kraje včetně Prahy leží pod celostátním průměrem. I zde platí, že ve zbývajících regionech se buď konzervatoře nevyskytují, nebo se italský jazyk nevyučuje.

Z dalších vyučovaných cizích jazyků se zmíníme o španělštině, která se vyučuje pouze v Praze (3,2 %).

G8 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích, jejich podíly podle vyučovaného jazyka 2005 (v %)													
Území		podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem	
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	jiný					
ČR celkem		79,19	11,97	19,10	–	1,27	7,38	–	–	–	–	–	3 151
CZ01	Praha	89,21	21,19	6,55	–	3,16	5,86	–	–	–	–	–	1 224
CZ011	Hlavní město Praha	89,21 (1.)	21,19 (1.)	6,55 (8.)	– (1.)	3,16 (1.)	5,86 (6.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	1 224 (1.)
CZ02	Střední Čechy	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
CZ021	Středočeský kraj	– (9.)	– (4.)	– (9.)	– (1.)	– (2.)	– (8.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (9.)
CZ03	Jihozápad	61,49	–	38,51	–	–	4,78	–	–	–	–	–	335
CZ031	Jihočeský kraj	51,79 (8.)	– (4.)	48,21 (1.)	– (1.)	– (2.)	– (8.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	168 (6.)
CZ032	Plzeňský kraj	71,26 (5.)	– (4.)	28,74 (4.)	– (1.)	– (2.)	9,58 (3.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	167 (7.)
CZ04	Severozápad	71,36	–	28,64	–	–	8,92	–	–	–	–	–	213
CZ041	Karlovarský kraj	– (9.)	– (4.)	– (9.)	– (1.)	– (2.)	– (8.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (9.)
CZ042	Ústecký kraj	71,36 (4.)	– (4.)	28,64 (5.)	– (1.)	– (2.)	8,92 (5.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	213 (5.)
CZ05	Severovýchod	64,97	–	35,03	–	–	13,38	–	–	–	–	–	157
CZ051	Liberecký kraj	– (9.)	– (4.)	– (9.)	– (1.)	– (2.)	– (8.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	– (9.)	– (4.)	– (9.)	– (1.)	– (2.)	– (8.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (9.)
CZ053	Pardubický kraj	64,97 (7.)	– (4.)	35,03 (2.)	– (1.)	– (2.)	13,38 (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	157 (8.)
CZ06	Jihovýchod	81,04	12,57	18,96	–	–	5,80	–	–	–	–	–	517
CZ061	Vysočina	– (9.)	– (4.)	– (9.)	– (1.)	– (2.)	– (8.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (9.)
CZ062	Jihomoravský kraj	81,04 (2.)	12,57 (2.)	18,96 (7.)	– (1.)	– (2.)	5,80 (7.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	517 (2.)
CZ07	Střední Morava	70,97	–	29,03	–	–	12,90	–	–	–	–	–	279
CZ071	Olomoucký kraj	– (9.)	– (4.)	– (9.)	– (1.)	– (2.)	– (8.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (9.)
CZ072	Zlínský kraj	70,97 (6.)	– (4.)	29,03 (3.)	– (1.)	– (2.)	12,90 (2.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	279 (4.)
CZ08	Moravskoslezsko	74,88	10,80	25,12	–	–	9,39	–	–	–	–	–	426
CZ081	Moravskoslezský kraj	74,88 (3.)	10,80 (3.)	25,12 (6.)	– (1.)	– (2.)	9,39 (4.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	– (1.)	426 (3.)

G8 G1: Podíly studentů učících se cizí jazyk na konzervatořích podle vyučovaného jazyka, 2005 (v %)

G 9 Podíly žáků (studentů) učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje strukturu žáků (studentů) gymnázií, středních odborných škol, středních odborných učilišť, vyšších odborných škol a konzervatoří podle počtu živých cizích jazyků, které se učí.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum Z_k}{\sum Z_i} \times 100$$

Z_k – počet žáků (studentů) denního studia učících se k ($k = 1, 2, 3$) živých cizích jazyků ve školním roce 2005/06

Z – celkový počet žáků (studentů) denního studia učících se cizí jazyk ve školním roce 2005/06

i – druh a typ školy

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV za školní rok 2005/06

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Gymnázia jsou typem všeobecně vzdělávacích středních škol. Na vyšším stupni víceletých gymnázií a ve čtyřletých gymnáziích se žáci učí alespoň dva cizí jazyky. Vzhledem k tomu, že jsou v České republice poměrně hojně zastoupena víceletá gymnázia, 16,7 % žáků gymnázií se učí pouze jeden živý cizí jazyk. To ale znamená, že 83,3 % z nich se učí dva a více cizí jazyky (z toho 2,2 % dokonce tři a více cizích jazyků), což je nejvyšší podíl mezi všemi středními školami – tedy středními odbornými školami a středními odbornými učilišti.

Na středních odborných školách, kde převažuje střední vzdělávání ukončené maturitní zkouškou, v nichž žáci studují alespoň jeden cizí jazyk, se jednomu živému cizímu jazyku věnuje více než polovina

žáků (52,4 %), ostatní se učí minimálně dva (46,2 %) nebo alespoň tři (1,4 %) cizí jazyky.

Jiná situace je na středních odborných učilištích, kde převažují obory středního vzdělávání s výučním listem, ve kterých je většinou povinný pouze jeden cizí jazyk (93 %); dva cizí jazyky se učí pouze 6,9 % žáků.

Na vyšších odborných školách se (stejně jako v případě středních odborných škol) nadpoloviční většina žáků věnuje pouze jednomu cizímu jazyku (58,4 %), dva jazyky studuje více než třetina (36,3 %) a 5,4 % se učí tři a více cizích jazyků.

Pouze jednomu cizímu jazyku se většinou věnují také žáci na konzervatořích (82,4 %), dvěma cizím jazykům 16,4 % a třem a více pak pouhých 1,3 % studujících.

Regionální rozdíly

Rozložení žáků gymnázií podle počtu vyučovaných cizích jazyků se liší regionálně. Příčinou těchto odlišností je zejména rozdílná struktura gymnázií podle délky studia v jednotlivých krajích – pokud se v regionu vyskytuje vyšší podíl žáků v nižších stupních osmiletých gymnázií, případně nižší podíl šestiletých jazykových gymnázií, pak je podíl žáků učících se pouze jeden cizí jazyk pochopitelně vyšší. Největší podíl žáků gymnázií studujících dva cizí jazyky je v Jihočeském kraji (86,1 %), v Praze (85,9 %), ve Zlínském kraji (85,2 %) a v Moravskoslezském kraji (83,6 %). V ostatních regionech se ukazatel pohybuje pod úrovní 83 %. Tři a více živých cizích jazyků se učí gymnazisté nejčastěji v Libereckém kraji (5 %), v Praze (3 %), v Ústeckém kraji (2,8 %) a Královéhradeckém kraji (2,5 %); nejméně naopak v Pardubickém kraji (méně než 1 %).

Podíl žáků učících se jeden, dva či více cizích jazyků na středních odborných školách v jednotlivých regionech závisí především na oborové skladbě středních odborných škol – např. žáci obchodních akademií či některých oborů lyceí studují více cizích jazyků než žáci středních průmyslových škol. Nejvyšší podíl žáků středních odborných škol

G9 T1: Podíl žáků (studentů) učících se 1, 2 a 3 živé cizí jazyky, 2005 (v %)

Území	gymnázia			střední odborné školy			střední odborná učiliště			vyšší odborné školy			konzervatoře		
	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky
ČR celkem	16,67	81,13	2,20	52,35	46,21	1,44	93,06	6,94	–	58,37	36,25	5,39	82,36	16,37	1,27
Praha	11,14	85,90	2,96	46,31	51,61	2,08	89,21	10,79	–	55,15	34,89	9,95	77,20	19,65	3,16
Hlavní město Praha	11,14 (14)	85,90 (2)	2,96 (2)	46,31 (13)	51,61 (2)	2,08 (5)	89,21 (13)	10,79 (2)	–	(1) 55,15 (9)	34,89 (9)	9,95 (3)	77,20 (8)	19,65 (2)	3,16 (1)
Střední Čechy	15,99	82,13	1,88	48,92	50,20	0,89	94,24	5,76	–	62,69	34,27	3,03	–	–	–
Středočeský kraj	15,99 (9)	82,13 (6)	1,88 (8)	48,92 (12)	50,20 (3)	0,89 (9)	94,24 (8)	5,76 (7)	–	(1) 62,69 (4)	34,27 (10)	3,03 (7)	–	(9)	–
Jihozápad	14,32	83,40	2,28	54,35	44,11	1,54	95,57	4,43	–	51,91	46,25	1,84	95,22	4,78	–
Jihočeský kraj	11,69 (13)	86,13 (1)	2,18 (7)	57,75 (3)	39,59 (13)	2,66 (3)	94,61 (7)	5,39 (8)	–	(1) 49,04 (12)	48,34 (3)	2,62 (8)	100,00 (1)	–	–
Plzeňský kraj	17,99 (8)	79,59 (7)	2,42 (5)	50,07 (9)	49,81 (4)	0,12 (13)	96,82 (2)	3,18 (13)	–	(1) 58,60 (5)	41,40 (5)	–	(10) 90,42 (3)	9,58 (6)	–
Severozápad	17,80	79,77	2,43	50,37	46,15	3,48	90,75	9,25	–	65,23	23,89	10,87	91,08	8,92	–
Karlovarský kraj	25,32 (1)	73,09 (14)	1,60 (13)	52,41 (7)	40,76 (11)	6,83 (1)	78,29 (14)	21,71 (1)	–	(1) 28,63 (14)	–	(14) 71,37 (1)	–	(9)	–
Ústecký kraj	14,91 (11)	82,34 (5)	2,75 (3)	49,66 (11)	48,04 (6)	2,30 (4)	95,15 (4)	4,85 (11)	–	(1) 71,81 (3)	28,19 (11)	–	(10) 91,08 (2)	8,92 (7)	–
Severovýchod	21,14	76,33	2,53	56,60	42,21	1,19	94,51	5,49	–	30,22	25,01	1,50	86,62	13,38	–
Liberecký kraj	21,27 (3)	73,74 (13)	5,00 (1)	44,90 (14)	52,33 (1)	2,77 (2)	92,02 (11)	7,98 (4)	–	(1) 49,86 (10)	50,14 (2)	–	(10)	–	–
Královéhradecký kraj	18,45 (7)	79,09 (8)	2,46 (4)	64,48 (1)	34,65 (14)	0,87 (10)	94,12 (9)	5,88 (6)	–	(1) 55,44 (8)	40,23 (7)	4,33 (6)	–	–	–
Pardubický kraj	23,85 (2)	75,21 (12)	0,94 (14)	57,00 (4)	42,68 (10)	0,32 (12)	97,33 (1)	2,67 (14)	–	(1) 58,16 (6)	41,84 (4)	–	(10) 86,62 (5)	13,38 (4)	–
Jihovýchod	20,22	78,00	1,78	53,70	45,24	1,05	94,75	5,25	–	66,78	29,58	3,64	81,62	18,38	–
Vysočina	19,90 (6)	78,42 (9)	1,69 (11)	51,40 (8)	47,68 (7)	0,92 (8)	94,96 (5)	5,04 (10)	–	(1) 49,26 (11)	40,76 (6)	9,99 (2)	–	(9)	–
Jihomoravský kraj	20,35 (5)	77,84 (10)	1,81 (9)	54,78 (6)	44,11 (9)	1,11 (6)	94,65 (6)	5,35 (9)	–	(1) 75,68 (2)	23,91 (12)	0,41 (9)	81,62 (6)	18,38 (3)	–
Střední Morava	17,29	80,71	2,00	57,01	42,53	0,46	94,35	5,65	–	72,57	24,16	3,27	87,10	12,90	–
Olomoucký kraj	20,65 (4)	77,13 (11)	2,22 (6)	59,20 (2)	40,70 (12)	0,10 (14)	95,81 (3)	4,19 (12)	–	(1) 87,70 (1)	12,30 (13)	–	(10)	–	–
Zlínský kraj	13,05 (12)	85,24 (3)	1,72 (10)	54,98 (5)	44,23 (8)	0,80 (11)	92,85 (10)	7,15 (5)	–	(1) 56,77 (7)	36,54 (8)	6,68 (5)	87,10 (4)	12,90 (5)	–
Moravskoslezsko	15,16	83,22	1,62	49,94	49,07	0,99	89,64	10,36	–	36,96	53,26	9,78	79,81	20,19	–
Moravskoslezský kraj	15,16 (10)	83,22 (4)	1,62 (12)	49,94 (10)	49,07 (5)	0,99 (7)	89,64 (12)	10,36 (3)	–	(1) 36,96 (13)	53,26 (1)	9,78 (4)	79,81 (7)	20,19 (1)	–

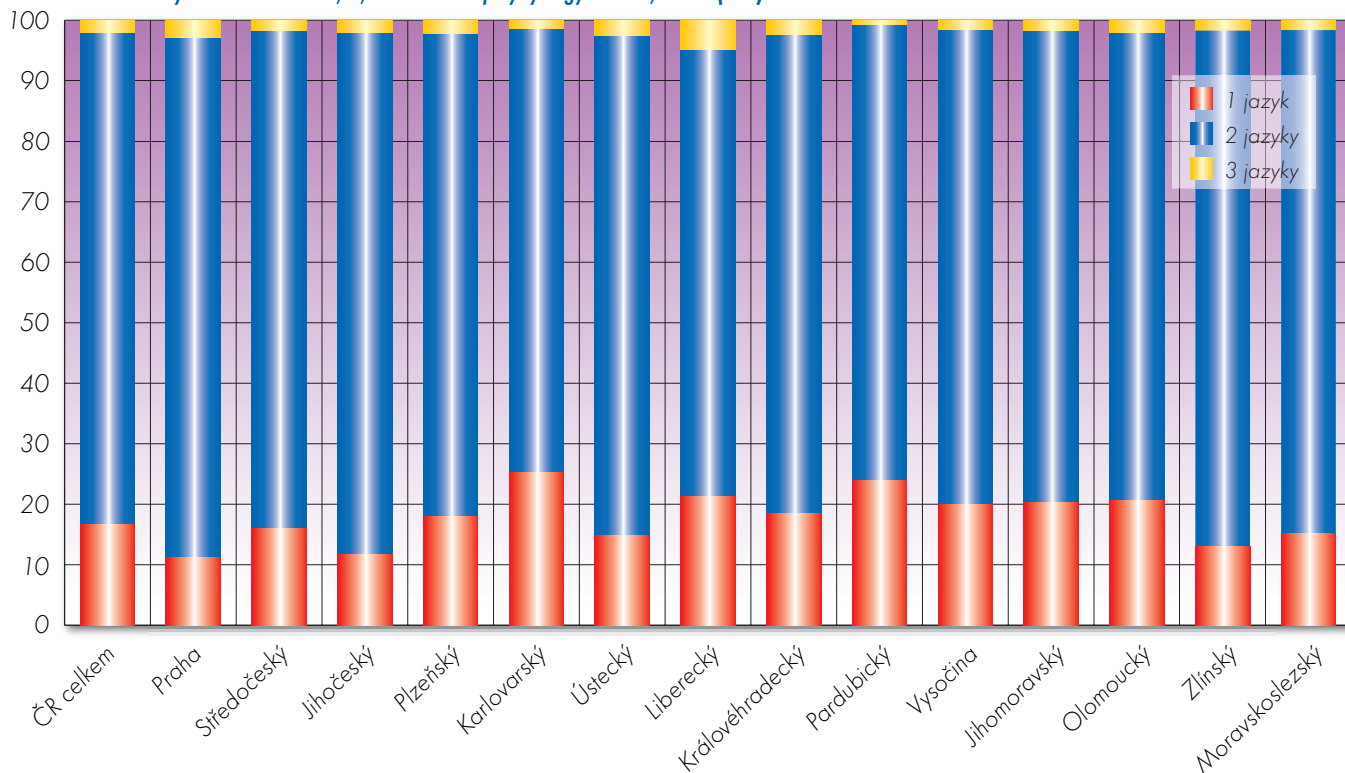

učících se pouze jeden cizí jazyk je v Královéhradeckém (64,5%), Olomouckém (59,2%), Jihočeském (57,8%) a Pardubickém kraji (57%), nejmenší podíly lze nalézt v Libereckém kraji (44,9%) a v Praze (46,3%). Dvěma cizím jazykům se nejvíce věnují žáci středních odborných škol v Libereckém kraji (52,3%), v Praze (51,6%), ve Středočeském (50,2%) a Plzeňském kraji (49,8%), nejméně pak v kraji Královéhradeckém (34,7%). Tři a více cizích jazyků nejvíce studují žáci

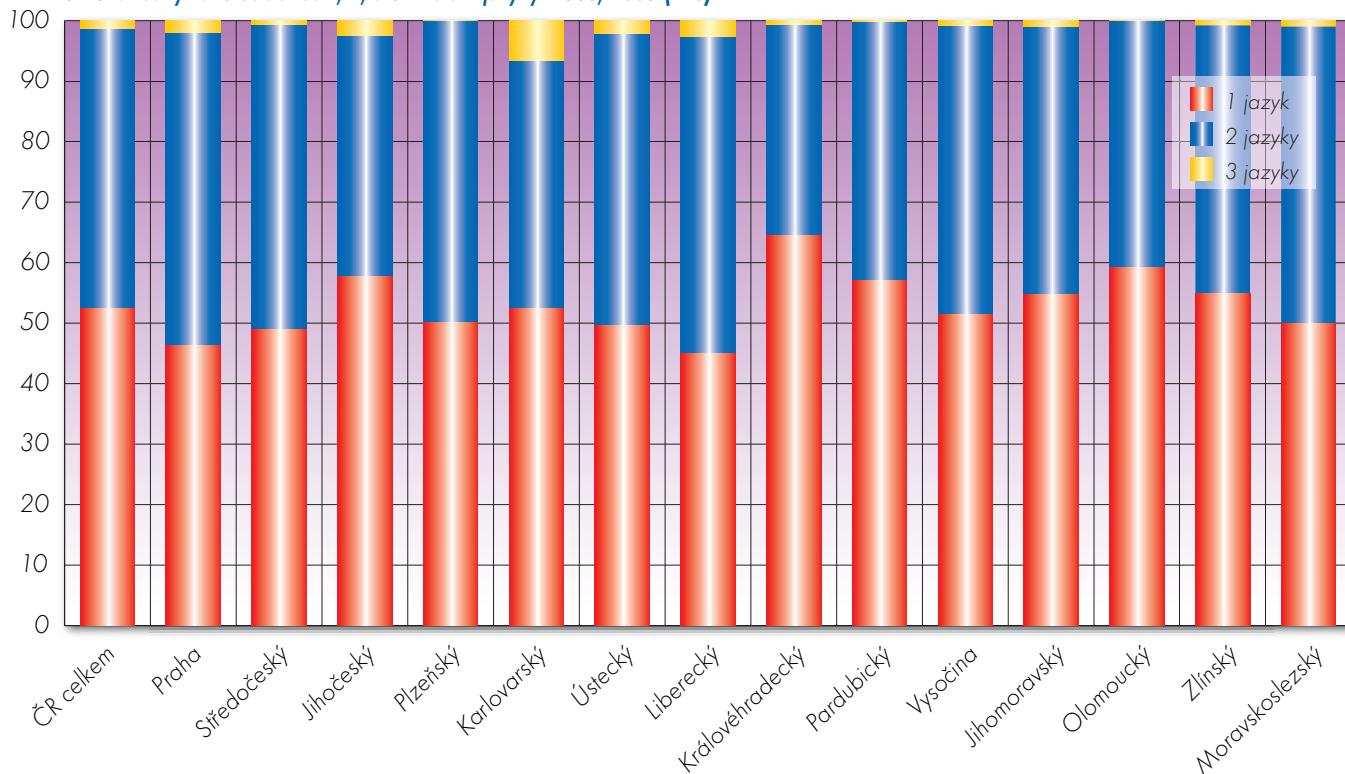
středních odborných škol v Karlovarském kraji (6,8%), Libereckém kraji (2,8%) a Jihočeském kraji (2,7%), naopak nejvyšší podíl žáků učících se tři a více živých cizích jazyků lze nalézt v Olomouckém kraji (0,1%).

Na středních odborných učilištích se podíly žáků, kteří se učí pouze jeden cizí jazyk, pohybují od 78,3% v Karlovarském kraji, až po 97,3% v Pardubickém kraji. Karlovarský kraj však získal prvenství v podílu

G9 G1: Podíly žáků učících se 1, 2, a 3 živé cizí jazyky - gymnázia, 2005 (v %)

G9 G2: Podíly žáků učících se 1, 2, a 3 živé cizí jazyky - SOŠ, 2005 (v %)

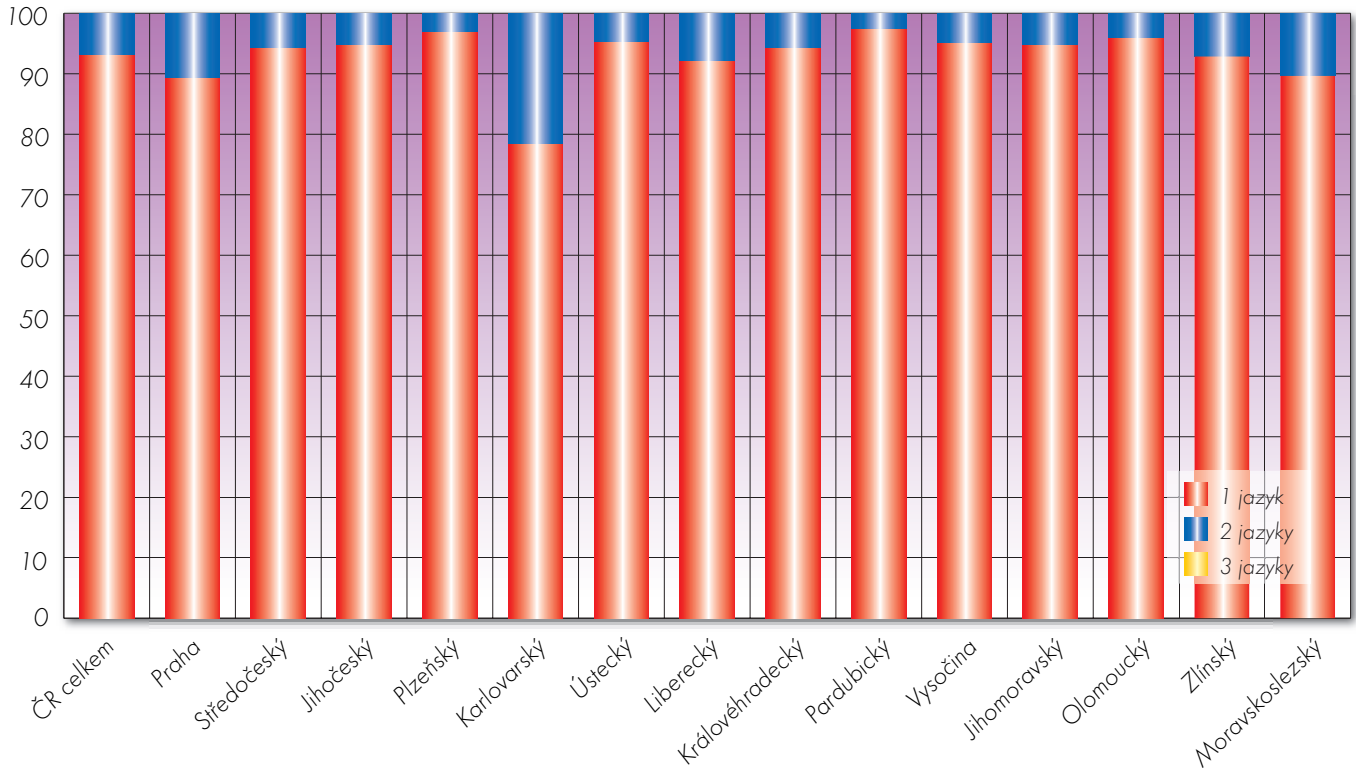

těch, kteří studují na středních odborných učilištích dva cizí jazyky (21,8%).

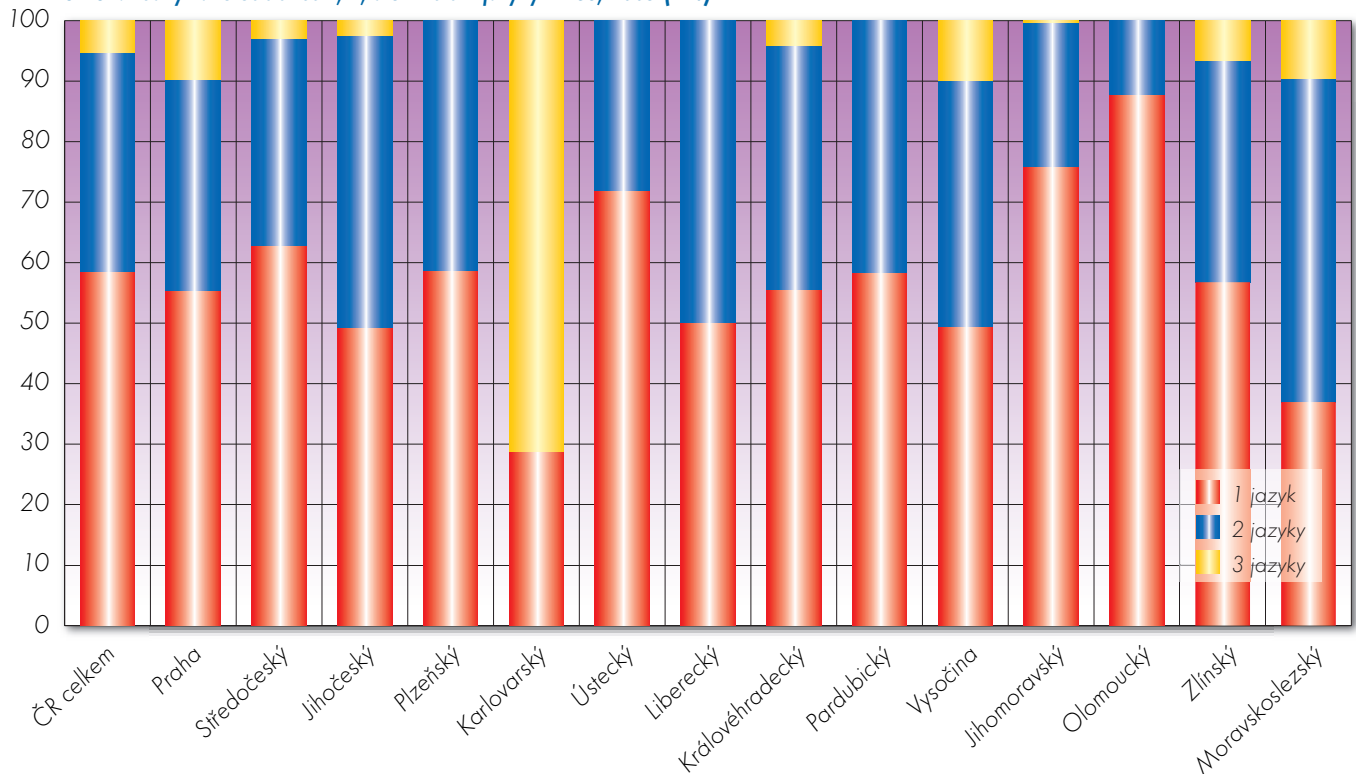
V případě vyšších odborných škol se situace v jednotlivých krajích velmi liší především v závislosti na počtu škol a na jejich oborové skladbě. Nejlépe ze všech krajů si stojí na první pohled kraj Karlovarský, neboť 71,4% žáků se zde učí alespoň tři cizí jazyky, je však třeba vzít v úvahu, že se jedná o žáky dvou vyšších odborných škol.

Konzervatoře se vyskytují pouze v osmi regionech: v Praze, Jihočeském kraji, Plzeňském kraji, Ústeckém kraji, Pardubickém kraji, Jihomoravském kraji, Zlínském kraji a Moravskoslezském kraji. V Plzeňském kraji se zcela všichni žáci věnují pouze jednomu cizímu jazyku, dva cizí jazyky se nejčastěji vyučují v Moravskoslezském kraji a tři jazyky se učí žáci pouze na pražské konzervatoři.

G9 G3: Podíly žáků učících se 1, 2, a 3 živé cizí jazyky - SOU, 2005 (v %)

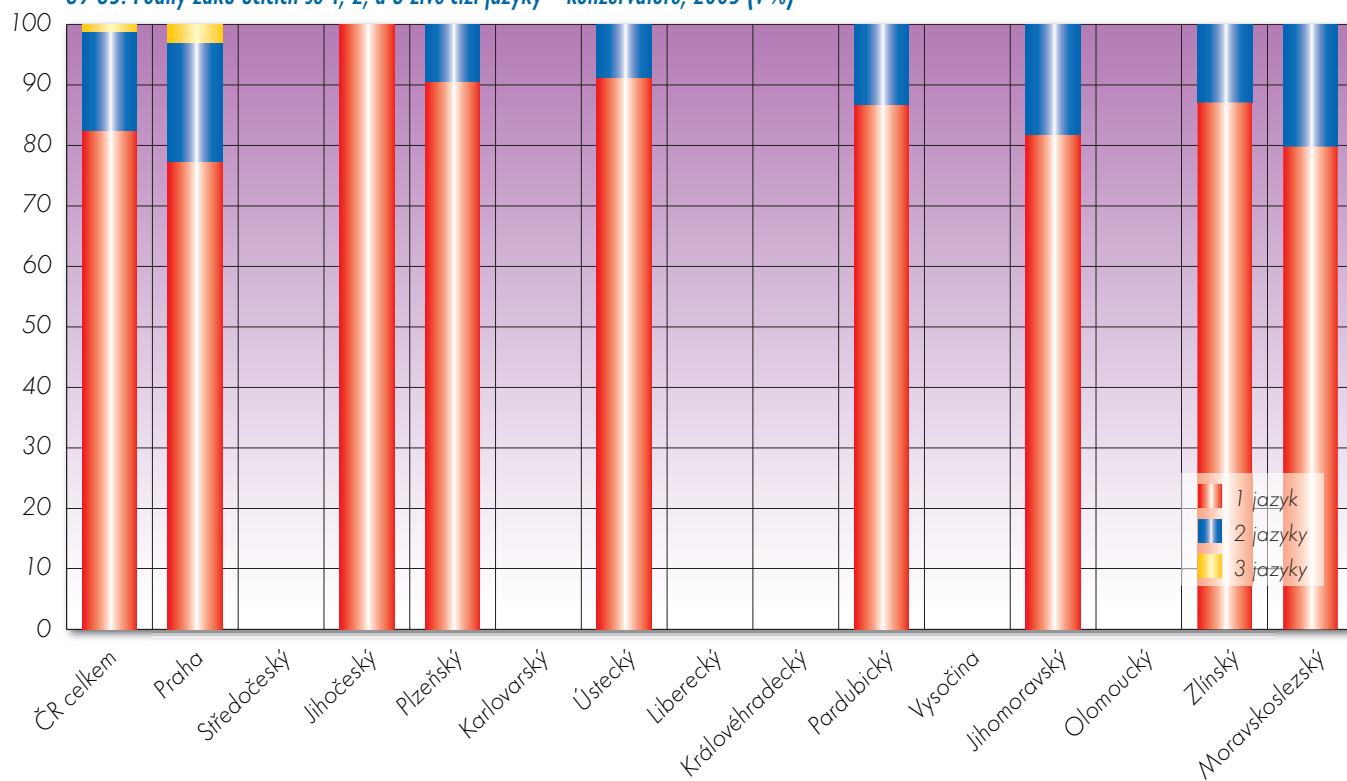

G9 G4: Podíly žáků učících se 1, 2, a 3 živé cizí jazyky - VOŠ, 2005 (v %)

G9 G5: Podíly žáků učících se 1, 2, a 3 živé cizí jazyky - konzervatoře, 2005 (v %)

TABULKOVÉ A GRAFOVÉ PŘÍLOHY

Příloha kapitoly A

A2 T3: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2005 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem
ČR celkem		0,2		6,2		50,4		28,7		14,5		100,0
CZ01	Praha	0,1		3,0		30,0		36,0		30,9		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	0,1	(13.)	3,0	(14.)	30,0	(14.)	36,0	(1.)	30,9	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,4		6,1		52,8		29,4		11,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,2	(7.)	6,1	(5.)	52,8	(9.)	29,4	(2.)	11,6	(8.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,3		5,9		52,5		29,0		12,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,3	(6.)	6,0	(5.)	52,5	(10.)	28,6	(2.)	12,6	(5.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,4	(2.)	5,8	(7.)	52,6	(9.)	29,4	(1.)	11,8	(7.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,3		12,1		52,0		27,2		8,4		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,3	(5.)	11,6	(2.)	53,2	(7.)	25,7	(11.)	9,2	(11.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,3	(4.)	12,3	(1.)	51,5	(11.)	27,7	(6.)	8,1	(12.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,3		5,7		55,8		26,7		11,6		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,1	(8.)	9,1	(3.)	56,2	(3.)	25,0	(12.)	9,6	(10.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,4	(1.)	4,1	(12.)	56,3	(2.)	27,0	(9.)	12,1	(6.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	(12.)	4,6	(11.)	54,7	(4.)	27,8	(5.)	12,8	(4.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,2		5,3		50,9		27,8		15,9		100,0
CZ061	Vysočina	0,3	(3.)	5,1	(10.)	56,7	(1.)	27,5	(7.)	10,5	(9.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	0,1	(9.)	5,5	(9.)	48,2	(12.)	27,9	(3.)	18,3	(1.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,1		5,9		53,2		27,3		13,6		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,1	(11.)	6,0	(6.)	52,9	(8.)	26,8	(10.)	14,3	(2.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,1	(10.)	5,8	(8.)	53,4	(6.)	27,8	(4.)	12,9	(3.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,1		6,5		54,7		27,2		11,5		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,1	(7.)	6,5	(4.)	54,7	(5.)	27,2	(8.)	11,5	(8.)	100,0

A2 T4: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2005 (v %)

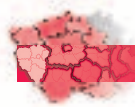
Území		bez vzdělání		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem
ČR celkem		0,2		5,3		47,3		33,3		13,8		100,0
CZ01	Praha	–		3,2		25,5		43,9		27,4		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	–	(12.)	3,2	(11.)	25,5	(14.)	43,9	(1.)	27,4	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,1		4,9		51,9		33,5		9,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,1	(11.)	4,9	(5.)	51,9	(6.)	33,5	(4.)	9,6	(12.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,4		4,6		54,0		30,0		11,0		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,5	(3.)	4,5	(8.)	54,7	(2.)	29,5	(13.)	10,8	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,2	(8.)	4,8	(6.)	53,3	(4.)	30,5	(11.)	11,2	(7.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,5		12,5		48,1		31,2		7,6		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,5	(4.)	11,8	(2.)	50,8	(9.)	31,4	(7.)	5,5	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,5	(2.)	12,8	(1.)	47,1	(11.)	31,2	(9.)	8,4	(13.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,5		4,2		53,7		30,3		11,2		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,4	(6.)	8,1	(3.)	54,4	(3.)	27,4	(14.)	9,7	(11.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	1,1	(1.)	2,9	(13.)	55,7	(1.)	29,8	(12.)	10,5	(10.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	(12.)	2,4	(14.)	51,1	(8.)	33,3	(5.)	13,2	(4.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,1		4,3		48,0		31,8		15,8		100,0
CZ061	Vysočina	0,4	(5.)	3,6	(10.)	52,4	(5.)	33,0	(6.)	10,6	(9.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	–	(12.)	4,6	(7.)	46,0	(13.)	31,2	(8.)	18,2	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,2		3,7		49,7		32,2		14,1		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,1	(10.)	4,5	(9.)	48,0	(10.)	30,9	(10.)	16,6	(3.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,3	(7.)	2,9	(12.)	51,6	(7.)	33,8	(3.)	11,4	(6.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,2		6,2		46,6		33,9		13,1		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,2	(9.)	6,2	(4.)	46,6	(12.)	33,9	(2.)	13,1	(5.)	100,0

A2 T5: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2005 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem
ČR celkem		0,1		13,7		34,7		39,9		11,6		100,0
CZ01	Praha	0,1		5,7		20,3		50,4		23,5		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	0,1	(2.)	5,7	(14.)	20,3	(14.)	50,4	(1.)	23,5	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,1		14,0		35,8		40,6		9,4		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,1	(3.)	14,0	(7.)	35,8	(10.)	40,6	(5.)	9,4	(11.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,0		13,9		35,2		41,4		9,5		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,0	(9.)	12,4	(11.)	36,3	(8.)	41,6	(2.)	9,7	(9.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,0	(11.)	15,5	(5.)	34,0	(12.)	41,2	(4.)	9,2	(12.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,1		18,8		35,5		39,0		6,6		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,0	(10.)	19,1	(1.)	36,1	(9.)	37,0	(11.)	7,7	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,2	(1.)	18,7	(2.)	35,3	(11.)	39,7	(6.)	6,1	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,0		13,4		38,6		38,2		9,8		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	(13.)	17,0	(3.)	38,6	(3.)	35,0	(13.)	9,4	(10.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,1	(7.)	11,6	(13.)	37,0	(7.)	41,6	(3.)	9,7	(8.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	(13.)	12,2	(12.)	40,3	(1.)	37,3	(10.)	10,3	(6.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,0		13,7		34,4		39,2		12,7		100,0
CZ061	Vysočina	0,1	(5.)	13,2	(9.)	37,2	(6.)	39,2	(7.)	10,3	(5.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	0,0	(12.)	14,0	(8.)	33,1	(13.)	39,1	(8.)	13,8	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,1		13,8		38,2		36,8		11,1		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,1	(4.)	14,4	(6.)	38,3	(4.)	35,8	(12.)	11,3	(3.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,1	(6.)	13,1	(10.)	38,0	(5.)	37,8	(9.)	10,9	(4.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,0		16,5		39,1		34,6		9,8		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,0	(8.)	16,5	(4.)	39,1	(2.)	34,6	(14.)	9,8	(7.)	100,0

A2 T6: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2005 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem
ČR celkem		0,1		6,5		34,5		44,2		14,6		100,0
CZ01	Praha	0,3		2,6		20,3		50,9		25,9		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	0,3	(2.)	2,6	(13.)	20,3	(14.)	50,9	(1.)	25,9	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,2		6,6		35,5		46,1		11,7		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,2	(3.)	6,6	(6.)	35,5	(9.)	46,1	(4.)	11,7	(9.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,1		6,9		34,4		46,2		12,4		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,1	(5.)	5,8	(7.)	35,9	(8.)	45,1	(6.)	13,0	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	–	(6.)	8,1	(5.)	32,7	(12.)	47,5	(3.)	11,7	(10.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,3		13,4		34,1		44,4		7,8		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	–	(6.)	14,0	(1.)	38,4	(4.)	41,2	(11.)	6,5	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,3	(1.)	13,2	(2.)	32,6	(13.)	45,6	(5.)	8,3	(13.)	100,0
CZ05	Severovýchod	–		5,2		39,2		43,2		12,3		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	(6.)	9,7	(3.)	41,0	(1.)	37,7	(14.)	11,5	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	–	(6.)	2,6	(14.)	37,3	(6.)	48,5	(2.)	11,6	(11.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	(6.)	4,2	(12.)	39,8	(2.)	42,4	(10.)	13,7	(6.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	–		4,6		36,6		41,5		17,3		100,0
CZ061	Vysočina	–	(6.)	5,3	(8.)	35,2	(10.)	44,8	(8.)	14,8	(4.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	–	(6.)	4,3	(11.)	37,3	(7.)	40,0	(12.)	18,4	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	–		4,8		36,8		43,7		14,6		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	(6.)	4,9	(9.)	38,9	(3.)	42,5	(9.)	13,7	(7.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	(6.)	4,8	(10.)	34,5	(11.)	45,0	(7.)	15,7	(3.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,2		9,1		38,0		39,0		13,8		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,2	(4.)	9,1	(4.)	38,0	(5.)	39,0	(13.)	13,8	(5.)	100,0

Příloha kapitoly E

E1 T1: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých, 2005 (v %)													
Území		bez vzdělání		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem	
ČR celkem		4,1		55,1		79,8		81,3		87,5		78,8	
CZ01	Praha	26,8		57,1		82,3		81,4		90,2		82,9	
CZ011	Hlavní město Praha	26,8	(1.)	57,1	(4.)	82,3	(3.)	81,4	(7.)	90,2	(1.)	82,9	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–		51,9		79,7		82,1		88,9		78,6	
CZ021	Středočeský kraj	–	(3.)	51,9	(10.)	79,7	(8.)	82,1	(3.)	88,9	(3.)	78,6	(6.)
CZ03	Jihozápad	–		53,4		82,2		81,9		86,4		79,6	
CZ031	Jihočeský kraj	–	(3.)	51,4	(11.)	81,1	(4.)	82,0	(4.)	85,6	(12.)	79,1	(4.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	(3.)	55,3	(5.)	83,5	(1.)	81,8	(5.)	87,3	(7.)	80,1	(3.)
CZ04	Severozápad	7,6		64,6		79,1		83,5		87,8		78,8	
CZ041	Karlovarský kraj	–	(3.)	66,9	(1.)	83,2	(2.)	82,8	(2.)	87,0	(8.)	80,8	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	7,6	(2.)	63,7	(2.)	77,6	(14.)	83,7	(1.)	88,1	(5.)	78,1	(8.)
CZ05	Severovýchod	–		54,1		79,1		80,2		86,1		77,7	
CZ051	Liberecký kraj	–	(3.)	60,4	(3.)	78,4	(12.)	78,6	(14.)	89,4	(2.)	77,1	(14.)
CZ052	Královéhradecký kraj	–	(3.)	52,4	(9.)	79,4	(9.)	81,3	(8.)	85,8	(11.)	78,5	(7.)
CZ053	Pardubický kraj	–	(3.)	47,4	(14.)	79,4	(10.)	80,2	(12.)	84,1	(13.)	77,5	(12.)
CZ06	Jihovýchod	–		52,0		80,0		79,9		86,7		78,2	
CZ061	Vysočina	–	(3.)	54,6	(6.)	80,3	(6.)	80,3	(11.)	88,8	(4.)	78,7	(5.)
CZ062	Jihomoravský kraj	–	(3.)	50,9	(12.)	79,9	(7.)	79,7	(13.)	86,1	(10.)	78,0	(9.)
CZ07	Střední Morava	–		51,2		79,8		80,8		84,3		77,8	
CZ071	Olomoucký kraj	–	(3.)	49,9	(13.)	80,6	(5.)	81,2	(9.)	82,7	(14.)	77,8	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	–	(3.)	52,6	(8.)	79,0	(11.)	80,5	(10.)	86,2	(9.)	77,7	(11.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		54,2		77,7		81,7		87,4		77,2	
CZ081	Moravskoslezský kraj	–	(3.)	54,2	(7.)	77,7	(13.)	81,7	(6.)	87,4	(6.)	77,2	(13.)

E1 T2: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: muži, 2005 (v %)													
Území		bez vzdělání		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem	
ČR celkem		6,3		68,6		87,1		90,2		93,8		87,7	
CZ01	Praha	100,0		83,9		90,8		89,8		94,8		91,5	
CZ011	Hlavní město Praha	100,0	(1.)	83,9	(1.)	90,8	(1.)	89,8	(9.)	94,8	(3.)	91,5	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–		62,3		87,6		91,3		93,6		87,7	
CZ021	Středočeský kraj	–	(3.)	62,3	(10.)	87,6	(8.)	91,3	(4.)	93,6	(5.)	87,7	(7.)
CZ03	Jihozápad	–		70,7		89,7		89,9		93,3		88,8	
CZ031	Jihočeský kraj	–	(3.)	70,1	(5.)	88,8	(4.)	90,5	(7.)	93,1	(10.)	88,5	(4.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	(3.)	71,5	(4.)	90,7	(2.)	89,2	(12.)	93,6	(6.)	89,1	(3.)
CZ04	Severozápad	9,1		82,0		87,0		91,7		94,3		88,1	
CZ041	Karlovarský kraj	–	(3.)	81,9	(3.)	89,8	(3.)	92,5	(1.)	91,0	(13.)	89,5	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	12,2	(2.)	82,0	(2.)	86,0	(12.)	91,4	(3.)	95,7	(2.)	87,6	(8.)
CZ05	Severovýchod	–		65,0		87,5		90,7		92,2		87,4	
CZ051	Liberecký kraj	–	(3.)	67,4	(6.)	87,7	(6.)	91,3	(5.)	92,9	(11.)	87,1	(10.)
CZ052	Královéhradecký kraj	–	(3.)	66,9	(7.)	87,6	(7.)	91,1	(6.)	93,1	(9.)	88,0	(6.)
CZ053	Pardubický kraj	–	(3.)	59,1	(13.)	87,1	(10.)	89,8	(10.)	90,8	(14.)	87,0	(12.)
CZ06	Jihovýchod	–		62,8		86,7		89,9		94,7		87,4	
CZ061	Vysočina	–	(3.)	61,5	(12.)	88,6	(5.)	90,3	(8.)	96,5	(1.)	88,2	(5.)
CZ062	Jihomoravský kraj	–	(3.)	63,3	(9.)	85,6	(13.)	89,7	(11.)	94,2	(4.)	87,1	(11.)
CZ07	Střední Morava	–		54,9		87,2		90,3		92,5		86,8	
CZ071	Olomoucký kraj	–	(3.)	48,2	(14.)	87,5	(9.)	88,8	(13.)	93,4	(7.)	86,3	(13.)
CZ072	Zlínský kraj	–	(3.)	62,2	(11.)	86,8	(11.)	91,8	(2.)	91,5	(12.)	87,3	(9.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		64,7		82,6		87,9		93,3		84,0	
CZ081	Moravskoslezský kraj	–	(3.)	64,7	(8.)	82,6	(14.)	87,9	(14.)	93,3	(8.)	84,0	(14.)

E1 T3: Míra ekonomické aktivity podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: ženy, 2005 (v %)

Území		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem	
ČR celkem		48,9		69,2		75,0		79,8		69,9	
CZ01	Praha	43,6		70,1		75,6		84,4		74,6	
CZ011	Hlavní město Praha	43,6	(12.)	70,1	(6.)	75,6	(6.)	84,4	(2.)	74,6	(1.)
CZ02	Střední Čechy	47,2		67,9		75,4		83,1		69,4	
CZ021	Středočeský kraj	47,2	(10.)	67,9	(10.)	75,4	(8.)	83,1	(3.)	69,4	(7.)
CZ03	Jihozápad	45,9		70,9		76,3		77,4		70,3	
CZ031	Jihočeský kraj	42,3	(14.)	69,8	(7.)	76,1	(4.)	75,9	(11.)	69,6	(5.)
CZ032	Plzeňský kraj	49,1	(7.)	72,2	(2.)	76,6	(3.)	79,3	(8.)	71,1	(3.)
CZ04	Severozápad	53,3		67,5		77,7		79,4		69,5	
CZ041	Karlovarský kraj	57,9	(1.)	73,6	(1.)	76,1	(5.)	82,4	(4.)	72,2	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	51,6	(4.)	65,2	(13.)	78,3	(1.)	77,9	(9.)	68,5	(11.)
CZ05	Severovýchod	49,4		67,1		72,9		79,0		68,1	
CZ051	Liberecký kraj	56,7	(2.)	65,1	(14.)	69,7	(14.)	85,9	(1.)	67,2	(14.)
CZ052	Královéhradecký kraj	47,2	(9.)	67,1	(12.)	75,0	(9.)	76,8	(10.)	69,0	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	42,9	(13.)	68,9	(8.)	73,0	(10.)	75,7	(12.)	68,0	(13.)
CZ06	Jihovýchod	47,8		70,1		72,8		76,6		68,9	
CZ061	Vysočina	51,9	(3.)	67,2	(11.)	73,0	(11.)	80,7	(5.)	68,8	(10.)
CZ062	Jihomoravský kraj	46,1	(11.)	71,6	(3.)	72,7	(12.)	75,3	(13.)	68,9	(9.)
CZ07	Střední Morava	49,6		69,6		73,8		74,2		68,8	
CZ071	Olomoucký kraj	50,6	(5.)	71,1	(4.)	75,5	(7.)	69,2	(14.)	69,4	(6.)
CZ072	Zlínský kraj	48,3	(8.)	68,0	(9.)	72,1	(13.)	79,9	(7.)	68,2	(12.)
CZ08	Moravskoslezsko	50,0		70,8		76,8		80,4		70,4	
CZ081	Moravskoslezský kraj	50,0	(6.)	70,8	(5.)	76,8	(2.)	80,4	(6.)	70,4	(4.)

E1 T5: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, (v populaci 25–64letých), 2005 (v %)

Území		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem	
ČR celkem		26,3		5,5		2,8		1,9		5,2	
CZ01	Praha	18,0		4,0		1,8		0,8		2,6	
CZ011	Hlavní město Praha	18,0	(9.)	4,0	(9.)	1,8	(11.)	0,8	(12.)	2,6	(14.)
CZ02	Střední Čechy	17,8		2,8		1,8		0,7		2,9	
CZ021	Středočeský kraj	17,8	(11.)	2,8	(13.)	1,8	(10.)	0,7	(14.)	2,9	(11.)
CZ03	Jihozápad	15,5		2,8		2,1		1,9		3,1	
CZ031	Jihočeský kraj	20,1	(8.)	3,0	(11.)	2,4	(8.)	0,9	(11.)	3,4	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	10,3	(13.)	2,6	(14.)	1,6	(13.)	3,1	(5.)	2,7	(12.)
CZ04	Severozápad	38,1		8,9		4,2		4,5		10,5	
CZ041	Karlovarský kraj	31,7	(3.)	6,4	(4.)	3,9	(4.)	3,9	(2.)	8,2	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	40,3	(2.)	9,8	(1.)	4,3	(2.)	4,7	(1.)	11,3	(1.)
CZ05	Severovýchod	14,7		3,7		1,8		1,5		3,3	
CZ051	Liberecký kraj	17,8	(10.)	2,9	(12.)	2,8	(7.)	2,1	(9.)	3,8	(8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	9,5	(14.)	3,6	(10.)	1,0	(14.)	0,8	(13.)	2,7	(13.)
CZ053	Pardubický kraj	14,2	(12.)	4,5	(7.)	1,7	(12.)	1,8	(10.)	3,6	(9.)
CZ06	Jihovýchod	22,9		5,6		2,9		2,5		5,0	
CZ061	Vysočina	23,5	(4.)	4,4	(8.)	2,0	(9.)	3,8	(3.)	4,3	(7.)
CZ062	Jihomoravský kraj	22,6	(6.)	6,2	(5.)	3,3	(6.)	2,2	(8.)	5,2	(6.)
CZ07	Střední Morava	22,4		6,7		4,2		2,9		6,0	
CZ071	Olomoucký kraj	22,7	(5.)	5,8	(6.)	4,0	(3.)	2,3	(7.)	5,3	(5.)
CZ072	Zlínský kraj	22,2	(7.)	7,7	(3.)	4,4	(1.)	3,6	(4.)	6,8	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	42,0		9,6		3,9		2,3		8,7	
CZ081	Moravskoslezský kraj	42,0	(1.)	9,6	(2.)	3,9	(5.)	2,3	(6.)	8,7	(2.)

E1 T6: Míra nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, (v populaci 25–64letých), 2005 (v %)

Území		základní		střední odborné bez maturity		střední s maturitou		terciární		Celkem	
ČR celkem		23,2		12,1		5,5		2,1		9,0	
CZ01	Praha	12,8		7,5		3,1		1,4		3,8	
CZ011	Hlavní město Praha	12,8	(12.)	7,5	(11.)	3,1	(13.)	1,4	(9.)	3,8	(14.)
CZ02	Střední Čechy	14,3		8,5		5,7		0,5		6,9	
CZ021	Středočeský kraj	14,3	(11.)	8,5	(10.)	5,7	(6.)	0,5	(13.)	6,9	(9.)
CZ03	Jihozápad	15,4		5,9		4,9		1,9		5,9	
CZ031	Jihočeský kraj	11,4	(13.)	6,6	(13.)	4,2	(10.)	1,0	(12.)	5,3	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	18,5	(6.)	5,1	(14.)	5,6	(8.)	2,9	(5.)	6,5	(10.)
CZ04	Severozápad	30,5		16,2		8,3		1,4		13,7	
CZ041	Karlovarský kraj	27,8	(4.)	12,8	(5.)	5,7	(7.)	0,4	(14.)	11,2	(4.)
CZ042	Ústecký kraj	31,6	(3.)	17,7	(3.)	9,2	(1.)	1,9	(7.)	14,7	(2.)
CZ05	Severovýchod	13,5		8,3		4,0		2,2		6,4	
CZ051	Liberecký kraj	15,5	(10.)	9,2	(8.)	6,2	(5.)	1,3	(11.)	8,1	(7.)
CZ052	Královéhradecký kraj	6,9	(14.)	7,1	(12.)	3,5	(12.)	3,8	(2.)	5,1	(13.)
CZ053	Pardubický kraj	17,9	(8.)	8,7	(9.)	3,0	(14.)	1,3	(10.)	6,3	(11.)
CZ06	Jihovýchod	20,6		11,3		5,1		3,6		8,6	
CZ061	Vysočina	16,5	(9.)	9,9	(7.)	4,1	(11.)	2,3	(6.)	7,2	(8.)
CZ062	Jihomoravský kraj	22,5	(5.)	12,0	(6.)	5,6	(9.)	4,1	(1.)	9,1	(6.)
CZ07	Střední Morava	26,2		15,9		6,9		2,3		11,8	
CZ071	Olomoucký kraj	32,5	(2.)	17,8	(2.)	6,3	(4.)	1,5	(8.)	13,0	(3.)
CZ072	Zlínský kraj	18,4	(7.)	13,8	(4.)	7,6	(2.)	3,2	(3.)	10,4	(5.)
CZ08	Moravskoslezsko	39,6		21,2		7,0		3,1		16,0	
CZ081	Moravskoslezský kraj	39,6	(1.)	21,2	(1.)	7,0	(3.)	3,1	(4.)	16,0	(1.)

E2 T1: Celková nezaměstnanost absolventů základních škol, 2005

Území		absolventi celkem		nezaměstnaní absolventi		míra nezaměstnanosti	
ČR celkem		236 155		6 206		2,6 %	
CZ01	Praha	22 511		181		0,8 %	
CZ011	Hlavní město Praha	22 511	(4.)	181	(12.)	0,8 %	(14.)
CZ02	Střední Čechy	25 228		639		2,5 %	
CZ021	Středočeský kraj	25 228	(3.)	639	(3.)	2,5 %	(5.)
CZ03	Jihozápad	26 859		567		2,1 %	
CZ031	Jihočeský kraj	14 449	(8.)	273	(10.)	1,9 %	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	12 410	(11.)	294	(8.)	2,4 %	(6.)
CZ04	Severozápad	26 175		1 614		6,2 %	
CZ041	Karlovarský kraj	7 294	(14.)	392	(5.)	5,4 %	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	18 881	(5.)	1 222	(1.)	6,5 %	(1.)
CZ05	Severovýchod	34 845		909		2,6 %	
CZ051	Liberecký kraj	10 294	(13.)	385	(6.)	3,7 %	(3.)
CZ052	Královéhradecký kraj	12 645	(10.)	294	(8.)	2,3 %	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	11 906	(12.)	230	(11.)	1,9 %	(10.)
CZ06	Jihovýchod	38 512		754		2,0 %	
CZ061	Vysočina	12 694	(9.)	152	(14.)	1,2 %	(12.)
CZ062	Jihomoravský kraj	25 818	(2.)	602	(4.)	2,3 %	(8.)
CZ07	Střední Morava	29 931		523		1,7 %	
CZ071	Olomoucký kraj	15 210	(6.)	357	(7.)	2,3 %	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	14 721	(7.)	166	(13.)	1,1 %	(13.)
CZ08	Moravskoslezsko	32 094		1 019		3,2 %	
CZ081	Moravskoslezský kraj	32 094	(1.)	1 019	(2.)	3,2 %	(4.)

Komentář: Základní školy jsou včetně speciálních a zvláštních škol.

Zdroj: MPSV, ÚIV

E2 T2: Míry nezaměstnanosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středního vzdělávání s výučním listem, 2005 (v %)

Území		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		Stř. odb. vzd. s výuč. listem	
ČR celkem		14,3		15,8		17,6		10,0		15,7	
CZ01	Praha	4,2		3,4		4,8		2,7		4,5	
CZ011	Hlavní město Praha	4,2	(14.)	3,4	(14.)	4,8	(14.)	2,7	(11.)	4,5	(14.)
CZ02	Střední Čechy	9,2		12,6		15,1		50,0		11,7	
CZ021	Středočeský kraj	9,2	(11.)	12,6	(8.)	15,1	(8.)	50,0	(1.)	11,7	(9.)
CZ03	Jihozápad	7,9		8,2		10,0		14,3		8,9	
CZ031	Jihočeský kraj	8,7	(12.)	8,1	(13.)	11,5	(12.)	–		9,9	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	6,9	(13.)	8,4	(12.)	8,2	(13.)	–		7,5	(13.)
CZ04	Severozápad	18,8		21,4		22,3		25,9		20,7	
CZ041	Karlovarský kraj	14,5	(7.)	14,7	(7.)	14,1	(9.)	–		15,1	(7.)
CZ042	Ústecký kraj	20,4	(2.)	25,0	(2.)	25,8	(2.)	18,5	(3.)	22,9	(2.)
CZ05	Severovýchod	11,6		13,5		14,5		8,4		12,7	
CZ051	Liberecký kraj	9,7	(10.)	11,9	(11.)	12,4	(11.)	5,2	(10.)	10,6	(11.)
CZ052	Královéhradecký kraj	10,0	(9.)	12,2	(9.)	13,9	(10.)	9,5	(9.)	11,7	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	15,2	(5.)	15,8	(6.)	17,1	(7.)	30,8	(2.)	15,9	(6.)
CZ06	Jihovýchod	15,8		18,5		20,8		12,7		17,7	
CZ061	Vysočina	12,5	(8.)	12,0	(10.)	17,8	(6.)	15,0	(6.)	14,2	(8.)
CZ062	Jihomoravský kraj	17,5	(3.)	21,3	(3.)	22,2	(3.)	12,3	(8.)	19,4	(3.)
CZ07	Střední Morava	15,1		17,9		21,4		14,6		17,4	
CZ071	Olomoucký kraj	15,5	(4.)	18,3	(4.)	21,4	(4.)	17,1	(5.)	17,7	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	14,7	(6.)	17,3	(5.)	21,4	(5.)	12,5	(7.)	17,1	(5.)
CZ08	Moravskoslezsko	25,4		26,0		29,8		17,6		27,2	
CZ081	Moravskoslezský kraj	25,4	(1.)	26,0	(1.)	29,8	(1.)	17,6	(4.)	27,2	(1.)

E2 T3: Míry nezaměstnanosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středního vzdělávání s maturitou středních odborných učilišť, 2005 (v %)

Území		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		Úpl. stř. odb. vzd. s VL i Ma	
ČR celkem		11,9		13,8		15,2		13,2		13,5	
CZ01	Praha	4,1		–		5,7		4,0		4,9	
CZ011	Hlavní město Praha	4,1	(14.)	–		5,7	(14.)	4,0	(9.)	4,9	(14.)
CZ02	Střední Čechy	8,4		15,6		17,0		x		12,1	
CZ021	Středočeský kraj	8,4	(9.)	15,6	(4.)	17,0	(7.)	x	x	12,1	(8.)
CZ03	Jihozápad	7,5		12,7		11,0		18,8		9,6	
CZ031	Jihočeský kraj	7,8	(11.)	12,5	(6.)	10,8	(11.)	12,5	(3.)	9,7	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	7,1	(12.)	13,0	(5.)	11,4	(10.)	x	x	9,5	(12.)
CZ04	Severozápad	15,5		x		16,5		9,7		16,0	
CZ041	Karlovarský kraj	11,2	(7.)	x	x	10,5	(12.)	9,7	(7.)	10,7	(9.)
CZ042	Ústecký kraj	16,5	(2.)	x	x	18,0	(4.)	x	x	17,3	(2.)
CZ05	Severovýchod	10,4		4,7		13,5		13,5		12,0	
CZ051	Liberecký kraj	6,3	(13.)	x	x	10,4	(13.)	10,2	(6.)	9,2	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	8,3	(10.)	3,1	(9.)	12,7	(9.)	5,3	(8.)	10,2	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	13,4	(4.)	6,3	(8.)	17,8	(5.)	x	x	15,7	(4.)
CZ06	Jihovýchod	12,9		9,6		17,0		14,8		14,7	
CZ061	Vysočina	10,1	(8.)	x	x	18,1	(3.)	50,0	(1.)	14,7	(6.)
CZ062	Jihomoravský kraj	13,7	(3.)	8,7	(7.)	16,5	(8.)	10,7	(5.)	14,6	(7.)
CZ07	Střední Morava	12,3		20,0		19,2		14,8		15,4	
CZ071	Olomoucký kraj	12,7	(5.)	16,7	(3.)	17,6	(6.)	28,2	(2.)	15,0	(5.)
CZ072	Zlínský kraj	11,9	(6.)	33,3	(2.)	20,2	(2.)	11,5	(4.)	15,8	(3.)
CZ08	Moravskoslezsko	21,5		34,7		24,4		x		23,3	
CZ081	Moravskoslezský kraj	21,5	(1.)	34,7	(1.)	24,4	(1.)	x	x	23,3	(1.)

E2 T4: Míry nezaměstnanosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středních odborných škol a gymnázií, 2005 (v %)

Území		Přírodní vědy		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Zdravotnictví		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		Úpl. stř. odb. vz. s M bez VL		Gymnázia	
ČR celkem		18,0		8,5		13,3		4,5		11,9		9,7		10,1		3,9	
CZ01	Praha	x		3,9	(14.)	6,3	(13.)	1,4	(13.)	4,0	(14.)	5,5	(11.)	3,9	(14.)	1,8	(14.)
CZ02	Střední Čechy	14,2		9,1	(6.)	9,5	(9.)	2,6	(11.)	9,2	(11.)	x	x	8,7	(9.)	3,6	(9.)
CZ021	Středočeský kraj	14,2	(9.)	9,1	(6.)	9,5	(9.)	2,6	(11.)	9,2	(11.)	x	x	8,7	(9.)	3,6	(9.)
CZ03	Jihozápad	14,4		6,2	(13.)	8,3	(12.)	3,5	(7.)	8,7	(13.)	8,7	(8.)	7,5	(13.)	3,0	(11.)
CZ031	Jihočeský kraj	12,7	(11.)	5,6	(13.)	8,2	(12.)	3,8	(7.)	7,9	(13.)	6,6	(8.)	6,9	(13.)	3,0	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	17,6	(5.)	6,9	(10.)	8,4	(11.)	3,0	(10.)	9,8	(7.)	16,7	(4.)	8,3	(10.)	2,9	(12.)
CZ04	Severozápad	23,4		11,8	(3.)	18,2	(1.)	3,6	(14.)	14,4	(3.)	23,4	(x)	12,9	(7.)	5,5	(4.)
CZ041	Karlovarský kraj	x	x	10,8	(3.)	8,8	(10.)	0,8	(14.)	9,5	(10.)	6,4	(9.)	9,4	(7.)	4,4	(4.)
CZ042	Ústecký kraj	23,4	(3.)	12,1	(2.)	24,1	(1.)	4,7	(6.)	16,1	(3.)	x	x	14,1	(2.)	5,9	(2.)
CZ05	Severovýchod	12,4		7,3	(11.)	9,7	(4.)	3,2	(9.)	9,3	(12.)	9,1	(12.)	8,1	(12.)	3,4	(7.)
CZ051	Liberecký kraj	8,3	(12.)	6,5	(11.)	18,8	(4.)	3,3	(9.)	8,7	(12.)	5,5	(12.)	7,4	(12.)	3,9	(7.)
CZ052	Královéhradecký kraj	12,7	(10.)	6,9	(9.)	5,7	(14.)	2,5	(12.)	9,7	(8.)	22,8	(2.)	7,7	(11.)	3,6	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	16,9	(6.)	8,2	(8.)	14,5	(6.)	3,7	(8.)	9,5	(9.)	20,0	(3.)	9,0	(8.)	2,9	(13.)
CZ06	Jihovýchod	24,1		9,0	(8.)	18,7	(6.)	6,8	(8.)	15,7	(9.)	7,6	(3.)	12,2	(8.)	4,4	(13.)
CZ061	Vysočina	21,4	(4.)	8,6	(7.)	15,9	(5.)	7,5	(2.)	13,3	(5.)	5,6	(10.)	11,3	(5.)	4,0	(6.)
CZ062	Jihomoravský kraj	38,5	(1.)	9,1	(5.)	20,4	(3.)	6,6	(3.)	17,1	(2.)	8,7	(7.)	12,7	(3.)	4,5	(3.)
CZ07	Střední Morava	15,9		8,4	(12.)	12,7	(8.)	6,6	(1.)	13,2	(6.)	15,0	(6.)	10,7	(6.)	3,8	(10.)
CZ071	Olomoucký kraj	16,0	(7.)	10,2	(4.)	13,9	(7.)	5,3	(5.)	15,8	(4.)	29,5	(1.)	12,0	(4.)	4,1	(5.)
CZ072	Zlínský kraj	15,9	(8.)	6,5	(12.)	10,5	(8.)	8,8	(1.)	11,5	(6.)	11,1	(6.)	9,5	(6.)	3,4	(10.)
CZ08	Moravskoslezsko	34,1		14,7	(1.)	22,9	(2.)	5,6	(4.)	19,4	(1.)	13,8	(5.)	16,8	(1.)	6,1	(1.)
CZ081	Moravskoslezský kraj	34,1	(2.)	14,7	(1.)	22,9	(2.)	5,6	(4.)	19,4	(1.)	13,8	(5.)	16,8	(1.)	6,1	(1.)

E2 T5: Míry nezaměstnanosti absolventů škol podle oborových skupin – vyšší odborné školy, 2005 (v %)

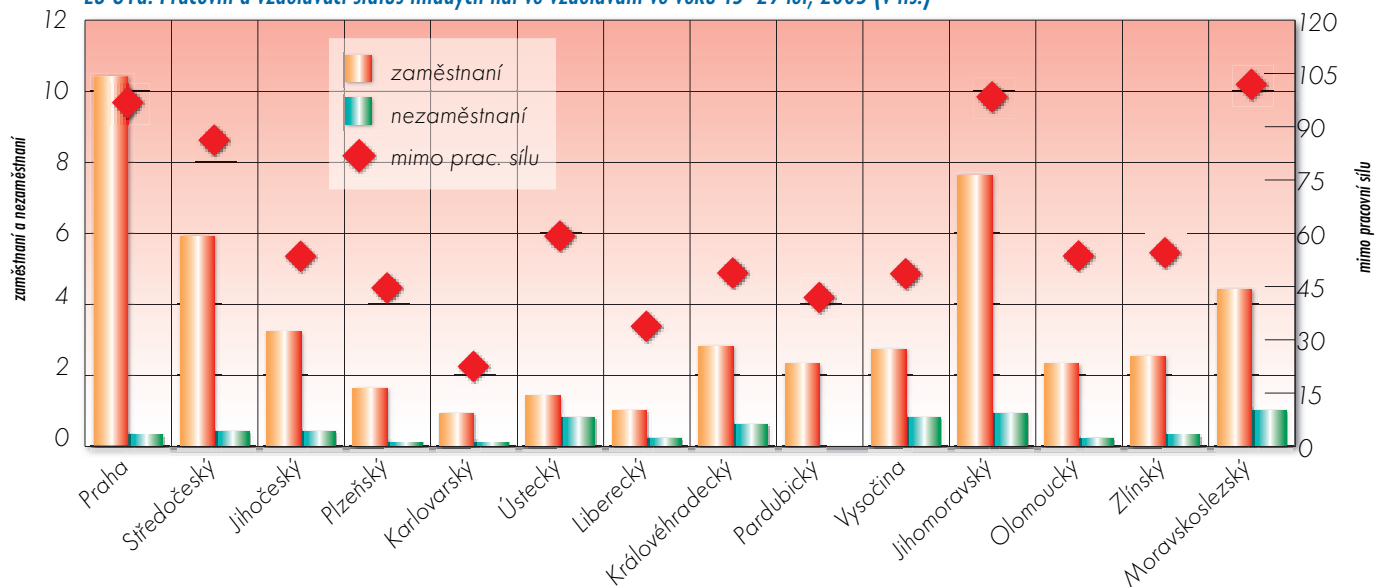
Území		Přírodní vědy		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Zdravotnictví		Společenské vědy a nauky		Ekonomika a administrativa		Vědy a nauky o kultuře		Vyšší odborné vzdělání	
ČR celkem		17,3		9,4		16,7		3,6		9,5		11,2		18,6		8,8	
CZ01	Praha	x		1,2	(13.)	x	x	1,1	(14.)	2,3	(14.)	1,0	(13.)	8,1	(6.)	2,4	(14.)
CZ02	Střední Čechy	x		9,9	(7.)	4,7	(5.)	3,7	(8.)	10,5	(9.)	11,4	(9.)	x	x	9,2	(10.)
CZ021	Středočeský kraj	x	x	9,9	(7.)	4,7	(5.)	3,7	(8.)	10,5	(9.)	11,4	(9.)	x	x	9,2	(10.)
CZ03	Jihozápad	8,8		3,3	(12.)	6,9	(4.)	4,9	(2.)	6,5	(13.)	5,8	(11.)	10,2	(5.)	6,0	(12.)
CZ031	Jihočeský kraj	8,8	(3.)	3,1	(12.)	6,9	(4.)	13,6	(2.)	6,0	(13.)	6,1	(11.)	8,5	(5.)	6,7	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	x	x	3,7	(11.)	x	x	3,1	(10.)	8,1	(10.)	4,6	(12.)	x	x	4,9	(13.)
CZ04	Severozápad	x		25,8	(6.)	18,2	(3.)	4,4	(7.)	11,9	(8.)	.	(3.)	22,9	(x)	11,2	(8.)
CZ041	Karlovarský kraj	x	x	x	(3.)	x	(2.)	11,5	(3.)	8,1	(11.)	x	x	x	x	10,4	(9.)
CZ042	Ústecký kraj	x	x	22,6	(3.)	18,2	(2.)	3,5	(9.)	14,5	(6.)	66,7	(1.)	20,8	(2.)	11,4	(7.)
CZ05	Severovýchod	11,9		12,4	(1.)	15,3	(x)	7,0	(6.)	13,6	(4.)	19,2	(7.)	32,1	(7.)	12,7	(3.)
CZ051	Liberecký kraj	x	x	30,0	(1.)	x	x	4,5	(6.)	15,7	(4.)	15,2	(7.)	7,1	(7.)	14,8	(3.)
CZ052	Královéhradecký kraj	x	x	14,7	(6.)	8,2	(3.)	3,8	(7.)	16,2	(3.)	15,9	(6.)	x	x	11,3	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	9,9	(2.)	7,5	(8.)	x	x	29,6	(1.)	11,5	(8.)	34,0	(3.)	x	x	12,7	(4.)
CZ06	Jihovýchod	33,3		12,0	(10.)	45,7	(1.)	2,5	(13.)	11,0	(12.)	11,9	(10.)	20,3	(1.)	10,0	(11.)
CZ061	Vysočina	x	x	6,2	(10.)	25,7	(1.)	2,0	(13.)	6,1	(12.)	6,2	(10.)	60,0	(1.)	6,9	(11.)
CZ062	Jihomoravský kraj	26,7	(1.)	17,4	(5.)	x	x	2,6	(12.)	15,2	(5.)	21,5	(4.)	17,6	(3.)	11,9	(6.)
CZ07	Střední Morava	x		8,7	(9.)	x	x	4,5	(4.)	22,3	(1.)	23,3	(2.)	16,5	(4.)	15,7	(2.)
CZ071	Olomoucký kraj	x	x	7,0	(9.)	x	x	7,0	(4.)	30,0	(1.)	60,6	(2.)	x	x	16,4	(1.)
CZ072	Zlínský kraj	x	x	22,6	(3.)	x	x	3,0	(11.)	18,2	(2.)	17,5	(5.)	13,4	(4.)	15,1	(2.)
CZ08	Moravskoslezsko	x		26,5	(2.)	x	x	4,6	(5.)	12,4	(7.)	13,0	(8.)	x	x	12,3	(5.)
CZ081	Moravskoslezský kraj	x	x	26,5	(2.)	x	x	4,6	(5.)	12,4	(7.)	13,0	(8.)	x	x	12,3	(5.)

E3 T1: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–29 let, 2005 (v %)

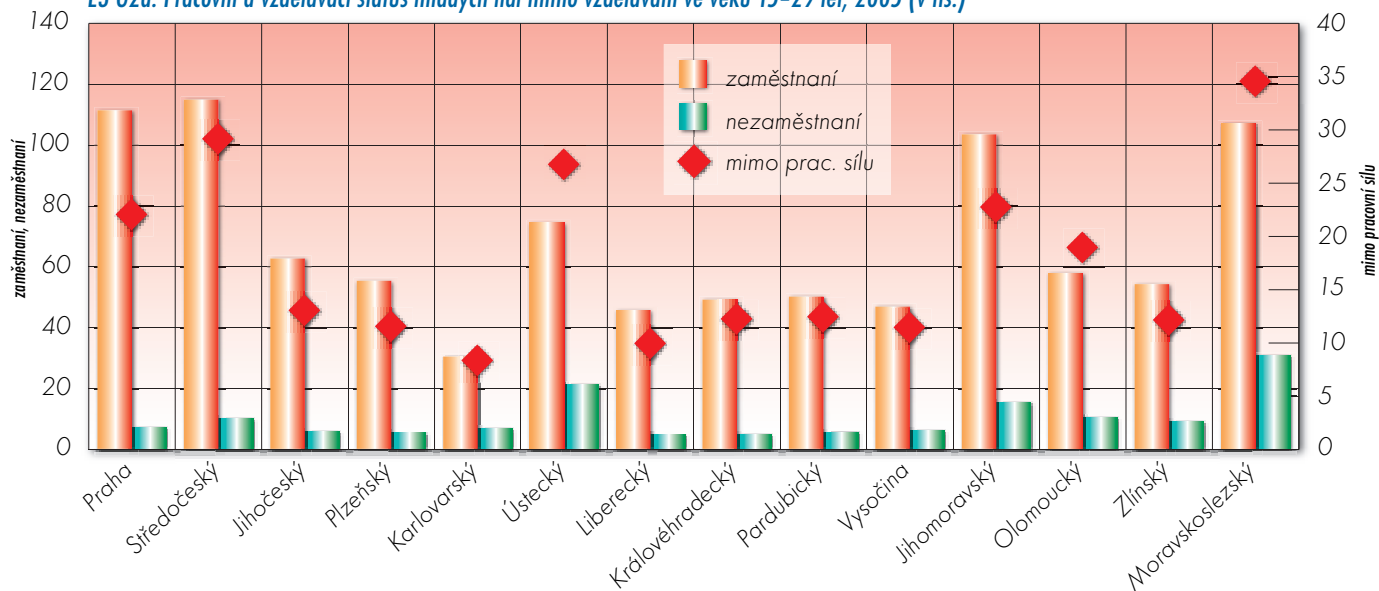
Území Věk		ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem				
		v tom:			celkem	v tom:			celkem									
		zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu		zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu										
ČR celkem		2,2		0,3		37,3		39,8		43,0		6,3		10,8		60,2		100,0
CZ01	Praha	4,2		0,1		38,9		43,2		45,0		2,9		8,8		56,8		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	4,2	(1.)	0,1	(11.)	38,9	(5.)	43,2	(3.)	45,0	(6.)	2,9	(14.)	8,8	(14.)	56,8	(12.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	2,4		0,2		34,8		37,4		46,8		4,0		11,8		62,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	2,4	(3.)	0,2	(9.)	34,8	(12.)	37,4	(11.)	46,8	(3.)	4,0	(13.)	11,8	(5.)	62,6	(4.)	100,0
CZ03	Jihozápad	1,9		0,2		37,9		40,0		46,2		4,3		9,5		60,0		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,3	(5.)	0,3	(6.)	38,4	(6.)	41,0	(6.)	45,5	(4.)	4,2	(11.)	9,3	(11.)	59,0	(9.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	1,4	(11.)	0,1	(12.)	37,3	(7.)	38,8	(9.)	47,1	(2.)	4,4	(10.)	9,7	(10.)	61,2	(6.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,9		0,3		32,0		33,3		41,8		11,1		13,8		66,7		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	1,3	(12.)	0,1	(13.)	32,1	(13.)	33,5	(13.)	44,7	(7.)	9,9	(3.)	12,0	(4.)	66,5	(2.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,8	(14.)	0,4	(3.)	32,0	(14.)	33,2	(14.)	40,7	(11.)	11,6	(1.)	14,5	(1.)	66,8	(1.)	100,0
CZ05	Severovýchod	1,9		0,3		37,9		40,0		44,9		4,6		10,5		60,0		100,0
CZ051	Liberecký kraj	1,0	(13.)	0,2	(8.)	35,0	(11.)	36,3	(12.)	48,5	(1.)	4,9	(8.)	10,3	(7.)	63,7	(3.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	2,4	(4.)	0,5	(2.)	41,0	(2.)	43,9	(2.)	41,8	(9.)	4,1	(12.)	10,2	(8.)	56,1	(13.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	2,0	(7.)	0,0	(14.)	37,1	(9.)	39,1	(7.)	45,1	(5.)	4,8	(9.)	11,0	(6.)	60,9	(8.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	2,8		0,5		40,1		43,5		41,4		5,9		9,3		56,5		100,0
CZ061	Vysočina	2,3	(6.)	0,7	(1.)	41,5	(1.)	44,5	(1.)	40,5	(13.)	5,3	(7.)	9,7	(9.)	55,5	(14.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	3,1	(2.)	0,3	(5.)	39,5	(4.)	42,9	(5.)	41,8	(8.)	6,1	(6.)	9,1	(12.)	57,1	(10.)	100,0
CZ07	Střední Morava	1,7		0,2		38,9		40,9		40,9		7,1		11,2		59,1		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	1,6	(10.)	0,2	(10.)	37,1	(8.)	38,9	(8.)	40,6	(12.)	7,3	(4.)	13,2	(2.)	61,1	(7.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	1,9	(8.)	0,3	(7.)	40,8	(3.)	43,0	(4.)	41,2	(10.)	6,7	(5.)	9,1	(13.)	57,0	(11.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	1,6		0,4		36,3		38,3		38,4		11,0		12,3		61,7		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,6	(9.)	0,4	(4.)	36,3	(10.)	38,3	(10.)	38,4	(14.)	11,0	(2.)	12,3	(3.)	61,7	(5.)	100,0

E3 G1a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15–29 let, 2005 (v tis.)

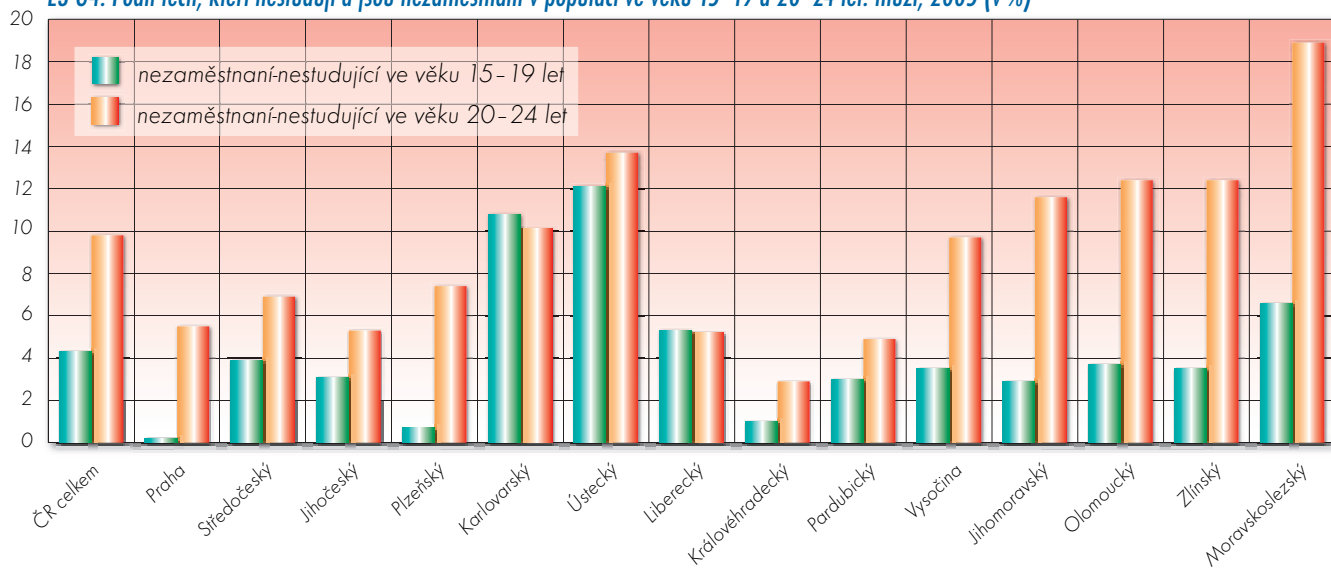

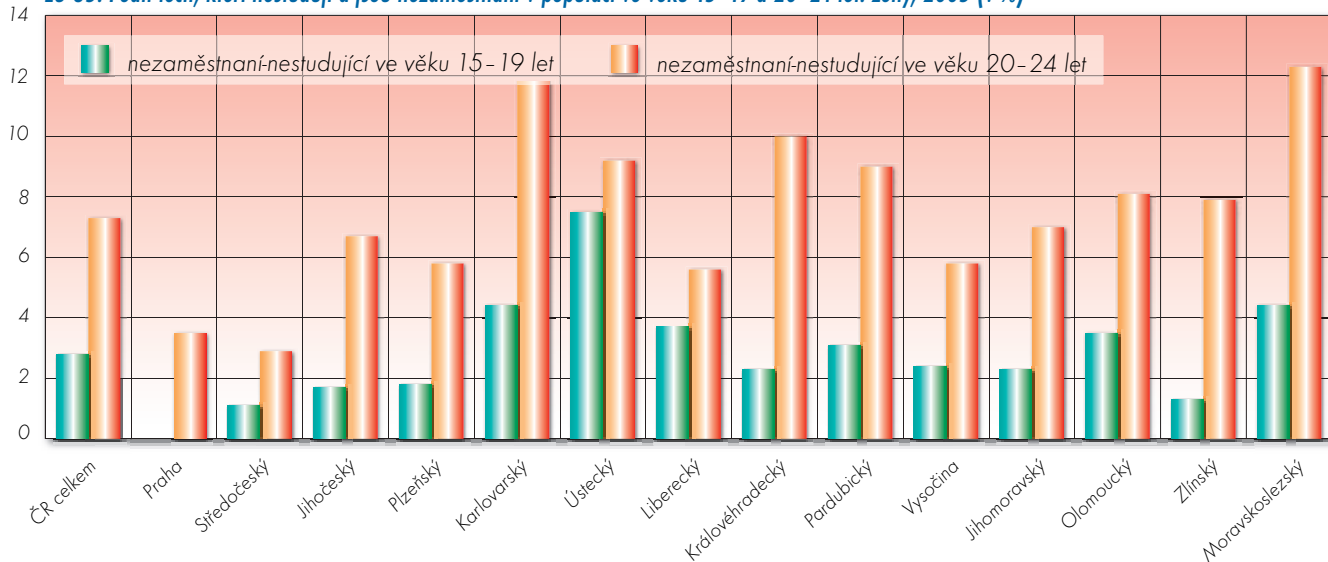
E3 G2a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15-29 let, 2005 (v tis.)

E3 G4: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní v populaci ve věku 15-19 a 20-24 let: muži, 2005 (v %)

E3 G5: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní v populaci ve věku 15-19 a 20-24 let: ženy, 2005 (v %)

E3 T2: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–19 let, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem				
		v tom:				celkem	v tom:				celkem							
		zaměstnaní		nezaměstnaní			mimo prac. sílu		zaměstnaní			nezaměstnaní			mimo prac. sílu			
ČR celkem		0,7		31,7		85,8		86,8		4,2		3,5		5,4		13,2		100,0
CZ01	Praha	0,5		–	(13.)	88,5	(6.)	89,1	(6.)	2,4	(14.)	0,1	(14.)	8,4	(1.)	10,9	(9.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	2,6		0,2	(10.)	84,5	(9.)	87,3	(8.)	3,9	(9.)	2,5	(9.)	6,3	(5.)	12,7	(7.)	100,0
CZ021	Středočeský kraj	2,6	(1.)	0,2	(10.)	84,5	(9.)	87,3	(8.)	3,9	(9.)	2,5	(9.)	6,3	(5.)	12,7	(7.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,9		0,3	(10.)	88,4	(6.)	89,6	(6.)	4,4	(14.)	1,8	(14.)	4,2	(1.)	10,4	(9.)	100,0
CZ031	Jihočeský kraj	1,3	(2.)	0,5	(4.)	88,7	(5.)	90,5	(4.)	4,0	(7.)	2,4	(11.)	3,1	(14.)	9,5	(11.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,4	(8.)	–	(13.)	88,1	(7.)	88,5	(7.)	4,8	(5.)	1,2	(13.)	5,5	(7.)	11,5	(8.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,4		0,6	(10.)	76,8	(13.)	77,7	(13.)	6,5	(4.)	9,2	(2.)	6,6	(6.)	22,3	(2.)	100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,4	(10.)	0,1	(11.)	78,5	(13.)	79,0	(13.)	7,1	(1.)	7,7	(2.)	6,2	(6.)	21,0	(2.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,5	(7.)	0,7	(1.)	76,1	(14.)	77,3	(14.)	6,2	(4.)	9,8	(1.)	6,7	(3.)	22,7	(1.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,4		0,2	(10.)	87,1	(6.)	87,8	(6.)	5,6	(14.)	3,0	(14.)	3,7	(1.)	12,2	(9.)	100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,4	(9.)	0,2	(8.)	84,3	(10.)	84,9	(10.)	6,9	(2.)	4,5	(4.)	3,7	(10.)	15,1	(5.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,7	(4.)	0,3	(7.)	90,0	(2.)	91,0	(1.)	3,9	(8.)	1,6	(12.)	3,5	(11.)	9,0	(14.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,2	(12.)	0,1	(12.)	86,5	(8.)	86,8	(9.)	6,4	(3.)	3,0	(6.)	3,8	(9.)	13,2	(6.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,6		0,4	(10.)	89,3	(6.)	90,4	(6.)	3,2	(14.)	2,7	(14.)	3,7	(1.)	9,6	(9.)	100,0
CZ061	Vysočina	1,1	(3.)	0,4	(5.)	89,2	(4.)	90,8	(2.)	3,0	(13.)	2,9	(7.)	3,3	(12.)	9,2	(13.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	0,4	(11.)	0,4	(6.)	89,4	(3.)	90,2	(5.)	3,3	(12.)	2,6	(8.)	3,9	(8.)	9,8	(10.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,2		0,4	(10.)	86,9	(6.)	87,4	(6.)	4,2	(14.)	3,0	(14.)	5,3	(1.)	12,6	(9.)	100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,1	(14.)	0,5	(2.)	83,7	(11.)	84,4	(11.)	4,6	(6.)	3,6	(5.)	7,4	(2.)	15,6	(4.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,2	(13.)	0,2	(9.)	90,3	(1.)	90,7	(3.)	3,8	(10.)	2,4	(10.)	3,1	(13.)	9,3	(12.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,6		0,5	(10.)	83,3	(12.)	84,3	(12.)	3,6	(11.)	5,5	(3.)	6,6	(4.)	15,7	(3.)	100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,6	(5.)	0,5	(3.)	83,3	(12.)	84,3	(12.)	3,6	(11.)	5,5	(3.)	6,6	(4.)	15,7	(3.)	100,0

E3 T3: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 20–24 let, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem				
		v tom:				celkem	v tom:				celkem							
		zaměstnaní		nezaměstnaní			mimo prac. sílu		zaměstnaní			nezaměstnaní			mimo prac. sílu			
ČR celkem		2,4		0,4		33,8		36,6		45,8		8,6		9,0		63,4		100,0
CZ01	Praha	4,0		0,4	(7.)	43,4	(1.)	47,7	(1.)	41,4	(13.)	4,5	(14.)	6,5	(12.)	52,3	(14.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	3,3		0,2	(11.)	29,9	(10.)	33,4	(8.)	50,9	(6.)	4,9	(13.)	10,8	(4.)	66,6	(7.)	100,0
CZ021	Středočeský kraj	3,3	(2.)	0,2	(11.)	29,9	(10.)	33,4	(8.)	50,9	(6.)	4,9	(13.)	10,8	(4.)	66,6	(7.)	100,0
CZ03	Jihozápad	2,4		0,3	(10.)	31,0	(7.)	33,8	(7.)	53,2	(5.)	6,3	(11.)	6,7	(8.)	66,2	(8.)	100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,9	(4.)	0,3	(10.)	32,2	(7.)	35,3	(7.)	51,2	(5.)	6,0	(11.)	7,5	(8.)	64,7	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	1,9	(10.)	0,3	(9.)	29,7	(11.)	31,9	(12.)	55,6	(1.)	6,6	(9.)	5,8	(13.)	68,1	(3.)	100,0
CZ04	Severozápad	1,3		0,5	(10.)	26,1	(13.)	27,9	(13.)	46,8	(4.)	11,3	(3.)	14,0	(3.)	72,1	(1.)	100,0
CZ041	Karlovarský kraj	2,8	(5.)	0,1	(12.)	22,2	(14.)	25,1	(14.)	53,0	(4.)	11,0	(3.)	10,9	(3.)	74,9	(1.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,8	(14.)	0,6	(3.)	27,6	(13.)	29,0	(13.)	44,5	(8.)	11,5	(2.)	15,1	(1.)	71,0	(2.)	100,0
CZ05	Severovýchod	2,1		0,7	(10.)	33,9	(6.)	36,6	(6.)	49,4	(3.)	6,3	(14.)	7,7	(14.)	63,4	(9.)	100,0
CZ051	Liberecký kraj	1,4	(12.)	0,5	(6.)	30,0	(8.)	32,0	(11.)	55,1	(2.)	5,4	(12.)	7,6	(7.)	68,0	(4.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	2,2	(9.)	1,5	(1.)	41,0	(2.)	44,7	(2.)	41,5	(10.)	6,4	(10.)	7,4	(10.)	55,3	(13.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	2,5	(6.)	–	(13.)	29,6	(12.)	32,1	(9.)	53,0	(3.)	6,9	(8.)	8,1	(6.)	67,9	(6.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	2,7		0,7	(10.)	37,6	(5.)	41,0	(5.)	43,8	(4.)	8,8	(3.)	6,4	(14.)	59,0	(10.)	100,0
CZ061	Vysočina	3,2	(3.)	1,1	(2.)	40,3	(3.)	44,5	(3.)	42,1	(9.)	7,8	(7.)	5,6	(14.)	55,5	(12.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	2,4	(7.)	0,5	(5.)	36,3	(6.)	39,3	(5.)	44,6	(7.)	9,3	(6.)	6,7	(11.)	60,7	(10.)	100,0
CZ07	Střední Morava	1,7		0,3	(10.)	37,2	(5.)	39,2	(5.)	41,4	(12.)	10,2	(5.)	9,1	(14.)	60,8	(10.)	100,0
CZ071	Olomoucký kraj	1,1	(13.)	–	(13.)	36,4	(5.)	37,5	(6.)	41,5	(11.)	10,3	(4.)	10,7	(5.)	62,5	(9.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	2,3	(8.)	0,5	(4.)	38,1	(4.)	40,9	(4.)	41,4	(12.)	10,2	(5.)	7,4	(9.)	59,1	(11.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	1,8		0,3	(10.)	29,9	(9.)	32,1	(10.)	40,3	(14.)	15,7	(1.)	12,0	(2.)	67,9	(5.)	100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,8	(11.)	0,3	(8.)	29,9	(9.)	32,1	(10.)	40,3	(14.)	15,7	(1.)	12,0	(2.)	67,9	(5.)	100,0

E3 T4: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 25–29 let, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání							mimo vzdělávání							Celkem		
		v tom:						celkem	v tom:									
		zaměstnaní		nezaměstnaní		mimo prac. sílu			zaměstnaní		nezaměstnaní		mimo prac. sílu		celkem			
ČR celkem		3,1		0,1		3,9		7,1		69,8		6,6		16,4		92,9		100,0
CZ01	Praha	6,6		0,1		6,2		12,8		73,0		3,4		10,8		87,2		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	6,6	(1.)	0,1	(8.)	6,2	(1.)	12,8	(1.)	73,0	(3.)	3,4	(14.)	10,8	(14.)	87,2	(14.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	1,6		0,2		2,7		4,4		74,6		4,4		16,5		95,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	1,6	(11.)	0,2	(3.)	2,7	(9.)	4,4	(11.)	74,6	(2.)	4,4	(10.)	16,5	(9.)	95,6	(4.)	100,0
CZ03	Jihozápad	2,2		0,1		5,3		7,5		72,2		4,5		15,7		92,5		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,7	(7.)	0,1	(7.)	4,8	(5.)	7,6	(4.)	72,8	(4.)	4,0	(13.)	15,6	(11.)	92,4	(11.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	1,6	(10.)	0,1	(9.)	5,8	(2.)	7,5	(5.)	71,6	(5.)	5,1	(7.)	15,8	(10.)	92,5	(10.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,9		0,1		1,9		2,9		65,3		12,4		19,4		97,1		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,9	(14.)	–	(10.)	2,4	(12.)	3,2	(12.)	68,4	(9.)	10,8	(3.)	17,5	(6.)	96,8	(3.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	1,0	(13.)	0,1	(5.)	1,7	(13.)	2,8	(13.)	64,1	(14.)	13,0	(1.)	20,1	(1.)	97,2	(2.)	100,0
CZ05	Severovýchod	2,8		–		3,6		6,4		71,2		4,5		18,0		93,6		100,0
CZ051	Liberecký kraj	1,2	(12.)	–	(10.)	1,5	(14.)	2,7	(14.)	75,0	(1.)	4,8	(9.)	17,5	(7.)	97,3	(1.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	3,8	(3.)	–	(10.)	3,7	(8.)	7,4	(7.)	70,7	(6.)	4,2	(12.)	17,7	(5.)	92,6	(8.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	3,1	(4.)	–	(10.)	5,2	(4.)	8,3	(3.)	68,4	(10.)	4,4	(11.)	18,9	(3.)	91,7	(12.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	4,7		0,3		5,1		10,1		68,2		5,8		15,9		89,9		100,0
CZ061	Vysočina	2,5	(8.)	0,7	(1.)	4,3	(7.)	7,4	(6.)	69,3	(8.)	5,0	(8.)	18,3	(4.)	92,6	(9.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	5,6	(2.)	0,2	(4.)	5,4	(3.)	11,2	(2.)	67,8	(11.)	6,1	(6.)	14,9	(13.)	88,8	(13.)	100,0
CZ07	Střední Morava	3,0		0,0		3,3		6,4		68,7		7,5		17,4		93,6		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	3,1	(5.)	–	(10.)	2,5	(11.)	5,6	(9.)	67,2	(12.)	7,7	(4.)	19,5	(2.)	94,4	(6.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	3,0	(6.)	0,1	(6.)	4,3	(6.)	7,4	(8.)	70,3	(7.)	7,2	(5.)	15,1	(12.)	92,6	(7.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	2,2		0,3		2,6		5,1		65,8		11,6		17,4		94,9		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	2,2	(9.)	0,3	(2.)	2,6	(10.)	5,1	(10.)	65,8	(13.)	11,6	(2.)	17,4	(8.)	94,9	(5.)	100,0

E3 T5: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–29 let: muži, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání							mimo vzdělávání							Celkem		
		v tom:						celkem	v tom:									
		zaměstnaní		nezaměstnaní		mimo prac. sílu			zaměstnaní		nezaměstnaní		mimo prac. sílu		celkem			
ČR celkem		2,2		0,3		36,2		38,6		51,2		6,6		3,6		61,4		100,0
CZ01	Praha	4,0		0,2		39,8		43,9		48,4		3,2		4,5		56,1		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	4,0	(1.)	0,2	(9.)	39,8	(2.)	43,9	(2.)	48,4	(13.)	3,2	(13.)	4,5	(2.)	56,1	(13.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	2,1		0,2		33,1		35,4		55,8		4,6		4,1		64,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	2,1	(6.)	0,2	(8.)	33,1	(11.)	35,4	(11.)	55,8	(2.)	4,6	(9.)	4,1	(5.)	64,6	(4.)	100,0
CZ03	Jihozápad	1,8		0,2		36,4		38,5		54,5		4,1		2,9		61,5		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,4	(4.)	0,3	(5.)	35,8	(8.)	38,6	(6.)	54,0	(5.)	4,1	(12.)	3,4	(8.)	61,4	(9.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	1,1	(13.)	0,0	(12.)	37,2	(6.)	38,3	(7.)	55,2	(4.)	4,1	(10.)	2,3	(13.)	61,7	(8.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,6		0,2		32,0		32,8		49,9		12,7		4,6		67,2		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	1,1	(12.)	–	(13.)	32,3	(12.)	33,4	(12.)	51,8	(7.)	10,9	(3.)	3,9	(6.)	66,6	(3.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,5	(14.)	0,3	(7.)	31,9	(14.)	32,6	(14.)	49,3	(12.)	13,4	(1.)	4,8	(1.)	67,4	(1.)	100,0
CZ05	Severovýchod	1,5		0,4		36,7		38,6		54,8		3,8		2,8		61,4		100,0
CZ051	Liberecký kraj	1,3	(11.)	–	(13.)	32,0	(13.)	33,3	(13.)	58,0	(1.)	5,2	(8.)	3,6	(7.)	66,7	(2.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	1,5	(10.)	0,9	(1.)	41,7	(1.)	44,1	(1.)	51,8	(8.)	2,3	(14.)	1,8	(14.)	55,9	(14.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	1,8	(9.)	0,1	(11.)	35,5	(9.)	37,4	(9.)	55,4	(3.)	4,1	(11.)	3,1	(9.)	62,6	(6.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	3,1		0,5		37,9		41,5		49,7		6,3		2,5		58,5		100,0
CZ061	Vysočina	2,9	(3.)	0,7	(2.)	38,8	(3.)	42,4	(3.)	49,3	(11.)	5,8	(7.)	2,5	(12.)	57,6	(12.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	3,2	(2.)	0,4	(3.)	37,5	(5.)	41,1	(4.)	49,9	(9.)	6,5	(6.)	2,5	(11.)	58,9	(11.)	100,0
CZ07	Střední Morava	2,0		0,2		36,5		38,7		50,8		6,8		3,7		61,3		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	2,2	(5.)	0,1	(10.)	34,9	(10.)	37,2	(10.)	52,0	(6.)	6,6	(5.)	4,2	(3.)	62,8	(5.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	1,8	(8.)	0,4	(4.)	38,2	(4.)	40,4	(5.)	49,4	(10.)	7,0	(4.)	3,1	(10.)	59,6	(10.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	2,0		0,3		36,0		38,3		45,8		11,8		4,1		61,7		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	2,0	(7.)	0,3	(6.)	36,0	(7.)	38,3	(8.)	45,8	(14.)	11,8	(2.)	4,1	(4.)	61,7	(7.)	100,0

E3 T6: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–19 let: muži, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání							mimo vzdělávání							Celkem		
		v tom:				celkem	v tom:				celkem							
		zaměstnaní		nezaměstnaní			mimo prac. sílu		zaměstnaní			nezaměstnaní		mimo prac. sílu				
ČR celkem		0,7		0,2		85,2		86,1		4,9		4,3		4,7		13,9		100,0
CZ01	Praha	–		–		90,9		90,9		0,4		0,2		8,4		9,1		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	–	(10.)	–	(11.)	90,9	(2.)	90,9	(3.)	0,4	(14.)	0,2	(14.)	8,4	(1.)	9,1	(12.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	2,2		0,1		83,1		85,4		4,2		3,9		6,5		14,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	2,2	(1.)	0,1	(10.)	83,1	(11.)	85,4	(8.)	4,2	(8.)	3,9	(5.)	6,5	(3.)	14,6	(7.)	100,0
CZ03	Jihozápad	1,2		0,3		88,5		90,0		5,3		2,0		2,8		10,0		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	1,6	(3.)	0,5	(1.)	86,6	(7.)	88,7	(7.)	4,9	(7.)	3,1	(9.)	3,3	(9.)	11,3	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,8	(5.)	–	(11.)	90,7	(3.)	91,5	(2.)	5,7	(6.)	0,7	(13.)	2,1	(13.)	8,5	(13.)	100,0
CZ04	Severozápad	–		0,2		73,2		73,4		8,0		11,7		7,0		26,6		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	–	(10.)	–	(11.)	74,2	(13.)	74,2	(13.)	9,2	(3.)	10,8	(2.)	5,7	(4.)	25,8	(2.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	–	(10.)	0,2	(6.)	72,8	(14.)	73,0	(14.)	7,5	(4.)	12,1	(1.)	7,5	(2.)	27,0	(1.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,4		0,2		86,1		86,8		7,8		3,0		2,5		13,2		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,3	(8.)	–	(11.)	79,5	(12.)	79,9	(12.)	10,2	(1.)	5,3	(4.)	4,6	(7.)	20,1	(3.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,6	(6.)	0,5	(2.)	92,7	(1.)	93,9	(1.)	4,0	(9.)	1,0	(12.)	1,1	(14.)	6,1	(14.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,3	(7.)	0,2	(8.)	84,6	(8.)	85,1	(9.)	9,6	(2.)	3,0	(10.)	2,3	(12.)	14,9	(6.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,7		0,3		89,0		90,0		3,5		3,1		3,4		10,0		100,0
CZ061	Vysočina	1,7	(2.)	0,1	(9.)	88,2	(6.)	90,0	(5.)	2,7	(13.)	3,5	(8.)	3,9	(8.)	10,0	(10.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	0,2	(9.)	0,4	(3.)	89,3	(5.)	89,9	(6.)	4,0	(11.)	2,9	(11.)	3,2	(10.)	10,1	(9.)	100,0
CZ07	Střední Morava	–		0,2		87,0		87,2		5,3		3,6		3,8		12,8		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	(10.)	0,2	(5.)	84,2	(9.)	84,4	(10.)	6,6	(5.)	3,7	(6.)	5,2	(5.)	15,6	(5.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	(10.)	0,2	(7.)	90,0	(4.)	90,2	(4.)	3,8	(12.)	3,5	(7.)	2,4	(11.)	9,8	(11.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,9		0,4		83,1		84,3		4,0		6,6		5,1		15,7		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,9	(4.)	0,4	(4.)	83,1	(10.)	84,3	(11.)	4,0	(10.)	6,6	(3.)	5,1	(6.)	15,7	(4.)	100,0

E3 T7: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 20–24 let: muži, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání							mimo vzdělávání							Celkem		
		v tom:				celkem	v tom:				celkem							
		zaměstnaní		nezaměstnaní			mimo prac. sílu		zaměstnaní			nezaměstnaní		mimo prac. sílu				
ČR celkem		2,6		0,5		30,9		34,0		52,5		9,8		3,7		66,0		100,0
CZ01	Praha	4,2		0,3		41,8		46,3		43,4		5,5		4,9		53,7		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	4,2	(2.)	0,3	(7.)	41,8	(1.)	46,3	(1.)	43,4	(14.)	5,5	(10.)	4,9	(2.)	53,7	(14.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	3,6		0,1		25,7		29,4		59,4		6,9		4,3		70,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	3,6	(3.)	0,1	(10.)	25,7	(11.)	29,4	(10.)	59,4	(5.)	6,9	(9.)	4,3	(4.)	70,6	(5.)	100,0
CZ03	Jihozápad	2,6		0,4		26,9		29,9		60,0		6,3		3,8		70,1		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,9	(4.)	0,6	(5.)	28,3	(9.)	31,7	(9.)	58,3	(6.)	5,3	(11.)	4,7	(3.)	68,3	(6.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	2,2	(10.)	0,2	(9.)	25,4	(12.)	27,7	(11.)	62,1	(3.)	7,4	(8.)	2,7	(12.)	72,3	(4.)	100,0
CZ04	Severozápad	1,7		0,3		29,0		30,9		53,4		12,7		3,0		69,1		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	2,9	(5.)	–	(11.)	24,1	(13.)	27,0	(13.)	59,5	(4.)	10,1	(6.)	3,4	(9.)	73,0	(2.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	1,3	(14.)	0,4	(6.)	30,7	(6.)	32,4	(6.)	51,1	(9.)	13,7	(2.)	2,8	(11.)	67,6	(9.)	100,0
CZ05	Severovýchod	2,1		0,9		30,4		33,4		59,1		4,2		3,3		66,6		100,0
CZ051	Liberecký kraj	1,5	(13.)	–	(11.)	25,9	(10.)	27,3	(12.)	63,2	(2.)	5,2	(12.)	4,2	(5.)	72,7	(3.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	2,4	(6.)	2,5	(1.)	39,9	(2.)	44,9	(2.)	51,3	(8.)	2,9	(14.)	0,9	(14.)	55,1	(13.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	2,3	(7.)	–	(11.)	24,0	(14.)	26,3	(14.)	63,9	(1.)	4,9	(13.)	4,9	(1.)	73,7	(1.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	3,2		1,2		32,4		36,8		49,5		11,0		2,7		63,2		100,0
CZ061	Vysočina	5,2	(1.)	1,8	(2.)	33,8	(3.)	40,8	(3.)	47,2	(12.)	9,7	(7.)	2,3	(13.)	59,2	(12.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	2,3	(9.)	0,9	(4.)	31,8	(4.)	34,9	(4.)	50,6	(10.)	11,6	(5.)	2,9	(10.)	65,1	(11.)	100,0
CZ07	Střední Morava	2,0		0,5		30,8		33,4		50,5		12,4		3,7		66,6		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	1,8	(12.)	–	(11.)	30,4	(7.)	32,2	(7.)	51,7	(7.)	12,4	(3.)	3,8	(7.)	67,8	(8.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	2,3	(8.)	1,1	(3.)	31,3	(5.)	34,6	(5.)	49,3	(11.)	12,4	(4.)	3,7	(8.)	65,4	(10.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	1,9		0,2		29,7		31,8		45,2		18,9		4,1		68,2		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,9	(11.)	0,2	(8.)	29,7	(8.)	31,8	(8.)	45,2	(13.)	18,9	(1.)	4,1	(6.)	68,2	(7.)	100,0

E3 T8: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 25–29 let: muži, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání							mimo vzdělávání							Celkem		
		v tom:						celkem	v tom:									
		zaměstnaní		nezaměstnaní		mimo prac. sílu			zaměstnaní		nezaměstnaní		mimo prac. sílu		celkem			
ČR celkem		2,9		0,1		3,7		6,8		84,8		5,8		2,6		93,2		100,0
CZ01	Praha	6,2		0,1		7,5		13,8		80,8		3,4		2,0		86,2		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	6,2	(1.)	0,1	(5.)	7,5	(2.)	13,8	(1.)	80,8	(12.)	3,4	(13.)	2,0	(12.)	86,2	(14.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,9		0,4		2,2		3,4		91,0		3,4		2,2		96,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,9	(11.)	0,4	(1.)	2,2	(11.)	3,4	(12.)	91,0	(1.)	3,4	(12.)	2,2	(10.)	96,6	(3.)	100,0
CZ03	Jihozápad	1,7		–		4,7		6,3		87,5		3,9		2,2		93,7		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,6	(6.)	–	(6.)	3,0	(9.)	5,6	(9.)	88,2	(5.)	3,8	(11.)	2,3	(8.)	94,4	(6.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,5	(13.)	–	(6.)	6,6	(3.)	7,1	(4.)	86,7	(6.)	4,0	(10.)	2,2	(11.)	92,9	(11.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,3		0,1		2,1		2,5		80,0		13,5		3,9		97,5		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,7	(12.)	–	(6.)	4,4	(4.)	5,1	(11.)	80,3	(13.)	11,8	(2.)	2,7	(6.)	94,9	(4.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,1	(14.)	0,2	(4.)	1,3	(13.)	1,6	(14.)	79,9	(14.)	14,1	(1.)	4,4	(1.)	98,4	(1.)	100,0
CZ05	Severovýchod	1,9		–		4,3		6,3		87,2		4,0		2,6		93,7		100,0
CZ051	Liberecký kraj	1,9	(9.)	–	(6.)	0,7	(14.)	2,6	(13.)	90,0	(2.)	5,1	(5.)	2,3	(9.)	97,4	(2.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	1,4	(10.)	–	(6.)	4,2	(5.)	5,6	(8.)	88,4	(4.)	2,8	(14.)	3,1	(5.)	94,4	(7.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	2,5	(7.)	–	(6.)	7,5	(1.)	10,0	(3.)	83,4	(9.)	4,3	(7.)	2,3	(7.)	90,0	(12.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	4,8		0,1		3,9		8,8		84,8		4,7		1,7		91,2		100,0
CZ061	Vysočina	1,9	(8.)	0,4	(2.)	3,2	(7.)	5,5	(10.)	88,6	(3.)	4,3	(8.)	1,6	(14.)	94,5	(5.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	6,1	(2.)	–	(6.)	4,1	(6.)	10,2	(2.)	83,1	(10.)	4,9	(6.)	1,8	(13.)	89,8	(13.)	100,0
CZ07	Střední Morava	3,6		–		2,3		5,8		86,0		4,7		3,5		94,2		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	4,2	(3.)	–	(6.)	1,6	(12.)	5,8	(6.)	86,3	(7.)	4,1	(9.)	3,8	(2.)	94,2	(9.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	2,8	(5.)	–	(6.)	3,0	(8.)	5,9	(5.)	85,6	(8.)	5,3	(4.)	3,2	(4.)	94,1	(10.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	3,0		0,3		2,4		5,7		80,8		10,1		3,3		94,3		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	3,0	(4.)	0,3	(3.)	2,4	(10.)	5,7	(7.)	80,8	(11.)	10,1	(3.)	3,3	(3.)	94,3	(8.)	100,0

E3 T9: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–29 let: ženy, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání							mimo vzdělávání							Celkem		
		v tom:						celkem	v tom:									
		zaměstnaní		nezaměstnaní		mimo prac. sílu			zaměstnaní		nezaměstnaní		mimo prac. sílu		celkem			
ČR celkem		2,2		0,3		38,5		41,0		34,6		6,0		18,4		59,0		100,0
CZ01	Praha	4,5		0,1		38,0		42,5		41,6		2,5		13,3		57,5		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	4,5	(1.)	0,1	(13.)	38,0	(9.)	42,5	(6.)	41,6	(1.)	2,5	(14.)	13,3	(14.)	57,5	(9.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	2,8		0,1		36,6		39,5		37,4		3,4		19,7		60,5		100,0
CZ021	Středočeský kraj	2,8	(4.)	0,1	(12.)	36,6	(12.)	39,5	(9.)	37,4	(5.)	3,4	(13.)	19,7	(5.)	60,5	(6.)	100,0
CZ03	Jihozápad	2,0		0,2		39,4		41,6		37,6		4,5		16,3		58,4		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,3	(6.)	0,2	(7.)	41,1	(4.)	43,5	(5.)	36,8	(6.)	4,2	(12.)	15,5	(12.)	56,5	(10.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	1,6	(9.)	0,2	(8.)	37,5	(10.)	39,3	(11.)	38,6	(2.)	4,8	(9.)	17,3	(10.)	60,7	(4.)	100,0
CZ04	Severozápad	1,2		0,5		32,1		33,8		33,3		9,5		23,5		66,2		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	1,5	(10.)	0,2	(9.)	31,9	(14.)	33,5	(14.)	37,4	(4.)	8,8	(3.)	20,2	(4.)	66,5	(1.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	1,1	(12.)	0,6	(2.)	32,1	(13.)	33,9	(13.)	31,7	(10.)	9,7	(2.)	24,7	(1.)	66,1	(2.)	100,0
CZ05	Severovýchod	2,2		0,2		39,1		41,5		34,5		5,4		18,6		58,5		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,8	(14.)	0,5	(3.)	38,2	(8.)	39,4	(10.)	38,6	(3.)	4,6	(11.)	17,3	(9.)	60,6	(5.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	3,3	(2.)	0,1	(10.)	40,2	(5.)	43,6	(4.)	31,3	(11.)	6,0	(6.)	19,1	(7.)	56,4	(11.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	2,3	(5.)	–	(14.)	38,7	(7.)	41,0	(7.)	34,3	(7.)	5,5	(8.)	19,3	(6.)	59,0	(8.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	2,6		0,4		42,5		45,5		32,6		5,5		16,4		54,5		100,0
CZ061	Vysočina	1,7	(8.)	0,7	(1.)	44,4	(1.)	46,8	(1.)	31,1	(12.)	4,7	(10.)	17,4	(8.)	53,2	(14.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	3,0	(3.)	0,3	(5.)	41,6	(3.)	44,9	(3.)	33,3	(8.)	5,8	(7.)	16,0	(11.)	55,1	(12.)	100,0
CZ07	Střední Morava	1,5		0,2		41,4		43,1		30,6		7,3		19,0		56,9		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,9	(13.)	0,2	(6.)	39,4	(6.)	40,6	(8.)	28,8	(14.)	8,1	(4.)	22,5	(2.)	59,4	(7.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	2,0	(7.)	0,1	(11.)	43,6	(2.)	45,8	(2.)	32,5	(9.)	6,4	(5.)	15,3	(13.)	54,2	(13.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	1,2		0,4		36,6		38,3		30,7		10,1		21,0		61,7		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,2	(11.)	0,4	(4.)	36,6	(11.)	38,3	(12.)	30,7	(13.)	10,1	(1.)	21,0	(3.)	61,7	(3.)	100,0

E3 T10: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 15–19 let: ženy, 2005 (v %)

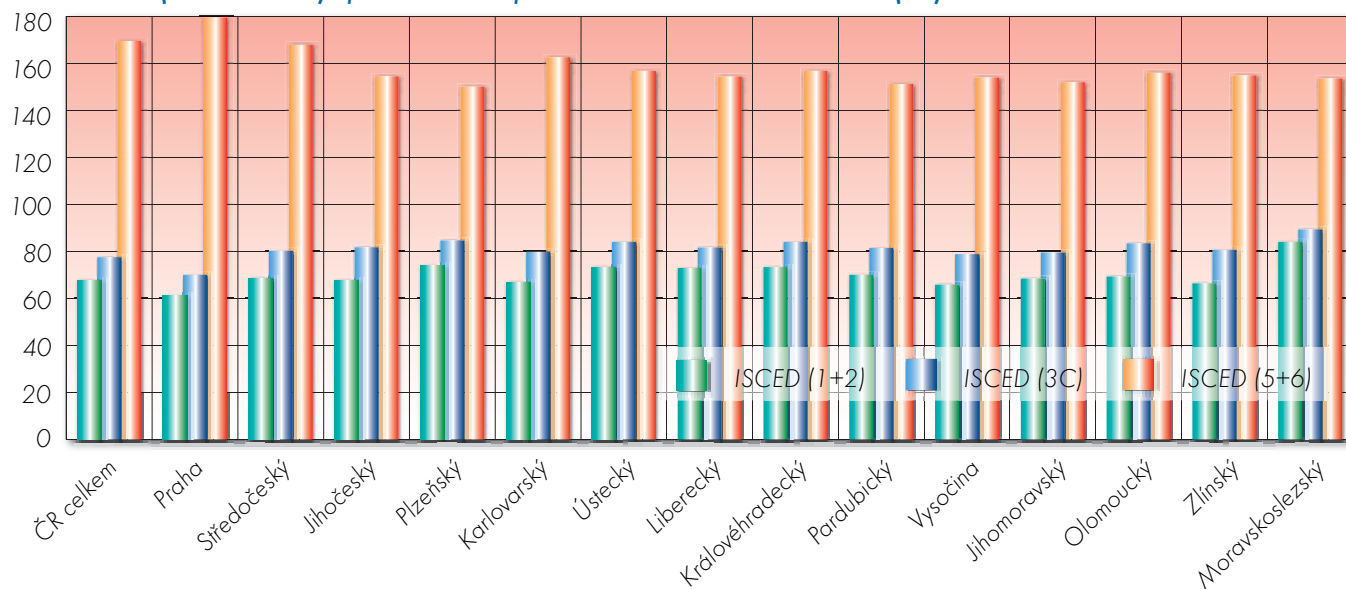
Území Věk		ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem				
		v tom:				celkem	v tom:				celkem							
		zaměstnaní		nezaměstnaní			mimo prac. sílu		zaměstnaní			nezaměstnaní			mimo prac. sílu			
ČR celkem		0,8		0,4		86,3		87,6		3,5		2,8		6,1		12,4		100,0
CZ01	Praha	1,1		–		86,0		87,1		4,6		–		8,4		12,9		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	1,1	(2.)	–	(11.)	86,0	(8.)	87,1	(9.)	4,6	(3.)	–	(14.)	8,4	(3.)	12,9	(6.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	3,1		0,2		85,9		89,2		3,5		1,1		6,1		10,8		100,0
CZ021	Středočeský kraj	3,1	(1.)	0,2	(9.)	85,9	(9.)	89,2	(6.)	3,5	(7.)	1,1	(13.)	6,1	(6.)	10,8	(9.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,6		0,2		88,4		89,2		3,5		1,7		5,6		10,8		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	1,0	(3.)	0,4	(6.)	90,9	(1.)	92,3	(1.)	3,2	(10.)	1,7	(11.)	2,8	(12.)	7,7	(14.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	–	(13.)	–	(11.)	85,4	(10.)	85,4	(10.)	3,9	(4.)	1,8	(10.)	9,0	(2.)	14,6	(5.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,9		1,0		80,5		82,3		4,9		6,6		6,1		17,7		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,7	(6.)	0,3	(8.)	83,0	(13.)	83,9	(13.)	5,0	(1.)	4,4	(2.)	6,6	(5.)	16,1	(2.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	1,0	(4.)	1,2	(1.)	79,5	(14.)	81,7	(14.)	4,9	(2.)	7,5	(1.)	5,9	(8.)	18,3	(1.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,4		0,1		88,2		88,8		3,4		3,0		4,8		11,2		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,5	(9.)	0,5	(5.)	89,2	(5.)	90,2	(5.)	3,3	(8.)	3,7	(4.)	2,7	(14.)	9,8	(10.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,8	(5.)	–	(11.)	87,1	(7.)	87,9	(8.)	3,8	(5.)	2,3	(9.)	6,0	(7.)	12,1	(7.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	(13.)	–	(11.)	88,6	(6.)	88,6	(7.)	3,0	(12.)	3,1	(6.)	5,3	(9.)	11,4	(8.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,5		0,5		89,7		90,8		2,8		2,3		4,1		9,2		100,0
CZ061	Vysočina	0,5	(8.)	0,8	(3.)	90,3	(3.)	91,6	(2.)	3,3	(9.)	2,4	(7.)	2,7	(13.)	8,4	(13.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	0,5	(7.)	0,4	(7.)	89,5	(4.)	90,4	(4.)	2,5	(13.)	2,3	(8.)	4,7	(10.)	9,6	(11.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,3		0,5		86,8		87,6		3,1		2,4		6,9		12,4		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,3	(11.)	0,8	(2.)	83,2	(12.)	84,3	(12.)	2,4	(14.)	3,5	(5.)	9,7	(1.)	15,7	(3.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,3	(10.)	0,2	(10.)	90,6	(2.)	91,1	(3.)	3,8	(6.)	1,3	(12.)	3,8	(11.)	8,9	(12.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,3		0,6		83,4		84,3		3,1		4,4		8,2		15,7		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,3	(12.)	0,6	(4.)	83,4	(11.)	84,3	(11.)	3,1	(11.)	4,4	(3.)	8,2	(4.)	15,7	(4.)	100,0

E3 T11: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 20–24 let: ženy, 2005 (v %)

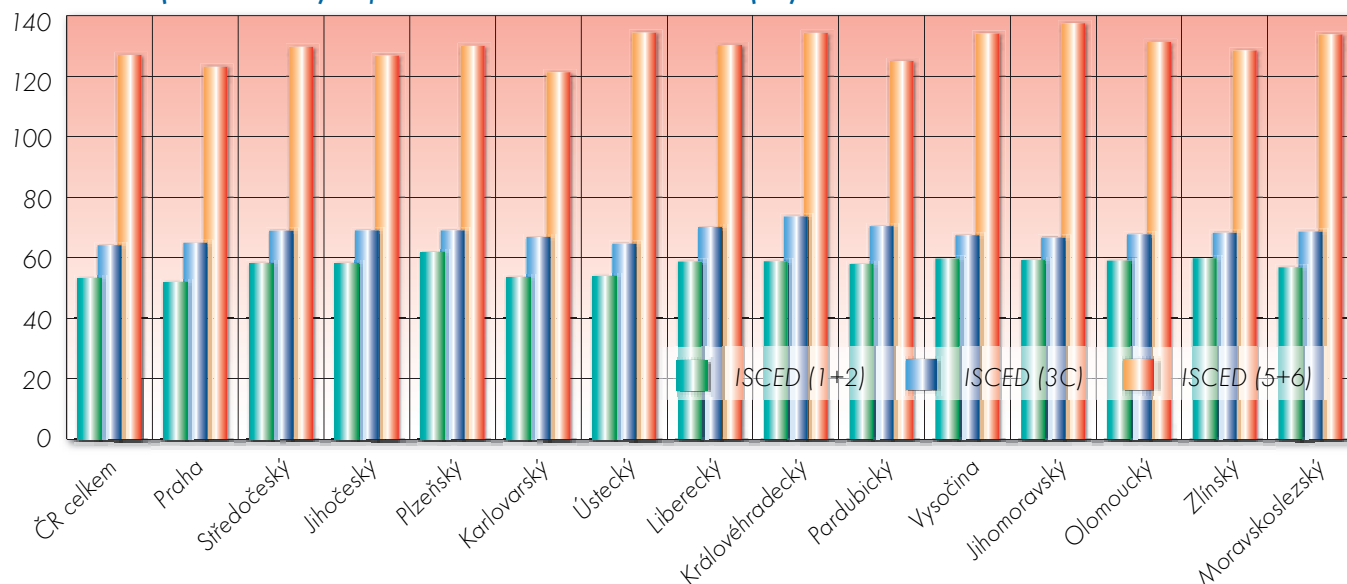
Území Věk		ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem				
		v tom:				celkem	v tom:				celkem							
		zaměstnaní		nezaměstnaní			mimo prac. sílu		zaměstnaní			nezaměstnaní			mimo prac. sílu			
ČR celkem		2,1		0,3		36,9		39,4		38,8		7,3		14,6		60,6		100,0
CZ01	Praha	3,7		0,4		45,0		49,1		39,3		3,5		8,1		50,9		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	3,7	(1.)	0,4	(6.)	45,0	(3.)	49,1	(1.)	39,3	(7.)	3,5	(13.)	8,1	(14.)	50,9	(14.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	3,1		0,2		34,3		37,6		42,1		2,9		17,5		62,4		100,0
CZ021	Středočeský kraj	3,1	(2.)	0,2	(9.)	34,3	(10.)	37,6	(9.)	42,1	(5.)	2,9	(14.)	17,5	(5.)	62,4	(6.)	100,0
CZ03	Jihozápad	2,3		0,2		35,3		37,8		46,1		6,3		9,8		62,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,9	(3.)	–	(11.)	36,3	(7.)	39,1	(7.)	43,7	(4.)	6,7	(9.)	10,4	(11.)	60,9	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	1,7	(10.)	0,4	(5.)	34,2	(11.)	36,3	(11.)	48,8	(1.)	5,8	(10.)	9,1	(12.)	63,7	(4.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,9		0,7		23,2		24,8		39,9		9,9		25,4		75,2		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	2,7	(4.)	0,3	(8.)	20,3	(14.)	23,3	(14.)	46,2	(3.)	11,8	(2.)	18,7	(3.)	76,7	(1.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,3	(14.)	0,8	(2.)	24,3	(13.)	25,4	(13.)	37,5	(9.)	9,2	(4.)	28,0	(1.)	74,6	(2.)	100,0
CZ05	Severovýchod	2,0		0,5		37,6		40,1		39,2		8,4		12,3		59,9		100,0
CZ051	Liberecký kraj	1,4	(11.)	1,0	(1.)	34,3	(9.)	36,8	(10.)	46,5	(2.)	5,6	(12.)	11,1	(9.)	63,2	(5.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	1,9	(8.)	0,4	(4.)	42,1	(5.)	44,5	(4.)	31,2	(13.)	10,0	(3.)	14,2	(6.)	55,5	(11.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	2,7	(5.)	–	(11.)	35,5	(8.)	38,2	(8.)	41,4	(6.)	9,0	(5.)	11,4	(7.)	61,8	(7.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	2,1		0,2		43,0		45,4		37,8		6,6		10,2		54,6		100,0
CZ061	Vysočina	1,1	(12.)	0,3	(7.)	47,1	(1.)	48,5	(2.)	36,7	(10.)	5,8	(11.)	9,1	(13.)	51,5	(13.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	2,6	(6.)	0,2	(10.)	41,1	(6.)	43,9	(5.)	38,4	(8.)	7,0	(8.)	10,8	(10.)	56,1	(10.)	100,0
CZ07	Střední Morava	1,3		–		43,9		45,2		32,0		8,0		14,8		54,8		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,4	(13.)	–	(11.)	42,6	(4.)	43,0	(6.)	31,0	(14.)	8,1	(6.)	17,9	(4.)	57,0	(9.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	2,3	(7.)	–	(11.)	45,4	(2.)	47,7	(3.)	33,1	(12.)	7,9	(7.)	11,4	(8.)	52,3	(12.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	1,8		0,5		30,1		32,4		35,1		12,3		20,2		67,6		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,8	(9.)	0,5	(3.)	30,1	(12.)	32,4	(12.)	35,1	(11.)	12,3	(1.)	20,2	(2.)	67,6	(3.)	100,0

E3 T12: Pracovní a vzdělávací status u populace ve věku 25–29 let: ženy, 2005 (v %)

Území Věk		ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem				
		v tom:			celkem	v tom:			celkem									
		zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu		zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu										
ČR celkem		3,3		0,1		4,1		7,5		54,3		7,5		30,7		92,5		100,0
CZ01	Praha	7,0		–		4,8		11,7		65,0		3,4		19,9		88,3		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	7,0	(1.)	–	(8.)	4,8	(6.)	11,7	(2.)	65,0	(1.)	3,4	(14.)	19,9	(14.)	88,3	(13.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	2,3		–		3,2		5,5		57,9		5,5		31,1		94,5		100,0
CZ021	Středočeský kraj	2,3	(9.)	–	(8.)	3,2	(8.)	5,5	(9.)	57,9	(3.)	5,5	(10.)	31,1	(9.)	94,5	(6.)	100,0
CZ03	Jihozápad	2,8		0,2		5,9		8,8		56,5		5,1		29,5		91,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	2,7	(8.)	0,2	(5.)	6,7	(2.)	9,6	(3.)	56,9	(4.)	4,2	(13.)	29,3	(11.)	90,4	(12.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	2,8	(7.)	0,1	(6.)	5,0	(5.)	7,9	(7.)	56,1	(6.)	6,2	(7.)	29,8	(10.)	92,1	(8.)	100,0
CZ04	Severozápad	1,6		0,1		1,6		3,3		50,0		11,3		35,4		96,7		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	1,1	(13.)	–	(8.)	0,3	(14.)	1,3	(14.)	56,4	(5.)	9,8	(4.)	32,5	(7.)	98,7	(1.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	1,8	(11.)	0,1	(7.)	2,1	(13.)	4,0	(12.)	47,6	(13.)	11,9	(2.)	36,5	(1.)	96,0	(3.)	100,0
CZ05	Severovýchod	3,7		–		2,7		6,5		54,4		5,0		34,2		93,5		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,6	(14.)	–	(8.)	2,2	(12.)	2,8	(13.)	59,3	(2.)	4,5	(12.)	33,4	(5.)	97,2	(2.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	6,2	(2.)	–	(8.)	3,1	(9.)	9,3	(5.)	52,1	(9.)	5,7	(9.)	32,9	(6.)	90,7	(10.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	3,8	(4.)	–	(8.)	2,8	(11.)	6,6	(8.)	52,6	(8.)	4,6	(11.)	36,2	(2.)	93,4	(7.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	4,5		0,5		6,4		11,4		50,9		6,9		30,8		88,6		100,0
CZ061	Vysočina	3,1	(6.)	1,1	(1.)	5,3	(4.)	9,5	(4.)	48,6	(12.)	5,7	(8.)	36,2	(3.)	90,5	(11.)	100,0
CZ062	Jihomoravský kraj	5,2	(3.)	0,3	(2.)	6,8	(1.)	12,3	(1.)	51,9	(10.)	7,4	(6.)	28,5	(12.)	87,7	(14.)	100,0
CZ07	Střední Morava	2,5		0,1		4,4		7,0		50,5		10,5		32,0		93,0		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	1,9	(10.)	–	(8.)	3,4	(7.)	5,3	(10.)	47,0	(14.)	11,6	(3.)	36,1	(4.)	94,7	(5.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	3,1	(5.)	0,2	(3.)	5,5	(3.)	8,9	(6.)	54,4	(7.)	9,2	(5.)	27,5	(13.)	91,1	(9.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	1,5		0,2		2,9		4,5		50,0		13,1		32,3		95,5		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,5	(12.)	0,2	(4.)	2,9	(10.)	4,5	(11.)	50,0	(11.)	13,1	(1.)	32,3	(8.)	95,5	(4.)	100,0

E4.2 G1.2: Relativní příjmy ze zaměstnání pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

E4.2 G1.2a: Relativní příjmy ze zaměstnání pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

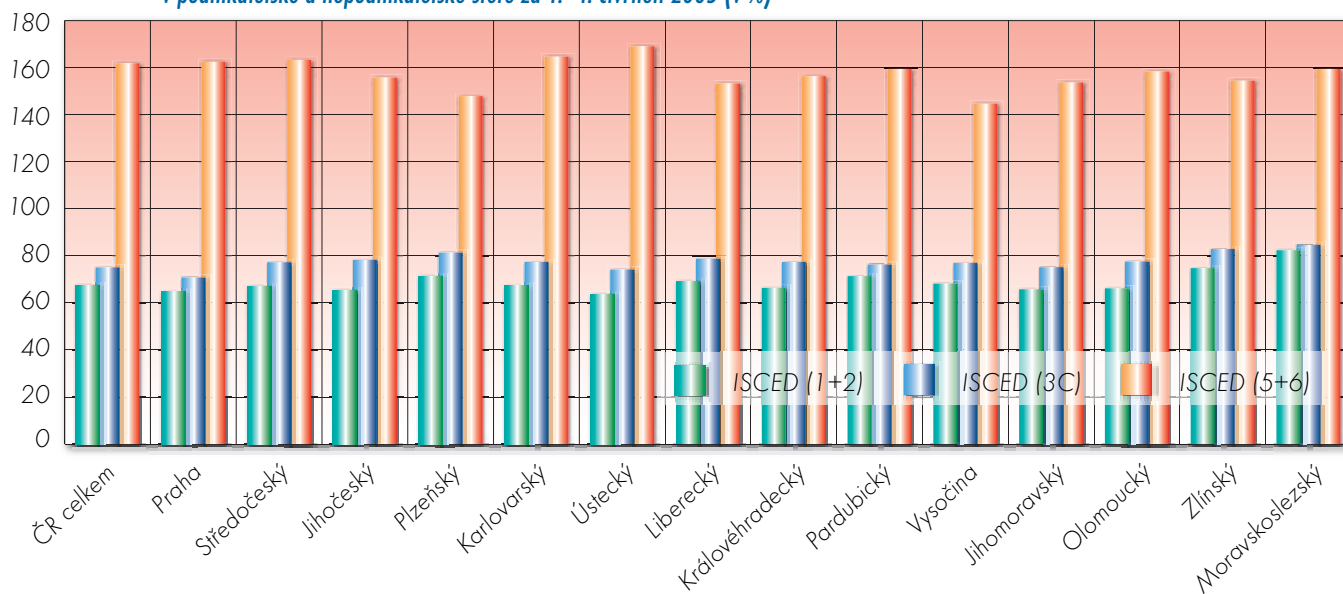

E4.2 T2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

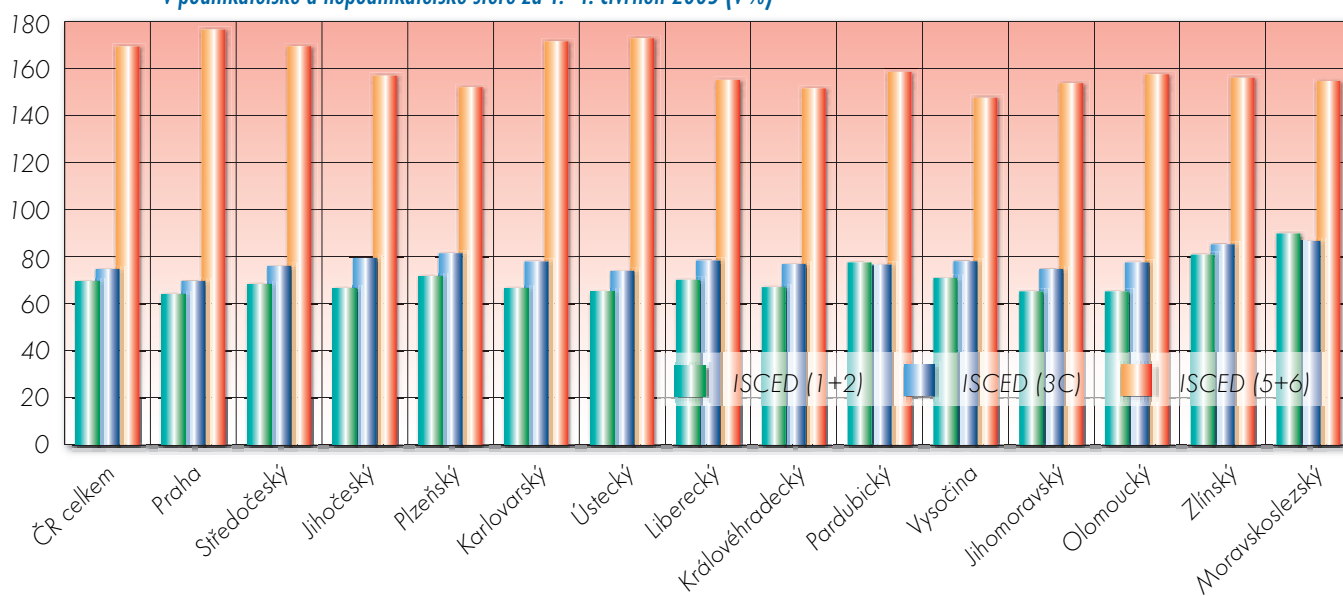
Území		základy vzdělání a základní vzdělání (ISCED 1+2)		střední a střední vzdělání s VL (ISCED 3C)				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového (ISCED 3A+4)				vyšší odborné + vysokoškolské vzd. (ISCED 5+6)	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let		
ČR celkem		67,5	69,5	75,1	74,8	100,0	100,0	100,0	100,0	161,9	169,4		
CZ01	Praha	64,7	63,9	70,8	69,7	100,0	100,0	100,0	100,0	162,5	176,6		
CZ011	Hlavní město Praha	64,7 (13.)	63,9 (14.)	70,8 (14.)	69,7 (14.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	162,5 (4.)	176,6 (1.)		
CZ02	Střední Čechy	66,9	68,3	77,3	76,1	100,0	100,0	100,0	100,0	163,3	169,5		
CZ021	Středočeský kraj	66,9 (8.)	68,3 (7.)	77,3 (9.)	76,1 (11.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	163,3 (3.)	169,5 (4.)		
CZ03	Jihozápad	68,1	69,1	79,8	80,5	100,0	100,0	100,0	100,0	152,3	154,9		
CZ031	Jihočeský kraj	65,3 (12.)	66,5 (10.)	78,3 (5.)	79,5 (4.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	155,8 (9.)	157,0 (7.)		
CZ032	Plzeňský kraj	71,4 (3.)	71,7 (4.)	81,4 (3.)	81,5 (3.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	147,9 (13.)	152,1 (12.)		
CZ04	Severozápad	64,4	65,3	74,9	74,8	100,0	100,0	100,0	100,0	168,2	172,6		
CZ041	Karlovarský kraj	67,2 (7.)	66,6 (9.)	77,4 (7.)	78,0 (7.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	164,7 (2.)	171,6 (3.)		
CZ042	Ústecký kraj	63,6 (14.)	65,1 (13.)	74,2 (13.)	74,0 (13.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	169,1 (1.)	172,9 (2.)		
CZ05	Severovýchod	69,6	72,1	77,7	77,7	100,0	100,0	100,0	100,0	156,5	154,9		
CZ051	Liberecký kraj	69,3 (5.)	70,2 (6.)	78,8 (4.)	78,4 (5.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	153,3 (12.)	155,2 (9.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	66,4 (9.)	67,1 (8.)	77,4 (8.)	76,9 (9.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	156,4 (8.)	151,6 (13.)		
CZ053	Pardubický kraj	71,4 (4.)	77,6 (3.)	76,3 (11.)	76,7 (10.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	159,5 (6.)	158,6 (5.)		
CZ06	Jihovýchod	66,7	67,4	75,9	76,2	100,0	100,0	100,0	100,0	151,1	152,0		
CZ061	Vysočina	68,2 (6.)	71,0 (5.)	77,0 (10.)	78,1 (6.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	144,7 (14.)	147,6 (14.)		
CZ062	Jihomoravský kraj	65,8 (11.)	65,3 (12.)	75,2 (12.)	74,8 (12.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	153,7 (11.)	153,8 (11.)		
CZ07	Střední Morava	69,8	71,6	80,1	81,3	100,0	100,0	100,0	100,0	156,7	156,9		
CZ071	Olomoucký kraj	66,2 (10.)	65,3 (11.)	77,6 (6.)	77,6 (8.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	158,4 (7.)	157,6 (6.)		
CZ072	Zlínský kraj	74,8 (2.)	80,9 (2.)	82,9 (2.)	85,3 (2.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	154,5 (10.)	156,1 (8.)		
CZ08	Moravskoslezsko	82,4	89,9	84,7	86,7	100,0	100,0	100,0	100,0	159,5	154,7		
CZ081	Moravskoslezský kraj	82,4 (1.)	89,9 (1.)	84,7 (1.)	86,7 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	159,5 (5.)	154,7 (10.)		

E4.2 G2.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

E4.2 G2.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

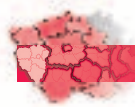

E4.2 T2a: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

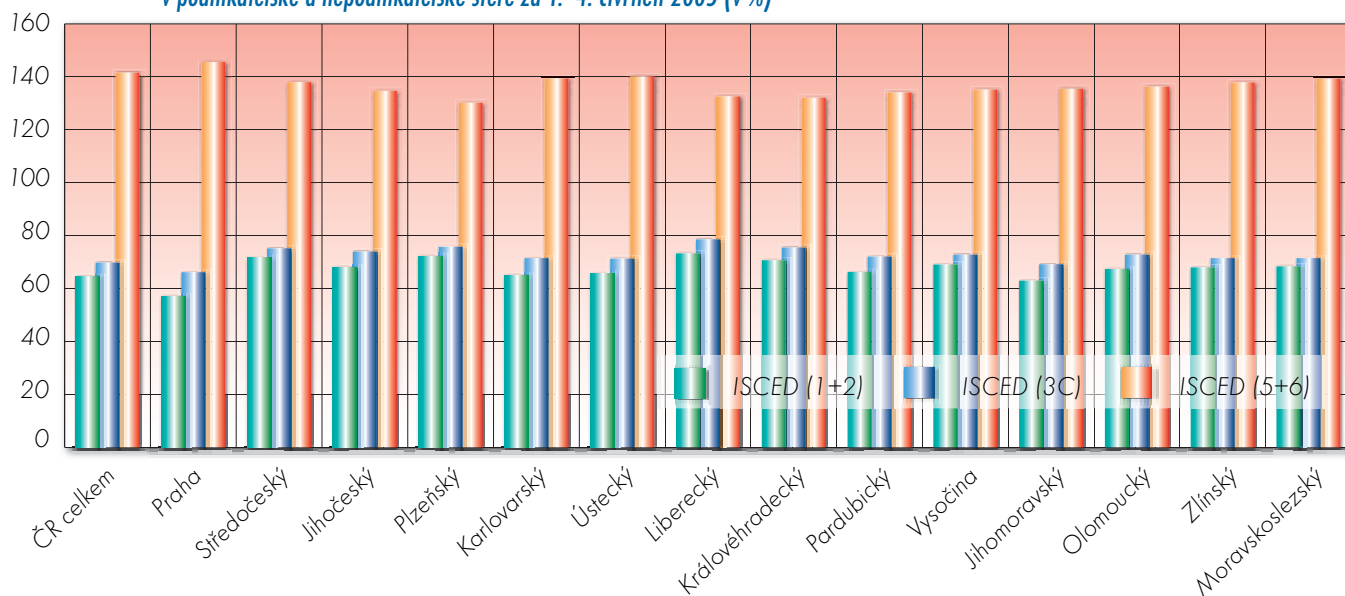
Území		základy vzdělání a základní vzdělání (ISCED 1+2)		střední a střední vzdělání s VL (ISCED 3C)				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového (ISCED 3A+4)				vyšší odborné + vysokoškolské vzd. (ISCED 5+6)					
		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let	
ČR celkem		53,6		50,6		67,4		67,3		100,0		100,0		122,5		118,5	
CZ01	Praha	58,2		57,3		68,2		67,9		100,0		100,0		121,6		119,5	
CZ011	Hlavní město Praha	58,2	(12.)	57,3	(9.)	68,2	(14.)	67,9	(14.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	121,6	(13.)	119,5	(13.)
CZ02	Střední Čechy	58,7		55,5		76,0		78,2		100,0		100,0		127,4		121,9	
CZ021	Středočeský kraj	58,7	(11.)	55,5	(12.)	76,0	(5.)	78,2	(5.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	127,4	(12.)	121,9	(11.)
CZ03	Jihozápad	65,4		62,6		77,2		77,6		100,0		100,0		129,8		126,3	
CZ031	Jihočeský kraj	64,4	(3.)	60,2	(4.)	77,7	(2.)	79,8	(3.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	128,7	(10.)	122,9	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	66,3	(1.)	63,5	(1.)	76,5	(4.)	75,1	(9.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	131,6	(8.)	131,0	(6.)
CZ04	Severozápad	51,1		49,1		71,2		71,7		100,0		100,0		131,0		125,5	
CZ041	Karlovarský kraj	52,0	(13.)	52,4	(13.)	75,2	(8.)	75,7	(8.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	116,9	(14.)	107,4	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	51,2	(14.)	48,9	(14.)	70,3	(13.)	70,8	(13.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	136,8	(4.)	133,1	(5.)
CZ05	Severovýchod	61,5		59,1		77,1		80,1		100,0		100,0		132,5		128,4	
CZ051	Liberecký kraj	58,8	(10.)	56,5	(10.)	77,2	(3.)	81,0	(1.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	133,4	(7.)	130,8	(7.)
CZ052	Královéhradecký kraj	62,5	(6.)	58,7	(6.)	78,1	(1.)	80,3	(2.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	129,2	(9.)	123,5	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	63,2	(5.)	62,8	(2.)	75,5	(6.)	78,8	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	137,2	(3.)	134,4	(3.)
CZ06	Jihovýchod	62,5		59,4		74,8		73,1		100,0		100,0		135,1		131,0	
CZ061	Vysočina	64,9	(2.)	60,6	(3.)	75,4	(7.)	74,6	(10.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	136,6	(5.)	135,2	(2.)
CZ062	Jihomoravský kraj	61,7	(7.)	58,9	(5.)	74,4	(11.)	72,6	(12.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	134,7	(6.)	129,5	(8.)
CZ07	Střední Morava	63,2		56,6		74,8		75,7		100,0		100,0		133,5		126,4	
CZ071	Olomoucký kraj	64,1	(4.)	55,8	(11.)	75,1	(9.)	74,2	(11.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	127,5	(11.)	120,8	(12.)
CZ072	Zlínský kraj	61,7	(8.)	57,3	(8.)	74,5	(10.)	77,7	(7.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	140,0	(2.)	133,2	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	60,5		57,6		73,6		78,1		100,0		100,0		141,0		136,5	
CZ081	Moravskoslezský kraj	60,5	(9.)	57,6	(7.)	73,6	(12.)	78,1	(6.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	141,0	(1.)	136,5	(1.)

E4.2 T3: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=10) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

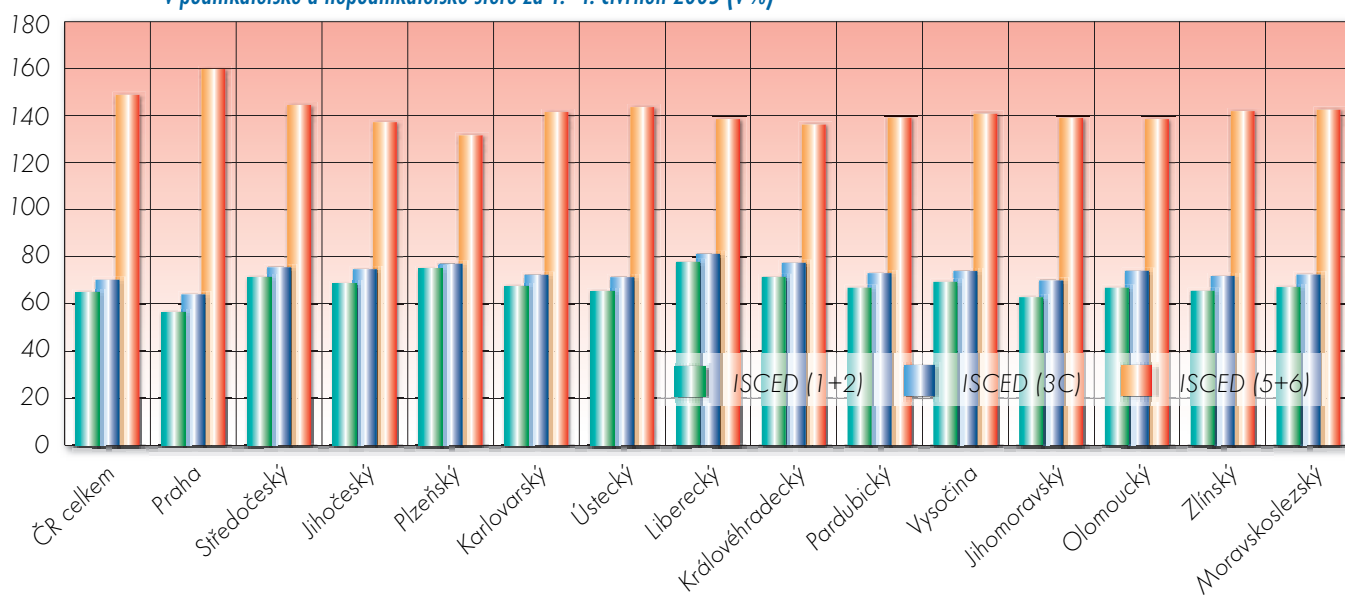
Území		základy vzdělání a základní vzdělání (ISCED 1+2)		střední a střední vzdělání s VL (ISCED 3C)				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového (ISCED 3A+4)				vyšší odborné + vysokoškolské vzd. (ISCED 5+6)					
		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let	
ČR celkem		64,5		65,0		69,8		70,3		100,0		100,0		141,6		148,9	
CZ01	Praha	57,0		56,5		66,2		64,1		100,0		100,0		145,6		159,9	
CZ011	Hlavní město Praha	57,0	(14.)	56,5	(14.)	66,2	(14.)	64,1	(14.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	145,6	(1.)	159,9	(1.)
CZ02	Střední Čechy	71,6		71,4		75,2		75,6		100,0		100,0		138,0		144,6	
CZ021	Středočeský kraj	71,6	(3.)	71,4	(4.)	75,2	(4.)	75,6	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	138,0	(5.)	144,6	(2.)
CZ03	Jihozápad	70,0		71,5		74,7		75,8		100,0		100,0		132,7		134,8	
CZ031	Jihočeský kraj	68,0	(7.)	68,5	(6.)	74,0	(5.)	74,8	(5.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	134,7	(10.)	137,3	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	72,3	(2.)	74,9	(2.)	75,8	(2.)	77,1	(3.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	130,2	(14.)	131,7	(14.)
CZ04	Severozápad	65,3		65,8		71,3		71,5		100,0		100,0		140,1		143,2	
CZ041	Karlovarský kraj	65,0	(12.)	67,6	(7.)	71,5	(9.)	72,4	(10.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	139,4	(3.)	141,6	(6.)
CZ042	Ústecký kraj	65,6	(11.)	65,4	(12.)	71,3	(12.)	71,4	(12.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	140,2	(2.)	143,7	(3.)
CZ05	Severovýchod	70,6		73,3		75,4		77,4		100,0		100,0		132,9		137,9	
CZ051	Liberecký kraj	73,3	(1.)	77,9	(1.)	78,6	(1.)	81,3	(1.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	132,6	(12.)	138,6	(11.)
CZ052	Královéhradecký kraj	70,7	(4.)	71,5	(3.)	75,5	(3.)	77,5	(2.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	132,1	(13.)	136,3	(13.)
CZ053	Pardubický kraj	66,3	(10.)	66,9	(9.)	72,1	(8.)	73,1	(8.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	134,1	(11.)	139,2	(8.)
CZ06	Jihovýchod	64,9		65,0		70,1		71,2		100,0		100,0		136,2		140,3	
CZ061	Vysočina	69,1	(5.)	69,4	(5.)	72,8	(7.)	74,0	(7.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	135,2	(9.)	140,9	(7.)
CZ062	Jihomoravský kraj	63,0	(13.)	62,9	(13.)	69,2	(13.)	70,0	(13.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	135,5	(8.)	139,1	(9.)
CZ07	Střední Morava	67,6		66,4		72,1		73,0		100,0		100,0		137,0		140,2	
CZ071	Olomoucký kraj	67,4	(9.)	66,9	(10.)	72,8	(6.)	74,1	(6.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	136,3	(7.)	138,6	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	68,0	(8.)	65,6	(11.)	71,5	(11.)	71,9	(11.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	137,9	(6.)	142,0	(5.)
CZ08	Moravskoslezsko	68,4		67,2		71,5		72,5		100,0		100,0		139,3		142,6	
CZ081	Moravskoslezský kraj	68,4	(6.)	67,2	(8.)	71,5	(10.)	72,5	(9.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	139,3	(4.)	142,6	(4.)

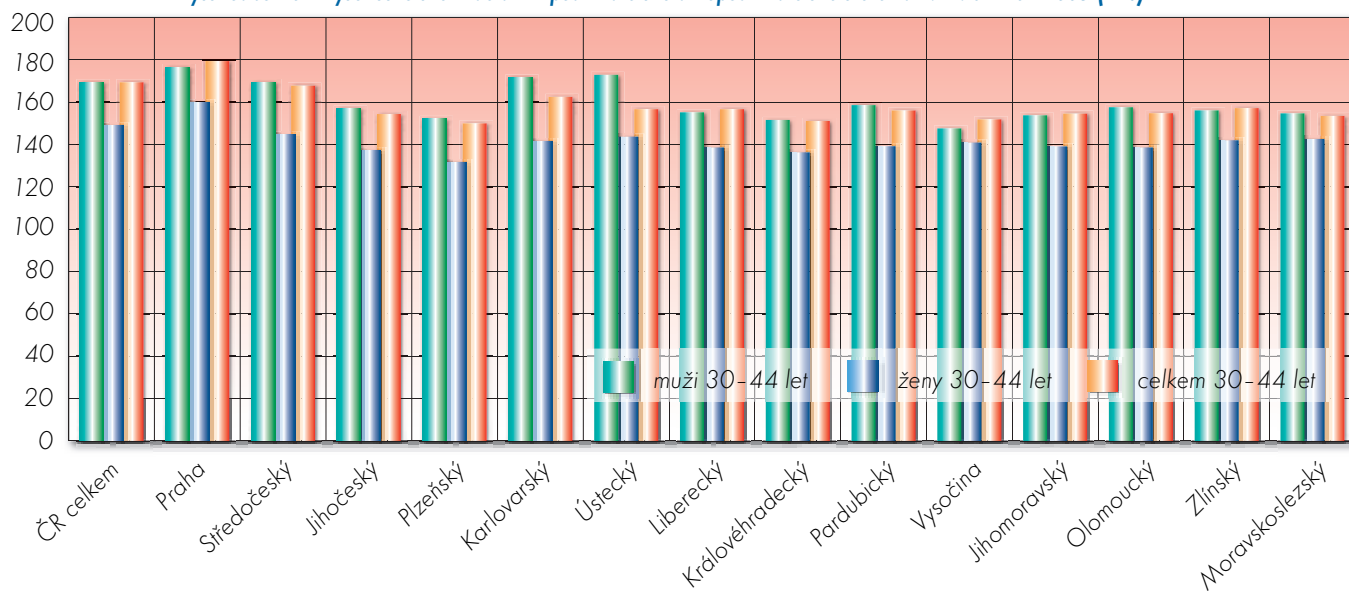
E4.2 G3.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

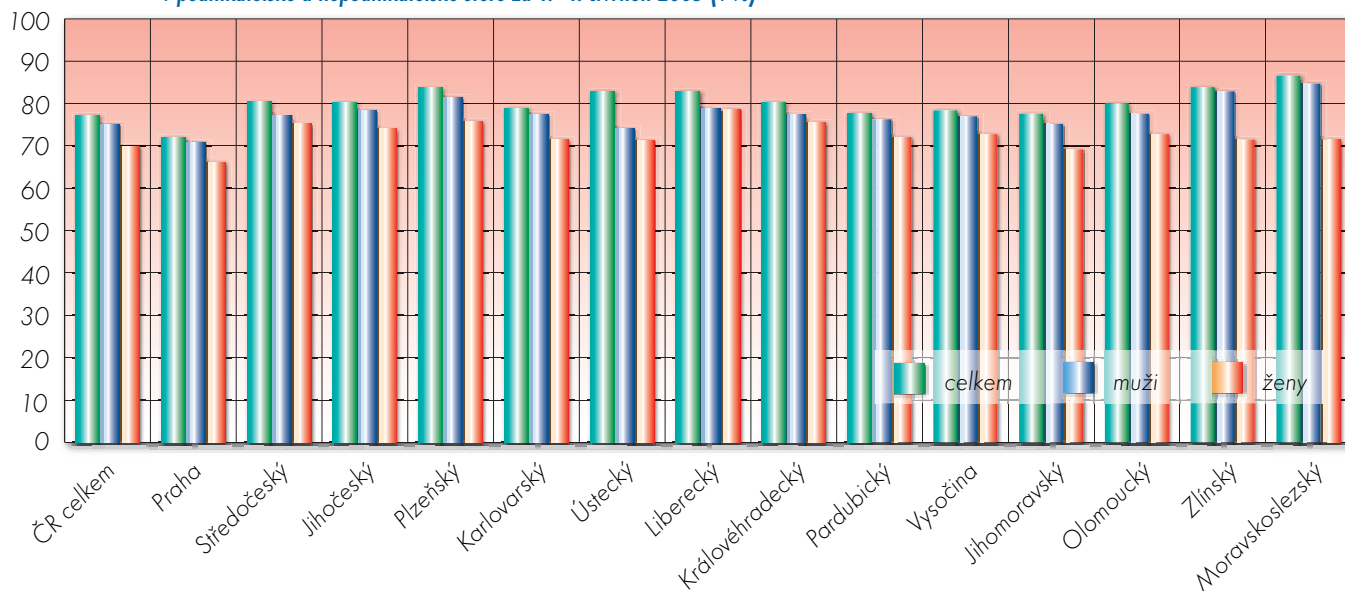
E4.2 G3.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=100) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

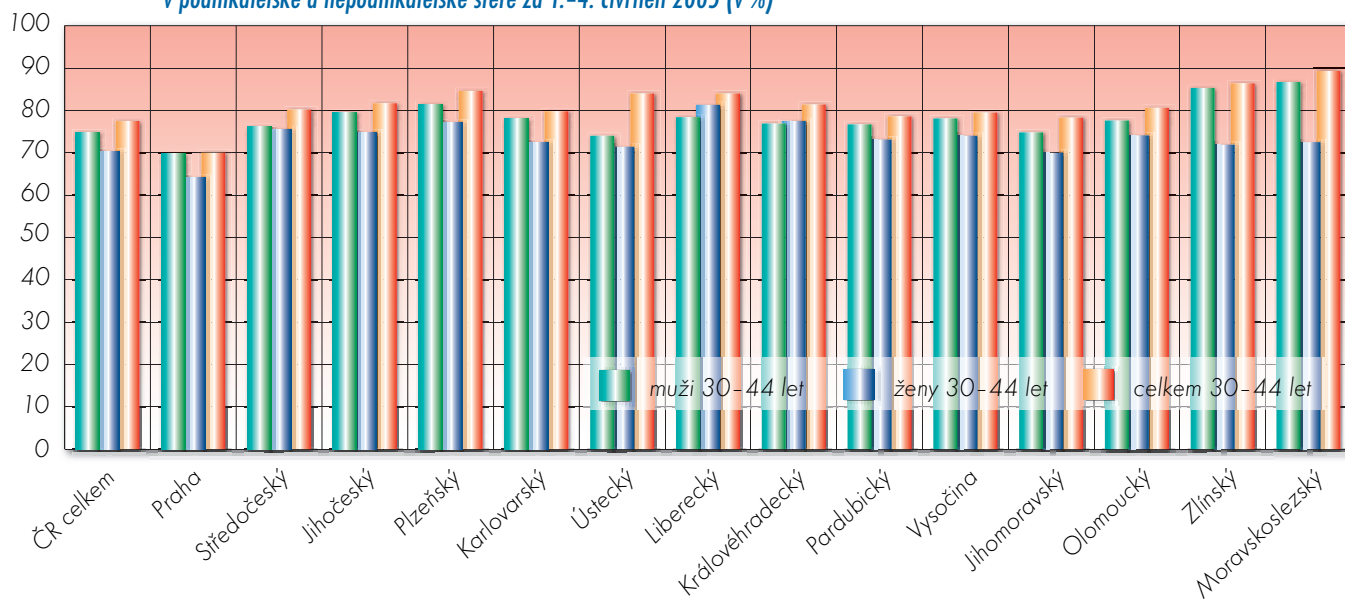
E4.2 G4.1: Relativní příjmy ze zaměstnání věkové kategorie podle dosaženého vzdělání 30–44 let podle ISCED 5+6 – vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

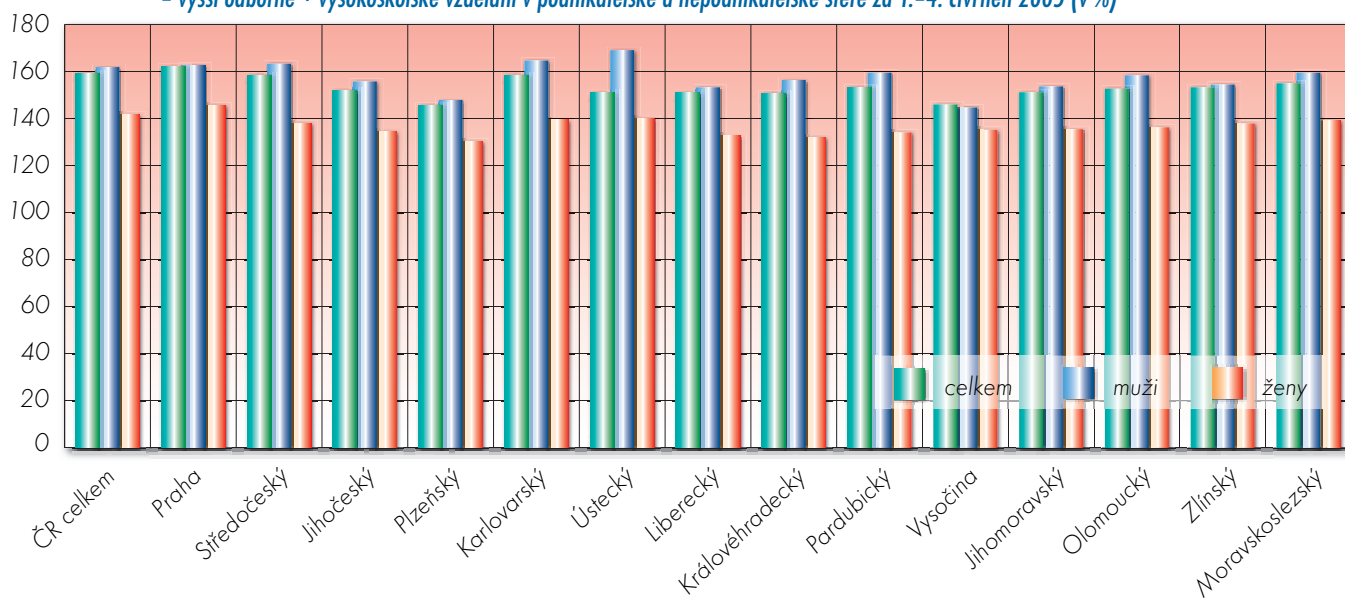
E4.2 G4.2: Relativní příjmy ze zaměstnání věkové kategorie 25–64 let podle dosaženého vzdělání ISCED 3C – střední a střední s VL v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

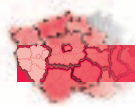

E4.2 G4.3: Relativní příjmy ze zaměstnání věkové kategorie 30–44 let podle dosaženého vzdělání ISCED 3C – střední a střední s VL v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

E4.2 G4.4: Relativní příjmy ze zaměstnání věkové kategorie podle dosaženého vzdělání 25–64 let podle ISCED 5+6 – vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

E4.2 T3a: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (ISCED 3A+4=10) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2005 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání (ISCED 1+2)		střední a střední vzdělání s VL (ISCED 3C)				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového (ISCED 3A+4)				vyšší odborné + vysokoškolské vzd. (ISCED 5+6)					
		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let	
ČR celkem		56,0		56,9		63,5		61,5		100,0		100,0		125,5		127,0	
CZ01	Praha	58,4		57,6		68,5		63,7		100,0		100,0		126,3		127,5	
CZ011	Hlavní město Praha	58,4	(1.)	57,6	(7.)	68,5	(1.)	63,7	(2.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	126,3	(5.)	127,5	(9.)
CZ02	Střední Čechy	57,4		58,3		63,7		62,2		100,0		100,0		126,7		127,7	
CZ021	Středočeský kraj	57,4	(6.)	58,3	(4.)	63,7	(6.)	62,2	(7.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	126,7	(4.)	127,7	(6.)
CZ03	Jihozápad	56,9		58,4		63,8		62,6		100,0		100,0		122,9		123,8	
CZ031	Jihočeský kraj	55,3	(12.)	57,2	(8.)	63,3	(7.)	62,1	(8.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	123,4	(12.)	124,2	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	58,3	(2.)	59,6	(2.)	64,5	(3.)	63,6	(3.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	122,4	(13.)	123,7	(13.)
CZ04	Severozápad	52,9		54,4		61,3		58,9		100,0		100,0		127,2		128,6	
CZ041	Karlovarský kraj	51,6	(14.)	53,5	(14.)	60,1	(14.)	57,1	(14.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	123,5	(11.)	126,1	(11.)
CZ042	Ústecký kraj	53,2	(13.)	54,6	(13.)	61,6	(12.)	59,3	(13.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	128,4	(1.)	129,5	(2.)
CZ05	Severovýchod	56,2		57,1		62,5		61,1		100,0		100,0		122,9		125,4	
CZ051	Liberecký kraj	56,2	(9.)	58,2	(5.)	64,9	(2.)	62,7	(5.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	126,1	(6.)	129,0	(3.)
CZ052	Královéhradecký kraj	56,8	(7.)	55,7	(12.)	62,0	(10.)	60,2	(12.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	119,8	(14.)	121,4	(14.)
CZ053	Pardubický kraj	56,0	(10.)	57,1	(9.)	61,7	(11.)	61,2	(10.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	124,3	(10.)	127,7	(7.)
CZ06	Jihovýchod	57,9		58,9		63,1		62,7		100,0		100,0		126,1		129,1	
CZ061	Vysočina	56,6	(8.)	56,3	(10.)	61,4	(13.)	60,8	(11.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	127,4	(2.)	131,5	(1.)
CZ062	Jihomoravský kraj	58,0	(3.)	59,2	(3.)	64,2	(4.)	63,9	(1.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	125,5	(7.)	128,1	(5.)
CZ07	Střední Morava	57,8		59,6		63,0		62,1		100,0		100,0		126,1		128,1	
CZ071	Olomoucký kraj	57,7	(5.)	60,9	(1.)	63,8	(5.)	62,6	(6.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	125,4	(8.)	127,6	(8.)
CZ072	Zlínský kraj	57,9	(4.)	57,8	(6.)	62,3	(9.)	61,6	(9.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	126,8	(3.)	128,7	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	55,4		56,3		62,7		62,8		100,0		100,0		125,1		126,6	
CZ081	Moravskoslezský kraj	55,4	(11.)	56,3	(11.)	62,7	(8.)	62,8	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	125,1	(9.)	126,6	(10.)

Krajská ročenka školství 2005

První vydání.

Vydal: Ústav pro informace ve vzdělávání – divize Nakladatelství TAURIS,
Senovážné nám. 26, Praha 1, v roce 2006 v nákladu 500 výtisků.

Zpracoval projektový a autorský tým pod vedením RNDr. Michaely Kleňhové.

Jazyková redakce: ÚIV – Divize informací a služeb.

Tisk: Amos Typografické studio, s r. o.

www.uiv.cz

ISBN 80-211-0515-1